

AUTHOR Maimonides

NO. _____

TITLE משנה תורה : פרקים, פרקים, פרקים

RR _____

With manuscript notes

IMPRINT Venice, 1550

CALL NO. Mic 8554

DATE MICROFILMED _____

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

אוצר הכבוד

פירוש על זרעים מועד נשים ע"ד קבלה

Abulafia, Todros ben Isaac HaLevi

Order #86-02

micr. # 8554

LIBRARY
OF THE
JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY
OF AMERICA

1550

ל"א ד'ת"ש

~~ל"א ד'ת"ש~~
ל"א ד'ת"ש

פירוש הלכות קדוש החדש

אל רס על רמ"ם גבוק על כל גבוהים שדי שכן שחקים אשר מוין יקרו המצוא מלאכים וכוונת הקדש וכוונתם וכוונתם ברא שחקים ומכח גבורתו עשה ימים וארקים וכוונת ישראל מכל העמים והכחילם תורתו וכוונתו ומשפטים וכוונת על יד כלמנו משה קמרו ועבדו וכבולו לסמוך בחדשים וכוונתם על ראית הלככה בחדושה ולהשען על כתב דין בקידושה : ואחר שגלו ישראל לבין העמי' והיו בנקנות ובאשמים ואברהם החכמה וכוונתו הקב"ה מהם וקצרו הדיעות בזמניהם ותקמו בקדושת עליהם עד שכשתבחה התורה מביניהם עד ג' אל הרב הגאון התחמון כר המערכי סנהדרה רבא בוניפא דהקורא המאיר בחכמתו לבנות כל בני הגולה מרנא ורככ' אדוכינו רבינו משה יוד וכוונתו שמש עד מבואו כל דבריו במאזני כדק וזקל בן הרב הגדול רבינו מיימון המגדל והמעגן מדרכי הומון ככנסת הגאון זקל והחזיר התור' ד' סודותיה ובלה מנפוכיה וקבר זאת ההלכה בכלל חבורו הנקרא משנה תורה וביאר בה דרכי השבון קשט החדש בלאר יפה אבל מבלי מופ' ובה העת' ילכתוב עליה ביאורים יפים ומפתים מדוייקים כדי שיהיו שמונים אבל לעת זקנתו אעפ שאינו כדאי אבל כשענתו על הצור בה שיעשו לאתי' ויעיר לבו לכונתו ואשלים חפצו אני עובדיא בכר' דוד בר' עובדיא זלל הכעיר שכתבורה השם יקיים עלי קרא דכתיב גל עיני ואביטה פללאות מתורתך :

ק ראשון הגאון זל

השנה הם חדש' הלככה שחומר החדש בחדשו וכפי' כשיתחדש באות בירח אחר שנסתר באור ש יוראה לנעבים אז תקריבו

מגדל עין
הלכות קדוש החדש
פרק ראשון
חדשי
השנה הם חדש' שני המה ב' במס' מנחות דף כט פ'ק הקמין רבה ופ'ק דל' : א' דף כ"א פ'ק את החדש האביב פ'ק : א' דף כ"ב ד'ס'הדרין : וכוונת תהא שנת החמה עד מונת ימים לשנה זה מפורש במכילתא ופ'ק דערבין ו דף כ"ג ופ'ק דס'הדרין : הלככה בספרת ס"ט עד מסורה לכס פ'ק דל' תקנת ס"ט מחכמתו באנטגוניות : ג' דף כ"ד

השנה הם חדשי הלככה שנאמר עולת חדש בחדשו ונאמ' החדש הזה לכם ראש חדשים כך אמרו חכמים וכוונתו לומר לחכמה במראה הנבואה דמות לבנה ואמר לו כוונת ראה וקדש והשנים שאנו מחשבין הם שני החמה שנאמר שמור ארת חדש האביב : ב' וכמה יתרח שנת החמה על שנת הלככה קרוב מאחד עשר יום לפיכך כשיתקבץ מן התוספת הזאת כמו שלשים יום או פחות מעט או יותר מעט מוסיפין חדש אחד ועושים אותה השנה י' חדש והיא הנקראת שנה מעוברת שאי אפשר להיות השנה י"ב חדש וכך ימים שנאמר לחדשי השנה חדשים אתה מונה ושנה אחת מונה ימים : ג' הלככה נסתרת בכל חדש ואינה נראת כמו ב' ימים או פחות או יותר מעט כמו יום אחד קודם שתדבק בשמש בסוף החדש וכמו יום אחד אחר שתדבק בשמש ותרא' במערב בערב ובליל שתראה במערב אחר שנסתרה הוא תחלת החדש ומונין באותו היום תשעה ועשר יום ואם יראה הירח ליל שלשים יהיה יום שלשים ראש החדש ואם לא יראה יהיה ראש החדש יום אחד ושלשים יום שלשים מהרש שעבר ואין נזקקין לירח בליל אחד ושלשים בין שנתא' בין שלא נראת :

השנה הם חדש' הלככה שחומר החדש בחדשו וכפי' כשיתחדש באות בירח אחר שנסתר באור ש יוראה לנעבים אז תקריבו

השנה הם חדשי הלככה שנאמר עולת חדש בחדשו ונאמ' החדש הזה לכם ראש חדשים כך אמרו חכמים וכוונתו לומר לחכמה במראה הנבואה דמות לבנה ואמר לו כוונת ראה וקדש והשנים שאנו מחשבין הם שני החמה שנאמר שמור ארת חדש האביב : ב' וכמה יתרח שנת החמה על שנת הלככה קרוב מאחד עשר יום לפיכך כשיתקבץ מן התוספת הזאת כמו שלשים יום או פחות מעט או יותר מעט מוסיפין חדש אחד ועושים אותה השנה י' חדש והיא הנקראת שנה מעוברת שאי אפשר להיות השנה י"ב חדש וכך ימים שנאמר לחדשי השנה חדשים אתה מונה ושנה אחת מונה ימים : ג' הלככה נסתרת בכל חדש ואינה נראת כמו ב' ימים או פחות או יותר מעט כמו יום אחד קודם שתדבק בשמש בסוף החדש וכמו יום אחד אחר שתדבק בשמש ותרא' במערב בערב ובליל שתראה במערב אחר שנסתרה הוא תחלת החדש ומונין באותו היום תשעה ועשר יום ואם יראה הירח ליל שלשים יהיה יום שלשים ראש החדש ואם לא יראה יהיה ראש החדש יום אחד ושלשים יום שלשים מהרש שעבר ואין נזקקין לירח בליל אחד ושלשים בין שנתא' בין שלא נראת :

השנה הם חדשי הלככה שנאמר עולת חדש בחדשו ונאמ' החדש הזה לכם ראש חדשים כך אמרו חכמים וכוונתו לומר לחכמה במראה הנבואה דמות לבנה ואמר לו כוונת ראה וקדש והשנים שאנו מחשבין הם שני החמה שנאמר שמור ארת חדש האביב : ב' וכמה יתרח שנת החמה על שנת הלככה קרוב מאחד עשר יום לפיכך כשיתקבץ מן התוספת הזאת כמו שלשים יום או פחות מעט או יותר מעט מוסיפין חדש אחד ועושים אותה השנה י' חדש והיא הנקראת שנה מעוברת שאי אפשר להיות השנה י"ב חדש וכך ימים שנאמר לחדשי השנה חדשים אתה מונה ושנה אחת מונה ימים : ג' הלככה נסתרת בכל חדש ואינה נראת כמו ב' ימים או פחות או יותר מעט כמו יום אחד קודם שתדבק בשמש בסוף החדש וכמו יום אחד אחר שתדבק בשמש ותרא' במערב בערב ובליל שתראה במערב אחר שנסתרה הוא תחלת החדש ומונין באותו היום תשעה ועשר יום ואם יראה הירח ליל שלשים יהיה יום שלשים ראש החדש ואם לא יראה יהיה ראש החדש יום אחד ושלשים יום שלשים מהרש שעבר ואין נזקקין לירח בליל אחד ושלשים בין שנתא' בין שלא נראת :

השנה הם חדשי הלככה שנאמר עולת חדש בחדשו ונאמ' החדש הזה לכם ראש חדשים כך אמרו חכמים וכוונתו לומר לחכמה במראה הנבואה דמות לבנה ואמר לו כוונת ראה וקדש והשנים שאנו מחשבין הם שני החמה שנאמר שמור ארת חדש האביב : ב' וכמה יתרח שנת החמה על שנת הלככה קרוב מאחד עשר יום לפיכך כשיתקבץ מן התוספת הזאת כמו שלשים יום או פחות מעט או יותר מעט מוסיפין חדש אחד ועושים אותה השנה י' חדש והיא הנקראת שנה מעוברת שאי אפשר להיות השנה י"ב חדש וכך ימים שנאמר לחדשי השנה חדשים אתה מונה ושנה אחת מונה ימים : ג' הלככה נסתרת בכל חדש ואינה נראת כמו ב' ימים או פחות או יותר מעט כמו יום אחד קודם שתדבק בשמש בסוף החדש וכמו יום אחד אחר שתדבק בשמש ותרא' במערב בערב ובליל שתראה במערב אחר שנסתרה הוא תחלת החדש ומונין באותו היום תשעה ועשר יום ואם יראה הירח ליל שלשים יהיה יום שלשים ראש החדש ואם לא יראה יהיה ראש החדש יום אחד ושלשים יום שלשים מהרש שעבר ואין נזקקין לירח בליל אחד ושלשים בין שנתא' בין שלא נראת :

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

פירוש הלכות קידוש החדש

שאין

לך חדש לבנה יתר על שלשים יום לפי שהחדש אם יהיה חסר יראה הירח בליל שלשים ואם לא יראה בליל שלשים יהיה החדש מעובר ופסול
במליאל ע"ה כך מקובל אפי' מביא אפי' אבא שאין חדש הלככה פחות מתשעה וכ"ו ומחכה ושת"י ידות שעה וע"ה חלקים ושת"י ידות שעה הם שני
וקרא תש"כ חלקים יהיו כל החלקים תש"ג: ואם תאמר שכ"ד שאמר ולא יתר מזה עד שיהיה זה הקצב ידוע לאמר שכ"ד רצ"ו נמליאל לא נחלק ופסול
כ"ד לומר אלא אין פחות מכ"ד ולא כ"ד לומר ולא יתר לפי שאין ביהמה בזה חלקיה ולפי שאמרנו למעלה שיתר מחצית כדור הירח מאד צריכים אלו
זה הענין ולומר כל שני

מנדל ע"ו
ק"כ ד' מחשבין עד למועדה פ"א ופ"ב
ל"ה: אין מחשבין עד סוף הפרק
ק"פ ב' במסכת ברכות פרק קדומה:

פרק שני

אין ק"כ החלט פ"ק ד"ל: דין תורה שאין
מקדקין בעדות עד מקדוש מ
ק"כ כ"ה פ"ק אפי' מכדין: ואין

שיראה אין יושבים יום שלשים ואין מצפין לעדים ואם באו עדים יודעין בודאי שהן עדי שקר או שנראת להם
דמות לבנמן העבים ואינה הלככה הודאית: ז מצות עשה מן התורה
על בית דין שיחשבו וידעו אם יראה הירח או לא יראה ושירשו את העדים
עד שיקדשו את החדש וישלחו ויודיעו שאר העם באי זרז יום חו"ה ראש
חדש כדי שידעו באי זה יום הן המועדות שנאמר אשר תקראו אותם מקראי
קדש ונאמר ושמרת את החקקה הזאת למעדה: ה אין מחשבין וקובעין
חדשים ומעברין שנים אלא בארץ ישראל שנאמר כי מציון תצא תורה ודבר
ה' מירושלם ואם היה אדם גדול בחכמה ונסמך בארץ ישראל ויצא לחוצה
לארץ ולא הניח בארץ ישראל כמותו הרי זה מחשב וקובע חדשים ומעבר
שנים בחוצה לארץ ואם נודע לו שנעשה בארץ ישראל אדם גדול כמותו ואין
צריך לומר גדול ממנו הרי זה אסור לקבוע ולעבר בחוצה לארץ ואם עבר וקבע ועבר לא עשה כלום:

פרק שני

אין כשר לעדות החדש אלא שני אנשים כשרין הראויין להעיד בכל דבר ודבר אבל נשים ועבדים
הרי הן כשאר פסולי עדות ואין מעידין: אבובנו שראו את הירח ילכו לבית
דין להעיד לא מפני שעדו החדש כשרה בקרובים אלא שאם ימצאו אחד מהן פסול
מפני שהוא גזול וכיוצא בו משאר הפסולות יצטרף השני עם אחר ויעידו וכל הפסול
לעדות מברבי סופרים אף על פי שהוא כשר מן התורה פסול לעדות החדש:
ב דין תורה שאין מקדקין בעדות החדש אפילו קדשו את החדש על פי עדים
ונמצאו זוממין בעדותו זו הרי זרז מקדוש לפיכך היו בראשונה מקבלין עדרות החדש מכל אדם מירושלם
שכל

באו עדים והעידו שראוהו אין קובעין אותו אבל אם ידעו בחשבון שאינו כראוי וכלו עדים והעידו שראוהו אפסר שיהו עדי שקר לפיכך אין סומכין על
ואפסר שלא יהיו עדי שקר אלא כדמה להם דמות לבנה מן העבים נגם לא כסמך על דבריהם ועל כל פני אי אפשר בלא שניה כראוי ובמילוק אחד מהם
הקביעה: מצות עשה וכו' שאמר החדש הזה לכם וכו' עדות זו מסורה לכם וכן מחוייבין בית דין לדיוש העדות: וישלחו— וידעו את שור
וכו' שהרי כתיב אשר תקראו אותם אל תקרא אותם אלא אתם פירוש על בית דין הוא אומר שעושין את המועדות ביום פלוני: אין מחשבין
חדשים וכו' זה הפסוק בספר ישעיה נגם כמותו בתרי עשר והלשון שבישעיה על בתי דין הוא אומר שישעיהו וכו' ונעלה א ה' ואל בית אהי יעקב ויורנו מדרשו
באורחותיו כי מנין תנא תורה ודבר ה' מירושלם פירוש כל עם יאמר לחבירו לכו ונעלה וכו' אבל כי מנין תנא ה' הוא דברי הכביא לא דברי העמים וכפ"ה
במלות שונות כדרך המקרא שהרי ב"ן היא בירושלם ותורה היא דבר ה' ואין אלו כומכים אלא על קביעות בית דין שהן עמוד ההוראה והוא בית דין שני
שהרי כל בתי דינין שבארץ ישראל טפילה והם העקר ואילן גדול לסימך עליו ואם תאמר זה הפסוק אינו מורה על הנבלת קביעת החדשים בלבד אלא הא
כל התורה כולה שאמר כי מנין תנא תורה וכו' והתשובה חף על פי שהפסוק מורה על זה יעיל זה הפסוק לנו בזה הענין שהרי הוא מכלל התורה והואילנה
כולה יבאק מירושלם נגם זה הענין ינא מירושלם והו הכראת לי בתשובה:

פרק שני

אין כשר לעדות החדש וכו' ההלכה בדורה אבל יש לומר מפני מה הונדך לזכור זה הענין אל וכבר בארו בהלכות עדות ויש לומר שלא זכרו אלא ל
מדר' שמעון שמכשיר עדות הקדושי' בעדות החדש וכן מכשיר שאר פסולי עדו' דתנן בראש השנה אב ובכו שראו את החדש ילכו לא מפני שהן מו
אלא שאם יפסל אחד מהם יבטורף השני עם אחר רבי שמעון אומר אב ובכו שראו וכל הקרובים כשרים לעדות החדש וכו' ואמרי עלה בגמרא אחר רבי
טעמא דרבי שמעון דכתיב ויאמר ה' אל משה ואל אהרן וגומר החדש הזה לכם ראש חדשים עדות זו ותנא כשרה לכם פ"א חף על פי שהם אחים ורובן סבר
זו תנא מסורה פי' לחשובי הדור אפי' מוסר שיקבלו העדות ויקדשו החדש ולא להכשיר קרובים בה וסיף המימרא אחר מר עוקבא אחר שמואל אין הלכה כר'
דין תורה אין מקדקין בעדות החדש וכו' פי' מאחר שאמרנו בית דין מקודש כבר נתקדש שהרי כתיב אשר תקראו אותם אלא אתם ו
מילתא דעבידא לאיגלוני לא משקרי בה איש: שכל

שני שיהיה האחת מאת
והאחרת איכה מאי ידע
שמוקבל האורה מן המאריך
כפי כשנה וכל שני כדור
שהאחת גדולה מהאחרת
הגדולה היא המאירה וזו
הקטנה יתר מחצית ולא
בהפך יאיר מן הגדולה שני
מחציה וזו צדקה:
אין ראיות הירח וכו' שאל
ראיות הירח מסורה
אדם וכל מקום יבא לך מזה
שבוט והוא כל מי שראה
עושה המועד על ראיות
ואפסר שיראה זה ולא יראה
יראה זה במדינה זו ולא יראה
במדינה אחרת לפיכך יראה
עושה היום הזה מקראי
עושה למחר ויהיה כל אחד
עושה למועד לעצמו:
בית דין מחשבין וכו'
תשאל מפני מה
כשידעו בית דין שהירח יראה
באו עדי' עושין החדש מלא
שיאו' מחשבין שיראה החדש
משנתיין על החשבון עד
בבית דין העדים בראיות
ידעו שאינו כראוי אין
על העדים וקומכים על
אם ידעו בחשבון שיראה ולא
עדים עושים יום לא יבא
כשנתברר להם שאינו כראוי
סומכים על החשבון: והוא
שאין אלו סומכים אלא על
כאחד הראייה והחשבון מן
העדויות דכתיב על פי שכיני
עד שיעידו שיהיה כאחד
כשידעו בחשבון סקוה כראוי

סמך עשין מ' מוכה מנה ו מחמת לל
ואחר כן מוכה מנה אסרת כללית להספ
מקומו ומולדות מקרא דומותם ועשית'
כי היא מחמתם וכו' וכו' ל' עמיס
ואל כל כלל גדול אי זו היא חכמ וכו'
שהיא לעיני העמים זו היא חכמ מקומו'
ומול' ע' וכל ענין חכמ מקומו ומולד'
תמנא נטור באורח סיים ס' ת כ ו ת כ כ
וכ'

אין כשר לעדות החדש וכו' ההלכה בדורה אבל יש לומר מפני מה הונדך לזכור זה הענין אל וכבר בארו בהלכות עדות ויש לומר שלא זכרו אלא ל
מדר' שמעון שמכשיר עדות הקדושי' בעדות החדש וכן מכשיר שאר פסולי עדו' דתנן בראש השנה אב ובכו שראו את החדש ילכו לא מפני שהן מו
אלא שאם יפסל אחד מהם יבטורף השני עם אחר רבי שמעון אומר אב ובכו שראו וכל הקרובים כשרים לעדות החדש וכו' ואמרי עלה בגמרא אחר רבי
טעמא דרבי שמעון דכתיב ויאמר ה' אל משה ואל אהרן וגומר החדש הזה לכם ראש חדשים עדות זו ותנא כשרה לכם פ"א חף על פי שהם אחים ורובן סבר
זו תנא מסורה פי' לחשובי הדור אפי' מוסר שיקבלו העדות ויקדשו החדש ולא להכשיר קרובים בה וסיף המימרא אחר מר עוקבא אחר שמואל אין הלכה כר'
דין תורה אין מקדקין בעדות החדש וכו' פי' מאחר שאמרנו בית דין מקודש כבר נתקדש שהרי כתיב אשר תקראו אותם אלא אתם ו
מילתא דעבידא לאיגלוני לא משקרי בה איש: שכל

הלכות קדוש החדש

פירוש

ביצד

מקבלין וכו' ופירוש בפניו כפי וצלטון ערבי מכללין אלכאנד מנורת מפה כפשוטו כד ראש בית דין אומר מקודש דכתיב וידבר משה את מועדי ה' וכו' מכאן שראש בית דין אומר מקודש וכל העם עובדין אחריו מקודש מכלן אמר רב פפא דאמר קרא אשר תקראו אות' קרי ביה אתם רב כחמך בר יצחק אמר אלה הם מועדי ה' וכו' ופירוש מועדי: ואין מקדשין החדש אלא כד שיהי קדוש החדש אינו מסודר לכל אדם אלא לבית דין ואין בית דין פחות מן' ואמרין בגמרא סלקא דעתא חמיכא הוואיל ותבן דיני ממונות ב' ואם היה ממונה לרבים דן ואפילו ביחודי הכי כמי לקדשה יחיד קא משמע לן שאין לך מומחה יותר ממונה רבינו ואמ' ליה רחמנא עד דאיכא אהרן ו

מגדל עזו

ואין מקדשין עד ואין מחשבין אלא דף כד בשלשה פלגאם אינן מכדין ופך דף יבין דככהדרין: ואין מקדשין אלא דף כסכו ביום עד ויקדשוהו השלשה פלג' סם דאוקו ב' דף דככהדרין: ב' דף טקדשו את החדש עד סוף הפרק סוף פרק אס אינן מכילין: פרק

ביצד מקבלין ערות החדש כל מי שראוי להעיד שראוה את הירח בא לבד וב' מבניסין אותן כולן למקום אחד ועושין להן סעודו גדולות כדי שיהיו העם רגילי לבא וזוג שבא ראשון בודק אותן ראשון בבריקו שאמרנו מבניסין את הגדול ושואלין אותו נמצאו דבריו מכווני לחשבון מבניסין את חברו נמצאו דבריהם מכוונין ערותן קיימת ושאר כל הזוג שואלין אותם ראשי דברים לא שצרכים להם אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש כדי שיהיו רגילים לבא: ה ואחר כך אחר שתתקיים הערות ראש בר' אומר מקודש וכל העם עונים אחריו מקודש מקודש ואין מקדשין את החדש אלא בשלשה ואין מחשבין אלא בשלשה ואין מקדשין אלא החדש שגראח בזמנו ואין מקדשין אלא ביום ואם קדשוהו בלילה אינו מקודש ואפילו ראוהו בר' וכל ישראל ולא אמרו בר' מקודש עד שחשכה ליל אחד ושליש או שנחקרו העדים ולא הספיקו בר' לומר מקודש עד שחשכה ליל אחד ושליש אין מקדשין אותו ויהיה החדש מעובר ולא יהיה ראש חדש אלא יום אחד ושליש אע"פ שגראח בליל שלישי שאין הראיה קובע אלא בר' שאמר מקודש הם שקובעין: ט ראוהו בר' עצמן בסוף יום תשעה ועשרים א"ע עדין לא יצא כוכב בלילה בר' אומרים מקודש מקודש שעדין יום הוא ואם ראוהו בלילה ל' אחר שיצאו שני כוכבי למהר מושיבין שני דינין אצל אחד מהם ויעירו חשני בפני השלשה ויקדשוהו הגו' י בר' שקדשו את החדש בין שוגני בין מוטעין בין אנוס' הרי זרה מקודש וחייבין הכל לתקן המועדו' על היום שקדשו בו אע"פ שזרה יודע שטעו חייב לסמוך עליהם שאין הדבר מסור אלא להם ומי שצורה לשבור המועדו' דוא צוה לסמוך עליהם שנאמר אשר תקראו אתם וכו': פרק

ליה רחמנא עד דאיכא אהרן ו בהדך דכתיב ויאמר ה' אל משה ואל אהרן לאמר בארץ מצרים וכן אמר ובראשי חדשים ולא א' אמר ובראשי החדשים וזה לבעד שזה קמטבן מסודר לכה לא החדשים הטבעיים והוא מן קדו' הירח עם השמש עד קבוצם פגני שכייה אבל בתמיד אומר ובענין השבת שני כבשים בני שנה ול' אמר שבתם לפי שהוא דבר טבעי ואינו ברצונך לפי אינו תלוי בכס:

וכן אין מחשבין וכו' אה יראה אולי לא יראה ויהיה החדש מלא או חסר לא בר' שכל חשבונם אינו סומכים ומפני זה נדריכין בר' לידע חשבון תקופת נמלות ונימטריות כדי שיחשב נידעו באיזה יום יקבעו ל' ואין מקדשין אלא החדש שגראח בזמנו שהן ליל ל' אבל לא כראה בזמנו אין מקדשין אותו שכבר קדשוהו בר' אפילו ראוהו בין קמ' או שחמרו עדים וכו' אמרינן בגמ' למה לי למיבא כד אמרינן חקירת העדים כחללת דין ומקודש בגמ' דין ולקדשה בלילה מיד דהיה אדני ממונות דתבן דיני ממונות דכין ביום ונגמרינן בלילה הכי כמי לקדשה בלילה וכו' אמר ר' יוחנן בלילה עדין יום הוא ומקדשין אותו בסוף יום כט ויהיה ר' יום ל' לפי שהראיה גדולה משמיעה כלומר ראיית בית דין עצמן גדולה משמיעת דברי העדים עצמן שיעידו על הראיה בפניהם: ואם ראוהו בלילה ל' אחר שיצאו כוכבים וכו' שהרי יצא היום ואין מקדשין לא ביום ואם תקשה על ההלכה שאמרנו אפילו ראוהו בר' וכו' ותאמר למה מעברין זה החדש והרי אמרנו בפרק ג' שאם לא באו העדים ביום ל' ועברו בית דין את החדש וכו' וקתנא ביה שיש הפרש בין שתי הצורות שהרי העדים יעידו ביום שלשים ונאכסנו בית דין ולא קדשוהו בזמנו עד שחשכה ליל ל' ולפיכך עברוהו אבל אם לא באו העדים כלל ביום שלשים ולא באו אחר ד' או ה' ימים אחר שהיו ראויים לקדשוהו ביום שלשים אע"פ שראוהו בזמן שמצפים להם בית דין והואיל וכו' אחר כן מקבלין אותה מה יעשו והרי מקום שראוהו הירח רחוק הוא ואם תאמר הלא אמר בתחלת פרק שלישי עדים שראו את החדש וכו' ואם היה ביניהם יתר על כן לא ילכו וכו' התשובה שבענין אינה מועלת בענין קרבן ראש חדש שכבר נתעבר החדש אבל מועלת בתוקן המועדות וכיכא בו ודע שההלכה שאמרה ויהי ראוהו בית דין עצמן יש עליה כמה קשייות הא' שאמר אם עדין לא יצא כוכב בלילה ל' וכו' שעדין יום הוא והלא אפשר שיהיה זה העת בין השמשות שהרי אמר אל בפרק חמישי מהלכות שבת משתקע החמה עד שירא שלשה כוכבים ביכונים הוא הזמן הנקרא בין השמשות בכל מקום והוא ספק מן היום וספק מן הלילה ודכין בו להחמיר בכל מקום וכו' ומשמע דבריו אל אפשר שתקע החמה ולא יראה כוכב והוא הנקרא בין השמשות כמו שאמרו בספר זמנים ואמר הכה עדין יום הוא ונריך עינין הקושיא הכ' שאמר אם ראוהו בלילה ל' אחר שיצאו כוכבים ולמדנו מדבריו אל שזה העת מן הלילה ולפי דעה הקידוש למחר ומשמע דבריו בספר זמנים יהיה זה הזמן בין השמשות לא מן הלילה שהרי אמר עד שיראנו כוכבים ואם תאמר אף על פי שזה הזמן הוא מבין השמשות דכין בו להחמיר ואין מקדשין אלא למחר כאמר שם אנו נדריכין להחמיר בזמן שהוא משקיעת החמה עד שיצא כוכב אחד שהוא בין השמשות כמו שאמר בספר זמנים ואין מקדשין אלא למחר ומה הפרש יש בין תחלת בין השמשות וסופו ועוד היה צריך לזכור דין העת שהוא משקיעת החמה עד שיצאו כוכבים אם להקל ומקדשין בו אם להחמיר ואין מקדשין בו לפי שהיא גם כן מבין השמשות ואין מקדשין אלא ביום לא יהיה לזמן שמאח שיראו שנים כוכבי' עד שיראו כוכבים שהיא עת בין השמשות העולה בדחיית הקדוש למחר הלא דין העת שלפניו מבין השמשות כדכינו ועכ"פ נריך עינין הקושיא השלישית מפני מה אם ראוהו בית דין עצמן בסוף יום כט ועדין לא יצא כוכב בית דין אומרים מקודש ואין מצרכים שנים מהם להעיד בפני נ' כמו שהנריך בסוף כשאמר ואם ראוהו בית דין שיצאו שנים כוכבים אחר שיצאו שנים כוכבים למחר מושיבין שני דינין וכו' ומה הפרש בין ראייתם בסוף יום כט או בלילה ל' עד ששנתה דין הקידוש והיה די לבית דין שיצאו בלילה ל' שיקדשוהו למחר מאחר שראו אותו כמו שעשו כשראו אותו ביום כט נריך עינין: וברוך עינין: בית דין שקדשו וכו' זו קולא בקדוש החדש שהרי כאמר אשר תקראו אותם כאלו אמר אשר תקראו אתם שהרי אין אינו סומכים אלא על אמירתם מקודש ואפילו בשנה או זולתה:

השמים: ואין מקדשין אלא ביום דאמר קרא כי חק לישראל הוא משפט וכו' מה משפט ביום אף קדוש החדש ביום: דין וכל ישראל וכו' אמרינן בגמרא למה לי למיבא ראוהו בית דין וכו' ישראל איכטריך כד אמרינן הוואיל וראוהו בר' וכל ישראל איפרסמא לה מילתא ולא ליעברת קמ' או שחמרו עדים וכו' אמרינן בגמ' למה לי למיבא כד אמרינן חקירת העדים כחללת דין ומקודש בגמ' דין ולקדשה בלילה מיד דהיה אדני ממונות דתבן דיני ממונות דכין ביום ונגמרינן בלילה הכי כמי לקדשה בלילה וכו' אמר ר' יוחנן בלילה עדין יום הוא ומקדשין אותו בסוף יום כט ויהיה ר' יום ל' לפי שהראיה גדולה משמיעה כלומר ראיית בית דין עצמן גדולה משמיעת דברי העדים עצמן שיעידו על הראיה בפניהם: ואם ראוהו בלילה ל' אחר שיצאו כוכבים וכו' שהרי יצא היום ואין מקדשין לא ביום ואם תקשה על ההלכה שאמרנו אפילו ראוהו בר' וכו' ותאמר למה מעברין זה החדש והרי אמרנו בפרק ג' שאם לא באו העדים ביום ל' ועברו בית דין את החדש וכו' וקתנא ביה שיש הפרש בין שתי הצורות שהרי העדים יעידו ביום שלשים ונאכסנו בית דין ולא קדשוהו בזמנו עד שחשכה ליל ל' ולפיכך עברוהו אבל אם לא באו העדים כלל ביום שלשים ולא באו אחר ד' או ה' ימים אחר שהיו ראויים לקדשוהו ביום שלשים אע"פ שראוהו בזמן שמצפים להם בית דין והואיל וכו' אחר כן מקבלין אותה מה יעשו והרי מקום שראוהו הירח רחוק הוא ואם תאמר הלא אמר בתחלת פרק שלישי עדים שראו את החדש וכו' ואם היה ביניהם יתר על כן לא ילכו וכו' התשובה שבענין אינה מועלת בענין קרבן ראש חדש שכבר נתעבר החדש אבל מועלת בתוקן המועדות וכיכא בו ודע שההלכה שאמרה ויהי ראוהו בית דין עצמן יש עליה כמה קשייות הא' שאמר אם עדין לא יצא כוכב בלילה ל' וכו' שעדין יום הוא והלא אפשר שיהיה זה העת בין השמשות שהרי אמר אל בפרק חמישי מהלכות שבת משתקע החמה עד שירא שלשה כוכבים ביכונים הוא הזמן הנקרא בין השמשות בכל מקום והוא ספק מן היום וספק מן הלילה ודכין בו להחמיר בכל מקום וכו' ומשמע דבריו אל אפשר שתקע החמה ולא יראה כוכב והוא הנקרא בין השמשות כמו שאמרו בספר זמנים ואמר הכה עדין יום הוא ונריך עינין הקושיא הכ' שאמר אם ראוהו בלילה ל' אחר שיצאו כוכבים ולמדנו מדבריו אל שזה העת מן הלילה ולפי דעה הקידוש למחר ומשמע דבריו בספר זמנים יהיה זה הזמן בין השמשות לא מן הלילה שהרי אמר עד שיראנו כוכבים ואם תאמר אף על פי שזה הזמן הוא מבין השמשות דכין בו להחמיר ואין מקדשין אלא למחר כאמר שם אנו נדריכין להחמיר בזמן שהוא משקיעת החמה עד שיצא כוכב אחד שהוא בין השמשות כמו שאמר בספר זמנים ואין מקדשין אלא למחר ומה הפרש יש בין תחלת בין השמשות וסופו ועוד היה צריך לזכור דין העת שהוא משקיעת החמה עד שיצאו כוכבים אם להקל ומקדשין בו אם להחמיר ואין מקדשין בו לפי שהיא גם כן מבין השמשות ואין מקדשין אלא ביום לא יהיה לזמן שמאח שיראו שנים כוכבי' עד שיראו כוכבים שהיא עת בין השמשות העולה בדחיית הקדוש למחר הלא דין העת שלפניו מבין השמשות כדכינו ועכ"פ נריך עינין הקושיא השלישית מפני מה אם ראוהו בית דין עצמן בסוף יום כט ועדין לא יצא כוכב בית דין אומרים מקודש ואין מצרכים שנים מהם להעיד בפני נ' כמו שהנריך בסוף כשאמר ואם ראוהו בית דין שיצאו שנים כוכבים אחר שיצאו שנים כוכבים למחר מושיבין שני דינין וכו' ומה הפרש בין ראייתם בסוף יום כט או בלילה ל' עד ששנתה דין הקידוש והיה די לבית דין שיצאו בלילה ל' שיקדשוהו למחר מאחר שראו אותו כמו שעשו כשראו אותו ביום כט נריך עינין: וברוך עינין: בית דין שקדשו וכו' זו קולא בקדוש החדש שהרי כאמר אשר תקראו אותם כאלו אמר אשר תקראו אתם שהרי אין אינו סומכים אלא על אמירתם מקודש ואפילו בשנה או זולתה:

ואין מקדשין אלא ביום דאמר קרא כי חק לישראל הוא משפט וכו' מה משפט ביום אף קדוש החדש ביום: דין וכל ישראל וכו' אמרינן בגמרא למה לי למיבא ראוהו בית דין וכו' ישראל איכטריך כד אמרינן הוואיל וראוהו בר' וכל ישראל איפרסמא לה מילתא ולא ליעברת קמ' או שחמרו עדים וכו' אמרינן בגמ' למה לי למיבא כד אמרינן חקירת העדים כחללת דין ומקודש בגמ' דין ולקדשה בלילה מיד דהיה אדני ממונות דתבן דיני ממונות דכין ביום ונגמרינן בלילה הכי כמי לקדשה בלילה וכו' אמר ר' יוחנן בלילה עדין יום הוא ומקדשין אותו בסוף יום כט ויהיה ר' יום ל' לפי שהראיה גדולה משמיעה כלומר ראיית בית דין עצמן גדולה משמיעת דברי העדים עצמן שיעידו על הראיה בפניהם: ואם ראוהו בלילה ל' אחר שיצאו כוכבים וכו' שהרי יצא היום ואין מקדשין לא ביום ואם תקשה על ההלכה שאמרנו אפילו ראוהו בר' וכו' ותאמר למה מעברין זה החדש והרי אמרנו בפרק ג' שאם לא באו העדים ביום ל' ועברו בית דין את החדש וכו' וקתנא ביה שיש הפרש בין שתי הצורות שהרי העדים יעידו ביום שלשים ונאכסנו בית דין ולא קדשוהו בזמנו עד שחשכה ליל ל' ולפיכך עברוהו אבל אם לא באו העדים כלל ביום שלשים ולא באו אחר ד' או ה' ימים אחר שהיו ראויים לקדשוהו ביום שלשים אע"פ שראוהו בזמן שמצפים להם בית דין והואיל וכו' אחר כן מקבלין אותה מה יעשו והרי מקום שראוהו הירח רחוק הוא ואם תאמר הלא אמר בתחלת פרק שלישי עדים שראו את החדש וכו' ואם היה ביניהם יתר על כן לא ילכו וכו' התשובה שבענין אינה מועלת בענין קרבן ראש חדש שכבר נתעבר החדש אבל מועלת בתוקן המועדות וכיכא בו ודע שההלכה שאמרה ויהי ראוהו בית דין עצמן יש עליה כמה קשייות הא' שאמר אם עדין לא יצא כוכב בלילה ל' וכו' שעדין יום הוא והלא אפשר שיהיה זה העת בין השמשות שהרי אמר אל בפרק חמישי מהלכות שבת משתקע החמה עד שירא שלשה כוכבים ביכונים הוא הזמן הנקרא בין השמשות בכל מקום והוא ספק מן היום וספק מן הלילה ודכין בו להחמיר בכל מקום וכו' ומשמע דבריו אל אפשר שתקע החמה ולא יראה כוכב והוא הנקרא בין השמשות כמו שאמרו בספר זמנים ואמר הכה עדין יום הוא ונריך עינין הקושיא הכ' שאמר אם ראוהו בלילה ל' אחר שיצאו כוכבים ולמדנו מדבריו אל שזה העת מן הלילה ולפי דעה הקידוש למחר ומשמע דבריו בספר זמנים יהיה זה הזמן בין השמשות לא מן הלילה שהרי אמר עד שיראנו כוכבים ואם תאמר אף על פי שזה הזמן הוא מבין השמשות דכין בו להחמיר ואין מקדשין אלא למחר כאמר שם אנו נדריכין להחמיר בזמן שהוא משקיעת החמה עד שיצא כוכב אחד שהוא בין השמשות כמו שאמר בספר זמנים ואין מקדשין אלא למחר ומה הפרש יש בין תחלת בין השמשות וסופו ועוד היה צריך לזכור דין העת שהוא משקיעת החמה עד שיצאו כוכבים אם להקל ומקדשין בו אם להחמיר ואין מקדשין בו לפי שהיא גם כן מבין השמשות ואין מקדשין אלא ביום לא יהיה לזמן שמאח שיראו שנים כוכבי' עד שיראו כוכבים שהיא עת בין השמשות העולה בדחיית הקדוש למחר הלא דין העת שלפניו מבין השמשות כדכינו ועכ"פ נריך עינין הקושיא השלישית מפני מה אם ראוהו בית דין עצמן בסוף יום כט ועדין לא יצא כוכב בית דין אומרים מקודש ואין מצרכים שנים מהם להעיד בפני נ' כמו שהנריך בסוף כשאמר ואם ראוהו בית דין שיצאו שנים כוכבים אחר שיצאו שנים כוכבים למחר מושיבין שני דינין וכו' ומה הפרש בין ראייתם בסוף יום כט או בלילה ל' עד ששנתה דין הקידוש והיה די לבית דין שיצאו בלילה ל' שיקדשוהו למחר מאחר שראו אותו כמו שעשו כשראו אותו ביום כט נריך עינין: וברוך עינין: בית דין שקדשו וכו' זו קולא בקדוש החדש שהרי כאמר אשר תקראו אותם כאלו אמר אשר תקראו אתם שהרי אין אינו סומכים אלא על אמירתם מקודש ואפילו בשנה או זולתה:

על ששה חדשים וכו' לא זכר עבדת לפי שזמנה תלוי בספירת העומר והוא יום כמיים טוב שני של פסח לפיכך אין השלוחין יוצאין על סיון ואמרין במרא על ימינו כמי אתמוז ואטבת פירוש מפני הזמנות שבהם בזמן שיש שלום והמקדש קיים וסוף המימרה אין שווד ואין שלום כגון עתה בזמן הזה שאם לא רנו להתעבדות אין חייבין עליהן אם רנו מתעבדין ואם לאו אין מתעבדין אי הכי תשעה באב כמי אמר רב פפא שאבי ט' באב הואיל והוכתלו בו הצרות דאמר מר ט' באב חרב הבית בראשונה ובשנייה וכלכדה ביתר וכחשה העיר מכלל אלו הדברים כתבאר שיצאין השלוחין על אב לפי שהוכתלו בו הצרות יותר מתמוז וטבת לשון רש"י זל השלוחין יוצאין כשקדשו בית דין

את החדש על פי עדים שראו את החדש ומדיעין השלוחין לנולה יום שקדשו אותו אם ביום שלשים וחדש שעבדוהו או ביום לא' וחדש שעבד מלא: מפני הפסח והולכין השלוחין עד הפסח חוץ מן ה' השבתות ועל אב מפני התעבדות והולכין השלוחין כל ח' ימים חוץ מן השבת ועל אלול מפני ראש השנה מודיעין מתי יתחיל אלול ועושין ל'ה ביום שלשי' לאלול בגולה דרוב שנים אין אלול מעובר ואף על גב דספק הוא בידם שמה יעבדוהו בית דין אי אפשר להם לדעת ועל כרחין הולכין אחר רוב השנים ואם לא ידעו מתי התחיל אלול לא ידעו מתי הוא יום שלשי' ולעל תשרי מפני תקן המועד לאלול שקדשוהו בית דין לתשרי השלוחין יוצאין ליום המחרת והולכין עד מקום שיכולין להגיע עד החג ומודיעין אם עברו בית דין לאלול ואם לאו כדי שלא יהא לבס' נקפס ביה וסוכות פסח קטן הוא פסח שני לטמא וטהרה בדרך דמיון בראשון ולפיכך קרי ליה פסח קטן דלא הוה אלול יום אחד:

ט על ששה חדשים היו שלוחים יוצאין על ניסן מפני הפסח ועל אב מפני התעבדות ועל אלול מפני ראש השנה כדי שישבו מצפין ביום שלשים לאלול אם נודע להם שקדשו בית דין יום שלשי' נזהגו אותו היום הקדש בלבד ואם לא נודע להם נזהגים יום שלשים קדש ויום אחד ושלשים קדש עד שיבואו להם שלוחי תשרי ועל תשרי מפני תקנת המועדות ועל כסליו מפני חנוכה ועל אדר מפני הפורים ובזמן שבת המקדש קיים יוצאין אף על איר מפני פסח קטן: שלוחי ניסן ושלוחי תשרי אין יוצאין אלא ביום ראש החדש אחר שתעלה השמש עד שישמעו מפי בית דין מקודש ואם קדשו בית דין בסוף יום תשעה באב ועשרים כמו שאמרנו ושמעו מפי בית דין מקודש יוצאין מבערב ושלוחי שאר הששה חדשים יש להם לצאת מבערב אחר שנראה הירח אע"פ שעדין לא קדשו בית דין את החדש הואיל ונראה החדש יצאו שהרי למחר בודאי מקדשין אותו בית דין: כל מקום שהיו השלוחין מניעין היו עושין את המועדות י"ט אחד לכתוב בתורה ובמקומות הרוקנים שאין ושלוחים מניעין אליהם היו עושין שני ימים מפני הספק לפי שאינם יודעים אם שקבעו בו ב' את החדש או זה יום הוא: י"ב יש מקומות שהיו מניעין אליהם ניסן ולא היו מניעין להן שלוחי תשרי ומן הדין היה שיעשו פסח יום אחר שהרי הניעו להן שלוחין וידעו באי זה יום נקבע ר"ה ויעשו יום טוב של שאין שלוחי תשרי מניעין שם עושין שני ימים אפילו יום טוב של עצרת: י"ג וכמה בין שלוחי ניסן לשלוחי תשרי שני ימים ששלוחי תשרי אינן מהלכין באחד בתשרי מפני שהוא יום טוב ולא בעשרי בו מפני שהוא יום הכפורים: י"ד אין השלוחין צריכין להיות שנים אלא אפילו אחד נאמן ולא שליח בלבד אלא אפי' תגר משאר העם שבא כדרכו ואמר אני שמעתי מפי כ"ד שקדשו את החדש ביום פלוני נאמן ומתקנין את המועדות על פי שדבר זה דברי העשוי להגלות הוא ועד אחד כשר נאמין עליו: טו בית דין שישבו כל יום שלשי' ולא באו עדים והסכימו בנשף ועברו את החדש כמו שבארנו בפר' זה ואחר ארבעה או חמשה ימים באו עדים דחוקים נהעידו שראו את החדש בזמנו שהוא ליל שלשים ואפילו באו בסוף החדש מאימין עליהן איום גדול ומטריפין אותם בשאלות ומטריחין עליהן בכדיקות ומדקדקין בעדותם ומשתדלין בית דין שלא יקדשו חדש זה הואיל ויצא שמו מעובר: י"ו ואם עמדו העדים בעדותן ונמצאת מכוונת והרי העדים אנשים ידועים ונכונים ונחקרה העדות כראוי מקדשין אותו וחוזרין ומונין לאותו החדש מיום שלשים הואיל ונראה הירח כליל: י"ז ואם הוצרכו בית דין להניח חדש זה מעובר כשהיה קודם שיבאו העדים אלו מניחין וזה הוציא שאמר מעברין את החדש לצורך ויש מן החכמים הגדולים מי שחולק בדבר זה ואומר לעולם אין מעברין את החדש לצורך הואיל ובאו עדים מקדשין ואין מאימין עליהן: י"ח יראה לי שאין מחלוקת החכמים בדבר זה אלא בשאר החדשים חוץ מן ניסן ותשרי או בעדי ניסן ותשרי שבאו אחר שעברו הרגלי שכבר נעשה מה שנעשה ועבר זמן הקרבנות וזמן המועדות אבל אם באו העדים בניסן ותשרי קודם חצי החדש מקבלין עדותן ואין מאימין עליהן כלל שאין מאימין על עדים שהעידו על החדש שראוהו בזמנו כדי לעברו: י"ט אבל מאימין על עדים שנתקלה עדותן והרי הדבר נוטה וננאי שלא תתקיי העדות ויתעבר החדש מאימין עליהן כדי שתתקיים העדות ויתקיים החדש זמנו וכן באם באו להזים את העדי' שראוהו בזמנה קודם שיקדשוהו ב' הרי אלו מאימין על המזימין עד שלא תתקיים ההזמה ויתקדש החדש בזמנו: פרק ד

סדרל עון
 דף י"ט על ששה עד פסח קטן פסח קמא
 דראש השנה: שלוחי ניסן עד
 דף כ"א יום הכפורים סוף פסח קמא דראש
 השנה: ואין השלוחין עד כשר
 דף כ"ב כאמין עליו פסח אם אינן מכירין:
 בית דין שיטבו עד ויתקל החדש
 דף כ"ג בזמנו הכל פסח קמא דראש השנה:
 וכן אם באו עדים עד סוף הפסח
 פס פסח קמא דראש השנה: פסח

שהוא יום טוב והיה לו לומר שלוחי ניסן אין יוצאין אלול ביום ראש חדש וכו' אבל שלוחי תשרי אינן יוצאין אלול ביום כ' לפי שיום ראשון יום טוב ולפיכך לא יתכן זה הדין אלול בראש חודש ניסן בלבד וכראה לי לפי עכבות דעתו שיתכן לצאת ביום ראש השנה אבל אינן מניעין אלול עד התחום וישבו לפנים מן התחום עד שתשקע החמה ואחר שתשקע החמה אם יכולין לילך ולא יהיה להן עטוב הולכין ואם יש להן עטוב בדרך יוצאין למחר והוא יום שני של תשרי שאמרנו יוצאין מירושלם חוצה לה ואם רנו הולכין עד התחום: יש מקומות וכו' לפי שאין מתעבדין השלוחין בניסן כמו שמתעבדין בתשרי לפי שיש ביניהן שני ימים יום ראש השנה ויום כפור לפי שלוחי ניסן מניעין למקום שאין מניעין שלוחי תשרי וכדי שלא לחלוק במועדות שאם יכהנו לעשות פסח יום אחד יבאו לטעון ויעשו סוכות יום אחד אע"פ שלא הניעו אליהן השלוחין אפילו יום טוב של עבדת שאינו תלוי בראיה ולא בשלוחין שהדי אינן עושין עבדת אלול על ספירת הימים של עומר הידועים מיום טוב שני של פסח ולפי שחששו חכמים שמה יטעו בתשרי אם יעשו עבדת יום אחד שמה יעשו סוכות יום א' בזה המקום שאין שלוחי תשרי מניעין אליו התקינו שיעשו באלה המקומות כל המועדים שני ימים מפני חשש הטעות ושאר הפרק אינו כדן ביאור:

מעוברת וכו' כבר בארנו למעלה שנקראת השנה שיהא מי' חדש מעוברת דמיון לאשה עוברת:

ואין מוסיפי לעולם לא אדר ועושיין אותה שנה ב' אדרין אדר במהרה ולא תנטרך השנה לעיבור אבל אם יעשו חדש העיבור קרוב מומן האביב הם יודעים אם הגיע בשול האביב אם לא הגיע ומפני מה חדש העיבור ל' לפי שמדת הקדש כט' י' תשנב ואם יעשו אותו כט' בלבד יתאר מומנו י' תשנב ואם יעשו במקנת השנים החדש

העבור כט' ובמקנת ל' שיהא יטעג מפני ריחוק הזמן ואע"פ כן יתאר לנו שארית אחרת לפיכך יעשו אותה בכל השנים של עיבור והשאר מ' מתשלם החדש יבלע בחשבון סוד מרחשון וכו' ולולי תוספת החדש הזה היו חוזרין חדשי השנה חלילה על כל זמני השנה מפני תוספת שנת י' החמה על שנת הלבנה והיה הפסח בא פעמים בימות החמה ופעמים בימות הקשמים:

סדר עז

פרק רביעי

שנה

מעוברת עד באמירה הכל פלך קמא דסנהדרין: הגיע יום שלשים עד מעברין בניסן פלך קמא דברכות ופ' דעניות ופ' קמא דסנהדרין: אין

פרק רביעי

שנה

מעוברת היא שנה שמוסיפין בה חדרש ואין מוסיפין לעולם אלא אדר ועושיין אותה שנה ב' אדרין אדר ראשון ואדר שני ומפני מה מוסיפין חדרש זה מפני זמן האביב כדי שיהא הפסח באותו זמן שנאמר שמור את חדרש האביב שיהיה חדרש זה בזמן האביב ולולי הוספת החדש הזה הפסח בא פעמי' בימות החמה ופעמים בימות הגשמים: ב' על שלשה סימנין מעברין את השנה על התקופה ועל האביב ועל פירו האילן כיצד ב' דין מחשבין ויודעין אם תהיה תקופת ניסן בששה עשר בניסן או אחר זמן זה מעברין אותה השנה ועשו אותו ניסן אדר שני כדי שיהיה הפסח בזמן האביב ועל סימן זה סומכין ומעברין ואין חוששין לסימן אחר: ג' וכן אם ראו ב' ד' שעדיין לא הגיע האביב לא עדיין אפול הוא ולא צמחו פירו האילן שורכין לצמח בזמן הפסח סומכין על שני סימני' או ומעברין את השנה ואע"פ שהתקופה קודם לששה עשר בניסן הרי הן מעברין כדי שיהיה האביב מצוי להקריב ממנו עומר התנופה בששה עשר בניסן וכדי שיהיו הפירות צומחין כדרך כל זמן האביב: ד' ועל שלש ארצות היו סומכין באביב על ארץ יהודה ועל עבר הירדן ועל הגליל ואם הגיע האביב בשתי ארצות מאו ובאחת לא הגיע אין מעברין ואם הגיע באחת מהן ולא הגיע בשתי מעברין אם עדיין לא צמחו פירו האילן ואלו הן הדברים שהן העיקר שמעברין בשבילן כדי שיהיו השנים שני החמה: ה' ויש שם דברים אחרים שהיו בית דין מעברין בשבילן מפני הצורך ואין מפני הדרכי שאינן מתקנין ואין העם יכולין לעלו מעברין את השנה עד שיפסקו הגשמים ויתקנו הדרכי ומפני הגשמי שנחרסו ונמצאו הנהרות מפסקין ומונעין את העם ומסתכנין בעצמן ומתים מעברין את השנה עד שיתקנו הגשמי ומפני תנורי פסחי שאברו בגשמי' אין להם מקו לצלות את פסחיהם מעברין את השנה עד שיבנו התנורים ויבשו ומפני גליות ישראל שנעקרו ממקומן ועדיין לא הגיע לירושלם מעברין את השנה כדי שיהיה להם פנאי להגיע: ו' אבל אין מעברין השנה לא מפני השלג ולא מפני הצנ' ולא מפני גליו' ישראל עדיין לא נעקרו ממקומן ולא מפני הטומא' כגון שהיו רוב הקהל או רוב הכהני' טמאי' אין מעברין את השנה כדי שיהיה להם פנאי לטהר ויעשו בטהרה לא יעשו בטומאה ואם עברו את השנה מפני הטומאה הרי זו מעוברת: ז' יש דברים שאין מעברין בשבילן כלל אבל עושיין אותן סעד לשנ' שצריכה עיבור מפני התקופה או מפני האביב ופירות האילן ואלו הן מפני הגדלי' והטל' אים שעדיין לא נולדו או שהן מעט ומפני הגדול' שלא פרחו אין מעברין בשבילן כדי שיהיו הגדלי' והטל' אים מצויין לפסחים והגדולות מצויים לראייה או למי שנתחייב בקרבן העוף אבל עושיין אותן סעד לשנה: ח' כיצד עושיין אותן סעד לשנ' אומרין שנה זו צריכה עיבור מפני התקופה שמשכ' או מפני האביב ופירו האילן שלא הגיעו ועוד שהגדלי' קטנים והגדולות רכים:

בסוף פרק רביעי

על ג' סימנין מעברין וכו' אם יתאחד התקופה עד י' בניסן או אחר זמן זה ידע שנתאחד ביטול התבואה ויתכן שלא ימצאו שערי' להקריב מהם מכחת העומר לפיכך תלו התקופה בזמן י' בניסן שהוא זמן חיוב הקרבת העומר: וכן אם ראו בית דין וכו' ופירוש אפול מאוחד ולא צמח מן האדמה ודומה כלי' הוא בבטן הארץ באפלה דכתיב והחטה והכוסמת לא מוכו כי אפילות הנה פירוש לא הפסיד הכרד מפני שלא צמחו ויבאו על הארץ עד שיגיע אליהן הכרד וימית אותם לפי שהיו בבטן הארץ ולא יבאו לאויר ועדין נסומכין על שני סימנין לומר על שניהם ביחד לא על אחד מהם בלבד:

ג' ארצות וכו' אלו השלש ארצות מארץ ישראל ממזרחות התבואה להתבטל בהם קודם כל עיירות ארץ ישראל ופירוש אם עדיין לא צמחו פירות האילן שהרי לא נשאר לנו סימן חזק שנסמך עליו בעבור השנה שהרי האביב לא הגיע אלא באחד מן' ארצות לו טעמתי ארצות לא הגיע בהם ואם פירו האילן לא צמח ואף על פי שלא הגיע התקופ' עד י' בניסן וכל' אם עברה שאין לנו בריכין לידיעת שכי סימנין אלו שהרי אמר ועל סימן זה וכו' כמנצח אומר שאם עברה התקופה י' בניסן מעברין ואם לא הגיע לזו בניסן והגיע האביב וצמחו פירות האילן אין מעברין ואם לא הגיע לזו בניסן החדש אף על פי שהגיע האביב וצמחו הפירות שהרי אמר ועל סימן זה סומכין ואין חוששין לסימן אחר ואם לא הגיע התקופה לזו בניסן אס עדיין לא הגיע האביב ולא צמחו הפירות יראה לי שאין מעברין שהרי יש זמן לאביב להגיע ולפירות להצמיח מאחר שלא הגיע התקופה עד י' בניסן אבל בחלק השלישי יש למנוה שהרי אין לנו מעברין אם הגיע התקופה לזו בניסן אלא כדי שיבא הפסח בזמן האביב והרי הגיע האביב ולמה הושרכנו בשנה זו לעבר וכיכר אחר ואין חוששין לסימן אחר ונדין עיין:

יש שם דברים וכו' לא מפני השלג לפי שיכולים להתחמם בבגדים או במימיות המדומות דכיון דעקר איכס דגליה למיזל באורהא לא שהי באורהא מפני הצנ' ונליות ישראל שלא נעקרו ממקומן שעדיין לא נקהי להם טורח ואין אומרין כר' אם כשיעקרו ממקומן לא יהיו יכולין להגיע לירושלם אלא לאחר י' יום לעבר השנה מיד כדי שיגיעו לירושלם וקרי להו גליות ישראל דבבית שכי היו משועבדין תחת יד האומות:

מפני הטומאה כגון שהיו רוב הכהנים טמאים במת שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

הפסח שהרי יכולין לעשות הפסח בטומאה הטמאים עם

לפי שנתקן יתקן עליו מעשה כגון

זכרם ופירושם וכו' וכו' וכו'

לפי שנתקן יתקן עליו מעשה כגון

זכרם ופירושם וכו' וכו' וכו'

פירוש

הלכות קידוש החדש

וזה שיהיה לאחר הראייה ביום פלא הוא ובארצות שהן למערב ארץ ישראל... יהיה יום המולד הוא יום הקביעה ויהיה יום הראייה הוא יום הקביעה...

וזה שיהיה לאחר הראייה ביום פלא הוא ובארצו שהן למערב ארץ ישראל... ומאימתי התחילו כל ישראל לחשב בחשבון זה מסוף חכמי תלמוד בעת שחרבה ארץ ישראל ולא נשאר שם בית דין קבוע אבל בימי חכמי משנ' וכן בימי חכמי תלמוד עד ימי אביו ורבא על קביעת ארץ ישראל היו סומכין: ד כשהיתה סנהדרין קיימת והיו קובעין על הראייה היו בני ארץ ישראל וכל המקומות שמגיע אליהן שלוחי תשרי עושין ימים טובים יום אחד בלבד ושאר המקומות הרחוקות שאין שלוחי תשרי מגיעין אליהם היו עושין שני ימים כמפק לפי שלא היו יודעין יום שקבעו בו בני ארץ ישראל את החדש: ה בזמן הזה שאין שם סנהדרין ובר של ארץ ישראל קובעין על החשבון זה היה מן הדיון שיהיו בכל המקומות עושין יג' א' בלבד אפי' המקומות הרחוקים שבחוצה לארץ כמו בני ארץ ישראל שחבל על חשבון אחד סומכין וקובעין אבל תקנת חכמים היא שיהיו במנהג אבותיהם שבידיהם: ו לפיכך כל מקום שלא היו שלוחי תשרי מגיעין אליו כשהיו השלוחין יוצאין יעשו שני ימים ואפי' בזמן הזה שחיו עושין בזמן שבני ארץ ישראל קובעין על הראייה ובני ארץ ישראל בומן הזה עושין יום אחד כמנהגן שמעולם לא עשו ימי נמצ' יום טוב שני שאנו עושין בגלות בזמן הזה מדברי סופרים שתקנו דבר זה: ז יום טוב של ראש השנה בזמן שהיו קובעין על הראייה היו רוב בני ארץ ישראל עושין אותו שני ימי' כמפק לפי שלא היו יודעין יום שקבעו בו בל' את החדש שאין השלוחים יוצאין ביום טוב: ח ולא עוד אלא אפי' בירושלם עצמה שהוא מקום בית דין פעמים רבות היו עושין יום טוב של ראש השנה שני ימים שאם לא באו העדים כל יום שלש' נזהגין היו באותו היום שמצפין לעדים קדש ולמחר קדש והואיל והיו עושין אותו שני ימים ואפי' בזמן הראייה התקינו שיהיו עושין אפילו בני ארץ ישראל אותו תמיד שני ימי' בזמן הזה שקובעין על החשבון הנה למדת שאפי' יום טוב שני של ראש השנה בזמן הזה מדברי סופרים: ט אין עשיית יום טוב אחד תלויה בקריבת המקום כיצד אם יהיה מקום בינו ובין ירושלם מהלך חמישה ימי' או פחות שבדאי איפשר שיגיעו להן שלוחין אין אומרים שאנשי מקו זה עושין יום טוב אחד שמי יאמ' לנו שהיו שלוחי יוצאין למקו זה שמא לא היו שלוחים יוצאין למקו זה מפני שלא היו שם ישראל ואלו אחר שחזרו לקבוע על החשבון ישבו שם ישראל' שהן חייבי' לעשו שני ימים או מפני שהיה חירום כדרך שהיה בין יהודה וגליל בימי חכמי משנה או מפני שהיו הגוים מונעין את השלוחין לעבור ביניהן: י ואלו היה הדבר תלוי בקריבת המקו היו כל בני מצרים עושין יום אחד שהרי איפשר שיגיעו להם שלוחי תשרי שאין בין ירושלם ומצרים על דרך אשקלון אמהלך שמו' ימים או פחות וכן רוב סוריא הא למדת שאי' הדבר תלוי בהיות המקו קרוב: יא נמצא עיקר דבר זה על דרך זו כד הוא כל מקו' שיש בינו ובין ירושלם מהלך יתר על עשרה ימים גמורים עושין שני ימים לעולם כמנהגם מקוד' שאין שלוחי כל תשרי ותשרי מגיעין אל המקו' שבינו ובין ירושלם מהלך עשר ימים או פחות וכל מקום שבינו לבין ירושלם מהלך עשרה ימים בשוה או פחות שאיפשר שיהיו שלוחין מגיעין אזי רואים אם אותו המקום מארץ ישראל' שהיו בה ישראל בשעת הראייה בכבוש שני כגון אויבא ופרעם ולו ויבנה ונוב וטבריה וכיוצא בהן עושין יום אחד בלבד ואם אותו המקום מסוריא כגון צור ודכישק ואשקלון וכיוצא בהן או מחוצ לארץ כגון כצרי ועמון ומואב וכיוצא בהן עושין כמנהג אבותיהן שבידיהן אם יום אחד יום אחד ואם שני ימים שני ימים: יב מקו' שבינו ובין ירושלם עשר ימים או פחות מעשרה והוא סוריא או חוצה לארץ ואין להם מנהג או שהיא עיר שנתחדשה במדבר ארץ ישראל או מקום ששכנו בו ישראל עתה עושין שני ימים כמנהג רוב העולם וכל יום טוב שני מדברי סופרי ואפילו יום טוב שני של ראש השנה שהכל עושין אותו בזמן הזה: יג זה שאנו מחשבין בזמן הזה כל אחד ואחד בעירו ואומרים שראש חדש יום פלוני ויום טוב ביום פלוני לא בחשבון שלנו אנו קובעין ולא עליו אנו סומכין שאין מעברין שנים וקובעין חדשים בחוצה לארץ ואין אנו סומכין אלא על חשבון בני ארץ ישראל וזה יום הוא וקביעת בני ארץ ישראל הוא שיהיה רח' או יום טוב לא מפני חשבון שאנו מחשבין:

מגדלעון ומאימתי עד מדברי סופרים פרק קמ"א דבינה: אין עשיית יום אחד עד רוב העולם סוף פרקמא דליה: וכל יום שני עד בזמן הזה פרקמא דבינה: זה שאנו מחשבין עד סוף הפרק פק דסנהדרין:

פרק ששי בית דין שמחשבין עד של לבנה זה כתב מדרך חכמתי בחשבון עם המקובל מדברי רבותינו זל המפורזין בתלמוד: שנה

שהן למערב ארץ ישראל ויהיה לא בשביל הראייה לא בשביל הקביעה שהרי זמן הקב' עה אינו משתנה בכל המקומות לפיכך אעפ"י שהיו מקובל בכל מקום שהיו מערב למקו' אחר בין שיהיה במזרח של ארץ ישראל בין שיהיה במערבה או היה אחד במזרח ואחד במערבה אבל מפני שאיכנו מדבר אלא בראייה ארץ ישראל יחד הדין בארצות שהן למערב ארץ ישראל וזו היא טרתי: כשהיתה סנהדרין קיימת והיו קובעין יום תלך הדין בשלוחי תשרי לא בשלוחי כוסף לפי ששלוחי כוסף מגיעין למקו' שאין מגיעין אליהם שלוחי תשרי שהרי איכ' מהלכין לא ביום טוב של ראש השנה ולא ביום כפור לפיכך ביניהם מהלך ב' ימים ושאר הפרק אינו כד' ביאור: זה שאנו מחשבין בזמן הזה וכו' זכר אותו בספר מצות והוסף עליו ואמר והכני מוסף לך ביאור: ונאמר שאם חס ושלום יאכדו בני ישראל מארץ ישראל ית' השם על זה לפי שהכתיבנו בתורה שלא תכלה ז' האומ' כלל וכן אם לא נמצא ד' בארץ ישראל ולא בחוצה לארץ ד' שנסמכו בא' היה זה החשבון שאנו מחשבין אותו בחוצה לארץ לא ייעיל לנו כלום שאין מעברין שנים וקובעין חדשים אלא בארץ ישראל שחומר כי מניין תנא תורה ודבר יי' מירושלם וכו':

פרק ששי בזמן שעושין על הראייה היו מחשבין בדקדוק הרבה והוא הקבוצ האמיתי והוא כשיתקבץ מונק הירח עם מונק השמש ויהיו שניהם על קו אחד מיישר והקבוצ האמנעי הוא כשיתקבץ מונק הנגלל מעגל הירח עם מונק כוכב השמש יהיו כ' שניה' על קו אחד מיישר וינא מונק העולם עד מונק הנגלל הירח ויגיע עד מונק השמש: היים

במדבר ארץ ישראל או מקום ששכנו בו ישראל עתה עושין שני ימים כמנהג רוב העולם וכל יום טוב שני מדברי סופרי ואפילו יום טוב שני של ראש השנה שהכל עושין אותו בזמן הזה: יג זה שאנו מחשבין בזמן הזה כל אחד ואחד בעירו ואומרים שראש חדש יום פלוני ויום טוב ביום פלוני לא בחשבון שלנו אנו קובעין ולא עליו אנו סומכין שאין מעברין שנים וקובעין חדשים בחוצה לארץ ואין אנו סומכין אלא על חשבון בני ארץ ישראל וזה יום הוא וקביעת בני ארץ ישראל הוא שיהיה רח' או יום טוב לא מפני חשבון שאנו מחשבין:

שהן למערב ארץ ישראל ויהיה לא בשביל הראייה לא בשביל הקביעה שהרי זמן הקב' עה אינו משתנה בכל המקומות לפיכך אעפ"י שהיו מקובל בכל מקום שהיו מערב למקו' אחר בין שיהיה במזרח של ארץ ישראל בין שיהיה במערבה או היה אחד במזרח ואחד במערבה אבל מפני שאיכנו מדבר אלא בראייה ארץ ישראל יחד הדין בארצות שהן למערב ארץ ישראל וזו היא טרתי: כשהיתה סנהדרין קיימת והיו קובעין יום תלך הדין בשלוחי תשרי לא בשלוחי כוסף לפי ששלוחי כוסף מגיעין למקו' שאין מגיעין אליהם שלוחי תשרי שהרי איכ' מהלכין לא ביום טוב של ראש השנה ולא ביום כפור לפיכך ביניהם מהלך ב' ימים ושאר הפרק אינו כד' ביאור: זה שאנו מחשבין בזמן הזה וכו' זכר אותו בספר מצות והוסף עליו ואמר והכני מוסף לך ביאור: ונאמר שאם חס ושלום יאכדו בני ישראל מארץ ישראל ית' השם על זה לפי שהכתיבנו בתורה שלא תכלה ז' האומ' כלל וכן אם לא נמצא ד' בארץ ישראל ולא בחוצה לארץ ד' שנסמכו בא' היה זה החשבון שאנו מחשבין אותו בחוצה לארץ לא ייעיל לנו כלום שאין מעברין שנים וקובעין חדשים אלא בארץ ישראל שחומר כי מניין תנא תורה ודבר יי' מירושלם וכו':

פרק ששי בזמן שעושין על הראייה היו מחשבין בדקדוק הרבה והוא הקבוצ האמיתי והוא כשיתקבץ מונק הירח עם מונק השמש ויהיו שניהם על קו אחד מיישר והקבוצ האמנעי הוא כשיתקבץ מונק הנגלל מעגל הירח עם מונק כוכב השמש יהיו כ' שניה' על קו אחד מיישר וינא מונק העולם עד מונק הנגלל הירח ויגיע עד מונק השמש: היים

במדבר ארץ ישראל או מקום ששכנו בו ישראל עתה עושין שני ימים כמנהג רוב העולם וכל יום טוב שני מדברי סופרי ואפילו יום טוב שני של ראש השנה שהכל עושין אותו בזמן הזה: יג זה שאנו מחשבין בזמן הזה כל אחד ואחד בעירו ואומרים שראש חדש יום פלוני ויום טוב ביום פלוני לא בחשבון שלנו אנו קובעין ולא עליו אנו סומכין שאין מעברין שנים וקובעין חדשים בחוצה לארץ ואין אנו סומכין אלא על חשבון בני ארץ ישראל וזה יום הוא וקביעת בני ארץ ישראל הוא שיהיה רח' או יום טוב לא מפני חשבון שאנו מחשבין:

פרק ששי בזמן שעושין על הראייה היו מחשבין בדקדוק הרבה והוא הקבוצ האמיתי והוא כשיתקבץ מונק הירח עם מונק השמש ויהיו שניהם על קו אחד מיישר והקבוצ האמנעי הוא כשיתקבץ מונק הנגלל מעגל הירח עם מונק כוכב השמש יהיו כ' שניה' על קו אחד מיישר וינא מונק העולם עד מונק הנגלל הירח ויגיע עד מונק השמש: היים

פרק ששי בזמן שעושין על הראייה היו מחשבין בדקדוק הרבה והוא הקבוצ האמיתי והוא כשיתקבץ מונק הירח עם מונק השמש ויהיו שניהם על קו אחד מיישר והקבוצ האמנעי הוא כשיתקבץ מונק הנגלל מעגל הירח עם מונק כוכב השמש יהיו כ' שניה' על קו אחד מיישר וינא מונק העולם עד מונק הנגלל הירח ויגיע עד מונק השמש: היים

פרק ששי בזמן שעושין על הראייה היו מחשבין בדקדוק הרבה והוא הקבוצ האמיתי והוא כשיתקבץ מונק הירח עם מונק השמש ויהיו שניהם על קו אחד מיישר והקבוצ האמנעי הוא כשיתקבץ מונק הנגלל מעגל הירח עם מונק כוכב השמש יהיו כ' שניה' על קו אחד מיישר וינא מונק העולם עד מונק הנגלל הירח ויגיע עד מונק השמש: היים

הלכות קידוש החדש

פירוש

ואם נוסף לח' תתעורר על זכר יבא לנו מולד שנה שאחריה יב' תתעורר לפיכך בעלי חכמת העיבור בחלקין יש מהן מי סמוך על השנה שמולדה לכהלך במניין שני הינדירה ואח"כ יתכן ששליך לו החמשה ימים ויד' שעות מן המניין ולא כשניח עליהן ויש מהם מי שהתחיל ממולד אדם הראשון והוא יב' ואירע בזה המולד והוא מולד השנה הזאת והוא מולד תשרי ממכה ולפי שאין אדם סוף ימיו לא מתחלת לידתו לפיכך תהיה תחלת ימי אדם הראשון ממולד יב' שאירע שיהיה בנו מולד תשרי לפיכך היה מולדו מולד תשרי בזו השנה ביחד ואין מניין לאדם לא מנו השנה כאדם שנולד לו בפסח בן מחשבין לתשלום חדש מימיו טו' באייר ולתשלום שנה יום פסח הבא והעפ' שאין יום פסח זה לא ראש חדש ולא ראש השנה וכל שכן שאירע בזה העת שהיה גם כן מולד שנה ראשונה הקריא יריע בזה העת מולד שנה זו ולפי שכתובה אדם בזה החשבון לא יתכן שיהיה תחלת חשבון השני לא ממולדו לפי שאין אפשר שיכונה מי שלא כבר אירע עתה ויש מהם מי שיתחיל שני יבירה מן השנה שאחר מולד אדם ב' הראשון ואומר אדם הראשון לא התחיל לחשוב לא אח' שבת יבירתו לפי ששנה ראשונה אינו נדון לחשוב אותה וכל אחר מאלו הן דיעות יש בידו האמת לפי שכל מעבדים השנים ביחד אבל הראשון אם יהיה אכלו שני הינדירה חמשת לפי שהיו אכלו השני חמשת אלפי פחות שנה ואכלו השלישי פחות שתי שנים ומי

מולד עון

פרק שביעי

אין

קובעין עד סוף הפ' כל מה שאמר בני מעבדי הדחיו ומתוך הכללים המסורים בדיבור לא בלוי פסח ולא באדו ראש השנה וכדכנפקא לן מההיא דאמר עולא פרק קמא דראש השנה ידעין חברין בכלאי מאי טיבות עבד ליהו ואסיק' משו' ירקיאו ומשום מיתייא ועוד שם מאיימין העדיאף על פי שלא ראו שיאמרו ראינו או בהפק' כי שאר העביינים והסימנים תלויים בכך וירועים בחשבון: פרק

כל תשע עשרה שנה שיהיו מהן שבע שנים מעוברות ושתיים עשרה פשוטות נקרא מחזור ולמה סמכנו על מניין זה שבזמן שאתה מקבץ מניין ימי שתיים עשרה שנה פשוטות ושבע מעוברות ושעתיים וחלקיהן ותשלום כל אף ושמינים חלקי שעה וכל ארבע ועשרי' שעות יום ותוסף למניין הימים תמצא הכל תשע עשרה שנה משני החמט שכל שנה מהן שלש מאות וחמשה ושישים יום ושש טעו' בשישה ולא ישאר ממניין ימי החמ' בכל תשע עשר' שנה חוץ משעה אחת וארבע מאות ושמינים וחמשה חלקים סימן להם אתפ' יא נמצא במחזור שהוא בזה החדשים כולם חדשי הלבנה והשנים שני החמט והשבע שני המעוברות שבכל מחזור ומחזור לפי חשבון זה הם שנה שלישית מן המחזור וששית ושמינית ושנת אחת עשרה ושנת ארבע עשר' ושנת שבע עשרה ושנת תשע עשרה סימן להם גוף יא יד יט י' יב כשתקבץ שארית כל שנה משתים ועשרה שנה הפשוטות שהיא רח' תתעורר ושארית כל שנה משבע שני המעוברות שהיא הכא תקפט ותשליך הכל ז' וישאר שני ימים ושש עשר' שעות וחמש מאו' וחמשה ותשע' חלקי סימן להם ב'יו תקצ' וזה הוא שארית המחזור: יג כשיהיה לך ידוע מולד תחלת מחזור ותוסף עליו ב'יו תקצ' יצא לך תחלת המחזור שאחריו וכן מולד כל מחזור ומחזור עד סוף העולם וכבר אמרנו שמולד תחלת המחזור הראשון היה לבהרד ומולד השנה הוא מולד תשרי של אותה השנה: יד ובדרך הזאת תדע מולד כל שנה שתצ' ומולד כל חדש וחדש שתצ' משני' שעברו או משני' שעתידים לבא כיצד תקח שני יצירה שעברו ונמרו ותעש אות' מחזורין של תשע עשרה שנה תשע עשר' שנה עד תשרי של אותה השנה ותדע מניין המחזורין שעברו ומניין השנים שעברו ממחזור שעדין לא נשלם ותקח לכל מחזור ומחזור ב'יו תקצ' ולכל שנה ושנה פשוטה משני המחזור שלא נשלם רח' תתעורר ולכל שנה מעוברת הכא תקפט ותקבץ הכל ותשלם החלקים שעורת ותשלם השעו' ימים והימי' תשליכם ז' והנשאר מן הימי' ומן השעות והחלקי' הוא מולד שנה הבאה שתצ' לידע מולדה: טו מולד השנה שיצא בחשבון זה הוא מולד ראש חדש תשרי וכשתוסף עליו איב' תשצ' יצא מולד מרחשון וכשתוסף על מרחשון איב' תשצ' יצא מולד כסליו וכן לכל חדש וחדש זה אחר זה עד סוף העולם:

פרק שביעי

אין

קובעין לעולם רח' תשרי לפי חשבון זה לא באחד בשבת ולא ברביעי בשבת ולא בערב שבת סימן להם אדו' אלא כשיהיה מולד תשרי באחד מן ימי האלו קובעין ראש חדש ביום של אחריו כיצד הרי שיהיה המולד באחד בשבת קובעין ראש חדש תשרי יום שני ואם היה המולד ברביעי קובעין ראש חדש יו' ואם היה המולד בששי קובעין ראש חדש בשביעי: ב וכן יהיה המולד בחצי היום או למעלה מחצי היום קובעין ראש חדש ב'יו של אחריו כיצד הרי שהיה המולד ביום שני בו שעות ביום או יתר על שש טעו' קובעין ראש חדש בשלישי ואם יהיה המולד קודם חצי היום אפילו בחלק אחד קובעין ראש החדש באותו יום המולד עצמו והוא שלא יהיה אותו היום מימי אדו': ג כשיהיה המולד בחצי היום או אחר חצות וידח' ליום של אחריו אם יהיה יום של אחריו מימי אדו' הרי זה נדח' לשל אחריו ויהיה ראש החדש קבוע בשלישי מיום המולד כיצד הרי שיהיה המולד בשבת בחצות סימן ז' קובעין ראש החדש בשנ' שמולדה בזה בשני בשבת וכן אם היה המולד בשלישי בחצו' או אחר חצו' קובעין ראש החדש בחמישי בשבת: ד מולד

פסח טו' אלו קב' תנו

פרק שביעי

אין

קובעין לעולם וכו' אלו השני עקרים של דחיות הנזכר' בתהלה והם אדו' וכל יח' דוחין אף על פי שהן מסורת ביד החכמים כבר זכרו לזל להם עלה ועקר ועלת אלו כבר זכרה זל בסוף הפרק אבל עקר כל יח' דוחין לא זכרו זל אבל אמרו זל במסכת ראש השנה במסכת על ששה חדשים השלוחין יוצאין אחר שמואל יכולת לתקוני' לכולא בולה אחר ליה רב אבא אבנה דרב שמלאי לשמואל ידע מר האי מילת' דתניא בסוד העיבור כולד קודם חצות או אחר חצות אל לא אל ומולד ידע מר הכי איכא מילי אחריתא דלא ידע מר כי סליקר זיר' שלח להו נדין שיהא לילה ימים מן החדש והו' שאמר אבא אבנה דר' שמלאי לשמואל כולד קודם חצות או לאח' חצו' מחשבין את תולדתו כולד קודם חצו' כידוע שכל סמוך לשקיע' החמה לא כולד קודם חצות כידוע שאינו כראש סמוך לשקיעת החמה למאי כפקא מינה אמר רב אשי לאכחשי סהדי אר' זירא אמר רב כחמן כד' שעי מיכסי סיקרא לריון שיתמעתיקא ותמני סרי מתדולד ידעו שית' מחדת ותמני סרי מעתיקא למאי כמ' אמר רב אשי לאכחשי סהדי אמר מר נדין שיהא לילה יום מן החדש דכי יתכן אמר

אמר רב אשי לאכחשי סהדי אר' זירא אמר רב כחמן כד' שעי מיכסי סיקרא לריון שיתמעתיקא ותמני סרי מתדולד ידעו שית' מחדת ותמני סרי מעתיקא למאי כמ' אמר רב אשי לאכחשי סהדי אמר מר נדין שיהא לילה יום מן החדש דכי יתכן אמר

א"כא ביכיהו רבי יוחנן אומר מערב עד ערב סבר אפילו אם כולד טעה שבייה
 מן הלילה מחר חדש וריש לקיש סבר כתיב שנעת ימים מצות תאכלו עד יום
 האחד ועשרים לחדש בערב וכתוב ועברתי בארץ מצרים כלילה הזה והוא
 חזי לילה ונמר הלילה הזה של אכילת פסחים מן הלילה של העברת מצות
 מה זה חנות לילה חף זה חנות לילה דכתיב בפסח על מצות ומרורי יאכלוהו
 שבע מיכה שאכילת מנה אפילו עד חנות והנה לא אכל מנה ביום הראשון
 מקודם חנות לא במעט ונחשב לנו יום שלם שאמר שבעת ימים מצות תאכלו
 שמה שאם תוליד הלכנה עד חזי הלילה יום שלם הוא נמצא היום והלילה מן
 החדש וראוי אותו היום לקבעו ראש חדש עכ"ל מדברי ר"מ ז"ל לשון ר"מ ז"ל בפק
 דראש השנה כולד קודם חנות פי"א וז"ל מעט השמש קודם שש שעות ביום כ"ל
 קודם שקיעת החמה לכי ארץ ישראל דהא ק"ל דלכבי ארץ ישראל שיתמחרת
 מיכסי ואם היה המולד קודם חנות כאלו מן היום שש שעות נמוכים הם
 שמיכסי לכבי ארץ ישראל ויראו אותה קודם שקיעת החמה מפני מעלנו שהלך
 באותן שש שעות ונמצאת חמה שוקעת במערב והוא עדיין לא שקע וזו היא
 בורת החמה שוקעת במערב והוא עדיין לא שקע הירח וזה

שאלנו מניירי שכי גלגלי בלבד כדי שיהיה הדבר
 כיבר לראיית העין ומן הגור הזאת יתבאר לך
 שבזמן שיש בין השמש והירח הפרש השמש
 שוקעת והירח עדיין לא שקע כולד אחר חנו'
 אפי' בחלק אחר כמנאו אותן שש שעות נמצאת
 מהיום חסרי חלק וקיימא לן דשש שעות נמוכות
 מיכסי לכבי ארץ ישראל מחדתא ואין השמש
 מספקת לשקוע אלא והוא כמי התחיל לשקוע
 אחריה ואי אפשר לרואה לכיין ולראות ואחר

שפירשנו דברי ר' אבה אבנה דרבי שמלאי אנו חוזרים לדרך ההלכה כי סליק
 רבי זירא שלח להו כדך שיהיה לילה ויום מן החדש פ"א עושין ראש חדש
 אלא אם היה ליל ראש חדש ויום ראש חדש אחר המולד כגון אם היה המולד
 שעה ראשונה מילי שבת הוא שוקבעין רח בשבת אבל אם היה המולד בשעה
 שבייה מילי שבת או בשלשה או בט' וכל שכן בשעה ראשונה מיום שבת או
 בשלישי אין קובעין רח בשבת אלא באחד בשבת ואתמתיקין וזו שאמר אבה
 אבנה דרבי שמלאי לפני שמואל מחשבין את תולדותיו וכו' כלום מאחר דאמרת
 דכל מולד שיהיה ביום דחמי הוא עד שיהיה תחלת הלילה מאי אתא אבה אבנה
 דרבי שמלאי לאשמעבין בחנות וקודם חנות והא דחמי אנלך כל מולד שיהיה
 ביום בין קודם חנות בין אחר חנות ופירק רב אשי לאכחשי סהדי כלומר לא
 אתא אבה אבנה דרבי שמלאי לאשמעבין דאם כולד קודם חנות אותו היום
 ראש חדש אלא דחמי הוא ולא אתא לאשמעבין שמעבא דמכחשיבין דהו
 שהרי שאם חשבנו וידענו כי אחר חנות כולד ביום כ"ט יום ובאו עדים ואמרנו
 דאויקונו ליל שלשים בידוע דכחשי שאי אפשר שיראה כדאמר אבה אבנה דר'
 שמלאי וקשיא לן האי מימרא טובא דהא רבי זירא אם היה המולד בשעה
 ראשונה אותו היום ראש חדש ודבר זה לא כתברר לנו כלל דהא קיימא לן כזה
 דאם וקדש והחשבון והראייה כהדרי בינהו וכדאמר לאכחשי סהדי ואם היה
 המולד בליל יום שני בתחלת הלילה היאך עושין ראש חדש יום שני אפשר
 שבראה בליל יום שני בשעת המולד הא קיימא לן דאחר המולד בשש שעות
 נראה כדאמרינן כולד קודם חנו' בידוע שברא סמוך לשקיעת החמה ועוד
 אמאי אתמתיקין עלה בדברי רבי אבה אבנה דרבי שמלאי אפשר שזה שאמר
 אבה אבנה דר שמלאי מחשבין את תולדותיו וכו' לעצמו אמ לקבעו או לדחותו
 לא שאי אפשר שאם היה המולד בחנות או קודם חנות ביום שני שיהיה אותו
 היום ראש חדש שאי אפשר שבראה בליל יום שני קודם שכולד ואין מחשבין
 תולדותיו אלא ליום שלאחריו שאם היה המולד ביום שני קודם חנות בידוע
 שבראה בעולם בליל שלישי ואם היה המולד ביום שני אחר חנות בידוע שלא
 כראה בליל שלישי ויהיה ראש חדש יום רביעי אבל יום שני עצמו אי אפשר
 שקבעו בו ראש חדש שאי אפשר שבראה בליל יום שני קודם המולד ואם
 תאמר שהו התימיה שכיין שאמר רבי זירא שאם היה המולד בתחלת הלילה
 יקבע ראש חדש באותו היום עצמו אתמתיק עליה בדברי רבי אבה אבנה
 דרבי שמלאי דאמר מחשבין את תולדותיו דשמעת מינה דיום המולד
 עצמו אין קובעין בו אלא ממנו אנו למדים אם יהיה ראש חדש למחר או לא
 מאי אהדר לירב אשי ומאי פירוקא כריק לאכחשי סהדי וכללנו של דבר קשיא
 לן האי מימרא טובא אמר ר' זירא אחר רב נחמן כ"ד שעי מיכסי סהדי לדודן
 פירוש לכבי בכל שיתמעתיקא ותמני סרי מחדתא פירוש שש שעות קודם
 המולד פירוש קודם שיתקבץ עם השמש מפני שאור השמש מכסה אותו:

אמר מערב עד ערב תשבתו שבתכם ריש לקיש אומר עד יום האחד ועשרים
 לחדש בערב מאי ביכיהו אמר אבי משמענות דורשין איכא ביניהו רבא אמר
 חנות לילה איכא ביניהו עד כאן לשון הגמ': לשון ר"ש ז"ל יוכלא לתקוני בלי
 ראיית עדים שבקי אפי בתולדת הלכנה והלכנה לסדר מועדות יסוד העיבור
 בריותא שבייה ברמזים כולד קודם חנות או לאחר חנות כך שני בה ורמזו
 בעלמא הוא לומר כולד קודם חנות חלוק מכולד לאחר חנות ידע מר מה
 חלוק יש כי סליק רבי זירא שלח להו לחבריו שבבבל שני דברים שלמד
 כאן ברין שיהא לילה ויום מן החדש ברין שיהיה היום הולך אחר הלילה
 להיות היום מן החדש שהיה בו ליל שלפניו למדנו שאם נרא' הלכנה הישנה
 משחשכה יום כ"ט שהוא ליל שלשים אין מקדשין אותו ביום ש' שים ואם תאמר
 פשיטא שאין מקדשין שהרי לא תראה החדשה ביום שלשי וקיימא לן דעשרים
 נארבע שעי מיכסי סהדיא כדאמרינן לקמן אכאריך למאן דאמר מאיימין על
 העדי' על החדש שלא כראה בזמנו לקדשו ואשמע' דאם כראית הישנה בלילה
 אין מאיימין שהרי הכל ראו שהלילה מהחדש שעבר וזו שאמר אבה אבנה
 דרבי שמלאי לפני שמואל ולא ידע לפירושי מה חלוק יש בין כולד קודם חנות
 כולד אחר חנות אבי מפרשה לכא' מחשבין מולד הלכנה כולד קודם
 חזי היום בידוע שבראה היום קודם שתשקע החמה שאין הלכנה מתבססה
 מבני ארץ ישראל כי הם במערב אלא ששעות לאחר חנושה ומתוך קוטנה
 של לבנה שהלכנה לעולם בשש שעות לאחר חנושה בקרן מערבית דרומית
 כראית להם: לא כולד קודם חנות בידוע שלא יראה היום שהיא קטנה כל
 שש שעות ובעלמא מכל עין למאי נפקא מינה למיחשב הרי על פי עדים אנו
 מקדשין: לאכחשי סהדי אס כולד אחר חנו' ואמר ראינו החדש לפני שקיעת
 החמה כדי לקדשו היום עידי שקר הם: כד שעי מיכסי סהדי סמוך לחידושה
 מלפניו ומאחריו היא מתבססה מן העין מפני קוטנה שש שעות לפני חידושה
 ושש שעות לאחר חידושה כעלמא מכל אדם קודם לכאן ולאחר מיכאן שנים
 עשר שעות כשהיא במזרח כ"ל לכבי מזרח ולא לכבי מער' ימתוך קוטן וכשהיא
 במערב כראית לכבי מערב ולא לכבי מזרח דהא לעולם לפני חידושה בקרן
 דרומית מזרחית ולאחר חידושה בקרן דרומית מערב' כך ראיתי ביסודו של
 רב סעדיה ז"ל הילכך כשהישנה מתבססה במזרח אין החדש כראית לכבי מזרח
 עד כד שעות וכמתבססה מכבי מערב אין החדשה כראית להן עד כד שעות
 לדידן לכבי בכל דקיימן במזרח: מיכסי סהדי מעתיק ולא יתיר מה טעם מפני
 שהלכנה הישנה שלפני חידושה בקרן מזרחית דרומית וראוין אותה בני בבל
 השמוני' למזרח ובעלמא מהן מכאן ואילך מפני קוטנה ולסוף שש שעות של
 חדשה היא עומדת בקרן מערבית דרומית וראוין אותה בני ארץ ישראל הסמוכי'
 למערב ולא בני בבל וכן כל שתיים עשרה שעות שאחר שש שעות הראשונות
 הרי כתבסית החדשה מכבי בכל יום שעות ולאחר יום שעות כבר גדולה היא
 וכראית בכל מקום לדידוהו שיתמחרת כמו שפרשתי שלכסוף ובראתה לכבי
 מערב' ותמניסר מעתיקא כמו שפירשתי שהישנה בסוף תכליתה לעולם
 במזרח וכל יום שעות של ושה מתוך קוטן לא כראית במערב אבל קודם לכן
 גדולה היתה וכראית למרחוק: לאכחשי סהדי אס יאמרנו העדים ראינו
 הישנה והחדשה בתוך כ"ד שעות שקר העירו' עד ערב תשבתו למדנו שהיום
 הולך אחר הלילה לעבנין המועדות: עד יום האחד ועשרים בערב למדנו
 שביאת המועד בערב הרי שהיום הולך אחר הלילה לעבנין המועדות חנות
 לילה איכא ביניהו מאין דיליף מיום הכפורים היום הולך אחר תחלת הלילה
 דכתיב מערב עד ערב ולדידיה אס כראית הישנה אפילו בתחלת ליל שלשים
 טוב אין החדש מתקיים ביום שלשים ומאן דיליף ממונות אין היום הולך אחר
 תחלת הלילה שהרי מחנות הלילה הראשון של פסח עד יום האחד ועשרים
 אכילת מנה רשותי וכלבד שלא יאכל חמץ עד כאן מדברי ר"ש: רבי משה
 ז"ל אמר שמואל וכו' פי' יש ביריבא לחשב השנים ולתקן איזו שנה צריכה
 עיבור וכן חדשים אי זה חדש ברין להתעבר עד ביאת הגואל וישוב
 בסנהדרין: ברין שיהיה לילה ויום מן החדש פירוש אין קובעין ראש החדש
 בו ביום של מולד אלא אם כן בא המולד שעה ראשונה מן הלילה שנמצא
 שהיום והלילה מן הלכנה החדשה אבל אם היה המולד אחר כן אין קובעין
 ראש חדש אלא למחר וזהו שאמר מחשבין את תולדותיו וכו' ובא רב אשי ודחה
 מסורה זו: לאכחשי סהדי פירוש שאם כתברר מן החשבון שכולד אחר חנות
 ובאו עדים ואמרנו עדי' שראויקו בו ביום עדי שקר הם ולא לקבעו ראש חדש
 שאינו כולד קודם חנות וכו' והא דאמר רבי זירא אחר רב נחמן כ"ד שעות
 מיכסי סהדיא וכו' גם זה שאמר אבנה דרבי שמלאי כולד קודם חנות וכו'
 לא כתברר אבלינו יפה לפי' לא כתברו בו פירו' משמענות דורשין זה דורש מזה
 הפסוק וזה דורש מזה הפסוק ושניהם דבר אחד אמרו רבא אמר חנות לילה

לשון ר"ש ז"ל יוכלא לתקוני בלי ראיית עדים

פירוש

הלבנות קידוש החדש

ותמוני סרי מחדתא פירוש אינו כראה בבבל עד שמנה עשרה שעות אחר המולד... לדידקו שית מחדתא ותמוני סרי מעתיקא פירוש לכני ארץ ישראל אחת המולד

ד מולד תשרי שיצא בחשבון זה בליל שלישי בתשע שעות בלילה ומאתי וארבעה חלקי משעה עשיריסימנה גטרד או יותר על זה אם היתה שנה פשוטה דוחין את ראש החדש ואין קובעי אותו בשלישי בשנה זו אלא בחמישי בשבת: ה וכן אם יצא מולד תשרי ביום שני בשלש שעות ביום וחמש מאות ושמוני ותשעה חלקי משע: רביעית סימנה בטו תקפט או יתר על כן אם היתה אותה השנה מוצאי המעוברת שהיתה השנה הסמוכה לה שעברה מעוברת אין קובעין ראש החדש בשני בשנה זו אא בשלישי: ו היה מולד השנה הפשוטה שאמרנו שתרחה לחמישי פחות חלק אחד בגון שיצ'סימנה גטרד או פחות מזה קובעין אותה בשלישי וכן אם היה מולד מוצאי העיבור ביום שני פחו חלק בגון שהיה סימנה בטו תקפט או פחו מזה קובעין אותה בשני נמצ'ררד קביעת ראש חדש תשרי לפי חשבון זה כך הוא תחשוב ותדע המולד באי זה יום יהיה ובכמה שעות כן היום או מן הלילה ובכמה חלקים מן השעה ויום המולד הוא יום הקביעה לעולם אא אם כן היה באחד בשבת או ברביעית או בערב שבת או אם היה מולד בחצות היום או אחר חצו' או אם היה במאתי וארבעה חלקי משעה עשירית מליל שלישי או יותר על זה והיתה שנה פשוט' או שהיה המולד בחמש מאו' ותשעה ושמונים חלקי משעה רביעית מיום שני והיתה השנה פשוטה שאחר המעוברת שאם יארע באחד מארבע דברים האלו אין קובעין ביום המולד אלא ביום שלאחריו או שלאחר אחריו בדרך שבארנו: ה ומפני

מכאן נראה כי אחרי רבי פלוני ממערכא במערבא אמרי וכד אמריכו' אמר רבי עקיבא שכינה במערב ובבל סמוכה למזרח כדכתיב ויהי בכסעס מקדם וימנאו בקעה בארץ שבער והיא בבל כד אמריכו' למה נקרא שמה שבער שבערו שם כל מימי מנול ואף על פי שבבל כוטה מאמנענו של עולם שהיא המקום המכוין כנגד מזרח ומערב ובבל כוטה מזוה מוקם ליועדנו של עולם מעט מיהו בבל קרובה מן המזרח יותר מארץ ישראל וארץ ישראל כוטה כנגד מערב הרבה מכל הארצות והירח בתחלת החדש כראה במערב לשקיעת החמה לילה ראשונה ושלישית עד ליל שביעית כראה באמצע הקיץ כמנא בתחלת החדש שהוא במערב קרוב אל בני ישראל שהם במערב ומשום הכי רואין אותו אחר שש שעות אף על פי שקרוב הוא לשקיעת החמה מפני שהירח במערב קרוב הוא אל בני ישראל ולכני בבל רחוק שהוא במזרח והם במערב ואינם רואים אותו עד שיתרחק הרבה מן השמש ויהיה עולה מעט מן המערב וזו היא צורת הירח בתחלת החדש ובני ארץ ישראל רואין אותו ובני בבל אין רואין אותו למראית העין יתבאר לך מנורה זו שבני ארץ ישראל רואין אותו סמוך למולד ואעפ' שלא נרחק מן השמש הרבה לא אחר שש שעות מפני שהן קרובין למערב אל בני בבל אין רואין אותו עד שיתרחק מן השמש הרבה אחר שש שעות מפני שהן במזרח ואחר שש שעות כנלה לכל זה שציינו בבל סמוכה למזרח כדי שיהיה הרבה מוכר למראית העין וזו היא צורת הירח ובני בבל רואין אותו ומן הצורת הזאת יתבאר לך שבזמן שמתרחק הירח מעל השמש יפה אחר שש שעות כראה לכל וכן לכני בבל אין מייבסי מעתיק' לא שש שעות מפני שבסוף החדש קרוב מן השמש הירח עולה שחרית במזרח קודם השמש ומפני שבבל במזרח רואין אותו אין כסת' מהם עד שיקרב מן השמש יפה ולא יהיה ביניהם לא דבר מועט אבל אם היה בינו ובין שש שעות כראובני בבל כשהיא עולה שחרית במזרח מפני שהם במזרח קודם הירח עולה במזרח קודם השמש בשש שעות ובני ארץ ישראל אין רואין אותו למראה העין יתבאר לך מן הצורה הזאת שהירח עולה בשחרית במזרח כשיקרב מן השמש אעפ' שאין ביניהם אלא מהלך שש שעות כמו שציינו כראובני בבל ואינו כראובני ישראל מפני שדרום הוא אל כלל ומשיקרב לשמש ויהיה ביניהם פחות מזה שעות אינו כראובני ארץ ישראל עדין כראה בארץ ישראל וזו היא צורת הירח קוד' שיקרב מן השמש ביח שש שעות ונר' אז בארץ ישראל למראית העין יתבאר לך מנורה זו שבזמן שיש בין הירח הפרש גדול מהלך יח שעות כראה אז בארץ ישראל ודברים הללו פשוטים הם וזה שציינו בהם נדרו הרבה כדי שיהיו הדברים כיכרי למראית העין לאדם שלא ידע צורת הנגלגלים ומהלך השמש והירח עד כאן מדברי הגאון קד'מב' זל' מדברי עלי בן מר חסא' זל' בפירו' סולד קודם חצות או אחר חצות אי אתה מוכא שיהיה המולד במקום מן המקומות אחר חצות ולא יראה במדינה ממדינות העולם אחר שקיע' החמה במערב לא בקצו המזרח ויהיה פי' ההלכה כולד קודם חצות בקצות המזרח בידוע שר' סמוך לשקיע' החמה בקצות המערב והעד שאמרה ההלכה כר' סתם ולא אמרה כר' לנו עכ' מדבריו זל' ולו דברי רוח שהרי זה מוד' ששעת הראש' בקצו המזרח אחר המולד ביח שעות כמו שתאמר שאם יהיה המולד אחר חצות יום שני כחלק אחד תהיה שעת הראש' בתחלת יום שלישי שהרי סוף המזרח וסוף המערב שתי עשרה שעות ושש שעות מחצי היום במערב עד סוף היום שש שעות ויהיו בני המזרח עושים המועדות ביום שני על ירח שיראה בשלישי בקצת המערב ויהיה עת המולד מיוסד על קצות המזרח ועת הראש' על קצות המערב ויש בזו הסברא הפסד אחד והוא שלא יהיה הפרש בין קודם חצות ואחר חצות ולא עוד אלא ולא לתחלת ליל שלישי שהרי הירח כראה בשלישי בכל אליו הפנים זה לא יתכן ויש בזה הפסד מדרך אחרת לפי שאין סומכין על ראית קצות המערב ולא עוד אלא אפילו אנשי בבל לא תועילו להם ראיתם לעצמם שיקדשו עליה אלא על ראית בני ארץ ישראל וכל שכן שיסמכו בני ארץ ישראל על ראית אנשי מזרח הלא תראה שאין מעידין על הראש' אלא בירושלם שהרי אמרו חז' גדולה וכו' לפיכך זאת ההלכה וזאת המסורת צריכה עיני גדול לפי שהיא עיקר הדת בעשיית המועדות והנזום וזולתם: מולד תשרי שיצא בחשבון זה וכו' חז' זל' וזכר שני עיקרים אמרים באים על שני העיקרים הראשונים לנט' ר'ד והשני בטו' תקפט לפי שאם יהיה המולד בשנה פשוט' ליל ג'תשע שעות ר'ד חלקים ותוסף עליו שארית הפשוטה והוא ז'תעני יבא לך מולד שנה שאחריה בשש שעות היום מיום שבת וידחה ליום שני בשביל העיקר השני והוא כל יח דוחין וכשנראה אותו למחר כדחה ליום שני לפי שאין קובעין בימי אדו' לפיכך אם נקבע השנה שמולדה לנט' ר'ד ביום שלשה יהיה בין שתי הקביעות חמשה ימים וזה אי אפשר כמו שיתבאר שאי אפשר שיהיה בין שתי הקביעות בפשוטה יותר על ארבעה ימים לפיכך הנזכרו לדחות קביעות השנה שמולדה לנט' ר'ד ליום חמישי לפי שיש רביעי מימי אדו' והוא פסול לקביעה לפיכך יהיה ביניהם שלשה ימים ואם יחסר המולד אפילו חלק אחד קובעין אותו בשלישי לפי שיצא המולד שאחרי קודם חצות והוא קבע בשבת והעקר השני בטו' תקפט והוא מוצאי מעוברת לפי שיהיה מולד שלפניה שהיא מעוברת ביום השלישי בשש שעות והוא כדחה לחמישי ואם נקבע זה השנה שמולדה בטו' תקפט בשני יהיה בין שתי הקביעות שלשה ימים ואי אפשר שיהיה ביניהם פחות מארבע כמו שיתבאר לפיכך צריכים אנו לדחות קביעת השנה שמולדה בטו' תקפט והוא מוצאי מעוברת ליום שלישי כדי שיהיה ביניהם ארבעה ימים ואם יחסר זה המולד אפילו חלק אחד קובעין בשני לפי שתהיה קביעת לשנה של פנים ביום ג' ולפי שיהיה מולדה קודם חצות והיא מעוברת שאף על פי שיצא מולד שנה שאחריה בטו' תקפט קבע בשני ויקבע המעוברת בשלישי יהיה ביניהם הימים ותהיה זאת השנה המעוברת כסדרן כמו שיתבאר: ומפני

ביום ובין שש שעות כראובני בבל כשהיא עולה שחרית במזרח מפני שהם במזרח קודם הירח עולה במזרח קודם השמש בשש שעות ובני ארץ ישראל אין רואין אותו למראה העין יתבאר לך מן הצורה הזאת שהירח עולה בשחרית במזרח כשיקרב מן השמש אעפ' שאין ביניהם אלא מהלך שש שעות כמו שציינו כראובני בבל ואינו כראובני ישראל מפני שדרום הוא אל כלל ומשיקרב לשמש ויהיה ביניהם פחות מזה שעות אינו כראובני ארץ ישראל עדין כראה בארץ ישראל וזו היא צורת הירח קוד' שיקרב מן השמש ביח שש שעות ונר' אז בארץ ישראל למראית העין יתבאר לך מנורה זו שבזמן שיש בין הירח הפרש גדול מהלך יח שעות כראה אז בארץ ישראל ודברים הללו פשוטים הם וזה שציינו בהם נדרו הרבה כדי שיהיו הדברים כיכרי למראית העין לאדם שלא ידע צורת הנגלגלים ומהלך השמש והירח עד כאן מדברי הגאון קד'מב' זל' מדברי עלי בן מר חסא' זל' בפירו' סולד קודם חצות או אחר חצות אי אתה מוכא שיהיה המולד במקום מן המקומות אחר חצות ולא יראה במדינה ממדינות העולם אחר שקיע' החמה במערב לא בקצו המזרח ויהיה פי' ההלכה כולד קודם חצות בקצות המזרח בידוע שר' סמוך לשקיע' החמה בקצות המערב והעד שאמרה ההלכה כר' סתם ולא אמרה כר' לנו עכ' מדבריו זל' ולו דברי רוח שהרי זה מוד' ששעת הראש' בקצו המזרח אחר המולד ביח שעות כמו שתאמר שאם יהיה המולד אחר חצות יום שני כחלק אחד תהיה שעת הראש' בתחלת יום שלישי שהרי סוף המזרח וסוף המערב שתי עשרה שעות ושש שעות מחצי היום במערב עד סוף היום שש שעות ויהיו בני המזרח עושים המועדות ביום שני על ירח שיראה בשלישי בקצת המערב ויהיה עת המולד מיוסד על קצות המזרח ועת הראש' על קצות המערב ויש בזו הסברא הפסד אחד והוא שלא יהיה הפרש בין קודם חצות ואחר חצות ולא עוד אלא ולא לתחלת ליל שלישי שהרי הירח כראה בשלישי בכל אליו הפנים זה לא יתכן ויש בזה הפסד מדרך אחרת לפי שאין סומכין על ראית קצות המערב ולא עוד אלא אפילו אנשי בבל לא תועילו להם ראיתם לעצמם שיקדשו עליה אלא על ראית בני ארץ ישראל וכל שכן שיסמכו בני ארץ ישראל על ראית אנשי מזרח הלא תראה שאין מעידין על הראש' אלא בירושלם שהרי אמרו חז' גדולה וכו' לפיכך זאת ההלכה וזאת המסורת צריכה עיני גדול לפי שהיא עיקר הדת בעשיית המועדות והנזום וזולתם: מולד תשרי שיצא בחשבון זה וכו' חז' זל' וזכר שני עיקרים אמרים באים על שני העיקרים הראשונים לנט' ר'ד והשני בטו' תקפט לפי שאם יהיה המולד בשנה פשוט' ליל ג'תשע שעות ר'ד חלקים ותוסף עליו שארית הפשוטה והוא ז'תעני יבא לך מולד שנה שאחריה בשש שעות היום מיום שבת וידחה ליום שני בשביל העיקר השני והוא כל יח דוחין וכשנראה אותו למחר כדחה ליום שני לפי שאין קובעין בימי אדו' לפיכך אם נקבע השנה שמולדה לנט' ר'ד ביום שלשה יהיה בין שתי הקביעות חמשה ימים וזה אי אפשר כמו שיתבאר שאי אפשר שיהיה בין שתי הקביעות בפשוטה יותר על ארבעה ימים לפיכך הנזכרו לדחות קביעות השנה שמולדה לנט' ר'ד ליום חמישי לפי שיש רביעי מימי אדו' והוא פסול לקביעה לפיכך יהיה ביניהם שלשה ימים ואם יחסר המולד אפילו חלק אחד קובעין אותו בשלישי לפי שיצא המולד שאחרי קודם חצות והוא קבע בשבת והעקר השני בטו' תקפט והוא מוצאי מעוברת לפי שיהיה מולד שלפניה שהיא מעוברת ביום השלישי בשש שעות והוא כדחה לחמישי ואם נקבע זה השנה שמולדה בטו' תקפט בשני יהיה בין שתי הקביעות שלשה ימים ואי אפשר שיהיה ביניהם פחות מארבע כמו שיתבאר לפיכך צריכים אנו לדחות קביעת השנה שמולדה בטו' תקפט והוא מוצאי מעוברת ליום שלישי כדי שיהיה ביניהם ארבעה ימים ואם יחסר זה המולד אפילו חלק אחד קובעין בשני לפי שתהיה קביעת לשנה של פנים ביום ג' ולפי שיהיה מולדה קודם חצות והיא מעוברת שאף על פי שיצא מולד שנה שאחריה בטו' תקפט קבע בשני ויקבע המעוברת בשלישי יהיה ביניהם הימים ותהיה זאת השנה המעוברת כסדרן כמו שיתבאר: ומפני

פירוש

הלכות קידוש החדש

פרק השיעי שנת

החמה יש מחכמי ישראל וכו' כבר בארנו למעלה מהלכות חכמי יון בשיעור שנת החמה : תקופת כיון היא השעה וכו' זה התקופה על דעת סמואל סמונר שנת החמה שנה ותקופת כיון היא בשנה ראשונה של יצירה וכו' כבר העתיקו קדמונינו שתקופת תשרי שהיתה קודם מולד אדם הראשון היתה ב' שעות כיוס לקרוב מולד אדם הראשון יום א' וכ' שעות לפי שהשמש כבראית בליל בליל ד' בתחלת שעה ראשונה ולא התחילה בתחלת שעה ראשונה עמוס ד' והיה קרוב לקינון עם השמש וכתקבץ עמה בסוף שתי שעות מיום ששי והוא מולד תשרי כקרא מולד אדם הראשון וכשמוסיף עליו יום א' וכ' שעות תקופת תקופת תשרי על מולד אדם הראשון וחגי שארית שנת החמה על שנת הלכה והוא הימי ועשר שעות ותרי"ב חלקים יבא לך וט' תרמ"ב תקופת תקופת כיוס למולד כיוס ואמר בעל ספר ביאור לפי שהשמש כברא בליל רביעי בליל בליל וקיה התקופה כיוס זה עגמו ב' שעות כיוס ולפי שאלמנו עיקר גדול שנה לתקופה היא כיוס והיתה התקופה בתחלת ליל ד' ב' ימים באדר וקיה מולד כיוס ב' השנה בליל ד' ב' שעות ותרי"ב חלקים ניהיה בין תקופת כיוס ומולד כיוס בשנה שקודם מולד אדם הראשון בא' תרמ"ב לפי הוצרכנו לחסר וט' תרמ"ב ותיהי ההתחלה מראש

פרק השיעי שנת

פירוש עון

פרק השיעי שנת

שנת

החמה יש מחכמי ישראל עד וחי שעה זק ידוע תוך מחלוקת תקופות סמואל ורב אדא והשאר מפורש במסכת עירובין פ' כינר מעברין עם קבוץ הפרטים לכללים שהיא מבאר כינר יתברר ענינו והתחיל ואמר ונשתדע תקופה אחת עד וכמה שעה תקופת כיוס עד וכן כלילה פרק כינר מעברין : וממנו נלמד לחכמים כלל השבוע המצורף לזה עד סוף הפ' כלו עם הסימוני הידועים למעברין בקבלה : פרק

חדש כיוס ואם תשאל מפני מה אנו מתחילין מראש חדש כיוס לא מכל באדר והתשובה לשני פנים הא' כדי שתהיה ההתחלה לתקופות מתחלת חדש כיוס והב' שלא נכנסונו במצות אלא אחר בתחילת שנים ליצירה וכו' הגיעה התקופה לראש חדש כיוס בקרוב לפי שארית כל מחזור שעה ותפך חלקים ותקבץ ממנה בוק הזמן והוא עת הגיוני מה שתגיע בו התקופה לתחלת כיוס בקרוב ומבטוח עד עתה ככנסה בכיוס כמו ח' ימים ואם תאמר יתחייב מזה שתהיה התקופה אחר שנים רבות באייר לפי שיתקבץ מכל מחזור שעה ותפך כאלמר וכן הדין אבל עד יבא מורה דק ויודיענו מה יהיה הדין בעת המאוחר ואם תאמר מפני מה היתה ראש השנה לתקופת כיוס ולא תשרי והתשובה לפי שאין עונשין התחלה אלא מומן יפה וכעיס והוא בהיות השמש בראש טלה והוא עת השוני ואם תאמר מפני מה לא היתה תקופת תשרי בליל ד' בעת הראייה והתשובה שהקנה לא ינוה לבריו בדבר שאינו ברור להם ואינם יודעו אונתו והשמש כבראית בתחלת ליל ד' לפי היתה תחילת הארץ ואינה כראית שנים עשרה שעות והיא זמן הלילה וכשהיא זורחת לא יהיה אורה בהיר עד ג' שעות כיוס לפיכך היתה התקופה ב' שעות מיום ד' והשיבו בעלי חכמת העיבור תשובה אחרת שבעת בראית השמש היתה בסוף מולד בתולה ולא הגיע העיבור מולד מאוחר עד ג' שעות מיום ד' והקושיא על התשובה הראשונה שזמן תקופת תשרי הוא עת הכותה בתחלת מאוחר לפיכך אם היתה בתחלת מאוחר בתחלת ליל ד' יהיה זה העת הוא עת התקופה לא ג' שעות מיום ד' ואם כבראית בסוף בתולה היא התשובה שהייה ואין סומכין לא עליה לפיכך התשובה הראשונה בטלה : דרך חשבון התקופה וכו' זו השעה ותפך חלקים היא שארית מהלך החמה על מהלך הלכנה בכל מחזור כמו שאמר למעלה ומפני זה גורעין וט' תרמ"ב לפי שאמרנו שתקופת כיוס היתה קודם מולד כיוס בא' תרמ"ב לפי אין גורעין אותם כדי שיהיה ההתחלה מתחלת מולד כיוס ואם תרצה שלא לגרוע וט' תרמ"ב תקבץ כל שעה ותפך של כל המחזוריים שתראה ותתחיל מנ' ועשרים באדר ושני החשבונות עולין כאחד : ואם תרצה לידע תקופת כיוס וכו' בתחלה מקבץ שארית מהלך השמש על מהלך הירח לכל מחזור והוא שעה ותפך כמו שאמר למעלה ומחזור ומקבץ שארית שנת החמה לכל השנה מן המחזור שלא נשלם ויהיה הכל שארית מהלך החמה ואחר כך גורע מן הכל וט' תרמ"ב שקדמה בו התקופה למולד כיוס כדי שתהיה ההתחלה ממולד כיוס והשאר אחר הגרעין הוא שארית מהלך החמה כשליך זו השארית חדשי לכנה והשאר פחות מהשאר לבנה כוסף על עת ההתחלה והוא מולד כיוס : תקופת כיוס חשבון זה וכו' שהדי אשפר על דרך חשבון האנטיכטי' שתהיה התקופה בעיתים אחרים זולתי העיתים הכוזבים אבל בזה החשבון היתה באי יום וכו' זכר דרך אחרת קברה בידיעת יום התקופה בשבוע ומפני מה השליך הכל כ' כ' לפי שכל שמה ועשרים שנים אם תשליכסו לא יאשר מהם כלום לפי שנת החמה שנה יום ושש שעות על דעת הרוב כשתשליך ימים א' יאשר ממנה יום א' ורביעי יום א' ולא תמצא מנין תשליכו שבועות שלמי ולא יאשר ממנו כלום פחות מל' שנים לפיכך תקבץ יום ורביעי כ' פעם יבא לך ל' יום והוא ה' שבועות שלמי לפי שש מחזור התקופה כ' שנים כדי שיהיו כל ימיו מושלמים ז' ולא יאשר ממנו כלום ואחר כך קח לכל השנים שנשארו פחות מל' יום ורביעי לכל שנה והוא הנשאר יתר על השבועים השלמים :

שנת

החמה יש מחכמי ישראל שאומרי שהיא שלש מאות חמשה וששים יום ורביעי יום שהוא שש שעות ויש מהן שאומרים שהוא פחות מרביעי היום וכן חכמי יון ופרס יש ביניהן מחלוקת בדבר זה : ב' מי שחוא אומר שהיא שלש מאות וחמשה ושישים יום ורביעי היום יאשר מכל מחזור של תשע עשרה שנה שעה אחת וארבע מאות וחמש ושנים חלקי כמו שאמרנו ויהיה בין תקופה לתקופה אחד ותשעים יום ושבע שעות וחצי שעה ומשתדע תקופה אחת באי יום באיזו שעה היא תתחיל למנות ממנה לתקופה השנייה שאחריה וכן השנייה לשלישית ע' סוף העולם : ג' תקופת כיוס היא השעה והחלק שתכנס בו השמש בראש מולד תלח ותקופת תמוז היתה השמש בראש מולד סרטן ותקופת תשרי היתה השמש בראש מולד מאזניים ותקופת טבת היתה השמש בראש מולד גרי ותקופת ניסן היתה בשנה הראשונה של יצירה לפי חשבון זה קודם מולד ניסן בשבעה ימים ותשע שעות ושש מאות ושנים וארבע חלקים סימנה ז' תרמ"ב : ד' דרך חשבון התקופה כך היא תדע תחלה כמה מחזורין שלמים משנת היצירה עד המחזור שתראה וקח לכל מחזור מהן שעה אחת ותפך חלקי וקבץ כל החלקי שעות וכל השעות ימים ותגרע מן הכל שבעה ימי ותשע שעות ושש מאות שנים וארבעים חלקים והשאר תוסיף אותו על מולד ניסן של שנה ראשונה מן המחזור יבא לך באי זו שעה ובכמה בחדש תהיה תקופת ניסן של אותה השנה מן המחזור וממנה תתחיל למנות אחר ותשעי יום ושבע שעות ומחצה לכל תקופה ותקופה ואם תרצה לידע תקופת ניסן של שנה זו שהיא שנת כך וכך במחזור שאחז עומד בו קח לכל המחזורין השלמים שיער ותפך לכל מחזור ולכל השנים הנמורות ששלמו מן המחזור עשרה ימים ואחת ועשרי שעות ומאתי וארבעה חלקי לכל שנה וקבץ הכל ותגרע ממנו שבעה ימים ותשע שעות ושש מאות שנים וארבעי חלקי והשאר תשליכס חרשי הלכנ' תשעה ועשרים יום ושתיים עשרה שעות ושבע מאות שלש ותשעים חלקים והשאר פחות מחדש הלכנה תוסיף אותו על מולד ניסן של אותה השנה ותדע זמן תקופת ניסן של אותה השנה בכמה יום בחדש היא ובכמה שעות תקופת ניסן לפי חשבון זה אינה לעולם אלא ג' או בתחלת הלילה או בחצי הלילה או בתחלת חיום או בחצי חיום ותקופת תמוז לעולם אינה אלא ג' או בשבע שעות ומחצה או בשערה אחת ומחצה בין כיוס בין בלילה ותקופת תשרי לעולם אינה אלא ג' בתשע שעות או בשלש שעות בין כיוס בין בלילה ותקופת טבת לעולם אינה אלא ג' בעשר שעות ומחצה או בארבע שעות ומחצה בין כיוס בין בלילה אם תרצה לידע באי זרז יום מימי השבוע ובאי זו השעה תהיה התקופה קח שנים נמורי שעברו משנת יצירה עד שנה שתראה והשליך הכל שמונה ועשרים שמונה ועשרים והנשאר יותר משמונה ועשרי קח לכל שנה יום אחד ושש שעות וקבץ הכל וחוסף עליו שלשה והשליך הכל שבעה והנשאר מן הימי זמן השעות תתחיל למנותו מתחלת ליל אחד בשבת ולא שר יגיע החשבון בו תהיה תקופת ניסן ולמה מוסיפין שלשה לפי שתקופת ראשונה של שנת יצירה היתה בתחלת ליל רביעי : ה' ביצר

לכל השנה מן המחזור שלא נשלם ויהיה הכל שארית מהלך החמה ואחר כך גורע מן הכל וט' תרמ"ב שקדמה בו התקופה למולד כיוס כדי שתהיה ההתחלה ממולד כיוס והשאר אחר הגרעין הוא שארית מהלך החמה כשליך זו השארית חדשי לכנה והשאר פחות מהשאר לבנה כוסף על עת ההתחלה והוא מולד כיוס : תקופת כיוס חשבון זה וכו' שהדי אשפר על דרך חשבון האנטיכטי' שתהיה התקופה בעיתים אחרים זולתי העיתים הכוזבים אבל בזה החשבון היתה באי יום וכו' זכר דרך אחרת קברה בידיעת יום התקופה בשבוע ומפני מה השליך הכל כ' כ' לפי שכל שמה ועשרים שנים אם תשליכסו לא יאשר מהם כלום לפי שנת החמה שנה יום ושש שעות על דעת הרוב כשתשליך ימים א' יאשר ממנה יום א' ורביעי יום א' ולא תמצא מנין תשליכו שבועות שלמי ולא יאשר ממנו כלום פחות מל' שנים לפיכך תקבץ יום ורביעי כ' פעם יבא לך ל' יום והוא ה' שבועות שלמי לפי שש מחזור התקופה כ' שנים כדי שיהיו כל ימיו מושלמים ז' ולא יאשר ממנו כלום ואחר כך קח לכל השנים שנשארו פחות מל' יום ורביעי לכל שנה והוא הנשאר יתר על השבועים השלמים :

סוף עין טור אלס תבו תמ

פירוש

הלכות קידוש החדש

זמנים רו

אם תרצה לידע בכמה יום וכו' הדרך בדיעתי יום התקופה בחדש: ובמה שנים עברו מן המחזור וכו' יחזור הלכנה של יום שנה לא מחזור של כל ותקח לכל שנה יום וכו' והוא קרוב משארית שנת הקמה על שנת הלכנה: ותוסף על סכום הימים של ימים בזמנים אלו כלומר במחזור לם שהיה עת חיבורו ונפטי מה ש' שהרי יתקבץ משעה ותפלה כמו טו ימים שלמים אחר בזה תלמוד ישאר כמו ז' ימים או יותר וכו' הנוסף תכנס בו התקופה בכסף כמותו זה לפיכך הוסף ז' ימים בזמנים אלו ולאחר זה הזמן נוסף יתחדש מו ועל דרך האמת נרין להוסיף יותר שהרי שארית שעה ותפלה בלם מחזור טו ימים וז' שעות ותחב חלקים וכשברע ה' מזה המסויף ז' תלמוד ישאר הימים נשבע שעות וקבץ חלקים אבל לפי שהוא אנו דרך הקנה הוא זוכר החשבון בקיבוץ ולפיכך אמר בסוף שמוסיף יום אחד ער שניע ליום הקביעה ויראה לי שלא אמר ז' ולא יותר אלא לפי שקביעת ניסן היתה בשנת הנידוק ביום ה' לפי שמועד ניסן של שנה ראשונה של יוביה

מגדל עני

פרק עשירי

שנת

החמה עד סוף הפרק והוא על דרך תקופת רב ארץ שכתבתי כבר עם דקדוק אשר לו בחכמה זאת: פרק

בליל ד' וכדחה לה' לפיכך אע"פ שהיה בן התקופה הראשון ומועד ניסן בשנה זו ז' תלמוד היה בינה ובין הקביעה ח' ימים ולפיכך נשאר יתר מז' ימים בשעות ולא השניח בשעות ולא השניח בימים שבסוף כשיסוף יום אחד יום תכנס זאת התוספת ועל כל פנים יש בחשבון קרוב ואחר כן השליך המתקבץ לל' והוא ימי חדש העיבור וזה שתוסף יום אחד יום הוא בשביל השברים שחסרו מן המניין או היתרון: ואם תהיה השנה מעוברת תתחיל למנות מלח אדר שני לפי שאין אנו מוסיפין על שארית השנים הנמורות ועל כלל שעה ותפלה כי אם שארית החדש לפי כשתהיה השנה מעוברת תתחיל להוסיף על מולד אדר שני וזוהו המושל שזכרו ז' יתבאר לך מה שביארנו לפי שקביעת ניסן בן השנה הכתורה היה בחמישי והמועד של ניסן היה יום ה' בתחלת היום סימוכו רב תתקבץ והתקופה היתה בו שעות מליל ה' כמו שביאר למעלה ולקח לח' שנים פ"ח יום והראוי פ"ח תתקבץ והוסף ז' והיה ראוי להוסיף ז' לו שהרי מכת רב"ט מחזור משעה ותפלה טו ימים ועל שעות נשלח חלקים נכרע ממנה ז' תלמוד כשאר ח' ימים ה' שעות השעב חלקים וזהו שראוי להוסיף ז' ולא הוסף אלא ז' וזשיתקבץ הכל יהיו ח' ימים ושעות רחוק חלקי זה המניין הוא שארית לחמה על הלכנה ולפי שאלו הם שנים שבמחזור הם ים בהם שלש שנים מעוברות בשליך מזה המניין כ"ט תשגב פ' פעמים וכללן פ"ח יד ר"ד והוא גורע תשעים יום כשאר אחר כן ימים ז' שעות ז' חלקים והוא א"מ ה' לפי ש' שבידיו יותר על מה שא"מ יום א' וז' שעות וכו' חלקי והוא התחיל למנות הק' ימי מתחלת ליל ה' והאמת שאינו מתחיל לא משעת המולד והוא בתחלת יום ה' הרי יתוסף החשבון ז' שעות תרל"ד חלקי וכו' בחשבון בימים ורביע והק' שא"מ הרי ז' רביע יום ויתחיל למנו' מתחלת ליל ה' יגיע החשבון לליל ה' ו' שעות בלילה כמו שיצאת בן שעת התקופה מקודם הנה כתבאר לך שזה שאתה נרין להוסיף יום אחד יום הוא בשביל השברי שתקבץ מלו החשבונות: זה שאמרנו תוסף יום אחד יום וכו' לפי שאי אפשר שיתקבץ מן התוספת יתר על זה וכ"פ אם יהיה יום הקביעה אחר יום המולד כיום או כשנים שאין זה השני כהנה אלא כשהיה יום המולד הוא יום הקביעה לפי שיתרחק יום התקופה מיום הקביעה אבל אם יהיה יום המולד קודם ליום הקביעה כיום או כשנים יתרחק יום התקופה מיום המולד ויקרב מיום הקביעה לפי אין אמת נרין להוסיף כלו או תהיה נרין להוסיף יום א' כפי רחוק המולד מן הקביעה כמו המושל שזכרו ז' שהרי היה מולד ניסן ה' תתקבץ חלקים משעה ראשונה והיתה הקביעה בו ביום והיתה שארית השנייה טו ימים והיתה התקופה בליל ה' המתרחקת מן המולד כמו ח' ימים ואלו היה יום הקביעה בשבת והיה המולד בשבוע שעות מיום ה' והיתה התקופה בליל ה' הוא היינו מוסיף אלו ח' ימים מיום שבת היה מניע החשבון ליום ד' וכו' יום נגיע ליום התקופה ודע שזו הדרך השנייה היא בענמה הדרך הראשונה אבל הראשונה בדקדוק והשנייה בקירוב כדו שימרה אדם להניח זמן התקופה ומה שיאמר מן החשבון כפי יום או שנים או שלשה שאמל להוסיף ודע שאלו הזמנים והוא בתחלת מחזור דס"ח אנו שנים או שלשה שאמל להוסיף ודע שאלו הזמנים והוא בתחלת מחזור שעה ותפלה לרס"ד מחזורים ז' יום ושתי שעות ותתקבץ חלקים בשליך מהם ז' תלמוד ישאר ח' ימים וז' שעות ואלו חלקים לפיכך אין כחית בהוספה מ' ימים במקום ה' שזכרם ז' והשעות והחלקים שאמר שבארנו סוף שכנסין בחשבון כשמוסיף יום אחד יום:

פרק עשירי שנת

החמה למי שהיא אומל וכו' ומדת שנת החמה לדברי רב ארץ בר אבהו כאשר אדם מבין נוטעו וכו' כאשר ראונו מוכריתא הקדמת על שמו היא שם הישעות ימים כדרך שתחשב במולדות ותגרע כן הכל תשע שעות ושש מאות ושנים הישעות ימים כדרך שתחשב במולדות ותגרע כן הכל תשע שעות ושש מאות ושנים

ה' כיצד הרי שרצינו לידע תקופת ניסן של שנת שלשי ותשע מאות וארבעת אפים ליצירה כשתשליך וכל שכמה ועשרים שמנה וכ' תשאר שנה אחת תקח לר"ה יום אחד ושש שעות ותוסף עליו נ' נמצאת תקופת ניסן בליל חמישי שש שעות בלילה ובשתוסף עליה שבע שעות ומחצה הרי תהיה תקופת תמוז בשעה ומחצ' מיום חמישי וכשתוסף עליו שבע שעות ומחצה תהיה תקופת תשרי כ"ט שעות מיום ז' ובשתוסף עליה שבע שעות ומחצה תהיה תקופת שבט בארבע שעות ומחצה בליל ששי ובשתוסף עליה שבע שעות ומחצ' תהיה תקופת ניסן הבא בתחלת יום ששי ועל דרך זו ער סוף העולם תקיפה אחר תקיפה: ז' אם תרצה לידע בכמה יום בחדש תהיה תקופת ניסן של שנה זו תדע תהלה באי ז' יום מימי השבוע תהיה ובאי ז' יום יקבעו ניסן של שנה זו וכמה שנים נמורי עברו מן המחזור ותקח לכל שנה אחד עשר ותוסף על כלם הימי שבעה ימים בזמני או והשליך הכל שלשי ימי וזהו הנשאר פחו משלשי תתחיל למנות מראש הדרש ניסן אם יגיע ליום התקופה מוטב ואם לאו הוסיף יום או שני ימים או שלשי ימים על המנין עד יגיע ליום התקופה ואם תהיה השנה מעוברת תתחיל למנות מראש הדרש אדר שני וליום שיגיע החשבון באותו תום מן החדש תהיה התקופה: ז' כיצד הרי שרצינו לידע בכמה בחדש תהיה תקופת ניסן של שנת שלשי ותשע מאות שזוהי שנה תשיעית במחזור רם מצאנו ראש הדרש ניסן נקבע בה בחמישי ותקופת ניסן בחמישי ולפי שהיתה שנה זו תשיעי' למחזור יהיו השנים הנמורות שמנה כשתקח לכל שנה מוקן אחד עשר יום יהיו כל הימים שמנה ושמונים ותוסף שבעה הרי הכל חמשה ותשעי' תשליך הכל שלשי שלשים נשאר חמשה ימים כשתתחיל למנות חמשה ימים מראש הדרש ניסן שהיה בחמישי יגיע החשבון ליום שני וכבר ידענו שאין התקופה בשני בשבת אלא בחמישי לפיכך תוסיף יום אחד יום עד שתגיע לחמישי שהו יום התקופה נמצאת תקופת ניסן בשנה זו ביום שמיני מחדש ניסן ועל הדרך הזאת תעשה בכל שנה ושנה: זו שאמרנו תוסף יום אחד יום עד שתגיע ליום התקופה לעולם לא תהיה צריך להוסיף א' יום אחד או שנים או שלש ופלא גדול הוא שתהיה צריך להוסיף ד' ימים ואם מצארת שאתה צריך להוסיף יום על זה תדע שטעית בחשבון ותחזור ותחשב בדקדוק:

פרק עשירי

שנת

החנה למי שהוא אומר שהוא פחות מרביע מחבמי ישראל יש מי שאו שלש מאות וס"ח יום וחמש שעות ותשע מאות שבעה ותשעים חלקים ושמונה וארבעים רגע והרגע אחד משישה ושבעה בחלק ולפי חשבון זה תהיה תוספת שנת החמה על שנת הלכנה עשרה ימים ואחת ועשרי שעה ומאה ואחד ועשרים חלקים ומנה וארבע עשרה סימן להם יכא קכא כח ולא תמצא תוספת במחזור של תשע עשרה שנה כלל אלא בכל מחזור מהם ישלמן שני החודשים עם שני הלכנה הבשורות והמעוברות: ב' בין כל תקופה ותקופה לפי חשבון זה אחד ותשעים יום ושבע שעות וחמש באות ותשעה עשר חלקים ואחד ושלישים רגע סימן להם צ"א תק י"א וכו' שתדע תקופה מן התקופות אימתי היתה תחשוב מאותו רגע בניין זה ותדע תקופה שאחריה על הדרך שבארנו בתקופת השנה שהיא רביעי: ג' תקופת ניסן לפי חשבון זה היתה בשנה ראשונה של יצירה קודם מולד ניסן בתשע שעות ושש מאות ושנים וארבעים חלקים סימן להם תרל"ב וכן היא לעולם בכל שנה ראשונה של כל מחזור קודם מולד ניסן בתשע שעות ושש מאות ושנים וארבעים חלקים: ד' כשתדע תקופת ניסן של שנה ראשונה מן המחזור תחשוב במנה אחד ותשעים יום ושבע שעות וחמש מאות ותשעה עשר חלקים ואחד ושלישי רגע לכל תקופה ותקופה עד סוף המחזור: ה' אם תרצה לידע מתי תהיה תקופת ניסן לפי חשבון זה תדע תהלה שנים נמורות שעברו מן המחזור ותקח לכל שנה כהן תוספת והיא יכא קכא מח וקבץ כל הרגעים חלקים וכל החלקים שעות וכל חדשי

הלכות קידוש החדש

פירוש

יום ושש שעות פחות כל חלקים ועוד פחות כל רגעים לפי יהיו ימי תקופה אחת לדבריו כל ו' שעות ותקוט חלקים ולא רגעים ותהיה שארית שנת החמה על שש
הלכה יבא קלט מח רגעים ובחלקך ששה יום וחמש שעות ותתקפו חלקים וזו רגעים לשנים עשר יבא לך חדש חמה ל' יום ו' שעות ותקולג חלקים ו' רגעים ושליש
רגע ובין שלשת חדשי חמה שהיא זמן תקופה אחת לשלשת חדשי לבנה ב' ימים ו' שעות ושליש מאות חלקים ולא רגעים ושארית ששה י' ימים תרסב ושארית ט' ימים
ימים ב' תתקא י' ושארית י' יבא קכא מ' וכשאתה כופל את המותר הנה י' פעמים מכיין שני מחזור לבנה יבא ממנו שבעה חדשי עבוד שאנו עושים במחזור והוא

ר' ז' קכא וכמנחת שעה ותפק שבח שבון שמואל כאספ וכשירע האדם זמן
התקופה לדברי רב אדא למחזור א' אינו נריך בחשבון אל מחזור אחר מפני
שהתקופה חוזרת בראש כל מחזור א' אשר עברה בו מן החדש בשעת בריאתה
ותקופה ראשונה שהיתה בעולם בעת שכבראו המאורות היתה תקופת כיון
והחמה בראש מזל טלה בתחילת ליל ד' והקדימה התקופה למולד כיון לדברי
רב אדא ט' תלמוד בלבד ואם תשאל מפני מה תקופת שמואל קודמת למולד
כיון ב' ש' תלמוד ותקופת רב אדא לא קדמה אלא ב' תלמוד בפחות ז' ימים
והתשובה שבתקופת שמואל כשחזר שארית ו' חדשים אחורנית מ' יום והוא
מולד אדם הראשון בליל ד' בט' שעות ותלמוד חלקים והתקופה הראשונה על
דעת שמואל והיא תקופת תשרי היתה ב' שעות מיום ד' כח חלק קודם מולד
הראשון ביום א' וכך שעה וכשנגרע חצי שארית שנת החמה על שנת הלכה
מזמן התקופה הראשונה יהיה הכל ז' ימים וט' שעות ותלמוד חלקים והוא
מוקדם על מולד כיון כזה השיעור מן הזמן אבל בתקופת רב אדא עשו על
דעת ר' יהושע והיתה התקופה הראשונה בליל ד' בתחלת שעה ראשונה מן
הלילה ועל דעת ר' יהושע יום ד' לבדיאת עולם הוא רח' ללכה ולחמה שהרי

מולד הלכה היה בליל ד' בט' שעות ותלמוד חלקים והוא מולד כיון וכן תחלת שנת החמה היא שעת התקופה והיא היתה בליל ד' בתחלת הרגע הראשון והיא תחלת
חדש ראשון מחדשי שנת החמה לפי הוא היה רח' ללכה ולחמה והחמה קראה הנה בראש טלה בתחלת ליל ד' אבל ירח נברא בסוף מזל דגים והתחילה הלכה
והחמה ללכת במזלות המזלות בהם עד שנתקבצו במעלה ראשונה ממזל טלה בכמו כל חלקים ממנו בט' שעות מולד ד' ותלמוד חלקים וכשם שבתחילת
הבריאה קדמה החמה ללכה ט' תלמוד והיתה בחדש אדר בכט' יום ו' שעות וקכא חלקים כך לעולם כל ראש חדש מחזור תבא התקופה באדר ותקדים למולד כיון
ב' תלמוד ואחר שמינו שבתחלת תקופה הראשונה קדמה התקופה למולד כיון ט' תלמוד כן כל תכלית מחזור תקדים התקופה ותהיה בסוף מחזור של
לבנה קודם ראש המחזור הנכנס ט' תלמוד וזו התקופה של רב אדא לא תבא על חשבונה תקופת כיון ב' כיון לעולם ותהיה השנה מעוברת ותהיה התקופה
באדר והיינו דאמר רב אדא כד חזיית דמשכה תקופת כיון עד שתיסר בכיון עברה לה היא שתא ולא תיחוש לה שפאמר את חדש האביב שהיא בתקופת כיון ולמה
קרא אותה בכניעה לפי שלא בקשו לגלות סודה ועתה ועומתה מפני שכשפים שאלו עמדו על סודה ועומתה ועתה היו גבליהם במעשיהם ולפי כשתגבה מן
הדורות: הנה כתבאר מכלל הדברים שיש לנו ג' עתים על דעת ר' יהושע הראשון עת תקופת כיון והיא תחלת התקופה והיא בתחלת ליל ד' והשני מולד
כיון בליל ד' ע' ט' שעות תלמוד חלקים והשלישי מולד אדם ביום ו' בשתי שעות הקדימה התקופה למולד לדברי רב אדא ט' תלמוד כיון ב' כיון על
פי ש' יהושע ורבי אליעזר סוכרין שמואל אדם ביום ו' בשתי שעות הקדימה התקופה למולד לדברי רב אדא ט' תלמוד כיון ב' כיון על פי ש' יהושע סוכר
כמוא כתוב בכתב יד הגאון ר' ז' בקובדריסין בענין זו התקופה ארז' הקדימה התקופה למולד לדברי רב אדא ט' תלמוד כיון ב' כיון על פי ש' יהושע סוכר
שפרש בתלמוד דגריסין התם ר' שמעון אומר בתיב ייעש אלהים את שני המאורות הגדולים וכתב את המאור הקטן אמר ירח לפני הקב"ה רבונו של עולם איפשו
לשני מלכים להשתמש בכתר אחד אמר לו הקב"ה לך ומעט את ענמך אמר לפני רבונו של עולם מפני שהלכה הלשכה בחמה כמו
והיה המיעוט הזה אור שהיתה ראויה להבראות בחלק א' עם החמה והיא אורה מתגדל ונחה לאלתר ומפני שהלשכה על החמה הקטנה היא אורה מתגדל
האורה הנמצא בה מתפשט עד שתגיע א' החמה וזה הוא המיעוט שמייעט לא שיהיה גופה גדול ואח"כ מיעוטו לא אורה הוא הגדול והמתמזעזע אשר אדם ומפני זו
קראה הכתוב בשני מקומות גדול וקטן גדול מפני שאורה מתגדל ורבה בעיני בני אדם עד שיהיה גופו כאלו מלא אורה וקטן מפני שאורה אחר גדול מהמעט
עד שיכלה ובראה הקדוש ברוך הוא והאור בה עוד מתפשט והיה המיעוט הזה מהלך ט' תלמוד חלקים והיא תחלת החמה והיא אורה מתגדל ונחה לאלתר ומפני שהלכה
בו תחת אור החמה אשר הוא י' שעות כאשר פרשתי: והלכה הולכת בשעות האלה אשר הקדימה התקופה למולד ה' חלקים ממלך הרקיע וכמנחת ששה
בריאתה עומדת ב' מעלות ממולד דגים והדביקה לחמה בכדי שלשית המעלה הראשונה ממולד טלה וכמנחת מן האור בעת בריאתה יתיר ממחצית האור
אשר היא כראת בו על הארץ עם שלש שעות ותלמוד חלקים מליל ה' בקנה המערב וראויה הלכה סמוך לשקיעת החמה ביום ד' בריב הישג מן המקומות
שהם רחוקים שמקנות המזרח בקנה בכדי ג' שעות עד סוף המערב וכמנחת הלכה ביום ד' עצמו ראויה להקרות בשני שמות והרובה לידע יום התקופה ושעת
לדברי רב אדא ידע באי זו שנה עומד מחזור י' ויחשוב ראש מחזורו לעולם מכיון והחשבון הזה יתכן בידך אם אתה גורע מן החשבון שאתה מחשב לו מתשרי
חדשים בלבד כיון אם אתה מחשב לתשרי זה י' שנים שלמות למחזור והוא תחלת י' הוי מחשב ז' שנים וששה חדשים בלבד לתשרי ותהיה מתחיל לחשוב מכיון
ותמצאם בתשרי זה כלו ו' חדשים משפת י' למחזור ואין בין שני החשבונים אלא ו' חדשים והתקופה בראש כל מחזור נופלת קודם מולד כיון בשעה שש
ותלמוד חלקים ואתה גורע השעות האלו והחלקים ממולד כיון ואתה תמצא התקופה אחר לט' קכא חלקים ממולד אדר ודע שאם אין במרחק מדת חד
לבנה זה יארע לך בשתי פנים במחזור לפי שכשאתה דורש תקופת כיון לשנה השמית תדע שהתקופה נופלת בחדש כיון והמרחק הזה הוא מרחק התקופה
ממולד כיון וכשאתה דורש תקופת כיון לשנה שלישית תדע שהיא נופלת באדר שני מפני שהשנה מעוברת ואין במוחר השנים מדת חדש העבור והיא
המרחק שבין מרחק התקופה ממולד אדר שני ואם יענה בידך יתר מחדש לבנה תדע כמה חדשי לבנה יש בו ורגע אותו ממנו ושמו הכשאר והוא מרחק
התקופה מן המולד אם יהיו החדשים אשר גרעת פחות מחדשין העבורין שעברו מן המחזור תדע שתקופת כיון באדר ואם יהיו החדשים של עיבורים שלמי
בידך תדע שהתקופה נופלת בכיון ואין בריך לומר אם יהיו החדשים יותר מן העבורין כי זה אינו נמצא ואתה מוצא לעולם שתקופת כיון בכל שנה מעוברת
כופלת באדר שני ובכל שנה פשוטה נופלת בכיון חוץ משתי שנים בלבד שהיא נופלת בהם באדר והיא שנה ראשונה ותשיעית למחזור וכשאתה יודע התקופה
באי זה חדש היא נופלת הוי יודע מולד החדש ההוא והסוף שעותו וחלקיו ששמרת ותדע מהם יום התקופה מהשביע ומה חדש וכשתרצה לידע תקופת תג
הסוף על מרחק תקופת כיון ב' ימים וזו ו' חלקים ולא רגע סימן ב' ז' ש' ייעלה בידך מרחק תקופת תמוז בשנה שהיא מולד החדש הרביעי מחדש תקופה
כיון ואם משכה תקופת תמוז בתוספת הזאת יתר מחדש לבנה תדע ממנו חדש לבנה והכשאר הוא מרחק תקופת תמוז מן החדש החמישי לחדש תקופה
כיון כאלו היתה התקופה נופלת באדר ולא משך המרחק עד חדש לבנה בתקופת כיון והוא בשנה א' ו' והיתה תקופת תמוז ראויה לישול בסיון אלא שהם
המרחק על חדש לבנה כוציא ממנו חדש לבנה ונופלת התקופה בתמוז אבל אם תהיה תקופת כיון בכיון תהיה תקופת תמוז לעולם בתמוז ואין המרי
מוסף שיעור חדש לבנה וכשאתה יודע חדש תקופת תמוז הוי כונה במרחק המכהג אשר נהגת בתקופת כיון ותדע עת התקופה מימי השבוע ומן החו
וכן תעשה אם אתה דורש תקופת תשרי אלא שאתה מוסיף על מרחק תקופת כיון ימים ועשר שעות ותר חלקים ומ' רגעים ותהיה התקופה נופלת או באל

מולד הלכה היה בליל ד' בט' שעות ותלמוד חלקים והוא מולד כיון וכן תחלת שנת החמה היא שעת התקופה והיא היתה בליל ד' בתחלת הרגע הראשון והיא תחלת
חדש ראשון מחדשי שנת החמה לפי הוא היה רח' ללכה ולחמה והחמה קראה הנה בראש טלה בתחלת ליל ד' אבל ירח נברא בסוף מזל דגים והתחילה הלכה
והחמה ללכת במזלות המזלות בהם עד שנתקבצו במעלה ראשונה ממזל טלה בכמו כל חלקים ממנו בט' שעות מולד ד' ותלמוד חלקים וכשם שבתחילת
הבריאה קדמה החמה ללכה ט' תלמוד והיתה בחדש אדר בכט' יום ו' שעות וקכא חלקים כך לעולם כל ראש חדש מחזור תבא התקופה באדר ותקדים למולד כיון
ב' תלמוד ואחר שמינו שבתחלת תקופה הראשונה קדמה התקופה למולד כיון ט' תלמוד כן כל תכלית מחזור תקדים התקופה ותהיה בסוף מחזור של
לבנה קודם ראש המחזור הנכנס ט' תלמוד וזו התקופה של רב אדא לא תבא על חשבונה תקופת כיון ב' כיון לעולם ותהיה השנה מעוברת ותהיה התקופה
באדר והיינו דאמר רב אדא כד חזיית דמשכה תקופת כיון עד שתיסר בכיון עברה לה היא שתא ולא תיחוש לה שפאמר את חדש האביב שהיא בתקופת כיון ולמה
קרא אותה בכניעה לפי שלא בקשו לגלות סודה ועתה ועומתה מפני שכשפים שאלו עמדו על סודה ועומתה ועתה היו גבליהם במעשיהם ולפי כשתגבה מן
הדורות: הנה כתבאר מכלל הדברים שיש לנו ג' עתים על דעת ר' יהושע הראשון עת תקופת כיון והיא תחלת התקופה והיא בתחלת ליל ד' והשני מולד
כיון בליל ד' ע' ט' שעות תלמוד חלקים והשלישי מולד אדם ביום ו' בשתי שעות הקדימה התקופה למולד לדברי רב אדא ט' תלמוד כיון ב' כיון על
פי ש' יהושע ורבי אליעזר סוכרין שמואל אדם ביום ו' בשתי שעות הקדימה התקופה למולד לדברי רב אדא ט' תלמוד כיון ב' כיון על פי ש' יהושע סוכר
כמוא כתוב בכתב יד הגאון ר' ז' בקובדריסין בענין זו התקופה ארז' הקדימה התקופה למולד לדברי רב אדא ט' תלמוד כיון ב' כיון על פי ש' יהושע סוכר
שפרש בתלמוד דגריסין התם ר' שמעון אומר בתיב ייעש אלהים את שני המאורות הגדולים וכתב את המאור הקטן אמר ירח לפני הקב"ה רבונו של עולם איפשו
לשני מלכים להשתמש בכתר אחד אמר לו הקב"ה לך ומעט את ענמך אמר לפני רבונו של עולם מפני שהלכה הלשכה בחמה כמו
והיה המיעוט הזה אור שהיתה ראויה להבראות בחלק א' עם החמה והיא אורה מתגדל ונחה לאלתר ומפני שהלכה על החמה הקטנה היא אורה מתגדל
האורה הנמצא בה מתפשט עד שתגיע א' החמה וזה הוא המיעוט שמייעט לא שיהיה גופה גדול ואח"כ מיעוטו לא אורה הוא הגדול והמתמזעזע אשר אדם ומפני זו
קראה הכתוב בשני מקומות גדול וקטן גדול מפני שאורה מתגדל ורבה בעיני בני אדם עד שיהיה גופו כאלו מלא אורה וקטן מפני שאורה אחר גדול מהמעט
עד שיכלה ובראה הקדוש ברוך הוא והאור בה עוד מתפשט והיה המיעוט הזה מהלך ט' תלמוד חלקים והיא תחלת החמה והיא אורה מתגדל ונחה לאלתר ומפני שהלכה
בו תחת אור החמה אשר הוא י' שעות כאשר פרשתי: והלכה הולכת בשעות האלה אשר הקדימה התקופה למולד ה' חלקים ממלך הרקיע וכמנחת ששה
בריאתה עומדת ב' מעלות ממולד דגים והדביקה לחמה בכדי שלשית המעלה הראשונה ממולד טלה וכמנחת מן האור בעת בריאתה יתיר ממחצית האור
אשר היא כראת בו על הארץ עם שלש שעות ותלמוד חלקים מליל ה' בקנה המערב וראויה הלכה סמוך לשקיעת החמה ביום ד' בריב הישג מן המקומות
שהם רחוקים שמקנות המזרח בקנה בכדי ג' שעות עד סוף המערב וכמנחת הלכה ביום ד' עצמו ראויה להקרות בשני שמות והרובה לידע יום התקופה ושעת
לדברי רב אדא ידע באי זו שנה עומד מחזור י' ויחשוב ראש מחזורו לעולם מכיון והחשבון הזה יתכן בידך אם אתה גורע מן החשבון שאתה מחשב לו מתשרי
חדשים בלבד כיון אם אתה מחשב לתשרי זה י' שנים שלמות למחזור והוא תחלת י' הוי מחשב ז' שנים וששה חדשים בלבד לתשרי ותהיה מתחיל לחשוב מכיון
ותמצאם בתשרי זה כלו ו' חדשים משפת י' למחזור ואין בין שני החשבונים אלא ו' חדשים והתקופה בראש כל מחזור נופלת קודם מולד כיון בשעה שש
ותלמוד חלקים ואתה גורע השעות האלו והחלקים ממולד כיון ואתה תמצא התקופה אחר לט' קכא חלקים ממולד אדר ודע שאם אין במרחק מדת חד
לבנה זה יארע לך בשתי פנים במחזור לפי שכשאתה דורש תקופת כיון לשנה השמית תדע שהתקופה נופלת בחדש כיון והמרחק הזה הוא מרחק התקופה
ממולד כיון וכשאתה דורש תקופת כיון לשנה שלישית תדע שהיא נופלת באדר שני מפני שהשנה מעוברת ואין במוחר השנים מדת חדש העבור והיא
המרחק שבין מרחק התקופה ממולד אדר שני ואם יענה בידך יתר מחדש לבנה תדע כמה חדשי לבנה יש בו ורגע אותו ממנו ושמו הכשאר והוא מרחק
התקופה מן המולד אם יהיו החדשים אשר גרעת פחות מחדשין העבורין שעברו מן המחזור תדע שתקופת כיון באדר ואם יהיו החדשים של עיבורים שלמי
בידך תדע שהתקופה נופלת בכיון ואין בריך לומר אם יהיו החדשים יותר מן העבורין כי זה אינו נמצא ואתה מוצא לעולם שתקופת כיון בכל שנה מעוברת
כופלת באדר שני ובכל שנה פשוטה נופלת בכיון חוץ משתי שנים בלבד שהיא נופלת בהם באדר והיא שנה ראשונה ותשיעית למחזור וכשאתה יודע התקופה
באי זה חדש היא נופלת הוי יודע מולד החדש ההוא והסוף שעותו וחלקיו ששמרת ותדע מהם יום התקופה מהשביע ומה חדש וכשתרצה לידע תקופת תג
הסוף על מרחק תקופת כיון ב' ימים וזו ו' חלקים ולא רגע סימן ב' ז' ש' ייעלה בידך מרחק תקופת תמוז בשנה שהיא מולד החדש הרביעי מחדש תקופה
כיון ואם משכה תקופת תמוז בתוספת הזאת יתר מחדש לבנה תדע ממנו חדש לבנה והכשאר הוא מרחק תקופת תמוז מן החדש החמישי לחדש תקופה
כיון כאלו היתה התקופה נופלת באדר ולא משך המרחק עד חדש לבנה בתקופת כיון והוא בשנה א' ו' והיתה תקופת תמוז ראויה לישול בסיון אלא שהם
המרחק על חדש לבנה כוציא ממנו חדש לבנה ונופלת התקופה בתמוז אבל אם תהיה תקופת כיון בכיון תהיה תקופת תמוז לעולם בתמוז ואין המרי
מוסף שיעור חדש לבנה וכשאתה יודע חדש תקופת תמוז הוי כונה במרחק המכהג אשר נהגת בתקופת כיון ותדע עת התקופה מימי השבוע ומן החו
וכן תעשה אם אתה דורש תקופת תשרי אלא שאתה מוסיף על מרחק תקופת כיון ימים ועשר שעות ותר חלקים ומ' רגעים ותהיה התקופה נופלת או באל

פירוש הלכות קידוש החדש

ביום אחר והיום האמיתי המועד שלימה ותוספת קשת ממושה היום הוא מכת
תביעת השמש האמיתי ביום אחד וביאור העקר הרביעי דע שהעגולות שבהם
מסוב השמש בכל יום כל אחר מהן נחלקת בעגולות הזריחה והערביה והיא
עגולת האופק בשני חלקים פעם יהיו שוין והוא בכל מדינה שהיא תחת
משה היום על הקו השוק לפיכך היום והלילה באלו המקומות שוין תמיד
ובשאר המדינות הנשנות מתחת הקו השוק לנפון או לדרום עגולת האופק
מחלקת עגולת מסבת היום בשני חלקים שונים לפיכך היום והלילה משתנים
ומפני שהשוק בשתיהן השמש במזלת הצפוניים יהיו הימים ארוכים
מהלילה ובשתייהן בדומייה היות הלילות ארוכים מהימילפי ששני ימדי משה
היום אינם על עגולת האופק כמו המדינה שעל הקו השוק אבל הכד הצפוני
גבוה בנפון והדרומי שפל בדרום לפיכך יהיה בנפון קשת ממשית השמש
למעלה
למטה
ארוכים
ובמזלות

כל מעלה פחות מהקשת של מטה וזו
צורתו מעל האופק וזו היא צורת
האופק הנטה וזו משה היום גבוה
מעל האופק ודע שהשמש יש לה שני
אחד מובגל בה והוא קשת השוני שלה
שבין מקומ האמיתי והאמיתי וזה הקש
פעם יהיה גדול ופעם יהיה קטן וסוף
תכליתו כשתהי השמש או בראש טלה
או בראש מאזנים יהיה סוף גדלו באו השני מקומות שתי מעלות והוא כשתהיה
במרחק הממוצע וכשתהיה בראש סרטן והוא המרחק הרחוק או בראש גדי
והוא המרחק הקרוב אין לה שוני כלל וכן לו הארבע נקודות יהיה קשת השוני
פחות מזה תמיד בין מעט בין הרבה אבל אינו מביע עד שתי מעלות אלא
בראש טלה או מאזנים ופעם יהיה זה השוני ראוי לתוספת על האמצע ופעם
לבידוד לפיכך ישתנה הלכות האמיתי פעם יהיה יתר מן האמצע כשתהיה
השמש במזלות שבין ראש גדי וראש סרטן על סדר המזלות והיא שבאמצע ראש
טלה ופעם יהיה פחות מן האמצע והוא במזלות שבין ראש סרטן וראש גדי
גלוי ביום או ימים מפני מעטו ומורגש בו בימים רבים כמו שתאמר כשתהיה
השמש בגובה טלה אין לה שוני וכשתרחק ממנו יום אחד יהיה השוני ב' חלקים
ושני שניות ואם תרחק מעלתו יהיה השוני כחל ג' שניים וכן יוסף זה השוני
עד שיגיע לשתי מעלות ושליש שניות והוא כשתהיה השמש בג' מעלות ממזל
מאזנים ואח' הולך נחסר עד שיכלה במעלה ראשונה ממזל גדי ואח' הולך
ונסוף עד שתי מעלות ושליש חלקים כשתהיה השמש בכס מעלה ממזל דג'
יהיה השוני בסוף תכליתו ואח' הולך נחסר עד שיגיע אל המעלה ממזל סרטן
ושם הוא כלה ויגיע לשמש שני אחר בשביל זריחתה ועריבה והוא אפס הקשת
העולה עמה ממושה היום הנקרא מתאלע אלכרוב ונקרא מצעדי המזלות
והוא על שני פנים הראשון כשתהיה המדינה על הקו השוק והשני כשתהיה
רחוקה ממנו ואלו הן המדינות שיש להן רחוב והוא מרחקה לנפון העולם ודיון
המטאלע בחלק הא' שהיה בכל המדינות שהן תחת הקו השוק כלומר כשיעלה
ממושה היום עם מזל טלה באחת מן המדינות שעל הקו השוק כ' מעלה וכ' חלק'
אפי' ג' יעלה בזה השעור השעור במדינות אחר מן המדינות שתחת משה היום
ואפילו הם קאו אף והעלה בזה ששני ימדי משה היום הם על אפס כל המדינות
שעל הקו השוק אחד צפוני ואחד דרומי ועליהם מתקבצו כל אפס ואפס וכתיב
עגולת אופק אמצע העולם אב' ד' ו' במערב וב' בנפון וא' במזרח וד' בדרום
ואמצע ארץ הישוב נקודת ה' וקו א' ה' הוא לכסון משה היום והוא הקו השוק
שאל תהיה עליו מדינה לא יהיה לה רחוב וכתיב חצי היום לנקודת העגולת ב'
הר' לפיכך תהיה נקודת המרחקה מכל כד מעלה בין מזרח בין מערב ולפי
שהיישוב בנפון ואורך כל מדינה הוא מרחקה
מן המערב והיא נקודת ג' לפיכך כל מדינה
שהיא רחוקה מן הקו השוק לנפון יש להן רחוב
וגם יש להן ארץ מן המערב והוא מרחקה מחצי
האפס המערבי והוא קשת בג' אלא אם תהיה
על חוף הים המערבי וכתיב ג' מדינה מרחקה
מנקודת ג' מעלה והיא נקודת ז' על הקו השוק
יהיה האפס שלה חבט ד' ועגולת חצי היום שלה

בזר וגם כתיב מדינה מרחקה מנקודת ג' מעלה והיא נקודת ז' על הקו השוק
והאופק שלה סב' מז' וחצי היו' שלה כ' וכתיב חצי היום לנקודת העגולת מן הקו השוק
לכפון האחר והשני ע' האחת נעוברת על ראש שוכני אפס דת' כ' והשני עובר
על ראש שוכני אפס ד' לפיכך מן הצד יתבאר לך שגבול חצי היום לכל
מדינה אפס' אפס' אפס' למדינות המדינות שהן על הקו השוק ' ואם שהקדמנו
אלו העניינים יאות לנו לבאר דבריו שאמר והאמצע שיבא מושבון זה פעמי יהיה
לתחלת הלילה בשנה וכו' דע תחלה שבצד חכמת הגיטוריות שרצו
לדע מקום אמצע כל כוכב לכל עת שרצו הכיחו מהלך יום אחד ובפלו אותם
והיה מכת שני ימים וכן עד שלשי' ועד י' חדש ועד שנה תמימה וכן כל הימים
והשנים והחדשים שרצו וכל השעורים מכל מהלך אמצע היום פתי בשעור שנה
כאלו תאמר שאמצע השמש ביום אחד כ' ח' ובשני ימים א' ח' וכן וב' ימים
ב' כ' ולפי שהכפילה על שעור שנה לא יתכן להכניח אותם בכניין על הימים
המשוים והם הימים האמיתיים שפעם הם יתר מן הימים האמצעיים שהן שוין
תמיד לפיכך תהיה כפילת מהלך הכוכב האמצעי שיה לפי שקרא בימי שוין ואלו
עשו אותם על היממי האמיתיים לא היה דבר ככון לפי שאין לימים האמיתיים שעור
ידוע בכל זמן וזמן לא ישתנה לפיכך כשנכחן התנועה האמצעית לימי השנים
אפשר שלא הגיע עד שקיעת החמה אם יהיה האמצע יתר מן המטאלע ואפשר
שתתאחר לאחר שקיעת החמה אם יהיה האמצע חסר מן המטאלע משל
כתיב הימים ששוקף אותן על העקר כ' יום מכתה מן האמצע מט מעלה ויא
חלקי' מא' שני' כו' פנו על העקר שעשאו אל ל' יעלה אמצע השמש כ' מעלה
כ' חלקי' ג' שניים והגב' יהיה אחר תוספת מכתה כ' יום על העקר שלא יבא הגב'
פ' מ' י' נדרע הגובה מן האמצע א' שניים וי' על האמצע ש' מעלה ישאר ש' כ' חלקי'
מעלה ל' חלקים וז' שניים ומכתה מן השוני כ' חלקים ולפי שהמסלול הזה
יתר על הפוסקים זה המכה עם אמצע השמש יעלה בידו מקו השמש האמיתי
כ' מעלה ויא חלקים י' שניים נקח מטאלעיתו ברחב שלשים יהיה מז' מעלה
וכ' חלקים והוא פחות מאמצע השמש ב' מעלה וטו חלקים וזה השעור משעת
שרה שהימים הזמן האמיתי על האמצע א' ח' וטו חלקים וזה הזמן האמצעי
יגיע הזמן עד שקיעת החמה וזו ה' מעלה וטו חלקים מכתה מן השעה לב
חלקים ומכתה מאמצע השמש יתר מב' חלקים במעט כוסיף אותה על אמצע
השמש עלה בידו אמצע השמש לעת שקיעת החמה כ' מעלה וכ' חלקים וכ'
שניים וכן כוסיף על אמצע הירח כ' חלקי' וח' שני' והוא אמצע הירח לשקיעת
החמה משל אחר כוסיף על העק' מכתה יום וזהו כ' לב' וכוסיף עליו ג' לב' יעלה
בידו ק' לו כ' נדרע ממנו הגובה והוא פ' מ' ח' שני' והיה המסלול י' ח' כ' כ' ח'
מכתה מן השוני ל' חלקים ולפי שהמסלול היה פחות מקו' נדרע המכה מן
האמצעי ישאר ק' מעלה בקירוב והוא מקום השמש האמיתי נקח מטאלעיתו
יהי כ' כ' והוא פחות מן האמצע ב' מעלה וב' שני' והוא ד' חומשי' שעה לפיכ'
בדין כוסיף על אמצע השמש או הירח מכתה מן אמצע השמש או אמצע הירח
עד שיהיה האמצע לשקיעת החמה משל אחר הוספתו על העקר מכת ר' יום
מאמצע השמש הוא ק' מעלה וז' חלקים וז' חלקים וז' חלקים וז' חלקים על זה המכנין
העקר יבא לנו ד' מעלות ויא חלקי' ויא שניים נדרע ממנו הגובה והוא פ' מ' ח'
ל' יבא לנו מהלול השמש ק' מעלה וז' חלקים ומ' שנייה מכתה מן השוני
מעלה אחת וכ' חלקים ולפי שהמסלול פחות מקו' נדרע המכה מן האמצע
ישאר ר' מעלה כ' י' והוא מקום השמש האמיתי ומטאלעיתו ר' מעלה אחת
וכ' חלקים והוא קרוב מעשור טעה ויהיה הזמן האמיתי בזה המשל יתר על
האמצעי בשעור שעה ונקח מכתה מאמצע השמש והירח וכבר אומר מן
האמצע ישאר אמצע השמש או הירח לשקיעת החמה משל אחר כוסיף על
העקר מכת ש' יום מאמצע השמש והיא ר' מ' ל' ואחר תוספת העקר יהיה
ש' מ' י' נדרע ממנו הגובה והוא פ' מ' ח' י' ישאר מהמסלול ד' מעלה בקירוב
ומכתה מן השוני מעלה אחת וז' חלקי' כוסיף אותה על אמצע יעלה בידו ש'
כ' ז' והוא מקום השמש האמיתי נקח מטאלעיתו יהי ש' מעלה ושני חלקים
והוא יתר על האמצע ב' מעלה וז' חלקים והוא כמו כ' חלק מ' בשעה וזה
שיוסיף בו הזמן האמיתי על האמצעי נדרע מכתה מן האמצע לשמש או לירח
יבא לנו האמצע לעת שקיעת החמה וכבר הארכנו במשלים כדי שידוע הדבר
על בריו ולא כחוש לארך הדברים מאחר שבין הדבר היטב לפי שזו ההלכה
קשה עד מאד ודע שהמעלות שיש בהן סוף תוספת האמצע על מטאלעיה הם
סוף מול תאומים שהרי הקשת ג' ומטאלעיה ברחב שלשים ע' כד לפיכך
הקשת יוסף על מטאלעיה ב' מעלה ול' חלקים והמעלה שבה הקשת פחות
מן המטאלע הוא סוף מול קשת שהרי הקשת ר' מעלה ומטאלעיתו ר' מעלה
ול' חלקים והמעלה שהקשת שבה שנה למטאלעיה הוא ראש מאזני' שכל אחד
מהם

הלכות קחיש החדש

פירוש

זמנים ריא

ואם יהיו הזכיון קרוב כו' כריך שיהי חלק אמירתו קרוב לל' יתר על ל' לפי שהמונח מקרוב לל' פחו מל' ופחות מל' הוא משל יכו ואינו משניח עליו ואפילו בחלקים כשיהיו פחות מל' אינו חושש להן כשכחיות: ומאחר שתדע כו' לפי שתקופת כיון היא עת היות השמש בתחלת מזל טלה במהלכו האמתי על דעת בעלי חכמת התבונה ותקופת תמוז היתה בראש מזל סרטן ותקופת תשרי היתה בתחלת מזל מאזנים ותקופת טבת היתה בראש מזל גדי וזה החשבון ידוע מן הדרך הנכונה:

פרק ארבעה עשר

הירח

שני מהלכים אמצעים יש לנו כו' דע שיש לירח ד' גלגלים הגלגל הא' שהוא הגלגל העליון בקרא כחש כריח וכלשק ערבי פלג אנוס ותמונתו בכל יום מן המזרח למערב על הפך סדר המזל ו' חלקי יוא שכייה בקרוב ומונחון הוא מונח העולם והגלגל השני גם מונחון מונח הארץ בקרא גלגל כוטה לפי שהנורתו כוטה מעל חבורת המזלות לנפון ולדרום כמו המעלה ותמונתו בכל יום על הפך הסדר המזל מן המזרח למערב יא מעלה ו' חלקים לפי שהגלגל הא' הגלגל הא' יהיה כלל מן מזרח למערב יא מעלה ו' חלקים לפי שהגלגל הא' מביע גלגל הנוט בסביבתו בהכרח לפי ששני כד' הגלגל הראשון הם כנגד כד' גלגל המזלות ושני כד' גלגל הנוט הם כוטיין מעל כד' גלגל המזלות כפי כוטיית חבורתו מעל חבורתו ושעורו ו' הכוטייה ה' מעלות והוא סוף דומה הירח והגלגל הא' בקרא גלגל היוצא וקרא גלגל הנושא לפי שהוא נושא מונח גלגל המענה שאנו מבארי אותו ותמונתו בכל יום מן המערב למזרח על סדר המזל כד' מעלה וכ' חלקי בקרוב ומונחון יוצא ממונח הארץ בכמוי מעלות וכ' חלקים וכשתלך יא מעלות ו' חלקים מתכונת הנושא לפי ששני גלגלים הראשונים מחזירין את הנושא כשעור תנועתם לפי שמונחון יוצא ממונחם יאחר אחר הנדעון לפאת מזרח יא מעלה ו' חלק בקרוב ולפי שיש לנו שכיות יתרים בתנועת הגלגל הראשון והשני יא מעלה ו' חלקים וכד' שכיות מחלקי זה הגלגל הקטן יא אעפ ששעוריה בערך א גלגל המזלות מונח ו' חלק מנערין זאת התנועה אלא בערך זה הגלגל הקטן וכפי הגלגל הראשון עגולת אבדו והגלגל השני עגולת האש והגלגל היוצא הכלל ו' חלק המענה הם וככ' הירח כקודת כ' וב' במזרח ו' במערב ומונח הארץ ע' ומונח גלגל היוצא פ' וזה שתמצא בשארית מהלך ק' יום לאמצע הירח ג' שכיות יתרון לפי שיש במהלך הימני שלש שכיות יתרי' וגם זה שאתה מונח ספרים בשארית מהלך יום לאמצע המסלול ג' שכיות לפי שאמצע המסלול מהלכו כיום אחד יא מעלה ו' חלקים וכד' שני פחו מעט וזה שלא חשש להם ככפילת ימים

לפי שלא כתקבץ מהם שעור שיחם אותו מן המזל ונתקבץ מהם בק' יום שעור שיחם אותו מן המזל ו' שכיות ולפיכך חשש להם: אמצע הירח היה בתחלת ליל ה' כו' ככר ידעת שעשיתו עקר שני והדר כידעית מקום אמצע הירח ואמצע המסלול כמו הדרך כידעית מקום השמש האמצעי וכבר ידעת מה שיש מהימים בין שני העקרים לקחנו מנת' מאמצע הירח ואמנ' המסלול והשלכנו כל שם מעלה נשאר לנו אח' משארית אמצע הירח ב' חלקים שם מעלה וכ' חלקים וכ' שכיות הוספנו עליו העקר שזכרו ז' יא לנו אחר תוספת העקר כ' א מעלה ו' חלקים וכ' שכיות ממזל טלה וכשאר לנו משארית אמצע המסלול קצט מעלה וכ' חלק ו' שכיות הוספנו עליו העקר שזכרו ז' למסלול יא לנו אחר התוספת לפי מעלה וכ' חלקים וכ' שכיות: מאחר

נובה השמש לעת הזאת יצא לך סימנו פו מה כו' ותגרע מקו' הנוב' מן האמצעי יצא לך המסלול שמנה עשר מעלות ושני וחמשי חלקי ושתי שכיות סימנם יח נב' ב' ו' א תקפיד בכל מסלול על החלקים אא אם יהיו פחות משלשים א תפנה איהם ואם היו שלשים או יותר תחשב אותה מעלה אחת ותוסי אותה על מנין מעלות המסלול לפיכך יהיה מסלול זה תשע עשרה מעלו' ותהיה מנתו על הדרך שבארנו שמנה ושלשים חלקים: ולפי שהמסלול הזה היה פחות ממאה ושמוני תגרע המנה שהיא שמנה ושלשי חלקי מאמצע השמש ישאר מאה וארבע מעלו' ותשעה וחמשים חלקי וחמשי ועשרי שכיות סימנם קד נט כה ונמצא מקום השמש האמתי בתחלת ליל זה במזל סרטן בחמש עשרה מעלות בו פחות ל' שכיות ו' תפנה א השניות כלל לא במקו' השמש ולא במקו' הירח ולא בשאר חשבונות הראיה אא חקור על החלקים בלבד ואם יהיו השניות קרוב לשלשים עשה אותם חלק אחד והוסיפו על החלקים: יא ומאחר שתדע מקום השמש בכל עת שתדע תדע יום התקופה האמתי כל תקופה שתדע בין תקופות הבאות אחר עיקר זה שממנו התחלנו בין תקופות שעברו בשנים קרמוניות:

פרק ארבעה עשר

הירח

שני מהלכים אמצעים יש לו הירח עצמו מסבב בגלגל קטן שאינו מקיף את העולם כולו ומהלכו האמצעי באותו הגלגל הקטן נקרא אמצעי המסלול והגלגל הקטן עצמו מסבב בגלגל גדול המקיף את העולם ובמהלך אמצעי זה של גלגל הקטן באותו הגלגל הגדול המקיף את העולם הוא הנקרא אמצעי הירח מהלך אמצעי הירח ביום אחד שלש עשרה מעלו' ועשרה חלקי וחמשי ושלשים שכיות סימנם י' ילח: ב נמצא מהלכו בעשר ימים מאה ואחת ושלשי מעלות וחמש וארבעים חלקים וחמשי שכיות סימנם קלא מהנ' ונמצא שארית מהלכו במאה יום מאתים ושבע שלשי מעלות ושמונה ושלשים חלקי ושלשי ועשרי שכיות סימנם רלו ל' כ' ונמצאת שארית מהלכו באף יום מאתי ושש עשרה מעלות ושלשה ועשרים חלקים וחמשים שכיות סימנם ריו כ' ונמצא שארית מהלכו בעשרת אפים יום שלש מעלות ושמונה וחמשי חלקים ועשרים שכיות סימנם נ' ח' ונמצא שארית מהלכו בתשעה ועשרים יום שתיים ועשרים מעלות וששה חלקי ושש וחמשים שכיות סימנם כ' ונמצא שארית מהלכו בשנ' סדורה שלש מאות וארבעה וארבעים מעלו' וששה ועשרים חלקים ושלש וארבעים שכיות סימן להם שמד כו' מ' ועל דרך זו תכפול לכל מניין ימים או שני שתדע: ג ומהלך אמצעי המסלול ביום אחד שלש עשרה מעלות ושלשה חלקים וארבע וחמשים שכיות סימנם י' ג' נמצא מהלכו בעשרה ימים מאה ושלשים מעלות וששה חלקי בלא שכיות סימנם קל ל' ונמצא שארית מהלכו במאה יום מאתים ושש ועשרי מעלו' ותשעה ועשרים חלקים ושלש וחמשי שכיות סימנם ר' כ' ונמצא שארית מהלכו באף יום מאה וארבע מעלות ושמונה וחמשים חלקי וחמשי שכיות סימנם קד נ' ח' ונמצא שארית מהלכו בעשרת אפים יום שלש מאות ותשע ועשרים מעלו' ושמונה וארבעים חלקים ועשרי שכיות סימנם ש' כ' ונמצא שארית מהלכו בתשעה ועשרי יום שמנה ועשרה מעלות ושלשה וחמשים חלקים וארבע שכיות סימנם יח נגד: ד ונמצא שארית מהלכו בשנה סדורה שלש מאות וחמש מעלות ושלש עשרה שכיות בלא חלקים סימנם ש' י' מ' מקו' אמצע הירח היה בתחלת ליל המישי שהוא העיקר לחשבונות אלו במזל שור מעלה אחת וארבעה עשר חלקים מ' שכיות סימנם א' י' מ' ואמצע המסלול היה בעיקר זה ארבע ושמוני מעלו' ושמוני ועשרים חלקים ושתיים וארבעים שכיות סימנם פ' ד' כ' מ':

פירוש הלכות קידוש החדש

מאחר

שתדע מהלך אמצע הירח והאמצע שהוא העיקר בו התבונן בשמש כו' כבר זכר ענין זה בפ"ב ואמר והאמצע שיבא בחשבון זה פעמים יהיה לתחלת הלילה בשנה כו' כבר ידעת שתנועת הירח בשעה אחת קרוב מלג חלקי כשנדרע ממנו תנועת השמש לשעה ישאר ג' חלקים בקרוב אם תהיה התנועת שעה או חצי שעה והוא כשתהיה השמש במזלות הצפוניים ובמדריגות שזכרם זל שהרי זה יהיה קשת היום יתר מקף מעלה ויהיה חנו יתר מז' מעלה בשעה או בחצי שעה ואם תהיה השמש במזלות הדרומיים יהיה החסרון עד שעה שהרי קשת היום פחות מקף וחניו פחות מל' ולפיכך פעם יהיה חצי קשת היום יותר מז' פעם חסר מז' ומפני זה כקח מכת זה החס' או היתר ממהלך השמש האמצעי ונוסף אותו על מקום הירח או כגורע אותו ממנו כמו שאמר ויבא לך מקום הירח לשעת הראייה וכבר הארכנו בזה הענין בפר' זב מזו ההלכה:

מאח' שתדע מהלך אמצע הירח והאמצע שהוא העיקר שעליו תוסיף תרע מקו אמצע הירח בכל יום שתדע על דרך שעשית באמצע השמש ואחר שתוציא אמצע הירח לתחלת הלילה שתדע התבונן בשמש ודע באי זה מזל הוא: ה אם היתה השמש בחצי מזל דגים עד חצי מזל טלה תניח אמצע הירח כמות שהו' ואם תהיה השמש בחצי מזל טלה עד תחלת מזל תאומי תוסיף על אמצע הירח חמש עשר חלקי' ואם תהיה השמש מתחלת מזל תאומי עד תחלת מזל אריה תוסיף על אמצע הירח חמשה עשר חלקי' ואם תהיה השמש מתחלת מזל אריה עד חצי מזל בתולה תוסיף על אמצע הירח חמש עשר חלקי' ואם תהיה השמש בחצי מזל בתולה עד חצי מאזנים הנח אמצע הירח כמו שהוא ואם תהיה השמש בחצי מאזנים עד תחלת מזל קשת תגרע מאמצע הירח חמש עשר חלקים ואם תהיה השמש מתחלת מזל קשת עד תחלת מזל דלי תגרע מאמצע הירח שלש חלקים ואם תהיה השמש מתחלת מזל דלי עד חצי דגים תגרע מאמצע הירח חמש עשר חלקי': ו ומה שיהיה האמצע אחר שתוסיף עליו או תגרע ממנו או תניח אותו כמות שהוא הוא אמצע הירח לאחר שקיעת החמה בכמו שליש שעה באותו הזמן שתוציא האמצע לו זה הוא הנקרא אמצע הירח לשעת הראייה:

פרק חמשה עשר

אם

תראה לידע מקום הירח האמיתי כו' כבר ידעת שמקום הירח האמיתי הוא מקומו בלגל המזל בערך אל מונק הארץ ואמצע הירח לשעת הראייה כמו שהקדים אחר תוספת החלקים שזכר או גריעתן מאמצע הירח: והנשאר

תכפול אותו וזהו הנקרא המרחק הכפול כו' דע שהמרחק הוא מרחק אמצע השמש מאמצע הירח והוא מקום מונק בלגל המעגל והשמש והגובה הגבוה של ירח כגורה שקדמה בנקודת א' ואחר כך נע כל אחד מהם בתנועתו לרחם שסובב אליה ונע מונק בלגל המעגל אל המרחק כד' מעלות וכב' חלקים ונעה השמש גם למרחק לט' חלקים וח' שניות ונע בלגל כחש בריח ג' חלקים ויא שנייה ונע בלגל הכוטה יח מעלה וט' חלקי' והחזיר בלגל א' המעגל בשעור יח מעלה ויב חלק כשאר בלגל היוצא לפאת מזרח יב מעלה ויא חלקים בקרוב והוא מרחק מונק בלגל המעגל ממקו' הקבוצ' וכתיב שתחלת מזל טלה הוא מקום קבוצ' אמצע השמש ואמצע הירח ונקודת ה' ראש המרחק הרחוק מבלגל הכוטה ונע כל אחד מהן בתנועתו המוסבלת בו ונעה השמש על סדר המזלות לט' חלקים כגורע אותה מ' מעלה ויא חלקי' שהוא אמצע הירח והוא מרחק הירח מראש טלה ישאר בין השמש ובין מונק המעגל יב מעלה וקרוב מ' חלק לפיכך יהיה המרחק הכפול הוא מרחק מונק מעגל הירח מן הגובה שלו וכתיב שנקודת א' ראש טלה ובה השמש והגובה של ירח ומונק מעגלו ונקרא הראש נע מונק המעגל מנקודת א' עד נקודת ב' אחר שהחזיר בלגל הכוטה יח מעלה ויב חלק כשאר יב מעלה ויחלק ויה' שניות והוא מרחק מונק המעגל מראש טלה וכתיב השמש מנקודת א' עד נקודת ג' יט חלק יהיה בין נקודת ג' ונקודת ב' יב מעלה ויב חלק ונע הגובה יח מעלה ויב חלק והוא מנקודת א' עד נקודת י' אחרותיט' שלא על סדר המזלות יהיה המרחק בין הגובה ואמצ' השמש קשת ג' והמרחק הכפול מד' עד ב' ועל זה הסדר וזה השעור יתרחק זה מזה ביום אחר יום וזו היא צורתו וכשתרחקו זה מזה עד

פרק חמשה עשר

אם

תראה לידע מקום הירח האמיתי בכל יום שתדע תוציא תחלת אמצע הירח לשעת הראייה לאותו הלילה שתדע וכן תוציא אמצע המסלול ואמצע השמש לאותו הער' ותגרע אמצע השמש מאמצע הירח והנשאר תכפול אותו וזהו הנקרא מרחק הכפול:

ב וכבר הודענו שלא באנו בכל אלו החשבונות שעשינו בפרקים א' וא' לדעת ראיית הירח ולעולם אי אפשר שיהיה מרחק זה הכפול בליל הראייה שיראה בה הירח לא מחמש מעלו' עד שתים וששים מעלות ואי אפשר שיוסיף על זה ולא יגרע ממנו: ג והואיל

שיגיע מונק המעגל אל המרחק הקרוב יהיה הגובה כנגדו וכתיב שהגיע עד נקודת ז' ותהיה כנגד נקודת ה' יהיה כל אחד משני המרחקים כריבוע השמש ואח' כך ינוע מונק המעגל עד שיגיע לכד השמש וכן יגיע הגובה לכד השמש לפי שמרחק שניהם מן השמש שווה ויהיה המונק של מעגל עם הגובה בחלק א' ושניהם כנגד השמש ואח' כי ינוע מונק המעגל עד שיגיע לריבוע השמש מן הנד האחד ויהיה במרחק הקרוב וכנגדו המרחק הרחוק ואח' כך ינוע המונק עד שיגיע אל השמש בראש מזל שור לפי שתנועת השמש בזה הזמן קרוב ממזל אחד וזו היא צורת רבוע השמש למעגל הירח בראשונה וזו היא צורת המעגל הרחוק כנגד השמש בשנה י' מעלה ומשהו ממזל מאזכ' לפי שהשמש במזל טלה בכמו י' ומעלה ומשהו וזו היא צורת מעגל הירח במרחק הקרוב כנגד המרחק הרחוק והוא מרביע לשמש מן הנד האחד ברבוע השני ואח' יחזרו לכל על הסדר בראש מזל שור כגון זה:

ולעולם אי אפשר שיהא מרחק זה כו' עלת זה הדין לפי מה שביא בפ"ז מזו

ההלכה שיש לראייה קצין ודיעין באורך עברות וביאר שהפחות שבקצין ט' מעלות והקץ הגדול כד' מעלה לפיכך כשיהיה המרחק הכפול כמו שהוא בסוף מזל דג' ותחלת מאזכ' בזה הזמן ר' מעלה ומשהו והוא הקשת שבין אמצע השמש ואמצע הירח והוא מונק המעגל ואפשר בו הנד שיהיה השמש והירח כל אחד בתכלית שונו ותכלית שונו השמש הוא בהיותה באחד משני המרחקי האמצעי' שלה שתי מעלות יותר על האמצ' שלה או חסר ממנו תכלית שונו הירח המעלו' והוא בהיותו על הקו הפיניע בלגל המסב' ואינו חסר והוא כשיהיה מונק בלגל המסב' במרחקו הרחוק מבלגל היוצא וזה השונו של ירח הוא בזולת פאת שונו השמש וכשקבץ אליו ה' שוויים יהיו ז' מעלות וכשנסוף על זה ז' מעלות ומשהו והוא שער המרחק יהיה הכל ט' מעלות ומשהו וזהו הקץ הראשון שיראה בו הירח ונע שיעור המרחק שתי מעלות ומשהו לפי שאמר ז' ולעולם אי אפשר שיהיה המרחק זה הכפול בליל הראייה שיראה בה הירח לא מ' מעלות עד סב' מעלות כלו מתחלת המעלות עד סוף סב' מעלות אעפ' שלא נכנס במעלה ה' אל חלקים מועטים לפיכך כשתוסיף ז' מעלות ומשהו על השבועה מעלות שהן כלל השני שוויים מרחקים מאמצע המאורות בשני פאות יהיה הכל ט' מעלות ומשהו וזהו הקץ הקצר שאפשר שיראה בו הירח והקץ השני והוא כשיהיה המרחק הכפול סב' מעלות יהיה המרחק ל' מעלה ותהיה השמש והירח בתכלית שונו' פונים זה לעומת זה והוא ה' מעלות הגורמות כשגורע אותן מן המרחק והוא ל' מעלה ישר כד' מעלה וזהו הקץ השני הארוך שירא בו הירח והמשל על הקץ הראשון כתיב בלגל השמש אנגד בלגל

הלכות קידוש החדש פירוש זמנים ריו

היום השוקעת עת קשת מן המזלות ארובה אין צריך שיהיה הארץ הראשון ארץ לפי שהירח אינו ממהר לשקוע טהרי יראה לשקיעתו מקשת היום זמן רב בזמן שקשת השקיעה קבדה צריך שיהיה הארץ הראשון קשת גדולה לפי שהירח ממהר לשקוע מפני שהשאר מקשת היום קשת קטנה לפיכך ביחולות שזמן שקיעתו ארוך מכפי גדול קשת העריבה חיוב צריך שיהיה הארץ הראשון שבין השמש והירח ארוך והוא מתחלת מול טלה עד סוף מול קשת: ולכונה גורעין כו צריך אתה לידע ענין שני

המראה והוא הקשת שבין מקום הירח האמתי ויגלגל המזלות ובין המקום שיראה ממנו והוא על ג' פתי'א שני המראה בעגולת הגובה והשני שני המראה בארץ והשני מראה הרחוב וכפי עגולת הגובה עגולת אג'ד ועגולת גלגל הירח המטק עגולת הז'ט וכל שטח כדור הארץ נקודת כ' והוא מקו'ה היראות ומינן העגולת נקודת י' והירח בגלגל המעגל נקודת ל' וסוף הקו הישר היוצא ממנוק הארץ עד הירח ומגיע עד עגולת הג'ט ומגיע בה נקודת כ' והוא קו'ה ל' והוא סוף שני הקוים קשת מ' מעגולת הגובה ונקודת קשת שני המראה בגובה ויהי הקשת כל זמן שהיא קרוב לנקודת ד' והוא מקום השקיעה הוא מתגדל וכל זמן שהוא מתקרב אל נקודת א' והוא ככה הראש הוא מתמעט לפי שאם יהיה הככב על נקודת א' והוא גובה הראש אין לו שני מראה לפי שהקו היוצא ממנוק הארץ והקו היוצא משטח הארץ והם שתי נקודת ב' בין הל' השני קוים טפלים זה על זה ואין ביניהם שני ואם תהיה עגולת הגובה והיא עגולת אג'ד היא חגורת המזל'ו בעצמה והיא עגולת פונעת בככה הראש והוא במריכות טרפסם כ' מעלה או פחות לפיכך יהיה שני המראה בארץ בלבד ויהיה קשת כ' מעגולת המזל'ו והוא בעצמו שני המראה בעגולת הגובה לפי שעגולת הגובה כ' המראה עגולת המזל'ו בעצמה ויהיה שני המראה בארץ הוא בעצמו שני המראה בעגולת הגובה וכ' המראה לא יהיה לו שני מראה ברחב ואם תהיה עגולת אג'ד והיא עגולת הגובה היא עגולת רחב המראה ברחב שני המראה ברחב בלבד ויהיה הוא בעצמו בעגולת הגובה ויהיה לו שני מראה בארץ וכפי נקודת ע' ראש מול טלה תחת האפק שקע במערב ונקודת פ' ראש מול שור והשמש בנקודת ד' כשהיא שוקעת באפק יהיה קשת

ו ולמה גורעין חלקים אלו לפי שמקום הירח האמתי אינו המקום שיראה בו א' שניו יש ביניהם באורך וברוחב והוא הנקרא שניו המראה ושניו מראה האורך בשעת הראיה לעולם גורעין אותו מן האורך כמו שאמרנו: ז אבל שניו מראה הרוחב אם היה רוחב הירח צפוני גורעין חלקים של שניו מראה הרוחב מן הרוחב הראשון ואם היה רוחב הירח הדרומי מוסיפין החלקים של שניו מראה הרוחב על הרוחב הראשון ומה שהיה הרוחב הראשון אחר שמוסיפין עליו או גורעין ממנו אותם החלקי הוא הנקרא רוחב שני: ח וכמה הם החלקים שמוסיפין או גורעין אותן אם יהיה הירח במול טלה תשעה חלקים ואם יהיה במול שור עשרה חלקים ואם יהיה במול תאומים ששה עשר חלקים ואם יהיה במול סרטן שבעה ועשרים חלקים ואם יהיה במול אריה שמנה ושלשים חלקים ואם יהיה במול בתולה ארבעה וארבעים חלקים ואם יהיה במול מאזניים ארבעים וששה חלקים ואם יהיה במול עקרב חמשה וארבעים חלקים ואם יהיה במול קשת ארבעה וארבעים חלקים ואם יהיה במול ג'ו ששה ושלשים חלקים ואם יהיה במול ד'ו עשרי וארבעה חלקים ואם יהיה במול ד'גים שנים עשר חלקים: ט ומאחר שתדע חלקים אלו תגדע אותן מן הרוחב הראשון או תוסיף אותן עליו כמו שהודענוך ויצאלך הרוחב השני וכבר ידעת אם הוא צפוני או דרומי ותדע כמה מעלות וכמה חלקים נעשה זה הרוחב השני ותבין אותו ולפניך ויהיה עתיד: י ואחר

פ' ל' מעלות מתחלת מול שור לפי שהקויה האמתי עד הכחה כ'ד ארומי שהיא המעלות ממול שור וקשת ע'כ כפי שהיא מ' מעלה ונקודת כ' הוא מקו' הירח האמתי והוא סוף י' מעלה ממול שור ותהיה קשת ל' שני המראה והיא מעלה אחת ויהיה קשת ע'מ מ' מעלה ונקודת מ' היא הנקודה שיראה בה הירח לעין לפיכך גרענו קשת כ' והיא קשת שני המראה הארץ מן הארץ הראשון והוא קשת ל'כ ושעורו י' מעלה ישאר ב'ד'ו י' מעלה והוא הנקרא אורך השני הכה כתבאר בבירור ובמופת עלת גורעין שני מראה הארץ מן הארץ הראשון תמיד וי'א' להוסיף אותו בשום מקום מן המזלות לפי שהקו קו כל'ו תמיד הוא כוטה אל האפק שלא על סדר המזלות לפיכך צריכין אנו לגרוע קשת שני מראה הארץ מן הארץ הראשון תמיד והמופת על השניים החלקיים לכל קשת מהמזלות מוצא בספרי הגימטריאות: אבל שני מראה הרחב כ' העגולה שבטילה אם יהיה רוחב הירח צפוני גורעין חלקים של שני מראה הרוחב מן הרוחב הראשון לפי שרחב הירח צפוני הוא יתר על הרחב השני לפי שרחב הירח הראשון הוא קשת בין גלגל המזל'ו ובין מקומו בגלגל הכיט' בכקוד' פניעיתו בעגולת הגובה וזו הקשת היא מעגולת הרחב והיא עגולה יוצאה מצד המזלות ופונע בעגולת הגובה בין עגולת הגובה ועגולת הכוטה והוא סוף הקו היוצא ממנוק הארץ עד שמוגיע א' חגורת המזלות וזו העגולה היא פונעת בחגורת המזלות על ז'וית ככ'ב' והירח השני הוא קשת ג' מעגולת הרחב שעוברת על קשת הקו היוצא משטח הארץ אל עגולת הגובה וגם זו העגולה היא כעמוד אל חגורת המזלות וכפי חצי האפק המערבי אג'ד וככה הראש נקודת ד' וצ' המזלות ק' ורביע עגולת הג' וקשת מ'גלגל הכוטה צפוני ה' וקשת הגובה י' וצ' והקודת שפונעת בה עגולת הגובה בחגורת גלגל הכוטה נקודת ח' והיא צפונית לפיכך נקודת ח' היא הראש וכפי קשת ה' ח' מחגורת המזלות הם טלה שור תאומים ותהיה נקודת ב' ראש טלה והיא פונה לשקוע תהיה נקודת ה' ראש סרטן ויהיה בין ככ' ויש בין ככ' הראש ובינה ברחב לו מעלות כ' חלקים וכפי קשת הרחוב הפונעת בראש הקו היוצא ממנוק הארץ המגיע אל עגולת הגובה והיא נקודת ח' ומגיע א' חגורת המזלות לנקודת מ' תהי' קשת ח' היא רחב הראשון ותהיה נקודת כ' מעגולת הגובה היא מקום הירח הכראה והוא סוף הקו היוצא מן הראש אל עגולת הגובה עוברת על נקודת כ' עד שתגיע אל עגולת המזל'ו ופונעת בה על כ' נקודת ח' והיא עגולת ק'ס ויהיה קשת כ'ס היא הרחוב השני כ'ס כ'ס כ'ס קשת ח'ע ומקשת ח'מ ישאר קשת ע'מ והוא שיה לקשת כ'ס והוא הרחב ה' וזו נקודת ד' ויהיה רחוב המזלות בפאת מערב יהיה הרחוב הראשון בעת שיהיה רוחב האפק אג'ד וקשת מן המזלות ה'כ ותהיה נקודת ה' ראש ג'ו והיא נקודת מעגולת הג'ט פונעת בגלגל המטה הראשון דרומי ונקודת כ' על עגולת ותהיה קשת כ'ע' קשת מעגולת מנקודת ח' והוא מקום הירח האמתי הרחוב השני קשת ע'ס שיה לרוחב יתירה על הרחב הראשון בקשת כ'ע של שני מראה הרחב על הרחב קשת ח'מ קשת כ'ע י'א' לך קשת ש'טל יעגיל בראיה אלא הקשת הכראה ואם תהיה נקודת הזכב על האפק כפי הכוטה כמו שהיא אבל תהיה נקודת ז' מן הכוטה שהיתה על האפק על חצי היום כ'ד נקודת ה' ונקודת הזכב הכחנ' אותה בראש ג'ו יהיה כ'ד המערב פונה לשקוע ג'ו ד'ו

פירוש

הילכות קידוש החדש

זמנים רטו

בירח האמתי על כקודמתו בדרכו ועל מקומו הכראה קומעלתו האמתית בעגולת המזלות כוללות מעגלו בדרכו קם וקוא במזלות שמחלתגדי עד סוף תאומים שקעת שקיעתם ארוכה לפיכך נוסף כליות זה המעגל והוא קשת כל השנה לקשת קפ על הארץ הב' כזו הנורח הוא קשת חכ' ואלו היה הירח במזלות הנשארות שקעת שקיעתם קברה היינו נורעין זה המעגל מן הארץ קב' ואלו הארץ קשת פחות מקשת חכ' והנה אנו מבארים אהב נרות אחרות בזה הענין: ודע שאם לא יהיה שם כל ימות מעגל כו' והוא כשיהיה מקו' הירח קרוב מראש סרטן או מראש גדי כגון שאול לפי שגלו הב' מקומות יהיה שטח גלגל המעגל בשטח גלגל המט' ואין לו כטייה לא לנפון ולא לדרכו ודע שראית

ודע שאם לא יהיה שם גליונת מעגל וליא נתן החשבון לקחרת מן הרוחב השני כלום יהיה האורך השני עצמו הוה האורך השלישי בלא פחות ובלא יתר: יב ואחר כך תחזור ותראה האורך השלישי הוה והוא המעלות שבין הירח והשמש באיזה מול הוא אם יהיה במול דנים או במול טלחה תוסף על האורך השלישי שתותו ואם

וזה שביניהם הוא המעלות שבין הירח והשמש ממעלות השקיעה משל אם תהיה השמש בתחלת מול שור כקח החלק השוקע עמה משבילי עליות המזלות מנחמו שהמעלה השוקעת עמה ממעלות משה היום ר'ד מעלה ולט' חלקי' ואם יהיה הרחב ב' מעלות מול שור שוקע עמו משה היום ר'ד מעלה ולט' חלקי' ואם יהיה הירח במעלות מול שור שוקע עמו משה היום ר'ד מעלה ולט' חלקי' וזהו הקשת שבין השמש והירח במעלות השקיעה וזהו הקשת הא' והקשת הב' הקשת שבין שני המאורות לפי הרחב וממנה יודע תוספת האור בירח ומסרנו וקשת הב' קשת הראיה והיא קשת מעגלות הגוב' בין עגולת האפק והשמש עליו וכך כבש שיש לו רוחב ויהיה מקומו למעלה מן האפק ואפ' שיהיה קשת הראיה בין הירח על האפק ובין השמש תחת האפק ונכח קשת קש' האופק המערבי קשת אחת וקשת המזל' דהו' ועגולת הגוב' והירח בנפון ג'ט ותכלית מקו' הירח האמתי כומעלתו הכראית ג' ומקו' הירח האמתי ה' והכרא' כ' ויהיה הרחב האמתי הכ' והשמש על נקוד' ח' לפיכך תהיה קשת הראיה מעגולת הגוב' ר'ט ובאמת שהיא קשת ח'ד והיא קשת שבין השמש והירח ואם נכח השמש תחת הארץ והוא קודרת כ' והירח על האפק המערבי בנקודת ט' תהיה קשת כ'ט היא קשת הראיה והיא קשת ג'ד וקשת ח'ד היא קשת שבין שני המאורות כפי הרוחב ואלו לא היה לירח רוחב היה מקומו האמתי הוא מקו' מעלתו והוא כקודרת כ' והכרא' כ' והירח קשת כלה קשת כ'ט לפי'תיה קשת ח'ד היא קשת שבין שני המאורות כפי הרוחב ואלו לא היה לירח רוחב היה מקומו האמתי הוא מקו' מעלות השקיעה לפי שהשמש כשהיא שוקעת שוקע עמה חלק ממשה היום וכשתשקע קודרת כ' והיא מעלת הירח האמתי שוקע עמה חלק אחד ממשה היום כמו שבארנו למעלה ומה שביניהן הוא הקשת שבין שני המאורות במעלות השקיעה והוא קשת ממשה היום או מן המסכה האמתית דומה לה והנה אנו מבארים הנורות שאמרנו למעלה לבארים נכח עגולת ח' היום אב' דהו' וחצי האפק המערבי אחת והשמש נקוד' ח' ועגולת המזל' ד' כ'ט ח' ועגולת רחב ראשון בסכ' ורחב ראשון סכ' ועגולת רחב שני בסכ' ורחב שני כ'ט ונקודת כ' הוא סוף הקו היבוא משטח הארץ מן המאורות תהיה זו הנקודה מקו' הירח הכרא' וכשנבוא עמוד כ'ט תהיה קשת עכ' כמו קשת כ'ט ויהיה קשת ס'ע שני מראה הרוחב ותהיה קשת כ'ט שני מראה באורך לפי שהוא שיהיה קשת טכ' וקשת כ'ט קשת שמי המראה בעגולת הגובה ותהיה נקודת ח' היא נקודת הפגיעה בין עגולת הגובה וקשת מן הגלגל המט' ויהיה גלגל המט' ד'טכ' וכ'ט נכח הרחב הראשון ד' מעלות וממנה נכח הירח כ' מעלה ממול שור תקח לו יחלקים והוא שני מראה הרוחב והוא בזה המשל קשת ס'ע נדרע אותה מן הרוחב הראשון והוא סכ' ישר לנו קשת עכ' שיהיה ע'ו ולפי שהירח יב' מעלה ממול שור והרוחב נכחי נקח מן הרוחב השני רביעיתו והרוחב השני היה ד' מעלות וכ' חלקים יהיה רביעיתו מעלה אחת וק' חלקים נכחיה שהיא קשת כ'ט וזהו מעגל הירח נדרע זה הקשת מן הארץ הב' והוא קשת ח' והוא קשת ח' מעלות וכ' חלקים ואלו היה הירח במזלות שבין סרטן וגדי על סדר המזלות היינו מוסיפין זו המעלה וק' חלקים על הארץ הב' ויהיה הארץ הב' עם תוספת מעגל הירח קשת ח' והדרך כזו התוספת או הדרעין שכבדיל מקשת ט'ט שבעור קשת ט'ט כ'ר וכ'ט עליה עגולה והיא עגולת נשק תהיינה הנ' קשתות שנות וק' ט'ט ט'ט וקשת ט'ט שוק לקשת כ'ט תהיה כל אחת משתי קשתות ט'ט ט'ט וק' שיהיה לקשת ז' מעלות לקשת ח' מעלות וזהו מעגל הירח במזלות שקעת שקיעתם ארוכה לפי שהמקור לשקוע וזו היא נורתו יהיה הדבר בהפך ונכח עגולת ח' היום אב' דהו' ועגולת האפק אחת ועגולת המזלות מן הטובה בדרכו לפי נקודת ל' מעגולת הגובה על האפק בדרכו ורחב הירח הראשון נשמי הרחב קשת עכ' וקשת מעגל הירח כ'ט וקשת ט'ט שיהיה לו וכן קשת ט'ט וקשת ס'ע לקשת טכ' מן המזלות לפיכך אם יהיה הירח מתחלת מול גדי עד סוף מול תאומים יהיה לפיכך נוסף קשת ט'ט על קשת ח'ט יב' לך הארץ הב' ח' ואלו היה הירח מתחלת מעגל והוא קשת ט'ט וקשת ח'ט כשאר קשת ח' והוא הארץ הב' כמו שאמר ז' וזו ואחר כך תחזור ותראה כו' צריך אתה היו העולה עמו או השוקע עמו

אלו השבילים למנת המזלות ממשה היום דע

א' בדרכו ונקראת מעגלי המזלות ואנו זוכרין מטאלע המזלות כב' מקומות ברחב שלשים ורחב שלשים והוא אמרע המדינות שסוף עליהם כראיה והוא מרחב כ'ט עד רחב לב' וירושלם רחבה ל' ומצרים רחבה ל' ודמשק רחבה ל' וידיעת מטאלע כל מעלה ומעלה וכל מול ומול בכל מדינה ומדינה הוא מספרי חשבון הקופות ובימטריות הכמויים על המוספת

הלכות קידוש החדש פירוש זמנים ר"ז

הראשון ולפי שהיה במזל טלה כנרע מן החדש הראשון ט' חלקים ישאר מן החדש הראשון ארבע מעלות וזהו הקרא רחב שני ולפי שהיה במזל טלה לקחנו מן החדש הזה השני שני חומשי וקרא מעלה אחת ולפי חלקים וזהו הקרא מסלול הירח ולפי שרוחב הירח נפוי והירח במזל טלה כנרע המסלול הזה מן האורך השני ישאר י"א ז' וי"א לך אורך ג' ולפי שהאורך הזה בסוף מזל דגים ותחלת טלה כסוף על האורך הנשתי והוא מעלה אחת וכך חלקים יהיו הכלל ל"א זהו אורך רביעי וחזקנו אבל רוחב הירח הראשון ולקחנו שני שלישי והוא במעלות ומ' חלקים וקרא הקרא מכת גובה המדינה ולפי שרוחב הירח נפוי כוסף מכת

גובה המדינה על האורך הרביעי יעלה בדרכו טו מעלה וכן חלקים ושניה אחת וזו היא קשת הראייה ואם גענין בקשת הראייה תמצא שהירח כראה בליל זה והוא ליל ז' שיומו א' לחדש כיון שנת יממהו רטט והיא אחר שנה סדורה מן העקר ששעמינה שנה שנת שנה ס' סדורה כששליך אותה ז' י' י"א ז' כ' ד' ימים וכתחיל מליל העקר ה' הראשון י"א לכו ליל ז' שהיה ה' הם שלישי ורביעי וחמישי מימי השבוע ז' כ' ויגיע החשבון לליל ז' יום א' החדש כיון ודע שמכלל הדברים שהקדים אל יתבאר העניינים שצריך להם בראיית הירח וכן שזכרנו על זה הסדר: א' מקום אמנע השמש והוא תנועתה בלילה הינא שני בלא קלות ולא כבדות: ב' מקום גובה השמש והוא המרחק הרחוק ממונק הארץ ולשון ערבי אוב אל שמש: ג' מסלול השמש והוא הקשת שבין מקומם האמצעי ובין נקודת הגובה: ד' מכת המסלול והוא שניה: ה' מקום השמש ז' כ' האמתי והוא מקום בלילה המזל: ו' אמנע מסלול הירח והוא תנועתו בלילה המעגל: ז' אמנע הירח והוא תנועתו ממונק בלילה מעגלו ד' ט' על בלילה הינא אמנע הירח לאחד שקיע' החמה והוא אמנע הירח אחר שמוסיפים עליו או גורעין ממנו מעלות השקיעה לאותו העת:

פרק שמונה עשר דבר

ידוע כו' עד או למי שהלך ב כספיה בים הגדול אף על פי שהוא קטן ביותר זה רמז סוף פלך קמא דלה במאי דאמר להו רב כחמן להנהיג כחמתי ימא: וכן בימות הנשמי' כו' עד עבי' המבדילין זה מובן פלך אס אינן מכירין גבי דפריק אבני כריתו כאן בימות החמה כאן בימות הנשמים ולמדנו בקנה ורמ' זל כירף עמו דקדוקיו כפי חכמתו המקובלת לו: עדי' שראו את החדש עד יתר מזה זה אמור במשנת דמות נורת לבנה ובנמרא פלך אס אינן מכירין רק לא מבואר אלא מתוך דבריה מובן לחכמים המקובלים בעיני סוד ה' העיבור כמו שכתב וביאר רמ' זל בפדוק' לו: ואל תאמ' עד שם ארז' מדקדוק החכמים במה שאמרו פל' אס אינן מכירין וסוף פלך דלה: לא שהקבלה עד חסד ולעול רמזו הוא פ' קמא דלה ופ' אס אינן מכירין: אין פוחתין מארבעה חדשים עד סוף הפ' משנה היא פל' אין בעל כין וכפי מה שדמנו בנמרא ובשאר מ' מקומות שהזכרתי ועל פי קבלתו כת' כל זה על דבר אמת וענה דק:

פרק שמונה עשר דבר

ידוע וברור שאם יוציא לך החשבון שהירח יראה בלילה איפ' שיראה ואיפ' שר' לא יראה מפני העבים שמכסין אותו א' בפני המקום שהוא נ"א או שיהיה הר גבוה כנגד רוח מערב לאנשי אוח' המקו' שנמצאו כאילו הן יושבין בנ"א שהירח לא יראה למי שהוא במקו' נמוך אפי' היה גדול ויראה למי שהו' עומד בראש הר גבוה ותלול אע"פ שהירח קטן ביותר וכן יראה למי ששוכן על שפת הים או למי שמהלך בספינה בים הגדול אף על פי שהו' קטן ביותר: ב' וכן בימות הנשמי' אם יהיה יום צח יראה הירח יות ממה שיראה בימ' החמה לפי שבימות הנשמי' אם יהיה יום צח יהיה האויר זה הרב ויראה הרקיע בטוהר יות מפני שאי' שם אבק שיתערב באויר אבל בימ' החמה יהיה האויר כאילו הוא מעושן מפני האבק ויראה הירח קטן: ג' וכל זמן שתמצא קשת הראי' והאורך הראשון שתערוך לה עם שני הקצין שלהם בצמצו' יהיה הירח קטן ביותר ולא יראה א' במקו' גבוה ביותר ואם תמצא קשת הראייה והאורך הראשון ארוכין הרבה והוסיפו ע' סוף הקצין שלהן ממעלו' יראה הירח גדול לפי אורך הקשת והאורך הראשון יהיה גדול וגלוייתו לכל: ד' לפיכך ראוי לבית דין לשום שני דברים או בלבם שהן זמן הראייה ומקומה ושואין את העדים באי' זה מקו' ראייתם שאם היתה קשת הראייה קצרה ויתן החשבון שיראה בצמצום כגון שהיתה קשת הראייה תשע מעלו' וחמש חלקי והיה האורך הראשון שלש עשרה מעלות בשוה' ובאו עדים שראוהו אם היה בימ' החמה או שהיו במקו' נמוך חוששין להן ובודקין אותן הרבה ואם היה בימ' הנשמי' או במקום גבוה ביותר וראי' יראה אם לא יהיו שם עבים המבדילין: ה' עדי' שראו החדש בזמנו ובאו והעידו וקבלום בית דין וקדשו את החדש הזה הראשון זמנו תשעה ועשרי' יום מן היום המקודש וליל שלשים לא נראה הירח מפני שאי' איפ' ש' לו להראו' או מפני שכיסחו עבים והרי בית דין מצפין לו ביום שלש' ימים שבארנו ולא באו עדי' ועברו את החדש ונמצא יום ראש החדש השני יום אחד ושלישים כמו שבארנו: ו' והתחילו למנות תשעה ועשרי' יום מן יום ראש החדש השני וליל שלש' יום נראה הירח אם תאמ' שכך מעברין את זה ועושי' אותו שלש' יום וקובעין ראש החדש השלישי יום אחד ושליש' כך איפ' ש' לא יראה הירח בליל שלש' גם מחדש זה ונמצאו מעברין והולכין ועושי' חדשי' אח' שלש' בל השנה כולה ונמצא בחדש אחרון איפ' שיראה הירח בליל חמש' ועשרי' יום או בליל ששה' ועשרים ואין לך דבר שחוק והפסד יותר מזה: ז' וא' תאמר שהדבר הזה דבר שאינו מצוי הוא שלא ירא' הירח בכל השנ' לא דבר קרוב הוא הרבה ופעמים רבות יארע זה וכיוצא בו במדינות שזמן הנשמי' שם ארוך והעבים רבי' שאין אנו אומרי' שלא ירא' הירח בכל השנ' לא שלא יראה בתחלת החדש ויראה אחר כך ופעמי' לא יראה מפני שאי' איפ' ש' לו שיראה בהם וחדשי' שאיפ' שיראה בהם לא ירא' מפני העבי' או מפני שהי' קטן ביותר ולא נתכוון אדם לראותו: ח' לא הקבלה שהיה ביד חכמים איש מפי איש מפי משה רבינו כך היא שבזמן שלא ירא' הירח בתחלת החדש יחדש אחר חדש בית דין קובעין חדש מעובר משלש' יום וחדש חסר מתשעה ועשרים יום וכן מחשבין וקובעין חדש מעובר וחדש חסר בקביעה לא בקדו' שאין מקדשין לא על הראייה ופעמי' עושי' מלא אח' מלא או חסר את חסר כמו שיראה להם מן החשבון: ט' ומתכווני' לעולם בחשבונם שאם ירא' הירח בחדש הבא יראה בזמנו או בליל עיבורו לא שירא' קודם זמנו שהוא ליל שמנה ועשרי' ובחשבוננו הראייה הוא שבארנו יתבא' לך ותדע מתי איפ' שיראה ומתי איפ' ש' לא יראה ועל זה סומכין ומעברין אחר חדש או עושי' חדש חסר אחר חדש חסר ולעולם אין פוחתין מארבעה חדשי' המעוברין בשנה ולא מוסיפין על שמנה חדשים המעוברין וגם לעיבור חדשי' או שמעברין לפי חשבון עושי' סעודת עיבור החדש כמו שאמרנו בפרק שלישי: י' וכל

המרחק הכפול והוא מרחק מנוק מעגל הירח סוף גובה שלול לפי שלקחנו מרחק המנוק מן השמש וכפלו אותו: י' המסלול הכפול הוא אמנע המסלול אחר שמוסיפי' עליו השווי והוא מכתו: יא מכת המסלול הוא המרחק שבין אלדרנו האלנוסטי ואלקיקיה: יב מקום הירח האמתי והוא מקומו מנגבל המזלות: יג אמנע הראש הוא תנועתו בימי ידועי' יד מקום הראש האמתי הוא הקשת מן המזלות אחר שגורעין האמצעי שלוש מעלה: טו מסלול הרוחב הוא מרחק הירח מן הדאש: יז רוחב הירח הוא שער כטייתו מנגבל המזלות ונקרא רוחב ראשון: יז אורך ראשון והוא מרחק הירח האמתי ממקום השמש האמתי: יח טבוי מראה האורך הוא השני שבין מקום הירח האמתי ובין מקומו הנראה: יט אורך שני הוא האורך הראשון אחר שגורעין ממנה טבוי מראה האורך: כ' טבוי מראה הרוחב הוא השני שבין רחבו הנראה ובין רחבו האמתי: כא רוחב שני הוא הרוחב הראשון אח' שמוסיפי' עליו או גורעין ממנו טבוי מראה הירח: כב מעגל הירח הוא כטיית הנורת המעגל מעל הנורת הכוטה: כג האורך השלישי הוא האורך השני אחר שמוסיפין עליו או גורעין ממנו מעגל הירח: כד האורך רביעי הוא המרחק שבין השמש והירח במעלות השקיעה והוא קשת מעגלות משה היום או מסיבב היומית דומה למשה היום בין השמש והירח: כה מכת גובה המדינה והוא שני שלישי רוחב הירח בשעת הראייה: כו קשת הראייה הוא האורך קד' אחר שמוסיפין עליו או גורעין ממנו מכת גובה המדינה: כז קיני הראייה הוא עריבת אורך ראשון לקשת הראייה:

פרק שמונה עשר דבר

ידוע וברור כו' דע שמתחלת זה הפרק עד סוף אמירת כמו שאמרנו בהלכות אלו בכור הא' ואין כריך בו פירוש' כ' א' 28

יתבאר

בספרי חשבון התקופות והנימטריאות וכו' התקופות היא כמו תקופת הימים כלומר חזרת הזמן הידוע והכונה בזה היא חזרת השמש למקומה מנגלל המזלות עד שיחזור לסוף הזמן לכמות שהיה ובמקצת המקומות תהיה הכונה בזה המלה על חזרת כל כוכב משאר ככבי לכת אל מקומו הראשון ועניין נימטריאות חכמת החשבון והיא מלה יבנית תורה על החשבון והם אומרים בלשון יוני אנומטריאה ותורה בדברי חכמים על חשבון מיוחד והוא חשבון אותיות המלה כמו אמרם אל שמיך רלו שמה לי והוא זמן יבנית ישראל במגדים וכן חשבון וכו' וכתבתם בארץ שמכיניו תלכב והוא מכיין יבנית ישראל בארץ עד שחרב בית ראשון וכן כל כיוצא באלו:

וכל שתמצא בתלמוד מדברים שכראין שבת דין סומכין על החשבון וכפי משה מסיני שהדבר מסור להם והרשו בידם לחסר או לעבר וכן זה שהסר תשעה חדשי בשנה וכל כיוצא בזה הכל על עיקר זה הוא בנוי בזמן שלא נראה החדש בזמנו: יא וכן זה שאמרו חכמים שמעברין את החדש לצורך הוא וחדשי' או שמעברין אותו לפי חשבון ועושים אחד מלא ואחד חסר ויש להם לעבר חדש אחר חדש או לחסר בזה הוא שמעברין לצורך מפני שלא נראה אחר בזמנו אלא בעת שיראה הירח בזמנו שזה תחלת היותו נראה אחר שנתקבץ עם השמש מקדשין לעולם: יב וכל הדברים האלו בזמן שיש שם בית דין וסומכין על הראייה אבל בזמנים אלו אין סומכין' אלא על הקביעה בזה החשבון האמצעי הפשוט בכל ישראל כמו שבארנו בהלכות אלו: יג יתבאר בספרי החשבון התקופות והנימטריאות שאם הירח בארץ ישראל יראה בכל מדינת העולם שהן למערב ארץ ישראל ומכוונות כנגדה ואם יתן חשבון שלא יראה בארץ ישראל איפשר שיראה במדינות אחרות שהן למערב ארץ ישראל ומכוונות כנגדה לפיכך אם יראה הירח במדינת שהיא למערב ארץ ישראל אין בזה ראייה שנראה הירח בארץ ישראל: יד אבל אם לא יראה הירח בראש החרים במדינת המערבית הככוונות כנגד ארץ ישראל בידוע שלא נראה בארץ ישראל: טו וכן אם לא יראה הירח בארץ ישראל בידוע שלא נראה בכל מדינות העולם שהן למזרח ארץ ישראל ומכוונות כנגדה ואם יראה בארץ ישראל איפשר שיראה במדינות מזרחיות ואיפשר שלא יראה לפיכך אם יראה במדינת שהיא למזרח ארץ ישראל ומכוונות כנגדה בידוע שנראה בארץ ישראל ואם לא נראה במדינת המזרחית אין בזה ראייה אלא איפשר שיראה בארץ ישראל: יו

וכל אלו הדברים כשהיו המדינות שבמערב ושבמזרח מכוונות כגון שהיו נוטות לצפון העולם משלשים מעלות עד חמש ושליש מעלות אבל אם היו נוטות לצפון יותר מזה או פחות מיצפון אחרים יש להן שהיו אינן מכוונות כנגד ארץ ישראל ודבריו' או שבארנו בערי מזרח ומערב אינן אלא להגיד כל משפט הראיה להגדיל תורה ולהאדירה לא שהיו בני מזרח או בני מערב סומכין על ראיית הירח או תועיל להם כלום אלא לעולם אין סומכין אלא על קידוש בית דין שבארץ ישראל כמו שבארנו כמה פעמים: פרק

יראה הירח באי יראה בכל המדינות שהן למערב א' לפי שכל מקום שהוא למערב א' הכוכבים שוקעין ממנו אחר ששוקעין באפק א' לנד מערב לפיכך כשיראה הירח בא' נודע בודאי שיצא מתח' כנזן השמש כשיראה באפק הנמוך המערבי לפי שיצא מתחת כנזן השמש ועוד שהוא בזה על האפק המערב. יותר מאפק א' ומכוונת כנגדה שהרי אפשר שיהיו שתי מדינות האחת מזרחית והאחרת מערבית והם שוני' ברוחב הרבה ויראה הירח בא' ולא יראה במדינה שהיא מערבית מא' כמו שבאר אחר כך אבל עתה אנו מדברים על המדינות המכוונות זו כנגד זו ברוחב או במדינות שהן מתקרבין בריחוק קירוב מעט כמו ו' או ז' מעלות ואף על פי שאין רחבם אחר והמשל כניח עגולת אבן עובד על השני קווי הישוב מן המזרח למערב והוא אפק המזרח היישוב לפי שאמצע היישוב מן המזרח כ' מעלה ומן המערב ואפשר שתהיה המדינה שבאמצע היישוב על קו השוויון ותהיה עגולת משה היום עוברת על נוכח ראשם ואפשר שתהיה רחוק מהשוויון לפי שיש לה רוחב וכניח סימן אמצע היישוב כקודמת ש' נכנס כניח ג' מדינות אחרות מתקרבין ברוחב ומשתנים באורך וכניח רחב האפק כ' מעלה וארכה כ' מעלה מפאת מערב ותהיה נוטה מאמצע היישוב לנד מערב כ' מעלה וכניח האפק שלה עגולת כלל וכניח רחב המדינה האחת ל' וארכה מן המערב ט' מעלה וחצי והיא ירושלים לפיכך היא נוטה מאמצע היישוב כנגד רוח מערב כ' מעלה וחצי ויהיה האפק שלה עגולת כ' נכנס רוחב המדינה האחרת לה' מעלה וארכה כ' מעלה לפיכך היא נוטה מאמצע היישוב לרוח מערב כ' מעלה והאפק שלה פלך לפיכך כשיראה הירח נבנה על אפק המזרח היישוב והוא עגולת אבן אחר שיצא מתחת כנזן השמש היא כראת בהכרח על כל אפק מערבי מזה האפק לפי שהוא מוין ממנו בפאת מערב מפני שהוא גבוה בראייה אכלס ועוד שיצא מתחת כנזן השמש לפיכך הוא כראה בהכרח על אפק כלל ועל אפק כ' ועל אפק פ' וכן הדין בכל אפק שהוא מוין מחברו לנד מערב לפי שהארץ כדורית וכן דין אפק ירושלים והוא אפק כ' ע' אופק כלל כנזן זו הנורה:

ואם יתן החשבון שלא יראה בא' איפשר שירא' במדינת אחרות שהן למערב א' כלומר שאם יתן החשבון כשתה' השמש על אפק ירושלים והוא אפק כ' ע' והוא מתחלת לתקוע שלא יראה הירח לפי שלא ינאה מתחת כנזן השמש מפני שמרחקה מן השמש קשת קטנה תהיה תחת כנזן השמש לפיכך אין בני ארץ ישראל רואין אותה וכשתביע השמש אל אפק המדינה שהיא למערב א' כלומר למערב ירושלים והוא אפק כלל יצא הירח מתחת כנזן השמש לפי שהירח כבר כתרחק מן השמש בזמן שבין שתי השקיעו' שמעל שתי האפקים פי' בין אפק כ' ע' וכלל לפי יראה באפק המערבי ואינו כראה באפק ירושלים דאפשר שלא יראה באפק כלל המערבי מירוש כמו שאינו כ' בירוש באפק כ' ע' לפי שהיה המרחק בין שני האפקים כלל ואופק ירוש' ואפק המדינה המערבית מרחק מעט ולא יתן החשבון שיראה במדינה המערבית כמו שאינו כ' בירוש לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש לפי שהזמן שבין שתי השקיעו' מעט ואינו מספיק לביאת הירח מתחת כנזן השמש שהרי על הכחה כשתה' השמש על אפק ירוש' והיה בינו ובין הירח ז' מעלות שהרי בודאי אין הירח כרא' בירוש לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש וכשתשקע החמה מעל אפק ירוש' והיה בינה ובין שקיעת כ' באפק המערבי ז' זמן פעם יהיה קצר ופעם יהיה ארוך אם יהיה ארוך הזמן עד שיתרחק הירח ריחוק שיראה מפני שי' מניכזן השמש בעת שהגיעה השמש האפק המערבי הוא כ' בזה האפק אע"פ שאינו כ' באפק ירו' כמו שאנו אומרי' שיתרחק יותר על הז' מעלות המעלל' אחרו' ויהיה בין הירח והשמש בעת שקיעת באפק המערבי ט' מעלה שבדאי יראה באפק המערבי לפי שיצא מתחת כנזן השמש ואם יהיה בין שני האפקי' ריחוק מעט שיאות שלא יתרחק הירח מן השמש בעת שתהיה השמש על האופק המערבי כמו שלא יהיה ביניה' מן הכטיה שעור שיוסיף ריחוק הירח מן השמש אלא כמו מעלה אחת יותר על הז' הראשונות יודע בודאי שאינו כראה באפק המערבי כמו שאינו כראה באפק ירושלים לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש:

ואם יתן החשבון שלא יראה בא' איפשר שירא' במדינת אחרות שהן למערב א' כלומר שאם יתן החשבון כשתה' השמש על אפק ירושלים והוא אפק כ' ע' והוא מתחלת לתקוע שלא יראה הירח לפי שלא ינאה מתחת כנזן השמש מפני שמרחקה מן השמש קשת קטנה תהיה תחת כנזן השמש לפיכך אין בני ארץ ישראל רואין אותה וכשתביע השמש אל אפק המדינה שהיא למערב א' כלומר למערב ירושלים והוא אפק כלל יצא הירח מתחת כנזן השמש לפי שהירח כבר כתרחק מן השמש בזמן שבין שתי השקיעו' שמעל שתי האפקים פי' בין אפק כ' ע' וכלל לפי יראה באפק המערבי ואינו כראה באפק ירושלים דאפשר שלא יראה באפק כלל המערבי מירוש כמו שאינו כ' בירוש באפק כ' ע' לפי שהיה המרחק בין שני האפקים כלל ואופק ירוש' ואפק המדינה המערבית מרחק מעט ולא יתן החשבון שיראה במדינה המערבית כמו שאינו כ' בירוש לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש לפי שהזמן שבין שתי השקיעו' מעט ואינו מספיק לביאת הירח מתחת כנזן השמש שהרי על הכחה כשתה' השמש על אפק ירוש' והיה בינו ובין הירח ז' מעלות שהרי בודאי אין הירח כרא' בירוש לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש וכשתשקע החמה מעל אפק ירוש' והיה בינה ובין שקיעת כ' באפק המערבי ז' זמן פעם יהיה קצר ופעם יהיה ארוך אם יהיה ארוך הזמן עד שיתרחק הירח ריחוק שיראה מפני שי' מניכזן השמש בעת שהגיעה השמש האפק המערבי הוא כ' בזה האפק אע"פ שאינו כ' באפק ירו' כמו שאנו אומרי' שיתרחק יותר על הז' מעלות המעלל' אחרו' ויהיה בין הירח והשמש בעת שקיעת באפק המערבי ט' מעלה שבדאי יראה באפק המערבי לפי שיצא מתחת כנזן השמש ואם יהיה בין שני האפקי' ריחוק מעט שיאות שלא יתרחק הירח מן השמש בעת שתהיה השמש על האופק המערבי כמו שלא יהיה ביניה' מן הכטיה שעור שיוסיף ריחוק הירח מן השמש אלא כמו מעלה אחת יותר על הז' הראשונות יודע בודאי שאינו כראה באפק המערבי כמו שאינו כראה באפק ירושלים לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש:

ואם יתן החשבון שלא יראה בא' איפשר שירא' במדינת אחרות שהן למערב א' כלומר שאם יתן החשבון כשתה' השמש על אפק ירושלים והוא אפק כ' ע' והוא מתחלת לתקוע שלא יראה הירח לפי שלא ינאה מתחת כנזן השמש מפני שמרחקה מן השמש קשת קטנה תהיה תחת כנזן השמש לפיכך אין בני ארץ ישראל רואין אותה וכשתביע השמש אל אפק המדינה שהיא למערב א' כלומר למערב ירושלים והוא אפק כלל יצא הירח מתחת כנזן השמש לפי שהירח כבר כתרחק מן השמש בזמן שבין שתי השקיעו' שמעל שתי האפקים פי' בין אפק כ' ע' וכלל לפי יראה באפק המערבי ואינו כראה באפק ירושלים דאפשר שלא יראה באפק כלל המערבי מירוש כמו שאינו כ' בירוש באפק כ' ע' לפי שהיה המרחק בין שני האפקים כלל ואופק ירוש' ואפק המדינה המערבית מרחק מעט ולא יתן החשבון שיראה במדינה המערבית כמו שאינו כ' בירוש לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש לפי שהזמן שבין שתי השקיעו' מעט ואינו מספיק לביאת הירח מתחת כנזן השמש שהרי על הכחה כשתה' השמש על אפק ירוש' והיה בינו ובין הירח ז' מעלות שהרי בודאי אין הירח כרא' בירוש לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש וכשתשקע החמה מעל אפק ירוש' והיה בינה ובין שקיעת כ' באפק המערבי ז' זמן פעם יהיה קצר ופעם יהיה ארוך אם יהיה ארוך הזמן עד שיתרחק הירח ריחוק שיראה מפני שי' מניכזן השמש בעת שהגיעה השמש האפק המערבי הוא כ' בזה האפק אע"פ שאינו כ' באפק ירו' כמו שאנו אומרי' שיתרחק יותר על הז' מעלות המעלל' אחרו' ויהיה בין הירח והשמש בעת שקיעת באפק המערבי ט' מעלה שבדאי יראה באפק המערבי לפי שיצא מתחת כנזן השמש ואם יהיה בין שני האפקי' ריחוק מעט שיאות שלא יתרחק הירח מן השמש בעת שתהיה השמש על האופק המערבי כמו שלא יהיה ביניה' מן הכטיה שעור שיוסיף ריחוק הירח מן השמש אלא כמו מעלה אחת יותר על הז' הראשונות יודע בודאי שאינו כראה באפק המערבי כמו שאינו כראה באפק ירושלים לפי שלא יצא מתחת כנזן השמש:

פירוש

הלכות קדוש החדש

לפי שאין לו רוח לפי שהוא על גלגל המזלות מפני שהוא במקום הפגיעה ואם יהיה בנקודה אחרת כמו בקודת כמן הנורה השבייה יהיה רחבו מעל המזלות כמו ומרחקו ממשוה היום מכ ונטיהם בכפון או יהיה רחב בכפון עם ומרחקו ממשוה היום פס פחות מן הרוחב בקשת עם לפיכך אמר אם כמנאו בשתי רוחות כגון שהיה האחד דרומי והשני צפוני תגרע מעט משניהם מן הרוחב לפיכך בזו הנורה תגרע קשת עם והוא מרחק המזלנו ממשוה היוזן הדין בכל קשת וקשת כיכר כבר ידעת שהירח היה במזל שור

בזו מעלה תהיה כטייתה ככפון על הדרך שלמדנו אם יהיה אחדים העשרות שבע עשרה מעלה וילך חלקים ולפי שמוחב הירח בזה המקום היה צפוני ב' מעלה ופני חלקים והרי שניהם ברוח אחת הרוחב והנטייה קצבן אחתם יהיה כלו כמעלה ולפי חלקים בכפון והוא מרחק הירח ממשוה היום :
אם תרצה לידע לאי זה רוח מרוחות העולם כו נכוח אצל הדין אפק ירשלים ורחבה לב מעלה ועגולת המזלנו גזו ועגולת משוה היום בזה וכ' חני המזרח וה' חני מערב ועגולת אלו הוא גלגל הירח הכוטה והשמש שוקעת בנקודתו והירח גבוה על האפק המערבי מעלות על נקודת ח' והוא קרוב מזני מערב מכונן כנגד חני מערב והוא המאיר ממנו והאפק לבד מזרח אבל שני קרובי מן המאיר פוכים לחני מזרח כגון זו הנורה :

ובזו הנורה השכיית הירח רחוק מעל הקו השוה והוא עגולת גזו לצפון והוא כראה בין המערב העולם והוא נקודת ג' לא הצפון על נקודת שמונה ונס בזו הנורה האפק אצל הדין ועגולת משוה היום עגולת גזו והמזלות כטה וכוטה אחת והירח כראה בין מערב העולם והוא נקודת ג' ובין צפוני והיא פאת כ' ופגימתו כוטה מן המזרח והיא נקודת ג' כנגד דרום העולם והוא פאת שלשים :

ובזו הנורה השלישית האפק אצל הדין והוא היום אור והמזלות בזה ועגולת הכוטה גזו והירח ט' והשמש נקודת ה' שוקעת והירח כראה בין מערב העולם והיא נקודת ד' ובין דרומי והיא נקודת ג' נשני קרובי כנגד מזרח העולם והוא נקודת א' ובין צפוני והיא ב' רוב המרחק ולפי רוב הנטייה שאם יהיה רחוק הרב לצפון תהי' נטייתו ופגימתו מכנגד המזרח לבד הדרום הרבה ואם יהיה הרחוק מעט תהי' נטייתו ופגימתו מכנגד המזרח לבד הדרום הרבה ואם יהיה הרחוק מעט תהיה הנטייה מעט וכן הדין במרחק בדרום לפיכך אמר אל ולפי רוב המרחק ולפי רוב הנטייה : ברך

אם תרצה לידע לאי זו רוח מרוחות העולם יראה הירח נוטה תחשוב ותדע מרחקו מעל הקו השוה אם יהיה על הקו השוה או קרוב ממנו בשמים או שלש מעלות בצפון או בדרום יראה מכונן כנגד אמצע מערב ותראה פנימתו מכוננת כנגד מזרח העולם בשוהו יג ואם יהיה רחוק מעל הקו השוה לצפון העולם יראה בין מערב העולם ובין צפוניו ותראה פנימתו נוטה מכנגד מזרח העולם כנגד דרום העולם : יד ואם יהיה רחוק מעל הקו השוה לדרום העולם יראה בין מערב העולם ובין דרומי ותראה פנימתו נוטה מכנגד מזרח העולם כנגד צפון העולם ולפי רוב המרחק ולפי רוב הנטייה :

טו ומחקירת הערים שאוכרין להם כמה היה גבוה ודבר זה יודע מקשת הראי' שבזמן שתהיה קשת הראי' קצרה יראה הירח כאילו הוא קרוב מן הארץ ובזמן שתהיה ארוכה יראה גבוה מעל הארץ ולפי אורך קשת הראי' לפי גובהו מעל הארץ בראיית העינים יו הרי בארנו השבונות כל הדרכים שצריכין להם ביריעת הראייה ובחקירת הערים כדי שיהיה הכל ידוע למבינים ולא יחסרו דרך מדרכי התורה ולא ישוטטו לבקש אחרים בספרים אחרים ודרשו מעל ספר הזקראו אחת מהנה לא נעדרה : ברך

מגיד משנה

הלכות תעניות

זמנים ריט

בו ענין התענית מהו וכיצד אדם מקבלו ואי זה דבר אסור בכל תענית ומה עושין כבוד בכל תענית... כתבאר בו ענין על אלו כרות מתענין וכוכרו בו פרטי הנרות אחת לאחת ודיניהן כפרט

נתבאר

פרק ראשון

התורה והוא לזעוק בעת צרה כמבואר שם: ואחת מהן כרת מניעת הנשמים ויש לה סדר ארין ותעניות משונים בענין ולזה כתיבא לה שני פרקים אחרים: פרק שלישי כתבאר בו חלוקי ת תעניות הנשמים והזמן הקבוע לכבוד ולחידים להתענות ופרטי הדברים האסורים בזמן הענייה ואנייעת הנשמים:

הלכות תעניות

מגדל עז

הלכות תענית

מצות עשה אחת והיא לצעוק לפני ה' בכל עת צרה גדולה שלא תבא על הציבור ובאור מצוה זו בפרקים אלו:

פרק ראשון

מצות

עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבוא על הציבור שנאמר על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות כלומר כל דבר שיצר לכם כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו:

מצות

עשה עד קרי תחלתו פלך קף טו סדר תעניות קמ' נסומו במדרשו והעיקר בספרי ומדברי סופרים: ומתחילין פלך קף כא סדר תעניות תיכין: ומריעין עד לפני המלך במסכת תענית ופרק קף כו דאוקו בית דין: תענית אלו עד ומשלימין היום בתענית פר' סדר קף כז תעניות יין: תענית

לחם להדבק במעשיה הרעים ותוסף הצרה צרות אחרו הוא שכתו בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתי אף אני עמכם בחמת קרי כלום כשאביא עליכם צרה כדי שתשנכו אם תאמרו שהי קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי: ומדברי סופרים להתענות על כל צרה שתבא על הציבור עד שירחמו מן השמים ובימי התעניו האיו צועקין בתפילות ומתחננים ומריעין בחצוצרות בלבד ואם היו במקדש מריעין בחצוצרות ובשופר השופר מקצר והחצוצרות מאריכות שמצות היום בחצוצרות ואין תוקעין בחצוצרות ושופר באחד אלא במקדש שנאמר בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה' ה

הצרות אינן יום אחר יום שאין רוב הציבור יכולין לעמוד בדבר זה ואין גוזרין בתחלה תענית אלא בב' בשבת ובה של אחריו ובשני של אחריו וכן על הסדר הזה שני וחמשי ושני עד שירחמו: ו אין כ"א מכה נדון התרה כדמשמע בכדורים הכא אין נדון כי לא כהגו להתענות בכ"ה ודוקא האוכל עם אכל אס שולחים מכה לאכל מן הסעודה לביתו אין לו לאכל ומי שקבל עליו תענית במכה בימי תשובה נדון התרה בשם מהל"ס עכ"ל:

כתב אבי העזרי חי שגדל להתענות בי ימי תשובה אין נדון להתענות עד נחת הכוכבים רק עד שיבא מניח הכנסת דעניא בעלמא קביל עליה מדפריך תלמודא עליה דכב חסדא חאכשי חשחר שמתענין ולא משלימין ומשיי התם לבעריו בעלמא ודב חסדא לא אחר אלף מי שקיבל עליה תענית כשירוש וסחם תעניות יום שלם אכל בעשרת ימי תשובה לא עכ"ל:

בהרבה מקומות שיש להקדים באור המורה ואחריו פר' רביעי וכבר כתבאר למה כתבאר לקדמתו לפרק חמישי הוא להיות עניינו כמשך אחר מה שהוא מן התורה ופרק חמישי כל עניניו הוא מדברי סופרים ואחריו פרק שני וכבר כתבאר למה כתבאר וכשלים באור סבות הלכות אלו:

וסבת סדר

הלכות

אלו מבואר פרק ראשון הוא כללי כמו שהזכרתי לזמנה ואחריו פר' שני והוא מדבר בפרטים ואחריו פרק שלישי בפרטי פרט אחד מן הפרטים הכוכבים בפרק שני וראוי להקדים פרטים אלו שהן חומר ואסור בתעניות הנשמים שהוא בענין המצוה לעשות בהן מסדר התפלה והסבה גלויה לנו בזה בהרבה מקומות שיש להקדים באור המורה ואחריו פר' רביעי וכבר כתבאר למה כתבאר לקדמתו לפרק חמישי הוא להיות עניינו כמשך אחר מה שהוא מן התורה ופרק חמישי כל עניניו הוא מדברי סופרים ואחריו פרק שני וכבר כתבאר למה כתבאר וכשלים באור סבות הלכות אלו:

פרק ראשון

מצות

עשה מן התורה וכו' זה מבואר בכתוב ומפורש בספרי וראיתי לרבינו בספר המצות שלו שמכה תרעה זו תקיעה שבשעת הקרבנות בעת הקדשת בעת הקדשות בין במקדש בין בגבולין ואין ראוי למנות בשתי מצות ועוד ז"ל שכתב רבינו כאן דברים ברורים וראויין אליו ומפורשים בספרא ובספרי: ומדברי סופרים להתענות וכו' זה ברור שאין כאן תענית מן התורה שלא כזכר עבנו בכתוב: וביומי תעניות אלו וכו' מדברי רבינו נראה שאין תוקעין אלא בחצוצרות בגבולין ולא בשופר כלל וכן נראה לכאורה מן הברייתא שבפרק דאוקו בית דין בראש השנה שאמרו שם בגבולין מקום שיש חצוצרות אין שופר ופר' ז' וכן רוב המפרשים מקום שיש חצוצרות כגון תעניות והקשו לזה ממה שאמרו פרק קמא דתענית אלא שופרות דכ"ע לא פליגי דקרי לה התרעה ותרין הראב"ד ז"ל בפירושו שתקיעת החצוצרות היתה על סדר ברכות הזכרות פרק רביעי אבל בשופרות היתה בשאר היום בשעה שהיו מתפללין ולדברי רבנו שלא הזכיר שופר בגבולין כלל יש לי לומר דשופרות לאו דוקא אלא כלפי שאמרו התרעה בעצמו שהיא כפה הזכירו שופרות הרגילין בכל מקום ולפי שיש במקדש שופרות ועל בית המקדש הזכירו שופרות אבל בגבולין אין שם לעולם אלא חצוצרות ומכל מקום המחזור כדברי הראב"ד ז"ל דבמקדש איכא תרתי חצוצרות ושופר ובגבולין ליכא אלא חד מניה חצוצרות או שופר וזהו שכתוב בדברי האנשים תקיעה בשופר בתעניות לפי שבאי זה מהן שירצה ראשי ובלבד שלא יביא שניהם אלא במקדש עד כאן דבריו: ואם היה במקדש וכו' משנה וברייתא פרק דאוקו בית דין: ואין תוקעין וכו' בממרא: תעניות אלו שגזרין וכו' זה פשוט ומבואר במה מקומות במסכתא: ואין גוזרין תחלה תענית אלא בשני וכו' משנה פרק סדר תעניות כיצד אין גוזרין תענית על הציבור בתחלה בה' שלא להפקיע שערים אלא שלש תעניות הראשונות שני וחמשי ושני ושליש תענית חמישי וכו' וחמשי רבי יוסי אומר כשם שאין הראשונות בחמישי כך לא שניות בחמישי ולא אחרונות ופסק רבינו רבי יוסי דמחוקו עמו ופירוש שלא להפקיע שערים פליגי ז"ל כשהתחילו בשני יודעין שאין זה אלא מפני התענית עד כאן לשונו ורובנו לא הזכיר העעם לפי שאפילו תמיהים והם סבורים שכל רעב לעולם ומייקרין השער אבל כשהתחילו בשני יודעין שאין זה אלא מפני התענית עד כאן לשונו ורובנו לא הזכיר העעם לפי שאפילו במקום שאין לחוש לזבוב עיר שרובה גוים הדין כן וכן כתבו הבאונים ז"ל שבשם מקום אין גוזרין תענית לכתחלה אלא בשני וכן כהגו ועקר: אין

מגיד משנה הלכות תעניות

אין

דף כב

דף יד

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

דף כב

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

וכן

אין גזרין תענית על הציבור וכו' זהו מבואר ויתבאר מהדין הנזכר בסמוך ופשוט הוא בכמה מקומות :
 פרק סדר תעניות האלו האמור ועל אלו מתריעין בשבת על עיר שהקיפה גנים או כהר ועל ספינה המטרפת וכן אמר ר' יוחנן הנדרין מוכי גנים מטבי
 רוח רעה ומפני הליוסטים מתריעין בשבת ועל כולן יחיד ראשי לסוף עמנו בתענית דבי יומי אומ' אינו ראשי וכו' ובפר' קמח אמר ר' מאיר התרעה חילימא בשופרות
 שופרות בשבת מי איכא אלא לאו בעבנו ולפי מה שמצאתי בספרי דבינו שכתוב בהן מתענין עליהן בשבת ונועקין ומתחכנין בשבת בתפלות כראיה שהיא מפרש
 בעבנו תפלת תענית שהיא עבנו
 מתפללין אותה לפי שמתעבין
 ומכאן למד דבינו שמתעבין על
 דברים אלו בשבת ולא ראיתי כן
 לאחד מן המפרשים ז"ל והרבה
 ראיתי שהם מפרשי דהך התרעה
 דעבנו רונה לומר מי עבנה ולא
 עבנו ממש דתפלת תענית ואדרב'
 יש שפרשו שאפי' בחול אין גזרין
 תענית על הציבור מחמת דברים
 אלו וקו' שאמרו שהיחיד ראשי
 לסוף עמנו כלומר על הציבור אין
 גזרין אלא היחיד ראשי לסוף
 עמנו ולפי דעת דבינו יש לפרש
 שהיחיד ראשי לסוף עמנו בתענית
 דעבנו זה אחר זה ואין כן הציבור
 לא על הסדר ובאמת שדברי דבי'
 כמה שכתב מתעבין בשבת תמיהה
 בעיני וכו' אבל אין
 תוקעין וכו' והוא שכתבתי למעלה
 שופרות בשבת מי איכא בתמיהה
 אבל לעזור אותה פשיט' שהיא אפי'
 חלול גמור מחללין וינחין בכלי
 זיין להניח כבוד פשטי' מהלכות
 שבת :
 וכן
 גזרין תענית בתחלה וכו' משנה
 וגמרא פרק סדר תעניות כיצד
 ופסק דבי יומי דכיון שהתחילו
 מים אחד קודם אין מפסיקין וכן
 פסקו ז"ל :
 תעניות
 אלו שמתעבין על הנרות וכו' דע
 שכל תעניות של דבריהם עוברות
 ומיניקות אין מתענות בהן וכל
 אדם אוכל בהן בליה חוץ מאות'
 שביארו חכמי' בהם שהן מתענות
 ושהליה אסו' והוא שהנרות לומר
 כן בתענית בלב ובק' תעבין של
 מטר כמו שיתבאר פרק שלישי
 וזה מוכרח מן הגמרא וממסכת מן
 הפוסקים ז"ל :
 וכל תענית
 שאוכלין בליה וכו' פרק קמח תר'
 ע"ד מתי אוכל ושותה עד שיעלה
 עמוד השדרה דבי דבי שמעון כן
 לעזר אומ' עד קריאת הגבר וכן
 כד' מחברו ע"ד שם אמר רבא לא
 שאבו לא שלא גמר אבל גמר אינו
 אוכל איתבי' אביי יטן ועמד הרי
 זה אוכל ותרבו התם בשלא סלק
 איכא דאמרי אמר רבא לא שאבו
 אלא שלא יטן אבל יטן אינו אוכל
 איתבי' אביי יטן ועמד וכו' ותרין
 התם במתגמס ופסקו בהלכות
 בלישנא בתרא דכל שלא יטן אפי'
 התנה אבל התנה מותר והוא כתוב בפי' הראב"ד ובספר העתים אבל לא ככתב בהלכות ויש להחמיר :
 בשם
 שהציבור מתעבין וכו' מלשון רבנו כראה
 שהיו סבורי' שהיחיד חייב להתענות על כרתו ודבר כוון הוא אף על פי שאין לו הכרח מן הגמרא שיש לפרש כל מה
 שהזכירו בגמרא בתענית יחיד שהוא כשקבל עליו מדעתו לא שיהיה מחוייב להתענות אבל דברים נראים הם שכוין שתענית הוא מדרכי התשובה והכביעה כל
 יחיד יחיד מחוייב לחפש בדרכיו בעת צרתו ולאוב' אל' וברור הוא בהרבה מחוייב להתענות שאינו ראשי להתענות בימים שהזכיר רבנו ואפילו התחיל כגון שקבל
 להתענות שכי' מחוייב אל כל השנה כולה והתחיל בהם ופגעו בו אחד מימים אלו אינו מתעבה בהן שלא אמרו התחלה אלא לבד וכן מוכרח בבדיה דייחיד שקבל

אין שמתעבין ככל יום ואכילה בשבת
 מחמת שיכו' וסת' בער לו ראיו
 כמה חסדים ואכשי' מעש' שהתעבנו
 בשבת מטעם זה וכן שומעני שהיה
 הרב רבי יהודה חסיד ז"ל עושה
 ובפסחים פרק אלו דברים גרסינן
 מר בריה דרבנא כולה שתי' יתיב
 בתעניתא בר' ממעצרתא ובפירויא ומעלי' יומא דכיפורי' אבל אי לאו כהן
 אסור דברים בירושלמי דכרדים פ' קום כד' להתענות ופגעו בו שבתות ויש
 לוקה ואינו צריך התרת חכם :
 עוד שם ר' יעקב בר' אחא מפקד לספרייה אין
 איתת איתא מיטאלי' כוון אימרין לה בכל מתעבין חוץ משבתות ויש וראשי
 חדשים וחמכה ופורים ושלש ומסקי' בפק' דלה ובפ' דתענית דיימי' הכתובי'
 במגילת תענית לפניהם ולאחריהם אסור דברים שופרים נריכים חוץ וכן
 כתב ס' א' רבינו שכתב דחמכה ופירי' לפניהם ולאחריהם מותר חמכה
 לפירי' וכן קצת ראיה מההיא דירי' דמדמי' להו להדיו והנה מנהג כל ישראל
 להתענות ביום שלפני פורים אמנם מזה אין ראיה דשמה תענית אסת' חשיב
 לן כתענית חובה כט' באב כיון דהוי מדברי' הגאונים ומנהג כל ישראל אבל
 תענית של ראשית לעולם אסור כאשר חלק' התוס' פרק כולל מערבין כין
 ט' באב לשאר תעניות עכ' :
 בפרק כולל מערבין הכי' כ' רב דיתבי' בתענית במעלי' יומא דשבתא
 מהו לאשלומי' וכו' הילכתא מתעבה ומשלים ואפילו בתענית יחיד וכן משמע
 הלשון דקאמ' הנהו כ' רב וכו' וכן משמע בשאלתו דרבא אחאי וכן משמע
 בירושלמי דתענית והנה פ' מתעבה ומשלים אס' רובה ואין אסור בדברתו'
 וכן הל' ולא כאשר כתב ראב"ה ובלוחק שצריך להשלים ופי' השלמה היינו
 שמתעבה אחר שקבל שבת ותפילת שבת היא מפלג המכה ולמעלה ואפילו
 אס' עוד היום גדול מקרי שפיר השלמה וכן מצינו בשלח שכתב ר' כולל אשר
 כזבתו אבל תענית חלוס בערב שבת יש להתענות עד צאת הכוכבים כיון
 שהיא מפני הסכנה לבער ולבטל חלוס רע' א' להקל בו שמה לא ייעיל לכן
 אס' לא להתענה עד צאת הכוכבים ותרע' לך שאפילו ביום השבת מתעבין
 לכתחילה אבל כל שאר תעניות אפילו רונה להשלים אוכל לא לתר' לאחר
 תפלת השבת והוי שפיר השלמה ויש שאינם רוצים להשלים ורגילים לטעום
 התבשיל מן המכה ולמעלה עכ' :
 כ' רב ימחירו דבי שמעון בא דאמ' עד קרות הגבר וכן פסק ר' אלפס ושאר
 רבותינו עכ' :
 כ' באיכא דאמרי דרבא וכן פסק ר' אלפס מדתיו' ליה לגמ' דהא טריח
 לפרושי' מתגמס שמעין דהילכתא כי האי לישנא בתר' ועוד דאמרי' דר' כן
 הוא ולקולא עבדי' בין סילק בין לא סילק אס' לא יטן אוכל עד שיעלה עמוד השדרה
 מדברות מאן דכתב הכי' קל דבדי' תענית דאכיל בליה ומפסיק אס' גמר וסילק לא יאכל אבל אס' לא סילק ודעתו עוד
 לאכל אף על פי שיש עמוד ואוכל והיא מיימרא אחיא כלישנא קמח עכ' ר' אלפס וכדבריו פסק ס' והביא דק' לישנא
 בתרא וכן ראב"ה וכתב ויש מדברותיו שמחלקין ומתירין לשמות כי אדם במא אחרי אכילה ואחרי שישן והל' כהתנה
 לשמות עכ' :
 וכתב בא' על זה וכן הדעת כוונה שמונת' לשמות דודאי אדם רעמו לשמות מים כשעמוד בליה עכ' וכן
 הורה הר"ף בהר' אליהו דבשתי' אין צריך תכאי' וכשם הר"ם מנאחי' דתנאי' לא מהכי' מדפריך' תלמודא והתניא יטן מותר
 ומשני' במתגמס ואמאי' לא משני' בשתנה אלא שם דתנאי' לא מהכי' עכ' אמנם יכולני לומר הא דלא משני' בהתנה משום
 דמילתא דפשיטא היא דאם התנה דשרי' דהא מתעבין אפילו לשעות כש' שיכול להתענות כהן דעתו לאכול עד שיעלה
 עמוד השדרה ולא מסתבר ליה לאוקומי' בדיית' במילתא דפשיט' לן כולי' האי ולא אשמעי' שום חדוש להכי' אוקמא' במתגמס
 דמשמע אפי' בלא תנאי' שרי' וכמוצא דתלמודא דירין והירי' לא פלגי' והכי' שפיר טפי בכל מקום :
 בתום תביא יש אוכל
 ושתה ומתפלל תפילת תענית פי' כגון לילה שלפני התענית ויש שרוי בתענית ואין מתפלל תפילת תענית פי' כגון לילה
 שלאחר התענית אמנם כתבו רבותינו שלא כהנהגו אפילו בשחרית להתפלל עכ' וזויר' שמה יאחזיקו בולמוס ומכא'
 שקרן בתפילתו אבל שם מתפלל עכ' דאי איפשר שלא יתעבה אחד מן הציבור ויזו' בהלכה משמע דלא חיישי' ליה ולא
 כמנא שקרן בתפילתו כיון שבשעת תפילה היה בדעתו להתענות כדאמר ליה אדם תעניתו ופירע' עכ' :
 סלק אוכל עד שיעלה עמוד השדרה והכל תלוי בשינה וזה דעת רבנו וכן עקר אלפ' שיש דעת אחרת לקצת הגאונים ז"ל ובידו' נבי' יטן ועמד אסור דהא דתימ' בשלא
 התנה אבל התנה מותר והוא כתוב בפי' הראב"ד ובספר העתים אבל לא ככתב בהלכות ויש להחמיר :
 בשם
 שהציבור מתעבין וכו' מלשון רבנו כראה
 שהיו סבורי' שהיחיד חייב להתענות על כרתו ודבר כוון הוא אף על פי שאין לו הכרח מן הגמרא שיש לפרש כל מה
 שהזכירו בגמרא בתענית יחיד שהוא כשקבל עליו מדעתו לא שיהיה מחוייב להתענות אבל דברים נראים הם שכוין שתענית הוא מדרכי התשובה והכביעה כל
 יחיד יחיד מחוייב לחפש בדרכיו בעת צרתו ולאוב' אל' וברור הוא בהרבה מחוייב להתענות שאינו ראשי להתענות בימים שהזכיר רבנו ואפילו התחיל כגון שקבל
 להתענות שכי' מחוייב אל כל השנה כולה והתחיל בהם ופגעו בו אחד מימים אלו אינו מתעבה בהן שלא אמרו התחלה אלא לבד וכן מוכרח בבדיה דייחיד שקבל

אין שמתעבין ככל יום ואכילה בשבת
 מחמת שיכו' וסת' בער לו ראיו
 כמה חסדים ואכשי' מעש' שהתעבנו
 בשבת מטעם זה וכן שומעני שהיה
 הרב רבי יהודה חסיד ז"ל עושה
 ובפסחים פרק אלו דברים גרסינן
 מר בריה דרבנא כולה שתי' יתיב
 בתעניתא בר' ממעצרתא ובפירויא ומעלי' יומא דכיפורי' אבל אי לאו כהן
 אסור דברים בירושלמי דכרדים פ' קום כד' להתענות ופגעו בו שבתות ויש
 לוקה ואינו צריך התרת חכם :
 עוד שם ר' יעקב בר' אחא מפקד לספרייה אין
 איתת איתא מיטאלי' כוון אימרין לה בכל מתעבין חוץ משבתות ויש וראשי
 חדשים וחמכה ופורים ושלש ומסקי' בפק' דלה ובפ' דתענית דיימי' הכתובי'
 במגילת תענית לפניהם ולאחריהם אסור דברים שופרים נריכים חוץ וכן
 כתב ס' א' רבינו שכתב דחמכה ופירי' לפניהם ולאחריהם מותר חמכה
 לפירי' וכן קצת ראיה מההיא דירי' דמדמי' להו להדיו והנה מנהג כל ישראל
 להתענות ביום שלפני פורים אמנם מזה אין ראיה דשמה תענית אסת' חשיב
 לן כתענית חובה כט' באב כיון דהוי מדברי' הגאונים ומנהג כל ישראל אבל
 תענית של ראשית לעולם אסור כאשר חלק' התוס' פרק כולל מערבין כין
 ט' באב לשאר תעניות עכ' :
 בפרק כולל מערבין הכי' כ' רב דיתבי' בתענית במעלי' יומא דשבתא
 מהו לאשלומי' וכו' הילכתא מתעבה ומשלים ואפילו בתענית יחיד וכן משמע
 הלשון דקאמ' הנהו כ' רב וכו' וכן משמע בשאלתו דרבא אחאי וכן משמע
 בירושלמי דתענית והנה פ' מתעבה ומשלים אס' רובה ואין אסור בדברתו'
 וכן הל' ולא כאשר כתב ראב"ה ובלוחק שצריך להשלים ופי' השלמה היינו
 שמתעבה אחר שקבל שבת ותפילת שבת היא מפלג המכה ולמעלה ואפילו
 אס' עוד היום גדול מקרי שפיר השלמה וכן מצינו בשלח שכתב ר' כולל אשר
 כזבתו אבל תענית חלוס בערב שבת יש להתענות עד צאת הכוכבים כיון
 שהיא מפני הסכנה לבער ולבטל חלוס רע' א' להקל בו שמה לא ייעיל לכן
 אס' לא להתענה עד צאת הכוכבים ותרע' לך שאפילו ביום השבת מתעבין
 לכתחילה אבל כל שאר תעניות אפילו רונה להשלים אוכל לא לתר' לאחר
 תפלת השבת והוי שפיר השלמה ויש שאינם רוצים להשלים ורגילים לטעום
 התבשיל מן המכה ולמעלה עכ' :
 כ' רב ימחירו דבי שמעון בא דאמ' עד קרות הגבר וכן פסק ר' אלפס ושאר
 רבותינו עכ' :
 כ' באיכא דאמרי דרבא וכן פסק ר' אלפס מדתיו' ליה לגמ' דהא טריח
 לפרושי' מתגמס שמעין דהילכתא כי האי לישנא בתר' ועוד דאמרי' דר' כן
 הוא ולקולא עבדי' בין סילק בין לא סילק אס' לא יטן אוכל עד שיעלה עמוד השדרה
 מדברות מאן דכתב הכי' קל דבדי' תענית דאכיל בליה ומפסיק אס' גמר וסילק לא יאכל אבל אס' לא סילק ודעתו עוד
 לאכל אף על פי שיש עמוד ואוכל והיא מיימרא אחיא כלישנא קמח עכ' ר' אלפס וכדבריו פסק ס' והביא דק' לישנא
 בתרא וכן ראב"ה וכתב ויש מדברותיו שמחלקין ומתירין לשמות כי אדם במא אחרי אכילה ואחרי שישן והל' כהתנה
 לשמות עכ' :
 וכתב בא' על זה וכן הדעת כוונה שמונת' לשמות דודאי אדם רעמו לשמות מים כשעמוד בליה עכ' וכן
 הורה הר"ף בהר' אליהו דבשתי' אין צריך תכאי' וכשם הר"ם מנאחי' דתנאי' לא מהכי' מדפריך' תלמודא והתניא יטן מותר
 ומשני' במתגמס ואמאי' לא משני' בשתנה אלא שם דתנאי' לא מהכי' עכ' אמנם יכולני לומר הא דלא משני' בהתנה משום
 דמילתא דפשיטא היא דאם התנה דשרי' דהא מתעבין אפילו לשעות כש' שיכול להתענות כהן דעתו לאכול עד שיעלה
 עמוד השדרה ולא מסתבר ליה לאוקומי' בדיית' במילתא דפשיט' לן כולי' האי ולא אשמעי' שום חדוש להכי' אוקמא' במתגמס
 דמשמע אפי' בלא תנאי' שרי' וכמוצא דתלמודא דירין והירי' לא פלגי' והכי' שפיר טפי בכל מקום :
 בתום תביא יש אוכל
 ושתה ומתפלל תפילת תענית פי' כגון לילה שלפני התענית ויש שרוי בתענית ואין מתפלל תפילת תענית פי' כגון לילה
 שלאחר התענית אמנם כתבו רבותינו שלא כהנהגו אפילו בשחרית להתפלל עכ' וזויר' שמה יאחזיקו בולמוס ומכא'
 שקרן בתפילתו אבל שם מתפלל עכ' דאי איפשר שלא יתעבה אחד מן הציבור ויזו' בהלכה משמע דלא חיישי' ליה ולא
 כמנא שקרן בתפילתו כיון שבשעת תפילה היה בדעתו להתענות כדאמר ליה אדם תעניתו ופירע' עכ' :
 סלק אוכל עד שיעלה עמוד השדרה והכל תלוי בשינה וזה דעת רבנו וכן עקר אלפ' שיש דעת אחרת לקצת הגאונים ז"ל ובידו' נבי' יטן ועמד אסור דהא דתימ' בשלא
 התנה אבל התנה מותר והוא כתוב בפי' הראב"ד ובספר העתים אבל לא ככתב בהלכות ויש להחמיר :
 בשם
 שהציבור מתעבין וכו' מלשון רבנו כראה
 שהיו סבורי' שהיחיד חייב להתענות על כרתו ודבר כוון הוא אף על פי שאין לו הכרח מן הגמרא שיש לפרש כל מה
 שהזכירו בגמרא בתענית יחיד שהוא כשקבל עליו מדעתו לא שיהיה מחוייב להתענות אבל דברים נראים הם שכוין שתענית הוא מדרכי התשובה והכביעה כל
 יחיד יחיד מחוייב לחפש בדרכיו בעת צרתו ולאוב' אל' וברור הוא בהרבה מחוייב להתענות שאינו ראשי להתענות בימים שהזכיר רבנו ואפילו התחיל כגון שקבל
 להתענות שכי' מחוייב אל כל השנה כולה והתחיל בהם ופגעו בו אחד מימים אלו אינו מתעבה בהן שלא אמרו התחלה אלא לבד וכן מוכרח בבדיה דייחיד שקבל

אין שמתעבין ככל יום ואכילה בשבת
 מחמת שיכו' וסת' בער לו ראיו
 כמה חסדים ואכשי' מעש' שהתעבנו
 בשבת מטעם זה וכן שומעני שהיה
 הרב רבי יהודה חסיד ז"ל עושה
 ובפסחים פרק אלו דברים גרסינן
 מר בריה דרבנא כולה שתי' יתיב
 בתעניתא בר' ממעצרתא ובפירויא ומעלי' יומא דכיפורי' אבל אי לאו כהן
 אסור דברים בירושלמי דכרדים פ' קום כד' להתענות ופגעו בו שבתות ויש
 לוקה ואינו צריך התרת חכם :
 עוד שם ר' יעקב בר' אחא מפקד לספרייה אין
 איתת איתא מיטאלי' כוון אימרין לה בכל מתעבין חוץ משבתות ויש ורא

מגיד משנה הלכות תעניות זמנים רכב

וממעטין באירוסין וכל כתב רבינו אלא אם כן לא קיים מצות פריה ורביה ודבר ברור הוא שאינו מוטל מצו פריה ורביה ונמראה אסור לאדם שיטמא מטנו בשני רעבון תכא חשוכי בכיס משמטין מטתן בשני רעבון: וממעטין באילת שלום וכו' במשכה סם באילת שלום שבין אדם לחברו כבני אדם המופי למקום וכו' ובגמרא תר חברים אין ביניהם אילת שלום ועם הארץ מחזירין לו בשפה רפה ובכבוד ראש: תלמודי חכמים חוזרין לבדם ומתעבין וכו' במשכה היחידים חוזרין ומתעבים עד שינא כיון ומפרש כיון כיון של תקופה וכתב רבינו אכל לא על הציבור ומפרש פרק ראשון רבי יהודה כשיאה גזר תליסר תענית ולא איבעי סבר למגור טפי אמר לי

השנות בלא בארץ ישראל וכל הדומה לה אכל מקום שעובת הנשמים שלהן קודם זו: אלא על ההקדמה איני מודה לו שאעפ שיש מקומות שמקדימין ונורעין אין להן הפסד באמור הנשמים עם הזמן הנזכר במשנה:

וממעטין באירוסין ונישואין אלא אם כן לא קיים מצות פריה ורביה וכל מי שקיי מצו פריה ורביה אסור לו לשמש מטתו בשנת רעבון וממעטין בשאלת שלום בין אדם לחבירו ותלמודי חכמים לא ישאלו שלום לא בנופין ובמגורין למקום ועם הארץ שנתן להם שלום מחזירין לו בשפה רפה וכובר ראש: ט תלמודי חכמים חוזרים לבדם ומתעבים שני וחמישי ושני עד שינא ניסן של התקופה אבל לא הציבור שאין גזרין על הציבור בשביל גשמים שלא ירדו יותר משלש עשרה תעניות אלו ובשמתעני היחיד עד שינא ניסן מותר לראובן לבלילה ומותרין בעשיית מלאכה וברחיצה ובסיכה ותשמיש המטרה ונעילת סנדל בשאר כל התעניות ומפסיקין לראשי הרשים ולפורים ינא ניסן של תקופה והוא כשתניע השמש לתהלת מול שור אין מתענין שאין הנשמים בזמן הזה אלא סימן קללה הואיל ולא ירדו כל עיקר בתחילת השנה: י במה דברים אמורים בארץ ישראל וכל הדומה לה אבל מקומות שעונת הנשמי שלהן קודם שבעה עשר במרחשון או אחר זמן זה כשיגיע זמנה ולא ירדו גשמים יחידים מתעני שני וחמישי ושני ומפסיקין בראשי חרשים ובחנוכה ובפורים ושהיו אחרי כן כמו שבקע ימים אם לא ירדו גשמי בית דין גזרין על הציבור יג תעניות על הסדר שאמרו: יא כל תעניות שגזרין הציבור בחוצה לארץ אוכלין בה בלילה ודינה כדון שאר התעניות שאין גזרין על הציבור כגון צום כיפור אא בארץ ישראל ובגלל המטר ובאותן עשר תעניות שהן נאמצעות וז' אחרונות:

ובשמתענין היחידים עד שינא ניסן מותר לראובן לבלילה וכו' זה כבודם של תעניות שהיא של ציבור יחידים מותרין בכל אלו ומפסיקין בראשי חרשים וחנוכה ופורים: ינא ניסן של תקופה וכו' במשכ ינא כיון ולא ירדו גשמים הנשמי סימן קללה: בדא בארץ ישראל וכו' זה כבוד ומבואר בירושלמי ונס כראה מן הגמרא שלנו: ובהשנות אא

פרק רביעי

בכל יום ויום משבע תעניות האחרונות של מטר מתפללין על סדר זה מוציאין את התיבה לרחובת של עיר וכל העם מתקבצים ומתכסים בשקים ונותנין אפר מקלה על גבי התיבה ועל גבי ספר תורה כדי להגדיל את הכביה ולהכניע לבם ואחר מן העם נוטל מן האפר ונותן בראש הנשיא ובראש אב בית דין במקום הנחת תפילין כדי שיכלמו וישובו וכל אחד ואחד נוטל ונותן בראשו: ב ואחר כך מעמידין ביניהן זקן חכם והם יושבין לא היה שם זקן חכם מעמידין חכם לא היה שם לא זקן ולא חכם מעמידין אדם של צור ואומן לפנייה דברי כיבושין אחינו לא שק ולא תענית גורמין אא תשוב ומעשים טובים שכן מצונו בלילה שלא נאמר באנשי נינוה וירא האלקים את שקם ואת תעניתם אלא וירא האלהים את מעשיהם ובקבלה הוא אומר קרעו לבבכם ואל בגדיכם ומוסיף בעניינות או כפי כחו עד שיכניע לבם וישובו תשובה גמורה: ג ואחר שגומה זה דברי כיבושין עומדין בתפילה ומעמידין שליח ציבור הראוי להתפלל בתעניתו או ואם היה אותו דברי הכיבושין ראוי להתפלל מתפלל ואם לאו מורדין אחר: ד ואי זה הוא הראוי להתפלל בתעניתו אילו איש שהו רגיל בתפלה ורגיל לקרות בתורה נביאים וכתובים ומטובל ואין לו ויש לו יגיעה בשדה ולא יהיה בבניו ובבני ביתו וכל קרוביו והנלוים עליו בעל עביר אלא יהיה ביתו ריק מן העבירות ולא ינא עליו שם רע בילדותו שפל ברך ומרצ' לעם ויש לו נעים וקולו ערב ואם היה זקן עם כל המדות האלו הרי זה מפואר ואם אינו זקן הואיל ויש בו כל המדות האלו יתפלל: ה ושליח ציבור מתחיל ומתפלל עד ברכת גואל ישראל ואומר זכרונות ושפרות מעין הצרה ואומר אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני אשא עיני על ההרים וכו' ממעמקים קראתיך ה': תפלה לעני כי יעטוף וכו' ואומר דברי תחנונים כפי כחו ואומר ראה נא בענינו וריבה ריבנו ומהר לגאלנו ומתחנן ואומר בסוף תחנוניו מי שענה את אברהם אבינו בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הזה באי גואל ישראל ומתחיל להוסיף שש ברכות שהוא מוסיף זו אחר זו ומתחנן בכל אחת מהן ברברי תחנונים ומפסיקין מדברי קבלה ומכתבי הקדש כפי שהוא רגיל וחותרם בכל אחת מהן בחתימות אלו: ז בראשונה הוא חותם מי שענה את משה ואבותיכם על ים סוף הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הזה באי זו זכר הנשכחות: ח בשנייה הוא חותם מי שענה את יהושע בגלגל

כראה מן הגמרא שלנו: ובהשנות אא לוי שאעפ שיש מקומות שמקדימין ונורעין אין הפסד בלשון הנשמים עם הזמן הנזכר במשנה עכ"ל: ודעת רבי' שכוין שאין הזמנים שנין מה לי להקדים מה לי לאחרי: כל תענית שגזרין בה הציבור בחנוכה לארץ וכו' פק' אמר שמואל אין תענית ציבור כבבל אלא תשעה באב בלבד וכתב הלם בן זל שהטעם מפני שאין כשיא בחנוכה לארץ ונזרתינו גזרת הדיוטות והרי הן כיחידים ואין יכולת בידם להשנות תעניותיהן לתענית ציבור לא הרי הן כיחידים ואי מפסיקין בהן מעבוד יום ואינן אסורין אלא באכילה ושתייה ביום בלבד ומתוך הטעם הזה כתב שכתב כל יחיד ויחיד גזרין קבלה בערבי תעניות אלו ואין כראיה כן מדברי רבינו שכתב פרק ראשון וכתב רבינו בארץ ישראל בלבד בכלל המטר לומר שבשאר הגזרות אפילו בארץ ישראל אין להם חומר זה והטעם לדבריו שלא ראינו שהזכירו בהן בגמרא חומרין ולפיכך הן הסתם מן מותרין וכן כראה מדברי רש"י זל אכל הלז בן זל חלוק בזה ואומר שבשאר גזר' יש בהן חומרות אלו ומתקנו כדברי רבינו זל:

פרק רביעי

בכל יום ויום משבעת תעניות אלו וכו' ראש פרק סדר תעניות כיצד וכו' ובבביתא ובגמרא מכאן הסדר שהזכיר רבינו בפשיטות קרוב ללשון רבינו: דף טו ושליח ציבור מתחיל וכו' מדברי רבינו כראה מדברי רבנו שלום בן זל אכל רש"י זל והרם בן זל והמפרשים האחרונים ראיתי שפירשו שכל ברכת סליחה ואין בהן חתימת ברכה וכן כראה מדברי רבנו שלום בן זל אכל רש"י זל והרם בן זל והמפרשים האחרונים ראיתי שפירשו שכל אחד מהן באמר בברכתו וחותם עליו בברכה ראשונה הוא אומר פסוקי זכרונות וחותם. בהן זוכר הסכמות בשנים אומר פסוקי שופרות וחותם שומע תרועה בשלשית אומר אל ה' בצרתה לי וחותם שומע צעקה וכן בשאר ונותנין טעם מפני מה נתיחד כל אחד מהם לחתימתו לפי שהוא דומה לו ואף לשון המשנה מוכיח שכן הוא ואומר לפניהם כל ברכות יח שבכל יום ומוסיף עליהם שם אלו הן זכרונות ושופרות אל ה' בצרתה לי אשא עיני ל הקדים ממעמקים קראתי ה' תפלה לעני כי יעטוף אלא הן השם שהוא מוסיף ואם כוננת רבינו היתה כן היה לו לבאר מדברי רבינו עיין עוד כראה מדברי רבינו שבגבולין אין תקיעין בסוף כל ברכה וברכה והוא זל מפרש מה שאמרו במשנה לא היו נוקנין כן לא בשערי מרחצויה ובהר הבית שהיה על התקיעות ועל עניית ברוך עם ומכל מקום יש תקיעות בגבולין בתעניות כמו שמוכיח כאן ובמסכת ראש השנה אלא שאינן על סדר ברכות והן דעתו זל אכל יש מן האחרונים שפרשו שאף בגבולין תקיעין בסוף כל ברכה וברכה ואין בגבולין חלוקים מן המקדש לעינין התקיעות אלא כמקדש אחר שאומר חזן הכנסת לכהנים תקעו חוזר ואומר שליח ציבור מי שענה קודם שיתקעו וכמו שכתב רבנו ובגבולין תקיעין מיד שאמר להם תקעו וטעם חזרת מי שענה במקדש פי' זל לפי שהענייה במקדש היא ברין עם ובראית כבדכה בפני עממה ואילו לא היו חוזרין מי שענה היה כראה שהתקיעות אינן באות על ברכות אלא על ברוך שם לכתב התקיעות מי שענה ואחר יתקעו אכל בגבולין אין הענייה אלא אמר בלבד ולזה לא הוצרכו לחזור מי שענה אלו דבריהם זל ולדברי הכל מבואר הוא שאין תקיעין בגבולין בתעניות ושופר כזכר פרק ראשון: טעב

בכל יום ויום משבעת תעניות אלו וכו' ראש פרק סדר תעניות כיצד וכו' ובבביתא ובגמרא מכאן הסדר שהזכיר רבינו בפשיטות קרוב ללשון רבינו: דף טו ושליח ציבור מתחיל וכו' מדברי רבינו כראה מדברי רבנו שלום בן זל אכל רש"י זל והרם בן זל והמפרשים האחרונים ראיתי שפירשו שכל ברכת סליחה ואין בהן חתימת ברכה וכן כראה מדברי רבנו שלום בן זל אכל רש"י זל והרם בן זל והמפרשים האחרונים ראיתי שפירשו שכל אחד מהן באמר בברכתו וחותם עליו בברכה ראשונה הוא אומר פסוקי זכרונות וחותם. בהן זוכר הסכמות בשנים אומר פסוקי שופרות וחותם שומע תרועה בשלשית אומר אל ה' בצרתה לי וחותם שומע צעקה וכן בשאר ונותנין טעם מפני מה נתיחד כל אחד מהם לחתימתו לפי שהוא דומה לו ואף לשון המשנה מוכיח שכן הוא ואומר לפניהם כל ברכות יח שבכל יום ומוסיף עליהם שם אלו הן זכרונות ושופרות אל ה' בצרתה לי אשא עיני ל הקדים ממעמקים קראתי ה' תפלה לעני כי יעטוף אלא הן השם שהוא מוסיף ואם כוננת רבינו היתה כן היה לו לבאר מדברי רבינו עיין עוד כראה מדברי רבינו שבגבולין אין תקיעין בסוף כל ברכה וברכה והוא זל מפרש מה שאמרו במשנה לא היו נוקנין כן לא בשערי מרחצויה ובהר הבית שהיה על התקיעות ועל עניית ברוך עם ומכל מקום יש תקיעות בגבולין בתעניות כמו שמוכיח כאן ובמסכת ראש השנה אלא שאינן על סדר ברכות והן דעתו זל אכל יש מן האחרונים שפרשו שאף בגבולין תקיעין בסוף כל ברכה וברכה ואין בגבולין חלוקים מן המקדש לעינין התקיעות אלא כמקדש אחר שאומר חזן הכנסת לכהנים תקעו חוזר ואומר שליח ציבור מי שענה קודם שיתקעו וכמו שכתב רבנו ובגבולין תקיעין מיד שאמר להם תקעו וטעם חזרת מי שענה במקדש פי' זל לפי שהענייה במקדש היא ברין עם ובראית כבדכה בפני עממה ואילו לא היו חוזרין מי שענה היה כראה שהתקיעות אינן באות על ברכות אלא על ברוך שם לכתב התקיעות מי שענה ואחר יתקעו אכל בגבולין אין הענייה אלא אמר בלבד ולזה לא הוצרכו לחזור מי שענה אלו דבריהם זל ולדברי הכל מבואר הוא שאין תקיעין בגבולין בתעניות ושופר כזכר פרק ראשון: טעב

מגיד משנה הלכות תעניות זמנים רבד

כל הקדשים האלו כולן מצומצמים וכו' ואלו קדשים שאינם מתאחזין בקורבן על אביו ואמו ועל רבו וכו' ועל ערי יהודה ועל המקדש ועל ירושלים ועל דעת רבי... ובהשגות א"א

השגות

כל הקדשים האלו כולן כדון מצומצם: א"א לא כן כדאיתא מן הגמרא שהרי שנו בתוספתא

כל הקדשים האלו קורע בולם בידו מעומד וקורע כל כסות שעליו עד שיגלה את לבו ואינו כדאיתא קרע' אלו לעולם אבל רשאי הוא לשלול למלולין ללקטן לתיפרן במין סולמות: יח היה הולך ובא לירושלם הולך ובא אם תוך שלשים יום אינו קורע קרע אחר ואם לאחר שלשים יום כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה שג' כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהודה לבידת יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו: בריך רחמנא דסייען:

הנהגות מיימוניות על מנהגי הישעה באב

ערב

תשעה באב במחנה קהנו שלא לומר תחיפה מאוס דאי קרי מועד אחר תפלת המנחה הנלכס לכתיהם ואוכלים סעודה המפסקת ונהגו לישב בסעודה זו עבד קרקע ואוכלים בנים מבוססים וקרים דומיא דאבל כדאמר מה בינה ומגלגלת אף אבילות וכו' ומולצין מנעלים קודם התפלת תפלת ערבית ואם שבת הוא אין מולצין עד אחר שיאמר החזן ברכו לבד שליח עבור הוא חולץ קודם מפני הטרף ובסעודה המפסקת הנהגו רבותינו שלא לזמן בלוי' כותב רב שרירא שנהגו כן כל תח שבארץ ישראל אלא כל אחד מברך לעצמו על שם ישב בדר וידום ואם כן לא ישבו ג' לאכול יחד כדי שלא יתחייבו בזיומן ובידו שלמי גרסינן ואיבעי ליה לשנויי אם היה רגיל לסעוד בין בני אדם סועד יחידיו וכן איתא בתלמוד שלנו ודיבמו משולם אפילו כשאכל עם ג' בירך לבדו וכן כהב אחריו רת ואם שבת הוא לא ישנה דבר בסעודותיו כדלעיל בהילכתא ח' אמנם בבבלי שבת קנה בשבת ואין מחליטין כל בני דיהם בשבת זו כשאר שבתות להראות קנה סימני אבילות: חשיכה הולכין לכה ומתפללין ערבית כמו בפעם אחרת אמנם בכחת ובעצבון כדרך אבליה ואחר תפלת ערבית גומרי קדיש כשאר ימות השנה ויושב החזן לארץ וקורא איכה כדאיתא באיכה רבתי וכן במסכת סופרים ויש שם במסכת סופרים דמגילת רות ושיר השירים ומגילת קינות מברך באי איכה אקבו על מקרא מגילה וכן כתב רבי שמחה וכן כהן מדרס לאומר בכחת כשמיים החזן עד השיבנו ה' אליך אומר הקהל כל אותו הפסוק בקול רם וחזן החזן וכו' ומתחיל זכור ה' מה היה לנו אויבינו ומה עשית לנו וכו' וכן חולק כל פסוק באמצע אוי ואוי מה היה לנו בסופו עד אתה ה' לעולם תשבע ומשם והלאה גומר כדראשונה והקהל עובין הפסוק השיבנו כמשפט הראשון ואומר קינות כמנהג המקום ועומד ואומר ובא לבין ומלך ואיך זאת בריתי עד ואתה קדוש יושב תהלות וטעמא משום דאסור בתלמוד תורה ואין שייך לומר לא ימוש מפני גומר סדר קדושה ואומר קדיש ומלך מתקבל לפי שכבר אמר באיכה סתם תפלתו אבל לפני אומר קדיש כולו בפעם אחרת ויש מקומות שאין מדלגין מתקבל אלא כליה אחר התפלה אבל בשאר אומר אותו מפני שכבר סימנו קינות ואולי קצת פסוקי דכחמת בסופו וכן קנהו בריטכנורק ואם מובאי שבת הוא מברך קודם התפלת איכה באי איכה בורא מאורי האש כן כמנהג רש"י אבל על הכוס אין מדלגין מפני שאי אפשר לטעום וכן לויקא אי אפשר למיתבדילימא אתי למיסך כדאיתא בפרק כל מערבין ומבואר בהילכות שבת בפ"ט לביכך לא יבדיל על הכוס עד מובא ט' באב אז יבדיל על הכוס כדאמר רב ע"פ מי שלא הבדיל במוצאי שבת מדליל והולך כל השבת כולה עד יום ד' ויש מי שאומר לברך גם על הכוסים בלי ט' באב ול' וה' וההיגו רבותיו וכן ואין אומרינו ינועם אלא אחר קינות ומתחיל ואתה קדוש אבל רבי אליקים היה אומר להתחיל ובא לבין כליה לא היה מוכאי שבת כדי להזכיר ולבקש על הגאולה אחר הקינות ולומר מתפללין כשאר ימי תעניות רבותינו ואומר ענינו כשאר ימי תעניות גדלא כלי שלח הנהיג לאומר בתפלת יום משום סתם תפלתו ואומר קינות בתפלה כמנהג המקום ואין אומרי תפלה ולא הוא רחום ולא חרף אפיס אפילו אם חל להיות ביום האכן בשם ראביה כתב שיש לומר ארץ אביס וכן כהנין ביש מקומות אם חל בחמישי וקורין ג' בתורה מבי תולד עד נתן לך כל הימים והשלישי מפתיר באסוף אסיפס כדאיתא פרק בני העיר ואחר הקריאה אומר קדיש ונולל את ומחזירו למקומו ויושב החזן לארץ ואומר קינות כמנהג המקום ואחר כך עומד ופותח באשרי ויש מקומות שנהגין לומר למנחה ויש מקומות שאין אומרים ואומר ובא לבין כאמ"ש בדילוג גומר סדר קדושה וקדיש בלא מתקבל ויושב עבד קרקע ולא עבד הפסלים עד תפלת המנחה ע"כ:

הלכות מגלה וחנוכה

פרק ראשון כתבארו בו הממוייבים בקריאה וזמן קריאת המגלה וחלופו לפי חלוק המקומות: פרק שני כתבארו בו איכות המגלה והכשרה ופסולה והאסור מן העמנו והאכל בימים אלו והממוייב לעשות בהם מה שמותר ומשלות מנות ומתנות לאיכוסים וכסתיים הפרק בבאור שמגלה זותתקיים לעבד וזכרה לא יסוף מזרענו: פרק שלישי כתבארו בו ענין הכס שאירע בזמן החנוכה בימי בית שני וחייב ההדלקה בשמכות הלילות וקריאת ההלל בשמכות הימים וכמשך לזה ביאור קריאת ההלל וענינו בכל הימים הנקרא בהם שהיא מדברי סופרים וכתבארו בו גם כן כיצד היו קוראין אותו בזמן חמיו המסכה והתלמוד:

הלכות מגלה וחנוכה

פרק רביעי כתבארו בו משפטי ההדלקה בשלמות כמה נרות הם מדליקין ובאי זה זמן ושיעור השמן ובאי זה שמן ואם אסור ליהנות ממנו ובאי זה מקום מניחין אותו ומדליקין אותו ומי הם הראויים להדליקו ואם אדם כפטר מפני שמדליק בשבילו וכתיב הפ' בביאור מעלת המנות ושהיא קודמה לקדוש היום ואחר כך נתבאר שם ביתו קודם לבר חנוכה מפני השלום וככנס רבנו בספרנו זה בשביתה ויבא בשלום:

וסבת זה הסדר

מבוארת שיש להקדים מגלה לחנוכה לפי שקמו בזמן ולפי שהיא בכתיב הקדש ואחר זה אין בוירך לתת טעם רק לסדר פרקי כל אחד מענין אלו כליה הן שתי הלכות מחילוקי והסבה באין להקדים באור המחוויבים והזמן לבאור הכשר המגלה הסדר אשר בענין השופר יראה לי לפי שאין המנהג הזאת מן התורה אלא מדבריהם וענין המבואר מונהג בכתיב הוא מה שהקדיש רבנו שהוא הזמן ועקר פרק ראשון הוא בבאור הזמן ובאור המחוויבים והזמן גם כן ככלל בפ' בהלכות שופר וענין פרק שני מן האסור בו כתבארו אע"פ שקדם לנו שיש להקדים המנהג לזמנה הוא מפני זאת הסבה לפי שאינן מבוארין כך בכתיב כמו קריאת המגלה ואע"פ שכתוב ימי משחה ושמחה אינו מבואר אסור ההספר והתעניות בכתיב בבאור ועוד שזה הבאור הוא אפי' באר הראשון שאין קריין את המגלה ועוד שידוע שהקריאה היא עקר וראוי להקדימו: פרק שלישי ענינו שני דברים חלוקים ההדלקה וקריאת ההלל וכל אחד בפני עצמו וביאור רבנו פרטי ההלל בפרק זה וענין קריאתו לפי שהיא כולל ימים רבים יותר מן ההדלקה: פרק רביעי גבר נזכר למה כתבארו וכתבארו שאין בדברי רבנו מוקדם ומאוחר אלא בטעם נכון לקוח מן האמת וכבאר וכשלא באור סגת סדר הלכות אלו: פרק

זמנים רבו הלכות חנוכה פרק שלישי בית

שני בשמלכו וכו' ספור המאורע הזה פשוט וידוע ובפרק במה מדליקין דף כא בשבת תר בכה בכסליו יומי חנוכה ללא למוסר בהין כשכנסו ימים להיכל טיולו כל השמים שבהיכל וכשנברה מלכות בית שמואל ונכנסו בדקו ולא מנאו אלא פך אחד שהיה

הלכות חנוכה פרק שלישי

בבית

שני בשמלכו זין נזרו נזרות על ישראל ובטלו רתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצו' ופשוטו ידם בממונם ובבנותיה ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהרות וצר להם לישראל מאד מפניהם ולהצום לחץ גדול עד שריחם עליהם אלהי אבותינו והושיע מידם והצילם ונכרו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגו והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכו לישראל יתר על מאתי' שני עד החורבן השני ב' וכשנברו ישראל על אויביהם ואברום בכה בחדש כסליו היה ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקד' אלא פך אחד ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד והדליקו ממנו נרות המערב שמנה ימי' עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור ג' ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמנת ימים האלו שתחלתן חמישה ועשרים בכסליו ימי שמחה והלל ומדליקין בהם הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמנת הלילות להראות ולגלות הנסים וימים אלו הם הנקראין חנוכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים והדלקת הנרות בהן מצוה מדברי סופרים בקריאת המגלה ד כל שחייב בקריאת המגלה נר חנוכה והמדליק אותה בלילה הראשון מברך

של של ברכות ואילו הן בא' אמר אקבו להדליק נר של חנוכה ושעשה נסים לאבותינו כו' ושהחיינו וקיימנו וכו' וכל הדואה אותה מברך שתים שעשה נסים לאבותינו ושהחיינו ובשאר הלילות המדליק מברך שתים והרואה מברך אחרת שאין מברכין שהחיינו אלא בלילה הראשון ה' בכל יום ויום משמנת הימים אלו גומרין את ההלל ומברך לפניו אקבו לגמור את ההלל בין יחוד בין ציבו אף על פי שקריא ההלל מצוה מדברי סופרים מברך עליה אקבו כדרך שומברך על המגלה ועל העירוב שכל וראי של דבריהם מברכין עליו אבל דבר שהוא מדבריהם ועיקר עשייתן לו מפני הספק בגון מעשר דמאי אין מברכין עליו ולמה מברכין על יום טוב שני והם לא תקנוהו אלא מפני הספק כרי שלא יזלו בו ו' ולא הלל של חנוכה בלבד הוא שמדברי סופרים אלא קריאת ההלל לעולם מדברי סופרים בכל הימים שגומרין בהן את ההלל שמנה עשר יום בשני מצוה לגמור בהן את ההלל ואלו הם שמנת ימי החג ושמנת ימי חנוכה וראשון של פסח ויום עצרת אבל ראש השנה ויום הכיפורים אין בהם הלל לפי שהן ימי תשובה ויראה ופחד לא ימי שמחה יתיר ולא תקנו ההלל בפורי' שקריאת המגלה היא ההלל ז' מקומות שעושים ימים טובים שני ימי גומרין את ההלל באחד ועשרים יום בתשעת ימי החג ושמנת ימי חנוכה ושני ימי של עצר

לשון סטור אם לא ביד זמן בליל ראשון כתב אה' במשנה דמברך בליל שני או אומת טהור עכ"ל

במסכת סופרים פ"ב ט"ז לומר אחר ההדלקה כוסם זה הכרות הללו אנו מדליקין על הישועות ועל הנסים ועל הכפלת אשר עשית לאבותינו ע"י כהנין הקדושי' וכל שמנת ימי חנוכה הכרות הללו כולפונעם מטעם דאם ירלב וישכח אות אח' כמנהג שלא גמר את ההלל ע"ב ואומר הלא ה' דאין לדקדק כוס כי לגמור הוי פ' שירשו לקרות כמו ותיקין הוי גומרין אותה פי' קורי' אות' פן כעו' אח' סי' תשפ'

תמו של כהן גדול ולא היה בו להדליק אלא יום אחד ונעשה בו כסודליקו בו שמנה לילות לטובה אחרת קבעום ימים טובים ושם אמרו כד חנוכה מנחה

אומת וכו' ומירא' מברכת ומירא' אומת וכו' כד דעתו ז"ל פי שיכא מן המטה כגון עליו בתוך ביתו מברך קנה האוכי ז"ל והרשב"א ז"ל גברא בשלל הדליק ולא גלי בתו ביתו ואינו עתיד הלילה הא לאו הכי אינו דך ללא מטינו יומא מן מור ומברך על הראיה אחא דס' רשו אף על פי עליו בתוך הבית כדך הראיה ואין להם על מה עבול וכן ראיתו לבעל בת ורואה דוקא שעמד בספינה שלא הדליק פירשו מפרשים אחרים ז' רואה סתם

בשאר פ"ב ממוס' ומירא' רבי שמעון מירא' גומר בהן וכתב ימי חנוכה לכוונה ידוע ההלל נפרק דף ק"ג א' שאילוני בני ה' יתכן זכור רב אויף מירא' רב מחמת ברי ינחק ביד נהדרך והקשה רב מה שאמרנו שמברכין על של דבריהם מדתנן הדמאי מערבין בו ומשתתפין בו ומברכין עליו ומזמנין עליו ומפרישין אותו ערום ובין השמשות ואי אמרת ברכה היכי מברך והא בעינן והיה מחיך קדוש וליכא ותיירך אביי ודאי דבריהם בעי ברכה ספק דבריהם לא בעי ברכה והקשו על תירוצו זה והא יום ספק דבריהם והא מברכין ותרנו התם כי היכי ללא לילולו ביה ורבא תירץ על קושית הדמאי ואמר רבא רוב עמי האר' מעשרין הן ודעת רבנן והגאונים נא לא פליגי אהאי טעמא דרבא כיון דתקינו רבנן נגזרו על הדמאי כמותה של דבריהם ממש היה להו לתקוני בברכה אלא משום דרוב עמי הארץ מעשרין הן היכרא דלא ליימרו כדאורייתא דמי להו לרבנן ומוכחן למודו הגאונים ז' לספק מילה שאין מברכין עליה וזה כדעת הל' ז' אכל הוא ז' סבור אדאביי ורבא כל ספק אפילו בדרבנן בעי ברכה וכן כתבו בהשגות וקבלת הגאונים תבריע: ולא

א"ת

א"ת

מניד משנה

הלכות חנוכה

זמנים רכה

שיש לה שתי פיות וכו' מיימרא שם כלשוננו ופיר' רש"י ז"ל לשני בני אדם למהדרין שנושין כד לכל אחד ואחד וכן פירשו בעמור ולפניו לפיכך לשאין מהדרין כגון שפתחי בתי שני בני אדם סמוכין זה לזה בכדי שהכר הוא לכל פתח בטפח הסמוך לו אי כמו כגון שני בני אדם הנכנסין בפתח אחד והם חלוקים בעמיתן ואינן סמוכין על שלחן אחד שכל אחד נרדף להדליק כך כראה לי: מלא קערה וכו' גס זה שם: וכו' שם מנחה משתאקע החמה

ד נר שיש לה שתי פיות עולה לשני בני אדם מלא קערה שמן והקיפה פתילות אם כפה עליה כלי כל פתילה ופתילה נחשבת כנר אחד לא כפה עליה כלי נעשית כמדרורה ואפילו כנר אחד אינה נחשבת: ה אין מדליקין נרות חנוכה קודם שתשקעה החמה אלא עם שקיעתה לא מאחרין ולא מקדמין שכח או הידר ולא הדליק עם שקיעת החמה מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק וכמה הוא זמן זרה כמו חצי שעה או יותר עבר זמן זה אינו מדליק וצריך שיתן שמן בנר כדי שתהיה חולקת והולכת עד שתכלה רגל מן השוק הדליק וכתבה אינו זקוק להדליקה פעם אחר נשארה דולק' אח' שכלתה רגל מן השוק אם רצה לכבותה או לסלקה עושה: ו כל השמנים וכל הפתילות כשרות לנר חנוכה ואעפי שאין השמנים נמשכין אחר הפתילה ואין האור נתלית יפה באותן הפתילות ואפילו ברילי' שבת שבתוך ימי חנוכה מותר להדליק השמנים הפתילות שאסור להדליק בהן נר שבת לפי שאסור להשתמש לנר חנוכה בין בשבת בין בחול ואפילו לברוק מעות או למנותן לאורה אסור: ז נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ בטפח הסמוך לפתח על שמאל הנכנס לבית כדי שתהי' מוזהר בימין ונר חנוכה משמאל ואם היה דר בעלייה מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבי' ונר חנוכה שהניחה למעלה מעשרי אמה לא עשה כלום לפי שאינו ניכר: ח הסככה מניח אדם נר חנוכה בתוך ביתו מבפנים ואפילו הניחה על שלחנו ריו וצריך להיורר בתוך הבית נר אחד להשתמש לאורו ואם היתה שם מדרורה אינו צריך נר אחר ואם אדם השוכן הוציא שאין דרכו להשתמש למדרורה צריך נר אחר: ט

לשתי פיות וכו' מיימרא שם כלשוננו ופיר' רש"י ז"ל לשני בני אדם למהדרין שנושין כד לכל אחד ואחד וכן פירשו בעמור ולפניו לפיכך לשאין מהדרין כגון שפתחי בתי שני בני אדם סמוכין זה לזה בכדי שהכר הוא לכל פתח בטפח הסמוך לו אי כמו כגון שני בני אדם הנכנסין בפתח אחד והם חלוקים בעמיתן ואינן סמוכין על שלחן אחד שכל אחד נרדף להדליק כך כראה לי: מלא קערה וכו' גס זה שם: וכו' שם מנחה משתאקע החמה להשתמש לאורה הרשו בידו והשכי שצריך ליתן לתוכו שמן כדי שהא דולק והולך עד השיעור הזה ושכיה בתוך רכבו ושם כתבאר בהלכות ששיעור עד שתכלה רגל מן השוק כמו חצי שעה אחר שקיעת החמה וכת' רבנו עבר זמן זה אינו מדליק וכן לשון הגמרא מוכיח דקאמר אי לא אדליק מדליק אלא אחר זמן זה אינו מדליק דאי לא שיעור זה הויעל לבניו ויש מן המפרשים דקאמרו וזמירי דדאי אס לא הדליק בתוך שיעור זה מדליק כל הלילה דהא תנן כל שמיטתו בלילה כשר כל הלילה לא שאל עש' מטה כתתנה אבל תוך זמן זה עשה מטה כ בתקפה אלו דבריהם ז"ל ולשון דאי לא אדליק קשה לפירושו זה דמטה כתתנה איכא כל הזמן הזה דאם כן הוה ליה למימרא דאדליק ומה שכת' רבנו ולא מדליק' ולא מאחרין ינא לו ומה שאמרנו שם תנא ובלבד שלא יקדים ולא יאחר וה' מפרשה כנר חנוכה בלד

הנהגה ואפי' התיקס זה מזה ללא כעל השעור דמפליג בין היכא דלא ה התיקס זה מזה וכו' היכא דהתיקס עד כאנע' וכדמוכח בעו' שם עיין שם

הנהגה כתב הרב רבי יואל דווקא בשמנים כמו אצל חמשה בבית אפי' לחמשה חכ' אזה כשרה כדאמ' גבי סוכה שאם דפבו מניעות לטק' שלטא בה עכא אפי' למעלה חכ' אמה והטור דחה דאיתו סי' תרעא עיין שם

הדליקה וכתבה וכו' שם דף כא: ככתבה אין זקוק לה וכן העלו בהלכות: נשארה דלקת וכו' זהו הפי' הרשון שכתבתי למעלה בשם ההלכות ומכאן למד הרמב"ם ז"ל שדעת ההלכות שמתקשין שכנר חנוכה מותר לכל רכבי חול ונרא' לו אפי' ככה תוך זמנו שלא כדברי קת' הגאונים שמת' השמן שבין ראשון מוסף עליו ביום שני ומדליקו וכן בשאר הימים היותר ביום שמיני עש' לו מדר' ושורפו לפי שהקנה למנוחה ועד רכבו והקלו לדמותן לעני סוכה ונראה שמתרין לאחר החג וכל שכן כאן שאשילו בעוהו דולק תוך שיעורו לא כאמר ל להשתמש ממנו אלא ממש בווי מטה וכן עיקר: בל השמנים וכו' כן פסקו בהלכות כנר דאמר פתילות ושמינים שאמרנו הכמים אין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן בחנוכה בין בשבת בין בחול ואמר מאי טעמא דרב קסבר ככתבה אין זקוק לה ואסור להשתמש לאורה וכן פסקו רוב הפוסקים ז"ל: ואפילו למנות מעות וכו'

ה ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב: ז ואמר ריב"ל כל השמנים יפין לנר ושמן זית מטה מן המובחר וכן אמר רבא מדיש הוה מר מהדר אמישחא דקאזא וכו' דהיינו שמן קיק לרבי יצחק בריה דרבי יהודה בריש פירקי' מכאן ראה דלא קאי הא דריב"ל אלא אחר חנוכה ודלא כימי הא דריב"ל אחר שבת שהרי כנר שבת לא היה אומ"ל השמנים יפין לנר ועוד דמשא' דקאזא היינו שמן קיק ותנן בפר' במה מדליקין בפ' שאין מדליקין בו בשבת ולא הוה מהדר ע"ה אלא ודאי לא קאי אלא אחר חנוכה עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב: ז ואמר ריב"ל כל השמנים יפין לנר ושמן זית מטה מן המובחר וכן אמר רבא מדיש הוה מר מהדר אמישחא דקאזא וכו' דהיינו שמן קיק לרבי יצחק בריה דרבי יהודה בריש פירקי' מכאן ראה דלא קאי הא דריב"ל אלא אחר חנוכה ודלא כימי הא דריב"ל אחר שבת שהרי כנר שבת לא היה אומ"ל השמנים יפין לנר ועוד דמשא' דקאזא היינו שמן קיק ותנן בפר' במה מדליקין בפ' שאין מדליקין בו בשבת ולא הוה מהדר ע"ה אלא ודאי לא קאי אלא אחר חנוכה עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב: ז ואמר ריב"ל כל השמנים יפין לנר ושמן זית מטה מן המובחר וכן אמר רבא מדיש הוה מר מהדר אמישחא דקאזא וכו' דהיינו שמן קיק לרבי יצחק בריה דרבי יהודה בריש פירקי' מכאן ראה דלא קאי הא דריב"ל אלא אחר חנוכה ודלא כימי הא דריב"ל אחר שבת שהרי כנר שבת לא היה אומ"ל השמנים יפין לנר ועוד דמשא' דקאזא היינו שמן קיק ותנן בפר' במה מדליקין בפ' שאין מדליקין בו בשבת ולא הוה מהדר ע"ה אלא ודאי לא קאי אלא אחר חנוכה עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב: ז ואמר ריב"ל כל השמנים יפין לנר ושמן זית מטה מן המובחר וכן אמר רבא מדיש הוה מר מהדר אמישחא דקאזא וכו' דהיינו שמן קיק לרבי יצחק בריה דרבי יהודה בריש פירקי' מכאן ראה דלא קאי הא דריב"ל אלא אחר חנוכה ודלא כימי הא דריב"ל אחר שבת שהרי כנר שבת לא היה אומ"ל השמנים יפין לנר ועוד דמשא' דקאזא היינו שמן קיק ותנן בפר' במה מדליקין בפ' שאין מדליקין בו בשבת ולא הוה מהדר ע"ה אלא ודאי לא קאי אלא אחר חנוכה עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב: ז ואמר ריב"ל כל השמנים יפין לנר ושמן זית מטה מן המובחר וכן אמר רבא מדיש הוה מר מהדר אמישחא דקאזא וכו' דהיינו שמן קיק לרבי יצחק בריה דרבי יהודה בריש פירקי' מכאן ראה דלא קאי הא דריב"ל אלא אחר חנוכה ודלא כימי הא דריב"ל אחר שבת שהרי כנר שבת לא היה אומ"ל השמנים יפין לנר ועוד דמשא' דקאזא היינו שמן קיק ותנן בפר' במה מדליקין בפ' שאין מדליקין בו בשבת ולא הוה מהדר ע"ה אלא ודאי לא קאי אלא אחר חנוכה עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

ה' וכן פסק' לי אלפאס דהני שיעור המון דכלי רגלי דתירמולאי עב: ודלא כרב הונא עב' במסכת סופרים לא משמע כן ככתבה בתלפת הפרק אכן באלפאס כתב גס כן שאם ככה שיכול להשתמש במתגר ומורי הים אמר דהיינו כשהשים בכר יותר משיעור אבל אם השים כשיעור אסור להשתמש במות כמפורש בתו' כן וכל לפרש הדין דמסכת סופרים עב:

הלכות אישות

נשים

רכט

תורת חכם מקור חיים לסוד ממוקשי מות:

ספר רביעי והוא ספר נשים הלכותיו חמש וזהו סידורן

הלכות אישות הלכות גירושין הלכות יבום וחליצה הלכות נערה בתולה הלכות סוטה:

הלכות אישות הלכות נערה בתולה

יש בכללן ארבע מצות ושתי מצות עשה וזהו פרטן:
 א לישא אשה בכתובה וקידושין;
 ב שלא תבעל אשה בלא כתובה ובלא קידושין;
 ג שלא ימנע שאר כסות ועונה;
 ד לפרות ולרבות ממנה;

יש בכללן חמש מצות שלש מצות עשה ושתי מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 א לקנום המפתח;
 ב לישא האונם אנוסתו;
 ג שלא יגרש האונם;
 ד שתשב אשת מוציא שם רע תחתיו לעולם;
 ה שלא יגרש מוציא שם רע את אשתו;

הלכות גירושין

יש בכללן שתי מצות אחת מצו עשה וח' שיגרש המגרש בספר; שנייה מצות לא תעשה והיא שלא יחזיר גרושתו משנשאת;

הלכות יבום וחליצה

יש בכללן שלש מצות שתי מצות עשה ואחת מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 א לעשות לסוטה כתורת הקנאות הסודרה ב תורה;
 ב שלא ליתן שמן על קרבנה;
 ג שלא ליתן עליה לבונה;
 נמצאו כל המצות הנכללות בספר זה שבע עשרה מצות מהן תשע מצות עשה ושמונה מצות לא תעשה;

יש בכללן שלש מצות אחת מצות עשה ושתי מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 א לייבם;
 ב לחלוץ;
 ג שלא תנשא יבמה לאיש זר עד שתסיר רשות היבם מעליה;

הלכות אישות פרק ראשון

יש בכללן ארבע מצות שתי מצות עשה ושתי מצות לא תעשה וזהו פרטן:

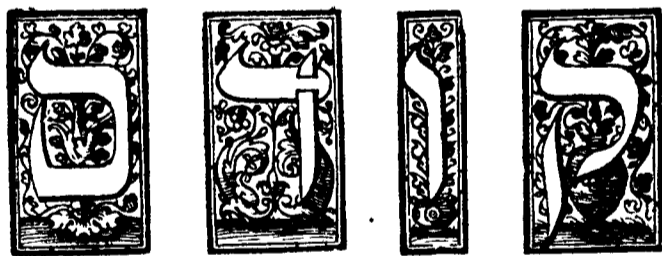
א לישא אשה בכתובה וקידושין;
 ב שלא תבעל אשה בלא כתובה ובלא קדושין;
 ג שלא ימנע שאר כסות ועונה;
 ד לפרות ולרבות ממנה; וביאור מצות אלו בפרקים אלו;

מגיד משנה

פרק ראשון

קודם

מתן תורה וכו' זה פשוט ומבואר בהרבה מקומות דלגוים בייחוד בעלמ' היא אשתו וכיון שבא עליה לשם אישות היא לה אשת איש ש שחברו בני חייב עליה ככזכר פט' מהלכות מלכים ומלחמותיהן;
 כיון שכתבה תורה כטעו ישראל כו' זה פשוט בהרבה מקומות ומה שכתב שהוא מנוע עשה כבר כזכר בספר המצות בארובה;

מתן תורה היה אדם פוגע אשה בשוק אם רצה הוא והיא לישא אותה מכנים לתוך ביתו ובוועלה בינו לבין עצמו ותהיה לו לאשה כיון שנתנה תורה ניצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תחלה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאשה שנ' כי יקח איש אשה; וליקוחין אלו מצות עשה של תורה הם ובאחד

מגדל עון

פרק ראשון

קודם

מתן תורה על לולאשה אומר אכי זה מקר' מלא דבר הכתוב למה אמרת אחוטי היא ואקח אותה לי לאשה אלמ' בייחוד בלבד כקראת אשתו גם להלכה זו כמה דאמרת בתלמוד ובפרט פד' מיתנת אמרו דף כו להדיא והיא הלכה דוחמת בעולת בעל יש להם וכנסה לחופה ולא כבעלה אין להם ועוד גרסי התם כי אשה רב דימי אמר רבי אלעזר אמר ר' חנינא בן כח שייחד שפחה סוגעשין תם לעבדו ובא עליה כהרב ושיילינן טור אש פי' כו מאי ומה דריבן מדקדו לה רבית וליקוחין; וליקוחין דף

דפלניא אלמא בייחוד בעלמא נקראת אשתו וכן ראיתי לרמב"ן ז"ל שכתב כן: כיון שכתבה תורה כטעו עד כי יקח איש אשה פרק קמא דקידושין; וליקוחין דף

בגיד משנה הלכות אישות מנרל עון נשים רלג

הבת ספק בוגרת וכו' פשוט וכלמד מהסוגיא שבפרק יוחסין
ועם אמרו קדשה אביה בדרך וקדשה ענמה בעיר והרי היא
בוגרת לפניה רב אמר הרי בוגרת לפתך ושמואל אמר חוסעין לקדושי שניהם
זה עמידה כנמרא ביום השלמת השעה חרשי' שיש בין כערות לבגרות ואמר רב

היתה הבת ספק בוגרת עד נריכה נט מספק פרק עשרה יוחסין: יש לאיש דף עט
לעצות עד כשיא ברשותו ריש פרק האיש מקדש וע' עשרה יוחסין: דף עט דף עט
ואומר אדם לבתו קטנה פרק קמח' דף עט: כל העושה שליח לקבל עד דף עט
ואינו נרין עדים: כתב הראב"ד ז"ל אין הכוונה דומ' לראיה לענין שליח

מדקדשה בוגרת כנמרא כמי בוגרת
וקיימ' לן כרב ומכאור זה בהלכות
ורבנו לא הזכיר דין זה גם הסיני'
אשר שם חיה מתחונרת אנלי
לדעת רבנו שלא הזכיר סימני
בגרות כלל פרק שני מהלכות
אישות: יש לאיש
לעצות שליח וכו' משנה פרק
האיש מקדש בו ובשלוחו והאשה
מתקדשת בה ובשלוחו האיש מקדש
בתו כשהיא בערה בו ובשלוחו:
ואומר אדם שליח וכו'
פרקמא מימרא:
העושה שליח וכו' מה
שכתב רבנו ששליח

ואפי' אם נתאלמנו או נתגרשה מן אותו
הקידושין אינו אסור לכהן ובין היא ובין
אביה יבולין לעבב בין אם נתקדשה
בפניו בין שנתקדשה שלא בפניו אינ'
מקודשת: היתה הבת ספק בוגרת בין
שקדש אביה שלא לדעת בין שקדשה
היא עצמה שלא לדעת אביה הרי זו
מקודשת בספק לפי צריכה גט מספק:
יש לאיש לעשו שליח לקדש לו אשה
בין אשה פלגית בין אשה מושא הנשים
ובן האשה הגדולה עושה שליח לקבל
קידושין בין מאיש פלו' בין מאיש מושא'
אנשים וכן האב עושה שליח לקבל
קדושי בתו כשהיא ברשותו ואומר האב
לבתו הקטנה צאי
וקבלי קדושין:
כל העושה שליח
לקבל הקידושין
צרי לעשותו בפני
עדים אבל האיש
שעש שליח לקדש
לו אשה אינו צריך
לעשותו בעדים שזו מקום לעדים
בשליחות האיש אלא להודיע אמנת
הדבר לפיכך אם הודו השליח והמשלח
אינו צריכין עדים כמו שליח הגט וכמו
שליח שחרשהו להפריש לו תרומה
וכיוצא בהן בכל מקום ששלוחו של
אדם כמותו ואינו צריך עדים: השליח
נעשה ער לפיכך אם עשה ב' שלוחים
לקדש לו אשה והלכו וקידשו אותה הן
הן שלוחיו והן עדי קידושין ואינו
צריכין לקדשה לו בפני שנים אחרים:
הכל

כרב ודלא כרב אפי' דאמר אביה
ולא היא עכ:

כתוב בה' קטנה דאיתיה לאביה
במדינת הים ואיכסיבתה אמה
איתא אילת הדא מילתא קמי רבנן
כמה זמנים ואמרי דשפיר עבדא
דכסאזין תריכו לה לקטל' אס איתא
לאב מקדש לה קידושי תול' ואי לא
מיכסב כתקנת דרבנן נכמה גדלה
גדלי' נישאוי דידה בקדה וכדאמא'
אב לא נכיל' לקדושי' עכ ולי אומר
שאין כישאוי' נישאוי ואפי' מדרבנ'
וראיתו מהא דפרק האיש מקדש
דמיית' מתבית' דריש יבמות וכולן
שמתו או שמיאכו ברותיהן מותרות
ודייק תלמוד דקידשה מאן אילימי'
דקידשה אביה מילין גיטה מעליא
בעיא וכו' עד דדחיק ומוקי שכעט'
בה מעשה יתומה בחיי האב והשת'
אמאי לא מוקי לה ככה' כע' ברי
ה' וכן כתב באביאסף בשם זקני
דכסא' האב אס כהנא והקידושין
בעין הון קידושין ובעינין גט ואיכ'
ינכא בעי' מילין ואם אין הקדושין
בעין איכ' צריכט עכ אומר רבנו
מכאן מיינו היה אונסאפי' כקדש'
בכה' דביעבד אסון לקיימ' רחמי'
שאל אביה קדשה לאחר ולכל' לרת
שאם באמה לחוש לכך אס' כן אס'
מת אביה במה תאסר לכל העולם
דמא קדשה ולא כדע' למי והא
ליתא דאמרי' בפק דניטין וכי עבד
כהן שברח ואשת כהן שמרדה על
בעלה אינן אוכלין בתרומה ואף
הכל

הגט כי בקדושין אס שכיח מודים
אינו כלום כי מודו השליח והשלוח
כמי ולא כלום הוא עכ':

ואגו אומר זו מחלוקת ישנה
היא ולי' ז' הלך בזה
בשיטת רבותינו כע' ויש ליראה
לדבריו בריש פרק האיש מקדש
שליח מכא' לן ואסיקא כדתנר'
יהושע בן קרח אומ' יוכין ששלוחו
של אדם כמותו שגאמר ושחטו
אנתו כל קהל ערת ישראל בין
הערכים וכי כל הקהל שוחטין
והלל אינו שוחט אלא אחד אלא
מכאן ששלוחו של אדם כמותו וכן
הביאה ר' אפאס ז' ובעיא כבולה
סניין למילך קדושין וגי' קדושין
ותרומה מהדדי ומשום דאיכא
למיספרך אנטרין הוכחה לכל' חד
באכפי כפשיה מיהו בכל פירכי
דפרי תלמוד' לא מנינו זה ההלוק
שילק הראב"ד ז' מכלל דלית לן
לפלגוי' ביניהו והא אסיק' כבולה
תלמודא וריש פרק האיש מקדש
דמקדש יבאה להניו וכן מבאיתו
בירושלמי שמעון בר אבא חייטי
גיטא וכתבו לה בעד אחר אחר
לקמיה דר' יוחנן אמ' ליה עד אחר
באשה ולא כלום וקל' המקדש בעב'
אחד אין חושש' לקדושי' ובקדושי'
גופיהו יש ליראה דגרסינן בהקנא
ל' ואם לא אחר' ל'
ל' וקדשה
פירקא גופיה הנהו בי תרי דקון
שמו חמרא תותי' ביבי בבבל שקל'
חד מיביהו כסא דחמרא יהב ליה
לחבריה אמ' ליה מיקדשא ברתך
לבראי אמ' רביא' אפי' למד חושש'
שמו כתר' האב שמו כתר' הבן
לא חיישי' אמרו ליה רבנן לרביא'
ודילמא ארבוני ארבי קמיה ושתיק'
אמ' להו רבה בר סימי' בפי' אמ' לן
מר לא סבר לה להא דרב ושמואל'
עכ ואי' ד' רבשליח קדושין בעב'
עדוף אפי' כתר' הבן כמי ושתיק'
מאי הו' הא ל' סהדי' ונדולה מון
ס' מיקה דאפי' בשתיק' לאחר
קדושין כני בפשיטות התלמוד
ופשתיק' ודאי ליכא סהדי' וכתברנו
דבריר' ז' וכמו שכתב ר' אפאס
ז' פרק החולין וכדמשמע' מ' מצות
חלי' בשמעתי' דנאשתמודענא
דאחוי' דמיתנא הוא דכל' בלוי'
מלת' לחוד לא בעי' סהדי' ועוד יש

על גב דאי בעי שקיל' ד' ז' מירא ופסיל' ליה כל היכא דאיתיה לא חיישינן להכי
ה' לא חיישינן וכן רבינו שמחה:
ב' פרק אחר רבא אמר רב כחמ' וכו' מדר' יוסי בר' יהודה ואמר ר' דאפי' רבנן מודו
בהא דלא גרע מתן מנה לבתי ותתקדש בתי לך דאמר שמקודשת מדין ערב' והא
קט' מדר' אפי' דמרבריי' וכול' לדקדק לן ולא מדברי רבנן וכו' בתוס' וכו':
ז' וכן פלגי' ור' ל' אין נרין לכתוב הרשאה לשליח לא כקנין ולא בלשון שטר' כ'
בפניו חתומי מטה מיכה פלוגי' את פלוגי' שליח לקדש לו את פלוגי' וכו' מילתא
בעלמא וכן דקדק רבי יעבז מהא דאמר הכא ודילמא שליח שויל' ודילמא ארבוני
ארבי קמיה ושתיק' ואמר ליה רבא בפ' ל' סבר לה מר' וכו' מכלל דאי חיישינן
למימד שליח שויל' או אמר הבן שיתיה שליח או ארבי קמאי וכתר' ודאי צריכה
גט וכן בפ' התקבל בעל אומ' לקדושי' ושלי' אומ' לגירושין מי כאמ' וכו' ואם כופר
המשלח אחרי כתיבת הגט והקדושין הוה ליה ספק ואולי' לחומרא שהרי יכא
שלישות מתחת ידו ולראביה כראה דאין קדושין כלל כדאמרין מי קנפיק גיטא
מתותיה ודיה דליהמנענין בהילכות גירושין פ' ז' עכ':

לי ראהי פ' דכתובות גמרא מתני' ז' אומר זה כתב ידי כו' דגרסינן אמר ר'
אבא אמ' רב הובא אמר רב שלשה שיטב' לקיים השטר וקרא ערעור על אחד
מהם וכו' ושיילינן בגמ' ערעור דמאי אילימא ערעור דנזלכותא תרי ותרי
ביניהו לא ערעור דפס' משפחה בלוי' מילתא בעלמא הוא עכ' אלא כל בלוי'
מלת' לחוד לא בעי' סהדי' ועוד יש

הכל

הכל

הכל

טור סי' ל' כתיב על
לשון והוא הלא כתיב
כדברי הרמב"ם והיה
מפקק לומר שאף
שליחות האשה אין
נרין עדים עכ':

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

הכל

מגיד משנה הלכות אישות מגרל עון נשים רלה

ק"י אב"ל השוטה וכו' פ"ק חרש מבוחר בסוניא: סרים שקדש וכו' כתבאר פ"ו מהלכות אסורי ביאה שסרים אדם אינו ראוי לכהן לכהן

וכל שכן להתייר אשה חסונה לא דבריו ככונתו ותלמוד ערוך הוא לא שאתה צריך להקנות על ההלכות ולדעת כי התייר חסונה שבת הלהבדל ז"ל הוא

וכימות והעלה רכבו יעקב ז"ל במצוה אחרונה דימות דלע"פ שלא הכיר בה כשקדשה נריב גט וכן עיקר: טומטום ואלדרינוס וכו' דין הטומטום ככתבאר שהיא קודם שנקרע ספק זכר ספק נקבה והדין הזה הוא דבא כר' יוסי דביתא שם דאמר כו חכמים א"כ זכר א"כ נקבה ועל מה שכתב רבנו נדריבנו גט מספק כתוב בהשגות:

אבל השוטה שקדש פקחת או פקח שקדש שוטה אין באן קידושי כלל לא מדברי תורה ולא מדברי ספרים: סרים שקדש בין סרים חמה בין סרים אדם וכן אילוני שנתקדשה הרי או קידושין גמורין: טומטום ואלדרינוס שקדשו אשה או שקדשן איש הרי אלו קידושי ספק וצריכין גט מספק: המקדש אחת מן העריות לא עשה כלום שאין קידושין תופסין לערוה חוץ מן הנדה שהבקר שאת הנדה הרי זו מקדש קידושין גמורין ואין ראוי לעשות כן: אשת איש שפשה ידה וקיבלה הקידושין מאחר בפני בעלה הרי זו מקדש לשי' שהאשה שאמרה לבעלה בפניו גירשתני נאמנת חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה אבל אם קדש אחר שלא בפני בעלה אין קידושין תופסין בה עד שתביא ראיה שנתגרש קודם שתקבל הקידושין כל שלא בפניו מעיזה: המקדש אחת מן השניות או מאיסורי לאוין או מאיסורי עשה וכן יבם שקדש צרת יבמה הרי זו מקדשת קידושין גמורין חוץ מיבמה שנתקדשה לזר שהיא מקדשת בלכך נסתפק לחכמים אם הקידושין תופסין ביבמה כשאחיבי לאוין או אין קידושין תופסין ברה בערוה ואע"פ שאסור לזר לכונו אחת מכל או הרי זה כגורש בגט: המקדש גייה או שפחה אינו קידושין אלא הרי היא אחר קידושין כמו שהיה קודם הקידושין וכן גוי ועבד שקידשו בת ישראל אין קידושהו קידושין ישראל

פ"ק אב"ל שוטה וכו' פ"ק חרש מבוחר בסוניא: סרים שקדש וכו' כתבאר פ"ו מהלכות אסורי ביאה שסרים אדם אינו ראוי לכהן לכהן

פ"ק אב"ל שוטה וכו' פ"ק חרש מבוחר בסוניא: סרים שקדש וכו' כתבאר פ"ו מהלכות אסורי ביאה שסרים אדם אינו ראוי לכהן לכהן

פ"ק אב"ל שוטה וכו' פ"ק חרש מבוחר בסוניא: סרים שקדש וכו' כתבאר פ"ו מהלכות אסורי ביאה שסרים אדם אינו ראוי לכהן לכהן

פ"ק אב"ל שוטה וכו' פ"ק חרש מבוחר בסוניא: סרים שקדש וכו' כתבאר פ"ו מהלכות אסורי ביאה שסרים אדם אינו ראוי לכהן לכהן

פ"ק אב"ל שוטה וכו' פ"ק חרש מבוחר בסוניא: סרים שקדש וכו' כתבאר פ"ו מהלכות אסורי ביאה שסרים אדם אינו ראוי לכהן לכהן

פ"ק אב"ל שוטה וכו' פ"ק חרש מבוחר בסוניא: סרים שקדש וכו' כתבאר פ"ו מהלכות אסורי ביאה שסרים אדם אינו ראוי לכהן לכהן

הדין ואין חזון לעשות כן לא יעשו לכונת ענין

הלכות אישות מגיד משנה

וכן אס נתן לה פקדון וכו' פירש קמא ובהלכות: החזיר לה חוב וכו' כריתא סע כנסי סלע זה שאני חייב לבי וכו' ואמר לה בתקדשי לי כן בשעת מתן מעות רבתה מקודשת לא רבתה אינה מקודשת לאחר מתן מעות אפילו רבתה אינה מקודשת ופירשה בנמ' רבתה דאמרה אין לא רבתה דאישתיקא והעמידה בנמרא דוקא ברלא שדיך וכראה מדברי רבנא שהיא מפרש חזר ואמר לה שלא חזר בני מין הפרעון אלא שדעתו שתקדש ושתהיה כפרעת חזר דקתי חזר לדבר עמה וכן כראה מדברי בעל הלכות ז"ל וכתב להשגח ולפי פירושו זה אפשר שאם חזר ואמר לה לא לפרעון לא לשם קדושתו וקבלתו ושתקא מקודשת ואפילו לא שדיך ונדיך

תלמוד עכל ומכל מקום בשלא הזכיר כלל בתמלה פרעון אלא שה' חיי' מנה והגיע ומכאן אמר לה הרי את מקודשת במנה זו ונטלתו ושתקא מקודשת אף על פי שלא שדיך ואעפ' שאמרה לא כתבתי לה תקדש אלא כדי להפרע מחובי קבלתי איכה כאמרת חלו דבריו ז"ל: ואם חזר לה אחר שנטלתו וכו' וזו שאמרנו בבבב' טו' לחזר מתן מעות אפי' רבתה איכה מקודשת ודע שאין חלוק בזה בין שדיך ללא שדיך שכן שם לידה בתורת פרעון במה תקדש אחר כך וכן מתבאר בדברי רבנו ופשוט ה' הוא: המקדש במלוה וכו' פ"ק ופ"ד האיש מקדש דף מ"ז: מיימר המקדש במלוה איכה מקודשת ושם מתבאר שאפילו בשטר איכה מקודשת ויש מי שכתב שאם היתה מלוה בשטר החזיר לה השטר בשעת הקדושתו ויש בכ"ז שוה פרוטה הרי היא מקודשת דהוה כמקדש במלוה ופרוטה וכן נזכר בגמ' באוקמתא אחת שעשו שם על כריתא אחת וכן כראה מדברי טוב הלמבן ז"ל והרשב"א ז"ל ורבנו ל"א סע הזכיר חזרת השטר וגם בהלכות לא נזכר כלל ואפשר שאף הוא ז"ל יודה בזה אלא שאם כן היה דעתו כשהזכיר דין המשכון היה לו להזכיר: הוה לז' אגלה מלוה וכו' פ"ק קמא אמר רב כחמין המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודש מדר' יוסי בר' ט"בא ופירו' עין במלוה הוא מקדשה ומחזיר לה המשכון ויש שהיו סוברים לומר טוב אפילו אינו מחזיר המשכון בשעת קדושתו היא מקודשת ודעת רבנו עקר וכן הסכי' הרשב"א ז"ל וכן נר' מלוה דארונו לה זמכא ובהלכות פירשו כגון דמטא זמניה למגבייה מיכה וארונו לה זמכא ואמר לה בהיהא הכאה דמרוחכא לך עס זמן פלוגי את מקודשת לי ואי קשיא לך הוה איתא מלוה איתא משום הכי מקדשא ביה מלוה גופה ליתא דליקדיש בה דקיימא לך מלוה להנאה כמנה עכ' לשון ההלכות ויש מי שכתב דלפי זה כל שכן אס מחל לה המלוה בעצמה ואמר לה התקדשי לי בשטר הכאה המחילה שהיא מקודשת ורבנו ז"ל לא ישרו בעיניו דברי ההלכות דאי אפשר שתועיל יותר הכאה מלוה עמה וכו' דבשעת הקדושתו איכה כותב לה דבר לא עדיף דרווחת זמן ממלוה גופה וכן דעת ר"ח ז"ל וזוה פירש הכאה מלוה שעתה כותב לה מעות בהלואה ומרווח לה זמן שקובע לה לפרעון והרשב"א ז"ל מסכי' מין לדעת ההלכות ובכלל דברי יתבאר דברי ההלכות:

וכן אס נתן פקדון לה וא' לה כנסי פקדון זה חזר ואמר לה הרי את מקודש' לי בו אם אמר לה קודם שנטלתו ונטלתו ושתקא הרי זו מקודשת ואם אחר שנטלתו בתורת פקדון אמר לה הרי את מקודשת בו ושתקא אין זו בלא שכל שתקא של אחר מתן מעות אינה מועלת אבל אם אמרה הן אחר שנטלה הרי זו מקודשת: החזיר לה חוב שהי' לה אצלו ואמר לה הרי את מקודשת בו קודם שתטלנו ונטלתו ושתק' אם היה ביניהן 'שידוכין הרי זו מקודשת ואם לא שדיך אינה מקודשת עד שתאמר הן ואם אמר לה אחר שנטלה החוב שלה הרי את מקודשת בו ואפילו אמר הן אינה מקודשת שהרי לא הגיע לידה ממנו כלן לא שלה נטלה וכבר נפרע חובו משעה שנטלה ואינה יכולה לחזור ולתובעו בחו' פעם אחרת: הבקדש במלוה אפי' היתה בשטר אינה מקודשת כיצד כגון שהיה לו אצלה חוב דינר ואמר לה הרי את מקודשת לי בדינר שיש לי בידך אינה מקודשת מפני שהמלוה להוצא ניתנה ואין כאן דבר קיים ליהנות בו מועתה שכבר הוציא אותו דינר ועברה הנאתו: היה לו אצלה מלו' על המשכון וקודש' באות המלוה והחזיר לה את המשכון הרי זו מקודשת שהרי היא נהנית במשכון מעתה והרי הגיע הנאה לידה: המקדש במלוה הרי זו מקודשת כיצד כגון שהלוה אותה עתה מאתים וזו ואמר לה הרי את מקודשת לי בהנאת זמן שארוחיה לך במלוה זו שתהי' בידך כך וכך יום ואני תובעה ממך עד זמן פלוני הרי זו מקודשת' שהרי יש לה הנאה נעת' להשתמ' במלוה זו

עד סוף זמן שקבע ואסור לעשות כן מפני שהיא ברבית ופרשו רבותי בהנאת מלוה דברי שאין ראוי לשמעו: אב'ר לה הרי את מקודשת לי בפרוטה זו והוב' שיש לי אצלה הרי זו מקודשת וכן אם אמר לה במלוה שיש לי אצלה ובפרוטה זו הרי זו מקודשת: הוה לו חוב ביד אחרי' ואמר לה הרי את מקודשת לי בחוב שיש לי ביד זה במעמד שלשתן הרי זו מקודשת: קדשה בפקדון ומקודשת: אמר לה הרי את מקודשת ונתן לה פרוטה משלו ודיבר עליה ל' שטרות ונתן לה מדבריו הרי היא מקודשת במלוה אינה מקודשת: הרי

מגיד עון וכן אס נתן לה פקדון עד והרי ה' הגיע הפאה לידה פקד' דקדושתו המקדש בהכאת מלוה עד שאין ראוי לשמעו: כתב הר' אב'ר ז"ל הראשונים פירשו כגון שהגיע זמן המלוה לפרעו ומעו' וידיה מ' מומכ' לפרעו והיא היתה כותבת מיד כרנן דינר למי שמאריך לה הזמן חדש אחד והאריך לה בשטר הקדושתו מתקדשת וזוהו דארונו לה זמכא וכל שכן מה שכתב הוא עכ"ל:

ואני אומר גם לכניש פירושי' אחרים מתיישבים יפה בהלכה זו פ' קמ' דקדושתו וי"מ זה שכתב ר"ח ז"ל מן האחרונים הוא נכסון הוה: אמר לה הרי את מקודשת לי בפרוטה זו ונחב' שיש לי אצלך הרי זו מקודשת פ"ד האיש מקדש דף מ"ז: וכן אס אמר לה במלוה שיש לי אצלך ובפרוטה זו הרי זו מקודשת: פ"ד הנזיל ענין דף ט"ו: היה לו חוב ביד אחרי' עד ברשות קיים הרי זו מקודשת פ"ק האיש מקדש: אמר לה הרי את מקודשת לי בשטר שיש לי אצלך והמקדש במלוה אינה מקודשת פ' האומר: הרי

מחילה זו דעתה הוא דקיימ' לה הך פרוטה בהכאת מלוה אכל כי מקדש לה בעיקר המעו' לאו מיידיה כה שכתב הס' ברשות ושלח עכ' פ"ט':

הנה"ה עטור סע כסס הכאה ז"ל דוקא דמטא לידה ד' דתקדש בתורת משכון אכל אי לא מטא לידה בתורת משכון אף על גב ד' דמדיכא סכ' ל' דתקדש' פ"ד הנזיל ענין דף ט"ו: הוה לז' חוב ביד אחרי' עד ברשות קיים הרי זו מקודשת פ"ק האיש מקדש: אמר לה הרי את מקודשת לי בשטר שיש לי אצלך והמקדש במלוה אינה מקודשת פ' האומר: הרי

מקדש' לו בשאה שהשאלה אס היה הפקדון והשאה פרוטה או שוה פרוטה מהן קיים ברשות הרי זו מקודשת: אמר לה הרי את מקודשת לי בשטר שארבר עליך לשלטון ודיבר עליה ל' שטרות והנחה השלטון ולא תבעה אינה מקודשת אלא אם נתן לה פרוטה משלו שהנאה שבאה לה מדבריו הרי היא מקודשת במלוה אינה מקודשת: המקדש בהכאת מלוה וכו' סע אכ"י המקדש במלוה אינה מקודשת בהכאת מלוה וכו' פ"ק קמא אמר רב כחמין המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודש מדר' יוסי בר' ט"בא ופירו' עין במלוה הוא מקדשה ומחזיר לה המשכון ויש שהיו סוברים לומר טוב אפילו אינו מחזיר המשכון בשעת קדושתו היא מקודשת ודעת רבנו עקר וכן הסכי' הרשב"א ז"ל וכן נר' מלוה דארונו לה זמכא ובהלכות פירשו כגון דמטא זמניה למגבייה מיכה וארונו לה זמכא ואמר לה בהיהא הכאה דמרוחכא לך עס זמן פלוגי את מקודשת לי ואי קשיא לך הוה איתא מלוה איתא משום הכי מקדשא ביה מלוה גופה ליתא דליקדיש בה דקיימא לך מלוה להנאה כמנה עכ' לשון ההלכות ויש מי שכתב דלפי זה כל שכן אס מחל לה המלוה בעצמה ואמר לה התקדשי לי בשטר הכאה המחילה שהיא מקודשת ורבנו ז"ל לא ישרו בעיניו דברי ההלכות דאי אפשר שתועיל יותר הכאה מלוה עמה וכו' דבשעת הקדושתו איכה כותב לה דבר לא עדיף דרווחת זמן ממלוה גופה וכן דעת ר"ח ז"ל וזוה פירש הכאה מלוה שעתה כותב לה מעות בהלואה ומרווח לה זמן שקובע לה לפרעון והרשב"א ז"ל מסכי' מין לדעת ההלכות ובכלל דברי יתבאר דברי ההלכות:

מקדש' לו בשאה שהשאלה אס היה הפקדון והשאה פרוטה או שוה פרוטה מהן קיים ברשות הרי זו מקודשת: אמר לה הרי את מקודשת לי בשטר שארבר עליך לשלטון ודיבר עליה ל' שטרות והנחה השלטון ולא תבעה אינה מקודשת אלא אם נתן לה פרוטה משלו שהנאה שבאה לה מדבריו הרי היא מקודשת במלוה אינה מקודשת: המקדש בהכאת מלוה וכו' סע אכ"י המקדש במלוה אינה מקודשת בהכאת מלוה וכו' פ"ק קמא אמר רב כחמין המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודש מדר' יוסי בר' ט"בא ופירו' עין במלוה הוא מקדשה ומחזיר לה המשכון ויש שהיו סוברים לומר טוב אפילו אינו מחזיר המשכון בשעת קדושתו היא מקודשת ודעת רבנו עקר וכן הסכי' הרשב"א ז"ל וכן נר' מלוה דארונו לה זמכא ובהלכות פירשו כגון דמטא זמניה למגבייה מיכה וארונו לה זמכא ואמר לה בהיהא הכאה דמרוחכא לך עס זמן פלוגי את מקודשת לי ואי קשיא לך הוה איתא מלוה איתא משום הכי מקדשא ביה מלוה גופה ליתא דליקדיש בה דקיימא לך מלוה להנאה כמנה עכ' לשון ההלכות ויש מי שכתב דלפי זה כל שכן אס מחל לה המלוה בעצמה ואמר לה התקדשי לי בשטר הכאה המחילה שהיא מקודשת ורבנו ז"ל לא ישרו בעיניו דברי ההלכות דאי אפשר שתועיל יותר הכאה מלוה עמה וכו' דבשעת הקדושתו איכה כותב לה דבר לא עדיף דרווחת זמן ממלוה גופה וכן דעת ר"ח ז"ל וזוה פירש הכאה מלוה שעתה כותב לה מעות בהלואה ומרווח לה זמן שקובע לה לפרעון והרשב"א ז"ל מסכי' מין לדעת ההלכות ובכלל דברי יתבאר דברי ההלכות:

מקדש' לו בשאה שהשאלה אס היה הפקדון והשאה פרוטה או שוה פרוטה מהן קיים ברשות הרי זו מקודשת: אמר לה הרי את מקודשת לי בשטר שארבר עליך לשלטון ודיבר עליה ל' שטרות והנחה השלטון ולא תבעה אינה מקודשת אלא אם נתן לה פרוטה משלו שהנאה שבאה לה מדבריו הרי היא מקודשת במלוה אינה מקודשת: המקדש בהכאת מלוה וכו' סע אכ"י המקדש במלוה אינה מקודשת בהכאת מלוה וכו' פ"ק קמא אמר רב כחמין המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודש מדר' יוסי בר' ט"בא ופירו' עין במלוה הוא מקדשה ומחזיר לה המשכון ויש שהיו סוברים לומר טוב אפילו אינו מחזיר המשכון בשעת קדושתו היא מקודשת ודעת רבנו עקר וכן הסכי' הרשב"א ז"ל וכן נר' מלוה דארונו לה זמכא ובהלכות פירשו כגון דמטא זמניה למגבייה מיכה וארונו לה זמכא ואמר לה בהיהא הכאה דמרוחכא לך עס זמן פלוגי את מקודשת לי ואי קשיא לך הוה איתא מלוה איתא משום הכי מקדשא ביה מלוה גופה ליתא דליקדיש בה דקיימא לך מלוה להנאה כמנה עכ' לשון ההלכות ויש מי שכתב דלפי זה כל שכן אס מחל לה המלוה בעצמה ואמר לה התקדשי לי בשטר הכאה המחילה שהיא מקודשת ורבנו ז"ל לא ישרו בעיניו דברי ההלכות דאי אפשר שתועיל יותר הכאה מלוה עמה וכו' דבשעת הקדושתו איכה כותב לה דבר לא עדיף דרווחת זמן ממלוה גופה וכן דעת ר"ח ז"ל וזוה פירש הכאה מלוה שעתה כותב לה מעות בהלואה ומרווח לה זמן שקובע לה לפרעון והרשב"א ז"ל מסכי' מין לדעת ההלכות ובכלל דברי יתבאר דברי ההלכות:

מקדש' לו בשאה שהשאלה אס היה הפקדון והשאה פרוטה או שוה פרוטה מהן קיים ברשות הרי זו מקודשת: אמר לה הרי את מקודשת לי בשטר שארבר עליך לשלטון ודיבר עליה ל' שטרות והנחה השלטון ולא תבעה אינה מקודשת אלא אם נתן לה פרוטה משלו שהנאה שבאה לה מדבריו הרי היא מקודשת במלוה אינה מקודשת: המקדש בהכאת מלוה וכו' סע אכ"י המקדש במלוה אינה מקודשת בהכאת מלוה וכו' פ"ק קמא אמר רב כחמין המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודש מדר' יוסי בר' ט"בא ופירו' עין במלוה הוא מקדשה ומחזיר לה המשכון ויש שהיו סוברים לומר טוב אפילו אינו מחזיר המשכון בשעת קדושתו היא מקודשת ודעת רבנו עקר וכן הסכי' הרשב"א ז"ל וכן נר' מלוה דארונו לה זמכא ובהלכות פירשו כגון דמטא זמניה למגבייה מיכה וארונו לה זמכא ואמר לה בהיהא הכאה דמרוחכא לך עס זמן פלוגי את מקודשת לי ואי קשיא לך הוה איתא מלוה איתא משום הכי מקדשא ביה מלוה גופה ליתא דליקדיש בה דקיימא לך מלוה להנאה כמנה עכ' לשון ההלכות ויש מי שכתב דלפי זה כל שכן אס מחל לה המלוה בעצמה ואמר לה התקדשי לי בשטר הכאה המחילה שהיא מקודשת ורבנו ז"ל לא ישרו בעיניו דברי ההלכות דאי אפשר שתועיל יותר הכאה מלוה עמה וכו' דבשעת הקדושתו איכה כותב לה דבר לא עדיף דרווחת זמן ממלוה גופה וכן דעת ר"ח ז"ל וזוה פירש הכאה מלוה שעתה כותב לה מעות בהלואה ומרווח לה זמן שקובע לה לפרעון והרשב"א ז"ל מסכי' מין לדעת ההלכות ובכלל דברי יתבאר דברי ההלכות:

מוניד משנה הלכות אישות נשים רלה

כל המזנה על מה שבת בו וכי כפר בתבארה... ביער פנון שקדש אשה וכו' כריתא הנבאה עם פין דקדושין ובשאר מקומות האומר לאשה הרי את...

וכמה אמרו חכמי כל המתנ על מה שכתו בתור תנאו בטל חוץ בדבר... שבממון שתנאו קיים כגון שקד או נירש או נתן או מכר על תנאו שהוא...

אדם לכפול וכו' הו' דעת הרב לפסי... זל בתשובה וקנת מן האחרונים... סוכרין כן וקוקש להם והלא עקד...

פ' פלגה לפר' י' מנחלין... וכן כתב ר' שמואל בן... חפני הכהן דאין הלכך... מאי לא בנידושין וקדושין...

אדם לכפול תנאו לא בנידושין... ראוי לכפול על דבר זה שכפרות התנאי עם שאר הארבע דברים... ראובן למדו איתן חכמים אם יעברו בני נד וכו' ואם לא יעברו ותנאו זה לא הורה...

זו מקדשת לשני וכן הדין בנידושין ובממונות בשעה שיתקיים התנאי... הכתנה בכזה דברים אמורים בשחיה שם תנאי ולא אמר לה הרי את מקודשת לי...

לן כונתיה בהא וכתב הוא דאעב' דהיה משמע דאי נמרינ מתכאי בני נד... הדברים שיון ולא כתבר הטעם לו דבריו זל ושיהיה דבר שאיפשר לקיימו בדוקא מוסס...

ובהשנות א"א... ומה שכתבנו הטעם... ומה שכתבנו הטעם... ומה שכתבנו הטעם...

הוא דקיימא לן כל האומר על מנת כאומר מעבשיו דמי עד כאן ולא כחלקו אלא בעל מנת... מוכרח מן המצוות שבצדק מי שאזו וכל זה מוסס מכל המפרשים זל ויכול מקום אם יש זמן...

התנאי ובעלי התוספות חלוקין בזה והרם בן הרשב"א זל הניחו דבר זה ככרין עיון וקבלת הגאונים תכלית... אכל

מגדל עז

הלכות אישות

מגיד משנה

פרק שביעי האומר

לאשה הרי את מקודשת על מנת

שירצה אבי עד איכה מקודשת:

הראב"ד ז"ל לא הסכי' יפה לשמועה זו שהיא רובה לומר דעל

מנת שירצה אבי עד דאמ' אין משמע ושמתא לא אזלא הכי

אלא עד דאמר בפירוש מסתמא

עד שיסתוק משמע הילכך שתק

כששמע מקודשת ולתירוצא בתר

דשמעת' על מנת שיר' אבא שלא

ימחה משמע עכ"ל:

ואני אומר כמה לא חלי ולא

מרגיש נבדא דמריה

סייעיה כי האיניא שהביא ראב"ד

היא במסכת קדושין והשמיעה לי

אלפס להשמיענו שאיכה הלכה

דהו' לקו שיכוי דחיקי ולא בריתי

וסמך למ' על סוגיא פשוטה ו

ופירוק תריבא לפוס מסק' דלית

בה טומי במסכת כתובות המידר

גמרא מתניתין דהקדשה את

האשה על מנת כו' גבי מומר

דאמר רבא מחלוקת בטענות שתי

כשיס כו' עד אבא בטענות אשה

אחת דברי הכל איכה כריח הימנו

גט נשקלין וטריסן עלה טובא עד

דאיתבי עלה מיהא דתיבא הריני

בועליך על מנת שאם ירצה אבא

אף על פי שלא רצה קאב הרי זו

מקודשת ר' שמעון בן יהודה אומ'

משום רבי שמעון אס רצה קאב

מקודשת לא רצה קאב איכה

מקודשת והא קבא דטענות אשה

אחת היא ופליגי ומסקין התם

בהא קמיפלגי דמר סבר על מנת

שאם ירצה אבא עמי שאם ישתוק

קאב והא שתיק ליה נמר סבר

עמי שאם ירצה אבא שיאמר אבא

אין והא לא אמר אין עכ' הנה

עיכך רואת דסוגיין אזלא דעמי

שירצה אבא עד דאמר אבא אין

דהינו ר' שמעון דקאי כמתבין ושאר שינוי דקידושין לא חייש להו תלמודא

בכתובות לא לתירוצא קמא ולא לתירוצא בתרא והדין היא סברא מעלייתא

ודיבא דקדושא מדאמרינן כגולי תלמודא היכי דמי נס לבו בהוראה כגון

דאפליגו תרי תבאי אותרי אמוראי וסוגיין דעלמא כחד מינייהו ולא אזיל שאיל

דף סג למאן דקשיש מיניה: עמי שלא ימחה אבי עד הרי זו מקודשת פרק המידר

ופרק האומר: (בתב) הראב"ד אס לא מוחה היינו

שתק א"כ מה בין שיסתוק לשלא ימחה עכ"ל) ואני אומר

תימיה אס יבא דבר זה מפי רבינו הקדוש הראב"ד ז"ל דהא סוגיין מחלפא היא

פ' האומר דאוקימנא רישא ומציעתא בחד טעמא וסיפא בחד טעמא וכדאורי

רבי יבאי אלא שאני רואה כל אחד הולך כפי שטתו וכבר הוכחתי מסוגיית

המידר דעת ר"מ ז"ל וכן מוכיח על זה פרק האומר כי שפירש רבא האב דאמר

אין מפרשים לא רצה דשתוק וכשפירשו רבא האב דשתוק דהיינו לא מוחה

כפרש לא רצה דמחה ושכח הרב והפסו: מת הן ואח"כ שמע עד ולא תפול

לפני יבם: כתב הראב"ד ואפילו שמע קודם שמת הן ולא מוחה

שאין לו זמן וכך עכ"ל: ואני אומר יפה דקדק ר"מ ז"ל שהשוה מדות לשון המשנה

פרק האומר דקתני מת האב הרי זו מקודשת מת הן מלמד

אותו לומר שאינו רוצה עכ' ועל כרחין מת האב קודם שישמע קאמר והכי כמי

מת הן קודם שישמע האב קאמר ורואה אבי כי ריבוי לשונם וענינם כל אחד

הילך לפי שיטתו בפי עמי שירצה אבא שכתבתי בסמוך והוכחתי מסוגיית פר'

המידר בידר דברי ר"מ ז"ל וגם סוגיית פרק האומר מוכחא על לשונו זה דכי אסיקנא פירוש משכתינו עמי שירצה עמי שיסתוק אקשינן אימא סיפא מת הן מלמד

אותו לומר שאינו רוצה אמאי והא שתיק עכ' דוק מיכה דעל כרחין מיירי בשמת הן ואחר כך שמע האב דאי בחי הן שמע האב דינו ידוע אס שתק אס לאו וכס

לפי המשקל דמחה דלא שייך לשון מחאה אלא כשהבן חי אלא לאח' שמת מה נידר למחאה והלא כבר מת ולכך הוא נרדף ליומר ששכינו במשכתינו מלמדן אותו

שיאמר איכי רוצה:

אבל צריך להתנות בדבר שאפשר לקיימו אבל אם התנה בדבר שאי

אפשר לקיימו הרי זה כמפליגה בדברי ואין שם תנאי וכל האומ' על מנת

כאימ' מעכשיו ואינו צרי' לכפול התנאי

ולא להקדמו למעש' ביצר האומ' לאש'

הרי את מקודשת לי על מנת שתתני לי

באתים זו הרי זה גיטך על מנת שתתני

לי מאתי זו הרי חצר זו נתוני לך במתני

על מנת שתתני לי מאתי זו הרי תנאו

קיים ונתקדשה או

כתב כס"ה שכל

דעתו בזה שאע"פ

בחצר והם יתנו ה

המאתים זו ואם לא

נתנו לא תהיה זו

מקודשת ולא מגורש'

מגרין רבי מאיר

כפילות אין הלכה

ואע"פ שלא כפל

תנאו ואע"פ שהקדי

המעש' לתנאי והנט

דקידושין או הגט

בירה והחזיקה זו בחצר ואחר כך השלים תנאו שהרי כשיתקיים התנאי

הזוכה זו בחצר ותקדש זו ותתגרש זו משעה ראשונה שבה נעשה המעש'

כאילו לא היה שם תנאי כלל:

אבי ע"ד דאמר אין משמע ושמתא לא אזלא הכי

אלא עד דאמר בפירוש מסתמא

עד שיסתוק משמע הילכך שתק כששמע

מקודשת ולתירוצא בתרא דשמעתא עמי שירצה אבא שלא ימחה משמע עכ"ל

ולא הכריע הרב ז"ל אי זה משתי הלכות היא הלכה אס שכאמר דעל מנת

שירצה רוצה לומר שיסתוק או שרוצה לומר שלא ימחה והר"ם בן ז"ל אף הוא

מפר השמועה כפי הר"א ז"ל ופסק כתיבונ' בתרא דעל מנת שירצה שלא ימחה

קאמר וכבר פיר' הר"שכא השמועה כדעת רבנו דעל מנת שירצה שיאמר הן

הוא נכן הוא מוכרח מן התוספתא כמו שכתב ודקדוק הלשון כך הוא דעל

מנת שירצה רוצה לומר שכדע שהיא רוצה וצריך שיגלה רצונו וכן עיקר ודע

שכל התנאים שלא קבע להן זמן שתתקן לעולם וכן מתבאר בדברי רבנו פרק

שמיני מהלכות גירושין לפיכך אס הם במעשה כגון שהרוצה על מנת שיעשה

כך נכן או שיהיה כך נכן ולא קבע זמן לתכאול כל זמן שיהיה הדבר הוא

נתקיים התכאול והאומר על מנת שירצה פלוני שהוא לדעת רבנו כאומר על

מנת שיאמר הן הרי זמנו לעולם וכתבנו הר"ם בן נהרשב"א ז"ל שהאומר על מנת

שיאמר הן אפילו אמר בתחלה איני רוצה וחזר ואמר הן נתקיים התכאול וכן

הדין לדעת רבנו והרשב"א ז"ל באומר על מנת שירצה וכן שכינו בתוספתא על

מנת שירצה אבא אף על פי שאומר האב איני רוצה הרי זו מקודשת שמה

יתרצה

אבל ע"ד דאמר אין משמע ושמתא לא אזלא הכי

אלא עד דאמר בפירוש מסתמא

עד שיסתוק משמע הילכך שתק כששמע

מקודשת ולתירוצא בתרא דשמעתא עמי שירצה אבא שלא ימחה משמע עכ"ל

ולא הכריע הרב ז"ל אי זה משתי הלכות היא הלכה אס שכאמר דעל מנת

שירצה רוצה לומר שיסתוק או שרוצה לומר שלא ימחה והר"ם בן ז"ל אף הוא

מפר השמועה כפי הר"א ז"ל ופסק כתיבונ' בתרא דעל מנת שירצה שלא ימחה

קאמר וכבר פיר' הר"שכא השמועה כדעת רבנו דעל מנת שירצה שיאמר הן

הוא נכן הוא מוכרח מן התוספתא כמו שכתב ודקדוק הלשון כך הוא דעל

מנת שירצה רוצה לומר שכדע שהיא רוצה וצריך שיגלה רצונו וכן עיקר ודע

שכל התנאים שלא קבע להן זמן שתתקן לעולם וכן מתבאר בדברי רבנו פרק

שמיני מהלכות גירושין לפיכך אס הם במעשה כגון שהרוצה על מנת שיעשה

כך נכן או שיהיה כך נכן ולא קבע זמן לתכאול כל זמן שיהיה הדבר הוא

נתקיים התכאול והאומר על מנת שירצה פלוני שהוא לדעת רבנו כאומר על

מנת שיאמר הן הרי זמנו לעולם וכתבנו הר"ם בן נהרשב"א ז"ל שהאומר על מנת

שיאמר הן אפילו אמר בתחלה איני רוצה וחזר ואמר הן נתקיים התכאול וכן

הדין לדעת רבנו והרשב"א ז"ל באומר על מנת שירצה וכן שכינו בתוספתא על

מנת שירצה אבא אף על פי שאומר האב איני רוצה הרי זו מקודשת שמה

יתרצה

אבי ע"ד דאמר אין משמע ושמתא לא אזלא הכי

אלא עד דאמר בפירוש מסתמא

עד שיסתוק משמע הילכך שתק כששמע

מקודשת ולתירוצא בתרא דשמעתא עמי שירצה אבא שלא ימחה משמע עכ"ל

ולא הכריע הרב ז"ל אי זה משתי הלכות היא הלכה אס שכאמר דעל מנת

שירצה רוצה לומר שיסתוק או שרוצה לומר שלא ימחה והר"ם בן ז"ל אף הוא

מפר השמועה כפי הר"א ז"ל ופסק כתיבונ' בתרא דעל מנת שירצה שלא ימחה

קאמר וכבר פיר' הר"שכא השמועה כדעת רבנו דעל מנת שירצה שיאמר הן

הוא נכן הוא מוכרח מן התוספתא כמו שכתב ודקדוק הלשון כך הוא דעל

מנת שירצה רוצה לומר שכדע שהיא רוצה וצריך שיגלה רצונו וכן עיקר ודע

שכל התנאים שלא קבע להן זמן שתתקן לעולם וכן מתבאר בדברי רבנו פרק

שמיני מהלכות גירושין לפיכך אס הם במעשה כגון שהרוצה על מנת שיעשה

כך נכן או שיהיה כך נכן ולא קבע זמן לתכאול כל זמן שיהיה הדבר הוא

נתקיים התכאול והאומר על מנת שירצה פלוני שהוא לדעת רבנו כאומר על

מנת שיאמר הן הרי זמנו לעולם וכתבנו הר"ם בן נהרשב"א ז"ל שהאומר על מנת

שיאמר הן אפילו אמר בתחלה איני רוצה וחזר ואמר הן נתקיים התכאול וכן

הדין לדעת רבנו והרשב"א ז"ל באומר על מנת שירצה וכן שכינו בתוספתא על

מנת שירצה אבא אף על פי שאומר האב איני רוצה הרי זו מקודשת שמה

יתרצה

אבי ע"ד דאמר אין משמע ושמתא לא אזלא הכי

אלא עד דאמר בפירוש מסתמא

עד שיסתוק משמע הילכך שתק כששמע

מקודשת ולתירוצא בתרא דשמעתא עמי שירצה אבא שלא ימחה משמע עכ"ל

ולא הכריע הרב ז"ל אי זה משתי הלכות היא הלכה אס שכאמר דעל מנת

שירצה רוצה לומר שיסתוק או שרוצה לומר שלא ימחה והר"ם בן ז"ל אף הוא

מפר השמועה כפי הר"א ז"ל ופסק כתיבונ' בתרא דעל מנת שירצה שלא ימחה

קאמר וכבר פיר' הר"שכא השמועה כדעת רבנו דעל מנת שירצה שיאמר הן

הוא נכן הוא מוכרח מן התוספתא כמו שכתב ודקדוק הלשון כך הוא דעל

מנת שירצה רוצה לומר שכדע שהיא רוצה וצריך שיגלה רצונו וכן עיקר ודע

שכל התנאים שלא קבע להן זמן שתתקן לעולם וכן מתבאר בדברי רבנו פרק

שמיני מהלכות גירושין לפיכך אס הם במעשה כגון שהרוצה על מנת שיעשה

כך נכן או שיהיה כך נכן ולא קבע זמן לתכאול כל זמן שיהיה הדבר הוא

נתקיים התכאול והאומר על מנת שירצה פלוני שהוא לדעת רבנו כאומר על

מנת שיאמר הן הרי זמנו לעולם וכתבנו הר"ם בן נהרשב"א ז"ל שהאומר על מנת

שיאמר הן אפילו אמר בתחלה איני רוצה וחזר ואמר הן נתקיים התכאול וכן

הדין לדעת רבנו והרשב"א ז"ל באומר על מנת שירצה וכן שכינו בתוספתא על

מנת שירצה אבא אף על פי שאומר האב איני רוצה הרי זו מקודשת שמה

יתרצה

אבי ע"ד דאמר אין משמע ושמתא לא אזלא הכי

אלא עד דאמר בפירוש מסתמא

עד שיסתוק משמע הילכך שתק כששמע

מקודשת ולתירוצא בתרא דשמעתא עמי שירצה אבא שלא ימחה משמע עכ"ל

ולא הכריע הרב ז"ל אי זה משתי הלכות היא הלכה אס שכאמר דעל מנת

שירצה רוצה לומר שיסתוק או שרוצה לומר שלא ימחה והר"ם בן ז"ל אף הוא

מפר השמועה כפי הר"א ז"ל ופסק כתיבונ' בתרא דעל מנת שירצה שלא ימחה

קאמר וכבר פיר' הר"שכא השמועה כדעת רבנו דעל מנת שירצה שיאמר הן

הוא נכן הוא מוכרח מן התוספתא כמו שכתב ודקדוק הלשון כך הוא דעל

מנת שירצה רוצה לומר שכדע שהיא רוצה וצריך שיגלה רצונו וכן עיקר ודע

שכל התנאים שלא קבע להן זמן שתתקן לעולם וכן מתבאר בדברי רבנו פרק

שמיני מהלכות גירושין לפיכך אס הם במעשה כגון שהרוצה על מנת שיעשה

כך נכן או שיהיה כך נכן ולא קבע זמן לתכאול כל זמן שיהיה הדבר הוא

נתקיים התכאול והאומר על מנת שירצה פלוני שהוא לדעת רבנו כאומר על

מנת שיאמר הן הרי זמנו לעולם וכתבנו הר"ם בן נהרשב"א ז"ל שהאומר על מנת

שיאמר הן אפילו אמר בתחלה איני רוצה וחזר ואמר הן נתקיים התכאול וכן

הדין לדעת רבנו והרשב"א ז"ל באומר על מנת שירצה וכן שכינו בתוספתא על

מנת שירצה אבא אף על פי שאומר האב איני רוצה הרי זו מקודשת שמה

יתרצה

אבי ע"ד דאמר אין משמע ושמתא לא אזלא הכי

אלא עד דאמר בפירוש מסתמא

עד שיסתוק משמע הילכך שתק כששמע

מקודשת ולתירוצא בתרא דשמעתא עמי שירצה אבא שלא ימחה משמע עכ"ל

ולא הכריע הרב ז"ל אי זה משתי הלכות היא הלכה אס שכאמר דעל מנת

שירצה רוצה לומר שיסתוק או שרוצה לומר שלא ימחה והר"ם בן ז"ל אף הוא

מפר השמועה כפי הר"א ז"ל ופסק כתיבונ' בתרא דעל מנת שירצה שלא ימחה

קאמר וכבר פיר' הר"שכא השמועה כדעת רבנו דעל מנת שירצה שיאמר הן

הוא נכן הוא מוכרח מן התוספתא כמו שכתב ודקדוק הלשון כך הוא דעל

מנת שירצה רוצה לומר שכדע שהיא רוצה וצריך שיגלה רצונו וכן עיקר ודע

שכל התנאים שלא קבע להן זמן שתתקן לעולם וכן מתבאר בדברי רבנו פרק

שמיני מהלכות גירושין לפיכך אס הם במעשה כגון שהרוצה על מנת שיעשה

כך נכן או שיהיה כך נכן ולא קבע זמן לתכאול כל זמן שיהיה הדבר הוא

נתקיים התכאול והאומר על מנת שירצה פלוני שהוא לדעת רבנו כאומר על

מנת שיאמר הן הרי זמנו לעולם וכתבנו הר"ם בן נהרשב"א ז"ל שהאומר על מנת

שיאמר הן אפילו אמר בתחלה איני רוצה וחזר ואמר הן נתקיים התכאול וכן

הדין לדעת רבנו והרשב"א ז"ל באומר על מנת שירצה וכן שכינו בתוספתא על

מנת שירצה אבא אף על פי שאומר האב איני רוצה הרי זו מקודשת שמה

יתרצה

אבי ע"ד דאמר אין משמע ושמתא לא אזלא הכי

אלא עד דאמר בפירוש מסתמא

עד שיסתוק משמע הילכך שתק כששמע

יתרנה לאחר שעה ופירושו ספק מקודשת האגור ולעולם אינה יוצאה מידי ספק קדושתו עד שימות האב שכל זמן שהוא חי יש לרובו כח האב והאגור על מנת שישתק אש שיהיה מקודשת אף על פי שחזר ומיחה ואם מיחה בשעת שמיחה אפילו חזר וכתבה הינה נקדשת והאגור על מנת שלא יתבטל התבאלי ואלו כתרנה בשעת שמיחה ואין זו מקודשת נמורה שלא יהיה כחאפשר להפקיע קדושתו לאח במיתה האב וכל ימיו הוא כאפשר שיתבטל התבאלי והטעם בכל זה לפי שכל התבאלי שהוא במעשה ולא נקבע לו זמן מן הסתם הוא לעולם לפיכך כל שהוא נמעה כמו על מנת שיאמר הן או על מנת שירנה לפי צדפת רבנו כל

האומר לאשה הרי את מקודשת לי בזה על מנת שיש לי מאתי זון או בית כור עפר אם יש שם עדים שיש לו הרי זו מקודשת ואם אין לו הרי זו מקודשת בספק שמא יש לו והוא אומר אין לי כדי לקלקלה: הרי את מקודשת לי בזה על מנת שיש לי מאתי זון או בית כור עפר במקום פלו' אם יש לו באותו מקום הרי זו נקדשת ואם אין לו באותו מקום ע'אמר הרי זו מקודשת בספק שמא יש לו שם והוא מתכוין לקלקלה: הרי את מקודשת לי בזה על מנת שאראיך כאתים זון או בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה הראה הזוים ביד אחרים או שהראה בית כור עפר בשרה אחרת אינה מקודשת עד שיראנה משלו: לקח המעות בהלוואה או בשותפות או ששכר השרה או לקחה באריות והראה אינה מקודשת עד שיראנה משלו שמשמע שאר' מש' ע'צמי דבר זה שאמרתי לך: עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אם היו הנקעים מלאים מים הרי הן כסלעים ואין נמדדין עמו מפני שאין ראויין לזריעה ואם אינם מלאים מים נמדדין עמו מפני שהן ראויין לזריעה: האומר לאשה הרי את מקודשת לי בזה על מנת שאין עליך נדר או נמצא עליה אחר משלשה נדרים או שלא תאכל בשר ושל אשתה אין או שלא תתקטט במיני צבעונים אינה מקודשת נמצא עליה נדר חוץ מאלו אף על פי שהוא אומר מקפיד אני אפילו על זה הרי זו מקודשת ואם אמר לה על מנת שאין עליך כל נדר אפיו נמצאת שנדרה שלא תאכל חרובין אינה מקודשת: הרי את מקודשת לי בזה ע'מ שאין בך מומין ונמצא בה אחד מן המומין הפוסלין בנשים אינה מקודשת נמצא בה מום אחר חוץ מאותן המומין אף על פי שאמ' מקפיד אני אפילו על זה הרי זו מקודשת: וכה הן המומין הפוסלין בנשים כל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים ובהלכות ביאת מקדש יתבאר כל מומין של כהנים ויותר עליהן בנשים ריח רע וזיעה וריח הפה וקול עבה ודרין גסין מחברותיה טפח וטפח בין דר לדר ונשיכת בלב ונעשה המקום צלקת ושוכא שעל הפרחת אפילו היתה קטנה ביותר ואפילו קרובה לשיער ראשה ואף על פי שאין בה שיער וזו היא השומא שיתירה אשרה על הכהנים אבל אם היתה שוכא שיש בה שיער בשאר הפנים או שומא גדולה באיבר אף על פי שאין בה שיער הרי זה מום בין בכהנים בין בנשים: המקדש אשרה נמצא עליה אחד מן המומין הפוסלין בנשים או נמצא עליה אחר משלשה נדרים הרי זו מקודשת מספק: קדשה

מגיד ע"ז
האומר לאשה הרי את מקודשת
עד ראויין לזריעה כה'איש מקדש: ק' ע
האומר לאשה הרי את מקודשת
ע'מ שאין עליך נדר או נמצא עליה
אחר משלשה נדרים או שלא תאכל
בשר ושל אשתה אין או שלא תתקטט
במיני צבעונים אינה מקודשת
נמצא עליה נדר חוץ מאלו אף על פי
שהוא אומר מקפיד אני אפילו על זה
הרי זו מקודשת: ומה הן המומין
הפוסלין בנשים: ק' ב
הרי את מקודשת מספק ב
בכתובות פלג המדיר: ע'מ

ל'ס זמן שיאמר הן כתקיים התבאלי וכו' וזמן שאמר הן פעם אחת כתקיים התבאלי וכן באומר על מנת שישתק כיון ששתק פעם אחת כתקיים התבאלי שהרי שתק והתבאלי זה תלוי בדבר שהוא במעשה שכל האומר על מנת שיהיה כן כיון שהיה פעם אחת כתקיים התבאלי והאומר על מנת שלא יימחה הרי התבאלי בשב ואל תעשה וכל זמן שנעשה המעשה כתבטל והרי זה כאומר לאשה הרי זה נשתיק על מנת שלא תשתה יין שהכוונ' שלא תשתה יין אפי' פעם אחת לעולם כמכור בהלכות גרושין וכל זה במתנה סתם אבל אם קבע זמן לתבאלי הכל לפי דברי כדאיתא בגמרא כן העלו דיכין לו הקולבין והרשב"א ז"ל ואין בביטום מחלוקת לא באומר על מנת שירכ' שהקולבין סובר שהיא כאומר על מנת שלא יימחה והרשב"א סובר כדעת רבנו שהיא כאומר על מנת שיאמר הן וכן עיקר ודע שיש ללמוד מדיכין שם לו לדיכין מומות במתנה נהן וכן לכל מקום מעיני התבאים וכן האומר

נמעה מיה' להחכה חילוני
מקודשת אפילו על ע'מ
ל' ק' זמן שהיה סלע וטעם
אין לו כחאפשר להפקיע
אחר מקודשת ע'מיו להם
ומה הן כיון סתם וק' ב
שזיה מקודשת יין נ'ס
ל' ה' ה' כ' כ' ש' א' א'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג'
פ' פ' פ' פ' פ' פ' פ' פ'
ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל'

ל'אשה הרי את מקודשת וכו' משנה
ל'אשה הרי את מקודשת על מנת שיש לי מאתי זון או בית כור עפר אם יש שם עדים שיש לו הרי זו מקודשת ואם אין לו הרי זו מקודשת בספק שמא יש לו והוא אומר אין לי כדי לקלקלה: הרי את מקודשת לי בזה על מנת שיש לי מאתי זון או בית כור עפר במקום פלו' אם יש לו באותו מקום הרי זו נקדשת ואם אין לו באותו מקום ע'אמר הרי זו מקודשת בספק שמא יש לו שם והוא מתכוין לקלקלה: הרי את מקודשת לי בזה על מנת שאראיך כאתים זון או בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה הראה הזוים ביד אחרים או שהראה בית כור עפר בשרה אחרת אינה מקודשת עד שיראנה משלו: לקח המעות בהלוואה או בשותפות או ששכר השרה או לקחה באריות והראה אינה מקודשת עד שיראנה משלו שמשמע שאר' מש' ע'צמי דבר זה שאמרתי לך: עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אם היו הנקעים מלאים מים הרי הן כסלעים ואין נמדדין עמו מפני שאין ראויין לזריעה ואם אינם מלאים מים נמדדין עמו מפני שהן ראויין לזריעה: האומר לאשה הרי את מקודשת לי בזה על מנת שאין עליך נדר או נמצא עליה אחר משלשה נדרים או שלא תאכל בשר ושל אשתה אין או שלא תתקטט במיני צבעונים אינה מקודשת נמצא עליה נדר חוץ מאלו אף על פי שהוא אומר מקפיד אני אפילו על זה הרי זו מקודשת ואם אמר לה על מנת שאין עליך כל נדר אפיו נמצאת שנדרה שלא תאכל חרובין אינה מקודשת: הרי את מקודשת לי בזה ע'מ שאין בך מומין ונמצא בה אחד מן המומין הפוסלין בנשים אינה מקודשת נמצא בה מום אחר חוץ מאותן המומין אף על פי שאמ' מקפיד אני אפילו על זה הרי זו מקודשת: וכה הן המומין הפוסלין בנשים כל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים ובהלכות ביאת מקדש יתבאר כל מומין של כהנים ויותר עליהן בנשים ריח רע וזיעה וריח הפה וקול עבה ודרין גסין מחברותיה טפח וטפח בין דר לדר ונשיכת בלב ונעשה המקום צלקת ושוכא שעל הפרחת אפילו היתה קטנה ביותר ואפילו קרובה לשיער ראשה ואף על פי שאין בה שיער וזו היא השומא שיתירה אשרה על הכהנים אבל אם היתה שוכא שיש בה שיער בשאר הפנים או שומא גדולה באיבר אף על פי שאין בה שיער הרי זה מום בין בכהנים בין בנשים: המקדש אשרה נמצא עליה אחד מן המומין הפוסלין בנשים או נמצא עליה אחר משלשה נדרים הרי זו מקודשת מספק: קדשה

הרי את מקודשת וכו' משנה
ל'אשה הרי את מקודשת על מנת שיש לי מאתי זון או בית כור עפר אם יש שם עדים שיש לו הרי זו מקודשת ואם אין לו הרי זו מקודשת בספק שמא יש לו והוא אומר אין לי כדי לקלקלה: הרי את מקודשת לי בזה על מנת שיש לי מאתי זון או בית כור עפר במקום פלו' אם יש לו באותו מקום הרי זו נקדשת ואם אין לו באותו מקום ע'אמר הרי זו מקודשת בספק שמא יש לו שם והוא מתכוין לקלקלה: הרי את מקודשת לי בזה על מנת שאראיך כאתים זון או בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה הראה הזוים ביד אחרים או שהראה בית כור עפר בשרה אחרת אינה מקודשת עד שיראנה משלו: לקח המעות בהלוואה או בשותפות או ששכר השרה או לקחה באריות והראה אינה מקודשת עד שיראנה משלו שמשמע שאר' מש' ע'צמי דבר זה שאמרתי לך: עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אם היו הנקעים מלאים מים הרי הן כסלעים ואין נמדדין עמו מפני שאין ראויין לזריעה ואם אינם מלאים מים נמדדין עמו מפני שהן ראויין לזריעה: האומר לאשה הרי את מקודשת לי בזה על מנת שאין עליך נדר או נמצא עליה אחר משלשה נדרים או שלא תאכל בשר ושל אשתה אין או שלא תתקטט במיני צבעונים אינה מקודשת נמצא עליה נדר חוץ מאלו אף על פי שהוא אומר מקפיד אני אפילו על זה הרי זו מקודשת ואם אמר לה על מנת שאין עליך כל נדר אפיו נמצאת שנדרה שלא תאכל חרובין אינה מקודשת: הרי את מקודשת לי בזה ע'מ שאין בך מומין ונמצא בה אחד מן המומין הפוסלין בנשים אינה מקודשת נמצא בה מום אחר חוץ מאותן המומין אף על פי שאמ' מקפיד אני אפילו על זה הרי זו מקודשת: וכה הן המומין הפוסלין בנשים כל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים ובהלכות ביאת מקדש יתבאר כל מומין של כהנים ויותר עליהן בנשים ריח רע וזיעה וריח הפה וקול עבה ודרין גסין מחברותיה טפח וטפח בין דר לדר ונשיכת בלב ונעשה המקום צלקת ושוכא שעל הפרחת אפילו היתה קטנה ביותר ואפילו קרובה לשיער ראשה ואף על פי שאין בה שיער וזו היא השומא שיתירה אשרה על הכהנים אבל אם היתה שוכא שיש בה שיער בשאר הפנים או שומא גדולה באיבר אף על פי שאין בה שיער הרי זה מום בין בכהנים בין בנשים: המקדש אשרה נמצא עליה אחד מן המומין הפוסלין בנשים או נמצא עליה אחר משלשה נדרים הרי זו מקודשת מספק: קדשה

כל נדר וכל הוא כיוצא בזה
ד' הרי את מקודשת וכו' משנה
ל'אשה הרי את מקודשת על מנת שיש לי מאתי זון או בית כור עפר אם יש שם עדים שיש לו הרי זו מקודשת ואם אין לו הרי זו מקודשת בספק שמא יש לו והוא אומר אין לי כדי לקלקלה: הרי את מקודשת לי בזה על מנת שיש לי מאתי זון או בית כור עפר במקום פלו' אם יש לו באותו מקום הרי זו נקדשת ואם אין לו באותו מקום ע'אמר הרי זו מקודשת בספק שמא יש לו שם והוא מתכוין לקלקלה: הרי את מקודשת לי בזה על מנת שאראיך כאתים זון או בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה הראה הזוים ביד אחרים או שהראה בית כור עפר בשרה אחרת אינה מקודשת עד שיראנה משלו: לקח המעות בהלוואה או בשותפות או ששכר השרה או לקחה באריות והראה אינה מקודשת עד שיראנה משלו שמשמע שאר' מש' ע'צמי דבר זה שאמרתי לך: עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אם היו הנקעים מלאים מים הרי הן כסלעים ואין נמדדין עמו מפני שאין ראויין לזריעה ואם אינם מלאים מים נמדדין עמו מפני שהן ראויין לזריעה: האומר לאשה הרי את מקודשת לי בזה על מנת שאין עליך נדר או נמצא עליה אחר משלשה נדרים או שלא תאכל בשר ושל אשתה אין או שלא תתקטט במיני צבעונים אינה מקודשת נמצא עליה נדר חוץ מאלו אף על פי שהוא אומר מקפיד אני אפילו על זה הרי זו מקודשת ואם אמר לה על מנת שאין עליך כל נדר אפיו נמצאת שנדרה שלא תאכל חרובין אינה מקודשת: הרי את מקודשת לי בזה ע'מ שאין בך מומין ונמצא בה אחד מן המומין הפוסלין בנשים אינה מקודשת נמצא בה מום אחר חוץ מאותן המומין אף על פי שאמ' מקפיד אני אפילו על זה הרי זו מקודשת: וכה הן המומין הפוסלין בנשים כל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים ובהלכות ביאת מקדש יתבאר כל מומין של כהנים ויותר עליהן בנשים ריח רע וזיעה וריח הפה וקול עבה ודרין גסין מחברותיה טפח וטפח בין דר לדר ונשיכת בלב ונעשה המקום צלקת ושוכא שעל הפרחת אפילו היתה קטנה ביותר ואפילו קרובה לשיער ראשה ואף על פי שאין בה שיער וזו היא השומא שיתירה אשרה על הכהנים אבל אם היתה שוכא שיש בה שיער בשאר הפנים או שומא גדולה באיבר אף על פי שאין בה שיער הרי זה מום בין בכהנים בין בנשים: המקדש אשרה נמצא עליה אחד מן המומין הפוסלין בנשים או נמצא עליה אחר משלשה נדרים הרי זו מקודשת מספק: קדשה

מגדל עזר הלכות אישות

אישה ואשה שהיו עסוקין עד דברי האיש בתוספתא דפרק קמא דקדושין: העושה שליח עד שמראה מקום הוא לו פרק האיש מקדש: המקדש את האשה קדש נחור בו מיד עד והרי היא מקודשת עיקר הלכה זו סוף מסכת כדורים דפסיק תלמודא והלכתא תוך כדי דבור דבור דמי מוז ממנדק ועובד עבודה זרה ומקדש ומגדש והכי כמי איתא פ"ט כחמלין לא שאין גורסין אם עובד עבודה זרה לפי שכל אחד כלול בחבירו: המקדש על תנאי עד ביטול התנאי פרק המדיר: דף קל בתב הראב"ד ז"ל אינו כן אלא איכנסה סתם בעדים דהיא ליה כמי שביטל תנאי בעדים ע"כ: ואני אנוס בזה הדין יישר ענינו ושכלנו למי ז"ל כלשנו

איש ואשה שהיו עסוקין בדברי אירוסין הוא או במאה דינרים אקדש אותך והיא אומרת איני מתקדשת לך לא במאתים והלך זה לביתו וזו לביתה ואחר כך תבעו זה את זה וקדשו סתם אם האיש תבע את האשה יעשו דברי האש ואם האשה תבעה את האיש יעשו דברי האיש: העושה שליח לקדש לו או שליח השליח וקדש על תנאי אינו מקדש וכן אם אמר לו לקדש על תנאי והלך וקדש סתם או על תנאי או ששינו את התנאי אינו מקדש אמר לו קדש לי במקו פלו והלך וקדש במקו אחר אינה מקודשת קדש לי והרי היא במקו פלוני והלך וקדש במקו אחר הרי מקודשת הרי הבעל במקו פלוני וקבל לה במקום אחר אינה מקודשת הרי הבעל במקו פלוני וקבל לה במקו אחר הרי זו מקודשת מפני שמראה מקום הוא לו: וכן היא שאמר לשלוחה קבל ליקדושי במקום פלוני וקבל לה במקום אחר אינה מקודשת הרי הבעל במקו פלוני וקבל לה במקו אחר הרי זו מקודשת מפני שמראה מקום הוא לו! המקדש את האשה והו' בו מיד הוא או היא אע"פ שחזרו בתוך כדי דיבור אין חזרת כלום והרי היא מקודשת: המקדש על תנאי והו' אח"כ כמה ימי וביטל התנאי אע"פ שבטלו בינו לביתה שלא בפני עדי בטל התנאי והרי היא מקודשת סתם וכן אם היה התנאי מן האש ובטלה אותו בליה לבינו ביטל התנאי לפי המקדש על תנאי וכן סתם או בעל סתם הרי זו צריכה גט וכן פסקו יתד ד אף על פי שלא נתקיי התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כשנכנס וכן המקדש בפחות משהו פרוטה או במלוה וחזר ובעל סתם בפני עדים צריכה גט שער בעילה זו סמך ולא על אותן הקידושין פסולין חזקה הוא שאין אדם מישא הכשרי עושה בעילת זנות והרי בידו לעשות בעילת מצוה עתה:

המקדש על תנאי ונכנסה סתם או בעל סתם הרי זו צריכה גט אף על פי שלא כתקיי התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כנסה ע"כ ושמועה זו מסודרת קדשה על תנאי ונכנסה סתם רב אמר צריכה הימיו גט ושמו אמר אין צריכה הימיו גט ושקלין וטריין עלה טובא עד דאסיקא הלכתא כרב וכדאמר רב פהכא משמיה דרבנן דעולא המקדש על תנאי ובעל סתם צריכה הימיו גט זה היה מנעשה ולא היה כח בחכמים להניחיה בלא גט ע"כ וכן נכנסה סתם ופירש ר"י אלפאס פירושים רבים ופי' הסכמתו בהלכותיו וכדאסיק טעמא דרב בגמ' דכיון דכנסה או בעל סתם ולא אדכריה לתנאי אומר אחולי אחליה לתנאי וקדש למי ז"ל מזה כי המבטל תנאו בינו לבין מי שהתנה עמו תנאו בטל ואין צריך עדים בשעת הביטול דאי ק"י צריך עדים הכא תנאי פלוגתא על כרחין ליכא עדים דביטול דאי איכא עדים מאי פלוגתא ומאי טעמיה כבולה סוניין ולכן נזהר למי ז"ל כלשנו וכתב מקדש סתם ולא כתב מקודשת לחוד ויפסיק ע"כ וכן דמה לי כנסה סתם שהורה הראב"ד ז"ל בעדים ומה לי ביטול בינו לבין מי ז"ל מירי הוא טעמא לראב"ד אלא דהוא ליכמאן דאחליה לתנאי מ"מ אין לי ספק דתלמוד מירי שלא בטלו בפיו וכ"ש שאין שם עדי שהרי הכל מודי שלא יבא מפיו בטול לעולם ומכאן דברי רמ"ז ז"ל ככונים וכן הסכימו רבים: וכן המקדש בפחות עד סוף הפרק פרק המדיר:

ועל ומה שאין עוסקין עד דברי האיש בתוספתא דפרק קמא דקדושין: העושה שליח עד שמראה מקום הוא לו פרק האיש מקדש: המקדש את האשה קדש נחור בו מיד עד והרי היא מקודשת עיקר הלכה זו סוף מסכת כדורים דפסיק תלמודא והלכתא תוך כדי דבור דבור דמי מוז ממנדק ועובד עבודה זרה ומקדש ומגדש והכי כמי איתא פ"ט כחמלין לא שאין גורסין אם עובד עבודה זרה לפי שכל אחד כלול בחבירו: המקדש על תנאי עד ביטול התנאי פרק המדיר: דף קל בתב הראב"ד ז"ל אינו כן אלא איכנסה סתם בעדים דהיא ליה כמי שביטל תנאי בעדים ע"כ: ואני אנוס בזה הדין יישר ענינו ושכלנו למי ז"ל כלשנו

פרק שמיני

כרוב לנבי שמואל וכן פסקו יתד ד אף על פי שלא נתקיי התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כשנכנס וכן המקדש בפחות משהו פרוטה או במלוה וחזר ובעל סתם בפני עדים צריכה גט שער בעילה זו סמך ולא על אותן הקידושין פסולין חזקה הוא שאין אדם מישא הכשרי עושה בעילת זנות והרי בידו לעשות בעילת מצוה עתה:

לאשה הרי את מקודשת לי כנסה זה עד כלכל הכל פרק האיש מקדש המקדש את האשה ואלו סבור עד סוף הפרק פרק האומר:

המקדש על תנאי ונכנסה סתם או בעל סתם הרי זו צריכה גט אף על פי שלא כתקיי התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כנסה ע"כ ושמועה זו מסודרת קדשה על תנאי ונכנסה סתם רב אמר צריכה הימיו גט ושמו אמר אין צריכה הימיו גט ושקלין וטריין עלה טובא עד דאסיקא הלכתא כרב וכדאמר רב פהכא משמיה דרבנן דעולא המקדש על תנאי ובעל סתם צריכה הימיו גט זה היה מנעשה ולא היה כח בחכמים להניחיה בלא גט ע"כ וכן נכנסה סתם ופירש ר"י אלפאס פירושים רבים ופי' הסכמתו בהלכותיו וכדאסיק טעמא דרב בגמ' דכיון דכנסה או בעל סתם ולא אדכריה לתנאי אומר אחולי אחליה לתנאי וקדש למי ז"ל מזה כי המבטל תנאו בינו לבין מי שהתנה עמו תנאו בטל ואין צריך עדים בשעת הביטול דאי ק"י צריך עדים הכא תנאי פלוגתא על כרחין ליכא עדים דביטול דאי איכא עדים מאי פלוגתא ומאי טעמיה כבולה סוניין ולכן נזהר למי ז"ל כלשנו וכתב מקדש סתם ולא כתב מקודשת לחוד ויפסיק ע"כ וכן דמה לי כנסה סתם שהורה הראב"ד ז"ל בעדים ומה לי ביטול בינו לבין מי ז"ל מירי הוא טעמא לראב"ד אלא דהוא ליכמאן דאחליה לתנאי מ"מ אין לי ספק דתלמוד מירי שלא בטלו בפיו וכ"ש שאין שם עדי שהרי הכל מודי שלא יבא מפיו בטול לעולם ומכאן דברי רמ"ז ז"ל ככונים וכן הסכימו רבים: וכן המקדש בפחות עד סוף הפרק פרק המדיר:

פרק שמיני

לאשה הרי את מקודשת לי כנסה זה עד כלכל הכל פרק האיש מקדש המקדש את האשה ואלו סבור עד סוף הפרק פרק האומר: וכן פסקו יתד ד אף על פי שלא נתקיי התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כשנכנס וכן המקדש בפחות משהו פרוטה או במלוה וחזר ובעל סתם בפני עדים צריכה גט שער בעילה זו סמך ולא על אותן הקידושין פסולין חזקה הוא שאין אדם מישא הכשרי עושה בעילת זנות והרי בידו לעשות בעילת מצוה עתה:

פרק שמיני

לאשה הרי את מקודשת לי כנסה זה עד כלכל הכל פרק האיש מקדש המקדש את האשה ואלו סבור עד סוף הפרק פרק האומר: וכן פסקו יתד ד אף על פי שלא נתקיי התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כשנכנס וכן המקדש בפחות משהו פרוטה או במלוה וחזר ובעל סתם בפני עדים צריכה גט שער בעילה זו סמך ולא על אותן הקידושין פסולין חזקה הוא שאין אדם מישא הכשרי עושה בעילת זנות והרי בידו לעשות בעילת מצוה עתה:

פרק שמיני

לאשה הרי את מקודשת לי כנסה זה עד כלכל הכל פרק האיש מקדש המקדש את האשה ואלו סבור עד סוף הפרק פרק האומר: וכן פסקו יתד ד אף על פי שלא נתקיי התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כשנכנס וכן המקדש בפחות משהו פרוטה או במלוה וחזר ובעל סתם בפני עדים צריכה גט שער בעילה זו סמך ולא על אותן הקידושין פסולין חזקה הוא שאין אדם מישא הכשרי עושה בעילת זנות והרי בידו לעשות בעילת מצוה עתה:

המקדש על תנאי ונכנסה סתם או בעל סתם הרי זו צריכה גט אף על פי שלא כתקיי התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כנסה ע"כ ושמועה זו מסודרת קדשה על תנאי ונכנסה סתם רב אמר צריכה הימיו גט ושמו אמר אין צריכה הימיו גט ושקלין וטריין עלה טובא עד דאסיקא הלכתא כרב וכדאמר רב פהכא משמיה דרבנן דעולא המקדש על תנאי ובעל סתם צריכה הימיו גט זה היה מנעשה ולא היה כח בחכמים להניחיה בלא גט ע"כ וכן נכנסה סתם ופירש ר"י אלפאס פירושים רבים ופי' הסכמתו בהלכותיו וכדאסיק טעמא דרב בגמ' דכיון דכנסה או בעל סתם ולא אדכריה לתנאי אומר אחולי אחליה לתנאי וקדש למי ז"ל מזה כי המבטל תנאו בינו לבין מי שהתנה עמו תנאו בטל ואין צריך עדים בשעת הביטול דאי ק"י צריך עדים הכא תנאי פלוגתא על כרחין ליכא עדים דביטול דאי איכא עדים מאי פלוגתא ומאי טעמיה כבולה סוניין ולכן נזהר למי ז"ל כלשנו וכתב מקדש סתם ולא כתב מקודשת לחוד ויפסיק ע"כ וכן דמה לי כנסה סתם שהורה הראב"ד ז"ל בעדים ומה לי ביטול בינו לבין מי ז"ל מירי הוא טעמא לראב"ד אלא דהוא ליכמאן דאחליה לתנאי מ"מ אין לי ספק דתלמוד מירי שלא בטלו בפיו וכ"ש שאין שם עדי שהרי הכל מודי שלא יבא מפיו בטול לעולם ומכאן דברי רמ"ז ז"ל ככונים וכן הסכימו רבים: וכן המקדש בפחות עד סוף הפרק פרק המדיר:

מגדל עז

הלכות אישות

מגדל משנה

דף כו התנה הבעל שלא יתחייב עד ואינו תבאי ממון פדק חלפופ הכותב: דף פג:
דף כח התנה עמה לפנות עד בעילת זנות פד' חלפופ ופד' כערה שכתבתה: דף כא:
דף כג התב' עמו אח' שכשאה עד שכבה לחוקת משפט ריש פד' הכותב חלפופ: דף כו:

התנה הבעל שלא יתחייב עד ואינו תבאי ממון פדק חלפופ הכותב: דף פג:
וכסות הוא כדעת רבי יהודה שאמר בדבר שבמומן תבאו קיים
ככזכר בכריתא שכתבת פ' ששי ואין נדון לומר בשאר דברים שהם מדבריהם
וה' שהזכיר רבנו שאין התבאי מועיל שהיה העוה הוא מפני שכתב בתורה
ואינו תבאי ממון ואפילו רבי יהודה

טור אל

טור אל

טור אל

טור אל

טור אל

טור אל

טור אל

טור אל

טור אל

טור אל

טור אל

התנה הבעל שלא יתחייב באחד מן הרבוי שהו חייב בהן או שהתנית
האש שלא יזכר הבעל באחד מן הרבוי שהוא זוכה בהם התנאי קיים חוץ
מנדברים שאין התנאי מועיל בהן וכל המתנה עליוהן תנאו בטל ואו הן
עונתה ועיקר כתובתה וירושתה: כיצד התנה עם האשה שאין לה עליו
עונה תנאו בטל וחייב בעונתה שהרי התנה על מה שכתוב בתורה ואינו
תנאי ממון: התנה עמה לפנות עד או שכת' לה מאתי או מאה
עיקר כתוב וכתבה לו שנתקבלה מהן כך וכך והיא לא נתקבלה תנאו
בטל שכל הפוחת לכתולה ממאתי ולאמנה ממאה הרי בעילתו בעילת
זנות: התנה עמו אח' ששאה שלא יירשנה תנאו בטל ואע"פ שירושת
הבעל מדברי סופרים עשו חיזוק לדבריהם
"עין בקי' כחלות לא ולב": "כשל תורה וכל תנאי שבירושא בטל ואע"פ
שהוא ממון שנ' בה לחוקת משפט לדורותי'
ובשאר הדברים תנאו קיים בנות שהתנה עמה שאין לה שאר וכסות על
מנת שלא יאכל פירו נכסיה וכל כיוצא בזה תנאו קיים: כמה מוזנו פוסקין
לאשה פוסקין לה לחם שתי סעודות בכל יום סעוד' בינוני' של כל אדם
באותה העיר באר' שאינו לא הולה ולא גרור ומאותו מאכל של אנשי
אות העיר אם חטים חטים ואם שעורים שעורים וכן אורז ודוחן או משאר
מינין שנהגו בהן ופוסקין לה פרפרת לאכול בה את הפת כגון קטניות או
ירקות וכיוצא בהן ושמן לאכילה ושמן להדלקת הנר ופירות ומעט יין
לשתות אם היה מנהג המקום שישתו הנשי' יין ופוסקין לה שלש סעודי'
בשבת ובשאר או' דגים כמנהג המקום ונותן
לה בכל שבת ושבת מעה כסף לצרכיה כגון
פרוטה לכבוס או' למרחץ וכיוצא בהן ברא'
בעני שבישרא אבל אם היה עשיר הכל לפי
עשרו אפילו היה ממונו ראוי לעשו' לה כמה
תבשולי בשר בכל יום כופין אותו ופוסקין
לה' מוזנות כפי ממונו ואם

כתב הראב"ד ז"ל חסרין דעת אני רואה בכאן ומה מורך לחוקת משפט
והיאך אד' יכול להתנות
על דבר שלא בא לעולם ואין יאמר
לאביו או לאח' ממורישיו דין ודברי'
אין לי בכנסין אחר מיתתך ואין
אדם מקנה מה שאין לו בו שום
זכות עב"ל:

ואנו אומר תמיה אני על רבי
הראב"ד בענין זה והכני
אביאם לפיכך אחת לאחת למען
תשכיל ריש פה הכותב שכיני הכותב
לאשתו דין ודברי' אי' בכנסין כו'
עד דקתבי סיפ' כתלה דין ודברים
אין לי בכנסין ובפירותיהן ובפירי
פירותיה' בחייך ובמותך אינו אוכל
פירות בחייה מתה אינו יורשה ר'
רש"ב אומר אם מתה יירשנה מפני
שהתנה על מה שכתב בתורה וכל
המתנה על מה שכתב בתורה תבאו
בטל ואמרין בגמ' הלכה כרשב"ב
ולאו מטעמיה ושילוי מאי ולא מ'
מוטעמיה כו' עד דמיסק תלמודא
לא הלכ' כרשב"ב דלא מתה יירשנה
ולאו מטעמיה דאילו רש"ב סבר
ירושת הבעל דאורייתא ורב סבר
ירושת הבעל דרבנן ורבנן עשו
חיזוק לדבריהם כשל תורה ואקשיבן
על מסקנא זו באתניה ומי סבר
רב ירושת הבעל דרבנן המבן רבי
יוסקן בן ברוקא אומר הירש את
אשתו יחזיר לבני משפחה ויכבה
מן הדמים והוי בה מאי קסבר כו'
עד אומר רב לעולם קסבר ירושת

הבעל דאורייתא והכא במאי עסקינן כגון שהורישתו אשתו בית הקברות
ומוסרם פגם משפחה כו' והדרינן בסוף כולה שמעתין רב לטעמיה דרבי יוסקן
בן ברוקא קאמר וליה לא הכירא ליה עב' אלמא הלכה כרשב"ב לכע' ומוטעמא
דרב וכן כתב ר"י אלפאס ז"ל הנה עיניך רואות כי לשון ר"מ ז"ל כמסק' דתלמוד'
דהלכתא כרשב"ב וטעמיה דרב דירושת הבעל דרבנן ועשו חיזוק לדבריהם
כשל תורה ומכאן תבירע גם כן למעלה בזה הפרק במה שחלק עליו הראב"ד
ז"ל לומר שירישת הבעל מן התורה כי הדין עם ר"מ ז"ל בהאי מסקנא וקרא
דנורש אותה ריש פרק יש נוחלין אסמכתא בעלמא הוא כמה שכתבת ומה
שכתב ר"מ ז"ל בתחלת דבריו התבת עמו אחר שכשאה מכלל שאם התנה
בערה ארוסה תבאו קיים נברר אחר הגמ' כמנהגו לגלות מקומו ומוצאו דנרסינן
ריש פירקין ארישא דמתניתין תבי ר' חייא האומר לאשתו ומתמיהין וכי כתב
מאי הוי והתבאי האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק
בה וידי מסולקת הימנה לא אומר כלום ופירקין אמרי בכותב לה ועודה ארוס
וכדרב כהכא דאמר רב כהכא כחלה הבאה לו לאדם ממקו אחר עד דאקשיבן
אי הכי אפילו פשוטה כמי ופירקין אמר אביי כשואה ידו כידה רבא אמר ידו
עדיפא מידה למאי כפיקא מינה לשומרת יבם הנה עיניך רואות שכתב יפה
דמי ז"ל והנרך לפרש התבת עמו אחר שכשאה כלשון התלמוד ממש ומה
שהנרך עוד ר"מ ז"ל להביא ראיה נחזק מחלוקת משפט גם כן דקדק יפה ליתן
טעם קצר לדבר כלומר שזה מבורר בדבריהם בגמרא ריש פ' יש נוחלין דתבאי
וקיתה זאת לכס לחקת משפט אורעה כל הפרשה כלה להיות דין כוכדאית'
התם אף על פי שהיה יכול לעלות על הדעת מה שהקש ראב"ד תיפוק לי דהוק

דבר שלא בא לעולם הודיעך ז"ל שאינו מן הטעם הזה דאם כן מה לי ארוסה מה לי
גדולות מאלה בהלכה ופירוק להו וגם מנחתו לרבינו הרמב"ן ז"ל בספר הזכונ' שלו טעמי' רבים וטענות גדולות לטעור דברי הראב"ד ואין לי מורך לכותבן ולהעתיקן
וידעתי שכל המעיין בהלכה זו בדקדוק יבדוק ר"מ ז"ל וכל' למימר דאין זה מתנה על מה שכתב בתורה אלא מתנה על הכנסים ומחלן מדעתו ומדעתו ומה שהיה
מקשה הראב"ד ז"ל ודימה לדמותו לירושת אביו או אחד ממורישיו כל' שהלך לפי שטתו לומר פירושה הבעל מן התורה אבל לר"מ ז"ל שספק שהוא מדרבנן אין קשה
כלום ואפילו בלא טענותיו ואף על פי שעשו חיזוק לדבריהם כשל תורה ואף כי ראיתי רבנו הרמב"ן ז"ל מחזיק ככדו גם אני בזה החבור כתבת מה שנראה לי בכך
ואין מורך לשנות גירסת הרב אלפס בהלכותינו כי זה כהן: ובשאר הדברים עד תבאו קיים ריש פרק הכותב ופרק אף על פי: כמה מוזנות פוסקין כו' עד ומתה ק' טו

אונתו להניא אלא כשמואל דאמר עד שכסופיהו להניא כסופיהו לזון בשילהי
המודיר וכן פסק ר' אלפאס ור' אבא ביה משום עב':

ועוד יתבאר פרק כ"ב בארובה וכתב רבנו וכל תבאי שברושה בטל אף על פי
שהוא ממון שכאמר לחוקת משפט לדורותיהם:

ובהשגות א"א חסרין דעת אני רואה בכאן ומה מורך לחוקת משפט
והיאך אדם יכול להתנות
על דבר שלא בא לעולם ואין יאמר
לאביו או לאחד ממורישיו דין ודברים אין לי בכנסין אחר מיתתך ואין
אדם מקנה מה שאין לו בו שום זכות עב' ואני סבור שרבנו הנרך לזה מפני
שהאשה שהיא מורשה אותה התבת עמו כן שלא יירשנה והיא תוריש אחר ואילו
היתה הירושה כשאר הדברים שבמומן היה התבאי קיים שיזכה בירושה מי
שעדישנו היא וכן היה בדיון בשאר ירושו' אילו היו כשאר תבאי ממון אבל ממוך
שענין ירושה הוא חקת משפט אי אפשר להפיקעו ולומר איש פלוני יירשני
במקום שיש בן וירושת הבעל אף על פי שהיא מדבריהם לדעת ז"ל כמי' עשו
חיזוק לדבריהם כשל תורה והוא שכשאת כמו שיתבאר פל"ג ולפי שכל המורישין
חזן מן האשה יכולין לתת ככסיהם במתנה לכל מי שירצו שלא ברצון הירש
ואינן יכולין להכחיל בתורת ירושה איש ככרי אפילו ברצון יורש כתב רבנו
שהוא מפני שענין הירושה הוא חקת משפט ואל יקשה עלך מה שאמרנו פ'
יש נוחלין גבי האומר איש פלוני יירשני כו' שהטעם משו' דלא ידע יורש דכחיל
דודאי אפילו ידע ומחיל אין בדבריו כלום וכן כתבו קצת המפרשים ז"ל:
כמה מוזנות וכו' כבא זו ופרטיה בפרק חלפופ במשנה ובגמרא בבאור:
ברא' בעני שבישרא וכו' משנה שם ומתבאר גם כן בגמ' במציאת האשה:
ואם

התנה הבעל שלא יתחייב באחד מן הרבוי שהו חייב בהן או שהתנית
האש שלא יזכר הבעל באחד מן הרבוי שהוא זוכה בהם התנאי קיים חוץ
מנדברים שאין התנאי מועיל בהן וכל המתנה עליוהן תנאו בטל ואו הן
עונתה ועיקר כתובתה וירושתה: כיצד התנה עם האשה שאין לה עליו
עונה תנאו בטל וחייב בעונתה שהרי התנה על מה שכתוב בתורה ואינו
תנאי ממון: התנה עמה לפנות עד או שכת' לה מאתי או מאה
עיקר כתוב וכתבה לו שנתקבלה מהן כך וכך והיא לא נתקבלה תנאו
בטל שכל הפוחת לכתולה ממאתי ולאמנה ממאה הרי בעילתו בעילת
זנות: התנה עמו אח' ששאה שלא יירשנה תנאו בטל ואע"פ שירושת
הבעל מדברי סופרים עשו חיזוק לדבריהם
"עין בקי' כחלות לא ולב": "כשל תורה וכל תנאי שבירושא בטל ואע"פ
שהוא ממון שנ' בה לחוקת משפט לדורותי'
ובשאר הדברים תנאו קיים בנות שהתנה עמה שאין לה שאר וכסות על
מנת שלא יאכל פירו נכסיה וכל כיוצא בזה תנאו קיים: כמה מוזנו פוסקין
לאשה פוסקין לה לחם שתי סעודות בכל יום סעוד' בינוני' של כל אדם
באותה העיר באר' שאינו לא הולה ולא גרור ומאותו מאכל של אנשי
אות העיר אם חטים חטים ואם שעורים שעורים וכן אורז ודוחן או משאר
מינין שנהגו בהן ופוסקין לה פרפרת לאכול בה את הפת כגון קטניות או
ירקות וכיוצא בהן ושמן לאכילה ושמן להדלקת הנר ופירות ומעט יין
לשתות אם היה מנהג המקום שישתו הנשי' יין ופוסקין לה שלש סעודי'
בשבת ובשאר או' דגים כמנהג המקום ונותן
לה בכל שבת ושבת מעה כסף לצרכיה כגון
פרוטה לכבוס או' למרחץ וכיוצא בהן ברא'
בעני שבישרא אבל אם היה עשיר הכל לפי
עשרו אפילו היה ממונו ראוי לעשו' לה כמה
תבשולי בשר בכל יום כופין אותו ופוסקין
לה' מוזנות כפי ממונו ואם

אונתו להניא אלא כשמואל דאמר עד שכסופיהו להניא כסופיהו לזון בשילהי
המודיר וכן פסק ר' אלפאס ור' אבא ביה משום עב':

ועוד יתבאר פרק כ"ב בארובה וכתב רבנו וכל תבאי שברושה בטל אף על פי
שהוא ממון שכאמר לחוקת משפט לדורותיהם:

ובהשגות א"א חסרין דעת אני רואה בכאן ומה מורך לחוקת משפט
והיאך אדם יכול להתנות
על דבר שלא בא לעולם ואין יאמר
לאביו או לאחד ממורישיו דין ודברים אין לי בכנסין אחר מיתתך ואין
אדם מקנה מה שאין לו בו שום זכות עב' ואני סבור שרבנו הנרך לזה מפני
שהאשה שהיא מורשה אותה התבת עמו כן שלא יירשנה והיא תוריש אחר ואילו
היתה הירושה כשאר הדברים שבמומן היה התבאי קיים שיזכה בירושה מי
שעדישנו היא וכן היה בדיון בשאר ירושו' אילו היו כשאר תבאי ממון אבל ממוך
שענין ירושה הוא חקת משפט אי אפשר להפיקעו ולומר איש פלוני יירשני
במקום שיש בן וירושת הבעל אף על פי שהיא מדבריהם לדעת ז"ל כמי' עשו
חיזוק לדבריהם כשל תורה והוא שכשאת כמו שיתבאר פל"ג ולפי שכל המורישין
חזן מן האשה יכולין לתת ככסיהם במתנה לכל מי שירצו שלא ברצון הירש
ואינן יכולין להכחיל בתורת ירושה איש ככרי אפילו ברצון יורש כתב רבנו
שהוא מפני שענין הירושה הוא חקת משפט ואל יקשה עלך מה שאמרנו פ'
יש נוחלין גבי האומר איש פלוני יירשני כו' שהטעם משו' דלא ידע יורש דכחיל
דודאי אפילו ידע ומחיל אין בדבריו כלום וכן כתבו קצת המפרשים ז"ל:
כמה מוזנות וכו' כבא זו ופרטיה בפרק חלפופ במשנה ובגמרא בבאור:
ברא' בעני שבישרא וכו' משנה שם ומתבאר גם כן בגמ' במציאת האשה:
ואם

דף פג

דף פד

מגיד משנה

הלכות אישות

נשים רנ

קיימין לא מסקינן מיכלא תפסה לא יהיב לה ומשהיב לה עד תליסר ירחי שתא אגיש ובהך תריסר ירחי שתא לית לה מזוני ומבעל כל זה אינו לא באומרת בעי' ליה ומבערנא ליה והוה שאמרן אימרתא סתם לפי שהאומרת כן היא כקראת מורדת ואל יקשה בעיניך מה שאמרנו במשכה פומת הוא ככגד בתוכה שמח שהזכירו כאן במירא הוא לפי דעת הגאונים האחרונים שחזרו וכמו שאין כאן פחיתת כתובה בכל שבת ושבת כדון המשכה אלא שהיא מפסדתה בבת אחת אחר ארבע שבתות כמו שכתבנו ולדעת ז"ל הלוקו בגמ' אס הפסידה בלאותיה הקיימין והעלו שאם תפסה אין מוניאום מידה זהו דעתו ז"ל אבל באומרת מאים עלי' קפסידה בלאותיה הקיימין אבל מה שכתבן לה הבעל

ואם מרדה מתחרת בעלרה כדי לצערו ואמרה הריני מצעררת אותך בכך מפני שעשה לי כך וכך או מפני שקלנני או מפני שעשה עמי מריבה וכיוצא ברברו' אלו שולחין לה מבית דין ואומרין לר' הוי יודעת שאם את עומרת במרדך אפי' כתובתך מאה מנה הפסדת אותה ואח' כך מכריזין עליה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בכל יום ארבע שבתות זו אח' זו ואומרים פלנית מרדה על בעלה ואחר ההכרזה שולחין לה בית דין פעם שנייה אם אר' עומרת במרדך הפסדת כתובתך אם עמד במרדה ולא חזרה גמליכין בה ותאבד כתובתה ולא יהיה לרה כתובה כלל ואין נותנין לה גט עד יב' חדש ואין לרה מונורת כל יב' חדש ואם מתה קודם הגט בעלה יורשה בסדר הורה עושין לה אם מרדה כדי לצערו ואפילו היתה גדה או חולה שאינ' ראוי לתשמיש ואפי' היה בעלה מלח שעונתו לששרה הרשים ואפילו יש לו אשורה אחרת וכן ארוסה שהגיע זמנה להנשא ומרדה כדי לצערו ולא נשארת הרי זו מורדת מתשמיש וכן יבמה שלא רצת להתיבם כדי לצערו בסדר הורה עושין לה המורדת האורת כשהיא יוצאת אחר שנים עשר חדש בלא כתובה תחזור כל דבר שהיא של בעל אבל גכסים שהכניסה לו ובלאוותיה קיימין אם תפשה אין מוציאין מידה ואם תפשו רבעל אין מוציאין מידו וכן כל מה שאבד מנכסיה שקבל הבעל אחריותו עליו אינו משלם לה כלום: זה

לשון סוג לא בכל יום דהא בהדיא קתני בתוספתא פנעס אחת בשבת: אם חזרה בה ממרדה קודם כלות כתובתה לא גירסה לא מבעי' בכתובת' מנה ומאתי דאין מככה לה מכתובת ימי מרדה דאם כן אסוי' לשהוקמה לא אפילו לאף וזו לא הפסיד כלום דלא יהא לא גירסה והחזירה דאמרינן על כתובתה הראשונה החזירה מבע' וכן כתב רבינו אליהו בשם ר' הלוי אבל אם מרדה ככ' עבר שאבדה כתובתה כתב מורי רבינו שי' דדבר פשוט הוא דאפי' אם חזרה תו לא יהיב לה כתובה ולא תנאי כתוב' דהא למד' ממלאכה עכ' היינו שמרדה מקב' ימיה דלא בעי' לעשו' מלאכה ונתוך כך פומתי לה כתובתה עד שתכלה וכי הדרת תו ואמר ר' אבי לעשו' מלאכה לא הועיל לה כלום דאי לא תימ' קמי מה קובעילי חכמי בתקנתן לפסח' בכתובתה הלא כשמרדה עד שתכלה כל כתובתה יכולה לומר עושה אני מכאן ואילך וליכא למימר דחזרה אינו מועיל אלא אם אמר עושה אני מכאן ואילך ומשלמת אני כל מה שבטלתי למפרע דהא ליתא דהא דומיא דמורדת מתשמיש יש לכו' לפרש מורדת ממלאכה ואי מהכא חזרת מורדת מתשמיש עכ' אפילו מכאן ולהבא מהני דהתם לא שייך חזרה ותשלומין למפרע עכ':

טור אכן העור סי' ע"ו סעי' ס"א

רבינו תם כתב כל הדינין הללו באומר מאים עלי' ובסוף השמיעה כתבנו התוספות וז"ל וכמו שפרש רבינו יעקב דאין כופין הבעל לגרשו שאומרת מאים עלי' כך מפרש ר"ח כי פירח במסקנ' דשמעתי' דלכתר תריס' ירחי יתן הבעל גט אם ירצה וגם רש"י לא פי' שיכופו הבעל לגרש והנחה פי' בכתובה שמוכ' שמתו ההלכה אין כופין לא במיכה שחין וחבריו אבל בכפן סבוראי דכתר הורה תקינן למשקל מינה מה שתפס' וליתן לה גט לאלתר וכן עמא דבר בכל אכזשים ואלל' מוכה שחין והכריזו אפילו קודם תקפה כופין אותן להוציא לאת' ואתל' שתקפו לכופ' הבעל לגרש בזה חולק ר' עזרי' כי אר'ת שאין כח אחר חכמי התלמוד לתקן כפייה לגרש ואם ככ"ף עי' תקנתה הוה ליה גט מבישה שלא כדון ופסול ומיהו אין לברר מן הלשון הזה שתשובת ר' אס תקנו לגרש לאלתר על כרחו של בעל או דוק מדעתו עכ' ל' החוססות ומתוך תשובת מורי רבינו שי' כרא' שגם הוא פוסק כלה דבאומר מאים עלי' משהיבין לה תריסר ירחי שתא אגישא עד כאן:

מה שכתב לה בעל אפילו תפסה מוציאין מידה אבל מה שהביאה אין מוניאין מידה עד כאן כתב ב"ק: מתשובת מורי רבינו ז"ל וכא' אם אביה עדיין מוחזק בכדוכיית' שיכול ליתן לה ולא הוי כתופס לכה במקום שחב' לאחרי' ועוד לפילת שפסק גבי כדוכיית' כתב דאזלינן בתר אומדן דעתא דאב' כדלקמן פירק כ"ה הוא הכדון:

אבל ר'ת פסק להפק דבאמרה בעיכא ליה ומבערנא ליה תטול בלאותיה דפומתה ז' דינר תנן הפסד בלאותיה לא תנן ומכריזין עליה ד' שבתות ונמליכין בה להתירו' אותה אחת קוד' הכרזה ואחת לאחר הכרזה ובמורדת דמאים עלי' משהיבין לה אגישא יב' חדש ואחריו תנא בלא כתובה ופסיד' בלאותיה אם תפסן הבעל וכל מה שכת' לה הבעל אפי' תפסה מוציאין מיד' אומרת רב שריא גאון כתב בד' מורדת דלא משהיבין לה פנ' תנאנה במת' ישר' לתרבי' רעה לא נותנין לה גט מיד' כתקנת הגאונים אחר ד' שבתות וכל

מפרשים דהו' מעשה דכלתיה דרב זבדי היתה באומרת מאים עלי' וכל מה שקוצרתי למעלה שהעלו בגמ' לתקנא באומרת מאים עלי' והו' דיכה איכה מפסדת כלום עד שנים עשר חדש ונתוך שנים עשר חדש אין מכריזין עליה ולא פומת' ומכתובתה כלום ובההיא חלוקה ממורדת כמו שיתבאר ואם גרש הבעל תוך הזמן הזה כות' לה כל כתובתה משלם ונתוך שנים עשר חדש אם חזרה בה מוטב ולא הפסידה כלום ואם לאחר שנים עשר חדש הפסידה כל עקר כתובתה ותוספת וכל מה שכת' לה הבעל וכדוכייתיה אלא שאם היה לה גט בלאותיה הקיימין ותפסה אותם אין מוציאין אותם מתחת ידה וככס' מלוג לא הפסידה כלל לא כותלת מה שהו' קיים מהם ואין לה מונות תוך שנים עשר חדש אלו כיון שאיכה רובה בו ואם מת' הבעל תוך שנים עשר חדש כתובתה מן היורש' ואין כדון לומר שאם מתה שהו' יורשה לעולם עד שיגרסה ולאחר שנים עשר חדש אם רצה הבעל לגרש מגרש ואם לאו אין כופין אותו לעולם וכמו שכתבתי ואם רצה לקיימה כותב לה כתובה אחרת לפי שהפסידה כתובתה וכבר כתבנו פירק' שאסור לשהות עכ' אשתו שעה אחת בלא כתובה כך העלה ר' יוחנן אלו הרשב"א ז"ל וכן הוא דעת קננת מפרשים ז"ל:

ואם מרדה תחת הבעל בזמן הארבעה שבתות והקמלכה זה הכרז' מכוירין בגמרא ודלא כמתניתין וכן כתבנו ז"ל ותוך זמן זה אם גרסה הבעל לא הפסידה כלום וכתב רבנו בכל יום ארבע שבתות זו אחר זו ובגמרא מ'כריזין עליה ד' שבתות זו אחר זו אמר רבי אמי אין מכריזין אלא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אמר רבא דיקא כמי דקתני ד' שבתות זו אחר זו וזה פירושה לדעת רבנו דייקא כמי דאין מכריזין בשנוקים וברחובות דקתני ד' שבתות זו אחר זו אי' אה' דה' בשלמא דאין מכריזין אלא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות היינו דכרין זמן כולי האי אף על פי שמכריזין בכל יום לא אי' אחרת בשנוקים וברחובות מכריזין בכביר מהא זמן מיפרסמא מילתא טפי ומכספא היא ויש בזה פירוש אחר לר' ז"ל ועולה ממנו שאין מכריזין עליה בכל יום לא בארבע שבתות ומה שכתב רבנו בד' המורדת הו' כנר כתבתי למעלה שרבנו סבור שמה שאמרנו בגמרא השתא דלא איתמר לא הכי ולא הכי הוא דאומרת בעיכא ליה ומבערנא ליה ועל דרך זה כתב' שכתב כאן וכבר כתבתי שהרשב"א ז"ל קנת מן המפרשים חלוקה על זה ולדבריהם זהו דין המורדת לאח' ד' שבתות וזה המלכ' שנייה הפסיד כל כתובתה עקר ותום ומה שכתבן לה הבעל וכדוכייתיה שהיא ככס' כאן ברזל ואפי' תפסה מהן בלאות הקיימין מוניאין מתחת ידה אבל בככס' מלוג לא הפסידה כלום לא אפילו מה שיש מהם ביד הבעל מוניאין מתחת ידו וכן הוא דעת רבנו בכל זה חזן מן הכללות של ככס' כאן ברזל שהוא סבור שאם תפסה אותם אין מוניאין מתחת ידה ומה שכתב ר' און נותנין לה גט עד יב' חדש אפשר שהק' סבור שלאחר שנים עשר חדש מכריזין הבעל לגרש וכבר הזכרתי למעלה שאין דינו בכפיית הבעל אמת או אפשר שהו' סבור בזה כדעת קננת מפרשי' שאמרנו שלעולם אין כופין אבל משהיב אותה שנים עשר חדש ומכריזין ממנו שלא לגרשה תוך זה הזמן מפני שגנאי הוא לננות ישראל שמתגרשות מבעליהן מפני קטטה ושמת תוך זמן זה מרצין זה את זה ותשאר זו עם בעלה ויש מי שכתב שלא הזכירו בגמרא שהיית שנים עשר חדש אלא באומרת מאים עלי' אבל במורדת אין משהיב אותה יותר מארבע שבתות ואחר המלכה שנייה הפסידה הכל והבעל יגרסנה אם ירצה או יקיים אותה ולזה הסכים הרשב"א ז"ל ויש בעניינים אלו דעות חלוק' למפרשים ז"ל: ואם ימיה קודם הגט וכדוכייתיה בהלכות נפשות הו' שאין הידועה נפקעת אלא בגרושין: בסדר הזה עושין וכן אם בריתא אחת אירוסה ואחת כשואה ואפילו בדה ואפילו חולה ואפילו שימרת יבם ואמרנו שם כדה בת תשמיש היא ותרנו אינו דומה מי שיש לו פת בסלון למי שאין לו ומכאן למד רבנו שהו' הדין אם היה בעל מלח וכן כלומר זה מדין המדיד הכוזב למעלה:

ובג' הר' ע"ב דייקא כמי דקתני ד' שבתות זו אחר זו וזה פירושה לדעת רבנו דייקא כמי דאין מכריזין בשנוקים וברחובות דקתני ד' שבתות זו אחר זו אי' אה' דה' בשלמא דאין מכריזין אלא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות היינו דכרין זמן כולי האי אף על פי שמכריזין בכל יום לא אי' אחרת בשנוקים וברחובות מכריזין בכביר מהא זמן מיפרסמא מילתא טפי ומכספא היא ויש בזה פירוש אחר לר' ז"ל ועולה ממנו שאין מכריזין עליה בכל יום לא בארבע שבתות ומה שכתב רבנו בד' המורדת הו' כנר כתבתי למעלה שרבנו סבור שמה שאמרנו בגמרא השתא דלא איתמר לא הכי ולא הכי הוא דאומרת בעיכא ליה ומבערנא ליה ועל דרך זה כתב' שכתב כאן וכבר כתבתי שהרשב"א ז"ל קנת מן המפרשים חלוקה על זה ולדבריהם זהו דין המורדת לאח' ד' שבתות וזה המלכ' שנייה הפסיד כל כתובתה עקר ותום ומה שכתבן לה הבעל וכדוכייתיה שהיא ככס' כאן ברזל ואפי' תפסה מהן בלאות הקיימין מוניאין מתחת ידה אבל בככס' מלוג לא הפסידה כלום לא אפילו מה שיש מהם ביד הבעל מוניאין מתחת ידו וכן הוא דעת רבנו בכל זה חזן מן הכללות של ככס' כאן ברזל שהוא סבור שאם תפסה אותם אין מוניאין מתחת ידה ומה שכתב ר' און נותנין לה גט עד יב' חדש אפשר שהק' סבור שלאחר שנים עשר חדש מכריזין הבעל לגרש וכבר הזכרתי למעלה שאין דינו בכפיית הבעל אמת או אפשר שהו' סבור בזה כדעת קננת מפרשי' שאמרנו שלעולם אין כופין אבל משהיב אותה שנים עשר חדש ומכריזין ממנו שלא לגרשה תוך זה הזמן מפני שגנאי הוא לננות ישראל שמתגרשות מבעליהן מפני קטטה ושמת תוך זמן זה מרצין זה את זה ותשאר זו עם בעלה ויש מי שכתב שלא הזכירו בגמרא שהיית שנים עשר חדש אלא באומרת מאים עלי' אבל במורדת אין משהיב אותה יותר מארבע שבתות ואחר המלכה שנייה הפסידה הכל והבעל יגרסנה אם ירצה או יקיים אותה ולזה הסכים הרשב"א ז"ל ויש בעניינים אלו דעות חלוק' למפרשים ז"ל:

ואם ימיה קודם הגט וכדוכייתיה בהלכות נפשות הו' שאין הידועה נפקעת אלא בגרושין: בסדר הזה עושין וכן אם בריתא אחת אירוסה ואחת כשואה ואפילו בדה ואפילו חולה ואפילו שימרת יבם ואמרנו שם כדה בת תשמיש היא ותרנו אינו דומה מי שיש לו פת בסלון למי שאין לו ומכאן למד רבנו שהו' הדין אם היה בעל מלח וכן כלומר זה מדין המדיד הכוזב למעלה:

ואם ימיה קודם הגט וכדוכייתיה בהלכות נפשות הו' שאין הידועה נפקעת אלא בגרושין: בסדר הזה עושין וכן אם בריתא אחת אירוסה ואחת כשואה ואפילו בדה ואפילו חולה ואפילו שימרת יבם ואמרנו שם כדה בת תשמיש היא ותרנו אינו דומה מי שיש לו פת בסלון למי שאין לו ומכאן למד רבנו שהו' הדין אם היה בעל מלח וכן כלומר זה מדין המדיד הכוזב למעלה:

מגדל עז

הלכות אישות

מגיד משנה

זהו דין התלמוד במורדת עד ראוי לתמוך ולרדן תשוב הנאוכי היא והסכמת הראשונים אל והביאו גם לי אלפאם אל בהלכות: המורד על אשתו עד שאין בו מעשה פרוק אף על פי: איש ואשתו שבאו לבד עד כפי כח הדיין סוף מסכת בדדים משנה אחרונה: כתב

ואמר הנאוכים וכו' תקפת הנאוכים כתובה בהלכות וכבר כתבו קצת האחרונים שאין כוונתו עכשיו על פי אותה תקנה וכמו שכתב רבנו נחן הסכים הרשב"א ז"ל: המורד על אשתו וכו' במשנה וכן המורד על אשתו מוסיפין לה שלש דינרים בשבת רבי יהודה אומר שלש טרפעיין כג' וירוש' שהלכה כסתם משנה וכתב רבינו

פשרה לדין ומשנתנו היא השמי' ביני לביני ואמרנו בירושלמי כמה דשמיא רחיקין מן ארעא כן תהא האי איתתא רחיקא מן ההוא גבר' כלומר שהיא פרוש ממנו וכן אמרו בהגדה שרה אמנו אמר לאברהם אבינו השמי' בינו לבינה שהרחיק' בשביל הגר ואם כמשנה ראשונה הרי אמרו יעשו סעודה והן מ' מתרגלן זה עם זה ואי' כאן מקו' לחמו מפני שהן נכאלי להן עכל: ואני אומר מה שכתב רמ"ז בפסקא זו היא משנה אחרונה השנייה סוף מסכת כדרי' שחזרו לומר האומרת השמי' ביני לביני יעשו דרך בקשה ובקשה זו היא דרך פשרה כפי כח הדיין והירושלמי שהביא הרלב"ג ז"ל פי' אחר ישי' בו כלומר כמו שהשמי' רחיקין מן הארץ ואעפ"י שנוגעו זה בזה כד תרי' כפי' דסחיפן אהדי כן הו' אף על פי שנוגעו אותו מ' מורד הו' בשמי' בינו לבינה וע' המורד שהבי' דומה לזה שהרחיק' מתשמיש הואיל ומדל' להיות לה ארבע ככשים דאף כרי לישב יצרו שהיה רגיל עמה מקודם ריחוק בשביל שהיה לו הגר והיה כראה כמי שאופך דמים דסוף הכא על יבמנו ושייך המדרש כלפי' דק' ישפוט ה' ביני וביניך טוב מצאתי לרמ"ז ז"ל שפי' כן בספר הזכות אשר לו והאריך בלהרבה עיר אבי אומר לבר מן דין מאן לימא לן דאותו מדרש הלכה פסוקה ובר סמכא הוא דלמא סמכין אהדיך שאמרה שרה אין סתרה כגלויה לכן ראת' שאקל בעיניה וכפשי בתורה ונורף החסד לפי שיש בו תביעת ממון וחייב אבל המורד ואם הנכאלי להם מה הם מוסיפין בדבור הפרס מדיבור הטענות שמוציאין כפי' הן ואף אם יהיה בו נכאלי לא מצינו לבעול הדין מפני הנכאלי טוב מצאתי בחדושי הרמ"ז ז"ל כי כמות פ' בית שמיא שכתב כן פשט הנאוכים ז"ל: אבל לבעול בפני אדם עד ברית סוף מסכת בדדים ותראה מקומות: האשה

בתשובת הנאוכים כתוב דלא דייקין בזמן הזה דינא דגמולא במורד לא הכי קהנ' כד' הגדול וכשתי ישיבות כי אמר' לא בעינא ל' יהיב לה גיט' לאתר ולא שקלה מאי דתפסה מכתובה מדיני' לא מפיקין מינה ומדריקין לבעול אבל מאי דאיתת' מבי' כש' אפי' לא תפס' יהיב לה בעול אם אית' בעיני' ואי לית' בעיני' לא מפיקין וה' בככסי מלוג אבל בככסי נאן בדול כל מה דלא כלה לגמרי יהיב לה אבל כלים דלא היו לתשמיש כלל משלם כדמעיקרא וכ' מאי דאיתת' ומאי דאיתת' דבאחריות קאי ויש גאונים שאומרים דיהיב לה עיקר כתובה מנה ומחתי' כי יהיב לה דלא ליהוי בגני' ישראל הפקר אבל לא תוספת דתבא כתובה ככתובה דמיא למורדת כדאית' בפרק אף על פי מכל מקום הכי דייקין במתיבת' ואיבעי' למיפק משו' דאיתמרעתי ולא בעי' דלירי' לה בעול לא דייקין לה דינא דמורדת וכן בכל הכי דכופי' אות' לה נכאלי או מיתת' איתתא מקמי גיטא ירת' לה בעול וכן כתב בה' וכפ"ר וברבתי' ל' אלפס' וכספ"ר חפץ אבל רב עמרם גאון פסק שבוטלת המורד גם יבמ' כן בוטלת כל מה שהביאה בין מקרקעי בין מטלטלי ועיקר כתוב מנה ומחתי' אעב"ד דהלכ' כרבנותינו בדורות הללו דאין אדם נושא שתי נשי' ביחד לא משהיכן לה ואם בשביל אחרות שיוסרו קמסין' להתיר לבעול לישא אחרת והיא תשב ותתענן ואומר אבי אחרי שראינו בה פלוגת' דרבנן ונאמ' חכמי דקור יתנו לב לפי הענין להעמיד הדב' על אופכיו של תבאנה לתרבו' דעה' עד כאן מאב"ח סוף וכן רבינו שמחה כתב בתשובת הבבלי' אשר הביא בספרו דין שאמר איני רוצה וכן שאמר מערעא ליה דלא משהיכן לה אגיש בזמן הזה ואין מכריזין עליה ד' שבת' ואעפ"י כן מרחיקין אותה ומשתדלין לעשות שלום בינו לבינה ואם אינה שומעת נותנים לה גט' לאתר והכה מורי רבי' ש' כתב בתשובה שאנו כוונתו בענין הככסים כאשר כתוב בתשובת הנאוכים וכתב עוד ז"ל שמתהמה היכא דחזאי דמתמוטטי בככסים תמרוד ותתפוסם בככסיו ותאכל היא ותחתי' והוא ישא על הפתחי' לא חדוה שלימי היא אחרי שהרשו' בירו' לענוה כהי' שגם הוא מתענן בדורות הללו כתקפת רג' מה זכ' ואילך מ' איהי כמי מעבבא וכל שכן לרבני' ראב"ן זכ"ל שהתיר לישא אחרי והיא תתענן עכל וענין כסי' ל' לתשובה זו מנאתי כתב יד הר' פרץ בספר העיטור שלו על ראובן שקבל עליו חרם שלא יבגוד באשתו ואם יבגוד במאומה שיחלק עמה כל המזון ובגד בה וכתב לה החני' ושוב כתפיים עמו מרצונה ושהתה עמו שכה בחיבה עד שאמה גרמה שברחה ממנו ועתה הוא תובע אשתו וממנו אם לא קבו כד' חשוב להחזיר חני' המזון הנה לי אם מכתי' וכל דאי לא קבו והחרם שעבר יתקן ע"פ הרב ואף על פי שכת' רב' לפס' דינא דמורדת כדביא דמתיבתא לא

זה הוא דין התלמוד במורדת ואמר הנאוכים שיש להם בבבל מנהגות אחרות במורדת ולא פשטו אותן מנהגות ברוב ישראל ורבים וגדולים חולקין עליהם ברוב המקומות וברון התלמוד ראוי לתפוס ולרדן: המורד על אשתו ואם הרני' זן ומפרנס אותה אבל אינו בא עלי' מפני שאני שנאתיה מוסיפין לה על כתובתה משקל שש ושליש שעורה של כסף בכל שבת ושבת יושב ולא ישמש כל זמן שתרצ' היא לישב ואף על פי שכתובת חולבת ונוספות הרי הוא עובר בלא תעש' שנ' לא יגרע שאם שנאה ישראל אבל לענו' אסור ולמה לא ילקה על לאו זה מפני שאין בו מעשה איש ואשתו שבאו לבית דין הוא' זו מורדת מתשמיש וזו אומרת לא כי לא כדרך כל הארץ אני עמו וכן אם טענ' היא ואמר' שח' מורד מתשמיש והוא אומר לא כי לא כדרך כל הארץ אני עמה מחרימין בתחלה על מי שהוא מורד ולא יודה בבית דין ואחר כך אם לא הודו אוסרין להם ד'ותיחדו בפני עדים נתייחדו ועדיין הם טוענין מבקשים מן הנשען ועושין פשרה כפי' כח הדין אבל לבעול בפני בני אדם אי' איפשר לפי שאסור לבעול בפני כל בריה': האשה

אומר שלש טרפעיין כג' וירוש' שהלכה כסתם משנה וכתב רבינו במגדל עז דקיימא לן דמורדת הוא מתשמיש אף מורד הוא מתשמיש וכתב רבינו שהשלש דינרים הם שלשים וששה טעונות כסף לפי שדינרים אלו הן של' דבדיקה והם שמינית שבכרי' וברבתי' גרי' יש תשעים וששה ט' טעונות כסף כמו שכתב רמ"ז פ' כמנא שהשמינית הוא יב טעונות ולפיכך שלשה דינרים הם ששה ושליש טעונות והם ארבעים אף ושלשים טעונות וכתב רבנו כל זמן שתרצה היא לישב לפי שאם לא רצת' כופין לנרש' כיון שאינו רוצה לה' עמה וכתב רבנו שה' עובר בלא תעש' ודבר פשוט הוא וכבר הזכיר רבי' לזו זה למעלה וירוש' נכ' כן שאין לזון על לאו שאין בו מעשה חוץ מלאוין ידועים ככומר פרוק שמנה עשרה מהלכות סנהדרין: איש ואשתו שבאו לבית דין וכו' בפרק אחרון בדדסי' משנה השמים ביני לביני יעשו דרך בקשה ומפירש לה בירושלמי כ' באומרת כמה דשמיא רחיקין מן ארעא כן תהא האי איתתא רחיק' מן ההוא גבר' ונאמ' חכמי דקור יתנו לב לפי הענין להעמיד הדב' על אופכיו של תבאנה לתרבו' דעה' עד כאן מאב"ח סוף וכן רבינו שמחה כתב בתשובת הבבלי' אשר הביא בספרו דין שאמר איני רוצה וכן שאמר מערעא ליה דלא משהיכן לה אגיש בזמן הזה ואין מכריזין עליה ד' שבת' ואעפ"י כן מרחיקין אותה ומשתדלין לעשות שלום בינו לבינה ואם אינה שומעת נותנים לה גט' לאתר והכה מורי רבי' ש' כתב בתשובה שאנו כוונתו בענין הככסים כאשר כתוב בתשובת הנאוכים וכתב עוד ז"ל שמתהמה היכא דחזאי דמתמוטטי בככסים תמרוד ותתפוסם בככסיו ותאכל היא ותחתי' והוא ישא על הפתחי' לא חדוה שלימי היא אחרי שהרשו' בירו' לענוה כהי' שגם הוא מתענן בדורות הללו כתקפת רג' מה זכ' ואילך מ' איהי כמי מעבבא וכל שכן לרבני' ראב"ן זכ"ל שהתיר לישא אחרי והיא תתענן עכל וענין כסי' ל' לתשובה זו מנאתי כתב יד הר' פרץ בספר העיטור שלו על ראובן שקבל עליו חרם שלא יבגוד באשתו ואם יבגוד במאומה שיחלק עמה כל המזון ובגד בה וכתב לה החני' ושוב כתפיים עמו מרצונה ושהתה עמו שכה בחיבה עד שאמה גרמה שברחה ממנו ועתה הוא תובע אשתו וממנו אם לא קבו כד' חשוב להחזיר חני' המזון הנה לי אם מכתי' וכל דאי לא קבו והחרם שעבר יתקן ע"פ הרב ואף על פי שכת' רב' לפס' דינא דמורדת כדביא דמתיבתא לא

אבל הנאוכים ז"ל כתבו כן ומה שכתב רבינו שאסור לבעול בפני כל בריה כתב ר' במגדל עז כד' פרוק כל הדין: האשה

MIC 8554
PRINTED BOOK
WITH MS. NOTES
RABBINICS

12813

963,900

בגיד משנה

הלכות אישות

נשים רנה

מי שגירש את אשתו וכו' ומירא פ' הכותב ובהלכות האריות בהוסף דנריהם כדברי רבי יוחנן עקר: היו כותבין בכתובתה וכו' וזה ברור לדעת רבי שלם קורע כח האשה אלא בעקר הכתובה שהרי לא חסרה בו כלום אבל כדויתיה הרי הוא כמוב העלמא יכ נדה ארכתי בכיובא ראש פרק יז: מי שמת או גרש וכו' חלוקה זו שכתב רבנו בתבארה כביאור פ' מי שהיה נשוי בהלכותיו ככל מובות נכונות להלכותיו ולכן נשם כתב רבנו ויש מן הנאוכי שהורה שחלקו לפי ממונם ולא הכריע שם כלום ובכאן מתבאר שדעתו כדעת ההלכות שהרי לא כתב כאן דעת אחרת: **ובהשנות א"א** זקו על דרך הרב זל ואינו ממוגר כלל ע"כ וכבר הכריחו הרבה מן

האחרונים קמ"פ פ' מי שכתב רבנו כדעת רבנו ועקר: הערב לאשה וכו' כבר בארתי דין זה בדעת רבנו ודעת ההשג"ח פ' ל"ה מהילכת מלוה ולוה ושם כתבתי שאין דין זה לא במכה ומאיתי ותוספת אבל כדויתא פ' נ"ו הרי היא כמוב דעלמא ופשוט הוא כפי מה שכתבתי:

איווה הוא קבלן וכו' שם פ' כ"ה מהלכות מלוה ולוה שדין הקבלן הוא באומתן לו ואינו כותב לך ושם כתבתי ש מי שאומר דכתיבה דלא שייך בה תן לו שהרי איכה מותנת כלום שצרי שיתן לה בעל כסף כתיבתה וי"א ש"ל תני לו ואינו קבלן ואין דין זה דעת רבנו לא כל שאמר הכש"ל לו ואינו מתן הרי זה כאומר בעלמא לו ואינו כותב וזה דעת רמב"ן זל ועקר:

המגרש את אשתו וכו' משנה פ' מי שגרש את אשתו וכו' ומירא פ' הכותב ובהלכות האריות בהוסף דנריהם כדברי רבי יוחנן עקר: היו כותבין בכתובתה וכו' וזה ברור לדעת רבי שלם קורע כח האשה אלא בעקר הכתובה שהרי לא חסרה בו כלום אבל כדויתיה הרי הוא כמוב העלמא יכ נדה ארכתי בכיובא ראש פרק יז: מי שמת או גרש וכו' חלוקה זו שכתב רבנו בתבארה כביאור פ' מי שהיה נשוי בהלכותיו ככל מובות נכונות להלכותיו ולכן נשם כתב רבנו ויש מן הנאוכי שהורה שחלקו לפי ממונם ולא הכריע שם כלום ובכאן מתבאר שדעתו כדעת ההלכות שהרי לא כתב כאן דעת אחרת: **ובהשנות א"א** זקו על דרך הרב זל ואינו ממוגר כלל ע"כ וכבר הכריחו הרבה מן

האחרונים קמ"פ פ' מי שכתב רבנו כדעת רבנו ועקר: הערב לאשה וכו' כבר בארתי דין זה בדעת רבנו ודעת ההשג"ח פ' ל"ה מהילכת מלוה ולוה ושם כתבתי שאין דין זה לא במכה ומאיתי ותוספת אבל כדויתא פ' נ"ו הרי היא כמוב דעלמא ופשוט הוא כפי מה שכתבתי:

איווה הוא קבלן וכו' שם פ' כ"ה מהלכות מלוה ולוה שדין הקבלן הוא באומתן לו ואינו כותב לך ושם כתבתי ש מי שאומר דכתיבה דלא שייך בה תן לו שהרי איכה מותנת כלום שצרי שיתן לה בעל כסף כתיבתה וי"א ש"ל תני לו ואינו קבלן ואין דין זה דעת רבנו לא כל שאמר הכש"ל לו ואינו מתן הרי זה כאומר בעלמא לו ואינו כותב וזה דעת רמב"ן זל ועקר:

המגרש את אשתו וכו' משנה פ' מי שגרש את אשתו וכו' ומירא פ' הכותב ובהלכות האריות בהוסף דנריהם כדברי רבי יוחנן עקר: היו כותבין בכתובתה וכו' וזה ברור לדעת רבי שלם קורע כח האשה אלא בעקר הכתובה שהרי לא חסרה בו כלום אבל כדויתיה הרי הוא כמוב העלמא יכ נדה ארכתי בכיובא ראש פרק יז: מי שמת או גרש וכו' חלוקה זו שכתב רבנו בתבארה כביאור פ' מי שהיה נשוי בהלכותיו ככל מובות נכונות להלכותיו ולכן נשם כתב רבנו ויש מן הנאוכי שהורה שחלקו לפי ממונם ולא הכריע שם כלום ובכאן מתבאר שדעתו כדעת ההלכות שהרי לא כתב כאן דעת אחרת: **ובהשנות א"א** זקו על דרך הרב זל ואינו ממוגר כלל ע"כ וכבר הכריחו הרבה מן

מי שגרש את אשתו ועליו שטר חוב וכו' בעל חוב והאשה לגבות והיו לו מעות וקרקע כדי החוב והכתובה בעל חוב נוטל מעות והאשה נוטלת כתובתה מן הקרקע ואם אין לו אלא קרקע שאין בה כדי לגבות שניהם ולא היה בה דין קדימ' נותנין אותו לבעל חוב ואם נשאר לאשה כלום תטול ואם לאו תדחה מפני בעל חוב שהרי בעל חוב הפסיד והוצי' מעותיו והאשה לא חסרה דבר שיותר

בתוספת תניא מי שמת והניח ככסים ומטלטלין וינאל עליהן כתובת אשה וכו' כל הקודם נהן זכה והוא קב"ר מן הנדה מאלו פסק דבני מאיר שאין אשה חייבת לקב"ר את בעלה משלה אם אין שם מותר כתובתה ועוד אמר מי שמת והניח אשה וכו' גובה האש' כתובתה ונס' ב"ח ואין מוטל לו אפילו כדי קבורתו וכו' מי שמת ולא הניח שיעור כתובת אלמנתו אלא שליש אין לו תכריכין ולא הנאלת קבורתו וכן כתב בתשובת הגאונים אותה ענייה שאין לה בידה משל בעלה כדי כתובתה לאחר מיתת בעלה וכי תניא בקבורת בעלה אותה מעט שצריה עד כאן וכן כראה מדלשכחן מה שהיא חייב בקבורתה היינו כנגד ירשתה כדאית פר' נערה קא לאו הכי לא היה חייב בקבורתה ה"ה היא שאינה יורשתה שאינה חייבת בקבורתו וק"ל:

וכן כתב ר' אלפס בשם רב האי גאון ונס' לי פסק כן ובלשון אחר כת דיוחוקו כמו מלוה ולוה דמוק מי שמת עכ' ב"ה וכתב מורי רבי ז"ל דחור בו רבינו אלפס ממה שכתב בשערי שני ד"ה ואשה חולקין כל אחד לפי חובו והא' כח בתלמוד דאחריתא ועיקר אחר שכתב כן בשם רב האי ונס' כתב דברי רבנו האומ' חולקים וסמך דבריהם ועוד כתב בתשובה אחרת כו' בהנהגה הסמוכה ע"כ:

כרבי דאמר ראה אני דברי רבי וכו' וכן ע"כ:

בנו הוא וקנו מירו חייב לשלם שהאב בגלל בנו משעב' עצמו ונמרו ומקנ' וקבלן של כתוב' חייב לשלם אע"פ שלא קנו מירו ואי זה הוא קבלן זה שאמ' לאשה הנשואי לזה ואני נותן כתובה זו אבל אמר לה הריני ערב כתובה זו אני פורע כתוב' זו אני חייב בה וכו' וצא בה פטור לא אם היה אביו המגרש את אשתו ידירנה הנאה ואחר כך תפרע כתובתה מן הקבלן או מאביו אם היה ערב שמת יחזירנה ונמצאו עושין קנוניא על נכסיו של זה וכן המקדיש נכסיו וגרש את אשתו יחזירנה הנאה ואח' כך תפרע מן הפודה מיד ההקדיש אבל המגרש את אשתו ובאת לטרופ מן הלקוחו אין מחייבין אותו להדירה אלא שלקחו נכסים שתחת שעבודה הבעל שמכר נכסיו ואח' כתבה אשתו ללוקח דין דברים אין לו עמך והסכימה למעשיו אע"פ שקנו ממנה הרי זו טורפת שלא בתם לו אלא שלא תהיה בינה לבין בעלה קטטה ויש לרה' לומר נחת רוח עשיתי לבעלי אבל אם קנו מיד האשה תחלה שאין לה שעבוד לומר כן כלקמן ע"כ:

מירא פ' הכותב ובהלכות האריות בהוסף דנריהם כדברי רבי יוחנן עקר: היו כותבין בכתובתה וכו' וזה ברור לדעת רבי שלם קורע כח האשה אלא בעקר הכתובה שהרי לא חסרה בו כלום אבל כדויתיה הרי הוא כמוב העלמא יכ נדה ארכתי בכיובא ראש פרק יז: מי שמת או גרש וכו' חלוקה זו שכתב רבנו בתבארה כביאור פ' מי שהיה נשוי בהלכותיו ככל מובות נכונות להלכותיו ולכן נשם כתב רבנו ויש מן הנאוכי שהורה שחלקו לפי ממונם ולא הכריע שם כלום ובכאן מתבאר שדעתו כדעת ההלכות שהרי לא כתב כאן דעת אחרת: **ובהשנות א"א** זקו על דרך הרב זל ואינו ממוגר כלל ע"כ וכבר הכריחו הרבה מן

האחרונים קמ"פ פ' מי שכתב רבנו כדעת רבנו ועקר: הערב לאשה וכו' כבר בארתי דין זה בדעת רבנו ודעת ההשג"ח פ' ל"ה מהילכת מלוה ולוה ושם כתבתי שאין דין זה לא במכה ומאיתי ותוספת אבל כדויתא פ' נ"ו הרי היא כמוב דעלמא ופשוט הוא כפי מה שכתבתי:

איווה הוא קבלן וכו' שם פ' כ"ה מהלכות מלוה ולוה שדין הקבלן הוא באומתן לו ואינו כותב לך ושם כתבתי ש מי שאומר דכתיבה דלא שייך בה תן לו שהרי איכה מותנת כלום שצרי שיתן לה בעל כסף כתיבתה וי"א ש"ל תני לו ואינו קבלן ואין דין זה דעת רבנו לא כל שאמר הכש"ל לו ואינו מתן הרי זה כאומר בעלמא לו ואינו כותב וזה דעת רמב"ן זל ועקר:

המגרש את אשתו וכו' משנה פ' מי שגרש את אשתו וכו' ומירא פ' הכותב ובהלכות האריות בהוסף דנריהם כדברי רבי יוחנן עקר: היו כותבין בכתובתה וכו' וזה ברור לדעת רבי שלם קורע כח האשה אלא בעקר הכתובה שהרי לא חסרה בו כלום אבל כדויתיה הרי הוא כמוב העלמא יכ נדה ארכתי בכיובא ראש פרק יז: מי שמת או גרש וכו' חלוקה זו שכתב רבנו בתבארה כביאור פ' מי שהיה נשוי בהלכותיו ככל מובות נכונות להלכותיו ולכן נשם כתב רבנו ויש מן הנאוכי שהורה שחלקו לפי ממונם ולא הכריע שם כלום ובכאן מתבאר שדעתו כדעת ההלכות שהרי לא כתב כאן דעת אחרת: **ובהשנות א"א** זקו על דרך הרב זל ואינו ממוגר כלל ע"כ וכבר הכריחו הרבה מן

מי שגרש את אשתו ועליו שטר חוב וכו' בעל חוב והאשה לגבות והיו לו מעות וקרקע כדי החוב והכתובה בעל חוב נוטל מעות והאשה נוטלת כתובתה מן הקרקע ואם אין לו אלא קרקע שאין בה כדי לגבות שניהם ולא היה בה דין קדימ' נותנין אותו לבעל חוב ואם נשאר לאשה כלום תטול ואם לאו תדחה מפני בעל חוב שהרי בעל חוב הפסיד והוצי' מעותיו והאשה לא חסרה דבר שיותר

בתוספת תניא מי שמת והניח ככסים ומטלטלין וינאל עליהן כתובת אשה וכו' כל הקודם נהן זכה והוא קב"ר מן הנדה מאלו פסק דבני מאיר שאין אשה חייבת לקב"ר את בעלה משלה אם אין שם מותר כתובתה ועוד אמר מי שמת והניח אשה וכו' גובה האש' כתובתה ונס' ב"ח ואין מוטל לו אפילו כדי קבורתו וכו' מי שמת ולא הניח שיעור כתובת אלמנתו אלא שליש אין לו תכריכין ולא הנאלת קבורתו וכן כתב בתשובת הגאונים אותה ענייה שאין לה בידה משל בעלה כדי כתובתה לאחר מיתת בעלה וכי תניא בקבורת בעלה אותה מעט שצריה עד כאן וכן כראה מדלשכחן מה שהיא חייב בקבורתה היינו כנגד ירשתה כדאית פר' נערה קא לאו הכי לא היה חייב בקבורתה ה"ה היא שאינה יורשתה שאינה חייבת בקבורתו וק"ל:

וכן כתב ר' אלפס בשם רב האי גאון ונס' לי פסק כן ובלשון אחר כת דיוחוקו כמו מלוה ולוה דמוק מי שמת עכ' ב"ה וכתב מורי רבי ז"ל דחור בו רבינו אלפס ממה שכתב בשערי שני ד"ה ואשה חולקין כל אחד לפי חובו והא' כח בתלמוד דאחריתא ועיקר אחר שכתב כן בשם רב האי ונס' כתב דברי רבנו האומ' חולקים וסמך דבריהם ועוד כתב בתשובה אחרת כו' בהנהגה הסמוכה ע"כ:

כרבי דאמר ראה אני דברי רבי וכו' וכן ע"כ:

בנו הוא וקנו מירו חייב לשלם שהאב בגלל בנו משעב' עצמו ונמרו ומקנ' וקבלן של כתוב' חייב לשלם אע"פ שלא קנו מירו ואי זה הוא קבלן זה שאמ' לאשה הנשואי לזה ואני נותן כתובה זו אבל אמר לה הריני ערב כתובה זו אני פורע כתוב' זו אני חייב בה וכו' וצא בה פטור לא אם היה אביו המגרש את אשתו ידירנה הנאה ואחר כך תפרע כתובתה מן הקבלן או מאביו אם היה ערב שמת יחזירנה ונמצאו עושין קנוניא על נכסיו של זה וכן המקדיש נכסיו וגרש את אשתו יחזירנה הנאה ואח' כך תפרע מן הפודה מיד ההקדיש אבל המגרש את אשתו ובאת לטרופ מן הלקוחו אין מחייבין אותו להדירה אלא שלקחו נכסים שתחת שעבודה הבעל שמכר נכסיו ואח' כתבה אשתו ללוקח דין דברים אין לו עמך והסכימה למעשיו אע"פ שקנו ממנה הרי זו טורפת שלא בתם לו אלא שלא תהיה בינה לבין בעלה קטטה ויש לרה' לומר נחת רוח עשיתי לבעלי אבל אם קנו מיד האשה תחלה שאין לה שעבוד לומר כן כלקמן ע"כ:

מירא פ' הכותב ובהלכות האריות בהוסף דנריהם כדברי רבי יוחנן עקר: היו כותבין בכתובתה וכו' וזה ברור לדעת רבי שלם קורע כח האשה אלא בעקר הכתובה שהרי לא חסרה בו כלום אבל כדויתיה הרי הוא כמוב העלמא יכ נדה ארכתי בכיובא ראש פרק יז: מי שמת או גרש וכו' חלוקה זו שכתב רבנו בתבארה כביאור פ' מי שהיה נשוי בהלכותיו ככל מובות נכונות להלכותיו ולכן נשם כתב רבנו ויש מן הנאוכי שהורה שחלקו לפי ממונם ולא הכריע שם כלום ובכאן מתבאר שדעתו כדעת ההלכות שהרי לא כתב כאן דעת אחרת: **ובהשנות א"א** זקו על דרך הרב זל ואינו ממוגר כלל ע"כ וכבר הכריחו הרבה מן

האחרונים קמ"פ פ' מי שכתב רבנו כדעת רבנו ועקר: הערב לאשה וכו' כבר בארתי דין זה בדעת רבנו ודעת ההשג"ח פ' ל"ה מהילכת מלוה ולוה ושם כתבתי שאין דין זה לא במכה ומאיתי ותוספת אבל כדויתא פ' נ"ו הרי היא כמוב דעלמא ופשוט הוא כפי מה שכתבתי:

איווה הוא קבלן וכו' שם פ' כ"ה מהלכות מלוה ולוה שדין הקבלן הוא באומתן לו ואינו כותב לך ושם כתבתי ש מי שאומר דכתיבה דלא שייך בה תן לו שהרי איכה מותנת כלום שצרי שיתן לה בעל כסף כתיבתה וי"א ש"ל תני לו ואינו קבלן ואין דין זה דעת רבנו לא כל שאמר הכש"ל לו ואינו מתן הרי זה כאומר בעלמא לו ואינו כותב וזה דעת רמב"ן זל ועקר:

המגרש את אשתו וכו' משנה פ' מי שגרש את אשתו וכו' ומירא פ' הכותב ובהלכות האריות בהוסף דנריהם כדברי רבי יוחנן עקר: היו כותבין בכתובתה וכו' וזה ברור לדעת רבי שלם קורע כח האשה אלא בעקר הכתובה שהרי לא חסרה בו כלום אבל כדויתיה הרי הוא כמוב העלמא יכ נדה ארכתי בכיובא ראש פרק יז: מי שמת או גרש וכו' חלוקה זו שכתב רבנו בתבארה כביאור פ' מי שהיה נשוי בהלכותיו ככל מובות נכונות להלכותיו ולכן נשם כתב רבנו ויש מן הנאוכי שהורה שחלקו לפי ממונם ולא הכריע שם כלום ובכאן מתבאר שדעתו כדעת ההלכות שהרי לא כתב כאן דעת אחרת: **ובהשנות א"א** זקו על דרך הרב זל ואינו ממוגר כלל ע"כ וכבר הכריחו הרבה מן

מגיד משנה

הרכות אישות

נשים רסר

פרק שלשה ועשרים האשה

שקנתה וכו' ריש פרק הכותב לאשתו דין ודברים וכו' בנמצא תבי ר' חייא האומר לאשתו וכו' הקשו וכו' כתב לה מאי הו' פירוש לא מבעיא לרבי חייא דתבי אומר לא אפילו כתב קשה מאי הו' וקתבי האומר לחבירו דין ודברי אין לי על שדה זו אף לי עסק בה וידי מסולקו ממנה לא אמר כלום פרוש

פרק שלשה ועשרים

מגדל עון

פרק שלשה ועשרים האשה

הכותב: התנה עמה שלא יהיה עד סילק עצמו מנוף הקרקע: כתב: הראב"ד ז"ל כל מה שכתב כאן הכל הכל ורעות רוח עכל: ואני אמרתי אלפאס ז"ל פירש וספק כן ריש פר' הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בכנסין כו' איבעיא להו קנו מידו ועודה ארוסה מהו רב יוסף אמר מדין ודברים קנו מידו רב כחמן אמר מנופה של קרקע קנו מידו בין בעורר על קנינו בין בעומד עכל ומקוב הוא לו מרביתו הנאמרי ז"ל וכדרכו כחמן וכן פירש רבינו האי גאון ז"ל בששים שערים שחבר בהלכות מקדש וממכר נס ר' בעל השם כן פירש ודעת הראב"ד ז"ל ותשובתו על ר' אלפאס ומה שהשיב הר"ם ז"ל להג"ה ולסייעו בראיותו הכל בכתב ידו חקוק בספר הזכות אשר לו ז"ל בפרק הכותב: התנה עמה שלא יאכל עד וירשם כמו שביארנו עיקר אלו ההלכות פ' הכותב וביאור רמזל פ' ז"ל של גו ההלכות: התנה עמה אחר כשואין עד כמו שביארנו:

כתב: הראב"ד ז"ל כל שחסר מכאן וקנו מידו ואף עב שקנו מידו לסלוק הירושה אינו מועיל לפי שסלוק הירושה אחר מותה היא ואינה הקאה לשום אדם והוא ליה דברים והכשואין כבר חלין על הכל אבל תבאי דקודם כשואין לא חלו הכשואין אלא על מנת שלא יירשנה ותבאי ממון קיים: ואני אמר כל אחד ואחד הולך לפי שטתו שהקדמנו הנעתק מריש פ' הכותב ולפי שיש לו ז"ל ורבותיו לא חסר דבר והביאור הוא פ"ב של גו ההלכות: הכותב

האשה

שהתנת על בעלה לבטל זכות מרבית שזוכה בהן הבעל אם כתב לה ועודה ארוסה קודם הנשואין אינו צריך לקנות מידו אלא כל שכתב לה קיים ואם כתב לה אחר הנשואין צריך לקנות מידו: התנה עמה קודם שלא יהיו לו דין ודברי בכנס' אם מכרה ונתנה מכרה ומנתתה קיים אבל אוכל פירותיהן כל זמן שהן ברשותה: ואם קנו מידו כשחיה ארוסה שאין לו דין ודברים בכנסיה הרי סילק עצמו מנוף הקרקע ואין לו בכנסיה פירות לעולם ואפי' ערער על קנינו ואמר לא עליה ברעתי שאין לי פירות מפני קנין זה אלא שאם מכרה מכרה קיים שאין אדם נושא אשה בלא נכסים אין שומעין לו לא כבר סילק עצמו מנוף הקרקע: התנה עמה שלא יאכל פירות נכסיה הרי זה אינו אוכל פירותיהן אבל מוכרין את הפירות ולוקחין בהן קרקע והוא אוכל פירותיה שלא סילק עצמו אלא מפירות נכסין אלו בלבד: התנה עמה שלא יאכל פירות נכסיה ולא פירי פירותיהן לוקחין הפירות וקונין בהן קרקע ולוקחין פירות קרקע זו וקונין בהן קרקע שנייה והו' איכל פירות אלו שהן פירי פירות וכן הרבר תמיד עד שיתנה עמה שלא יהיו לו פירות ולא פירי פירותיהן עד לעולם ואחר כך לא יהיו לו פירות בחייה אבל אם מתה ירש הכל: התנה עמה שלא יירשנה הרי זה לא יירשנה אבל אוכל פירות בחייה וכן אם התנה עמה שירש מקצת נכסיה וכן אם התנה עמה שאם מתה בלא בנים יחזרו נכסיה לבית אביה הכל קיים במה דברי אמורי שהתנה עמה קודם שתנשא שתחלה הבאה לו לאדם שלא מכלטכחתי מתנה עליה שלא יירשנה קודם שתהא ראויה לו אבל אם התנ' עמה אחר שנשאת תנאו בטל וירשנה כמו שבארנו: התנה עמה אחר נשואין שלא יהיו לו דין ודברים בכנס' ולא בפירי פירותיהן עד עולם בחייה ובמותה הרי

אם היתה שדה משותפת בין שנים ואמר האחד לחבירו לשנות אלו לא אמר כלום לפי שאין כאן לשון מתנה ואם כן מה הועילו דבריו במשאתו ומתרו בכותל ועודה ארוסה וכדרכו כהנא דאמר כהנא הבאה לי ממקום אחר אדם מתנה עליה שלא ירשנה פי' כיון שעדיין לא זכה בכנסים כלשון סילוק וכו' להסתלק מהם והקשו א"ה כשואה כו' ומתרו כשאת ידו כידה פירו' ז"ל והרי הוא כשנתק בהם וכיון ש שהכנסים שלו נדרי לשון מתנה ואין מועיל בו לשון דין ודברים וכתב ז"ל רבנו שאם קנו מידו אחר כשואין כו' הועילו מעשיו ויבא לו ממנה שאמר בפ' חקת קבתי גבי הא דקאומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה האש ושאם קנו מידו דקנה חבירו ולא יאכיל הבעל גדול בכנס' אשתו מוכח השותף בחלקו וזה פשוט ע"פ אמרו בנמצא פרק הכותב אביעא להו קנו מידו מהו אמר רב יוסף מדין ודברים קנו מידו רב כחמן אמר מנופה של קרקע אחר חיינו הלבנתה מנופ' של קרקע קנו מידו ומפרש שם אפי' בעורר על קנינו ומפרש רבינו האי גאון בעיא זו בקנו מידו ועודה ארוסה וכן פירש בהלכות ז"ל ק"ה מבעיא להו ק"ה ששכניו שהכותב בעודה ארוסה י"ז דין ודברי אין לי שוא אוכל פירו' אם קנו מידו מי אמרינן דמנוף הקרקע סלק עצמו ואין לו פירות כלל דכיון דלא היה צריך לכתוב ממנו לאוסופי כחה הוא או דלמא לא שאל ואסיקן דמנוף הקרקע קנו מידו ואין לו פירות וזה הוא דעת רבינו וכתב רבינו דבריו שכתב ואם קנו מידו כשואה ארוסה כו' עד כבר סילק עצמו מנוף הקרקע וכתב על זה:

כל מה שכתב כאן הכל הכל ורעות רוח עכל: ולא ידעתי אי זה רוח היתה עמו באמרו מדברי רבינו ורבינו האי ז"ל הכל ורעות רוח בלא טעם מוכרח ומכל מקום אבאר דבריו ז"ל דעשים פי' א"ה כשביעא זו שאמרו כל דין משתכחן פשוט היה להם שאין קנין מועיל בארוסה יותר מאמירה וכי קא מבעיא להו על האומר לחבירו אין לי עסק על שדה זו הוא שאלו אם קנו מידו והועילו א"ה קנו מידו גופו של קרקע קנו מידו והו' לאשתו כשואה אם קנו מידו שדיכ בארוסה שלא קנו אלו דברי ר' ז"ל ואין להם ראייה לסתור פי' ההלכות ורבותו והרמב"ם ז"ל כתבו שני הפירושים ולא הכריעו בהם כלום וכתב הרמב"ם ז"ל הא דתנן דין ודבריו אין לי בכנסין כל דאפי' בכנס' שכתבו לה לאח' מכאן כמו מהי דאין ודין זה הוא במשנה ודעת רבי יהודה ששכניו שם כתב לה דין ודברים אין לי בכנסין ובפירותיהן וכו' ובתוספתא רבי יהודה חומר בעולם הוא אוכל פירי פירות כיצד מוכר פירות וילקח בהן קרקע יאכל פירות אבל מן הסוגיא שבנמצא כראה יכול לכתוב למכור הפירות וילקח בהן קרקע כדי שיאכל הוא פירותיו אלא שאם מכרתה היא ולקחה בהן קרקע הוא אוכל פירותיהן עד שיכתוב לה ע"כ שכתב לה ע"כ עולם ורבי שמך לו על התנשאתא וכן כראה מן הירושלמי וקיימא לן כן ר' יהודה דשקלי וטרו בנמצא אלויה וכן כתבו ז"ל ובנמצא אביעא להו כתב אין לי דין ודברים בכנסין ופירי פירותיהן ופירי פירותיהן שאלו פירותיהן שאלו פירותיהן לא סליק כפשיה או דלמ' כ' חפרי ואמרו פשיט' מכל מילי סליק כפשיה דאי אמרת מפירי פירות וכו' ודמו והכרח שאמרו פשיט' ע"כ ויש א"ה הנאמרים ז"ל שספק דכיון דבעיין לא אפשיט יד האשה על התנשאתא ויש מהם שספק כפשיטות הנמצא וזה דעת רש"ב ז"ל וכראה שהם מפרשים אותה אליבא דרבי יהודה ובשארם עד עולם ולא כזכרה בעיא זו בהלכות ולא בדברי רבינו ואולי שרצו וההלכות הוא ד' עתה לפרש אליבא דתנא קמא והלכה כרבי יהודה ולזה לא הזכירנו: עמה וכו' ביושנה מחלקת בדין היושנה ת"ה ורש"ב ד' ח"ה מתה יירשנה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל היתנה על מה שכתוב בתורה תבאו בטל ונמצא אמר רב הלכה כרש"ב ובהלכות ולית הלכה כוותיה דקיימא לן ד' דבר שבממון תבאו קיים ובידו שלמי אלין דכתיבין אי מיתת בלא כתיב תהדר כל מה דעילא לבי כשאתבאי ממון הוא וקיים עד כאן בהלכות וכן הכריעו הרמב"ם ז"ל והרש"ב ז"ל ודוקא במתנה ועודה ארוסה וכהיא דרב כהנא שהוכרתי למעלה דאמר כהנא הבאה לי לאדם ממקום אחר אדם מתנה עליה שלא ירשנה וכמו שכתב כאן רבינו אבל משנישאתאין תבאו בירושה כלום דכיון שהירושה דאיהו לו אם תמות עתה הוה ליה כאומר לא אירש את אבא שלי אמר כלום ואפילו קנו מידו וכן כתבו הרמב"ם ז"ל והרש"ב ז"ל וכדעת רבינו והרש"ב ז"ל בהלכות היא כותיה ליה ועודה ארוסה אי כמו בכותב לה בכתיבתה בשעת כניסה אבל אחר כשואין לא אמר כלום אלו דבריהן ל' חכמיין לדעת רבינו ומנא אתי בתשונה לרבנו שהיא סבור שדין הושה הוא במתנה אחר כשואין ואף בזה אמרו בהלכות שהתבאי קיים והוא חלוק על ההלכות בזה ואמר ד' אחר כשואין ודאי תבאו בטל שכל החיי' בירושה בטל אבל בארוסה תבאו קיים וכבר כתבתי שדעת הרמב"ם ז"ל והרש"ב ז"ל כדעת רבינו בענין הדין והס סבורין שדברי ההלכות הם בארוסה ולעקר הדין בלא כתיבתה לדעת אחת: התנה עמה אחר כשואין וכו' פשוט הוא שדברי רבינו הם בשקנו מידו שכבר כתב בתולת הפר' ואם כתב לה אחר הכשואין כרי' לקנו מידו והדין שכתב כאן פשוט הוא שכל שקנו מידו מסתלק הוא מן הפירות וכמו שכתב למעלה שאפי' א"ה כשואין מסתלק הוא מקנין חוק מירושה שאינו מועיל בה קנין אחר כשואין: ובהשנות א"ה אדם והוא ליה כקנין דברי רבינו מידו אין כאן חסרון שכו' שכתב רבי' כאן הרי זה אינו אוכל פירו' ודאי בשקנו מידו הוה ויבין לו רבי' על מה שכתב ריש הפ' שכל תבאי אחר כשואין צריך קנין ואם עיין הר' ז"ל עיין שם בדבריו לא אמר שיש בהן חסרון כי כלם כנמיס לויבין: הכותב

האב שפסק על ידי הבה וכו' בפרק מנחות האשה משנה הפוסק מענות לחתמו ומתחתנו אמרו חכמים יכול הוא שיאמר לאחייך הייתי רוצה ליתן ולך אי איפאי ליתן ובמראה אפילו היה ראשון עם הארץ והב' תלמיד חכם ובירושלמי הקשו ולא לו הדברים הנקבין באמירה הן תני בר פרח פוסק על מנת לכנס וכתוב בהלכות פי' כל הפוסק לחתמו דעתו על מנת לכנס וכיון שמתחתנו ולא כנס אינו חייב לתת לאחיי וחזקין מאן דפריש בה פירושא אחרת לא ואכן לא סבירא לן לא להאיר דביתוכי עד כאן והפ' האחר הוא שיש מי שפירושלמי דוקא בפוסק מענות לחתמו שאמ' לו בשתכנס את בתי אתן לך כך וכך שפסק מפור' על מנת לכנס

אבל הפוסק לדתו בשעת קידושין בין וכך חזי נותן לבתי הרי קתה הבת ואעפ' שמתחתנו לבתי פסק ובתו קתה ודברי ההלכו' ורכבו עיקר: הפוסק מענות לחתמו וכו' פ' שני דייני גזרות משכ' הפוסק מענות לחתמו ופסק לו את הרב' אמרו חכמים תהא יושבת עד ש יליבין את ראשה אדמון אומר יכולה היא שתאמר לו אני פסקתי לעצמי והיא יושבת עד ש יליבין ר' ראשי אבא פה עבלי מה חזי יכולה לעשות או כנס או פטור אמר רבן גמלי' רואה חזי את דברי אדמון ויש בגמ' תבא החולק על משנתנו דאמר שאפילו בפסקה על עצמה יכולה היא שתאמר כסבורה הייתי אבא נותן עלי אבא לא כתן עלי מה חזי יכולה לעשות או כנס או פטור ופסקה הלב' בגמ' כדאדמון ופסקו בהלכות כתבא דמתניתין דאמר דמורה אדמון בפסקה על עצמה שהיא יושבת עד ש יליבין ראשה ויש מי שפסק כתבא דבריתא ליבא דאדמון ודעת ההלכות ורבינו עקב ופירש רבנו ופסק לו את הרב' לא יתירא אחרת וכת' הרשב"א וז' והוא שלא הכינס ככפי' כאן אבל בש"ס לא נכס' יורדי לכנסו ומתנתן ליה לפי שהן דברים הנקבין ב באמירה עכ"ל:

ולמה לא תפטור עצמה במרד' וכו' בהלכו' והשת' דהתינו רבנן למורד למיתב' לה נט' לאתר לא שפסק עליה אבנהא ולא ש כתבא פסקה יהיה כדאמרי' ליה או כנס או פטור כפיכח' לה ויהיב' לה גיטא על כרחיה עכ' ורבינו חלוק על זה וכתן טעם לדבריו לפי ש שלא אמרו כן אלא באשה שאינה רוצה במבע' האומרת מאים עלי או בעיבא ליה ומצטרף ל' ככוכר פסק יד' אבל זו שאומרת או כנס או פטור תקרא מורדת וכבר כתבתי פיר' שאפילו במורדת אין כופין את הבעל לגרש וכן פשטה הוראה באדמתו וכל שכן בדיון זה שאין כופין לגרש כל זמן שפסקה על עצמה אבל פסק עלי אביה כופין אותה או לכנס בלא כדכתיב' או ל לתתנו: ברא' בגדולה בגדולה וכו' שם בגמרא תבא במה דברים

כ' כן מפרש בירושלמי בהדיא וכן פסק לח' וכן רבינו שמחה וכן ב"ה וכן כ' לרבינו שב' ול' כתובה אשר הכי' בתוספות בקידושין שכתוב בהן דה' כל אדם אלא שדברו חכמים בהוה: וזו היא התשובה מתוך חירושים של רבינו שב' שאלה ז' כשאלה לפני בית דין הא דאמר רב גידל' כמ' אתה נותן לבתך כך וכך כ' עד ה' ה' הדברי' הנקבין באמירה דוקא חזי מתן ואבי בלה אב' בעל לאשתו ואשה לבעלה חזי אב' ואם אחר אין קבין דבריהם בשעת קידושין ב באמירה או דילמא ל' ותישבו דעתינו כו' דה' חזי מתן ואבי בלה לאו דוקא לא כל אדם שוין בדבר שלא דברו חכמים באבות אלא ב בהוה וכל הנמנאים בפיקוח דזיונו וטעמא של דבר מרביע' דדברים הללו קבין באמירה כמו שפי' חכמי' דבהקד' הכאה דיימי ומתני' גמרי אהדדי ומקמי' ו והואיל וטעמא של דבר בשביל עשיית מתן הלא אפילו אמר אם יפסקו ויעשה בשעת קידושין גומר ומקנה הוא ודבר זה חזי למדין מערב שכן אמרו חכמים מאי ט טעמא ערב משתעבד' כה' היא הכאה דקא פתיך ממשעא אדיבור' דערב ויזין ליה ויפא גמר' ערב משתעבד כפשיה באמירה בעלמא אף הכ' בהיה הכאה דקא בייטו גברא דפסיק קמי' ומכי' עכ' ד דיבוריה ומתני' אף ההוא גברא

מה דפסק גמר ומקמי' דבעתיה כיון שעמדו וקדשו מדבריו וקבין דברים באמירה ומטעם זה למדנו שאבי הן ואבי הכלה לאו דוקא אלא כל אדם שוין בדבר זה לקנות באמירה אלא שדברו חכמים בהוה ומה שהורינו מן השמים כתבנו ומתמנו וכתבנו ביד השואל ליהו' בר' שבת' יואל בר' רבי משה אליהו בר' שמעיה חסכאל בר' יהושע משה בר' רבי אברהם בנימין בר' רבי יקותיאל הלוי שמעיה בר' רבי שבת' הכרתי יד כל החתומים בתשובת השאלה והסכמנו גם אנו החתומים למעשה כי כתורה ובהלכה וכתבו בד' לנכח אברהם בר' אליהו אברהם בר' יוחנן שבת' בר' זכרי' שפולמון בר' שבת' הושי' בר' יוחנן כלב בר' שמאל ורואה חזי שב' דקסברי דנו' החתומים למעלה דהא דאמרי' בפרק גט פשוט בסופו ואף במסכת גטין הילכתא ערב אכתובה לא משתעבד אפילו חית' ליה ד' ל' מנה בעלמא עבדית ולא מידי פסדתיך דוקא בשעת כתיבת אבל בשעת כתיבה חזי חסד' כשם שהבעל פוסק כך האב פוסק אלא שהבעל בכתב והאב בדברי' וכו' עכ' ובלבד מן הכינאי' ודבריו ודבריו וכן האב פוסק ע' בתו אפילו היא בוגרת ולא אמה ע' בתה ולא אמה ע' אמותי אפי' כערה משמ' בהדיא דדוקא אב ולא בעל לאשתו ולא כ' אדם אח' ואפי' אב כמי' דוק כבישוא' הראשון עכ' רבינו שב' עכ': כ' כאדמון ודלא כתן דאמר עד שתליבין ראשה דאמר רב' רואה חזי דברי אדמון ופסק בגמרא בכל מקום שאר' רואה חזי דברי אדמו' הלכ' כמותו ובירוש' אמ' דלא פליגי רבנן לא כשפסק במעמד אב' שלא במעמד אפי' רבנן מודו כאדמון עכ': ודלא כרבי יוסי ברבי יהודה דאמר בירושלמי דבהא פליגי רבנן ואומר עליה ואלה רואה חזי וכו' עכ' עכ' כאן:

ב' בתוספתא מי שהיה כשני תניא כתב לזון את בת אשתו ושיב' לה ל' לא כל הימנו שוכין לקטן ואין חזין ל' עד כאן:

באמירה' אבל אח' שפסק לאחותו או אשה שפסקה לבתה וכן שאר קרובין וכן האב שפס' לבנו או לבתו בנשואין שניים לא קנו אותן הדברי' עד שיקנו מידי הפוסק שיתן כך וכך האב שפסק ע' בתו לא קנתה הבת אותה המתנה עד שיכנס אותה בעלה וכן הבן ל' קנה עד שיכנס שכל הפוסק אינו פוסק אלא על מנת לכנס לפיכך הפוסק מעות לחתמו ומה קודם שיכנס ונפלה לפני אחיו ליבם יכול האב לומר ליבם לאחייך הייתי רוצה ליתן ולך איני רוצ' ליתן ואפי' היה הראשון עם האר' והשני חכם ואף על פי שהבת רוצה בו: הפוסק מעו' לחתמו והלך האב למדינה אחרת יכולה היא לומר לבעל אני לא פסקתי על עצמי מה אני יכולה לעשו' או כ' כנס בלא נדוני' או פטרני בגט אבל אם פסקה היא על עצמה ולא הגיעה ידה הרי זו יושבת עד שתמצא מה שפסקה או עד שתמות ולמדה לא תפטור עצמה במרד' שהמורדת והיא

ארוסה הבעל רוצה לכונסה והיא אינה רוצה אבל זו אין הבעל רוצה בה עד שתתן הנדוני' שפסקה והיא רוצה בו שהרי אומרת לו או כנס או פטור ברא' בגדולה אבל בקטנה שפסקה על עצמה כופין אותה ליתן גט או כנס בלא נדוני' והנושא' אשה ופסקה עמו שיהיה זן את בתה כך וכך שני חייב לזון אותה ש' שקיבל על עצמו והוא שיתנו על דבר זה בשעת הקידושין אבל שלא בשעת קידושין עד שיקנו מידו או עד שיכתוב בשטר וכיוצא בו כמו שיתבאר בהלכות מקח וממכר' נתגרשה בתוך השני' שקיבל על עצמו לזון את בתה ונשאת לאחר ופסק גם עמו שיהיה זן אותה הבת כך וכך שני' לא יאמר הראשון אם תבא לביתי אזונה אלא מליך מזונותיה למקור' שהיא שם אמה וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה כאחת לא אחר זנה ואחר נותן לה רבי מזונות נישאת הבת בתוך זמן זה הבעל חיי' במזונותיה ובעלי אמה שנקדם כל אחד ואחר נותן לה מזונות מתו

את האשה ופסקה עמו עמו וכו' ראש פרק הנושא את האשה ופסקה עמו שנים חייב לזונה חמש שנים והעמידה בגמרא בלא כתב לה וכפסק בשעת קידושין לדברים הנקבים באמירה הן וכתב הר' אב' זל' ומסתברא חייב לזונה חמש שנים ראשונות דחוקה דעתם על הראשונות וכן מלאטי בירושלמי תני זכה חמש שני' ראשונות בין ביוקר בין בזול היו ביוקר וקולו אם הוא גרמה כותב בזול היו בזול וקרקנו בין שהגו גורם בין שהיא גרמה כותב בזול עכ' ומה שכתב רבינו אב' שלא בשעת קידושין וכו' כתבאר פ' מהלכות מיכירה ושם כתב רבננו שהגו רבותיו שאין קבין מועיל לדבר שאינו קטן וכבר כתבתי בזה שם: נתגרשה בתוך השנים שקבל וכו' מה שפסקה כשאת' לאחר ופסקה עמו על מנת שיון חמש שנים חייב לזונה חמש שנים לא יאמר הראשון לכשתבא אנלי אזונה אלא מוליך לה מזונות למקום שאמרה ולא יאמרו שיהיה הרי אנו זנין אותה כאחת אלא אפילו חזי נותן לה ולא מזונות ממש וכן מפורש בירושלמי המקב' לזון כלתו היא אומרת מעות והוא אומר פירות הדין עמה עכ'ל: נשאת הבת בתוך זמן זה וכו' במשכה כשאת' הבעל חייב במזונותיה והם כותבים לה דמי מזונות וכתב הר' אב' זל' בירושלמי הדין אומר ומעשה ידיה של בעלה אמר רבי יוסי הדין אומר הפוסק לזון כלתו מעשה ידיה של בני הוא רוצה שתבא אכלו והיא איכה רוצה הדין עמה דתיכין והם כותבין לה דמי מזונות ומסתברא דאין כותבין לה לפי ברכת הבית אלא כותבין לה כל מזונותיה משלם וכו' והוא הדין לפוסק סת' לחברו שהי' חייב לזונה במקור' שהיא ולא לפי ברכת הבית לא משלם עכ'ל: עור כתב שאם מתה הבת הן זמן זה אין לה מזונות כלל שלא כתמי' לא לזונה לא לירש' ולא דמיא לשאת דבת' איתנוני היא ולא רנית מוחלת לזה ומקבלת מזה והקין איתא בירושלמי חלתה כמי' שכתבת מתה עכ'ל: מתו

מגדל עזו בלא כשפסק האב עד מידי הפוסק כ' וכו' בירושלמי והביאו ר' אלפס זל' פרק הנושא: האב שפסק על ידי בתו עד על מנת לכנס גם זה בירושלמי והביאו ר' אלפס בהלכות פ' מק מצאת האשה: ד' ק' ס' לפיכך הפוסק מענות לחתמו כו' עד שהבת רוצה כי פל מציאת האשה: הפוסק מענות לחתמו והלך לו עד אז שתמות פרק שני דייני גזירות: ד' ק' ט' ולמה לא תפטור עצמה עד אז כנס או פטור בהלכות ר' אלפס פרק שני דייני גזירות: בלא בגדולה עד בלא כדכתיב פרק שני דייני גזירות: הנושא את האשה עד כמו שיתבאר בהלכות מקח ו ממכר דיש פרק הנושא היא שני' וביאור רמז' פ' א': נתגרשה בתוך כו' עכ' סוף הפרק הכל מפורש ב' בכתובות פרק הנושא: פרק

ארוסה הבעל רוצה לכונסה והיא אינה רוצה אבל זו אין הבעל רוצה בה עד שתתן הנדוני' שפסקה והיא רוצה בו שהרי אומרת לו או כנס או פטור ברא' בגדולה אבל בקטנה שפסקה על עצמה כופין אותה ליתן גט או כנס בלא נדוני' והנושא' אשה ופסקה עמו שיהיה זן את בתה כך וכך שני חייב לזון אותה ש' שקיבל על עצמו והוא שיתנו על דבר זה בשעת הקידושין אבל שלא בשעת קידושין עד שיקנו מידו או עד שיכתוב בשטר וכיוצא בו כמו שיתבאר בהלכות מקח וממכר' נתגרשה בתוך השני' שקיבל על עצמו לזון את בתה ונשאת לאחר ופסק גם עמו שיהיה זן אותה הבת כך וכך שני' לא יאמר הראשון אם תבא לביתי אזונה אלא מליך מזונותיה למקור' שהיא שם אמה וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה כאחת לא אחר זנה ואחר נותן לה רבי מזונות נישאת הבת בתוך זמן זה הבעל חיי' במזונותיה ובעלי אמה שנקדם כל אחד ואחר נותן לה מזונות מתו

את האשה ופסקה עמו עמו וכו' ראש פרק הנושא את האשה ופסקה עמו שנים חייב לזונה חמש שנים והעמידה בגמרא בלא כתב לה וכפסק בשעת קידושין לדברים הנקבים באמירה הן וכתב הר' אב' זל' ומסתברא חייב לזונה חמש שנים ראשונות דחוקה דעתם על הראשונות וכן מלאטי בירושלמי תני זכה חמש שני' ראשונות בין ביוקר בין בזול היו ביוקר וקולו אם הוא גרמה כותב בזול היו בזול וקרקנו בין שהגו גורם בין שהיא גרמה כותב בזול עכ' ומה שכתב רבינו אב' שלא בשעת קידושין וכו' כתבאר פ' מהלכות מיכירה ושם כתב רבננו שהגו רבותיו שאין קבין מועיל לדבר שאינו קטן וכבר כתבתי בזה שם: נתגרשה בתוך השנים שקבל וכו' מה שפסקה כשאת' לאחר ופסקה עמו על מנת שיון חמש שנים חייב לזונה חמש שנים לא יאמר הראשון לכשתבא אנלי אזונה אלא מוליך לה מזונות למקום שאמרה ולא יאמרו שיהיה הרי אנו זנין אותה כאחת אלא אפילו חזי נותן לה ולא מזונות ממש וכן מפורש בירושלמי המקב' לזון כלתו היא אומרת מעות והוא אומר פירות הדין עמה עכ'ל: נשאת הבת בתוך זמן זה וכו' במשכה כשאת' הבעל חייב במזונותיה והם כותבים לה דמי מזונות וכתב הר' אב' זל' בירושלמי הדין אומר ומעשה ידיה של בעלה אמר רבי יוסי הדין אומר הפוסק לזון כלתו מעשה ידיה של בני הוא רוצה שתבא אכלו והיא איכה רוצה הדין עמה דתיכין והם כותבין לה לפי ברכת הבית אלא כותבין לה כל מזונותיה משלם וכו' והוא הדין לפוסק סת' לחברו שהי' חייב לזונה במקור' שהיא ולא לפי ברכת הבית לא משלם עכ'ל: עור כתב שאם מתה הבת הן זמן זה אין לה מזונות כלל שלא כתמי' לא לזונה לא לירש' ולא דמיא לשאת דבת' איתנוני היא ולא רנית מוחלת לזה ומקבלת מזה והקין איתא בירושלמי חלתה כמי' שכתבת מתה עכ'ל: מתו

אפי' אמה עכ' רבינו שב' עכ': כ' כאדמון ודלא כתן דאמר עד שתליבין ראשה דאמר רב' רואה חזי דברי אדמון ופסק בגמרא בכל מקום שאר' רואה חזי דברי אדמו' הלכ' כמותו ובירוש' אמ' דלא פליגי רבנן לא כשפסק במעמד אב' שלא במעמד אפי' רבנן מודו כאדמון עכ': ודלא כרבי יוסי ברבי יהודה דאמר בירושלמי דבהא פליגי רבנן ואומר עליה ואלה רואה חזי וכו' עכ' עכ' כאן:

מגיד משנה

הלכות נישואין

נשים רסו

הלל שם פרק ארבעה וידוע שהלכה כבית הלל שאמרו שאינה נוטלת כתובה ומה שכתבו והיום שאין שם מיימנה וכו' מתבאר שם פרק ראשון וכו' שכתבו בסמוך: אמר לה כינו לבינה וכו' שם בפ' ראשון אל חניכה מסורה לא לימא איניש לאיניש ביתיה בזמן הזה לא תסתתרי בהדי פלוני דילמא קימא לן כדבי ייסי בר ליהודה דאמר קביו עפ' עבדיו ומתסרה וליכ' האידכא מי סטתה למיבדקה קא אסר לה עילוייה איסורא דלעולם וסובר רבנו שכל שמעשיה גורמין לה לאסר תנא בלא כתובה ודבר ברור הוא ומה שכתב שהיא אינו באמת להפסידה כתובתה גם זה פשוט אבל מה שכתב שהיא משיב' על זה כדכתבתי למעלה בכינוא בזה בד'ן השנועה:

פרק חמשה ועשרים הנושא

המדיד כנסה סתם וכמונא עליה כדריש תנא שלא בכתובה ומפרש שמואל כגמרא דאפילו בקדשה סתם וכנסה סתם אין לה כתובה וכן פסקו הרמב"ם והרשב"א וכו' וכדעת רבינו וקביו סויע לוקה מן קדשתו ונבמרה באלו כדריש אמרו שלא תאכל בשר ושלל תשת' יין ושלל תתקטע כבנדי כבנדין וביאר רבנו שה' לשאר המינין שדרך כשי המקום להתקטע בהן ופשוט הוא ובידו למי כלי פשתן הבאי ממדינת הים ככלי כבנדי: וכן הכונס וכו' שם במשנ' כנסה סתם וכמונא עליה מוויין תנא שלא בכתובה שכל המוויין שמוסלין ככהניס פוסלין כנשים וכו' כדכתבו פירי המוויין פ' מהלכות אלן ומה שכתב ולא ידע וכו' הוא מפני ששם ידע אינה מופסדת כתובה כוונ' שכתב במוסר בסמוך וכתב רבנו בזו וכמונא עליה כדריש שאברה אף התוספת ומתבאר מויה שאמרו פרק אומה כופת כשי' שאמרו חכמים יבואו שלא בכתובה אין להם תוספת וכל שכן מה שכתבתי וכן כתבו וכו' וקטעה משל' לעל' הכשי' הנה רמיה מילתא לגלוי: ביצר איה מרחץ בעיר וכו' במשנ' וחכמים אומרים דמה דברי אמורי' במומין שבסתרי אבל מוויין שבגלוי אינו יכול לטעון ואם יש עמו מרחץ באותה העיר אף מוויין שבסתרי אינו יכול לטעון מפני שהוא בודקה ביד קרובותיו וכתב רבנו שם לא היו לו קרובות בעיר יכול לטעון במומין שבסתרי אף על פי שיש מרחץ שהרי אין לו ביד מי יבדוק ויש חולקין בזה ודין הכנסה שכתב ומפרש בגמרא אמר רב כחמין ונכסה כמומין שבסתרי דמי ולא אמרן אלא דקביע ליה זמן אבל לא קביע ליה זמן כמומין שבגלוי

פרק חמשה ועשרים

הנושא

אשה סתם ונמצא עליה נדרים תנא בלא כתוב' לא עיקר ולא תוספת באלו נדרים אמרו שלא תאכל בשר או שלא תשתה יין או שלא תתקטע במיני צבעונין והו"ה הדין לשאר המינין שדרך כל גיש המקום להתקטע בהן אבל נמצא עליה נדר אחר חוץ מאלו לא הפסידה כלום: וכן הכונס אשה סתם ונמצא בה מום ממוי הנשי' שכבר בארנום ולא ידע הבעל במום זה ולא שמע בו ורצה הרי זו תנא בלא כתובה לא עיקר ולא תוספ': כיצד היה מרחץ בעיר והיו לו קרובים אינו יכול לומר לא ידעתי מומין אלו ואפילו מומין שבסתרי מפני שהיא בודק בקרובותיו וחזקה ששמע ורצה ואם אין שם מרחץ או שלא היו לו קרובים טוען במומין שבסתרי ונכפה בעתים ידועים הרי הוא ממוי סתם אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון שהרי הכל רואין אותן ואמרן לו וחזקתו ששמע ונתפיים: דבר ידוע הוא שאין דין זה אלא באותן המקומות שהיו מנהג הנשים שם להלך ביוק ופניהן גלויות והכל יודעין אותן ואומרין זו היא בתו של פלוני וזו היא אחותו של פלוני כמו ערי אדום בזמן הזה אבל במקומות שאין דרך הבנות שם לצאת לשוק כלל ואם תנא הבת למרחץ בנשף תנא מתנברה ולא יראה אותה אדם חוץ מקרובותיה הרי זה טוען אף במומין שבגלוי והוא שלא היה שם מרחץ ושלא היתה לו קרוב לברוק בה אבל היה שם מרחץ בעיר זו שאין דרך הנשים לצאת בה ופניהם מגולות אם יש לו קרובות אינו יכול לטעון שהרי הכל רואין אותה עומדת במרחץ ואם דרכן להתנבר ולהתחבא אף במרחץ ושתייה הבת רוחצת בלילה או בבית קטן במרחץ לברה עד שלא תראה ולא תודע הרי זה טוען אף במומין שבגלוי והדברי' או דברי' של טעם הם ואינם נזרתי הכתוב: הורו מקצת הגאונים שזה שאמרו חכמי מפני שהוא בודק בקרובותיו בלבד אלא אפילו מידעו ואפ' היד' גר בעיר שאין לו קרוב כלל אם יש שם מרחץ אינו יכול לטעון שאי אפשר שלא יהיו לו רעים ואומר לאחד מרעיו שתבדוק לו אשתו אחותו של פלוני ולפיכך חזקתו ששמע ונתפיים ולא יראה לידן זה שאין כל אדם מוציא כל מה שיש בלבו מדברים או לכל אלא לקרוביו ועוד שאי דעתו סומכת אלא לדברי קרוביו ביותר: ביצר היא טענת המומין אם היו המומין שימצאו בה מומין שודאי היו בה קודם שתתארס כגון אצבע ויתרה וכו' ויצא בו על האב להביארא' שרדע בה הבעל ורצה או שחזקתו שדע ואם לא הביא ראה תנא בלא כתובה כלל: היו מומין שאי אפשר שנולדו בה אדר האירוסין אם נמצאו אחר שנכנסה לבית הבעל על הבעל להביא ראה שער' שלא נתארכה היו בה והיה מקחו מקח טעו' ואם נמצאו בה והיא בבית אביה על האב להביא ראה שאחר האירוסין נולדו ונסתהפה שרדו: הביא הבעל ראה שער' שלא תתארס היו בה או שהודת לו בכך והביא האב ראה שרא' ושתק ונתפיים או שחזקתו שידע בהן ונתפיים הרי זה הייב בכתובה: וזא על אשתו ושהיה כמה ימים וטען שמום זה לא נראה לי עד עתה אפילו היד' בתוך הקמטים או בכף הרגל אין שומעין לו חזקה שאין אדם שותה בכוס לא אם כן בודקו יפה וחזקתו שידע ורצה: הנושא אשה ונמצאת שאין לה ווסת קבועה לנדרתה לא לתרגיש בעצמ' עד שתראדם נדה הרי זו לא תשמש אא בשני עדי' שבודק בהן עצמ' אחר לפני תשמיש ואח' לאח' תשמיש חוץ מן העד של איש שמקנה בו עצמו כמו שיתבאר בהלכו איסורי ביאה ואע"פ שמום גדול הוא זה לא הפסידה כלום שהרי בודקת עצמ' תחלה ומשמש: הרי

ואם מת קודם שישקנה אין לה כתובה ואע"פ שלא מצאו דבר מבויער שאין לך דבר יותר מבויער מזה והיו שאין שם מי סטה נאסרה עליו איסור עולם ותצא בלא כתובה לא עיקר ולא תוספת שהרי מעשיה רעו' גרמו לה להאסר: אמר לה בינו לבניה אל תסתרי עם איש פלוני ורצה אותה שנסתרה עמו ושהתה כדי טומאה הרי זו אסור עלי' בזמן הזה שאין שם מי סטה וחייב להוציא ותן כתובה ואם הודת שנסתרה אחר שהתרה בה תנא בלא כתובה ולפיכך משיב' על זה ואחר כך יתן כתובה:

פרק חמשה ועשרים הנושא

הפסיד כלום בכתובות פר' המדיד ק' עבד ובקדושתן פר' האיש מקדש: כיצד ק' ב' היה מרחץ עד וחזקתו שידע ורצה הכל פרק המדיד: הנושא אשה סתם ונמצאת עד יתן כתוב' ספק גדלה ק' יב ובהלכות ר' אלפס אל פרק אלמנה כוונת: האיש

ואם מת קודם שישקנה אין לה כתובה ואע"פ שלא מצאו דבר מבויער שאין לך דבר יותר מבויער מזה והיו שאין שם מי סטה נאסרה עליו איסור עולם ותצא בלא כתובה לא עיקר ולא תוספת שהרי מעשיה רעו' גרמו לה להאסר: אמר לה בינו לבניה אל תסתרי עם איש פלוני ורצה אותה שנסתרה עמו ושהתה כדי טומאה הרי זו אסור עלי' בזמן הזה שאין שם מי סטה וחייב להוציא ותן כתובה ואם הודת שנסתרה אחר שהתרה בה תנא בלא כתובה ולפיכך משיב' על זה ואחר כך יתן כתובה:

המדיד כנסה סתם וכמונא עליה כדריש תנא שלא בכתובה ומפרש שמואל כגמרא דאפילו בקדשה סתם וכנסה סתם אין לה כתובה וכן פסקו הרמב"ם והרשב"א וכו' וכדעת רבינו וקביו סויע לוקה מן קדשתו ונבמרה באלו כדריש אמרו שלא תאכל בשר ושלל תשת' יין ושלל תתקטע כבנדי כבנדין וביאר רבנו שה' לשאר המינין שדרך כשי המקום להתקטע בהן ופשוט הוא ובידו למי כלי פשתן הבאי ממדינת הים ככלי כבנדי: וכן הכונס וכו' שם במשנ' כנסה סתם וכמונא עליה מוויין תנא שלא בכתובה שכל המוויין שמוסלין ככהניס פוסלין כנשים וכו' כדכתבו פירי המוויין פ' מהלכות אלן ומה שכתב ולא ידע וכו' הוא מפני ששם ידע אינה מופסדת כתובה כוונ' שכתב במוסר בסמוך וכתב רבנו בזו וכמונא עליה כדריש שאברה אף התוספת ומתבאר מויה שאמרו פרק אומה כופת כשי' שאמרו חכמים יבואו שלא בכתובה אין להם תוספת וכל שכן מה שכתבתי וכן כתבו וכו' וקטעה משל' לעל' הכשי' הנה רמיה מילתא לגלוי: ביצר איה מרחץ בעיר וכו' במשנ' וחכמים אומרים דמה דברי אמורי' במומין שבסתרי אבל מוויין שבגלוי אינו יכול לטעון ואם יש עמו מרחץ באותה העיר אף מוויין שבסתרי אינו יכול לטעון מפני שהוא בודקה ביד קרובותיו וכתב רבנו שם לא היו לו קרובות בעיר יכול לטעון במומין שבסתרי אף על פי שיש מרחץ שהרי אין לו ביד מי יבדוק ויש חולקין בזה ודין הכנסה שכתב ומפרש בגמרא אמר רב כחמין ונכסה כמומין שבסתרי דמי ולא אמרן אלא דקביע ליה זמן אבל לא קביע ליה זמן כמומין שבגלוי

דמי: דבר ידוע הוא וכו' אלו דברי רבינו בטעם כהן כמו שכתב בארכה: הורו מקצת הגאונים וכו' נוסד זה אין ראה מן התלמוד לא לדעת מקצת הגאונים ולא דעת רבנו ובסדרה הם חלוקים: ביצר היא טענת המוויין וכו' ברייתא שם בגמרא מודים חכמים לרבי מאיר במומין שדרכן לכא עמה מבית אביה ואפילו היא ברשות הבעל האב נדין להביא ראה והעמידה ביתרת והקשו יתרת מאיר ראה מיתת נדרתו מיתת ראה דראה וכפיים הוא: היו מוויין שאפשר שנולדו וכו' במשנ' היו בה מוויין ועודה בבית אביה האב נדין להביא ראה שמשכתארכה היו בה מוויין אלו וכסתהפה שדעו כנסה לרשות הבעל נדין להביא ראה שער' שלא כסתארכה היו בה מוויין אלו והיה מקחו מקח טעו' ואם נמצאו בה והיא בבית אביה על האב להביא ראה שאחר האירוסין נולדו ונסתהפה שרדו: הביא הבעל ראה שער' שלא תתארס היו בה או שהודת לו בכך והביא האב ראה שרא' ושתק ונתפיים או שחזקתו שידע בהן ונתפיים הרי זה הייב בכתובה: וזא על אשתו ושהיה כמה ימים וטען שמום זה לא נראה לי עד עתה אפילו היד' בתוך הקמטים או בכף הרגל אין שומעין לו חזקה שאין אדם שותה בכוס לא אם כן בודקו יפה וחזקתו שידע ורצה: הנושא אשה ונמצאת שאין לה ווסת קבועה לנדרתה לא לתרגיש בעצמ' עד שתראדם נדה הרי זו לא תשמש אא בשני עדי' שבודק בהן עצמ' אחר לפני תשמיש ואח' לאח' תשמיש חוץ מן העד של איש שמקנה בו עצמו כמו שיתבאר בהלכו איסורי ביאה ואע"פ שמום גדול הוא זה לא הפסידה כלום שהרי בודקת עצמ' תחלה ומשמש: הרי

פי' כגון שמת אביה אבל בחיי אביה היא וכו' פי' הדף' במאי קמיפלגי
 רבנן סברי יד יתירא וכו' לה רחמנא' פ' האיש מקדש מייתי לה והתם אמרי' בעא
 מיביה רבא מרב כחמין כערה מהו שתעשה עליה וכו' פי' פירוש בחיי אביה אבל
 לאחר מיתת האב עושה שליח והכי אמרי' התם ופרק האומר דגטין קטנה
 שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט

מי שהדין כותב שכתובין אותו כו' ע"ד והוא גט כשר במוסכ' ערביין סוף פרק האומר דף כ"א
 משקלי עלי ופרק המגדש : וכן אם הכותב גיטי כו' ע"ד גירש לה כו' כותב בכתובות דף ס"ט
 סוף פרק המדיר דף ע"ז ובגיטין פרק המגדש : לא היה הדין כותבין ע"ד סוף ע"ט
 הפרק פרק הכותבין ופרק המגדש :

פרק שלישי

הגט וכו' פרק כל הגט
 שכתב שלא לעשה
 וכו' ואוקמי' רב פפא בנפרים
 הגטין להתלמד : ותר על
 כן כתב לגרש וכו' יתר מכן יש לו
 שני נשים וכו' יתר מכן אמ' ללבר
 וכו' שם ונעירי אמר טולן אין
 פוסלין חזן מן האחרין והכי כתב
 הרף' ומשם תבין וכן כתב הרב
 בנלוהו אינו גט דלא פסלי' ל
 לכהנה וכו' אחרין כתב הר"י וספק
 גירושין ומשמע דסבירא ליה יש
 ברירה יאס תלמי' והואיל' יש בריר'
 אמאי הוי ספק גירושין יש לומר
 הואיל ואמרי'ן במתני' פסול לגרש
 גו ומשמע דקתת ספק יש בדבר
 וספק מגורש' הוא והואיל' ואפליגו
 אמוראי' באחרין מכלל דפסול ל
 לגרש בו דאחרין לא הוי לפסול' בו
 לגרש בו דאמור' במקמי' הוא כללא
 דשמואל דאמר כל מקום שצנן
 חכמי' פסול' פסול' וכו' לית' ליה
 הלכת' כותיק' הרף' לא כתבו וכו'
 הרב אף על פי שהעיר עליו ק
 קוליות וכו' פ' המביא תבין ואפי'
 לה יקודה דאמר גבי כותבת השם
 מועדי' עליו קוליותו ומקדשו הכא
 כותבת בעי' ויכא' : מי שכתב
 גט לגרש וכו' אומר כו' ש' א' מרי'
 פוט' אדם את אשתו בבע' יאן וכו'
 נוסק' דאם כזוהר' תפס' ל
 לכתלה : אמר לסופר וכו'
 בבינות פרק ד' אמ' רמי בר חמא
 הדי' אמרו איהו' ללבר כותב גט
 לארסתי וכו' בעי רמי בר חמא
 בבינות ויהו' וכו' ועל' בתיקון והי'
 דאמר פ' כל הגט האומר כותב גט
 לארסתי וכו' לכתלה וכו' איהו'
 גט שלא יעשו לכתלה וכו' איהו'
 בדיעבד קומר כדאמרי'ן בקזוק
 כתגדש' תפס' לכתלה : מפי'

כרבעין לגבי ר' יהודה דאמר אביה
 ולא היא והנה רש' הגיה כפ' האיש
 מקדש דה' לקטנה והאי דפליגי
 בכערה להקדיע' כמו דר' יהודה וכן
 מוכיח התם בפרק האיש מקדש מ'
 מדפרין לרב כחמין דאמ' אין כערה
 כעשית שליח לקבל גיטה מיד ג'
 בעל' כשיש לה אב מהא דתביא
 קטנה שאמר לשליח התקבל גיטי
 אינו גט עד שגיע גט לידה הא
 כערה הוי גט ומתין כשאין לה אב
 אבל מעיקרא' דר' דיש לה אב ואפי'
 הכי קתני עד שגיע גט לידה שם
 דאם הגיע גט לידה מגורשת וכן
 עיקר ולא כאשר פירש ל' תחילה
 דכקטנה אפילו רבנן מודו ודוקא
 שהגיע לפעוטו דהיינו ל' שנים
 וכדאמר רבא פ' התקבל הפעוטות
 מקמן מקח וממכרן ממכר ג'
 במטלטלי' וכגון בקטן מתגורשת
 בקדושי' אביה אבל קודם שהגיע
 לפעוטות' אס' לא אב כגון שמת
 לאחר שכתארסת או כשאת אביה
 יכולה להתגרש בשו' ענין אבל אס'
 יש לה אב ועדיין היא ארוסה אפי'
 היא קטנה ביותר פ' ש' כוליה
 להתגרש ע' אביה ואפ' שאביה
 יכולה לשמור את גיטה וכן הורה
 הלכה למעשה מדאמר ר' אבהו פ'
 חרש טעה אח' על שוטה לפי שאין
 לה יד וכו' והי' יש לה יד אביה שה'
 בידה ואפ' לו מאן דדריש התם
 מושל' לא פליג כלל על זה אלא
 שמוציא רק פסול ובידוע' דפרק
 חרש גרסי'ן בשעת' לא יביא דני
 רבי ינאי אמרי' מפי' גיריה פי'
 שכתגריה אחר כל אדם וכו' הנהי' דה'
 מכתב הפקר וזה חין שייך לגזור
 בקטנה זו שיש לה אב המוכיח
 מספר התרומה והמנות ע"כ :

כל

גט שכתב עד שכתב
 לשם גירושין כותבים
 דף כ"ג בגיטין פרק כל הגט : יתר דף כ"ד
 על זה וכו' ע"ד לשמה אינו גט פרק ע"ט
 כל הגט ופרק מביא תבין : מי דף ק
 שכתב גט לגרש כו' ע"ד שמואל יאמר
 גיטה קודם לכנה בגיטין פ' הוולף דף ע"ט
 ופ' עדיות ובהלכות ר' אלפאס
 ז' פרק המגדש : אמ' לסופר כותב
 גט לפלונית יהיה כו' ע"ד וגרשה בו
 כשר בבימות פרק ר"ג : דף כ"ב
 כתב הקדש' ז' דוקא שזמן
 הגט אחר הכשול' אבל
 אס' כתב זמן הגט מן האירוסין
 אינו גט משום דהוי גיטה קודם
 לכנה עד כאן לשוננו :
 ואני אומר עיקר הלכה זו
 בבימות פ' ר"ג גרסי'
 אמר רמי בר חמא הדי' אמרו אמר
 ללבר כותב גט לארסתי ל'
 לכשאכנסה אגרסה הדי' זה גט
 מפני שבידו לגרשה לא זה בעלמ'
 אינו גט מפני שאין בידו לגרשה
 ופירש'

או ליד' אביה נתגרשה ואין עוש' נערה
 המאורסת שליח לקבל גיטה מיד בעלה
 בחיי אביה אבל האב עוש' שליח לקבל
 הגט לבתו המאורסת בין קטנה בין
 נערה : קדשה אביה כשהיא קטנה ומת'
 אס' מבחנת בין גיטה לדבר אחר הרי זו
 מתגרשת משיגיע הגט לידה : ואם לאו
 אינה מתגרשת עד שתבחין ואם גרשה
 אינה מגורשת : מ' שהדין נותן שכתובין
 אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש'
 ביר' דין של ישראל בכל מקום ובכל
 זמן מבין אותו עד שיאמר רוצה אני ו'
 ויתנו הגט והוא גט כשר וכן אס' הבודה
 גיים ואמרו לו עשה מה שישראל אומרי'
 לך ולחצו אורנו ישראל ביד הגיים עד
 שיגרש' הדי' זה כשר ואם הגיים מעצמן
 אנסוהו עד שכתב הואיל והדין נור'ן
 שיכתוב הדי' והגט פסול ולמה לא בטל
 גט זה שהרי הוא אנוס בין ביד גיים בין
 ביד ישראל שאין אומרי' אנוס אלא
 למי שגורש' ונתחק לעשות דבר שאינו
 מחוייב בו כן התורה כגון מי שהוכה עד
 שמבר או ע' שנתן אבל מי שתקפו
 יצרו הרע לבטל מצוה או לעשו עברה
 והוכה עד שעשה דבר שהי' לעשותו
 או עד שהתרחק מדבר האסור לעשותו אין זה
 אנוס ממנו אא הוא אנוס עצמו
 ברעתו והרע' להפיק זה שאינו רוצה לגרש
 מאחר שהוא רוצה להותו כיער'
 ורוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן
 העברות ויצרו הוא שתקפו וכו'ן
 שהוכה עד ש'ש יצרו ואמר רוצה אני כשר
 גרש לרצונו לא היה הדין נותן
 שכופין אותו לגרש וטעו בית דין של
 ישראל או שהיו הדיוטות ואנסוהו עד
 שגרש הדי' זה גט פסול הואיל וישראל
 אנסוהו ויגור ויערש ואם הגיים אנסוהו
 לגרש שלא כדין אינו גט אף על פי שאמר
 רוצה אני ואמר לישראל כתבו
 והתמו הואיל ואין הדין מחייבו להוציא
 והגיים אנסוהו אינו גט :

פרק שלישי כל

גט שלא נכתב לשם האיש המגרש
 ולשם' האשה המתגרשת אינו גט
 כיצד סופר שכתב גט ללמד או להלמד
 ובא הבעל ומצא שם שכתב בגט
 זה כשמו ושם האשה כשם אשתו ושם
 העיר כשם עירו ונטלו וגרש בו אינו גט
 יתר על זה כתב לגרש את אשתו ונמלך
 ומצאו בן עירו ואמ' לו שבי כשמו ושם
 אשתו כשם אשתך ונטלו ממנו וגרש בו
 אעפ' שנכתב לשם גירושין אינו גט יתר
 על זה מי שיש לו שתי נשים ששמותיהן
 שוות וכתב לגרש את הגדולה ונמלך
 וגרש בו את הקטנה אינו גט אעפ' שנכתב
 לשם האיש המגרש לא נכתב לשם
 זו שנתגרשה בו יתר על כן אמר לסופר
 כתוב ואי זו שארצה אגרש בו וכתב
 הסופר על דעת זו וגרש בו אחת מהן
 הרי זו פסול' גירושין וכל גט שכתבו שלא
 לשמה אעפ' שהעביר עליו קולמוס לשמה
 אינו גט : מי שכתב גט לגרש את
 אשתו ונמלך ולא גרשה ונתייחד עמה
 אחר שכתבו לא יגרשה באותו הגט
 פעם' אחר' כשיצד' לגרשה ואם גרשה
 באותו הגט הדין הרי זו מגורשת'
 ותנשא בו לכתחלה שהרי נכתב לשמה
 והרי נתן לה עתה בעדים כהלכתו
 ולמה לא יגרשה בו לכתחלה גזרה שמו'
 יאמרו גיטה קודם לבנה אמ' לסופר
 כתוב גט לפלונית ויהיה עמי לכשאנא
 אגרשנה בו ונכתב ונשאור וגרש בו אינו
 גט מפני שלא היתה בת גירושין ממנו
 כשנכתב גט זה ונמצא שנכתב שלא לשם
 גירושין

פרק שלישי כל

וכן פלי' הא דקאמר סיפא ובגיים חובטין
 אותו ואומרי' לו עשה מה שישראל אומר
 לך פי' ובגיים כו' כשר כגון שאומרי'
 עשה מה שישראל אומר לך וכן מוכח
 בתום דאמרי'ן עשה מה שישראל אומר לך
 וכן מוכח בירוש' להדיא
 ודלא כז' דהא דקאמר בגיים חובטין
 אותו ואומרי' לו עשה מה שישראל אומר
 לך הוי פי' דריש' כלומר כיוצא בגיים
 פסול' וז' דאמרי'ן לפניהם ולא לפניהם
 נעשה עפ' דייכי גיים ולא עפ' דייכי
 ישראל ועיין ס' בתוספות פרק ח'ה :
 וזה בעל שכתב גט בעצמו דרי'ן שיאמ' לשם
 פלונית אסתי אני כותבו שתגרשו בו
 ואס' אמ' לאחר לכותבו יאמר לשם גירושין
 פלונית אסתי כותב ספר התרומה והמנות
 : כאן סיכה לשון וכו' כתב אינו גט כדראשונים
 משום
 שכל זה פוסל מן הכהונה ולא אל' והיינו
 כזעירי ורב אס' ודלא כרב דאמר כולן
 פוסלין מן הכהונה חזן מן קראשין ודלא
 כשמואל דאמר אף ראשון פוסל וכן פרי'
 אלפס כזעירי דכולן שין באחרין
 דפוסל חזן מ' יוחנן והלכה כרבי' ושמואל
 נמי דאמר אף ראשון פוסל הל' יחיד
 נלית הלכתא כנותיה ולבני אמתני' הלכ'
 כרב אס' וזעירי ורב יוחנן ודלא כרב
 ושמואל וכתב ר' אבהו וכן כל דהא
 בכל דוכתא ק' כרבי' יוחנן לגבי רב
 ושמואל ובאחרין רפיא בר' דזעירי
 תלמוד הוא לגבי רבי יוחנן ע"כ :
 ככה ודלא ככ' דשרי לגרש בעט' שין
 בקזוק וכמסת' עדיות :
 וכן פסק החלפס בפרק בתרא אבל ספר
 התרומה הביא לשון ראשון כגמר' אס'
 כשאת' לא תנא :

לפי' דהא דקאמר סיפא ובגיים חובטין אותו ואומרי' לו עשה מה שישראל אומר לך הוי פי' דריש' כלומר כיוצא בגיים פסול' וז' דאמרי'ן לפניהם ולא לפניהם נעשה עפ' דייכי גיים ולא עפ' דייכי ישראל ועיין ס' בתוספות פרק ח'ה : וזה בעל שכתב גט בעצמו דרי'ן שיאמ' לשם פלונית אסתי אני כותבו שתגרשו בו ואס' אמ' לאחר לכותבו יאמר לשם גירושין פלונית אסתי כותב ספר התרומה והמנות : כאן סיכה לשון וכו' כתב אינו גט כדראשונים משום שכל זה פוסל מן הכהונה ולא אל' והיינו כזעירי ורב אס' ודלא כרב דאמר כולן פוסלין מן הכהונה חזן מן קראשין ודלא כשמואל דאמר אף ראשון פוסל וכן פרי' אלפס כזעירי דכולן שין באחרין דפוסל חזן מ' יוחנן והלכה כרבי' ושמואל נמי דאמר אף ראשון פוסל הל' יחיד נלית הלכתא כנותיה ולבני אמתני' הלכ' כרב אס' וזעירי ורב יוחנן ודלא כרב ושמואל וכתב ר' אבהו וכן כל דהא בכל דוכתא ק' כרבי' יוחנן לגבי רב ושמואל ובאחרין רפיא בר' דזעירי תלמוד הוא לגבי רבי יוחנן ע"כ : ככה ודלא ככ' דשרי לגרש בעט' שין בקזוק וכמסת' עדיות : וכן פסק החלפס בפרק בתרא אבל ספר התרומה הביא לשון ראשון כגמר' אס' כשאת' לא תנא :

מגיד משנה הלכות גירושין מגרל עון נשים רע

היה הגט חקוק על הטבלא וכו' אם בעי' דאפשיטא: חקק הגט על הלוח וכו' תר' וכתב ולא נחקק והקשו למימרא דחקיקה לאו כתיבה היא וימינה עבד שיכא בכתב שעל גבי הטבלא ופסקם ינא למינות ותרבי' לא קשיא הא דחקק תוכות הא דחקק ירכי' ומבואר שם בסעי' דירכות אפי' בולטות ובגין שחקקן מאחורי

המקעקע על העור וכו' פ' דמסכת גיטין פסקין לה הלכה כרשבנא: כותבין דף ב את הגט עד וכתיבה פ' דגיטין: אחד מן העדים כו' עד בלשון אחרת פבול דף יט תוספתא סוף מסכת גיטין וסוף בבא בתרא: כתב דלאבד זל דבר זה מנאז בתוספתא ולא כמו שכת' אלא כך אמרו גט

כד העם שהיא כס' וכתבארו דבריהם חפזקעקע על העור וכו' בירוש' בפרק זה הקור' על העור כתבנית כתב כשר הרושם על העור כתבנית כתב פסול ו נכתבוספתא כאמרו הדברי' בהפך שהקורע פסול והרושם כשר ויש תמה בזה לרבו' למה הו' שניה' ועוד אחי תמה בזה שהוא כתב פ' אחד עשר מהלכו' שכת' הקורע על העור כתבנית כתב פסול הלכות שהרושם על העור אינו כתב ואם כן למה אמ' בכאן כשר ואפי' יודע בזה טעם ככונ' ואולי משו' דקיימא לן דאפי' על העלה של זית כשר אף עפ' שחינו מתקיים מה שאין כן לענין שבת ככונ' שם ונרי' עינין ובתוספתא משו' דאפי' בנט בעינין דבר של קיימא ועלה של זית של קיימא הוא וכן אמ' שם על העלה של זית ושל ד' ע' ועל העלה חרוב על כל דבר של קיימא כשר על העלה דבלי' על העלה ידקות על כל דבר שאינו של קיימא פסול ולא קמך עליה דבני' כו' שלא הוזכר בנמי: כותבין הגט בכל כתובי' משנה פרק המגרש וכתבא' בסיני' פ' המביא תינין דבכל כת' ובכל לשון כשר: גט שכתוב בכתב יין וכו' בפרק המגרש גט שכתבו עברית ועדי' ויכתיב וכו' וירושלמי יודעו' או לקרות ולא היו יודעים לחתום או שהיו יודעים אחרת וחתמו באחד יודע מהם שירבו: אחד מן העדי' וכו' וכן הו' סוף המשנה ע' דאפי' עברית וכו' אב' אס' היה וכו':

היה הגט חקוק על ידו של עבד בכתובת קעקע והיו העדים חקוקי' על ידו חריו מגורשת אף על פי שאין שם עדי' במסירה שהרי אין יכול להודיף אפילו היו מוחזקין בעבד שהו' שלו וגט חקוק על ידו והוא יוצא מתחת ידה והוא אומרת בעדים נמסר לי הרי זו ספק מגורש' שמה מעצמו נכנס לה שהגוררו אין להן חזקה: היה הגט חקוק על הטבלא והעדים עליו והוא יוצא מתחת ידה אעפ' שהן מוחזקין בטבלא' שהוא שלה הרי זו מגורש' שהאשה עצמה כותבת את גיטה שאין קיום הגט אא' בהותמו אם אין שם עדי' במסירה: חקק הגט על הלוח או על האבן או על טס של מתכת אם חפר ירכי' האותיות כשר שזה כתב הוא הרי הוא אומר בתובה בעש ברזל כלומר שהוא חפר וכן אם חקק הירכות מאחורי הטס עד שברטו בפני הטס אב' אם חפר רגוך האו' עד שיראו הירכו' גבוהות מבאן ומבאן בכת דגיר וזה שהכת בולט אינו גט שאין זה כתב: חפזקעקע על העור תבנית כתב או שרשם על העור תבנית כתב הרי זה כשר: כותבין את הגט בכל בראש ובכל לשון גט שנכתב בברב' מן הלשונו' ועדי' חתומין בכת' אחר כשר והוא שהיו העדים מכירין לשון הכתב והכתיבה אם אחר מן העדי' חתם בכת' אחר והער' השני בכת' לשון אחרת כשר אבל אם היה מקצת הגט כתוב בלשון אחרת ומקצתו בלשון אחרת צריך' שיהיה הסופר ברברי' הגט שלא יהא משמעו' שני ענינין עד שנמצ' הקורא אומ' וכו' והו' סוף המשנה ע' דאפי' עברית וכו' אב' אס' היה וכו':

סכתבו בה' לשונות ועליה חמשה עדים בחמשה לשונות פסול אבל אם חתמו עליו באחד מן הלשונו' לא שמענו ואפשר שהחתימה מ' מנרפין עכ'ל: ואני אומר זאת התוספתא סוף מסכת גיטין וסוף בבא בתרא ולדעתיה הטעם מפני שאין על כל לשון לא עד אחד וגם כי יכיר כל עד בשני הלשונו' ומה לי חמשה עדים וחמשה לשונות לי שתי לשונות ושי' עדים ואפשר שהיה לו לשון אחר בקבלת רבותיו או פירוש ביו שאכי' לא שמענו אבל לדעתיה זה טעם ככונ' לדברי רי' זל וגם הם משנה שלימה סוף מסכת גיטין דמתן עד אחד יוכי' ועד אחד עברי' עד אחד עברי' ועד אחד יוכי' באין מתחת זה לתחת זה שניה פסולין עכ' משמע אבל אם אינן באין כשר ועוד תנן התם גט שכתבו עברית ועדי' יוכי' וכו' ועדי' עברית כשר עד אחד עברי' ועד אחד יוכי' כשר עכ' ומכאן למדנו דברי' שוב בדקתני בנוסחא מדוייקת מן התוספתא וכתבתי פ' בסוף גיטין פ' בן בסוף בתרא בחמשה לשונות כשר ויהיה פירושו' שחתם כל אחד מהם בחמשה לשונות ולפי' כשר שהרי יש חמשה עדי' על כל לשון ולשון דוק מיהא שאם אין על כל לשון ולשון אלא עד אחד כו': כל לשון שכתבו' עד ושלא פלו' את פלו' המגרש: דף פ' וכן נר' שיהיה עד משתנה פרק דף ל' הקומץ רבה: היה

ובהשגות א"א דבר זה מנאז ב בתוספתא ולא כמו שכתב לא כך אמרו גט שכתבו בחמשה לשונות ועליו חמשה עדי' בחמשה לשונות פסול אבל אם חתמו עליו באחד מן הלשונו' לא שמענו ואפשר שהחתימה מ' מנרפין עכ'ל: ורבו' לא יא' האכיר הכשר בשהחתימה אחת מפני האפשר היה שכתב הלא זל וסעד לדבריו ממסכתיו שהכשיר כשהוא כתב בלשון אחד והחתימו בלשון אחר או שחתם מהן בלשון הכתב והשנית בלשון אחר ולא הזכירה בשכתוב בשתי לשונות וחתמו בלשון אחד והיא וכל שלא הזכירה בבואר אין לנו להכשיר ואפשר גם כן שיש לרבו' בתוספתא גרסא אחרת או שהיא מפרשה דחתומין עליו דנקיט לר' ר' דאיהו דידא הוא דדוקא כשהוא כתוב בחמשה לשונות פסול הא אם היה כתוב בלשון אחד אעפ' שהחתימות שונות כשר אבל כשהוא כתוב בלשונות שונות אעפ' שהחתימה בלשון אחד פסול לפי שלא מצינו שהוכשר כך כראה לי לדברי': וכל לשון וכו' מבואר בגמרא באותן דקדוקין שהזכיר רבנו בנימין שלכו' ובודאי שהוא הדין בכל הלשונו' ופשוט הוא: וכן נר' וכו' כחלקן המפרשים זל יש מי שאומר שאם היו אותיות הגט טבועות זו בזו פסול שכתב הגט נר' ליהויה כתיבת הכשרי' שאמרו כל אות גיטין מיקף אותה מד' רוחותיה פסולה ואין זה אילו עקר לא כדעת מי שמכשיר בו דבוקות וכן כתב הרמב"ן זל פ' המביא תינין וזל ומסתברא כיין שהותר ליכת' בכל לשון פ'ין בגופן שלכו' בין בגופן שלהם ועל העלה של זית ושלא כדיו' לא בעינן מוקף' לא כל אות שקורא אות' תיכונ' לא חסיה ולא טעם כשרה פ'ין כדעת פ'ין אי' כונעת עכ'ל והוא כדעת רבנו ורוב המפרשים זל ועקר ומה שאמרו שיקרא האותיות מי' שאינו לא חסיה ולא טעם הוא ממה שכתבאר בכינוא' בזה פ'א מהלכות תפילין: ל' א' 35 ל' היה

היה הגט חקוק על ידו של עבד בכתובת קעקע והיו העדים חקוקי' על ידו חריו מגורשת אף על פי שאין שם עדי' במסירה שהרי אין יכול להודיף אפילו היו מוחזקין בעבד שהו' שלו וגט חקוק על ידו והוא יוצא מתחת ידה והוא אומרת בעדים נמסר לי הרי זו ספק מגורש' שמה מעצמו נכנס לה שהגוררו אין להן חזקה: היה הגט חקוק על הטבלא והעדים עליו והוא יוצא מתחת ידה אעפ' שהן מוחזקין בטבלא' שהוא שלה הרי זו מגורש' שהאשה עצמה כותבת את גיטה שאין קיום הגט אא' בהותמו אם אין שם עדי' במסירה: חקק הגט על הלוח או על האבן או על טס של מתכת אם חפר ירכי' האותיות כשר שזה כתב הוא הרי הוא אומר בתובה בעש ברזל כלומר שהוא חפר וכן אם חקק הירכות מאחורי הטס עד שברטו בפני הטס אב' אם חפר רגוך האו' עד שיראו הירכו' גבוהות מבאן ומבאן בכת דגיר וזה שהכת בולט אינו גט שאין זה כתב: חפזקעקע על העור תבנית כתב או שרשם על העור תבנית כתב הרי זה כשר: כותבין את הגט בכל בראש ובכל לשון גט שנכתב בברב' מן הלשונו' ועדי' חתומין בכת' אחר כשר והוא שהיו העדים מכירין לשון הכתב והכתיבה אם אחר מן העדי' חתם בכת' אחר והער' השני בכת' לשון אחרת כשר אבל אם היה מקצת הגט כתוב בלשון אחרת ומקצתו בלשון אחרת צריך' שיהיה הסופר ברברי' הגט שלא יהא משמעו' שני ענינין עד שנמצ' הקורא אומ' וכו' והו' סוף המשנה ע' דאפי' עברית וכו' אב' אס' היה וכו':

הלכות אישות

מגיד משנה

היה בניו זה שכתב רבנו במשמע שתי עניינות שהיא פסול הוא כמשך אחר מה שכתב למטה בבבא המתחלת קרי שכתב בוטח זה ולא האריך וכו' וסמך יתבאר ומה שכתב אם היה בכתבו עקום או בלבלול זה פשוט וכפי מה שכתבאר בסמוך : כבר כהגו וכו' גם בימי חכמי התלמוד כהגו כן כמו שיתבאר ובמשנה בפרק המגרש שנינו גופו של גט קרי את מותרת לכל אדם ר' יהודה אומר ודן דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואגרת שבוקין ואגרת פטורין למתן להתבטא לכל גבר דתנביין ונמרא במאי קא מיפלגי רבנן סברי ידים מ' תוכחות קונין ידים ואף עב' דלא כתיב לה ודן מוכר מילתא דבהאי גטא קא מגרש לה ורבי יהודה סבר ידים שאין מוכחות לה קונין ידים וטעמא טורף דכתיב לה ודן דמוכחא מילתא דבהאי גטא קא מגרש לה אבל לא כתב לה אמרי בדבור בעלמא גרסא ושטררא דאיה בעלמא הוא וכתבו קריבין והלשון אל והרבה מן המפרשים אל דקיימא לן כרבי יהודה ביה והנכיחוכן ממה ש אמרו פק דכדרי דרבא דסבירא ליה דידי שאין מוכחות לה קונין ידים ונחלקו המפרשים אל כיון דתנביין למתן להתבטא לכל גבר דתנביין אס כריך לכתבו זה קרי את מותרת לכל אדם שיש מי שכתב שריך שכלל להתבטא אינו אלא התר כשאין אבל לא התר ומה ליה כלאומר חזן מזונותן שיתבאר פה שהיא ספק מגרשת ניש מי שכתב שאין נריך שלא אמרו לא באומר בפירו' חזן מזונותיה אבל בסתם מותרת היא לכל דבר וכש' שכבר כתב גט ספר תירוכין ואגרת שבוקין גט פטורין שהיא דבר כולל ניש במקב' כוסמי קריבין שאין כתוב בהן קרי את מותרת לכל אדם אבל רבנו אל כתבו בוטח זה וכן עקר ובהרבה מקומות כראה בגמרא שהיו רבלין לכתבו והלמך אל מן המחמירין וכתב לא ודאי כריך למכתב והרי את מותרת לכל ואם לאו חסונה וקרבן אינו לומר שאם כשאת תבא שזהו גופו של גט עכל ודע שיש קצת חלוק בפסחי הגט בדברי הראשונים אל ולדברי הכל הטעם שכתב רבנו כשר גמור הוא :

בשיבת רבנו הגט וכו' אם אמר אבי האי מאן דכתב גטא לא לכתבו ודין דמשמע דין אלא ודן וכו' וכל חלקי הדקדוק שכתב רבנו מבורא וכו' ומימר וכו' ועוד שם לא לכתבו למתן ביה דמשמע כחובא אלא למתן ולא לאיתבבא בלף באמצע דמשמע אלא יתבבא לא להתבטא ואפשר שלא הזכירו רבנו לפי שהם בשני האותיות מה לח' ומה' לא וכבר כתב רבנו למעלה מה שכולל זה ומה שכתב בהארכת הוויין כן הוא בעל וכתב הרשבא אל לא לאורכיכיה משאר ווי קאמר אלא כשאר ווי וכל שלא יראו יודין וכן כתבו במש והעולם רבלין להאריך במש וכו' והוא כד' שיזכרו ולא יבאו לדין קבור עכל ואף מדברי רבי' כראה שכל משמע ווי לכל מי שקרא כשר הוא :

היה בו משמע שתי עניינות או שהיה בכתבו עקום או בלבלול ער שאיפשר שיקרא ממנו ענין אחר הואיל ונקרא לענין הגירושין ויש בו משמעות גרושין הרי זה פסול : כבר נדחו כל עם ישראל לכתוב הגט לשון ארמי ובנוסח זה אף על פי שמותר לכתבו בכל לשון לכתחלה :

וזה הוא נוסח הגט

בכך וכך בשבת כך וכך לירח פלוני בשמא כך וכך לציור או לשטרות למניינא דרגילנא למימני ביה במקום פלוני איך אנא פלוני בר פלוני דממקום פלוני וכל שום אחרון וחניכא דאית לי ולאבתי ולאיתי ולאיתריון דאבהתי צביתי ברעות נפשי ברלא אניסנפטריה ושבקית ותרוכות יתיכי ליכי אנת פלנית בר פלוני דממתא פלונית וכל שום אחרון וחניכא דאית ליכי ולאבתי ולאיתי ולאיתריון דאבהתי די חוית אנת מן קדמה דנא וכרו פטרית ושבקית ותרוכות יתיכי ליכי די תהויין רשאח ושלטא בנפשכי למתן להתנסב לכל גבר דיתיצביין ואינש לא ימחה בידיכי בן יומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם ודן די יהוי ליכי מנא ספר תרוכין ונש פטורין ואגרת שבוקין כרת משרה וישראל : והעדים חותמין למטה כמו שבארנו פלוני בן פלוני עד פלוני בן פלוני עד : כשיכתוב הגט בשלשון הזה ובנוסח זה לא יכתוב ודין בויד שבאי קרא ודין בלומ' משפט יהיה ביני וביניך ולא יכתוב אגרת בויד שבאי קרא ואי גרת בלומר אם זנית ולא יכתוב למתן בויד שבאי קרא הקורא למתן בלומר לי שהוקר לי יכתוב תהויין ותיצביין בשני יודין שבאי קרא הקורא תהויין ותיצביין בלומר שהוא מדבר ע' עם שתי נשים

בספר התרומה והמזנות כתב דהיה משמע דקאי אכשי מעלמא וכתוב להתבטא ביה א' ולא לאיתבבא דלא לישמע לא יתבטא כשתי תיבות כלומר לא תבא : טופס הגט מטעם התלומה והמזנות בכך בשבת בכך לירח פלוני בכך לברייתא עולם למינין שאנו מינין בו בכרך פלוני דיתבי על כהר פלוני איך אכא פלוני המכונה פלוני ועכשיו אכא דר במקום פלוני דיתבי על כהר פלוני צביתי ברעות נפשי ברלא אניסנפטריה ושבקית ותרוכות יתיכי ליכי אנת פלנית בר פלוני דממתא פלונית וכל שום אחרון וחניכא דאית ליכי ולאבתי ולאיתי ולאיתריון דאבהתי די חוית אנת מן קדמה דנא וכרו פטרית ושבקית ותרוכות יתיכי ליכי די תהויין רשאח ושלטא בנפשכי למתן להתנסב לכל גבר דיתיצביין ואינש לא ימחה בידיכי בן יומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם ודן די יהוי ליכי מנא ספר תרוכין ונש פטורין ואגרת שבוקין כרת משרה וישראל : והעדים חותמין למטה כמו שבארנו פלוני בן פלוני עד פלוני בן פלוני עד : כשיכתוב הגט בשלשון הזה ובנוסח זה לא יכתוב ודין בויד שבאי קרא ודין בלומ' משפט יהיה ביני וביניך ולא יכתוב אגרת בויד שבאי קרא ואי גרת בלומר אם זנית ולא יכתוב למתן בויד שבאי קרא הקורא למתן בלומר לי שהוקר לי יכתוב תהויין ותיצביין בשני יודין שבאי קרא הקורא תהויין ותיצביין בלומר שהוא מדבר ע' עם שתי נשים

מגיד עון היה בו משמעות עד משמע שתי עניינות מקצת הדברים הם סדור העניינים כדרך משכילי המחברים דף פס ועיקר הדברים פרוק המגרש : קרי

הנהגה יכן כתוב בהג' ושאר טופסי גיטין הקדמוני' ולא כתיב לית כ' אדם שאין לו שום חכי' ושם כני וכתבו בגט שלו כל שום וחניכה דאית לי יאמר זהו אדם אח' שיש לו כני ומיין לכתוב אכי פלו' עיקר השם דמתקרי פלו' שם הטפל או המכונ' פלוני כמו היה דרובא הו קרו לה מרים ופורת שרה וכתבו מרים דמתקריא שרה וכן אחא בר הדיא דמתקריא אייא מרי בפ' השולח ע"כ מספר התרומה והמזנות אמנם אנו נקנה לכתוב וכל שום וחניכה דאית לי ככעמוד וכן כתב רבינו שמחה בטופס גט בתקין שטרות שלו וכן בהג' כהנהגה דלעיל ע"כ

בספר התרומה והמזנות כתב דהיה משמע דקאי אכשי מעלמא וכתוב להתבטא ביה א' ולא לאיתבבא דלא לישמע לא יתבטא כשתי תיבות כלומר לא תבא : טופס הגט מטעם התלומה והמזנות בכך בשבת בכך לירח פלוני בכך לברייתא עולם למינין שאנו מינין בו בכרך פלוני דיתבי על כהר פלוני איך אכא פלוני המכונה פלוני ועכשיו אכא דר במקום פלוני דיתבי על כהר פלוני צביתי ברעות נפשי ברלא אניסנפטריה ושבקית ותרוכות יתיכי ליכי אנת פלנית בר פלוני דממתא פלונית וכל שום אחרון וחניכא דאית ליכי ולאבתי ולאיתי ולאיתריון דאבהתי די חוית אנת מן קדמה דנא וכרו פטרית ושבקית ותרוכות יתיכי ליכי די תהויין רשאח ושלטא בנפשכי למתן להתנסב לכל גבר דיתיצביין ואינש לא ימחה בידיכי בן יומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם ודן די יהוי ליכי מנא ספר תרוכין ונש פטורין ואגרת שבוקין כרת משרה וישראל : והעדים חותמין למטה כמו שבארנו פלוני בן פלוני עד פלוני בן פלוני עד : כשיכתוב הגט בשלשון הזה ובנוסח זה לא יכתוב ודין בויד שבאי קרא ודין בלומ' משפט יהיה ביני וביניך ולא יכתוב אגרת בויד שבאי קרא ואי גרת בלומר אם זנית ולא יכתוב למתן בויד שבאי קרא הקורא למתן בלומר לי שהוקר לי יכתוב תהויין ותיצביין בשני יודין שבאי קרא הקורא תהויין ותיצביין בלומר שהוא מדבר ע' עם שתי נשים

מגיד משנה הלכות גירושין מגרל עון נשים רעד

הרי שכתב בביטח הגט זה וכו' לעת רבנו בזה הוא מפני שכיון שאמרנו חכמים שלא לכתוב בו לכתחלה אבל אם נשאת לא תנא שזהו ענין הפסול שהזכיר רבנו פרק עשירי ובהשגות א"א

הרי שכתב בביטח זה ולא האריך בו עד כאן שטרות עיקר הלכות אלו פרק גט פשוט ופרק המגרש: כתב להאבד כתב גאון כל אלו הדקדוקין בשהבעל עומד ומעדרג עלול: ואני אומר ורבתינו בעלי התוספות הסכימו לשון דמ' זל ויש לי טעם בדבר כמו שכתבתי למעלה

הדקדוקין בשהבעל עומד ומעדרג ע"כ: ובענין זה דברי ר' אבהו כותבם וכן כתב הרשב"א ז"ל וכתבי רבנו אבהו דכל הכי דקדוקי הי"כ דכתיב ליה בעל גופיה אי כמי קופר מופומיה וכתב ר' אבהו בעל ומעדרג ע"כ: אמר ר' אבהו דפסיל' ליה הכי דקדוקין ולקולקולא א' אמתונית אבל אם אמר בעל לסוף ולעדים לכתוב את הגט א"כ סתם וטעם הסופר והעדים ע"כ: האותיות והבעל אינו מעדרג הגט כשר ותנשא בו ואם עדי' מצינו יעידו בפני כל שטעות סופריה יקו וכן כתב ר' אבהו בעל יתב דשנתא לסוף למכתב' שלם וטעם הכי כולו או במקדמיהו אי איתיה לספרא מתקן ליה וזו לא ומנס' בהאי גטא לא מפקי ליה ודאי אי איתיה לאנסובי ואתי בעל ומעדרג ואמר ר' אבהו דכתיב ודין דינא הוא דאמר ר' אבהו כתיב לה א"א

נשים ונמצא שאינו מגרש לזו אלא לשתים אחרות וכן יאריך לזו' דוכרו שמא ע"מה לזו' ויהיה משמעו וכרי כלומר בתנאי זרה אפטר אותך וכן יאריך לזו' דתרוכין ושבוקין שמא תרמה לזו' ויהיה משמ' תרוכין ושבוקין כלום שהוא אומר לה שהיא שבקה וגרשה אותו ועל דרך זרה צריך להזהר בכל לשון ובכל כתיב שיכתוב שלא יהיה בו משמע שתי עניינות הרי שכתב בנוסח זרה ולא האריך וזו' או לא כתב היודין היתרו או שכתב היודין שאמרנו שלא יכתבו הרי זה גט פסול וכן כל כיוצא בזה בכל לשון פסול: וגם שמחק בו אות או תיבה או שתלה בין השטין אם מטופס הגט הרי זה כשר ואם מן התורף אינו גט ואם חזר ופירש בסוף הגט שאות פלגית תלויה או על מחק אפילו מתורף הגט כשר בשאר שטרות: וכן גט שנמצא קרוע שתי וערב שהוא קרוע של בית דין כשר: נימוק או שהקריב או שנעשה ככבר נקרוע ואינו קרוע של בית דין כשר: וכן גט שכתב או שכתב בשר ואם כשר נמחק או נטשטש ובבואה שלו קיימת אם יכול לקרור' כשר ואם לאו אינו גט: ב"ד' בשחיה הגט יוצא מתחת ידה בעדי חתימה ואין שם עדי מסירה אבל אם יש שם עדים שנמסר ליה הגט בפניהם והיה כשר הרי זה כשר אף ע"פ שהיה תורף הגט על המחק או בין השטין או שהיה קרוע שתי וערב כשנתן לה בפניהן: חמשה

לכך צריך ג' יודין סמוך לכ' אחרינה ובמכת רבי' יוסף טע' כת עול' ב' יודין אחת סמוך לד' ואחת סמוך לתו' הן ה' יודין בכל תיבה ע"כ:

פרט' בספר גט פשוט כי המטבח מוטבע שטבעו חכמים בניטין קולר ממזר וכן כהגו' א"א הלכה למעשה אלא אם כן הלך הבעל ויש בה להקל משום ענוה: וכן גט שנמצא קרוע עד אם יכול לקרות כשר ואם לאו אינו גט ב"ד' בשחיה הגט עד כשנתן לה בפניהן כתיבספתא פרק התקבל: כתב ה"אבד זל אם גט מקויים הוא למה יפסל מהימיה מגורשת אלא ל"א אמרו פסול אלא שלא תנבה בו אומרי' שכבר נכתבה בו וקדעוהו בית דין ודומה לי שלא הסכי' יפה להלכה ע"כ:

תנא ויש' פירש דהוה משמע ס' גרושות דעלמ' ואצרת כשי' עוונות דעלמ' ולא שלם

אם מנסב' לא מפקי' לה' קאמרי' מן משום שלום מלכות יוצא וקולד ממזר וליתא לד' דמאיר' וכ' לבעי' טעות סופר ורבינו כס' הש"ב כן בקבלה מפי הגאון הי"א שכתב הגט הבעל ע"כ: ובענין זה ובענין תנא' ואם האשה טועבת טעות סופר הוא עליה להביא ראיה אבל אם אין שם ערעור הבעל ויש בו טעות מתחת ידי סופר וכו' לכתוב גט סתם כיון דמועצת שלימה רצה לגרש אינה צריכה גט שכי וכל טעות מתחת ידי סופר אין ערעור הבעל כלום וכן דעת הגאונים ז"ל ובתשובה ל"א ז"ל כגון אלו שאינם מפרשים א"כ יבא אדם לכתוב אלה הדברים שמה יפלו ביד אדם שאיכו הגון וילמדנו לשקר לפי' אין לנו אלא מן הפה לאוזן א"כ הפאמ' ע"כ בעיטור ולפי' שזה דבר מנוי הארכתו בו וכתבתי דעות אלו ואין בידי להכריע: גט שמחק בו אות וכו' זה מובחר בתוספתא ובירושלמי גט שיש בו מחק או תלוי מנופס פסול שלא מנופו כשר ואם החזירי מלמטה אפילו מנופו כשר ע"כ וזה מובחר וכהגו' שלא לקיים שום מחק כגט להחמיר: וכן גט שנמצא קרוע וכו' בתוספתא בסוף התקבל' נקרא כשר כתקדע פסול נקרא כשר כשר פסול כיוון או שהקריב או שנעשה ככרה כשר כמחק או שכתטטטש ובבואה שלו קיימת אם יכול לקרות כשר ואם לאו פסול ע"כ וקדע' ב'ד' הוא שתי וערב כמו שכתבאר בספר כ"ב מהלכות מלוה ולוה ויש כתבתי בזה ובר"ך פ"א

קדע' ע"כ: ויש' פירש דהוה משמע ס' גרושות דעלמ' ואצרת כשי' עוונות דעלמ' ולא שלם

קדע' והיכי דמי תקדע' אמר ר' יהוד' נקדע' קדע' ב'ד' כתקדע' קדע' שאינו של ב'ד' היכי דמי קדע' של ב'ד' אמר ר' יהוד' מקום עדים ומקום הזמן ומקום התורף אבי' אמר שתי וערב ע"כ ושסמך על מסקנא דאבי' בלבד ואם נשלוט שאילו על זאת בלבד מאין באו לו ג' הלשונ' של כיוון ונרקה ובבוא' וחביריהן וכבר כתבתי שהיא ז' נהג בכל החבור הזה של משנה תורה לקחת לשון התלמוד בכל יכלתו כדי לבלות מקום מובחר אלא ודאי מן התוספתא למדו וכל ר' לא אכיס ליה וזהו לשון התוספתא אות באות במסכת גיטין נקדע' כשר כתקדע' פסול נקדע' קדע' של ב'ד' פסול כיוון או שהקריב או שנעשה בו ככרה כשר כמחק או כטטטטש ובבואה שלו קיימת אם יכול לקדע' כשר ואם לאו פסול ע"כ הנה עיניך רואות שהסכים יפה להלכה וכלשון התוספתא אות באות וכהיא דגט פשוט ואחר כך פירש וחילק ב"ד' כו' כחכמתו כרבי אלעזר דאמי' עידי' מסירה כרתי דק' כותיה ותוספתא ודאי להטא בו מתבי' ובריתא דגט פשוט כמי דהא סיפא דתוספתא כאשר עיניך רואות אות' באות ועוד יש לי ראיה פשוטה לדברי ר' זל' במסכת כתובות פרק הכותב סוף גמרא מ' מתניתין דהי"א גט דגריסין אמר ליה רב' כחמין לרב' הו"א דאמר גט ג' וכו' קדע' ליחוש דילמא מפקא גיטא בהאי' בי דינא ונביא והדרא ומפקא ב' דינא אחריתי ונביא וכת' דקדע' ליה והא' בעיה לאנסובי ביה ופריך דקדע' ליה וכתביה אנבי' גיטא דכן דקדע' כהי' לאו משום דגיט' פסילא הואי אלא דלא תיהדרותנבי' ביה זימא אחריתי ע"כ ומייתי לה פ'ק דמינעא הנה עיניך רואות שא"ל מלא זה שכתבתי ב'ד' על גבי' לא היתה יכולה להטא בו גיט' פסולה הנה מקרי וכדברי ר' זל': חמשה

תנא ויש' פירש דהוה משמע ס' גרושות דעלמ' ואצרת כשי' עוונות דעלמ' ולא שלם

ב"ד' בשחיה הגט יוצא מתחת ידה בעדי חתימה ואין שם עדי מסירה אבל אם יש שם עדים שנמסר ליה הגט בפניהם והיה כשר הרי זה כשר אף ע"פ שהיה תורף הגט על המחק או בין השטין או שהיה קרוע שתי וערב כשנתן לה בפניהן: חמשה

ב"ד' בשחיה הגט יוצא מתחת ידה בעדי חתימה ואין שם עדי מסירה אבל אם יש שם עדים שנמסר ליה הגט בפניהם והיה כשר הרי זה כשר אף ע"פ שהיה תורף הגט על המחק או בין השטין או שהיה קרוע שתי וערב כשנתן לה בפניהן: חמשה

השטרות פרק כ"ב מהלכות מלוה ולוה והטעם שאף על פי שהיא סבור שהלכה כרבי אלעזר דאמר עידי' מסירה כרתי בניטין ואפילו בשטרות כמו שכתב בפרק י"א ממלוה ולוה מכל מקום השטרות הן חלוקות מן הגיטין דבשטרות בעינן כתב שאינו יכול להזדייק כל שיש עידי' מסירה וכרבי אל' יעזר דאמר הכי פרק המביא תנאין ומתבאר חלוק זה בדברי רבנו במה שכתב למעלה בפרק זה ובמה שכתב שם ולוה לא חלק בשטרות כמו שחלק כאן והוכרח לחלק בכאן בין עידי' חתימה לעידי' מסירה לפי שכבר כתבאר למעלה שאפילו על הכייר המחוק ועל הדפתא שהיא דבר שיכול להזדייק כשר בעידי' מסירה אלמא המחוקין שהזכירה התוספתא בשאין עידי' מסירה לפיכך וכן סבור רבנו כשקדע' שתי וערב וכן כר' אה מן הירושלמי פרק המביא תנאין שהקשו על המשנה ועל העלה של זית ולאו כמקורע הוא ותידעו אמר רבי ועירא תנא בינה שילר' אפילו לא כתב אמי פלוגי מגרש את אשתי ע"כ אבל ודאי כטטטטש ואינו יכול לקרות אם כמסר אחר כך בעידי' מסירה אינו כלום דהא לאו כתב הוא דאין האשה מתגרשת אלא בכתב וזה מובחר בדברי רבנו שכתב אבל יש עדים שנמסר לה הגט בפניהם והיה כשר הרי זה כשר ושאינו יכול לקרות בשעת מסירה אינו כשר והלשון ז' סבור שאף נקדע' קדע' ב'ד' בשעת מסירה פסול ובעל שקרי כחרם הוא כיון שקדעו ואין בזה דבריו מוכרחין: חמשה

הלכות גירושין

מגיד משנה

חמשה

היה כוכב עקום לבנה וא
והשנים מלמעלה ורשעים
טעמין עשו כשר

שכתבו נט וכו' במשנה פרק המגרש חמשה שכתבו כלל איש פלוני גרש פלוני וכו' וכמו שכתבנו שאלו היכי דמי ויכי דמי כלל גופם אמר רבי יוחנן זמן אחד לכונן זהו כלל זמן כלל הוא זהו טופס ור שמעון כלל אמר אפי' זמן אחד לכלן היו טופס לא הד כלל דכתב ביה אלו פלוני ופלוני גרשו כו' שכתבו פלוני ופלוני והקשה ר' אבהו לר' יוחנן דאמר זמן אחד לכונן זהו כלל ליהוש' כי התימי סהדי אבתר חתימי מי לא תביא עדי' החתומי על שאלת שלום בגט פסול חיישי' שמה על שאלת שלום חתמו ותיכנו ולאומי איתמר עלה שאלו פסול ושאלו כשר הכא כמי דכתבי ביה אפי' פלוני גרשתי פלוניא אשתי ופלוני פלוניא עור הקשוני ולרבי יוחנן דאמר זמן אחד לכל אחד

מגיד עוו
חמשה שכתבו נט עד סוף הפרק
הכל פרק המגרש: פ' חמישי

ק' פ'

חמשה שכתבו נט אחד לחמש נשותיהן אם כתבוהו בכלל כגון שכתבו בכך וכך בשבת גרש פלוני לפלו' ופלו' לפלוני וכן אם כל אחד מהן לאשתו ליכיד תהוין וכל טופס הנט ושני עדים חתומין מלמטה הרי זה גט כשר וינתן לכל אחת מהן בעדי' מסירה ואם אין שם עדי' מסירה כלל כל מי שתצא מגלה זו מתחת ידה מגורשת: אבל אם כתב בכך בשבת גרש פלוני לפלוני והשלים הנט והתחיל תחתיו נט אחר באותה מגלה וכתב וביים זה או בכך בשבת גרש פלוני לפלוני והשלים הנט השני וכן עך שהשלים כל הגטין והעדים מלמטה אם נתנה מגלה זו לכל אחת מהן בעדי' מסירה הרי כולן מגורשות ואם אין שם עדי' מסירה והיתה מגלה זו יוצאה מתחת יד אחת מהן אם היתה זו שניטה באחרונה שהעדים נקראין עמו הרי זו מגורשת ואם היתה המגלה יוצאה מתחת יד אחת מן הראשונות הרי זו ספק מגורשת: כתב אנו פלוני ופלוני גרשנו נשותינו פלוניא ופלוניא והשלים הנט אף על פי שנמסר לכל אחת מהן בעדי' מסירה אינו נט שאין שתי נשים מתגרשות בגט אחד שנאמר וכתב לר' ולא לה וחברתה: חזר ופרטן בתוך הגט וכתב פלוני גרש פלוניא ופלוניא בזמן פלוני הרי אלו כשרים: כתב שני גטין בשני דפין במגלה אחת זה בצד זה אם יש שם שני עדים נקראים עמו בסוף גט זה ושני עדים בסוף גט זה הרי זה כשר וכל שתצא מגלה זו מתחת ידה מגורשת: היו שם שני עדים בלבד באים מתחת גט זה לתחת גט זה אם יצא מתחת ידו או ששהעדים נקראים עם גיטתו הרי זו מגורשת ואם יצא מתחת יד שנייה שאין העדים נקראין עמו אינו נט עד שימסרו לה בעדי': כת' שני גטין בשני דפין זה למעלה מזה והעדים בין שני הגטין שנמצאו בסוף הראשון ולמעלה מן השני אם היתה יוצא מתחת ידו או שהעדים נקראין בסוף גיטתו הרי זו מגורשת וזו שהעדים נקראים בראש גיטתו למעלה אינה מגורשת שהעדים שחתמו בראש הדף של גט או מצדו או מאחריו אינו נט ואם נמסר לה בעדים כשר: הקיף ראש הדף זה לראש דף זה והעדים באמצע שנמצאו העדים בראש שני הגטין שניהן ואם נמסרו להן בעדים שניהם כשרים: שייר מקצת הגט וכתבו ברף השני והעדים מלמטה בסוף הדף השני כשר והוא שיהיה ניכר במגלה שלש נחתך ושלכך נתכוון הסופר שישלים ברף השני אבל אם אינו ניכר אף על פי שנמסר בעדים הרי זו ספק מגורשת שמה שני גטין היו ונחתך מקצת זה מסוף הדף ומקצת השני מראש הדף: הרי שכתב הגט ואחר שנמסר כתב שאלו בשלום פלוני או שלום עליך פלוני רעי וכיוצא בזה: וחתמו העדים מלמטה והרי גט זה יוצא מתחת ידה הרי זו ספק מגורשת שמה לא חתמו העדים אלא על שאילת שלום אבל אם כתב ושאלו בשלום פלוני או שלום עליך רעי וכיוצא בזה שהרי ליהו דברים אלו על דברי הגט ועל שניהם חתמו הרי זו מגורשת ואם נמסר לה בעדים בין כך ובין כך הרי זה גט כשר: פרק

הוא גט כשר ויחזק דאמר שכתבו שכתבו נט וכו' במשנה פרק המגרש חמשה שכתבו כלל איש פלוני גרש פלוני וכו' וכמו שכתבנו שאלו היכי דמי ויכי דמי כלל גופם אמר רבי יוחנן זמן אחד לכונן זהו כלל זמן כלל הוא זהו טופס ור שמעון כלל אמר אפי' זמן אחד לכלן היו טופס לא הד כלל דכתב ביה אלו פלוני ופלוני גרשו כו' שכתבו פלוני ופלוני והקשה ר' אבהו לר' יוחנן דאמר זמן אחד לכונן זהו כלל ליהוש' כי התימי סהדי אבתר חתימי מי לא תביא עדי' החתומי על שאלת שלום בגט פסול חיישי' שמה על שאלת שלום חתמו ותיכנו ולאומי איתמר עלה שאלו פסול ושאלו כשר הכא כמי דכתבי ביה אפי' פלוני גרשתי פלוניא אשתי ופלוני פלוניא עור הקשוני ולרבי יוחנן דאמר זמן אחד לכל אחד

שאלת שהעדי' נקראין עמו כשר ולא האחרים ומפרשה רבנו בשאין שם עדי' מסירה דאי בעדי' מסירה ודאי כוליהו מתגרשות דלא גרע מאם לא היו שם עדים חתומים כלל וכן דעת הרמב"ם ז"ל וזה לשונו והא דתנן חמשה שכתבו טופס לכל אחד ושני גטין וכתבו העדים בראש הדף כתב רמב"ם ז"ל דכולן בעדי' מסירה כשרים ושפתים ישק מטיב דברים ככחיהו דאי מוסיף חתמו אין כאן דכל שפסולו כשר הוא אין לחוש בו דהא ידענא מילתא לכל מאן דמטו שטרף ליה ואלא אפי' למסמך עליה לא דיקא לא עליה חתימי סהדי ואין נדר בראש הדף ומאחריו זמן הנד דלא הוי אלא כגט שאין עליו עדים ואם כתבו לה בפני עדים כשר עכ"ל וכן דעת הרמב"ם ומה שכתב רבנו אס היתה המגלה יוצאת מתחת יד אחת מן הראשונות הרי זו ספק מגורשת יצא לו ממה שאמרנו בעדי' החתומים על שאלת שלום בגט חיישי' שמה על שאלת שלום חתמו וחיישי' שהיא ספק מגורשת ודין הטופס כן הוא שפסולו כשר הוא ספק אחריו כלל או על האחריו כלל וכן הסוגיא אהן טעין ומה שכתב רבי כתב אפי' פלוני ופלוני גרשנו נשותינו פלוניא ופלוניא והשלים הנט אף על פי שנמסר לכל אחת מהן בעדי' מסירה אינו נט שאין שתי נשים מתגרשות בגט אחד שנאמר וכתב לר' ולא לה וחברתה: חזר ופרטן בתוך הגט וכתב פלוני גרש פלוניא ופלוניא בזמן פלוני הרי אלו כשרים: כתב שני גטין בשני דפין במגלה אחת זה בצד זה אם יש שם שני עדים נקראים עמו בסוף גט זה ושני עדים בסוף גט זה הרי זה כשר וכל שתצא מגלה זו מתחת ידה מגורשת: היו שם שני עדים בלבד באים מתחת גט זה לתחת גט זה אם יצא מתחת ידו או ששהעדים נקראים עם גיטתו הרי זו מגורשת ואם יצא מתחת יד שנייה שאין העדים נקראין עמו אינו נט עד שימסרו לה בעדי': כת' שני גטין בשני דפין זה למעלה מזה והעדים בין שני הגטין שנמצאו בסוף הראשון ולמעלה מן השני אם היתה יוצא מתחת ידו או שהעדים נקראין בסוף גיטתו הרי זו מגורשת וזו שהעדים נקראים בראש גיטתו למעלה אינה מגורשת שהעדים שחתמו בראש הדף של גט או מצדו או מאחריו אינו נט ואם נמסר לה בעדים כשר: הקיף ראש הדף זה לראש דף זה והעדים באמצע שנמצאו העדים בראש שני הגטין שניהן ואם נמסרו להן בעדים שניהם כשרים: שייר מקצת הגט וכתבו ברף השני והעדים מלמטה בסוף הדף השני כשר והוא שיהיה ניכר במגלה שלש נחתך ושלכך נתכוון הסופר שישלים ברף השני אבל אם אינו ניכר אף על פי שנמסר בעדים הרי זו ספק מגורשת שמה שני גטין היו ונחתך מקצת זה מסוף הדף ומקצת השני מראש הדף: הרי שכתב הגט ואחר שנמסר כתב שאלו בשלום פלוני או שלום עליך פלוני רעי וכיוצא בזה: וחתמו העדים מלמטה והרי גט זה יוצא מתחת ידה הרי זו ספק מגורשת שמה לא חתמו העדים אלא על שאילת שלום אבל אם כתב ושאלו בשלום פלוני או שלום עליך רעי וכיוצא בזה שהרי ליהו דברים אלו על דברי הגט ועל שניהם חתמו הרי זו מגורשת ואם נמסר לה בעדים בין כך ובין כך הרי זה גט כשר: פרק

מגיד משנה

הלכות גירושין

נשים רעה

פרק חמישי

שכאמר בתורה ונתן וכו' בפרק הזורק במושגה ובגורלה וכו' וכל ההלכות שהזכיר רבנו מנחם ליה שם ובימיו ק"ף ע"ג אחרים: הזורק נט וכדל"ג פ"ק הזורק נט לאשתו וכו' ובמזמור אמר עולא והוא שעומדת כנגד ביתה או כנגד ק"ף ע"ג חזרה רב אונשיה אמר אפילו היא בטבריה וחזרה כנפורה ובהלכות והלכתא כוונתיה דעולא דהא אסקא רב אשי בפק' דמניעה כוונתיה דאמר רב אשי חזר אתרבי ק"ף י"ב משום יד ולא גרע משלימות בניגט דחוב הוא לה ואין חזקין לאדם אלא בפניו הילכך בעינן והוא שעומדת כנגד ביתה נבי מתנה דזכות הוא לז' וזכין לאדם שלא זוכאי אכ"ז בפניו עכ' וכן הסכימן אל וכתב הרשב"א זל מיהו כשעומדת כנגד ביתה או כנגד חזרה וזרק לה מ מתגרשת היא בעל כרחיה פשוט ק"ט ע"ד כתב ויקיבא דזרק לה נטא מדעתה ומרצון בכח אפי' שאיב סמוכה לה איכא למימר דמדה עולא דמתגרשת דלא גרע מ משלימות וכו' והאריך בזה וקביא הירושלמי שאמרנו פ' קמ"א דגיטין כתיב לה את בטת ואלמרה תוכה לי אכרי' שפ"ט אמר רבי חנינא כעשת כמי שהיתה ידע ארוכה עוד כתב ולא עוד אלא אפילו לא נתנו שם עדיין אלא דאמרה היא זנות לי נטי בחזרי ותוכה לי חזרי ויגורש' דהא חזר לא גרע משלימות כ כדאימא פ' קמ"א דמניעה ושלח דכותה מוגרשת כממנה שלח לקבלה עוד כתב ויקיבא דכתנו לה בחזרה שלא מדעתה במקום יבט מתגרד דהויא ספק מגרשת' דהא מספקא לן פ"ד האשה שלח ביבמות מזה נט לאשתו במקום רפ"ב יבט לא חולקת א' מתיבמת עוד ז' ה"ז כתב ויקיבא דקיימא כנגד ביתה זורקת לה בתוך ביתה ושלא מ מדעתה פשטא למימר דמתגרשת אש זרקו לה בפני עדים ואינו ראו נט שאי כותה לאשתה דומיא דירק ע"ד כתב בע' ב"ן לעולא בחזרה הסמוכה לה ב"ן לר' אונשיה אש

מגיד ע"ז

פרק חמישי

שכאמר בתורה ע"ז ומשיג' לרשותה

כתגרשה בניטין פ"ק הזורק: ק"ף ע"ג
הזורק נט לאשתו ע"ז אלא בפניו
פרק קודדיקום: היתה עומדת
כדל"ג ע"ד מה שאי כן בקפול'
קבל בניטין פ"ק הזורק: ק"ף ע"ג

זה שזאמר בתורה ונתן בידה אין ענין הכתוב אלא שיגיע הגט

לה ואחר יודע או חיקה או חצרה
או שלוחה שעשתה ידו כידה הכל אחד הוג'
ואחר חצרה הקנויה לה או חצרה חמושת או
שאוהב לה הכל רשות הוא ומשיג' נט לרשות'
נתגרשה: הזורק נט לאשתו לתוך חצרה אם
היתה עומדת שם בצד רשותה נתגרשה ואם
לא לא נתגרשה עד שתעמוד בצד החצרה ואף
על פי שהיא חצר שישתמר הגט בתוכה שחובה
היא לה הגרושין ואין חזקין לאדם אלא בפניו:
היתה עומדת בראש הגג שלה והוא מלמטה
בחצרו וזרקו לה למעלה בין שהגיע לאויר
מחיצות המעקה או לפחות משלשה טפחים
סמוך לגג נתגרשה ובלבד שיהיה עומד לנחה
אבל אם נמחק או נשרף קודם שיגיע לה אף על
פי שנמחק לאחר שהגיע
לאויר מחיצו או אחר שהגיע
לפחות משלשה טפחי סמוך

לגג כגון שנשבה הרוח והעלהו ונמחק או נשרף הואיל ואינו הולך לנחה אינו נט ולא נתגרשה: היה הגג שלו והוא מלמטה בו והוא מלמטה בחצר שלה וזרק לה נטא בין נטא שם שיצא הגט ממחיצת הגג והגיע למחיצות מקום שהיא עומדת בו נתגרש: וזרקו לרשותה לתוך האש ונשרף או לתוך המים ונמחק או אבד אינו נט אבל אם הגיע לרשותה ונח ואח"כ בא האש ושרפתה הרי זה נט: וזרקו על גבי קנה או רומח ונעוצו ברשותה אינו נט עד שיגיע במקום המשתמר בו: שהי חצרות זו לפנים מזו הפנימית שלה והחיצונה שלה וכו' חזקיהו החיצונה גבוהות על הפנימית בין שזרק הגט לתוך אויר החיצונה נתגרשה שהפנימית במתלי החיצונה משתמרת מה שאין כן בקיפות: כיצד

זרקו לה בחזרה והיא יסבה אש היא מגרשת דאיכא למימר דלא עדיפא מידה ומסתברא הואיל ואין לה יד אין לה חזר עכ"ל

וכבר כתבתי זה פ"א ודע שבמדרש הקסוני חזרה מה שקפחה אשה קפה בע' ה' והגמיה רבי אליעזר בכותב לה דין ודברים אין לי בכנסך ורבי מתריץ במסכתא דגיטת ונחמה ב"ר אבהו רבנן: היתה עומדת וכו' במושגה היתה עומדת בראש הגג וכו' והא לא מכטר אמר שמואל ב"ג שיש לו מעקה עסקין אבימי אמ' הכא בפחות מנסמן לגג עסקין דכל שכיין שיצא מראש הגג הוא בתוך מחיצות החצר עוד שם כמחוק אמר רבא בר אבהו לא שנו אלא שמתקן דרך ירידה אבל דרך עליה לא מאי טעמא מעיקרא לאו למיבא קאי עוד שם כשרף לא שנו אלא בקדש נט לדלקה אבל קדמה דלקה לנט לא מט מעיקרא לשרפה אולי עכ' בגמ' ועתה אבאר דברי רבנו דע שהיא מפלי' הא דלא שנו אלא שמתקן דרך ירידה וכו' דהא לא שנו דמתקן אף כשרף הרי זו מגרשת כל שלא קדמה דליקה לגט כמו שכזכר בסמוך אף דרך ירידה פירוש כסופא דמתני' שהוא מלמעלה וקאי מלמטה וזרקו לה דרך ירידה וכיון שהוא כדרך תבועתו הטבעית שירכו לירד אם נמחק או כשרף הרי זו מגרשת אף על פי שלא כח כיון שהיה הולך לכותב אבל כמתקן דרך עליה פירוש כרישא דמתני' שהוא מלמטה והוא מלמעלה איכה מגרשת דכיון שהגט היה נטא כדרך תבועתו הטבעית איכה מתגרשת דמעיקרא לא למיבא קאי פירוש כרישא דמתני' שהוא מלמטה והוא מלמעלה איכה מגרשת דכיון שהגט היה נטא כדרך שהיא מלמטה והיא מלמעלה היא מגרשת כיון שהגט תלוי בהכחה דלכסוף ז' דכפ"ק מינה אש קדשה אחר משהגיע לאויר הגג הרי זו מגרשת ומה העיל לבו זה מאומת היא מתגרשת כיון שהגט תלוי בהכחה דלכסוף ז' דכפ"ק מינה אש קדשה אחר משהגיע לאויר הגג וקודם שינוח א' כמי אש מת העל כתיב' אש בטלו בכתיב' כן כראה לי לפי דעתו ויתר הדברי כולן מנוארים הם במה שהפירשתי ודע שיש בזה פירוש אחר דהא דלא שנו אלא שמתקן דרך ירידה וכו' דכלא אסופא דמתניתין קאי והכי פירושא דרך ירידה כשזרקו כלפי מעלה להעבירו על מעקה הגג שהוא בו לא נמחק עוד שהגיע לחזר ולירד אבל נמחק דרך עליה קודם שיגיע לחזר ולירד אע"פ שיצא מאויר גג לאויר החצר ומחיצות התחנות עורפות איכה מגרשת דדרך עלייתו לא מקריא כתיב' אלא דרך הכתה כן פ"ד ז' וכן דעת הרמב"ן והרשב"א זל וכולם כתבו דאפילו כרישא דמתני' אש נמחק או כשרף אחר שצ"ע לאויר החצר הרי זו מגרשת כל שלא קדמה דליקה לגט דומיא דסופא והא דקתני לה במתניתין אסופא ולא ארישא כתב הרמב"ן זל דאורחא דמילתא קטק דבמזכר שכיחי מים ואש וזה דעת הר' משה הכהן בהשגות: זרקו ע"ל גבי קפה וכו' שם בגמרא שתי חצרות זו לפנים מזו יע"א

הפנימית כיון שהיא כבדה ויתר אויר מחיצות החיצונה הרי זו מגרשת כן פירשנו ז' וזה דעת רבנו: זה שם בקופות זו בתוך זו וכו' והקשו וכי כח מאי הוי כליו של לוקח הוא ברשות מוכר ויתרנו הכ"ע בקופה שאין לה שוליים שהפנימית שהיא שלה אין לה שוליים ומיין שבעל מקפיד על מקומה הואיל ואיכה ראויה לתשמיש וכיון שכן אש כח הגט בה וכגון שמוטה על כדה מגרשת שאין העבל מקפיד על מקומה וכליה קופה לה ואש פה בהסימטא או בחצר שאיכה של שכיחה וכי קא מקשה כליו של לוקח ברשותו והוא מקפיד אין כליה קופה לה זה היא עטתו ז' ויש בזה טעות אחרת ויש ששתי הקופות הן בחזרה ויש הפנימית עומדת עליה וזה דעת הר"א זל שכתב בהשג' בזה גרסא אחרת ואין דבר זה מני כרי להאריך בו זקק

והרי זה כיון שהגיע לנחה
הרי זה כיון שהגיע לנחה
והרי זה כיון שהגיע לנחה

כאשר לא נמחק

ואם הלוקח ידע
במקום שיש לו חזק
אם הלוקח ידע
במקום שיש לו חזק

מגיד משנה
פרק חמישי
זרקו לה בחזרה והיא יסבה אש היא מגרשת דאיכא למימר דלא עדיפא מידה ומסתברא הואיל ואין לה יד אין לה חזר עכ"ל

מגדל עוז

הלכות גירושין

מגיד משנה

ביצד שתי קופות זו לפנים מן כול כמה דברים אמורים בשהיתה מוטה כו' עד אינו מקפיד על מקומו: כתב

הלאחד זה אינו בלום דגמרא על שולים דחינוכה קא קפיד ומוטה על גדה אין לה עסק בכאן עכ"ל: ואנו

זרק

לה ניטה וכו' במשנה זרק לה בתוך ביתה וכו' ובגמרא ואמרי' הוא עמה במטה אחר רבא לא שנו אלא במטה שלו אבל במטה שלה מוגרשת והקאן במטה שלה מוגרשת כליו של ליקוח ברשות מוכר הוא ויתרנו לא נריכא בנפיה ופי' רבנו מפני שחלקה רשות לעצמה פי' אין הבעל מקפיד עליה ואפשר

אין שולים לפנימית יש לה פנים מאירות בהלכה במסכת גיטין פל' הזולק סוף גמרא מתניתין דהית' עומדת על ראש הגב דגרסי' הת' אמר אבוי שתי חזירות כו' עד מה שאין כן בקופות שתי קופות זו בתוך זו פנימית שלה וחינוכה שלו וזרקו לה אפי' הניע לאוי' הפנימית אינה מוגרש' מאי טעמ' דהא לא כח ואקשינן וכו' כח מאי קו' כליו של לוקח ברשות מוכר הוא כלומר' והא אסיקא בשמעתא קמיתא דפירקין דלא קנה לוקח ולפיכך האש לא מתגרש אפי' כח ופירקין הכא במאי עסקינן בקופה שאין לה שולים כלומר' שהקופ' הפנימית שלה אין לה שולים ולכך אי' הבעל מקפיד על מקומו והא אסיקא בדין פירקין כל שאינו מקפיד על מקומו כגון כרעי המטה ומקום חיקה וקלתה קנה וגם האשה מ מתגרש בשכח ניטה שש ואלת' מאת

ביצד שתי קופות זו לפנים מן הפנימית שלה והחינוכה שלו וזרק לה בתוכן גיטה אפילו הניע לאויר הפנימית אינה מוגרשת עד שינוח על צד הקופה הפנימית במה דברים אמורים כשהיתה מוטה על צדה ואין לה שולים אבל יש לה שולים אפילו נח בקרקעיתה אינה מוגרש' שכלי' גיטה' האשה ברשות הבעל אינו קונה לה גט אלא אם כן אינו מקפיד על זרקה לה ניטה והיא בתוך ביתו או בתוך חצרו מקומו: אינה מוגרשת עד שיניע הגט לידה או לחיקה או לכלי מן הכלים שלה שאין הבעל מקפיד על מקומו כגון צלוחית או כפיפה קטנה או כיוצ' בהן וכן אם הניע למטה שלה שהיא יושבת עליה והיתה גבוהה עשר טפחים הרי זו מוגרשת שהרי חלקה רשות לעצמה ואין הבעל מקפיד על מקום כרעי המטה: השאלה הבעל נקום בחצרו ולא ייחד לה זרק לה גט והניע לארבע אמות שלה שהיא עומדת בהן הרי זו מוגרשת: נתגלגל ונפל על גבי קורה או על גבי סלע רחוק ממנה אם המקו' שנפל עליו אין בו ארבע אמות על ארבע אמות ואינו גבוה עשרה ואין לו שם לווי הרי זה לא חלק רשות לעצמו וכאילו הוא והיא במקום אחד ואם יש שם אחד מן דברים אלו חלק רשות לעצמו ומקום אחד השאיל לרה' שני מקומות לא השאיל לה ואינה מוגרשת עד שיניע הגט לידה: זרק לה עיני' גיטה לרשותה ועבר בתוך רשות' שהיא עומדת בה ונפל חוץ לרשותה אף על פי שעבר בפחות משלשה סמוך לארץ אינה מוגרשת אלא אם כן סופו לנוח ברשותה: היתה

שאלין כן בלוקח ומוכר דעלמא וקאשו והא איכ' מקום כרעי אמק' כרעי לא קפדי איכסי עור סס ל' לתוך קלתה מוגרש' אמאי כליו של לוקח ברשות מוכר הוא ותרצ' רבי (ימחנ' לט' שאין אדם מקפיד על מקומו ולתוך חיק' או לכל דבר שהוא קלתה הרי זו מוגרשת כל דבר שהוא קלתה לאיתנו עסקא דאלכא בה תמרי עכ': השאלה הבעל וכו' דרבי רבנו בכאן עיני' מבוזרים אם הוא ר'ל' שאם זרקו לה ברמון ארבעה אמות שהיא עומדת בהן לא כתבנו ומה שאם שאם המקום שפלו עלי' אין בו ד' אמות על ארבעה אמות וכו' שהו' בתחלתו כח תק' ארבעה אמות שהיא עומדת בהן לא כתבנו ומה שאם באותו מקום ומה שכתב בתלמוד וכל' וכו' לומר שאם מתחלה כח ברמון ארבע אמות אינה מוגרש' ויהיה הטעם מפני שהשאלה מקום כהנר אין קונה לה אלא בקרוב מקום שהיא עומדת בו שהרי כהנר שלה אינה קונה לה נטע אלא בעומדת בדה כמו שכתב' ואם כפל כרחוק ממנה כמנא שאלנו מקום מושל' לה ושאר הכנר אינו מושל' לה וכמנא שאינ' כבד' המקום המושל' לה והיאך מתגרש בו ולא עדיף האי מחנרה שאינה מתגרשת אלא בעומדת בדה או שאם דעתו אל הוא שכל שפלו תוך ארבע אמות שהיא עומדת בהן מוגרשת אף על פי שפלו במקום שיש ארבעה אמות על ארבעה אמות או שהו' גבוה יטפחים או שיש לו סלע לוי' ולא חמרה שאינה מתגרשת כשפלו על מקום כזה אלא כשהוא רחוק ממנה והוא שכתב' או על גבי סלע רחוק ממנה לומר שאם היה קרוב לה בכל גומא מתגרשת ואי' זו שתיהן כוכחו לא ידעתי מאין הוסיף' היה שכתב מארבע אמות שלה שהיא ר'ל' הכיור זה כלל וכך שביטאם ההוא גברא דזרק לה גטא לדבייתהו והיא קיימ' כחנר אזגטא ויתב' בסלע אמר רב יוסף אי' הרי ארבעה אמות על ארבעה אמות פלו ליה רשותא לפסולא ואי' לא חד רשותא הוא והעמידה כגון שהשאלה מקום כהנר דחד מקום מושל' איכסי תרי מקומו לא מושל' איכסי ולא אמרן לא דלא גבוה יאכל גבוה יאף על גב דלא הוי ד' אמות עכ' ומז' כל שכונתו היתה למה שכתבתי תחלה: לה ניטה וכו' פירקין קמ' דמיניעא בעי רבא זרק ארבי' וכו' ולא

ברמון ארבע אמות אינה מוגרש' ויהיה הטעם מפני שהשאלה מקום כהנר אין קונה לה אלא בקרוב מקום שהיא עומדת בו שהרי כהנר שלה אינה קונה לה נטע אלא בעומדת בדה כמו שכתב' ואם כפל כרחוק ממנה כמנא שאלנו מקום מושל' לה ושאר הכנר אינו מושל' לה וכמנא שאינ' כבד' המקום המושל' לה והיאך מתגרש בו ולא עדיף האי מחנרה שאינה מתגרשת אלא בעומדת בדה או שאם דעתו אל הוא שכל שפלו תוך ארבע אמות שהיא עומדת בהן מוגרשת אף על פי שפלו במקום שיש ארבעה אמות על ארבעה אמות או שהו' גבוה יטפחים או שיש לו סלע לוי' ולא חמרה שאינה מתגרשת כשפלו על מקום כזה אלא כשהוא רחוק ממנה והוא שכתב' או על גבי סלע רחוק ממנה לומר שאם היה קרוב לה בכל גומא מתגרשת ואי' זו שתיהן כוכחו לא ידעתי מאין הוסיף' היה שכתב מארבע אמות שלה שהיא ר'ל' הכיור זה כלל וכך שביטאם ההוא גברא דזרק לה גטא לדבייתהו והיא קיימ' כחנר אזגטא ויתב' בסלע אמר רב יוסף אי' הרי ארבעה אמות על ארבעה אמות פלו ליה רשותא לפסולא ואי' לא חד רשותא הוא והעמידה כגון שהשאלה מקום כהנר דחד מקום מושל' איכסי תרי מקומו לא מושל' איכסי ולא אמרן לא דלא גבוה יאכל גבוה יאף על גב דלא הוי ד' אמות עכ' ומז' כל שכונתו היתה למה שכתבתי תחלה: לה ניטה וכו' פירקין קמ' דמיניעא בעי רבא זרק ארבי' וכו' ולא

שאין לה שולים היאך היא עומדת פלח זל שהיא סומכת על החינוכה ולכך הניחו את החינוכה לסמיכתה הפנימית שאין לה שולים ואלת' היאך יבנה הגט בה וקרי אין לה שולים כנדרך לתרץ כשהיתה מוטה דומיא דעסקא דאלכא בה תמרי דמריכין לה מכל כיוצ' בקלתה בסוף ההיא שמעת' ומאחר שהיא מוטה ואין לה שולים הנה ליה אויר שאין סופו לנוח ולאו כמנא דמי כדגרסינן פכ' דמסכת זבחים גמרא מתניתין דכשפך על הרבפה בעי מיניה אפי' מר יוחנן היה מקבל וכפחתו שולי' מוזק עד שלא הניע לאויר מוזק מהו אויר שאי' סופו לנוח כמנא דמי או לאו כמנא דמי ואסיקא דלאו כמנא דמי דוק מינה שאם היה לו שולים ארבע אמות לא כח אלא שהניע לאויר מחינות הרי הוא כמנא וכדאמרינן פירקין דמסכת עבודה זרה גמרא מתניתין דהמוכר יימי לככרי גבי הא דאמר ליה להכנו סבאמא כי כיליתו חמרא לגבי אקרימו ושאולו וזוי מייביתו וקדר כילגו ליה ואיל' לא כקיימי בהדיהו אוזופה כיהל' ייהו והדר שקלו כי היכי דתהוי גביהו הלואה דאי' לא עבדיהו הכי כי קא הוי יין כסך ברשותו הוי וכו' קא שקליהו דמי יין כסך קא שקליהו כו' עד דאסיק' הכא במאי עסקינן דקא כיל' דמי למכא דגוי ואקשינן סוף סוף מבי מטי לאוירא דמכא קיימי יין כסך לא הוי עד דמטי ארבעיתא דמכא עכ' אלמא כי אית ליה שולים ומוכר דרכו הנה ליה כמנא כיון שהניע לאויר מחינות וכדאמר במסכת שבת כמנה מקומות ומייתי' לה בהדין פירקין דהזורק קלוטה כמי' שהנחה דמיא וכו' עלה פי' ההלכה ודברי רמ' זל כהונג' ולא כנדרך למה שכתבנו הראשונים והאחרונים בפירו' זאת ההלכה וקושיות דבנותינו בעלי היתוספות זל ושני הגירסא לר' ורי' הוקן זל כמו שחקקו בממוקי כל אחד ואחד והלאחד זל הלך בשיטתם ודרך דרכם אך זה הדרך ישכון אויר בלא דוחק כלל ולזה כוונ' ר' אלפאס זל שהשייט שמעת' דקופות מן ההלכו' וחיבר וסידר ההיא דכרעי חמטה וקלתה לפי המסקנות: זרק לה ניטה בתוך ביתו עד כיוצ' בזה: כתב הלאחד זל לא ידעתי מהו זה ואכו' לענין שאלות מקום הגט אנו מפרשי' שארבע אמות דחד מקום מושל' איכסי אבל תרי לא ארבע שהלכו שפי' גבין הן של שני דמרי' לגבי גט כגון אחר דמו עכ"ל:

אומר זו מחלוקת ישנה היא בגיטין פירקין הזולק גמרא מתני' דהיתה עומדת על ראש הגב דאמר רבא שלש מדות בגיטין כהנר' פו' עבד והא דאמר רב יהודה רב יהודה רבא שמואל לא יעמוד אדם כגב זה ויקלטו מי' גשמים מגבו של חבירו שכסם שדמיון חלוקין למטה כך דמיון חלוקין לה המ לענין שבת אבל הכא כלומר לענין גיטין משום קפידה הוא וכו' קפדי איכסי עכ' וזמ' זל מן המפ' שין הדמיון אותה לגמרי לזאת של שמואל דאפילו תוך שינוי קליטה דהיינו כדפי' פשוט ידים אסור לדמיון מוחלוקין הן לענין שבת ודמיון וכו' וכו' בה שרא רבא בגיטין תוך כדפי' פשוט ידים והכ' משמע ככלה סניין דכגון לא קפדי איכסי לפי שאין דרך להשתמש קבע כגון ומדפרשו גבו של חבירו כמי' הכי משמע אך הלאחד זל מן המפרשים הא דשמואל כשהשאל' לה הבעל גבו וזרקו על דעת שיכח כאן ונח בגו' של שני וקמל' דאף על גב דאמרין לעיל באמצעין חז' מקום מושל' איכסי תרי לא מושל' דהתם משום קפידה דיש משאל' חבירו ומקפיד על ביתו אבל בגין סמוכין ואין תשמיש רביל בהן לא קפדי איכסי כולי' האי עכ' ויש להם פנים אף כי דעת רמ' זל מוגדר לי יתיר:

דף ע

דף ע

דף ע

הלכות גירושין

מגיד משנה

כך כראיה לי בדעת רבנו ודע שבמה שהזכירנו במורה בשטתה אינם יכולים לשמרו שהיא מחנה על מחנה והיא לה ספק מוגרשת הקשו בתוספות כיון שהיא אינה יכולה לשמרו אמאי מוגרשת כלל וקושיא חזקה היא ומתוך כך פירשו דהכי קאמר שניהם אינם יכולים לשמרו כל אחד בפני עצמו אלא ששניהם נריכין בשמירתה והלמבן והלשבה זל הקשו על זה ולא העלו תרוץ בדבר זה: ומשיחה בידו וכו' וכתב הלשבה בשם רבנו יעקב כל שאלו נט ככד ומשיחה דקה שמתקן במשיכתה קרי זו מוגרשת אבל אם המשיחה חזקה אינה מוגרשת אלא יותר

מגדל עון פרק ששי

האשה

שעושה שליח כו' עד הוא דף פסד הנקר שליח הכאה פ' התקבל היא משכה שליחה ותלמוד ערוך ואף כי כחלקן מקצת רבותינו על עירי השליח לפי דעתו קדי' עמו וכבר הארכתי בו בשטתי פרק התקבל גמרא מתניין דהאשה שאמרה התקבל דעמעמ התם בשליחות קבלה נריך אבל לא בשליחות הולכה והכאה ודין שנה כדמפורש ריש פרק התקבל: ואין

שטר לשליח שק' כל זט מיד העבל מוס' : אכחכו בד' במונת תלתא הויא וכו' לפיכך פלוני כפלוני פלוני פלוני דמפלונית מתא דיתב על כהר פלוני ונרש את אשתו מרת פלונית בת רבי פלוני ששאהמו בעדי' שלמה לקבל גיט מיד פלוני כל בעלה ואמר לו התקבל גיטא לפלונית בת רבי פלוני אשתי המכוכ' וכך וקרי היא מותרת לכל אדם וקודם כתיבתו ביטל לפיכך כל מודעי דקוני ליה שאם מסר שום מודע' תהא מבוטלת ולא כתי' שום תכאי בגט לא גרשה גירושין גמורין וקנה קרינו וראינהו כשר וכהלכ' ומחמת שראינו גרושי פלונית בת ר' פלוני מרבי פ'ם בעלה שנתן גט ביד שליחה לקבלה כתיבנו לה שטר זה להיות בידה לזכות ולראיה שריר וקיים פ'ם פ'ם פ'ם:

זרק הגט לידה והוא קשור במשיח וקצת המשיחה בידו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מוגרשת ואם אינו יכול לנתקו הרי זו מוגרשת: ונתן הגט ביד עבדה והוא נעור והיא משמרתו אם הידה כפות הרי זו גט וכאלו הניע הניע לחצרה עומדת בצורה ואם אינו כפורת אינו גט ונתנו ביד העבד והוא ישן והיא משמרתו הרי זה פסול ואם היה כפורת הרי זו מוגרשת: כתב הגט ונתנו ביד עבדו וכתב לה שטר מתנה עליו כיון שזכותה בעבד וכתב בגט ונתגרשה אם היה כפול' ואם אינו כפות ונעור קנתה העבד ואינה מוגרשת עד שיגיע הגט לידה וכן אם נתן הגט בחצרו ומכר לה החצר או נתנו לה כיון שקנתה החצר בשטר או בכסף או בחזקה נתגרשה:

פרק ששי

השליח

ההוא ש' שכתב גיטא לרבייתה בהדי פכי' דמעלי שבת ולא הספיק למיכתבי למחר תקף ליה עלמ' אתג לקמיה דרבא אמר להו ל לקייה לה להקוה דוכתא דיתבי ביה גיטא ותזיל ו ומיחוד ותפתח דתנן בעל גדר ופרץ כל שקו הרי זו חזקה ואף על גב דאמריה ג' שקתה אשה קנה בעלה כהא נטה ונכר באין כהא כדאיתא התם וכתב בס' למדנו מכאן דמוגרש' בשב' כמו בשכ' מרע דלא א איפ' לקמתין ואעפ' ששכי אין מקדשין ואין מוגרשין בשבת ולמדנו שאעפ' שאין קינין בשבת קינין גמול' שלה בעלמא מותר ועוד למדנו דבעל לא הוי תקון מ מעבלי' שזה אי' אפשר לעשו' בשבת לא בעל זה הוי כעילת הדלת ועוד למדנו שאסור לטלטל הגט בשבת כדפרטי' התם ודוקא בימיהם שלא היו לומדים תורה שבעל פה מתוך הכתב אבל בזמן הזה שהיה יכול ללמוד ממנו הלכות גט וכן שאר קלף מותר לטלטל שראוי לטור על פי בלוחיתו עכ"ל:

פרק ששי

השליח

היא שהיה כפות ורביא כי קאמר קרי זה גט בי' בדין מורה קאמר וכל ש' כפות אפילו נעור מוגרשת גמורה וילפינן לה מדאמרינן בפרק המביא תנין אמר רבא כתב לה גט וכתבו ביד עבדו וכתב לה שטר מתנה עליו קפאמו ומתגרשת בו וקשו ואמאי חזר מהלכת היא וכו' תימא בעומדת והאמר רבא כל שאלו מהלך לא קנה עומד וישב לא קנה ואמרנו שם והלכתא כפופת ולא הזכירנו כלל וישן אלא דכפופת בלחוד סגי אף על גב דנעור כל לדעתו זל ויש בזה טעות אחרות ודעת הלמבן זל הוא כדעת בעל הלכות גדולות שכתב בהא דהמביא תניין וכפופת כמי הכי מילי היכא דכיס ויתבא אינה נקא מכתבא ליה אבל היכא דתיר לא כלומר דתירתי בעי' והא דלא אמרו בגמרא והלכתא בי' וכפופת משום דלא מתרץ התם אלא קושיא דחזר מהלכתא אבל כעור שהיא משום חזר המשתמרת שלא לדעתה כבר אמר רבא בהדיא בפרק הורק ומההיא שמעינן לה וכי מתרנין בפרק הורק והלכתא בכפופת הכי פירושה דישן שהיא כפופת הרי זה גט דאיכא תרתי הא לאו הכי לא אלו דברייהם זל והאריכו להוכיח בן: כתב גט וכתבו וכו' מיימרא בהמביא תניין הזכרתינו בסמוך וכתבתי חלוק הפרושים שיש עליה ומה שכתב רבי' ואם אינו נעור ופ'ם כו' הוא מפני שהיה ישן אף על גב דאינו כפופת הרי זה גט פסול לפי שטתנו זל ומה שכתב עד שגיע גט לידה כראיה שהיא סבור שאם כולתנו היא מן העבד כנתגרשה והלשבה זל כסתפק בזה אם נריך שיטלנו העבל ויחזור ויתבנו לה אבל אם כולתנו היא דילמ' הוה ליה כעלי גיעין מעל גבי קרקע: וכן אם כתב הגט וכו' מיימרא שם:

הגט לידה וכו' שם אמר רב חסדא גט בידה כתיבה וכו' וכו' חזקת חזקה אינה מוגרשת דאין כתיבה כפופת האשה ידה וכחה יפה משל בעלה ומפני זה אינו יכול להביאו אצלו אינה מוגרשת דאין כתיבה אלא כעין נזלה וכעין זו פירשו מש' רבנו שמואל זל אבל רבנו יצחק פירש דכיון שכתבו העבל לידה וקפ' ידה מרנין העבל עד שאין העבל יכול לכתבו ולקביו אצלו אעפ' שאם לא קפ' ידה היה העבל יכול לקביו אצלו מחמת המשיחה קרי זו מוגרשת כיון ש שקפ' ידה מרנין העבל דלא גרע מעייק לה מרני' שאי' העבל מתנו ממש ליד' ואפי' הכי מוגרש' ואעפ' הכה להמיר כדברי הראשונים זל והנריך לתת הגט בידה פתוח' או לתוך חיקה שהבעל גומ' כתיבת הגט לרבי' רבא אין למקפ' כלל: עכל ומה שכתב עייק לה מרני' כתבאר פרק ראשון:

נתן הגט ביד עבדה וכו' שם אמר רבא כתבו וכתבו ביד עבדה וכו' עד והלכתא בכפופת וכתב רבנו בכעור שאינו כפות אינו גט ודין שאינו כפו הרי זה פסול כלומר שהוא גט גמור מן התורה אלא שפסול מדבריה כיון שכתבאר בפי' החלוק שיש בדבריו באמרו אינו גט לאו פסול ומתו כך כראיה לי שהיא מפרש כך דני אקשי' והא אמר רבא כל שאו מהלך לא קנה וכו' לאו דהין גמול' אקשינן דלא ליהוי גטא כלל דהא עכשו בעודו ישן אינו ראוי להלך ואעפ' דכי מתער מהלך מ' השתא לאו חזר מהלכת היא ולאו כתיב' אפי' בג' אזלינן אלא הכי אקשינן אמאי קרי זה גט גמול' לכו לגמור ישן אטו כעור ששכיה מכוני' תמיד ואמרנו והילכתא שאינה מוגרשת גמורה אלא בכפופת ולא גזרו כפי' אטו שאינו כפופת דלא שכיח

עושה וכו' במשנה פרק התקבל האשה שאמרה התקבל לי גיט וכו' עד מי קא כפי' גטא מתני' ידיה דל' המכיה פירוש שהרי קרעו הוא ואף על פי שהסוגיא זו כאמרה לדעת רב חסדא דאמר גבי בעל אומר לפקדון ושלי' אומר לגרושין השליש כאמן ופליג עלי' רב חסדא בשאיש והאשה בעיר אחת דאם איתא דלגרושין יהביה כיהליה לדידה הוה יחב לה ומל' יש מי שפסק כרב הונא ולדבריהם כל שהבעל ואשתו בעיר אחת נריך ששליח שביא עדים כשקבלו אף על פי שהיא קיים בידו וכתבונה לרב אלפס מבואר כדברי רבנו: העבל

מגדל עון

הלכות גירושין

מגדל משנה

דף סג האשה שעשתה שליח ער משל בעלה פרוק התקבל : וקטנה אינה עושה שליח

האשה שעשתה שליח ער משל בעלה פרוק התקבל : וקטנה אינה עושה שליח

וקטנה אינה עושה שליח : וקטנה אינה עושה שליח

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

האשה שעשתה שליח בעדים ואמרה טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זו רעה

מגיד משנה הלכות גירושין מנרל עון נשים רעה

חבעל

שאלה וכו' אם הוא נכד דשדר לה נטא לדבימהו וכו' ואסקו דהוי ספק בדבר שבערה והספק הוא אם יכול זה האיש להי' כענתן משליחו הולכה שמכנה חבעל לשלימות קבלת האשה שהיא ממנה אנתה עתה כיון שעדיין לא נגמר שלימות חבעל וכתב רבנו ומשיגיב נט לידה מתגרש ודאי ופשוט הוא:

הבעל ששלח נט לאשתו בא שליחו ליתנו לה ולא נטלתו לא אמרה לו בפני עדים והיה גטוה פקדון אצלך או שאמר לו הרי את שליח לקברו ליהדי זו: מגורשת בספק עד שיגיע גט לידה ומשיגיב חנם לידה תתגרש ודאי: שלי' שהביא גט בשווא נותנו לרה נותנו לה בפני שנים ואותן השנים צריכין לקרותו ואחר כך ינתן לה בפניהם שדין השליח עם האשה כדין חבעל עמה שתחתיו הוא קם לפי' אם נתנו השליח לה ולא קראוהו עדי' בסירה ונטלתו וזרקתו לים הרי זו ספק מגורשת עבר השליח ונתן הגט בינו לבינה ושלנו ממנה ויחזור ויתגנו לה בפני שנים ואם סת הואיל והגט יוצא מתחת ידה מקוים בחומתיו הרי זה גט כשר: שליח שנטל הגט וקודם שיגיע ליד האשה חזר חבעל ואמר לו גט ששלחת עמך בטל הוה: או שקדם ואמר לאשה גט ש שליחתי לך בטל הוה: או ששלח שליח אחר לבטלו או שאמר לאהרי גט ששלחתי לאשתי בטל הרי זה בטל ואעפ' שהגיע גט לידה: וכל המבטל בפני אחרים צריך שיבטל בפני שנים ואם אחר שהגיע לידה או ליד שליח קבלרה אינו יכול לבטלו ואעפ' שחזר בתוך כדי דבור ובטלו רהואיל ואחר שהגיע לידה או ליד שליח קבלרה או לחצרה בטלו אינו בטל והרי זה גט כשר: היה מחזר ומבקש שליח כדי לבטלו או שהי' מבקש שנים שיבטלו בפניהם ובפני' שהוא מחזר ורודף הגיע הגט לידה ואח' כך בטלו אינו בטל אף על פי שהיה מחזר לבטלו קוד' שהגיע הגט לידה: אביר לעשרה כתבו גט ותנו לאשתי יכול לבטל גט זה שליח בפני זה ואפילו

שליח שהביא גט עד שתחתיו הוא קם לפי' דניטין: לפי' אם נתנו השליח עד דף י' ספק מגורשת לפי' דניטין: כתב הלאבד זל דבריו בנגט אסא הביאו סג השליח ממקום שצריך לומר בפני כות' ובפני כחותם הרי אותן השנים ככל' של קיום שאין צריכין לקרותו והשליח כשבי עדים שמעדיין עבר החתימות ועל עיקר הגט עבל:

ובהשנות אא

הביאו השליח ממקום שצריך לומר בפני כותב בפני כחותם הרי אותן השנים ככל' של קיום שאין צריכין לקרותו והשליח כשבי עדים ה המעדי' עבר החתימות ועל עקר הגט עכ' ונכנסו סתם דבריו לפי' שהזכור שככל שליח הדין כן וכן כד' עתק שאעפ' שהי' חותמין הקו' ואעפ' שלא קראו השטר היינו לפי' שבעל הטעם כשיביאנו לבנתו אז לראיה של יקראו אותו ויעשו כפי הכתוב בו ואף כאן אם לא קראוהו בעצת הקו' שאלו השליח בפני כחותם והוא מוכי' אה' גט אה' כן אף היא מגורש' ומורה וזה פשוט ומבאר בדברי רבנו אב' כשנטלתו וזרקתו לים מה' ליתן לה מי עדיף שליח שאמר בפני כחותם ובעצתו הפותנו לה ואח' לה הרי זה ניטין שכתב אה' שהי' ספק מגורשת וכבר אמרו שהבעל גס כן אינו מני' לקלקלה ועוד דאש' קן מוכידין החתימות גרי' כי לקרותו דסתם אמרו הכי כי תרי דיהיב גטא קמיה צריכי' למקרא' שצריכי' קם לדעתה אם הוא גט אם לאו ואם ידעו ואבד הויא ספק מגורש' לא ודאי בעי' או גט מקי' בחתימותיו וכתמתת ידה או עדי' שראוהו כשכתב לה ואם השליח או בפני כחות' הרי הוא כמקיימו והו' שיתברר שיש גט בידה כן כר' לי: עבר השליח וכו' גם זה פשוט מהקם השליח לבעל וראיתי לרבנו שכת' כאן שאם השליח קיים יחזור ויתגנו לה וכדין חבעל לא כת' כן פ' ראשון ושם כת' שיש מן הגאונים מי שסובר שהאוסול כשכתב בלא עדי' משי' וכל' שחשש רבנו ל' לסברתם היכא דאש' כיון שהבעל עצמו לא כתב לה: שליח שנטל הגט וכדראש' פ' השולח גט לאשתו והגיע בשלי' או ששלח אחריו וכו' עד התקין דג הזקן ובגמל גבי היה עושה כד' ומבטלו אמר כחותם בפני' ש' והלכתא כותיה עוד שם ק' צטלו מבטל דברי ר' פי' אפי' לאחר תקנת דג והלכתא כרבי וכדעתי שספק בגמ' שם כמותו וכן מוסכם מכל המפרשים זל ומה שכתב ואעפ' שחזר בתוך כדי דבור ובטלו הוא ממה שאמרנו בכדדים וביט' כחלין בכל הערה כולה תוך כדי דבור כדבור דמי בר מעד' וקדושין ונדרשין ומבדק את השם:

אבל כספר התרומה כת' שלאחר שאמר לסופר לכתוב ולעדי' להתי' שוב אינו יכול לבטלו שלא בפניה' כיון שניה להם לעשו מעשה וכן משמע בפרק השולח דהא רסבר בטלו לשליח שלא בפניו מבטל וסבר כמי שאם אמר כתבו גט לאשתו יוכל לבטל זה שלא בפני זה ורסבר אמור אינו יכול לבטל אלא בפני כולם ואפילו ר' מורה שאינו מבטל כא' אותו שדבר עליו שעדי' מבטל מקנת' לא בטלה כולה הרי משמע שלאחר שאמר להם לעשות מעשה אינו יכול לבטל שלא בפניה' לפיכך אם קודם שנגמר הגט או אחר שנגמר בטלו חבעל בפניהם אז אינו מועיל בטול מודעה ועל ענין כזה מנאתי כספ' השולח שהצריכו רב יהודה ורב ששת גט אחר לפי' שהבעל ביטל הגט בפני אותם עדים ענמן אמנם אדם ששולח גט לאשתו למקום אחר כיון דק' דרבי שיכול לבטלו לשליח שלא בפניו כיון לומר לבעל לעשות שבעה שלא יבטלנו כשולח גט לאשתו ביד אחר עכ' וכתב בספר המנות ונרין להתשב בדבר וגם צריך להתישב בהיה דפר' השולח גבי אי' לא אתיכא מכא' ועד תלת' יומין ליהוי גיטא וחומר שם אטו לבטולי גיטא קא בעי משמע שאם היה מבטל בפני דמועיל וגם בפני כל' הגט גביליחוש שמא פייס פי' דבי' שמאן שמא פייס וביטל הגט ודלא כפרש' שפי' שמא פייס ונא עליה והוי גט יטע' נעש:

ואני אמר זה ביאור יפה הוא ומלמד זכות על זל וזל אלא שהוא כתב בקצרה כפי מה שקיבל פ' ב' דניטין כפי מומר' ד' דאמור' משמיה דרב דימי' ומה מנהרדעא הכי כי תרי דיהיב גיט' קמיהו צריכי' למקרייה ואם באנו לפרש כרי כלבתחלה הא דיעבד כשר קמ' ל' מדאמרי' עליה מהא דתני' הרי זה גיט' לטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל' דבר האבד וחו' ואמר לה שטר פס' הוא שטר אמר' ק' א מגורשת ולא כל הימיו לאסרה ופי' אמרת צריכי' למקרי לבתר דקריה מי מני' אמ' לה הכי ופרקינן לא צריכא לבתר דקרי' עייליה לבי ידה ואפיק' מהו דתי' חלופי חלפי קמ' דאם כן היה לו לתרן הא לכתחלה הא דיעבד וגם אין אנו יכולין לפרש שיהיה בטל לגמרי דהא אסיק' קמ' דמשמע קמ' דכשר ואין אנו יכולין לפרש דכשר לכתחלה דהא פרק האשה רבה ביבמות אמר מתני' דנשאת שלא בשו' ומותרת לחזור לוגרסי' א' רב ששת כ' יי' ושכיר רב אמר להא שמעת הלכה מכלל דפליגי ומאי הוה לה למעבד מיכס אחיס ושקיל וטרי עלה לאקשוני עד אמ' דבא תש כתב סופר גט לאיש ושובר לאשה וטעה ונתן זה לזה וזה לזה ולאח' זמן הרי הגט יוצא מתחת ידי האיש והשובר מתחת ידי האשה תגא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה אמאי התם כמי כימ' אחי' היה ליה למעבד ופרקי' איבעי' לה לאקרויי גיט' והדר אמ' רב אשי תש שניה שמו ושמה שם עירונ ושם עירה תגמזה ומזה וכל הדרכים האלו בה אמאי כימ' אחי היה לה למעבד ופרקינן אבעי לה לאקרויי לגיט' עכ' למ משמע מכל' הני דהגט פסול לבטל לגמרי ויתירונו בזה לת' ור' רובתי' בעלי התוספ' זל תירוץ וסברנו סברות מהם לפסול' ומהם להכשיר ול' זל סובר כי מאחר ששלחו של אדם כמותו אין הפרש בין חבעל לשליח בענין זה ומאח' שסוגיות משונות ומוכיחות זו דהפך מזו ראוי לומר שהיא ספק מגורשת ועוד דבהיה סוגיא דיבמות אסיק' רב פפא סבר למעבד עובדא דמאי היה לה למעבד א' רב פפא לרב הונא בריה דרב יהושע והא תניא הכי מתביית' זל ולא שכינהו אל' ואכן אשינויי' ניקוס ונסימך עכ' אלמא מסמך לא סמכינן על הכי שכינוי למעבד עובדא ולא אכארי מכשידין הלכך הויא לה ספק מגורשת וכבר ביאר פי' דין ספק מגורשת שלא תיכסא ואם נשאת תגא והולד מומר מפני שהיא ספק עברה וכיון שגירש את אשתו גט פסול או שהיתה ספק מגורשת ורצה להחזירה הרי זו מותרת לבעלה ואין צריך לחדש הכשאין ולברך ז' ברכות ולכתוב כתובה עד שתתגרש גירושין גמורין עכ' וזהו דעת ר' זל וזו הסכמה ככונה ומחוררת וכמלתא דאמיר' גופה פסק' פ' כבדיתא דטלתו וזרקתו לים ובקריאות כלת' זל בואת המימרא דאמיר' וכזאת המסקנא הוסף לפסקו כאן ופה דהלכות שנגות ופי' דהלכות איסורי ביאה: עבר השליח ונתן הגט עד הרי זה גט כשר ד' פ' דניטין: שליח שנטל הגט עד אינו יכול לבטלה פרק התקבל: אעפ' שחזר בתוך כדי דבור עד הרי זה גט כשר פרקי' יש כוחלין וסיק' מסכת כדדים: היה מחזר ומבקש עד אפילו בפני שנים אחרים פרק השולח: שלח

דף ק"כ
דף ל"ג

ואם שם
דף ק"כ
דף ל"ג

מגיד משנה

הלכות גירושין

נשים רעם

ובטלו הקדושין הואיל ובעלתן קודם שהיו חלוק ונתנו הכי היתה חסד אתי דבור ומבטל דבור הכי כהי דבעליה מותרת שליח מתורגמת לא בטליה ובקדושין פירק האומר גרסינן להי דבעליה מתורגמת שליח אתי כו' ולא נלסינן הכי השתא התי דלדור וכו' ונתי גרסאות אלו עולות לדבר אחד ומתבאר מהם שאם בטלו בפירוט מתורגמת שאינו חוזר ומגרש בו לעולם ועל פי ארבע גרסאות בת רכבו מה שכתב כאן ולפי דברי קאלי הכעיא אמתביתין דקסולח גט לאשתו והניע לשלח ואמר לו גט סתמי לך בטל הוא בדוקא ולא אכריתא דגט זה לא יועיל ולא יתיר שאינה מתורגמת ודע שאין זה אלא שבטלו אחד שכתב שאין לו תקנה לגרש בו לדעת רבנו אבא קודם

קט"א סכתאס מבטלו זו היא מקירת עשין מודעא וכבר כתב רבנו מה תקב יש בו ויש במה שהזכרתי מן הגמל גרסא אחת שגורסין גיטא גופיה מי קא מבטל לומ' שאפ' בטל הגט משמע לאו כל כמיניה גאס אהא לגרש בו חוזר ומגרש בו' דענת דעת הרמב"ם ז"ל והקט"א ז"ל וכן דעת התוספות ומכל מקום כולם כתבו שיש לחוש בדבר ולדעת רבנו לפי הגרסאות אס כשאתבטל זה תבא והולד ממנו ושומו' כפשו ירחיק ממנו זה לשונות וכו' כולן באו בריתות ובזירות בגמרא חוץ מהריה הוא חרס שהיא בעיא דפשיטא:

אמר גט זה וכו' שם בטל מהו תיקו ואפשר שהיה רבנו שוכח בטל כפולס חמק עכר סכת' אבל רש"י ז"ל פירש בטל מהו אס אמ' בטל ולא אמ' הוא מהו לשעב' שם משמ' ואין בדבריו כלום כיון דלא אמר הוא או דילמא בלא הוא כמי שתי לשונות משמ' ולפיכך דאיהי ביה קאמר עכ"ל ואפשר שאף זו הייתה מכת רבנו:

מי ששלח גט וכו' שם רב גדל שדר גטא לדכיתיה אזל שליח וכו' ואפשרא להקטא שם כאכ"י מי ששלח גט וכו' בקדושין פירק קמא רב מנדי מאן דמבטל גטא ומאן דמסרי מודעא' אגטא ורשי פ' מאן דמבטל

באי זה לשונו מבטל גט אמר בטל הוא אי אפשי בו גט זה לא יועיל לא יתיר לא יעזוב לא ישלח לא יגרש יהי כחרס יהי חרס הרי הוא כחרס אם אמר אחד מאלו וכל הדומה להן הרי זה בטלו אבל אם אמר גט זה אינו גט פסול הוא אינו מועיל אינו מתיר אינו משלח אינו מגרש חרס הוא לא אמ' כלום שאין זה לשון מבטל אלא לשון מודיע אמתת הדבר והרי הודיע לנו דבר שאינו כן כמי שאומר על דבר אסור שהוא מותר או על דבר הטמא שהוא טהור: אמר גט זה בטל שמשמעו פעל שעבר בכוף חמק עבר הרי זה ספק לפיכך אס נתגרשה בגט זה הרי זו ספק מגורשת: מי ששלח גט לאשתו ובא שליח ואמר לו לא מצאתיה או לא רצתה ליקח ואמר הבעל ברוך הטוב והמטיב או כיוצא בדברים אלו שמשמען שאין ברעתו לגרשה שהרי שמה בעקוב הגט לא בטל הגט אלא יתן ותהיה מגורשת עד שיאמר לו בפירוש לא תתן לה או יבטל בפירו': מי ששלח גט לאשתו וחזר ובטלו בפני שנים אחרים וכן מי שמסר מודע' על הגט 'מכין אותו מכת מרדו' מפני שגורם להיות ממזרי שהרי הגיע גט לידה ותנשא בו ואח' זמן יצאו העדים שבטל בפניהם או שמסר מודע' בפניהם קודם שיכתו הגט ונמצא הולד כמזור: שליח שהבי' גט ונתנו לאשה אין אומרין שם בטלו הבעל אלא נותנין אותו לה בחזקת שהוא כשר ותנשא בו ואם נמצא אחר כן שבטלו תצא והולד ממזור: וכן הכותב גט ונתנו לאשתו אין אומרין שם מסר מודעא על גט זה אלא הרי הוא בחזק כשרות ותנש

אמר רבא לא שנו לא זקן שלא הגיע לבגרות וכו' איתיה אביי המביא גט וקניס זקן אפילו בן מאה סנה מנתו בחזקת שהיא קיים תיבתא ואיבעי אימי' כיון דפלג פלג וכהה פסקא כביי' ולא חילק בין זקן ש שהגיע ללא הגיע וכן פלאן ולפיכך כר' להחמיד כדכא עכ':

מגיד עוז
מי ששלח גט לאשתו עד ומכא' נג בניטין פירק השלח ובקדושין פר' דף ל' האומר: וכן המביא גט והניח הבעל עד קוד' שיגיע הגט לידה וכו' בניטין פירק כל הגט: הבעל מי ששלח גט לאשתו עד שליח קבלה זה הדבר מפורש פר' לאמכה כזוכת שלהי גמרא מתני' דלאמכה בין מן האירוסין בין מן הקשואין ובסוף פ"ב דניטין מקשי תלמודא להדיא אשה מי מטי גיטא לידה היא דאגרשה לה מכלל דפשיטא ליה לתלמודא הכי ונס בירושלמי פק דמצינא אמרה רבי ביסכ' וכתבה ר' אלפאס שס גמר מתני' דמיטאת כנו וכתבו כו' ונס היא גילה דעתו שם ובסוף כתובות בהלכה משנה ראשונה: פ"שביעי

אמר רבא לא שנו לא זקן שלא הגיע לבגרות וכו' איתיה אביי המביא גט וקניס זקן אפילו בן מאה סנה מנתו בחזקת שהיא קיים תיבתא ואיבעי אימי' כיון דפלג פלג וכהה פסקא כביי' ולא חילק בין זקן ש שהגיע ללא הגיע וכן פלאן ולפיכך כר' להחמיד כדכא עכ':

גטא השולח גט לאשתו והניע לשליח ואמר לו גט סתמי לך בטל הוא דילמ' לא ידעי איבעי דבעלה קודם שבה לידה ושמה יתכנה לה השליח לאחר שבטלו ותנשא בו עכ"ל וכבר הקשו עליו דלאו ברשיעי עסקינן ששליח יתכנה אחר בטול ועוד דאדרבה לשליח היה לעלה לקנות שהוא מכשילה ומתוך כך הכריעו בפירוט רבנו שפי' ובטלו בפני שנים אחרים וכן עקר עמוד פירש רש"י ז"ל דמסר מודעא בכוף גט המעשה בשרא'ל ומוביא לנו על כניע עכ"ל ואף כו' לא ידעתי למה הוצרך לכך שהרי מודעא דגט אפילו בלא אונס היא כמו שכתבאר למעלה ודברי רבנו עקר: שליח שהביא גט וכו' זה פשוט ומתבאר בהריבה מקומות ומהם בסמוך שחם תאמר שמה בטל או שמה מסר מודעא ואיכה כשאת' עד שדע בדברו שלא בטל ושלא מסר למה היה לוקה המבטל והמסר וזה ברור ומ' כהנו להנריך בטול כל מודעות לכתלה מפני קלקול הדור ומפני הרמאות וכן ראוי לעשות ואף מדברי הגאון ז"ל כראה שהיו מהנין כן: וכן המביא גט וכו' בפרק כל הגט משנה המביא גט והכיוו' זקן או חולה כותבו לה בחזקת שהיא קיים ובגמרא אמר רבא לא שנו אלא זקן וכו' עד ולי בעית אימא' כיון דפלג פלג וההלכות לא כתבו אלא החלוק שיש בין חולה לגוסס בלבד משום דקמא לן דבוקא אין חלוק בין הגיע לבגרות ללא הגיע וכן כתב הרשב"א וכפשטה דבריתא ועוד הכריע כן מן הירושלמי ומה שכתב רש"י זה ספק גרושין וכו' כפיקא מיכיה במקום יבם וחולצת ולא מתוכמת וכן שלא במקום יבם אסורה לכהן אבל לישראל שלא במקום יבם ודאי יכולה היא ליבא ממה כפושך וזה פשוט: וכן עיר שהקיפה חיל וכו' משנה שם על עיר שהקיפה כרקוס ועל ספינה המטורפת בים ועל היוגא לדין שהם בחזקת קיימין: אבל לא שנו אלא בבית דין של אומות העולם כיון דגמר דיניה לקטלה מקטל קטלי ליה פירוש ואין נותנים עליו חומרי חיים והקשו והא שקלי שוחרא ותרנו דלכתר דחתם פודם טכמו לא שקלי פירוש הדין הנדול שבהן איכא דאמרי אמר רב יוסף לא שנו אלא בבית דין של אומות העולם אבל כבד של ישראל כיון דגמר דיניה לקטל מקטל קטלי ליה וממה שכתב רבנו והיינו ליהרבו מביית דין של גוים כראה שהיא סבור כלשכא בתרא ומכל מקום לא כתב בבאור דין בית דין של ישראל גט ההלכות לא כתבו לא משנה כפשטה ובעוכותינו כבד בטלו דיבי כפזוק מישל' ומה שכתב ומי שגררתו חיה מבואר בירושלמי ועוד הוסיפו עליה' את שגררתו חיה ואת ששטפו כהן ואת ששפלה עליוסף מפיולת ומה שכתב רבנו אס כתבו הרי זה ספק מגורשת כבד בארתי למעלה למאי כפיקא מיכה ומה שכתב איכו כותבו לאשתו כראה משום דאין לו להחזיקה בגרושה על הספק: הבעל ששלח גט לאשתו חייב במזונותיה ומה שכתב רבנו אס כתבו הרי זה ספק מגורשת כבד בארתי למעלה למאי כפיקא מיכה ומה שכתב שעת קבלתה הרי היא כאשתו לכל דבר וכן מתבאר בכמה מקומות ופרק שמנה עשר מהלכות אישות כתבאר שאפילו בספק מגורשת הבעל חייב במזונותיה בחייו כמזכר שם ומשמע שאין לה תבאי כתובה כיון שהיא ספק מגורשת וזהו שאמרו שאיכה כזוכת מן היורשים ומזון האלמנה הוא מתבאי הכתובה ואף על פי שאין זו ראייה ברורה דאיכא למימר שאי מזונות דלאחר מיתה דלא אנדיה ביה אבל שאר תבאין שהן על הבעל כיון שבידו לגרשה ואינו מגרשה גרושין וממורין אפשר שחייב בהם בחייו ומכל מקום ממה שכתב רבנו כראה שאינו חייב שאם לא כן היה לו להשמיענו אפילו בספק מגורשת וכן עקר שאין לחייב את הבעל אלא בראייה ברורה וכל שכן לדעת רבנו שכתב פ' ראשון מהלכות שספק מגורשת שמתה שאין הבעל יורשה:

פרק

מגיד משנה

הלכות גירושין

פרק שביעי שליה

שהביא גט וכו' משכה פק המביא גט מארץ ישראל וכו' עוררים יתקיי בחותמו

פרק שביעי

מגדל עז

פרק שביעי

שליח

שליח

שהביא גט ממקו' למקום עד הרי' זו ספק מגורשת

שהביא גט ממקום למקום בארץ ישראל אעפ' שלא ראה כתיבת הגט וכו'

לפיכך כשם שחוקתו וכו' פל' ק' ג' שני משכה חף הכשים

אבל שם פ' יבמה

ומה שפ' יבמה

ויש

מגיד משנה

הלכות גירושין

נשים רפ

לשליח וכו' ומתברר זה מן הסוגיא: ואם לא נתקיים וכו' מה שכתב רבנו שאם אין הבעל מערער שהיא פסול מ'אבל אינו בטל היא ממה שאמרנו שם בסוגיא בד"ק הוא דאף ק"ל לא ליבעי ורבינו הוא דאכריז ומשום עינבא אקילי ביה רבנן פי' להאמין בו עד אחד שמת' הדין אינו בטל אע"פ שאין בו קיום ומה שכתב ואם בא הבעל וערער וכו' כדכר כתבתי זה למעלה קראש קמרח ער"ך עיין: ובפני מה הצריכו וכו' זהו כדכר דאמר דטעמא לפי שאין עדים מנויין לקיימו וכבר כתבתי זה הרבה פעמים: בעל שהניח וכו' זה פשוט וכבר הזכרתי הסוגיא שאמרנו לא ערער תרי תרתי וכו' ומהי חז"ת דסמכת אהבי סמוך אהבי וכו' ואפי' נתקיים בחותמין אמאי כשר ולא נקום עליה שלח יפה כמו יותר מקיים נמיר ויש שנים המעידים שמת' ער"ך שאינו בטל: הנהרות שכתב ישראל וכו' שם תני חדא המביא נט בספיכה כמביא מארץ ישראל ומביא אידך כמביא מחוצה לארץ ואמר רב כחמ' בניהו דארץ ישראל כעל לא פליגי פ' דהוול להו כדכר ישראל כי פליגי בים הגדול ואמרנו שם בפלוגתא דפליגי רבני יהודה ורבנן בעלמא בתחומי הארץ וכבר בארש רבנו פ"א מהלכות תרומות ויש פ' דמספרי רבנו דהלכות מתנות עמי וטעמוסוף הוא וראוי להי' בהלכות תרומות: ובבל כארץ ישראל וכו' שם בבבלי רב אמר כארץ ישראל לביטוי ושמואל אמר כחונה לארץ וק"ל כדכר באיסורי ופי' שמה במביא ממקום לארץ כדכר כתב הרשב"א ז"ל דהלכה כדשלה ליה ר' אביתר לרב חסדא נטין הכא משם לכאן אין צריכין שיאמרו בפנינו ככתב ובפנינו כחתם ואפ"ש שהכל ככלל במה שכתב רבי' שהיא כארץ ישראל גט שכתבו וכו' וירושלמי בפ"ק ועל מה שכתב רבנו גר"ך שיאמר בפני כתב וכו': כתוב בהשגנו ב"ד וכו' ופ' נתנו באר' עכו' ודע שאף דעת רבנו כן הו' וכל זאת הכב' הי' כשכתבו באר' בהקדמה החלה הראשון משני שאם בנתנו חוצה לארץ מאי איריא כשחתמו חוצה לארץ אפילו כתבו וחתמו באר' כיון שכתבו חוצ' לארץ ז"ל כן כפי מה שכתבאר למעלה שכתב רבנו בבבלי שדמול' מארץ ישראל לכו' לארץ כן והחלק השני גם כן שאלת' בח' והלא אפי' כתבתי וכתבתי בארץ כרי' לומר כן ומת' כן סתם רבנו ושמואל לו על מה שכתב למעלה:

ויש לשליח להיו' מכלל השלשה שקיימו אותו בחותמיו ואם לא נתקיים ונתן ליה הרי זה פסול עד שיתקיים ואם בא הבעל וערער ולא נתקיים אינה מגורשת אבר הגט הרי זו ספק מגורשת ובפני מה הצריכו לומר בפני נכתב ובפני נחתם בחוצה לארץ כרי' שלא תהיה האשה צריכה לקיימו אם יבא הבעל וערער בפני שאין העדים מצויין לקיימו במקום למקום בחוצה לארץ: בעל שהביא ראיה ברורה שגט זה שנאמר בו בפני נכתב ובפני נחתם מווייף הוא הרי זה בטל שלא האמינו דבריו של אחד שאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא לרחות עירעור הבעל שאין עמו ראיה אבל במקום עדים שמכחישים אותו לא האמינוהו: הנהרות שבארץ ישראל והנסין שבים הגדול שבתוך התהום של ארץ ישראל הריהו כ

כארץ ישראל ושחוף לתחום בחוצה לארץ ובהלכות תרומות יתבאר תחומי ארץ ישראל ובבל בארץ ישראל לביטוי: גט שכתבו בארץ ישראל וחתמו בחוצה לארץ צרי' שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם כתבו בחוצה לארץ וחתמו בארץ ישראל אינו צרי' לומר בפני נכתב ובפני נחתם: נכתב במקצת דגט בפניו ונחתם כולו בפניו אם מקצתו הראשון הוא הרי זה אומר בפני נכתב ובפני נחתם אפי' לא נכתב בו אלא שטח אחת בפניו ואפי' שמע קול' קול' למוס כותב וחתמו העדי' בפניו הרי זה אומר בפני נכתב ובפני נחתם וכן אם יצא הסופר לשוק וחזר והשלי' את הגט אינו חושש שמה אחר ביצאו ואם לו ולשם אישה אחרת כתבו לא אומר בפני נכתב ובפני נחתם: אבר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם בפני נחתם אבל לא בפני נכתב כולו וחתם עד אחד אבל לא העד השני אפילו היה הוא העד השני הרי זה יתקיים בחותמיו ואחר כך ינתן לה ואם העיד הוא ואחר על העד השני שלא חתם בפניו הרי זה כשר ונתן לה ואין צריך לומר אם העידו שנים אחרים על כתב ידי העד השני שזה כשר: שנים שהביאו גט בחוצה לארץ אע"פ שלא נכתב ונחתם בפניה הואיל ונתנו להם הבעל ליתנו לאשתו הרי אלו נותנין לה ותהיה מגורשת שהרי אין הבעל יכול לערער בגט זה אע"פ שאינו מקיים שהרי שלוחיו הם עדיו שאו אמרו השנים בפנינו נתגרשה הרי זו מגורשת אע"פ שאין שם גט בד"א בזמן שהגט יוצא מתחת ידי שניהם אבל אם אין הגט יוצא מתחת ידי שניהם צריכים לומר בפנינו נכתב ובפנינו נחתם לפיכך

מגיד עון כתבו בחונה לארץ וחתמו בארץ אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם פ"ק דביטוי: ככתב מקצת דף י' ע"ה הגט כו' עד שזה כשר ריש פ"ב דף ע"ה דביטוי ומיית' לה פ"ק דביטוי: שנים שהביאו גט עד שאין שם גט פ"ק דביטוי: בד"א בזמן שהגט דף י' ע"ה עד נתקיים בחותמיו ריש פ"ק ד' דף י' דביטוי: שליח

באותה שכתב לומר ומשני שאפי' כתי מחוץ דבידיו פירוש שאין משתיקין בכתיבה ואין מכחישים חתימות שכיבוקים ומתוך כך פסק רבנו תם שצריך עכשיו בכל מקום לומר כג' וכו' דכ"ע בידי שאין להן קרקע ונחמלו במקדש: כארץ ישראל ושחוף לתחום בחוצה לארץ ובהלכות תרומות יתבאר תחומי ארץ ישראל ובבל בארץ ישראל לביטוי: גט שכתבו בארץ ישראל וחתמו בחוצה לארץ צרי' שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם כתבו בחוצה לארץ וחתמו בארץ ישראל אינו צרי' לומר בפני נכתב ובפני נחתם: נכתב במקצת דגט בפניו ונחתם כולו בפניו אם מקצתו הראשון הוא הרי זה אומר בפני נכתב ובפני נחתם אפי' לא נכתב בו אלא שטח אחת בפניו ואפי' שמע קול' קול' למוס כותב וחתמו העדי' בפניו הרי זה אומר בפני נכתב ובפני נחתם וכן אם יצא הסופר לשוק וחזר והשלי' את הגט אינו חושש שמה אחר ביצאו ואם לו ולשם אישה אחרת כתבו לא אומר בפני נכתב ובפני נחתם: אבר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם בפני נחתם אבל לא בפני נכתב כולו וחתם עד אחד אבל לא העד השני אפילו היה הוא העד השני הרי זה יתקיים בחותמיו ואחר כך ינתן לה ואם העיד הוא ואחר על העד השני שלא חתם בפניו הרי זה כשר ונתן לה ואין צריך לומר אם העידו שנים אחרים על כתב ידי העד השני שזה כשר: שנים שהביאו גט בחוצה לארץ אע"פ שלא נכתב ונחתם בפניה הואיל ונתנו להם הבעל ליתנו לאשתו הרי אלו נותנין לה ותהיה מגורשת שהרי אין הבעל יכול לערער בגט זה אע"פ שאינו מקיים שהרי שלוחיו הם עדיו שאו אמרו השנים בפנינו נתגרשה הרי זו מגורשת אע"פ שאין שם גט בד"א בזמן שהגט יוצא מתחת ידי שניהם אבל אם אין הגט יוצא מתחת ידי שניהם צריכים לומר בפנינו נכתב ובפנינו נחתם לפיכך

כתבו לשם בהקשר דרוב בקיאיין הן ואמר ימי סתם ספרי דדייני מנמר נמירי דלא הצריכו חכמים להיות בשעת כתיבה לא לשליח המוליד גט לאשה שיוכל לומר כ' וכ' שלא יוציא הבעל לענו על הגט ומה שאומר בתחלת גטין אי' אתא בעל ומערער פסיל ליה פסיל לאודוקא שאין כאן אלא לענו אבל בגירושין שהוא בעצמו עושה אין להושו ולכך הבעל עצמו שהביא גטו אין צריך לומר כ' וכ' ואף על פי כן נהנה העולם להצדיק עדים בשעת כתיבה ואין לשנות המנהג עכ' ספר התרומה בסדר הגט:

מקצת הגט וכו' פ' שני משנה בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו פסול והקשו בגמרא חציו אי' לימא חציו הראשון והא' רבי אפילו לא כתב בו אלא שטה אחת לשמה טוב אינו צריך לא אומר רב אשי חציו אחרון ופ' רשי' ז"ל שיטה אחת טבהשם האיש והאשה והזמן עכ"ל: ואפילו שמע פ"ק דב אשי אמר אפילו זמן קן קולמוסא וקן מבלתא ופ' רשי' ז"ל קול' קולמוס כשהוא כותב וקול' הידיעה שהוא כשמע כמו שאמר קן קן ואית דאמרי קול' עכ"ל ופירוש קול' זה מחציו ראשון דוקא אבל מחציו אחרון כדכרתי למעלה המונה שאמרתי שכתב בפניו פסול זה מבואר בדברי רבנו במה שכתב חס' מקצתו הראשון הוא וכן כתבו ז"ל: אם יצא הסופר וכו' פ"ק דאמרי קולמוסא ופ' דברייתא: ופי' שהתחיל בפניו ואחר כך יצא וחזר: בפני נכתב וכו' פ"ק דאמרי קולמוסא ופ' דברייתא: ופי' שהתחיל בפניו וכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול וכל פסול שהזכירו כאן הוא עד שיתקיים בחותמיו כמו שיתבאר ומה שכתב אפילו היה הוא העד השני שלא חתם בפניו הרי זה כשר ונתן לה ואין צריך לומר אם העידו שנים אחרים על כתב ידי העד השני שזה כשר: שנים שהביאו גט בחוצה לארץ אע"פ שלא נכתב ונחתם בפניה הואיל ונתנו להם הבעל ליתנו לאשתו הרי אלו נותנין לה ותהיה מגורשת שהרי אין הבעל יכול לערער בגט זה אע"פ שאינו מקיים שהרי שלוחיו הם עדיו שאו אמרו השנים בפנינו נתגרשה הרי זו מגורשת אע"פ שאין שם גט בד"א בזמן שהגט יוצא מתחת ידי שניהם אבל אם אין הגט יוצא מתחת ידי שניהם צריכים לומר בפנינו נכתב ובפנינו נחתם לפיכך

אמר

מגדל עזו הלכות גירושין מגיד משנה

הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...
הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...
הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...

הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...
הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...
הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...

הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...
הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...
הרי זה נשוא וכל אחריו כו' עד אכל אחריו כו' עד עברה וכשאלתו...

מגדל עז

הלכות גירושין

מגיד משנה

אמר לה קרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז ולא קבע זמן בו עדי מי...
דף ע"ד שכתבתי על תבא וכו' עד צריכה גט משני כמו שבארנו פרק קודשין...

אמר לה קרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז ולא קבע זמן ומת קוד'
שמתן איני יכולה לתן לירשיו שלא התנ' עליה אם שמתן לו ולא בטל...

לה קרי זה גיטך וכו' כדכתיב שם קרי זה גיטך על מנת שתתני לי
מאתים זוז ומת וכו' ואמר שם דבא פליגי דתבא קימא סבר לי...

מותר לחזור לו ואם כשאת אסורה לחזור לו ואין הכדון דומה לראיה
כלל דלעולם אסור לראשון דמאן מוכח שלא כתקיים התנאי שהרי...

אמר לה קרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז ולא קבע זמן ומת קוד'
שמתן איני יכולה לתן לירשיו שלא התנ' עליה אם שמתן לו ולא בטל...

לה קרי זה גיטך וכו' כדכתיב שם קרי זה גיטך על מנת שתתני לי
מאתים זוז ומת וכו' ואמר שם דבא פליגי דתבא קימא סבר לי...

ואינו אומר שלא דקדק לומר אל הדיו הזה אל
מכאן מפורש שרק קודשין גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז קרי זה גיטך על מנת...

פרק תשיעי

גבי קדושין כלומר פרק האומר כהן האומר לאשה קרי את מקודשת לי על מנת
שאתן לך מאתים זוז קרי זו מקודשת והוא יתן ויסג ויתן אתמר רב הונא אמר...

המגרש

תנאי דומדון לתנאי שהיה מגרשן כשיגיע הזמן שקבע ואינו תנאי
שהמגרש על תנאי דרי גירוש ודרי ערין לא גירש עד שיגיע אותו הזמן...

לה קרי זה גיטך וכו' כדכתיב שם קרי זה גיטך על מנת שתתני לי
מאתים זוז ומת וכו' ואמר שם דבא פליגי דתבא קימא סבר לי...

פרק תשיעי

המגרש

את אשתו לאחר זמן עד ולא תלוי במעשה וכן כל
כיוצא בזה כל הדברי האלו סדר המחבר מן הלכות...

בגרשה עד שיהיה מקויי במעט ואף באין אף על פי שאי איתן שיתקיי התנאי
בשום פנים כיון שמתהבעל אין מחזיקין הגט בקטל עד שיהיה התנאי מבטל...

לה קרי זה גיטך וכו' כדכתיב שם קרי זה גיטך על מנת שתתני לי
מאתים זוז ומת וכו' ואמר שם דבא פליגי דתבא קימא סבר לי...

פרק תשיעי

וליתמא לה ולאסרה לזר בלא חליצה ולהתחייב עליה מיתת בית דין בהתראה עבל:
רבנו אס לא כתקיים התנאי ובטל הגט וכתבאר בדבריו למעלה באומר לה קרי זה גט על מנת שתתני לי מאתים זוז ולא קבע זמן ומת קודש קודש שכתבתי לו שאף על פי...

פרק תשיעי

את אשתו לאחר זמן עד ולא תלוי במעשה וכן כל
כיוצא בזה כל הדברי האלו סדר המחבר מן הלכות...

לה קרי זה גיטך וכו' כדכתיב שם קרי זה גיטך על מנת שתתני לי
מאתים זוז ומת וכו' ואמר שם דבא פליגי דתבא קימא סבר לי...

מגדל עוז

הלכות גרושין

מגיד משנה

דף ע"ו דף כ"ט וכן האומר לאשה הרי זה גיטין עד שמה פנים פרוק כל הגט ופרק קודריקום:
הרי זה גיטין מעבשיו וכו' ואם הם הזמן כו' עד מגורשת פרק קודריקום
כתב הרמב"ם ז"ל זה אינו כלום דהכי כמי בעינין שיהא כאמנת עליו לומר
שלא בא עכ"ל: ואני אומר גם בזה מחלוקת ישנה היא והלך

וכן האומר לאשה הרי זה גיטין לאחר שנים עשר חדש והיה עמרה
במדינה חוששין שמה פייסה עד שיאמר נאמנת עלי של אפייסתי וכן
כל התנאים שהן תלוין ברצונה ואם רצת ומחלה אותן לבעלה בטל
הגט חוששין לה שמה פייס עד שיאמר נאמנת עלי ברא במתגרשת
מן הנישואין שלבוגם ברה אבל במתגרשת מן האירוסין אין חוששין
לה שמה פייס: הרי זה גיטין מעבשיו אם לא באתי מכאן עד שנים
עשר חדשים אין חוששין שמה בסתר בא שאין דרך בני אדם לבא
בצנעה ואם הם הזמן שקבע ולא בא הרי זה מגורשת מת בתוך שנים
עשר חדש אף על פי שאי אפשר שיבא והרי היא מגורשת לא תנשא
במקום יבם עד אחר שני עשר חדש כשיתקיי התנאי: בריא שהתנה
שיהיה זה גט אם מת או חולה שהתנה שיהיה זה גט אם מת מחולי זה
לא אמר כלום שמשמעות אם מת לאחר מתירה ומשמעו מעתה
לפיכך אם אמר אתה הרי זה כאומר לאחרי מותי ואין גט לאח:
אמר

הרי זה גיטין כל זמן שאעבור מכנה פניך שלשי יום והיה הולך ונבא הואיל ולא
כתמיד עמה הרי זה גט לאחרי שיעברו שלשי יום ולבט ישן אין חוששין
שהרי לא כתמיד עמה והקשו בגמרא וליחוש שמה פייס ותירבו באומר כאמנת
עלי לומר שלא פייסתי איכא דמתבי ליה אמתי מעבשיו אם לא באתי מכאן
ועד שנים עשר חדש הרי זה גט
ולחוש שמה בא באומר כאמנת
עלי לומר שלא באתי מאן דמתבי
לה אמתי כל שכן אבריייתא פירי
שנריך להאמיכה ומאן דמתבי לה
אבריייתא אכל אמתי הא לא אתא
פירוש ואין נורך שיאמר כאמנת
עלי לומר שלא באתי ופירש הרב
אלפס בתשובה וליחוש שמה פייס
פירוש כיון שהיה הולך ונבא ואף
על פי שלא כתידה עמה כחוש
שמה פייסה בדברי ומחלה התבאי
וכמנחת אשת איש וכפיק מיניה
חוקבא ואמרי בשאמר לה כאמנת
עלי שלא פייסתי זה שאלת למה
אין אנו חוששין שמה פייס בשאר

וביאה לכל הכוסות שבהם לא דנקט כדשייך בתרומהו בהא חלה ובהא
חלה וספקו באיכא דמתבי לה דאיכא דאמרי הוא ועוד דבשל תורה הלך אחר
הממיר הלכך אפילו אמר לה אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש ולא
בדעת שבה בתוך ז' אפ"ה חוששין שמה בא בכנעה ולא הרגיש אדם בו אבל לוי
ז' הלך באימת רבותיו ז' וכמו שכת' ר"י אלפס ז"ל בתשובה וכו' דמתבי
ופירי ומאן דמתבי לה אבריייתא דכיון שהיה הולך ונבא קרוב הדבר שנתפייס
בשמה וכו' ונורסין גבי מתביתין וליחוש שמה בא ולבני בריייתא שמה פייס
באמנתו וזהו הלשון האחרון באיכא דאמרי דמאן דמתבי לה אבריייתא אכל
אבריייתא לא נכחה כדבריו דברי רמ"ז: מת בתוך ז' חדש עד כשיתקיים
הגט פרק קודריקום: בריא שהתנה שיהא זה גט אם מת או חולה וכו' אמר
לפיכך זה גיטין כו' עד תהיה מגורשת פרק קודריקום כתב הרמב"ם
ז"ל גם זה אינו כלום דקיימא לן כרבי יוסי דאמר חולנת אף בלאחר מיתה
עכ"ל: ואני אומר כי גם זה מגורשת היא פרק קודריקום גבי
מתביתין דמתן זה גיטין אם מתה זה גיטין מחולי זה זה גיטין לאחר מיתתה
לא אמר ולא כלום מהיום אם מתה מעבשו אם מתה הרי זה גט מהיום ולאחר
מיתה גט ואינו גט ואם מת חולנת ולא מתביתת ושקלין וטריקין בגמרא על
לשון אם מתה ברישא דמתביתין ואוקומא אביי אם מתה שתי לשונות משום מהיום
ומושמע לאחר מיתה אמר לה מהיום כמאן דאמר לה מעבשו דמי לא אמר לה
מהיום כמאן דאמר לה לאחר מיתה דמי והדר גרסינן להרא פסקא גופא ואמר
רב הונא ענה בגמרא ואם יות חולנת ואקשינן והא לא אמר כלום קתבי ופריק
לא אמר כלום דאמירא לעגל' וליבם אמורה כמי והדר אקשינן והא מדסיפא
חולנת מוכלל דרישא יבמוי כמי מייבמא ופרקינן מתביתין דבגן היא ורב הונא
דאמר כרבי יוסי ואקשינן אי רבי יוסי חליטה כמי לא תבעי ותרבינן מספיקא
ליה לרב הונא אי חליטה כרבי יוסי אי אין חליטה כרבי יוסי ומי מספק ליה והא
רבה וכו' וסקלי וטרי עליה טובא עד דאסיק כרבה פשיט ליה לרב הונא מספק'
ליה ואיבעית אימא כו' עד איכא דמתבי לה אסיפא זה גיטין לאמר מיתה לא
אמר כלום אמר רב הונא ולדברי רבי יוסי חולנת ואקשינן פשיטא מדסיפא
לרבנן חולנת רישא לרבי יוסי חולנת ומשנינן מהו דתימא שרבי יוסי בהא
כרבי סבירא ליה דאמר גיטא מעליא הוא וחליטה כמי לא תבעי קולל

תבאין כגון על מנת שתתגלו לי מאתים זון וכיוצא בו הכא אם פייס ומחלה
התבאי כמנח הגט בטל והיא אשת איש כמו שהיתה והיינו חורבא אבל התנה
עליה שתתן לו מאתים זון או שתשמו את אבא ומחלה לה התבאי הרי כמנח הגט
קיים ואם כחמר על גט קיים שאינו קיים מאי איכפת לן ומה חורב' כפיק מיניה
הילכך ליכא למיחש עכ"ל והו' דעת רבינו שכל זמן שהיא מחלת התבאי קוד'
שכתקיים יכול הבעל לבטל הגט ובהשגות ש"ט אחרת וכתב הרמב"ם ז"ל שיש
גורסין ע"מ שאעבור מכנה פניך שלשים יום ואף על פי שכל האומר ע"מ שאומר
מעבשו הקשו בגמ' וליחוש שמה פייס ומתוך כך כתהרב ז"ל לפי גרסא זו למדנו
בפירוש שכתובין גט לאשתו אף על פי שאמר לה מעבשו אם התב עליה תבאי
ובטלוהו שניהם בטל הגט שאין התבאי כלום מאחר שכתבנו אותו ואיכס רובים
שיהא תבאי לפיכך האומר לאשה ע"מ שתתגלי לי מאתים זון אם רבו שניהם ובעלו
התבאי הגט בטל ואע"פ שכתבנו לו אח מכאן כל זמן שלא קיימת לתבאי אפטר
לבעלו מדעת שניהם וכשמתקיים התבאי אחר מכאן כאלו לא כתקיים הוא
אחר מלאן עכ"ל וכתב הרמב"ם ז"ל שכן הוא דעת רבנו עזר כתב ואם השאל
לדבריו והרי אמרו בראיה שכתמיד עמו באפלה חוששין משום קדושין ולמה
אין חוששין לבעול הגט דמתבי פ"מ מעבשו אם מתה קיימת ואין ז"ו שאלה ה'
תבאי מתקיי בעל כרחן הוא היאך יבטלו אותו אבל בע"מ שתתגלי לי מאתים זון
אם קבלה עליה שלא תתקיי התבאי ולא תתגרש באות כתיבה בטל הגט מעת'
ואין נריך לומר אם לא כתבה לשם תבאי וכתבה לשם מתנה דגט בטל לא חמי'
אמר אחר כך נותנת חמי ומקיימת התבאי כבר כתבנו שכוין שבירה לבעול
התבאי שלא תתן מכוין שבטלוהו בטל הוא לבגדיו ושבו אין לן קיום עכ"ל:
וכן האומר לאשה וכו' זה מבואר שג"כ לא אמרו בגמרא אבל אמתי'
הא לא אתא אלך באינו בעירי אבל כשהוא בעירי לדברי הכל
חוששין וכן מה שכתב רבנו וכן כל התבאין שהן תלוין כבר כתבנו למעלה
בסמוך מדברי הרמב"ם ז"ל דע' שדברי רבנו הם בתבאי שבעל מנת וזהו היה
נריך לכתוב ואם רתה ומחלה אותן שאם היו בתבאי שבהם כבר כתבנו ראש
פ"ח שיכול הבעל לבטל הגט קודם קיום התבאי וא"ל למחלת האשה
וכהשגות א"א חיי ראשי איכי מודע מחלה זומה היא ומה יש בידה
למחול דהתבאין והפייס אינו אלא שכתפייס עמה שלא
לגרש ובעל הגט שביד ואע"פ שאמרו מהשהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו ה"ו
בלא תבאי אבל בתבאי כל זמן שלא כתקיי התבאי יכול לבטלו ע"כ: וככתבת

דעת רבנו שהיא כדעת הרמב"ם ז"ל ועקר: ברא' במתגרש וכו' פרק כל הגט ופרק קודריקום:
ב' לשונות שיש בגמרא דאיכא מאן דאמר שכל שכתבת עלי שלא באתי ואיכ' מ"ד שאינו נריך ורבונו
פייס מדלורייתא מפני שדין תורה העמד דבר על חזקתו וכיון שכתבתה אין חוששין לדבר אחר שאין
חששו בערוה הקמורה וזהו שכתב רבנו למעלה יהיה הגט פסול וידוע בדבריו שכל מקו' שהוא ז"ל מוכי'
פסול הוא מדבריהם וכיון שכן כמנ' שמחולקו לשונות אלו הם
בדרכן הלך אח' הקמול ויש מי שפסק לחומר וכן כתב בהשגות א"א
שהסוגיא שבה כל הגט קשה קשה לדברי רבי ששם הביאו ה'
מוטרת מיד' אלא אתי או לאחר ז' חדש דהא אקיים תגאיה וספיקא לחומר וכן פסקו לסומרא
ההלכות: בריא שהתנה וכו' שם במשנה זה גיטין אם מתה זה
גטין מחולי זה זה גטין לאחר מיתה לא אמר כלום ובגמ' אמר אביי אם מתה שתי לשונות משמע
מעבשו ומשמע לאחר מיתה אמר לה מעבשו כמאן דאמר
רבי יוסי בניטין כמו שכתבת ראש פרק ח' אשם כתבת שיש חוששין לדברי רבי יוסי
שהוא מוכיח עליו ודעת רבנו כדעת ההלכות שלא לחוש לדברי
גם זה אינו כלום דקל' כרבי יוסי
אמר

למה לה תימא כמל'
לחומר מיכס דמי

מגיד משנה

הלכות גרושין

מגדל עון נשים רפה

אמר לה קרי זה וכוננו זה במשכס וכתהרמב"ן זל במהיום אם מתי שאפי' מתי בן ביום קרי זו מגורשת: הרי זה גט כשנתגא חמה בגמ' שם התנה ענה כשתגדל חמה שם לא כחלקו לא באם תגא חמה מכרתקה מר סבר לה כר' יוסי וקוה ליה כמתיאם מתי ומר לא סבר לה כר' יוסי וקוה ל' באם מתי

גרידה עב ובהלכותה לכתא כר' בן זוקן דעת רבנו וכן כתבתו למעל כן: שכיב מרע וכו' שם אמ' רב הונא גטו של גמ' כמתגבה מה מתגבה אם עמד חזר אף גטו אם עמד חזר ומדברי הקלכות ורבנו כראה שהם מפרשים אותה כר' יוסי זל שפיר דרב הונא בדיקה ליה סתמא הוא וקוה סובר רב הונא דלמזון דענתא הוא דקוה ליה כ באומר אם מתי ואין הלכה כרב הונא דלמריבן התם דפירושא לא סבירא ליה הא דרב הונא גזירה שאל יאמר יו' גט לאחר מיתה ובהלכות הלכך אם עמד אינו חוזר ויש בפירוש מיייר דרב הונא שטות סת' אחרות ולדברי הכל דיבנו של רבנו אמר: הרי זה גטין מהיום וכו' שם תר' הרי זה גטין מהיום אם מתי וכו' ופירושא ד' יאמר יו' שאל הונא ויאמר שליחו מתם אכלנו ארי אין לנו עוד אחרת שם ד דבריתא משנתגא היא ופרשו ה דרמב"ן והרשב"א זל דאם פיר' קא מקשו הרי אומר באם לא יעמוד מחוליה ונכפל עליו בית הרי זה גט דקא מחוליה מהמתחוליה זה אף עב שמת מתוכו ולפיכך שלחו מתם אכלנו ארי כמי שאמר אם לא אעמוד מחוליה זה אין לנו שיהא גט עב דכריהס ומיהא שאמרנו אכלנו ארי אין לנו ולא אמרנו אכלנו ארי אין זה גט פיר' רבנאין לנו שיהיה גט נמר ומתוך כך כתב ספק מגורשת וראוי להחמיר וחולנת ולא מתבטלת: הרי זה גטין מעבשו וכו' שם משנה הרי זה גטין אם מתי מחוליה זה והלך ועמד וכו' והלך

אמר לרה"ק הרי זה גטין מעבשו אם מתי קרי זה גט וכו' וכו' תחיה מגורש: אמר הרי זה גטין מעבשו או מהיום לאחר מיתתו ומת הרי זה ספק מגורשת שמה אחר שאמר מעבשו חזר בו מלשונו מעבשו וסמך דעתו על לאחור מיתה ואין גט לאחר מיתה:

כתב ל' בסידור הגט שם שטוב לו לומר מעבשו ממקום שאם אומר מהיום אם מתי אם מת באותו יום שאל בסוף היום אם שיהא גט וכבר מת וקוה ליה גט לאחר מיתת מספר התרומה עב:

הרי זה גטין לכשתגא חמה מגורשת ומת בלילה אינו גט על מנת שתגורח חמה ומת בלילה הרי זה מגורשת וכשתגורח חמה יתקיים התנאי התנאי עליה שאם זרחה חמה יהיה גט ואם לא זרחה לא יהיה גט ומת בלילה אינו גט שהרי לא נתקיי' התנאי עד שמת ואין גט לאחר מיתה: שכיב מרע שכתב גט לאשתו וגירש ועמד אינו יכול לחזור בו שאין גטו כמתנתו שאם תאמר יחזור בו יאמרו גטו לאחר מיתה יגרש כמו מתנתו שאינה קונה אלא לאחר מיתה: הרי זה גטין מהיום אם מתי מחוליה זה ונפל עליו בית או נשכו נחש או טרפו ארי וכו' צא בזה ומת אינו גט: אמר לה אם לא יעמוד מחוליה זה ונפל עליו בית או נשכו נחש או טרפו ארי הרי זה ספק מגורשת: הרי זה גטין מעבשו אם מתי מחוליה זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אומדן אותו אם מחמת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם ניתק מחוליה לחוליה ול' עמד בשוק הרי זה גט ואינו צרי אומר ובכל אילו התנאים כל הימים שמנתנת הגט עד שימות ויתקיי' התנאי הרי זה מגורשת לכל דבר ובכל ש' מתידה עמה כמו שבארנו: דולה שרצה לגרש אשתו על תנאי כשימור' כר' שלמה תיפול לפני יבם ואם עמד לא תהיה מגורשת ולא רצה לגרשה מעבשו כר' שלמה תטרף דעתו כך הוא כותב בגט אחר שכותב התורף או אומר לה כשנתן הגט אם לא מתי לא יהיה גט ואם מתי יהיה גט ואם לא מתי לא יהיה גט וכו' קודם

קול' דלא ר' סבר לה כר' יוסי ולא ר' יוסי סבר לה כר' ב' עבד מאי ר' קרי זה גטין מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט בדברי חכמים רבי אומר בזה גט וענה אחרי שהעניתי לך בקצרה סוגית הגמרא הבן כי ר' אלפאס זל השמיט כולה בר מולתיה דרביי להשמיטנו שאינה הלכה כלל לדרב הונא ולא לדרי יוסי אלא דרביי איתא ופסק לה כן בסוף פירקין הלכה כרבנן דרבי יוסי והרשב"א זל השינו בזה והניחו רבינו הרמב"ן זל בכמוקי שלנו ב באורך וכן ל' עיקר חדא דל' שכתב קמא אסיקא מלתא דרב הונא גופא בספיקא ואעפ' דרב' פשיטא ליה לאו אהכי אמרה אלא אהרי זה גט יאם מתי ושאכי מת ועוד דקא קל' כל' שכתב בתרא דמתבי לה א אסיפא ומיילא אבטי' ל' יש' קמא ודרבי יוסי ואף להווא ל' שכתב אית' לן למפסק כחכמים דקו' רביס ועוד דקא רבי פל' ג' עליה בהדרי וקל' הלכה כר' מחבירי ועוד דאף על גב דל' שכתב קמא משמ' מיל' שכתב דתלמודא דרב הונא סל' כרבי יוסי מ' ל' שכתב בתרא לא משמע הכי דקאמר אמר רב הונא ולדברי רבי יוסי חולנת ומיכה אבל לדב' ל' וקל' כרבנן דלא שביק רב הונא רבי וקאי כיחידא ולפירושי לחוד הוא דאתא רב הונא ול' זל הלך בשיטת רבותיו כמו שמוכיח לשונו בפס' שאף זה נסמך על אלו הראיות והטעמים ועל מה שכתב הרמב"ן זל בכמוקי שלו באורך: אמר לה הרי זה גטין עד שאין גט לאחר מיתה זהו כ' ר' אלפאס זל שכתב בהלכות על פסק דסיפא דמתבי דקדמי מהיום ולאחר מיתה כו' מספקא ליה אי תבאה קאי אי חזרה קאי הלכך חולנת ולא מתבטלת ע' עב'ל: הרי זה גטין לכשתגא חמה כו' עד וקאי שניע' גט לידה קודם מיתה הכל פסק קורדקוס: דף ע"ו בעל

לא יקא גט ונריך שלא יתקלקל בחלו' בשעת כתיבה כדפי' לעיל בפסק שני עב:

במי שאחזן אתקין שמואל ב בניטא דשכיב מרע וכו' בספר התרומה והמטות כתב הרי זה גטין אם לא מתי לא יקא גט ואם מתי יקא גט ואם לא מתי יקא גט ואם מתי יקא גט ואם לא מתי יקא גט ואם מתי יקא גט

אם מתי מחוליה זה והלך ועמד וכו' והלך בשוק וחלה ומת אומדן אותו אם מחמת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם ניתק מחוליה לחוליה ול' עמד בשוק הרי זה גט ואינו צרי אומר ובכל אילו התנאים כל הימים שמנתנת הגט עד שימות ויתקיי' התנאי הרי זה מגורשת לכל דבר ובכל ש' מתידה עמה כמו שבארנו: דולה שרצה לגרש אשתו על תנאי כשימור' כר' שלמה תיפול לפני יבם ואם עמד לא תהיה מגורשת ולא רצה לגרשה מעבשו כר' שלמה תטרף דעתו כך הוא כותב בגט אחר שכותב התורף או אומר לה כשנתן הגט אם לא מתי לא יהיה גט ואם מתי יהיה גט ואם לא מתי לא יהיה גט וכו' קודם גטין מעבשו אם מתי מחוליה זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אומדן אותו אם מחמת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם ניתק מחוליה לחוליה ול' עמד בשוק הרי זה גט ואינו צרי אומר ובכל אילו התנאים כל הימים שמנתנת הגט עד שימות ויתקיי' התנאי הרי זה מגורשת לכל דבר ובכל ש' מתידה עמה כמו שבארנו: דולה שרצה לגרש אשתו על תנאי כשימור' כר' שלמה תיפול לפני יבם ואם עמד לא תהיה מגורשת ולא רצה לגרשה מעבשו כר' שלמה תטרף דעתו כך הוא כותב בגט אחר שכותב התורף או אומר לה כשנתן הגט אם לא מתי לא יהיה גט ואם מתי יהיה גט ואם לא מתי לא יהיה גט וכו' קודם

הוא קאמר אלא אם מתי מחוליה זה קאמר והביא ראיה לזה אבל אם מתוך בוריו התנה במהיום אם מתי ודאי כל שמת בחייה קאמר וכל אימת דמאית הרי זו מגורשת דומיה לעל מנת שנתגא חמה ומכרתקה סוף התנאים והוא מתבה בכך עב'ל: ובכל וכו' חכמים אומרים מגורשת לכל דבר ובלבד שימות כך היא גרסתה הלכות והרבה מפרשים וכן היא גרסת רבנו והלכה כחכמים ומה שכתב רבנו ובלבד שלא יתיחד עמה כך מובאר באן ז' בהלכות וכבר כתבאר פה: חוליה שרצה לגרש אשתו על תנאי כשימור' כר' שלמה תיפול לפני יבם ואם עמד לא תהיה מגורשת ולא רצה לגרשה מעבשו כר' שלמה תטרף דעתו כך הוא כותב בגט אחר שכותב התורף או אומר לה כשנתן הגט אם לא מתי לא יהיה גט ואם מתי יהיה גט ואם לא מתי לא יהיה גט וכו' קודם

הוא קאמר אלא אם מתי מחוליה זה קאמר והביא ראיה לזה אבל אם מתוך בוריו התנה במהיום אם מתי ודאי כל שמת בחייה קאמר וכל אימת דמאית הרי זו מגורשת דומיה לעל מנת שנתגא חמה ומכרתקה סוף התנאים והוא מתבה בכך עב'ל: ובכל וכו' חכמים אומרים מגורשת לכל דבר ובלבד שימות כך היא גרסתה הלכות והרבה מפרשים וכן היא גרסת רבנו והלכה כחכמים ומה שכתב רבנו ובלבד שלא יתיחד עמה כך מובאר באן ז' בהלכות וכבר כתבאר פה: חוליה שרצה לגרש אשתו על תנאי כשימור' כר' שלמה תיפול לפני יבם ואם עמד לא תהיה מגורשת ולא רצה לגרשה מעבשו כר' שלמה תטרף דעתו כך הוא כותב בגט אחר שכותב התורף או אומר לה כשנתן הגט אם לא מתי לא יהיה גט ואם מתי יהיה גט ואם לא מתי לא יהיה גט וכו' קודם

והוא קאמר אלא אם מתי מחוליה זה קאמר והביא ראיה לזה אבל אם מתוך בוריו התנה במהיום אם מתי ודאי כל שמת בחייה קאמר וכל אימת דמאית הרי זו מגורשת דומיה לעל מנת שנתגא חמה ומכרתקה סוף התנאים והוא מתבה בכך עב'ל: ובכל וכו' חכמים אומרים מגורשת לכל דבר ובלבד שימות כך היא גרסתה הלכות והרבה מפרשים וכן היא גרסת רבנו והלכה כחכמים ומה שכתב רבנו ובלבד שלא יתיחד עמה כך מובאר באן ז' בהלכות וכבר כתבאר פה: חוליה שרצה לגרש אשתו על תנאי כשימור' כר' שלמה תיפול לפני יבם ואם עמד לא תהיה מגורשת ולא רצה לגרשה מעבשו כר' שלמה תטרף דעתו כך הוא כותב בגט אחר שכותב התורף או אומר לה כשנתן הגט אם לא מתי לא יהיה גט ואם מתי יהיה גט ואם לא מתי לא יהיה גט וכו' קודם

מניד משנה הלכות גירושין מגרל עון נשים רפה

המגרש את אשתו כו' עד וצריכה ממנו גט שני ובגטין פ'ק הורק וביבמות דף פ"א פ'ק ג' כתיב עמה בפני עדים כו' עד שהרי אין לבגום בה בקדושין פ'ק האומר ובגטין פ'ק הורק: הורו מקנת הנאונים וכו' ויש מהן דף פ"א שהורה כו' עד שידע בולאי שכתתמרה או שכתתירה:

שעד המעיד לאשה אפילו כנס מוציא והסכי' לדעת הראשונים זל והרשב"א זל מחמיר בדין העד ויש בירושלמי בזה כסחאות חלוקות האחת היא קדש אין אומרי' לו שיכנס אלף שלם וכנס ואלם כנס אין מוציאין מידו וזה הסוס שכתב הרמב"ן זל אבל הרשב"א זל מצי' כוספה אחרת קדש כמי שכנס אחרו לו שלם

כתב הראב"ד זל בגיטין ודאי הוא כדבריו שהרי אין בידו לביירה אבל בשפחות איש בידו לשחררה דבריהם קרובים ולא שביק היתירא ואכיל אסורא אלא אם כן החזק בפרינו עדיות העמוד בני ישראל ובמות ישראל על חוקתן ובחוקת כשרות הן שלא יתפרצו בפני עדים לזנות ודברי הנאון זל קיימים הם עכ"ל: ואני אומר דברי פי חכם חן כי דקדק ר"מ זל בלשונו שהדמיק הדברי מדרכי ההוראה כאשר באמו ההלכות בגיטין פ' הורק ובקדושין פ'ק האומר כמו שהזכיר ר"מ זל ברמ' לטונו ובמה שאמרנו אמרו ואם להשנות הדבר רבו רואי אכי קושא גדולה במס' ע"ו פ'ק אין מעמידין שאמרנו גויה גזרו עליה משום כשנ"ו כי קוין היא זוכה ואם אין אדם עשה בעילת זנות הלכה לה גזירת זוכה מוכה ובתקנת הראב"ד זל גב' שהסכים נשאר הדברים שאמר באמת כי סברא היא והדעת נוטה בך אבל מדרכי ההוראה דברי ר"מ זל כ ככוחים: מי שהחזיקה אשת איש כו' עד וקול התירה פ'ק המגרש: כתב הראב"ד זל כראה כן בגמ' אלא כשבאו שני עמו עכ"ל: ואני אומר דעת הראב"ד זל משום דתנן פ' המגרש יבא שמה בעיר מקודשת הרי זו מקודשת ומגורשת הרי זו מגורשת וכלל שם אמתלא אי זו היא אמתלא גירש

וכולן שהיו להם נשי' ומתו נשותיהן או שנתגרשו והיו הנשי' הן שהרגילו את בעליה לגרשן הרי אילו מותרו להנשא להן לכתחלה וכן אם הלכו נשי' או ונשאו לאחרים ונתאלמנו או נתגרשו הרי אלו מותרות להנשא להן לכתחלה וכל אחד מהן מותרות להנשא לבן העד שהעד לה או לבן החכם שאסרה על בעלה או לבן הנטען עליה או לשאר קרובין שאין אדם חוטא כרי שיחנה אחר ומותרת האשה להנשא לאחד מעירי גירושיה או מעירי מיאניה או לאחד מן הדיינים שחלצה בפניהם שאין חוששין אלא לערות אחד ולעולם יתרחק אדם מעדות מיואן ויתקרב לחליצה: המגרש את אשתו וחזר ובעלה בפני עדים קודם שתינשא לאח' בין שגרשמן הנישואין בין מן האירוסין הואיל ואשתו היתה הרי זה בחוק' שהחזיר ולשם קידושין בעל ולא לשם זנות ואפילו ראו אותן שנתן לה מעורת שחוקה היא שאין אדם עושה בעילתו באשתו בעילת זנות והרי בידו לעשותה בעילת מצוה לפיכך הרי זו בחוקת מקודשת קידושי ודאי וצריכה ממנו גט שני: נתייחד עמה בפני עדים והוא שיהיו שני העדים באחד אם היתה מגורשת מן הנישואין חוששין לה שמא נבעלה והן הן עירי יחוד הם עירי ביאה שכל המקדש בביאה אינו צריך לבעול בפני עדים איתייחד בפניהן ויבעול כמו שבארנו לפיכך צריכה גט מספק והרי היא ספק מקודשת ואם היתה מגורשת מן האירוסין אין חוששין לה שהרי אין לבו גס בה: הורו מקנת הנאונים שכל אשה שתיבעל בפני עדים צריכה גט חוקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות והגדילו והוסיפו בדבר זה שעלה על דעתם עד שהורו שמי שיש לו בן משפחתו חוששין לו ולא תתייבם אשתו שמא שיחרר שפחתו ואחר כך בא עליה ויש מי שהורה שודאי שיחררה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וכל הדברים האלה רחוקים הם בעיני עד מאד מדרכי ההוראה ואין ראוי לסמוך עליהן שלא אמרו חכמים חוקה זו אלא באשתו שגירשה בלבד או במקדש על תנאי ובעל סתם שהרי אשתו היא ובאשתו היא שחוקתו עושה בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או יפרש שמה היא חוקה אבל בשאר הנשים הרי כל זונה בחוקת שבעל לשם זנות עד שיפרש כי היא לשם קידושין ואין צריך לומר בשפחה או גויה שאינה בת קידושין שאין חוששין להן כלל והרי הבן מהן בחוקתו ועבר עד שידע בודאי שנתחרר' אמו או נתגריר' מי שהחזיקה אשת איש בין מן הנישואין בין מן האירוסין ויצא שמה בעיר

יכנס וכנס מוציאין מידו ופירש הוא זל אמרו לנו כנס אחר התרא' קונסין אותו ומוציאין מידו עד בירושלמי גרש מהו שיחזיר אם אומרת כן לא כנסא לעו על בניה פירוש אם אמה אסרה להחזירה כנסא מוציא לעו על בניה וכן כתב הראב"ד זל וכראה שהיה לה בני מוכסה ראשונה לפי הירושלמי היה עכ"ל: וכולן שהיה לה כשי' במסכה שם ודין הגרושין בגמרא דאמרינן התם מתו אין כתגרשו לא והא תביא אפילו כתגרשו לא קטיא הא דהוי קטטא הא דלא הוי קטטא איבעית' אימא הא דל' הוי הוה הא דלא ל' הוי הוי עכ' בגמ' ופסק רבנו כלישכא בתר: וכל אחת מהן מותרת במסכה שם והטעם הוא בירושלמי בהלכות: ומותרת האשה שם ומתבאר במסכה ובגמ' וכזכר בארכי' בהלכות והטעם בירושלמי שאין שנים מנייני לחטא בשביל אחד: ולעולם יתרחק אדם שם ביבמות פ' ב' בית שמואל בגמרא: המגרש את אשתו כו' עד שכתב בגמרא ומה שכתב בפני עדים שם מתבאר וכבר נזכר פ'ק ד' מהלכות אישות שהקדש בעד אף אין חוששין לקדושי ואפי' שניהם מודים ומה שכתב ואפילו ראו אותן וכל למד מסוגיין דברי מי שאחזו דהיא אוקמתא דקאמרה דנתת לה כספיה מחלקת תק' ורבי יוסי ולת' אין חוששין לקדושי אירחיה לה הילכך בכל גופא הויא בחוקת מקודשת וכן כתב הרשב"א זל פ' הורק: נתייחד עמה שם משכ' המגרש את אשתו ולכה עמו

מגורשת אפילו רוב העיר או כולה מעבירין הקול שנתגרשה אין חוששין לה והרי היא בחוקת אבל אם יצא קול שנתגרשה מאותן הקידושין הקול אסרה והקול התירה והרי זו מגורשת: לא

אחד בשחרית ואחד בין הערבים זה היה מעשה ואמרו אין צריכה ממנו גט שני עכ' וכתב הרשב"א זל ומתבאר כגון שראה הוא את העדים אבל אם ראו אותו שנים מן החלק וקם רואין ואינם כראין לו איכה צריכה ממנו גט שני לפי שאדם יודע שהקדש בינו לבין עמו איכה מקודשת אע"פ שאיכה מודים הילכך כשבעל זה לא לשק קדושין בעל אלא לזנות בעלמא עכ"ל: ואם היתה מגורשת מן האירוסין כבר כתבאר זה במסכה שהזכרתי וכתב הרשב"א זל דהיא דניסיה אהדדי צריכה גט וכן כראה לו מן הירוש' והביא ראה מה דין הכוזב בהלכות איסורי ביאה שהארוסה שלבגום בה אסכתה לא תדור עמו: הורו מקנת הנאונים זל דעת רבנו בזה כראה ככונן שהפניו הבא על הפניה אין חוששין לו משום קדושין בעלמא וכן הסכים הרשב"א והביא ראה מנושא אדם חכוסת אביו ומפנת אביו לא שכל מפנתה בפני אחד או בפני שנים ועוד שלא הוזכר בגמ' דין זה אלא בגרושה לבד ודין השפחה חכים הלא זל בהשנות לדעת הראב"ד זל וכתבתי פ' מהלכות נחלו' בארכי' דעת הגאונים וטעם רבו ראויהו ותרגמי מה שאפשר להקשות עליו והכל מובאר שם ומחאתי בתוספתא בתחלת קדושין בביאה כל ביאה שהיא לשם קדושין הרי זו מקודשת ושאינה לשם קדושין אינה מקודשת עכ' ועביה כדברי רבנו שכל שאינה בפילשם קדושין אינה מקודשת ואין חוששין לקדושין: מי שהחזיקה אשת איש בין מן הנישואין בין מן האירוסין ויצא שמה בעיר מגורשת אפילו רוב העיר או כולה מעבירין הקול שנתגרשה אין חוששין לה והרי היא בחוקת אבל אם יצא קול שנתגרשה מאותן הקידושין הקול אסרה והקול התירה והרי זו מגורשת: לא

אחד בשחרית ואחד בין הערבים זה היה מעשה ואמרו אין צריכה ממנו גט שני עכ' וכתב הרשב"א זל ומתבאר כגון שראה הוא את העדים אבל אם ראו אותו שנים מן החלק וקם רואין ואינם כראין לו איכה צריכה ממנו גט שני לפי שאדם יודע שהקדש בינו לבין עמו איכה מקודשת אע"פ שאיכה מודים הילכך כשבעל זה לא לשק קדושין בעל אלא לזנות בעלמא עכ"ל: ואם היתה מגורשת מן האירוסין כבר כתבאר זה במסכה שהזכרתי וכתב הרשב"א זל דהיא דניסיה אהדדי צריכה גט וכן כראה לו מן הירוש' והביא ראה מה דין הכוזב בהלכות איסורי ביאה שהארוסה שלבגום בה אסכתה לא תדור עמו: הורו מקנת הנאונים זל דעת רבנו בזה כראה ככונן שהפניו הבא על הפניה אין חוששין לו משום קדושין בעלמא וכן הסכים הרשב"א והביא ראה מנושא אדם חכוסת אביו ומפנת אביו לא שכל מפנתה בפני אחד או בפני שנים ועוד שלא הוזכר בגמ' דין זה אלא בגרושה לבד ודין השפחה חכים הלא זל בהשנות לדעת הראב"ד זל וכתבתי פ' מהלכות נחלו' בארכי' דעת הגאונים וטעם רבו ראויהו ותרגמי מה שאפשר להקשות עליו והכל מובאר שם ומחאתי בתוספתא בתחלת קדושין בביאה כל ביאה שהיא לשם קדושין הרי זו מקודשת ושאינה לשם קדושין אינה מקודשת עכ' ועביה כדברי רבנו שכל שאינה בפילשם קדושין אינה מקודשת ואין חוששין לקדושין: מי שהחזיקה אשת איש בין מן הנישואין בין מן האירוסין ויצא שמה בעיר מגורשת אפילו רוב העיר או כולה מעבירין הקול שנתגרשה אין חוששין לה והרי היא בחוקת אבל אם יצא קול שנתגרשה מאותן הקידושין הקול אסרה והקול התירה והרי זו מגורשת: לא

מגדל עז

הלכות גרושין

מגיד משנה

גירוש איש פלוני את אשתו על תבאי זרק לה קדושין ספק קרוב לה ספק קרוב
לו זו היא המתגלה ושקלובי עלה בממרא וחסקה רב אשי דהק ינא שמה בעיר
מקודשת הרי זו מקודשת ומגורשת הרי זו מגורשת מאי טעמא הרי קול ושוכרו
עמו ופליגי זל האי קול דמגורשת ארישא קאי אשה פנויה שינא עליה קול

מקודשת חיישינן לה ואסור ליכשא
אלא לאותו קאי חזר וינא עליה
קול מגורשת שגירשה אותו פלוני
שינא עליה קול קדושין ממונו הרי
זו מגורשת ומותרת לכל אדם מט
הרי קול שחששנו לו תחלה ושוכרו
עמו עכל ועל פסקא דמתגלה
דמתניתין גרסינן בגמ' אמר רבה
בר רב הונא המתגלה שאמרנו אפי'
מכאן עד עשרה ימי רב זביד אמר
במקום המתגלה חוששין לאמתגלה
שלא במקום המתגלה אין חוששין
לה וקל כותיה דרב זביד דקא רבי
יוחנן דמה לדרבה בר רב הונא
לעיל דגרסי' כי אתא רבה בר בר
הנא אמר ר' יוחנן לא ששמע קול

הבנה אלא כדי שיהו כרות דולקות וכשם טוות לאור הכר ושמוח' לה ואומרות
ויב' וכו' אדם ככנסין ויוצאין ואומר בתקדשה פלונית היום אמרו דבר זה קול
הוא לא אמרו דבר זה המתגלה ואמתהיבן לא אמרו הא לא אמרו ולא כלום
ומהדרי' לאפוקי מדרבה בר רב הונא דאמר המתגלה שאמרנו אפילו מכאן ועד
עשרה ימי קמ' לא אמרו הוא דהויא המתגלה הא אמרו לא הויא המתגלה ופליגי
זל לא גמרו את הדבר להוציא את הקול מקום אלא ינא שוכר עם הקול כגון
בתקדשה פלונית בספק הוא דהויא המתגלה אבל אם גמרו את הדבר ואמרו
מקודשת היא ומאחר שינא הקול חוששו המתגלה איכה כלום וחשב הראב"ד זל
לומר כי האמתגלה והשוכר דבר אחד הם ובין אנדרושין ובין אקדושין קיימים
וכדפריק רב זביד למינ' כי אותביה רב פפא מדקתני ובלבד שלא תהא שם
אמתגלה ואהדר ליה במקום המתגלה קאמר וכמו שפירש' זל דארישא קאי שאם
אמרו מקודשת חוששין לה ואפי' ינא קול כמו שגירשה על תבאי אין כאן שוכר
כיון שאמרנו שהיו גירושין על תבאי ולדבריו הא דתלגו לקמן בההיא שיעבתא
בקטן ובפחות משה פרוטה היינו כשנמצא הדבר כן אין חוששין וסומכין על
אמת הענין אבל מן הסתם מוטלין את הקול אלא בקול שאין שם אמתגלה
ולא זל העמיק ודקדק יפה לשון התלמוד כי שוכרו הוא קול ההיחב כמו קול
האוסר והוא כמו טוט אסר וטוט שרי ושייך בגרושין דפנויה בלחוד וכפרש' זל
זל ואמתגלה הוא על תבאי או ספק וכמו פט הילכות אישות וכדי שלא יאריך
בלשונה כתב מו שביארנו פט דהלכות אישות ואקדושין בלבד קדושין ויש לי בן
טעם וגם מנאני שכתבו מורי רש"א זל בכמין שלו משום דדעוק דאמתגלה כגון
שאומ' בתקדשה לא שעל תבאי היה בני הא הא דבעינן שינא שוכרו עמו אבל
בינא עליה קול שכתבנו דעכשו אין קול זה מוטל הקול ואיתיה להאי ואיתיה
להאי דלכתב שכתבנו קדושין גמורין אומר שכתבנו גב גירושין גמורין
בכי האי אפילו מכאן ועד עשרה ימים וזה טעם כגון וברור וכן מוכחא כל

הסוגיא בעיני כי לאחר תירוצו רב אשי על משנתו דהרי קול ושוכרו עמו הפסיק מזה הענין והתחיל במימד דאמר רבא ינא לה שם מוכה בעיר ושקיל וטרי כולה
סוגין טובי בעניני קדושין בלחוד ועליהו קא מוקים טעמי דאמתגלה אבל אנדרושין לא הוחר כלל לשון אמתגלה כלל לשון שוכר וכמו שזכרנו רמ' זל בלשונה וכתב
פט דהלכות אישות בפי אמתגלה מבוחר יפה בחלוקין ובפרק זה בלשון קול בלבד בדקדוק יפה וכמו שכתבתי ועוד דאם איתא דריבא דקדושין וגירושין בחדא מחתא
מחתיהו אמאי פלגינן דב אשי באוקמת' לכלליכהו בחדא מקודשת ומגורשת אלא ודאי ש' טובא איכא בינייהו והא דמוהדר תלמודא על פסקא דתני במתניתין
ובלבד שלא תהא שם אמתגלה בפלוגתא דרבה בר רב הונא ורב זביד ופסקו בה כרב זביד וכן פסק ר' אלפס זל מן הטעם שכתבתי אשר מוש' השנת הראב"ד זל
כבר פירש רבינו הגדול והריב"ן זל וכתב דקול דרב אשי לאו ארישא קאי דאפילו ינא שמה בעיר מקודשת ומגורשת על תבאי ודאי מוטלין לקלא דקל ושוכרו הוא
ומימד אמרי כתיבין התבאי והרי היא מגורשת וכדאמרינן לקמן בההיא שמעתא מימד אמרי עינו בהו רבין בקידושין ולא הונו בהו שוה פרוטה וכן מימד אמרי עיינו
בהו רבין בקדושין וקדושין קטן הם אלמא לא חשו חכמים לקלא אלא כשאין שוכרו עמו כלל ומשום לענו משפחות אבל כל היכא דאיכא למומר דלא טענה אכתי
למימד דמדיכא שרייה רבין חוששין לאותו קול אלא מתניתין הכי קתני הרי זו מקודשת ומגורשת אסורה לכהן ואיתיה חשו לקול במקום שאין שם אמתגלה אבל
בקול שיש שם אמתגלה כגון שהוציאו קול על תבאי ואחר כך מתבעלה אין חוששין לאותו קול עכ' ובה העמידי דברי רמ' זל על כגון ולפי מה שאני אמרתי אין צורך
לכל זה הפלפול ולדחוק פירושו השמועה אלא להעמידה בכל ענין וכפירש' זל ולכתבה בדרך הרחבה בשו"ב וכתב וסוגיא מוכתה ודרכיו כפתי': לא ינא אדם אשה
עד אם שכחה יסלחנה פרק המגורש: אשה רעה בדיעותיה כו' עד וינא מדין פ' ה' על יבמות: ואשה שכתבנו כו' עד לתוך ביתו פק דסוטה: מי שכתבנו אשתו
הרי זה מגורשה בגט ויהיה גרושה ביבמות פרק חרש ובגישין פרק קורדיוקום: אבל אם כשנתת איכה מנאיכה כו' עד שתביריא ודבר זה תקנת חכמים הוא כדי
שלא תהיה הפקר לפירוטם שהרי וכו' עד ואינו חייב לרפאתה: כתב אומר תמה אכי שהרי דבר זה תלמוד ערוך הוא פירק כערה שכתבתה גרמא מתניתין דכשביית חייב
מחמת חולי וחזרת ומתפאות עכל: ואני אומר תמה אכי שהרי דבר זה תלמוד ערוך הוא פירק כערה שכתבתה גרמא מתניתין דכשביית חייב
לפדותה לקתה חייב לרפאתה דגרסינן בבביתא אמר רשב' רפואה שיש לה קצבה הרי היא כמו מותרת ורפואה שאין לה קצבה איכה כמונו וכו' ובכר כתב זה רמ' זל פיר
דהלכות אישות והא ודאי טעות רפואה שאין לה קצבה הוא ועוד דלא גרעמיהא דאמר רבי יוחנן בההיא שמעתא עשו הקזת דם בפרץ ישראל כרפואה שאין לה קצבה
ועוד דחולי ארוך הוא לפחות וכבר כתב זה רמ' זל פיר' דהלכות אישות דחולי ארוך מגורשה ונותן לה כערה וכו' הא דגרסינן בשמעינן דלקתה שהוכרת קריביה
דברי יוחנן הוה ליה איתתא אבא הנתגריכה רפואה כל יומא כו' ועל כן בזאת הואיל וכשתעית אין אדם ר' עשה חסד בכפייה וראוי להוציאה אלא כדי שלא ינהגו בה
מכהן הפקר כדמיתא פרק חרש ופרק קורדיוקום ועל כל אין לה מתבאי כערה שכן תקנת חכמים שהם נזמרי' והם אמרו

לא ינא אדם אשה פרוה ולתתיה וישבת תחתיו ומשמשתו
קרי ליה אל תחדש על רעך רעה והוא יושב לבטח אתך עוד שם כי
שכח שלח רב יהודה אמר כי שפאת שלח ר' יוחנן אמר שכח המשלח ולא פלגי
הא בזונן ראשון הא בזונן שני דאמר ר' אלעזר כל המגרש אשתו ראשונה אפי'
מוכח מוריד עליו דיעות:

אשה רעה בדיעותיה שם בבבית
מי שכתבנו אשתו
ביבמות פרק חרש משנה פקח
שכחא פקחת וכתבנו רעה ינא
רעה יקיים כשנית' לא ינא ובגמ'
אמר רבי יצחק דבר תורה שומק
מתגרש מידי דהוה אפקח' לכל כתיב
ומה טעם אמר איכה מגורשתא
ינהגו בה מכהן הפקר וכתב רבנו
לפיכך מנאיכה וכו' דברים פשוטים
הם שאין אדם דר עם כהן כפתי
אמרו גבי אשה בהרבה דברי' אשה
פחותי משעות וכן אמרו שם שלא
תקנו לה חכמים כשנאין פאטתא
מטעם זה ועל מה שכתב רבנו

אזינו חייב לרפאתה כתיב בהשגות
לא יתחייב לרפאתה וכמה יש
וחזרות ומתפאות עכ': וכר' טעם לדברי רבנו לפי שכבר כתבנו פ' מהלכות
אישות קאשה שחלתה ואמר לה הריני מגרשך ואתן לך כערה שומעין לו
וכאן ודאי היה זה רונה לגרש לא שחכמים מנעוהו לגרש אבל כחייב ממון לא
חייבוהו שהרי לא פליגי אלא כדי שלא ינהגו בה מכהן הפקר לכן לחמה
תאכל ושמלתה תלבש ויקרא שמו עליה לאסוף חרפתה והוה שכתב רבנו
מאכילה ומשקה מסלה שהוא שוכר שלא חייבוהו בדבר שממון זהו דעת זל
ולא מנאני בזה ראי': ואם גרשה כבר הכרתה מימרא דרבי יצחק
דאמר לדבר תורה מתגרשת ובידאמר' דלר' יצחק אם עבר וגרשה
ובגמ' ליהא פלוגתא על הא דרבי יצחק ובהשגות כתיב כן
והו' שידעתי לשמור את גטה עכ': ומבואר כן בגמ' כדבריו שאמרנו שם
היכי דמי אי דידעתי לשמור גיטא וידעתי לשמור עבמה מי הכריזה
מכהן הפקר אלא דאיכה יודעת לשמור גטה ולא לשמור עבמה היכי קאמר
מתב' ונא אמר רבי ינא וכתן בידה וכו' וכן כתבנו זה בהלכות וכמוהו
לי שדכנו שלא באר כן סמך לו על מה שכתבנו לב' בדין הקטנה שכל שאינה
מכתבת בין גטה אחר איכה מתגרשת והוא פ' למה שאמרנו איכה יודעת
לשמור עבמה כמו שכתבתי שם ומפני שידועה קטנה לטקן בכמה מקומות
לא באר רבנו בכאן זה ולא מנאני לו טעם אחר בזה ודע שכאש' שכתבתי שיהיה
מכתבת מתגרשת בקבלת אביה כל שלא כשאת כמו שכתבתי שכן קדן
בו כל זמן שלא כשאת אם עדיין היא קטנה או כערה וכן מבואר ב'ירושלמי
נדע שאם גרשה חייב לתת כתובתה שהרי כולד בה המום משכאשה וכסתתה
שדהו זה פשוט: פרק

עד אם שכחה יסלחנה פרק המגורש: אשה רעה בדיעותיה כו' עד וינא מדין פ' ה' על יבמות: ואשה שכתבנו כו' עד לתוך ביתו פק דסוטה: מי שכתבנו אשתו
הרי זה מגורשה בגט ויהיה גרושה ביבמות פרק חרש ובגישין פרק קורדיוקום: אבל אם כשנתת איכה מנאיכה כו' עד שתביריא ודבר זה תקנת חכמים הוא כדי
שלא תהיה הפקר לפירוטם שהרי וכו' עד ואינו חייב לרפאתה: כתב אומר תמה אכי שהרי דבר זה תלמוד ערוך הוא פירק כערה שכתבתה גרמא מתניתין דכשביית חייב
מחמת חולי וחזרת ומתפאות עכל: ואני אומר תמה אכי שהרי דבר זה תלמוד ערוך הוא פירק כערה שכתבתה גרמא מתניתין דכשביית חייב
לפדותה לקתה חייב לרפאתה דגרסינן בבביתא אמר רשב' רפואה שיש לה קצבה הרי היא כמו מותרת ורפואה שאין לה קצבה איכה כמונו וכו' ובכר כתב זה רמ' זל פיר
דהלכות אישות והא ודאי טעות רפואה שאין לה קצבה הוא ועוד דלא גרעמיהא דאמר רבי יוחנן בההיא שמעתא עשו הקזת דם בפרץ ישראל כרפואה שאין לה קצבה
ועוד דחולי ארוך הוא לפחות וכבר כתב זה רמ' זל פיר' דהלכות אישות דחולי ארוך מגורשה ונותן לה כערה וכו' הא דגרסינן בשמעינן דלקתה שהוכרת קריביה
דברי יוחנן הוה ליה איתתא אבא הנתגריכה רפואה כל יומא כו' ועל כן בזאת הואיל וכשתעית אין אדם ר' עשה חסד בכפייה וראוי להוציאה אלא כדי שלא ינהגו בה
מכהן הפקר כדמיתא פרק חרש ופרק קורדיוקום ועל כל אין לה מתבאי כערה שכן תקנת חכמים שהם נזמרי' והם אמרו

מניד משנה

הלכות גירושין

נשים רפט

פרק אחד עשר אין

נושאין את הקטנה והנושא קטנה יתומה ולא רצת בבועל הרי זו ממאנת והולכת ואינה צריכה כפרה גט שאין קידושין של קטנה קדושים כמו שבארנו וכן קטנה שהשיאה אביה ונתאלמנה או נתגרשה כשהי קטנה הרי היא כיתומה בחי' אביה ואם נשאת כשהיא קטנה הרי זו כמאנת: ההרשרת אף על פי שנושאה מדברי סופרים כבנושאה קטנה לא תקנו לה שתמאנת כרי שלא ימנעו מלנשאה: ממאנת היא הקטנה בין מן הארוסין בין מן הנישואין בין בפני בעלה בין שלא בפניו וכ"ש שמתמאנת בבועל כך ממאנת ביבם וממאנת בבועל זה ומבאנת בשני אם נשארת לאחד וכן בשלישי אפילו כמדה פעמים כל זמן שהיא קטנה יש לה רמאן וקטנה שלא מיאנה אף על פי שהיא נשואה והלכה ונתקדשה לאח כשהיא קטנה קדושה הם הם מיאונה: ועד כתי התב כמאנת כל זמן שהיא קטנה עד שתהיה נערה או עד שיודע שהיא אילונית: ברא בשלא בזה עליה "הבעל אחר שנעשת בת שתיים עשרה שנה ויום אחד אבל אם הניעלומן הזה ונבעלה הואיל ובעלה קונה מן התורה כמו שבארנו הרי זו אינה ממאנת ואינה

פרק אחד עשר אין

נושאין את הקטנה והנושא קטנה יתומה ולא רצת

בבועל הרי זו ממאנת והולכת ואינה צריכה כפרה גט שאין קידושין של קטנה קדושים כמו שבארנו וכן קטנה שהשיאה אביה ונתאלמנה או נתגרשה כשהיא קטנה הרי היא כיתומה בחי' אביה ואם נשאת כשהיא קטנה הרי זו כמאנת: ההרשרת אף על פי שנושאה מדברי סופרים כבנושאה קטנה לא תקנו לה שתמאנת כרי שלא ימנעו מלנשאה: ממאנת היא הקטנה בין מן הארוסין בין מן הנישואין בין בפני בעלה בין שלא בפניו וכ"ש שמתמאנת בבועל כך ממאנת ביבם וממאנת בבועל זה ומבאנת בשני אם נשארת לאחד וכן בשלישי אפילו כמדה פעמים כל זמן שהיא קטנה יש לה רמאן וקטנה שלא מיאנה אף על פי שהיא נשואה והלכה ונתקדשה לאח כשהיא קטנה קדושה הם הם מיאונה: ועד כתי התב כמאנת כל זמן שהיא קטנה עד שתהיה נערה או עד שיודע שהיא אילונית: ברא בשלא בזה עליה "הבעל אחר שנעשת בת שתיים עשרה שנה ויום אחד אבל אם הניעלומן הזה ונבעלה הואיל ובעלה קונה מן התורה כמו שבארנו הרי זו אינה ממאנת ואינה

בבועל הרי זו ממאנת והולכת ואינה צריכה כפרה גט שאין קידושין של קטנה קדושים כמו שבארנו וכן קטנה שהשיאה אביה ונתאלמנה או נתגרשה כשהיא קטנה הרי היא כיתומה בחי' אביה ואם נשאת כשהיא קטנה הרי זו כמאנת: ההרשרת אף על פי שנושאה מדברי סופרים כבנושאה קטנה לא תקנו לה שתמאנת כרי שלא ימנעו מלנשאה: ממאנת היא הקטנה בין מן הארוסין בין מן הנישואין בין בפני בעלה בין שלא בפניו וכ"ש שמתמאנת בבועל כך ממאנת ביבם וממאנת בבועל זה ומבאנת בשני אם נשארת לאחד וכן בשלישי אפילו כמדה פעמים כל זמן שהיא קטנה יש לה רמאן וקטנה שלא מיאנה אף על פי שהיא נשואה והלכה ונתקדשה לאח כשהיא קטנה קדושה הם הם מיאונה: ועד כתי התב כמאנת כל זמן שהיא קטנה עד שתהיה נערה או עד שיודע שהיא אילונית: ברא בשלא בזה עליה "הבעל אחר שנעשת בת שתיים עשרה שנה ויום אחד אבל אם הניעלומן הזה ונבעלה הואיל ובעלה קונה מן התורה כמו שבארנו הרי זו אינה ממאנת ואינה

כתב לה בפירו' ובמות וז"ל כתב גאון זכ"ל תדיר אכן ואכתהן כד ארת לקמן יתומה לקידושין ת תבעוק ראה דבולה היא ל להתרחק מן המיאון כד אמרי רבנ' ודיכא דמנסיב יתומה קטנה מוכחיכ' ליה וכזפיכא ליה מיהו לא מפסיקין לה מן בעלה עכ"ל ולא כל לרי וכתב בתשובה דאין כריך להתרחק אלא מן המיאון ענינו כגון להשיא ענה שלא למאן ושארין מלמדיו את הקטנה שתמאן דעל הקיט משנה מייתי לה בפרק בית שמאי ואלו דרבה ביש לה אב אמרו אסור לקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדל ותאמר בפלוגי אבי רובה ובסוף התשובה כתב וז"ל אף על פי שאינו כראה בעיני כדברי רח מפיהנאון והייתי מתיר להשיא יתומה קטנה במקום שלא היה דומה שהיה בל לירי מיאון שאין לו לדיון אלא מה שענינו רואות מכל מקום לא אפסק עתה לעבור על דבריהם אחרי שכל לפי הענין שאלו הכישהו אס' קיי עשין אותן עכשו היה קרוב לודאי למיאון קרוב לודאי הוא בעיני כי ידעתי שבעל אחותה גדולה כתן עיניו בממוץ ושמה הוא ואשתו וקרובה משיאין אותה למאן וכו' עד והיא יכולה לכא לירי לקול גדול ולכך טוב להמתין עד שתגדיל ושלום יחזק בר שמואל עכ"ל

ר' ה"י פי' בפר' יונא דופן דמשכעשית בת' יב שנה ויום אחד אף על פי שלא נבעלה אינה ממאנת שהרי הגדילה וקבוצה שערות ונריכה גט מדברי סופרים דילמא אתי למאן הנבעלת לאחר הבאת סימנין והיא אשת איש גמורה ובספר התרומה נותן עוד טעם שאם נדקו ולא מוכא' סימנין אינה מומאנת משהו דפסקין גמנות אף על פי שאין שערות וימי וכל להבחין דבר זה שלא יהו שם גמנות ועוד דשמה שתי שערות ואפילו אחת נבנה ואחת בכריסה מהני כדאמר בפרק בא סימן ואי איפשר לעמוד על זה הילכך אפילו לא בעל אחר זמן זה אין בודקין אותה וכן פסק רבינו תם בספר הישר ועוד אומר ה"ר אלהן דהא דאמרי בפרק בא סימן דלאחר הפרק נשים בודקות אותה היינו להחזיקה בדולה אבל להחזיקה בקטנה לקבל אינה כחמנת דכיון שהגיעה לכלל שנותיה חוקה הביאה סימנין ולא תמאן ס'ה התוספות פרק יונא דופן עכ"ל

ומן הדין מעתה שלא יהיה חייב לה לרפאות' וכן כתבו רבתי בעלי התוספות ז"ל כי מאחר שאין אדם דר עם כחש בכפיפה לא קימא קמיה ומה לא תקיכו רבנן כתובה לשונה וכמא דעת ר' ז'ל ככון: ולא לפדותה וכו' עד ולהטפל בה פרק חרש: כתב הראב"ד ז"ל והוא שידעת לשמור גיטה עכ"ל: דף ק"ב

ואני אומר גם בזה שהמקרא לא השמיע לאזני רבינו הראב"ד ז"ל לשון ר' ז'ל שכתב זאת הפיסקא ותקנת חכמים הוא כדי שלא תהיה הפקר לפרושים שהרי אינה יכולה לשמור את עצמה עד סוף הפרק כמו שהעתיקתי לשונן בסמוך והוא תלמוד ערוך פר חרש דתנן כשטית לא יבא וגרסינן עלה בגמרא אמר רבי ינחא דבר תורה שונה מתגרש' מידי דהיה אפיקות בעל כרחיה ומה טעם אמרו אינה מהגרש' שלא יכהנו בה מכהן הפק' ושיליין היכו דמי אילימא דיודעת לשמור גיטה וידעת לשמור ע עצמה מי כהנו בה מכהן הפקר לא שאינה יודעת לא לשמור גיטה ולא לשמור עצמה דבר תור' שונה מתגרשת בתמיה והא אמרי דבי רבי יבאי וכתן בידה מי שיש לה יד לגרש את עצמה יבאה זו שאין לה יד לגרש עצמה ותבא דבי רבי ישימעל ושלחה מביתו מי שמשלחה ואינה חוזרת יבאה זו שמשלחה וחוזרת ופרקין לא גריבא דיודעת לשמור את גיטה דבר תורה יודעת לשמור עצמה דבר תורה גיטה מתגרשת דיודעת לשמור גיטה ואומר רבנן לא ליפקא שלא יכהנו בה מכהן הפקר עכ"ל הכה עיניך רואות שזאת המסקנא כד' ז'ל לפי שאינה יודעת לשמור את עצמה וענין אס' עבר וירש' שלא כוכר בבבלי עם מה שהשי' הראב"ד ז"ל בענין שמירת הגט מנאנתו מפורש בירושלמי דבמו פרק חרש דרס' כשטית לא יבא דבי רבי יבאי אמרי משום גרידא דבי זעירא ור' אילא תרויהון אמרי מפני שלא היתה יכולה לשמור את גיטה דבי נחמיה בשם רב יוסף תלת מילין איכ' ביניהו עבר וירש' מאן דאמר משום גרידא גירש' ומאן דאמר משום שאינה יכולה לשמור גיטה לא גירש' יש לה בן ואב מאן דאמר משום גרידא אסור ומאן דאמר מפני שאינה יכולה לשמור את גיטה דבי יש לה אב ויכולה לשמור את גיטה פעמים שונה פעמים חלומה מאן דאמר משום גרידא אסור ומ' מפני שאינה יכולה לשמור את גיטה יש לה עתי' שיכולה לשמור גיטה עכ"ל ופי' גרידא שהיא גררת אחר המנאפים ומוכה והוא כלשון הפקר של לשון הבבלי: והכך רואה בעיניך שהתלמוד פוסק כן שלא יכהנו בה מכהן הפקר וכן פסק ר' אלכס' וכל המפרשים כ' כדבי רבי יבאי דירושלמי ואל' ברא דידה אמרינן להדיא שאם עבר וירש' גירש' שאינה יכולה לשמור גיטה ואף על פי שכתבה שמוחלפת שיטתו דבי רבי יבאי דירושלמי מן הבבלי אין חשש כי כן מבינו רבות' וגם כי ידעתי הכל לפניו כשולחן ערוך וגם רבותינו בעלי התוספות ז"ל כך פירשו שמועתי דלכתחלה בכל ענין כי אף על פי שידעת לשמור את גיטה לא תבא משום גזירה שלא יכהנו בה מכהן הפקר וכן כראה פרק התקבל גמרא מתביתין דבערה המאורסה ואי זו היא קטנה היודעת לשמור את גיטה כל שמשמרת את גיטה ודבר אחר מחמת גיטה מתקין לה רב הונא בר מנחם הא שונה בעלמא היא כלומר ופחותה היא מן הקטנה דאף על פי שיכולה לשמור גיטה אינה מתגרשת לכתחלה אלא פשוטא להו דלאו בשמירה תליא מילתא ואיני יכול לומר שרבינו הראב"ד ז"ל לא ראה הירושלמי היה כי ידעתי הכל לפניו כשולחן ערוך לכך אמרתי שהמקרא לא השמיע לאזני שיתן לבנו גס' לאת:

פרק אחד עשר אין

נושאין את הקטנה עד הרי זו ממאנת בימות פרק בית שמאי: החרשת שנסואיה כועד מלכשה דף ק"ב קס פרק הנזקין: דף כ'ה: מומאנת היא הקטנה כו' עד יש לה מאן בימות פרק בית שמאי וכו' דעדות: שס וקטנה שלא מיאנה כו' עד הן מיואנה בימות פרק בית שמאי: שס: עד מתי הבת ממאנת כו' עד שתהיה אילונית נמשכת נדה פרק בא סימן והביאה ר' דף כ"ב אלפאס בהלכות פרק המידר: ברא בשלא בא עד כ'טו שבירדנו הרי זו אינה ממאנת פרק בא סימן: ואינה שס ל' א' 37

מגדל עז

הלכות גירושין

מגדל משנה

כל אשה שכתובהה כו' עד למרעו של אחרין בימות פירוק החולץ ובכתובות... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

דמאי אמרת מחזיא כאשת אחיו אף ודאי אשת אחיו היא ומשום מצוה מותרת... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

וכן יפת תאר עד מכלל התשעין פ' החולץ בשמעת דפית תואר פליגי... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

כל אשה שכתובהה כו' עד למרעו של אחרין בימות פירוק החולץ ובכתובות... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

וכן יפת תאר עד מכלל התשעין פ' החולץ בשמעת דפית תואר פליגי... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

כתב הרשב"ד ז"ל מדין אותו עד שיגרש שם אשה אומר עד שיגרש למה ליה למימי' ערוקו ומסתייה וכו' לא ערוקו ופריש... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

כתב הרשב"ד ז"ל מדין אותו עד שיגרש שם אשה אומר עד שיגרש למה ליה למימי' ערוקו ומסתייה וכו' לא ערוקו ופריש... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

כתב הרשב"ד ז"ל מדין אותו עד שיגרש שם אשה אומר עד שיגרש למה ליה למימי' ערוקו ומסתייה וכו' לא ערוקו ופריש... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

ואני אומר שירוש יפה הוא ויהלכו פ' החולץ שהמה וס' בלתי הפירושין ויש לה פני' ולמי... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

ואני אומר שירוש יפה הוא ויהלכו פ' החולץ שהמה וס' בלתי הפירושין ויש לה פני' ולמי... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

ואני אומר שירוש יפה הוא ויהלכו פ' החולץ שהמה וס' בלתי הפירושין ויש לה פני' ולמי... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

איתן עד אחר זמן ויעמד עם אשתו: וכן גזרו חכמים שלא ישא אדם מעובר חבירו ומניקת חבירו ואף על פי... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

איתן עד אחר זמן ויעמד עם אשתו: וכן גזרו חכמים שלא ישא אדם מעובר חבירו ומניקת חבירו ואף על פי... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

איתן עד אחר זמן ויעמד עם אשתו: וכן גזרו חכמים שלא ישא אדם מעובר חבירו ומניקת חבירו ואף על פי... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

אין כדן להמתין שלשה חדשים אע"פ שיש להם חלוקים באכוסה ומפותה וזהו שלא כתב רבנו בשבועה כריכה להמתין לפי שבועה... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

אין כדן להמתין שלשה חדשים אע"פ שיש להם חלוקים באכוסה ומפותה וזהו שלא כתב רבנו בשבועה כריכה להמתין לפי שבועה... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

אין כדן להמתין שלשה חדשים אע"פ שיש להם חלוקים באכוסה ומפותה וזהו שלא כתב רבנו בשבועה כריכה להמתין לפי שבועה... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

אמר משהו מדין ליה וחד אמר ערוקיה ומסתייה הוה עובדא ואמר להו רפרס ערוקיה ומסתייה הוה עובדא ואמר להו רפרס... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

אמר משהו מדין ליה וחד אמר ערוקיה ומסתייה הוה עובדא ואמר להו רפרס ערוקיה ומסתייה הוה עובדא ואמר להו רפרס... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

אמר משהו מדין ליה וחד אמר ערוקיה ומסתייה הוה עובדא ואמר להו רפרס ערוקיה ומסתייה הוה עובדא ואמר להו רפרס... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

לא שמו כדן שיגרש וחי ערוקו כדאם לא כן מה הפסוד כשבעל באסור ומתני' כבא על יבמתו בתוך ג' חדשים א"כ אין הולד של קיימי יקיים ולא קתני יגרש ה"ת מפני שהיא יבמ ואם יתן לה גט כאשר... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

לא שמו כדן שיגרש וחי ערוקו כדאם לא כן מה הפסוד כשבעל באסור ומתני' כבא על יבמתו בתוך ג' חדשים א"כ אין הולד של קיימי יקיים ולא קתני יגרש ה"ת מפני שהיא יבמ ואם יתן לה גט כאשר... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

לא שמו כדן שיגרש וחי ערוקו כדאם לא כן מה הפסוד כשבעל באסור ומתני' כבא על יבמתו בתוך ג' חדשים א"כ אין הולד של קיימי יקיים ולא קתני יגרש ה"ת מפני שהיא יבמ ואם יתן לה גט כאשר... דף יח פירק אף על פי: דף ס: ומיום כתיבת הנט כו' עד משכתבו לה כב דביטוי:

מגדל משנה הלכות גירושין נשים רצא

אלא שמדין אותו מפי טעבר על גורת חכמים ואף על פי שפירש ואם ברח ברייתו מביתו מן הכדו רמו לדבר בלות מכפרת עון ומכל מקום יש מפרשי זל שמדין בדיעתו שהכדו הוא עד שיגרש וכופין אותו לגרש ואם ברח ערוקה מסתייה ומה שכתב אבל כנס לא סגי ליה בלא גרושין יש מן המפרשים סוברין כן ויש אומריין דהוה לכנסאם ברח ערוקה מסתייה ומה שכתב וכל שמפריש אותה אחר ז' וכו' היא חומרא יתירה ואין לה סמך בגמרא וכבר נחלקו עליו בזה הרמב"ן והרשב"א זל ודברי רבנו נראה להקל בשל דבריהם: וכן בדיקא במניקה זלתא חומרא אבל

מגדל עזו
כמה הוא זמן היניקה עד סוף ה הפרק פ"ק החולין ובכתובות פ"ק דף ע"א ע"ב

פרק שנים עשר

בתיך הזמן הזה מדאמריין בפרק אף על פי כתגרה אינו כופה ל להניק ולא הורה לו ל"ת לחלק בדבר מפני שאם מוכרה התינוק כופה לה הניק כדאיתא התם וכן פסק בשאלתות דלא שניא גרושה ולא שניא אלמנה תו' ומה וכתב בעל ס' שמעא בתשונת הגאון שאין כקראת מינקת חבירו אם פירשה מלהניקו וכתבתו למינקת שלשה חדשים קודם מיתת הבעל ע"כ: כ"כ רבנו גדולא רבנו מאיר דאמר לא יחזיר עולמית וכן פסקו התוספות כדפריש בה"ב ואף על גב דק"ל כר' מאיר בגזירותיו אבל לא בקנסותיו כדמוכח התם פרק החולין ע"כ:

וכן הורה הר' יוסף מאור לייכס כיון דכלה בלא ברכה אמור לבעלה כנדה שאין צריך גט אלא הפרש בעלמא ולא הודו לו כל גדולי הדור דמאי חומרא דכלה בלא ברכה ממינקת חבירו שניהם דרבנן ומה שאנו אומרים בפרק אף על פי מניקה שמת בעלה הרי זו לא מתאדא ולא תגשא כדן לפרש דאעפ"י שצריך ליתן גט כשאירס אעפ"כ קנס לא תגשא משום דבי יהודה דאפ"ל יכנסא מתיר בתוך ז' חדש ובשאלתות דרב אחאי פרשת יורא כתוב גבי מעוברת חבירו ומינקת חבירו דהיכא דעבר וליכנס או קדיש מפק"ל גבישאל מיניקה כה ועיין בתוספות פרק החולין ע"כ:

וכן הורה הר' יוסף מאור לייכס כיון דכלה בלא ברכה אמור לבעלה כנדה שאין צריך גט אלא הפרש בעלמא ולא הודו לו כל גדולי הדור דמאי חומרא דכלה בלא ברכה ממינקת חבירו שניהם דרבנן ומה שאנו אומרים בפרק אף על פי מניקה שמת בעלה הרי זו לא מתאדא ולא תגשא כדן לפרש דאעפ"י שצריך ליתן גט כשאירס אעפ"כ קנס לא תגשא משום דבי יהודה דאפ"ל יכנסא מתיר בתוך ז' חדש ובשאלתות דרב אחאי פרשת יורא כתוב גבי מעוברת חבירו ומינקת חבירו דהיכא דעבר וליכנס או קדיש מפק"ל גבישאל מיניקה כה ועיין בתוספות פרק החולין ע"כ:

כמה הוא זמן היניקה ארבעה ועשרים חדש חוץ מיום שנולד בו ומיום ש בלג גונא אסור וכן דעת רב אחא משבחא זל וכן נראה מן הגמרא כדן דמינקת דומיא דמעוברת ולזה הסכים הרשב"א זל וכתב נמי ד כבדושה ליקח בשהניקתו קודם שהתגרשה עד שהניקה אבל קודם הזמן הזה לא דהא אי בעיא לא תניק אותו כלל ואפילו בשכר כמו שכתב רבא פ"ב מהלכות אישות ע"כ דבריו: כמה הוא זמן מסק' דגמ' ובכתובות פרק אע"פ: ואפילו כתבה בנה שם בגמ' מפ' יטעם אמרו דרב כחמן שרי להו לבי ריש גלותא כ בשכתבו למניקה משום דמתפטו איכסי מיניהו ולא הדרי בהו ויש מפרשי דמ' שפסקו כן ואמרו דלא דיוקא לבי ריש גלותא לא לכל הדומה להן בנה ויש מי שכתב שאפילו באיניש דבעלמא אם כשבעה המקל להניקו כל ימי הנקיטה שמו' ואין זה עקר שרבו ומהלכות לא זכירו הא דריש גלותא או שהם סבורים ש שאינה הלכה או שלא אמרו אלא בדיני גלותא כדיוקא שמדע לכל פחדם על הגירות וכתב הרשב"א זל בתשובה דאפילו לריש גלותא כל זמן שהניקה האם עד שמכיר לא תכנסא אלא כופין אותה ומינקתו מפי סכנת הולד כמו שזכר רבא פ"ב מהלכות אישות: מת בנה שם פסק הלכה בגמרא: עבר ונשא מעוברת או מניקה בתוך זמן זה ויצ' בגט ואפילו היה בהן ואם היה ישראל' יחזרנה לו אחר כך הדין של מניקה: נשא וברח ולאחר זמן בא וישב עם אשתו אין בכך כלום: אירס מעוברת או מניקה אין כופין אותו להוציא ולא יכנס עד אחר זמן היניקה או עד שימות הולד:

פרק שנים עשר

האשה
שבאה ואמרה אש איש הייתי וגרושה אני נאמנת שהפה שאסר הוא הפה שהתיר: הוחזקה אשת איש ובאה ואמרה גרושני בעלי אינה נאמנת להתיר עצמה לשוק אבל פסלה עצמ' לכהונ' לעולם ואם מת בעלה חוששי' לדבריה וחולצרת ולי' מתיבבמת: היו לה שני עדים שהיא גרושה אף על פי שאין שם גט הרי זו תנשא לכתחלה: הוציאה

מת בנה שם פסק הלכה בגמרא: עבר ונשא בגמרא פרק החולין: נשאה ונדה לפי דעת הר"א זל שאמר למעלה דכנסו תוך ז' אפילו ברח כופין אותו להניא כ' תקאוש כופין אותו להניא אבל רבנו סבור דבכל גונא ערוקה מסתייה: אורם מעוברת ינא זה לרבנו ממה שאמרו שם ואם נשא יוניא משמע דוקא נשא אבל קדש לא דאם איתא לי' שמועין קדש וכ' נשא ונהו קנת סיוע למה שה' סבור במאדס תוך ז' שאין כופין אותו לגרש זהו דעתו זל:

פרק שנים עשר

האשה
שבאה משכה בכתובות פרק האשה שכתארמלה וה' משה הכהן זל הגיה על רבנו בזה הלשון הגנה שהיה לו לרבנו לפרש והוא שאומר תוך כדי דיבור אבל לאחר זמן מרובה לא מהימנה כי היכי דאמריין לכתבי וטעורא אני דאיכה כאמנת אם תאמר היום כשכתי ולאחר שנה תאמר טעורא אני וז' ע"כ וגם כן ראיתי לקנות מפרשים שכתבו דרך פשיטות דמשכתבו בתוך כדי דיבור הוא ולולי שהם אמרו כן ולא מצאתי מי שכתב בדבור שאפילו לא שמוטרת את עצמו מנד אחר והכל אפשר שהיא אמית כיון שאין לנו איסור אלא מפייה ודאי אפילו לאחר כדי דיבור כאמנת שהרי אפילו בחזרת מדיבורה ובגון שאמרה אשת איש אני עכשיו וחזרה ואמרה למחר פנייה אני ולא הייתי אשת איש כל זמן שכתבה אמתלה לדבריה כאמנת כבזכר פט מהלכות אישות כ' בשאמר אשת איש הייתי שיכולה לומר אחר כדי דיבור גרושה שהרי איכה עוקרת דבורה הראשון ויש קנת סיוע לזה דא"כ אדתי' סופא דמתניתי' ואם יש עדים שהיתה אשת איש והיא אומרת גרושה אני איכה כאמנת לשמע' רבותא דאפילו ליכא עדים אלא שהיתה אומרת אשת איש הייתי ולאחר כדי דיבור אמרה גרושה אני איכה כאמנת ולא ידעבא דכ' הוחזקה בעדים דהשתא בשלא הוחזקה אלא מעצמה איכה כאמנת דמשמע דדיבור אחד הוא לא הוצרכו לפרש כן דמשמ' דכנת אשת ועוד דאם איתא לא היה שתיק גמ' לפרשי והיא שאמרה תוך כדי דיבור ויש לדחות בזה דמשמע דדיבור אחד הוא לא יוכלין לחזור בהן ותרבו לאנטרי' דהיה הוא והם זל הקשו לפי דעתם למה לי משום הפה שאמר הוא הפה שהתיר דכיון דתוך כדי דיבור הוא לא יהא אלא חזרה הא יכולין לחזור בהן ותרבו לאנטרי' דהיה אמיתא דכיון דעומדין בדבורין הן אלא שדן מתירין עצמו מנד אחר אפילו תוך כדי דיבור לאזכר כמייניהו ונלכחי אנטרי' הפה שאמר ע"כ דבריה ומצאתי בשם רבי' יחיאל זל שהאומרת אשת איש הייתי ולאחר זמן אמרה פנייה אני איכה כריכה אמתלה וכאמנת דאשת איש הייתי משמע דעכשיו פנייה היא ע"כ וזה מסכים לדברי שאין דין המטה דוקא תוך כדי דיבור: הוחזקה אשת איש זל הוא סוף המשכה שכתבת למעלה ואם יש עדים שהיתה אשת איש והיא אומרת גרושה אני איכה כאמנת ובגמרא ב'לשונות איכא מ' דאם משכחת בלוי עדים הרי זו לא תגא ואיכא מאן דאמר תגא ופסק ר"ח במאן דאמר תגא וכן הסכימו הרמב"ן והרשב"א זל בהלכות לא כוכר זה גס רבינו לא כתבו וסמכו להם מפני שמשמע איכה כאמנת בסתמא הוא שאף אם כשאת תגא ומה שכתב רבינו אבל פסלה עצמה לכהונ' וב' פשוט הוא דשויא אנטפשה חתיכה דאיסורא וכאמנת להחמיר אבל לא להקל ומתבאר כן ביבמות בפרק האשה שלום בדומה לזה: דהו לה בעדים זה פשוט ומתבאר בפרק האשה שכתארמלה: הוציאה

כיון דאמריין סוף איהו עכ"ל היום...
אמר איש הייב ולייתא אל גרושה...
אמריין לה אמתלה חזרת איכין וזו...
דין חכין חזרת לן משכח סתמי...
איהו בזמן חזרתו ל' חזרין באם...
איהו מיכין שהפסיק אמתלה לכת...
אמריין עכ"ל כהדין חזרתו...
אמריין הנה לן נזיפא ל' חזרין...
כזו אמרה דעתי הנה חזרת אמת...
איש הייב הייב הייב סתמי...
איש בע' אמריין נהפך הייב ונעשו...
דאיהו לן חזרין ל' חזרין וזו...
בפרק א' אמרה כ' הייב עשה...
דנתן אמריין חזרתו חזרתו ל' חזרין...

מגדל עז

הלכות גירושין

מגדל משנה

הנזיפה נט מתחת ידה עד כמו שביארנו :

כתב הרמב"ם ז"ל אומר אכי שיתקיים בחותמו חף על פי שלא יבא עליו ערער עכ"ל ואני אומר כל אה הולך לפי שטחו שביארתי למעלה והוא תלמי במחלוקת דבר ורמב"ם דריש מכלתין דניטין ודע"ל ז"ל כרמב"ם וכו' דליכא ערער לא חיישינן ו

הוציאה נט מתחת ידה כבר דביב: פ"ז שהאשה המנויאה נטה אליה צריכ' לקיימו כל זמן שלא קרא עליה ערער וטעם הארכתו בעצמו וראויתו ובה שנות כח' : א"א יתקיים בחותמו חף על פי שלא קרא הנכחתי לדעת רבינו ומה שכתב רמב"ם

הנזיאה נט מתחת ידה ואמרה גרשני בעלי זה הרי זו נאמנת ותנשא בו א"ת שאינו מקיים כמו שבארנו בא הבעל וערער אם אמר לא נתתו לה לא נפל ממני ומצא אותו אינו נאמן שהרי הודה שכתבו לה והרי הוא יוציא מתחת ידה אבל אם הבעל על תסירה היה פקדון היה מעולם לא כתבתו מווייף הוא יתקיי בחותמו או בעדי מסירה כמו שבארנו ואם לא נתקיים אינה מגורשת להיות מותרת לאהרם אבל פסלה נפש מכהונה כמו שבארנו שהרי פסלה עצמה בהודאת פיה ועשתה עצמ' כחתוכה של איסור : באה ואפדה בפני בעלה גרשתה ואבד גטי וח' אומ' לא גרשתך א"ת שיהיה ח' אשתו הרי זו נאמנת חזק א"ן אשה מעיזה פניה בפני בעלה : אמר דאמי הכי בשליהי כדרי מדפרי' סתמא דתלמודא כפרק הרש' מדרב המכוכא וכפ' דכתובות דחיק כולקו אמוראי התם כרב המכוכא וכן כפרק התקבל פרי' אמר רבי יוחנן מדרב המכוכא וכן בסוף גיטין מיימי לה התם וקא דבשליהי כדרים דמי לה דבא שמא לא פליגי ודימיא ב בעלמא הוא דקאמר אל פליגי מ"מ הילכתא כרב המכוכא ומ"מ חרי דוק לענין כיתוב מדאמרין אבל לא לענין כיתוב מדאמרין שיליה הכותב הכע שאין טעם עידי גירושין דמנו דיכול לומר לא גרשתיה יכול לומר גרשתיה וכתתיה לה כתובתה תוספות :

הנזיאה נט מתחת ידה כבר דביב: פ"ז שהאשה המנויאה נטה אליה צריכ' לקיימו כל זמן שלא קרא עליה ערער וטעם הארכתו בעצמו וראויתו ובה שנות כח' : א"א יתקיים בחותמו חף על פי שלא קרא הנכחתי לדעת רבינו ומה שכתב רמב"ם

הנזיאה נט מתחת ידה כבר דביב: פ"ז שהאשה המנויאה נטה אליה צריכ' לקיימו כל זמן שלא קרא עליה ערער וטעם הארכתו בעצמו וראויתו ובה שנות כח' : א"א יתקיים בחותמו חף על פי שלא קרא הנכחתי לדעת רבינו ומה שכתב רמב"ם

הנזיאה נט מתחת ידה כבר דביב: פ"ז שהאשה המנויאה נטה אליה צריכ' לקיימו כל זמן שלא קרא עליה ערער וטעם הארכתו בעצמו וראויתו ובה שנות כח' : א"א יתקיים בחותמו חף על פי שלא קרא הנכחתי לדעת רבינו ומה שכתב רמב"ם

הנזיאה נט מתחת ידה כבר דביב: פ"ז שהאשה המנויאה נטה אליה צריכ' לקיימו כל זמן שלא קרא עליה ערער וטעם הארכתו בעצמו וראויתו ובה שנות כח' : א"א יתקיים בחותמו חף על פי שלא קרא הנכחתי לדעת רבינו ומה שכתב רמב"ם

הנזיאה נט מתחת ידה כבר דביב: פ"ז שהאשה המנויאה נטה אליה צריכ' לקיימו כל זמן שלא קרא עליה ערער וטעם הארכתו בעצמו וראויתו ובה שנות כח' : א"א יתקיים בחותמו חף על פי שלא קרא הנכחתי לדעת רבינו ומה שכתב רמב"ם

הנזיאה נט מתחת ידה כבר דביב: פ"ז שהאשה המנויאה נטה אליה צריכ' לקיימו כל זמן שלא קרא עליה ערער וטעם הארכתו בעצמו וראויתו ובה שנות כח' : א"א יתקיים בחותמו חף על פי שלא קרא הנכחתי לדעת רבינו ומה שכתב רמב"ם

וכן אס שמע מערכאות ביום שרק כל הנט: דקלח: ומכר כאן בהלכות: גוי שהתחיל להסיח פרק האשה נרה מעשה צבני לוי שהלכו לטעור נחלה אחד מקום וקניינהו בפי כרס בחזרתן אמרו לכו פדוקות איה חבלו אמרה להם מת וקברתו והשואו את אשתו ובמראה פדוקות גויה היתה ומסיחה לפי תומה היתה זה מקלו וזה תרמילו וזה קבר שקברתו וזה אשה שאשה הא איה חכריו קאמרי לה ותרבו כיון דחזרתהי בוכה אמרו לה איה חכרנו אמרה להם מת וקברתו עכ ובהלכות שמעין מהא דקיבא דמתחיל גוי ומסיח לפי תומו חעב דקדרי ומגלין מילתא מיניה שפיר דמי ולא כפיח מתורת מסיח לפי תומו עכ

וכתבארי דברי רבנו וכתב הרשב"א מדיקא ויהא איה חכריו שמעין רכל שאומרוין לו איה פלונו שהלך עמך אין זה מסיח לפי תומו עכ כבר הודענו מה שכתב בבאן שאם אמר העד ראיתי שמת ששאלין אותו אויבו כיצד דבר ברור הוא שאף על פי שכשהוא אומר שמעתי שמת אין לנו יודעין האמת והוא הקטן כיצד היה יודע שמת ועל מה היה אומר כן אין דנין אפטר משאי א אפטר דהכא כיון דאפטר דאפטר יודאי שאלו אותו שיש לחשוט שמה הוא אומר בדיומה לו וקראיה מעד אחד ב במלחמה דהיינו ליה כמו שכתב למטה וכראה שרבינו הובא זה ממה שאמרו שם מעשה צבני אמר שכל להוציא אשה למנו דבי ערפון אמר לו בני היך אתה בעדות אשה זורקת עמו שני' פעמי וכוון דבריו והוא ר' ערפון את אשתו ואמרו שם דתבא' כיתה דתבא' אין בודקין עירי כשיברישו וחקיקה ר' ערפון ר' עקיבא אומר בודקין עירי כשיברישו וחקיקה ואעב' דקל כתבא קיא כמו שכתב עכ' לא פליגי לא בדרישה וחקיקה אבל למד כיצד היא כע' מודו דלי לא לימא תקן אין בודקין עירי כשיברישו כלל ועוד דאין להקל בלא שאמרו חכמים כפי' אפטר סהם טועין נכ בדברים שאמרו חכמים שאין דנין אותם כמות והם סבורין שמת כמו שכתבארו בסמוך:

נאה וכמה טובה עשה עמי או שהיה מסיח ואומ' כשהייתי בא ברך נפל פלוני שהיה מחליך עמנו ומת ונתנו לרבר זה כיצד מת פתאום וכיצא ברברים האלו שהן מראין שאין כוונתו להעיד הרי זה נאמן וישראל ששמעו כנוי ה המסיח לפי תומו מעיד ששמ' ממנו ותנש' על פי בראשלא היתה שם אמתלא אבל אם היתה שם אמתלא בשחת הגוי שמה לא יתכוין אלא לרבר אחר כמו שאמ' לאח עשה ל' כך וכך שלא אהרונאיתך בדרך שהרנתי פלוני אין זרה מסיח לפי תומו שכוונתו לחטיל א'מרה על זרה וכן אם שמע מערכאות של גוים שאמרו הרגע פלוני אינן נאמנין שהן מחוקין דיי עצמן בכוב כרי להטיל א'מרה וכן כל כיוצא ברברי אלו: גוי' שחסיח לפי תומו תחלה אעפ' ששאלו אותו אחר כך וברקותו ע' שפירש כל המאורע הרי זרה נאמן ומשיאין על פיו: כבר הודענו שהעד שאמר שמעתי שמת פלוני אפילו שמע מאשה ששמעה בעבר הרי זרה כשר לעדות אשה ומשיאין על פיו אבל אם אמר העד או האשה או העבר מר פלוני ואני ראיתי שמת שואלן אותו והוא ראי' ובמה ידעת שמת' את העד ברבר ברור נאמן ואם העד ברברי שרובן למיתה אין מש' את את אשתו שאין מעדין על האדם שמת אלא בשראוהו שמת וראי' ואין בו פסק: כיצד ראוהו שנגל לים אפילו טבע בים הגדול אין מעדין עליו שמת שמה יצי' במקום אחר ואם נפל למ סמקובצין כגון בור או מער' שעומד ורואה כל סביבו ושהה כדי שתצא נפשו ולא עלה מעד עליו שמת ומשיאין את אשתו וכן אם השליכוהו בים והשליכו מצודה אחריו והעירו ממנו אבר שאי אפשר שנטל מן החי וידיה הרי זה מעיד עליו שמת ומשיאין את אשתו: ראוהו שנפל לגוב אריות ונמרו וכיצא בהן אין מעדין עליו אפטר שלא יאכלוהו: נפל לחפיר' נחשים ועקרבים או לתוך כבשן האש או לתוך זורה רותח' כשתק' לגבי ד' יהודה דן מלאת יין או שוקן או ששחבו בו שני סימנין כשתק' דאמר מישיטין או רובן אפילו עמד וברח מעדין עליו שמת שוראי:

מגיד עזו וכן אס שמע מערכאות של גוי' עדי הרי זה מעדין עליו שמת פרק דק קכא קכב האשה פתרה בימי תומו כגביטין דק קכא פרק כל הנט ומביאה ל' חלפס זל בהלכות סוף יבמות: ער

ל' דלא כירושלמי דאמר אמי אומר נכשנו לו כשים כחכמה מישאל ועזריה: סופי למות וכן כל כיוצא בזה מדברים שאי אפשר שיהיה לא ימות מיד בזמן קרוב הרי אלו מעדין עליו: ראוהו צלוב והעוף אוכל בו אעפ' שרקרוהו או ירו בו חיצו' אינו מעיד עליו שמת ואם ראו העוף אוכל בהנש' ויצאה בנטילתו כגון מוחו או לבו או בני מעו הרי זה מעיד עליו שמת:

ראוהו סם מים שאין להם סוף אמר אביי כל שיעמד ורואה מד' תמונה עכ' עיר שם אמר ד' יום' מעשה בסומא סירד לטובל במעבר יורד מושבו אחריו ושהו כדי שתכנסם וקשאו את כשותיהן: וכן אם השליכוהו בים סם מעשה באחד ששלטוהו ליה ולא עלתה בידם אלא רגלו אמרו חכמי' מן הארכובה ולמטה כל גופו בלא אין משיאין את אשתו דחוששין שמה ארזו הלך לו חמקין זה ורגל זה מאדם אחר היה והביא ראיה לזה שחוששין שמה ארזו הלך לו וזה שעלו אחריכא הוא והביא דברי רבנו וכתב עליו ושמא בלא כתגלה מן העין עד שעלתה רגלו בידם קאמר עכ' וכן כראה שרבינו כותבו היא כשיולד להם שאותו אבר הוא מאותו האיש ויהו שכתבו והעלו ממנו אבר שידע שהוא ממנו האבר ההוא וכתב הרמב"ן והרשב"א זל כדנין המשכה שלא התעריה אלא לאחר ז' חדש לפי שירוע סדרפה אינה חיה זכ' חדש וכן אמרו בירושלמי דבי חני בעא ק מי רבי יוסא לא מסתברא כן כותבין לו שהיה אמר ליה אף אכא סברי כן: ראוהו שנפל לגוב אריות בריתא שם: נפל לחפירית כחשים כריתא זס ופסק כתקן: לתוך ממו כגון שהוא עמוק הוא לתוך מדורה אין מעדין עליו שמת ואם היה שמה עליו כד' ששקף עכ'ל: או לתוך זורה רותח' ליונה מלאה מים ושמן מעדין עליו וכתב הרשב"א זל ופסק ליונה זל מים לא נזכר אם מעדין עליו אם לא ומדברי רשי' זל שמעדין עליו וכן כראה בירושלמי דמיס ויין לגבי האן חד ריבא אית להו עכ' דבריו: או ששחבו בו שני סימנין כשתק' דאמר מישיטין או רובן אפילו עמד וברח מעדין עליו שמת שוראי:

נראה ומה שכתב הרמב"ם בפרק האשה נרה מעשה צבני לוי שהלכו לטעור נחלה אחד מקום וקניינהו בפי כרס בחזרתן אמרו לכו פדוקות איה חבלו אמרה להם מת וקברתו והשואו את אשתו ובמראה פדוקות גויה היתה ומסיחה לפי תומה היתה זה מקלו וזה תרמילו וזה קבר שקברתו וזה אשה שאשה הא איה חכריו קאמרי לה ותרבו כיון דחזרתהי בוכה אמרו לה איה חכרנו אמרה להם מת וקברתו עכ ובהלכות שמעין מהא דקיבא דמתחיל גוי ומסיח לפי תומו חעב דקדרי ומגלין מילתא מיניה שפיר דמי ולא כפיח מתורת מסיח לפי תומו עכ

נראה ומה שכתב הרמב"ם בפרק האשה נרה מעשה צבני לוי שהלכו לטעור נחלה אחד מקום וקניינהו בפי כרס בחזרתן אמרו לכו פדוקות איה חבלו אמרה להם מת וקברתו והשואו את אשתו ובמראה פדוקות גויה היתה ומסיחה לפי תומה היתה זה מקלו וזה תרמילו וזה קבר שקברתו וזה אשה שאשה הא איה חכריו קאמרי לה ותרבו כיון דחזרתהי בוכה אמרו לה איה חכרנו אמרה להם מת וקברתו עכ ובהלכות שמעין מהא דקיבא דמתחיל גוי ומסיח לפי תומו חעב דקדרי ומגלין מילתא מיניה שפיר דמי ולא כפיח מתורת מסיח לפי תומו עכ

מגיד משנה

נשים רצה

הלכות יבום וחליצה פרק ראשון

מצות

עשה מן התורה זה מבואר בכתוב כמו שכתב רבנו וכו' בהרבה מקומות מן התורה: אינו צריך זה מבואר בהרבה מקומות ביבמות וכתבאר פרק שני שמדבריהם צריך לקדשה קודם ביאה וכן כתבאר פרק כב מהלכות אישות שאם אין לה כתובה מראשון תקימן לה חכמים משני:

מגדל עון

הלכות יבום וחליצה

הלכות יבום וחליצה

ישבבללן שלש מצות שתי מצות עשה ואחת מצות לא תעשה וזהו פרטן:

פרק ראשון

מצות

עשה מן התורה שייבם עד יבמות

פרק קמ"א דיבמות: שזו אשתו דף כג שהקנו לו מן השמים פ' י"ט מותרו: דף פ"ו וכתובתה על כספי בעלה שמת דיבמות פרק החולץ ובכתובות דף ל"ג פרק האשה שפלו לה ופרק קמ"א דקדושין וכו' מקומות: דף י"ד זה שכתב בתורה כו' עד ומן היבום פרק החולץ וסוף פרק קמ"א דכבודות דף ל"ג ופ"ב דיבמות: אפילו היה לו זרע מומר כו' עד שכבר שחררו פ"ב דיבמות: מי שמת והניח אשתו מעוברת כו' עד מדברי סופרי ולא מתובמת פרק החולץ: מי דף ל"ט

א לייבם: ב לחלוץ: ג שלא תינשא יבמה לאיש זר עד שתסור רשו היבם מעליה והאשה שהיא ראויה ליבום נקראת זקוקה ליבם ורשות היבם נקראת זיקרה וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

מצות

עשה מן התורה שייבם אדם אשת אחיו מאביו בין מן הנישואין בין מן הארוסין אם מת בלא זרע שנאמר וכן אין לו יבמה יבא עליה: ומן התורה אינו צריך לקדש יבמתו שזו אשתו היא שהקנו אותה לו מן השמים א"א יבוא עליה וכתובתה על נכסי בעלה שמת: לארצה ליבם או שלא רצתה היא הרי זה חולץ לה ואחר כך תהיה מותרת להנשא לאחר ומצות עשה מן התורה לחלוץ אם לא רצה ליבם שנאמר וחליצה נעלו וכו' ומצות יבום י' אע"ג דבעלמא' קודמ' למצו' מצות יבום קודם חליצה: זה דיבה נסיפרי עקל שנ' בתור' ובן זקקה לקדים ל' אין לו אחר לחליצה לשון רבי' הבן ואחבת שמחה: או זרע הבן או זרע הבת ה' הואיל ויש לו זרע מכל מקום ובין מאשה זו בין מאחרת הרי זה פוטר את אשתו מן החליצה ומן היבום אפילו היה לו זרע ממזר או עובר עבודה זרה הרי זה פוטר את אשתו מן החליצה ומן היבום אבל בנו מן השפחה ומן הנכרית אינו פוטר את אשתו שזרע הבן מן השפחה עבדים והבא מן הגויה גוים וכאלו אינם הרי הוא אומ' בשפחה האשה וילדיה תהיה לארזונה מלבד שולדה כמותה ובגויה הוא אומר כי יסיר ארת בנד מאחרי מסד אותו מליחשב בקהלא אף על פי שנשתחרר בנו מן השפחה או נתייר בנו מן הגויה הרי הן כשאר הגוים והמשוחררים ואינם פוטרין את אשתו הרי שהיה לו בן מן השפחה שלו ושחררו ושחררה ונשאת ומרת בלא זרע הרי זה תתייבם לאחיו ואע"פ שבנה ממנו קיים שכבר שחררו: מי שמת והניח אשתו מעוברת אם הפילה אחר מותו הרי זה תתייבם ואם ילדה ויצא הולד חי לאויר העולם אפילו מת בשעה שנולד הרי אמו פוטר מן החליצה ומן היבום אבל מדברי סופרים עד שיודע בודאי שכלו לו הדרשיו ונולד לתשעה חרשים גמורים אבל אם לא נודע לכמה נולד אם חי שלשים יום הרי זה וולד קיימא ופוטרי נשי אביו מן החליצה ומן היבום ואם מת בתוך השלשים אפילו ביום השלשים בין שמת מחולי בין שנפל מן הגג או אכלו ארי עיניו כה' אבל פ"ט הרי זה ספק נפל ספק בן קיימא וצריכה חליצה מדברי סופרים אבל לא תתייבם: מי נפ"ל ליעזר דמילה:

לא רצה ליבם מה שכתב רבנו בכאן או שלא רצת היא הוא כפי דעתו ז"ל שהו' סבור שהאשה האומרת מאים עלי כופין הבעל לנרשה וכן הוא סבו ביבמה שכופין היבם לחלוץ וכן כתבאר פרק שני ושם אכתוב בדיון זה ומה שכתב ומוכח יבום קודמת כך מ' מסק': דגמורא פר' החולץ ומבואר בהלכות יבום שם:

זה שכתב בתורה מבואר בהרבה מקומות ומהם פרק כ"ד: דף כ"ב: מי שיש לו בן מכל מקום פוטר את אשת אביו מן היבום ותייב על קוללתו ועל מכתו ובנו הוא לכל דבר חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית ונאמרנו בבגו' מכל מקום לאיתנוי מאן לאיתנוי מומר ומה שכתב רבינו שטעם בן השפחה הוא ממה שכתוב האשה וילדיה מבואר בקדושין פר' האומר ובה שם כוכר טעם בן השפחה הככרית שהיא מדכתיב כי יסיר את בנך מאחרי ויש מפרש אותו בדרך אחר ואין זה מעלה ומוריד בעקר הדיון: הרי שהיה לו בן דין זה הוא פשוט ומוסכם בשפחה שלא היתה שלו בשעה שכתבנו מהבן הזה לפי שאין הבן הזה חשו' כבנו לשום דבר כמו שכתבאר אבל משפחתו הוא לפי שטעם שכתב פי' מהלכות גרושין ושם כתב הוא שיש מן הגאונים ז"ל שהקירו שמי שיש לו בן משפחתו חוששין לו ולא תתייבם אשתו שמא שחררה ואחר כך בא עליה וכבר הארבתנו פ"ד מהלכות פתולת לבאר דעתנו וראיתנו בזה:

עבדים והבא מן הגויה גוים וכאלו אינם הרי הוא אומ' בשפחה האשה וילדיה תהיה לארזונה מלבד שולדה כמותה ובגויה הוא אומר כי יסיר ארת בנד מאחרי מסד אותו מליחשב בקהלא אף על פי שנשתחרר בנו מן השפחה או נתייר בנו מן הגויה הרי הן כשאר הגוים והמשוחררים ואינם פוטרין את אשתו הרי שהיה לו בן מן השפחה שלו ושחררו ושחררה ונשאת ומרת בלא זרע הרי זה תתייבם לאחיו ואע"פ שבנה ממנו קיים שכבר שחררו: מי שמת והניח אשתו מעוברת אם הפילה אחר מותו הרי זה תתייבם ואם ילדה ויצא הולד חי לאויר העולם אפילו מת בשעה שנולד הרי אמו פוטר מן החליצה ומן היבום אבל מדברי סופרים עד שיודע בודאי שכלו לו הדרשיו ונולד לתשעה חרשים גמורים אבל אם לא נודע לכמה נולד אם חי שלשים יום הרי זה וולד קיימא ופוטרי נשי אביו מן החליצה ומן היבום ואם מת בתוך השלשים אפילו ביום השלשים בין שמת מחולי בין שנפל מן הגג או אכלו ארי עיניו כה' אבל פ"ט הרי זה ספק נפל ספק בן קיימא וצריכה חליצה מדברי סופרים אבל לא תתייבם: מי נפ"ל ליעזר דמילה:

קיימא אלא לא כודע אם הוא בן ז' או בן ח' ולא נמרו סימניו כו' וא"ל שדע רבנו הוא שהוא ספק כיון שלא נמרו סימניו ולא שהיה שלשים יום והספק הוא ספק בשל תורה והולכין בו להחמיר אלא שלעכ"פ מילה מלין אותו בשבת ממה כפ"ך שאם בן ז' הוא בדיון הוא שדחה שבת ואם הוא בן ח' הרי זה כפל ומחתיך בשר בעלמא הוא כמו הדברים אבל כללנו של דבר הוא שרבנו פוסק כרבי דאמר אשתהי בכל שנמרו לו סימניו וזהו דין הראשון שכתבתי ופסקו כרשב"ב דכל ששה ל' יום אינו כפל ואינו נאשתי' וזהו דין הב' ואם כודע שכלו לו הדרשיו כע' מודו שהוא של קיימא ואין צורך לדבר אחר מהו דין הב' זהו דבר תורה אבל חכמים החמירו בזה במקצת דברים ועבדין ירושה שהוא דבר מומן סבור רבנו שהעמידוהו על דין תורה ולא כתב רבנו פ"א מהלכות פתולת שטקן בן יימו שלא כלו לו הדרשיו אם היה אחר אמו שעה אחת ומה הרי זה כוחל ומכחיל ורובה לומר בשנמרו סימניו שזה קרוי וולד אבל אם לא נמרו סימניו ולא כלו לו הדרשיו כפל הוא קרוי כמו שכתב רבנו בהלכות מילה ולא רבו חכמים לשנות דבר בדיון קירושה מפני שכל דבר שנממן קולו של זה חומרו של זה וכדיון קרוי כתב פ"ב מהלכות רובא ושמידת כפ"ט שהקורב קטן שנולד פחות מן ט' שאינו כהרב עליו תיך שלשים ללדתו דבעי חרס מתרת או שהיו שלשים יום או שכלו לו הדרשיו אבל כבן ח' שלא שהה אף על פי שנתמרו סימניו אינו כהרב וזהו ששנו חכמים על דין תורה מפני שכוין שאין אמו מחשבין אותו כולד שלם לכל דבר אינו בדיון שהיא אדם כהרב עליו וידוע כל ספק פתולת להקל וכיוצא בזה כתב פ"א מהלכות אבל שאין מתחלצין אלא על מי שהיה שלשים יום או שכלו לו הדרשיו לפי שהקלו באבלות כמו שאמר הלכה כדברי המקל באבל וכאן בדיון החליצה כתב שדין תורה הוא כפי מה שכתבאר שכל שיבא הולד חי פוטר את אמו ומה שכתבנו סימניו שהוא קרוי

פ"ט ט"ז

הלכות יבום והליצה

מגיד משנה

ובשם

הבא

שהוא מקדש עם בנמרה שטר כתובת יבמין כיצד וכו' כתוב בעטור בשם נאון שמברך הוא ברכת כשואין וכמו שכתב רבנו :

על יבמתו אם בעל בלא מאמר קנה ולוקה מכת מדרות מדרבנן דרב מנדיד אמרין דמקדש בביאה : הבא על יבמתו הכל מוציא
שם ראש פרק הבא על יבמתו במשכה ובנמרה ופי' קנה שזכה בכחלה ויבאה בנט אהבא להנטיאה : ברא בשבתוון עם מבוחר בנמרה כלל מן
הגב ונתקע וביטן והשוק רבנו השכור לאלו והוא שיניע לשכרותו של לט וזהו שכתב שאינו מכיר כלום ופלד מהלכו אישות כתב שאין קדושין ומתעבין בדבר

מגיד עוז

כתבון להטיח בכותל עד מכל
קפ כג מקום פרק הבא על יבמתו :
יבמה שכתביבמה עד אחר שכנסה
קפ קיא יב בימות פרק בית שמאי : מי
שמת והקניח אחים עד אשר תלד
קפ לט היבמה פרק הקולץ : לא רעה
הגדול עד כופי' אותו לחלון ביבמו'
קפ כד פרק שבי : אמר הגדול עד חלון
שם או יבם פרק הקולץ : וכן אם
שם היה הגדול עד חלון או יבם פרק
הקולץ : יבמה הראויה ליבום
קפ פד עד כשאר אלמנות פרק אף על פי :
קפ כד עד לא מרדה פב דיבמות :
כתב

ובשם שהוא מקדש את יבמתו כך הוא מברך ברכ' נשואין בעשר וכותב
כתובה כדין כל נישא איש' הבא על יבמתו ולא עשה בה מאמ' קנה קנין
גמור ואינו צריך לחזור ולקדש אחר הבעלה ומכין אותו מכת מדרות
וכותב לה כתובה : הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין
ברצון בין שהיה הוא מזיד והיא שוגגת או אנוסה בין שהיתה היא מזידה
והוא שוגג או אנוס בין שהיה ישינה ב' שהיה עירה בין שבא עלי' כדרכה
בין שלא כדרכה אחר המעור ואחר הגומ' קנה : ברא שנתכוון לבעול אבל
אם נפל מן הגב ונתקעה בו או שבא עלי' שכור שאינו מבי' כלום או ישן לא
קנה : נתכוון להטיח בכותל והטיח ביבמתו לא קנ' להטיח בבהמ' והטיח
ביבמתו קנה שהיה נתכוון לשום בעלה כמ' : יבמה שנתייבמ' גורש' בתוך
שלושים יום ואמרה לא נבעלתי אף על פי שהוא אומר בעלתי כופין אותו
שיחלוץ הואיל וקדם וגרשה בנט ואם עדיין לא גירש כופין אותו שיבעול
או יחלוץ ויוציא בנט : גירשה לאחר שלשים יום והיא אומר' לא נבעלתי
מבקשים ממנו שיחלוץ לה ואם היה מודה שלא בעל כופין אותו לחלוץ
היא אומרת נבעלתי והוא אומר לא בעלתי אינה צריכה הליצה שאין זה
נאמן לאוסר' על כל אדם אחר שכנסה : מי שמת והניח אחים רבים מצוה
על הגדול לייבם או לחלוץ שגוהיה הבכו' אשר תלד מפי השמוע למרו

זה : נתכוון להטיח
בכותל מימרה כלשוקה שם :
יבמה שכתביבמה פרק בית
שמאי ויבאה היבמה
שאמרה בתוך שלשים יום לא
כבעלתי כופין אותו עד שיתלך
לה' ובנמרה הקדש עד שכתבין אותו
לחלון ככפהו ליבם ומתוך כך כשגט
יבא מתחת ידה תביא יבמה
שאמר בתוך שלשים יום לא נבעלתי
בין שהיא אומר' כופין אותו שיתלך
אומ' לא נבעלתי כופין אותו שיתלך
לה' לאחר שלשים יום מבקשין ממנו
שיחלוץ לה היא אומר' כבעלתי וה'
אומ' לא בעלתי קריזו יבאה בנט
הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא
כבעלתי אף על פי שחזר ואמר לא
בעלתי צריכה גט וחליצה הקנין
שכיהם מוידים דאמ' לקמיה דרבי
אמר להו חלוץ' לה אמר' לי' והקני'
צריכה גט וחליצה אמר' להיא ת
תביא תביא עכב' כלכו' ועתה
אבאר דעת רבננו מה שכתב יבמה
שכתב וכו' דין המשך שהעמימות
בשגט יבא מתחת ידה ופירשו אל
דהנט זהו כתב עכשיו דאי קודם
כניסה אפי' לאח' ל' יום היתה היא
כאמרת לומר לא נבעלתי דכיון
דאיכא איסור' מוקי כפשי' מלבעול
וכתב רבינו ואם עדיין לא גרש
שיפז' אותו לבעול או שיתלוקו וינע'
בנט כך היא עקר הכסחא ויש ס'
ספרים כתוב בהן או יוציא בנט וטענתו מופר הוא דמדי' גט בלבד אינו פטורה כיון שאומרת לא נבעלתי לא תרתי בעי' והטעם לזה דכיון דאיהו אמי כבעלתי חיישי'
לה וצריכה גט וכיון דאיהו אמרה לא נבעלתי צריכה חליצה דלענין אסורא ספקא הוא לדידן : וזהו דין הכריתא דקתני' האומר בעלתי והיא אומר' לא נבעלתי אף
על פי שחזר ואמר לא נבעלתי צריכה גט וחליצה ויש מפרשים אותה לאחר שלשים יום וכראה מדברייהם דתוך שלשים יום אינה צריכה אלא חליצה אבל אחר שלשים
צריכה גט לפי שהוא כאמ' לגמר בעלתי וחליצה משום דאיהו שויה אנפשה חתיכה דאיסורא ואין כראה מדברי רבנן לא תרי' בכו' דסופא דברייתא בכל זמן ק'
בין לאחר ל' בין לתוך ל' ועוד שמה שאמרו הנהו שניה מודין וכו' הוא אפילו תוך ל' ואעפ' שלא אמר מעיקרא בעלתי כדברי רש"י אל שפי ומעיקרא אמר בעלתי והטע'
דכל שכנסה אינה יבמה בלא גט אעפ' ששניה מודים שלא בעל משום דכיון שכנסה בעל' שמה יאמר' יבמה שכתביבמה יבאה בחליצה וכראה לי' דאיהו לוק'
ומה שאמרו שם בעל' מיניה הן צריכה דרב נחמן מרב' כחמן ברתה מהו אמר' לה וכו' מפני שאנו כופין ומבקשין כאסור' צרה ופרש' דאעפ' דאמר' יבמה לא נבעלתי
צרתה ודאי לא משתכח' דחזקה כוונת אה' האשה בעל' לא לתר' ואם כן היאך תהיה מותרת בלא גט וזה כראה דעת רבינו שכתב או יחלוץ ויוציא בנט ומשמע דכל
נוכח צריכה גט שאם דיוקא כשהוא אומר בעלתי היה לו לכתוב אף על פי שחזר ואמר בעלתי וכן כראה מן ההלכו' שאם כפרש' לא היה צריכין להביא קה' דליתא
שיהם מודים כיון שכבר כתבו הכריתא ככל' ומה שכתב רבינו גרשה לאחר שלשים יום מבוחר במשנה והטעם דאיהו שויה אנפשא חתיכה דאיסורא ולפיכך נר'ץ
חליצה ומה שכתב היא אומרת נבעלתי הוא כדרייתא וכראה שרבינו מפרשה אפילו תוך שלשים יום וזהו שכתב שאין זה כאמ' לאוסרה על כל אדם אחר שכנסה ולא
כתב אחר ששהא אבל רש"י אל פירשה דוקא לאחר ל' ודברי רבנו כראה לי' עקר דחזקה ככנסה בעולה וכיון שהיא אומרת נבעלתי כאמרת ולא גרעה מצרה שאמרו
שהיא מותרת בחזקה זו ולא כתבאר לי' למה לא נזכר דין הגרה בהלכות ודברי רבי' : מי שמת והקניח אחים משכה פרק כיצד מצוה בגדול ליבם ואם קדם
הקטן וזה ובנמרה תבו רבנן והיה הבכור מכהן שמנה בגדול ליבם אשר תלד פרט לאילוניות ורבינו פי' פשט הפסוק דרך המדרש ואמר שאשר תלד הוא על' האם
שילדה האחים הנוצ' בפרשה : לא רעה הגדול ליבם משכה בפרק החולץ מצוה בגדול ליבם לא רעה מחזירין על' כל האח' לא רצו חזירין אבל הגדול ואומרין
לו עליון מכה ליבם או חלון או יבם תלה בקטן עד שיגדיל או בגדול עד שיבא ממדינת הים או בחרש או שוטה אין שומעין לו אלא אומרין לו עליון מצוה או חלון או
יבם : אמר הגדול המתינו לי בכר כתבאר זה : וכן אם היה הגדול זהו בגדול עד שיבא ממדינת הים הכוזב במשכה ופי' אל קטן הכוזב רל' גדול בשנים
וקטן מאחיו : יבמה הראויה כך העלנו בהלכות בפרק אף על פי שכתבתי בפרק אגרת מרד על שומרת יבם וכן דעת המפרשים האחרונים אל משום דקומא לן דימנות
יבום קודמת למנות חליצה כמו שכתבאר פ"א וכתב רבינו וכופין את יבמה וזהו לפי דעתו אל שכתב בהלכות אישות פרק יד שכופין את הבעל לגרש אשתו כשהיא
מורדת ואומרת מאיך עלי' וכש ביבמה שכופין היבם לחלוץ לה ומה שאמרו מבקשים בקצת מקומות הוא כנתיבת כתובה אבל אם היא מפסדת כתובה כופין הבעל
לגרש והיבם לחלוץ זהו דעתו אל וכבר הארכתי שם בדעות החולקין עליו וכתבתי שאין לסמוך עליו וקצת המפרשים כתבו שאם היה יבם שאינו הנין שאין נותב'
עליו אגרת מרד וכן כראה עקר שלא אמרו על זה מכות יבום קודמת : ואם הימח אחיו כשיר רבות דיון אלנו שכתב רבנו מעבין מרד היבמה לא
כתבאר בפרט בנמרה אבל הם יוצאים מהקטן סברה כמו שכתבאר בכל אחד מהם מה שכתב שאותה שהיבם מובע ליבם היא המורדת הוא ברמ' שכיון שאי אפשר
ליבם אלא האחת והרשות בידו ליבם אי זו שירצה כמו שכתבאר אותה שהוא רובה היא המורדת שהרי הדבר תלוי בו ומה שכתב יחלוץ לה רובה לומר שכופין אותה
לחליצה והוא כפי דעתו שכתבתי בסמוך : היו היבמין רבים ונתבע זה מתבאר ממה שכתבתי למעלה מצוה בגדול ליבם וכיון שהיא אינה
רובה להתיבם למי שהמונה בו קריזו מורדת : אמר

בשם

שאינו מדבר אלא בבכור שבאחין כלומר גדול האחין יקום על שם אחיו המת חזר' שנאמר אשר תלד משמעו
אשר ילד' האם ואין משמעו אשר תלד' במה לה' רצה הגדול לייבם מחזירין על כל
האחין לא רצו חזירין אצל הגדול ואומרין עליו מצו' או חלון או יבם ואין כופין את היבם
לייבם אבל כופין אותו לחלוץ אמ' הגדול המתינו ליעד שיגדיל הקטן או ער' שיב' ההולך
או עד שיבריא החרש ונמלך בו ואם לא ירצה אני אייבם או אני אחלוץ אי' שומעין לו לא
אוכרין לו עליון מצוה או יבם או חלון וכן אם היה הגדול במדינה אחרת אין אחיו הקטן יכול לומר על אחי
הגדול הוא המצוה המתינו לו עד שיגיע אא אומרין לזה שהוא כאן יבם או חלון : יבמה הראויה ליבום שלא
רצתה להתייב' דינה כד' מורדת על בעלה וכופין את יבמה לחלוץ לה ותצא בלא כתוב' אמה אחיו נשים
רבות כל מי שיתבע היבם מהן ליבום ולא רצתה היא המורדת וחלוץ לה ותצא בלא כתוב' ושאר צרות' שלא
נתבעו נוטלות כתובתן כשאר האלמנות : היו היבמין רבים ותבע אותה הגדול ליבום והיא אינה רוצה בו
ורוצה באחיו אין שומעין לה שמצוה בגדול לייבם : אמר

ספרים כתוב בהן או יוציא בנט וטענתו מופר הוא דמדי' גט בלבד אינו פטורה כיון שאומרת לא נבעלתי לא תרתי בעי' והטעם לזה דכיון דאיהו אמי כבעלתי חיישי'
לה וצריכה גט וכיון דאיהו אמרה לא נבעלתי צריכה חליצה דלענין אסורא ספקא הוא לדידן : וזהו דין הכריתא דקתני' האומר בעלתי והיא אומר' לא נבעלתי אף
על פי שחזר ואמר לא נבעלתי צריכה גט וחליצה ויש מפרשים אותה לאחר שלשים יום וכראה מדברייהם דתוך שלשים יום אינה צריכה אלא חליצה אבל אחר שלשים
צריכה גט לפי שהוא כאמ' לגמר בעלתי וחליצה משום דאיהו שויה אנפשה חתיכה דאיסורא ואין כראה מדברי רבנן לא תרי' בכו' דסופא דברייתא בכל זמן ק'
בין לאחר ל' בין לתוך ל' ועוד שמה שאמרו הנהו שניה מודין וכו' הוא אפילו תוך ל' ואעפ' שלא אמר מעיקרא בעלתי כדברי רש"י אל שפי ומעיקרא אמר בעלתי והטע'
דכל שכנסה אינה יבמה בלא גט אעפ' ששניה מודים שלא בעל משום דכיון שכנסה בעל' שמה יאמר' יבמה שכתביבמה יבאה בחליצה וכראה לי' דאיהו לוק'
ומה שאמרו שם בעל' מיניה הן צריכה דרב נחמן מרב' כחמן ברתה מהו אמר' לה וכו' מפני שאנו כופין ומבקשין כאסור' צרה ופרש' דאעפ' דאמר' יבמה לא נבעלתי
צרתה ודאי לא משתכח' דחזקה כוונת אה' האשה בעל' לא לתר' ואם כן היאך תהיה מותרת בלא גט וזה כראה דעת רבינו שכתב או יחלוץ ויוציא בנט ומשמע דכל
נוכח צריכה גט שאם דיוקא כשהוא אומר בעלתי היה לו לכתוב אף על פי שחזר ואמר בעלתי וכן כראה מן ההלכו' שאם כפרש' לא היה צריכין להביא קה' דליתא
שיהם מודים כיון שכבר כתבו הכריתא ככל' ומה שכתב רבינו גרשה לאחר שלשים יום מבוחר במשנה והטעם דאיהו שויה אנפשא חתיכה דאיסורא ולפיכך נר'ץ
חליצה ומה שכתב היא אומרת נבעלתי הוא כדרייתא וכראה שרבינו מפרשה אפילו תוך שלשים יום וזהו שכתב שאין זה כאמ' לאוסרה על כל אדם אחר שכנסה ולא
כתב אחר ששהא אבל רש"י אל פירשה דוקא לאחר ל' ודברי רבנו כראה לי' עקר דחזקה ככנסה בעולה וכיון שהיא אומרת נבעלתי כאמרת ולא גרעה מצרה שאמרו
שהיא מותרת בחזקה זו ולא כתבאר לי' למה לא נזכר דין הגרה בהלכות ודברי רבי' : מי שמת והקניח אחים משכה פרק כיצד מצוה בגדול ליבם ואם קדם
הקטן וזה ובנמרה תבו רבנן והיה הבכור מכהן שמנה בגדול ליבם אשר תלד פרט לאילוניות ורבינו פי' פשט הפסוק דרך המדרש ואמר שאשר תלד הוא על' האם
שילדה האחים הנוצ' בפרשה : לא רעה הגדול ליבם משכה בפרק החולץ מצוה בגדול ליבם לא רעה מחזירין על' כל האח' לא רצו חזירין אבל הגדול ואומרין
לו עליון מכה ליבם או חלון או יבם תלה בקטן עד שיגדיל או בגדול עד שיבא ממדינת הים או בחרש או שוטה אין שומעין לו אלא אומרין לו עליון מצוה או חלון או
יבם : אמר הגדול המתינו לי בכר כתבאר זה : וכן אם היה הגדול זהו בגדול עד שיבא ממדינת הים הכוזב במשכה ופי' אל קטן הכוזב רל' גדול בשנים
וקטן מאחיו : יבמה הראויה כך העלנו בהלכות בפרק אף על פי שכתבתי בפרק אגרת מרד על שומרת יבם וכן דעת המפרשים האחרונים אל משום דקומא לן דימנות
יבום קודמת למנות חליצה כמו שכתבאר פ"א וכתב רבינו וכופין את יבמה וזהו לפי דעתו אל שכתב בהלכות אישות פרק יד שכופין את הבעל לגרש אשתו כשהיא
מורדת ואומרת מאיך עלי' וכש ביבמה שכופין היבם לחלוץ לה ומה שאמרו מבקשים בקצת מקומות הוא כנתיבת כתובה אבל אם היא מפסדת כתובה כופין הבעל
לגרש והיבם לחלוץ זהו דעתו אל וכבר הארכתי שם בדעות החולקין עליו וכתבתי שאין לסמוך עליו וקצת המפרשים כתבו שאם היה יבם שאינו הנין שאין נותב'
עליו אגרת מרד וכן כראה עקר שלא אמרו על זה מכות יבום קודמת : ואם הימח אחיו כשיר רבות דיון אלנו שכתב רבנו מעבין מרד היבמה לא
כתבאר בפרט בנמרה אבל הם יוצאים מהקטן סברה כמו שכתבאר בכל אחד מהם מה שכתב שאותה שהיבם מובע ליבם היא המורדת הוא ברמ' שכיון שאי אפשר
ליבם אלא האחת והרשות בידו ליבם אי זו שירצה כמו שכתבאר אותה שהוא רובה היא המורדת שהרי הדבר תלוי בו ומה שכתב יחלוץ לה רובה לומר שכופין אותה
לחליצה והוא כפי דעתו שכתבתי בסמוך : היו היבמין רבים ונתבע זה מתבאר ממה שכתבתי למעלה מצוה בגדול ליבם וכיון שהיא אינה
רובה להתיבם למי שהמונה בו קריזו מורדת : אמר

על פי שחזר ואמר לא נבעלתי צריכה גט וחליצה

וקטן מאחיו : יבמה הראויה כך העלנו בהלכות בפרק אף על פי שכתבתי בפרק אגרת מרד על שומרת יבם וכן דעת המפרשים האחרונים אל משום דקומא לן דימנות

יבום קודמת למנות חליצה כמו שכתבאר פ"א וכתב רבינו וכופין את יבמה וזהו לפי דעתו אל שכתב בהלכות אישות פרק יד שכופין את הבעל לגרש אשתו כשהיא

מורדת ואומרת מאיך עלי' וכש ביבמה שכופין היבם לחלוץ לה ומה שאמרו מבקשים בקצת מקומות הוא כנתיבת כתובה אבל אם היא מפסדת כתובה כופין הבעל

לגרש והיבם לחלוץ זהו דעתו אל וכבר הארכתי שם בדעות החולקין עליו וכתבתי שאין לסמוך עליו וקצת המפרשים כתבו שאם היה יבם שאינו הנין שאין נותב'

עליו אגרת מרד וכן כראה עקר שלא אמרו על זה מכות יבום קודמת : ואם הימח אחיו כשיר רבות דיון אלנו שכתב רבנו מעבין מרד היבמה לא

כתבאר בפרט בנמרה אבל הם יוצאים מהקטן סברה כמו שכתבאר בכל אחד מהם מה שכתב שאותה שהיבם מובע ליבם היא המורדת הוא ברמ' שכיון שאי אפשר

ליבם אלא האחת והרשות בידו ליבם אי זו שירצה כמו שכתבאר אותה שהוא רובה היא המורדת שהרי הדבר תלוי בו ומה שכתב יחלוץ לה רובה לומר שכופין אותה

לחליצה והוא כפי דעתו שכתבתי בסמוך : היו היבמין רבים ונתבע זה מתבאר ממה שכתבתי למעלה מצוה בגדול ליבם וכיון שהיא אינה

רובה להתיבם למי שהמונה בו קריזו מורדת : אמר

מגדל עז נשים רצו הלכות יבום והליצה בגד משנה

אמר הגדול אינו רוצה גם זה מהקטן סברא כיון שמצוה בגדול והוא אינו רוצה ליבמה אין כאן בחירה לאחד משאר האחים שהרי היתה מוזהבת למי שהצוה בו ועכוב כל מחמתו ולא מחמת וכת' רבנו מאיר שנסתלק הגדול שמצוה בו כולן שוין ועל זה כתוב בקטנות ואיך יאמר שכולן שוין ואני רוצה בגדול

כתב הרמב"ם ז"ל ואיך יאמר שכולן שוין ואני רוצה בגדול דמי אבי קשישא מצוה בגדול ליבם לא רצה הולכין אחר גדול אלא כל הגדול מחזירו הוא קודם למצוה עלל: ואני אמר וז' מחלוק' יספה היא מיימים קדמוני' בין רבנותו בעלי התוספות והפסדו הישנים

אמר הגדול אינו רוצה לא לייבם ולא לחלוץ הרי אחי לפניך ותבע אותה אחר מן האחים לייבום והיא אינה רוצה בו ורצת באח אחר והוא רוצה בה אין זו מורדת באחד מהן והוא רוצה בה הרי בו הרי כולן שוין והואיל והיא רוצה באחד מהן והוא רוצה בה הרי זו לא מרדה ולא עוד אלא אם היה אחד מהן במדינה אחרת ואמרה הרי אני ממתנת אותו עד שיבא וייבם אותי אבל זה אינו רוצה בו אין זו מורדת ואומרים לזה שאינו הגדול התובע אותה אם תרצה לחלוץ לה וליתן לה כתובת חולין ואם לאו הרי רצת' שתשב עד שישב אחיך הואיל ואי' לך דין קדים עליו בלא זה שתלתה בו ולא רצה בה חוזרין אצל זה שתבע אותה לייבום והיא אינה רוצה בו ואומרים לה אין כאן מי שרצ' לייבם א' זה וצו' יבום קודמת או תתייבם לו או תצא בלא כתובה כדין כל מורדת: כל יבמה שאמרנו שדינה שתחלוץ ולא תתייבם הרי זו נוטלת כתובת אם יש לה כתובה כשאל' כל האלמנות: וכן אם היה יבמה מוכה שחין או שיש בו שאר מומי אנשי חולין לה ונוטלת כתובה: נולדו בה מומין כשהיא שומרת יבם נסתתפה שדחה אם לא רצה לייבם יחלוץ ויתן כתובה: יבמה שגדרה הנייה מיבם בחיי בעלה או שגדרה הנייה מכל היהודי' כופין אותו שיחלוץ לה ותטול כתובת ואם נדרה לאח' מיתת בעלה מבקשין ממנו שיחלוץ לה ואם לא רצה הרי זו מורדת וכן אם נתכוונה בגדרה אפילו בחיי בעלה כדי שלא ייבם אות' אין כופין אותו לחלוץ אלא אם כן מרדה ותצא בלא כתובה:

פרק שני דיבמות גמרא מתניתין ד' כד דימנה בגדול כו' שיש גורמין בה דאבי קשישא לא רצה הולכי' אכל' קטן ועלי' אכל' קטן' ממנו שהיא גדול משאר האסין ופסק בן ירכי' עמדו בשטתו וכן כתב הל' ז' מקומו ובשטתו זו עמד הרמב"ם ז' ונדרם מפורשת יותר אמנם למ' ז' דוח אחרת וטעמיה דב' בטעמיה חדא דגרסותו ספרדית מקובלת לג' והיא אכל' הולכין אכל' אחיך למ' כולן שוין ועוד שהרי משנה שלמי' שכינה אות' בזה הלשון פ' החולין ד' כ' מנה בגדול ליבם לא רצה הולכין אכל' אחיך לא רצה חוזרין אכל' הגדול ואומרים לו עלך מצוה או חלוץ או יבם ועוד דאפילו תימא כי גרסת אבי קשישא חולק עם המצוה מכל מקום לא שבקי' מתני' ועבדין כבדית' ואפ' היתה סתמ' כל שכן שהיא יחידה וסת' מתני' מוסכמת סתמה רבי ועוד דאמר ר' יוחנן בכל התלמוד הלכה כסת' משנה ועוד דהא סוגיין בגמרא דילה שקיל וטרי ומתיב מיהא כו' זמין מכלל דהלכת' היא ודאבי קשישא לא מיתבי מיהא מכלל דלא קיים ליה בגויה או לא מתיב כ' רבי קייא ובי רבי אושעיא ולא מתיב מיהא בבי מרשא וגם ר' אלפס ז' סמיה מן ההלכות דפרק שני מקמי הא מתני' דפרק החולין ורביס מרבנותו בעלי התוספות כן גורסין ומסכימין וכן היא בירושלמי ועל כן הסכים יפה למ' ז': ולא עוד אלא אם היה אחד כו' ע' כד' כל מורדת פרק החולין נכתב' הדין ופרק שני דיבמות ופרק המדיר דף ע"ג ופרק אף ע"פ וכלהי' סוגין מוכחין כי היבם והיבמה שוין: כל יבמה שאמרנו כו' ע' כשאר כל האלמנות זה מופו במשניות ובגמרא אלו הפרקים שהזכרתי ובכמה מקומות: וכן אם היה יבמה מוכה שחין כו' ע' ונוטלת כתובה פרק אלו הלוקין והביאה ר' אלפס ז' בהלכות פ' המדיר נולדו בה מומין כו' ע' יתן כתובת בכתובות פ' המדיר: יבמה שגדרה הכאה מיבמה כו' וכן אם כתובה כו' ע' ונתבא בלא כתובה פ' ע"ג: כתב הרמב"ם ז' אף הדעת מורה בזה שכיון שאמרנו כופין או מבקשין לחלוץ כראיה שאינה מורדת מהורר' אין חוששין להתייר אלא לאחר כמה שנים וזה כופין אותו או עבקי' מיד לפי שאין זו מורדת להדיא לכתולה עלל: ואני אמר גם זו מחלוקת ישנה היא ביבמות פ' בית שמאי גמרא מתני' הכורדת הכאה מיבמה ולי' אלפס ז' כתב שם בהלכות גבי בעיין דכטולה אחי מן היהודים לגבי יבם מהו כמו שכת' למ' ז' ככאן שהלך בשטתו ורבי אפרים ז' הנייה עליו וגם הרמב"ם ז' כת' עליו מאותו הדרך ובראותי שקדמני קדוש מדבר הוא רבינו הגדול הרמב"ם ז' הנילו מיד שניהם בספר המלחמות בראיות ברורות וסברות נכונות ומסתיע מפלגי ז' ורבנותו בעלי שטותיו הנרפתים עד שהעמיד דברי שמואל בעיני אנדרת מרד כמו שהאריך בו ר' אלפס ז' פרק אף ע"ג פי' כאשר אמר למ' ז' והאיר כתב שתקתי והדונה לדרוש הראשון ידאנו ממש: יבמה

אמר הגדול אינו רוצה לא לייבם ולא לחלוץ הרי אחי לפניך ותבע אותה אחר מן האחים לייבום והיא אינה רוצה בו ורצת באח אחר והוא רוצה בה אין זו מורדת באחד מהן והוא רוצה בה הרי בו הרי כולן שוין והואיל והיא רוצה באחד מהן והוא רוצה בה הרי זו לא מרדה ולא עוד אלא אם היה אחד מהן במדינה אחרת ואמרה הרי אני ממתנת אותו עד שיבא וייבם אותי אבל זה אינו רוצה בו אין זו מורדת ואומרים לזה שאינו הגדול התובע אותה אם תרצה לחלוץ לה וליתן לה כתובת חולין ואם לאו הרי רצת' שתשב עד שישב אחיך הואיל ואי' לך דין קדים עליו בלא זה שתלתה בו ולא רצה בה חוזרין אצל זה שתבע אותה לייבום והיא אינה רוצה בו ואומרים לה אין כאן מי שרצ' לייבם א' זה וצו' יבום קודמת או תתייבם לו או תצא בלא כתובה כדין כל מורדת: כל יבמה שאמרנו שדינה שתחלוץ ולא תתייבם הרי זו נוטלת כתובת אם יש לה כתובה כשאל' כל האלמנות: וכן אם היה יבמה מוכה שחין או שיש בו שאר מומי אנשי חולין לה ונוטלת כתובה: נולדו בה מומין כשהיא שומרת יבם נסתתפה שדחה אם לא רצה לייבם יחלוץ ויתן כתובה: יבמה שגדרה הנייה מיבם בחיי בעלה או שגדרה הנייה מכל היהודי' כופין אותו שיחלוץ לה ותטול כתובת ואם נדרה לאח' מיתת בעלה מבקשין ממנו שיחלוץ לה ואם לא רצה הרי זו מורדת וכן אם נתכוונה בגדרה אפילו בחיי בעלה כדי שלא ייבם אות' אין כופין אותו לחלוץ אלא אם כן מרדה ותצא בלא כתובה:

אמר הגדול אינו רוצה גם זה מהקטן סברא כיון שמצוה בגדול והוא אינו רוצה ליבמה אין כאן בחירה לאחד משאר האחים שהרי היתה מוזהבת למי שהצוה בו ועכוב כל מחמתו ולא מחמת וכת' רבנו מאיר שנסתלק הגדול שמצוה בו כולן שוין ועל זה כתוב בקטנות ואיך יאמר שכולן שוין ואני רוצה בגדול

בה הרי באל' לא מרדת וזה טענת מתבאר במה שכתב רבנו למטה בא זה שתלה בו ולא רצה חוזרין אכל' זה שתבע וכו' ועקר הקסמא כאן והוא רוצה בה ומה שדח' רבינו בכאן הוא שכיון שנסתלק הגדול אין לאחד מהם קדימה על האחר וכפי' גרסא שכתבתי אכל' אם אותו שהיא תולה ב' אינו רוצה בה כבר באר הוא ז' למטה שהרי זו מורדת: ולא עוד אלא אם היה וכו' דעת רבנו שכל שהגדול שהצוה בו אינו רוצ' ליבם הואיל ואין שם קדימ' לאחד משאר האחים ושמה רוצה זה שהיא תולה עצמו ב' ליבם אין דין אחרת במורדת עד שיוודע אם הלה רוצה בה אם לאו ואף על פי שכתבאר למעלה שאם הקטן כאן וגדול במדינת הים שאין הקטן יכול לומר המתני' אחי שהצוה בו והיא כראה שכל שכן בשוין שלא תוכל היא לומר הרי היא ממתנת אותו יש לומר שכיון שהגדול כאן ועליו המצוה והוא אינו רוצה בה וכמאן שאין המצוה נעשית בתקדימה הרי היא יכולה לטעון טענה זו אבל למעלה אין כאן לא זה ועליו היא המצוה כיון שאין כאן אחר זה כראה כדעתנו ז':

בא זה שתלתה יש לזה סמך בגמרא ממה שאמרנו בבית קטן וחליצת גדול ביאת קטן עדיף וכיון שכן כיון שיש כאן מי שרצ' ליבם ושאר האחים אינם רוצים בין שהיה קטן בין שהיה גדול הרי זו מורדת שהרי מנות יבום קודמת למ': כל יבמה שאמרנו זה מתבאר בפ' ש' מותרות כמו שכתבנו בפרק זה ופרק ששי יתבאר מ' הן שדין להתייבם: וכן אם היה יבמה מוכה שחין מימרה פרק א' דיבמות מנין ליבמה שכתלה לפי מ' מיהא שחין חוסמין אותה כו' מותרות שהרי מנות בפרק המדיר במשנה שכל המומין כן וכוכר שם שאפילו היו המומין ההם בבעלה יכולה היא לומר לא אחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל וכבר כתבאר זה פרק כה מהלכות אישות ושם הזכירו פרטי המומין שהיא יכולה לטעון בהן: נולדו בה מומין זה פשוט וכלמד מדין האשה שכלו בה מומין אחר שכתארסה כוכר שם: יבמה שגדרה ביבמות

משהה ועוד דהא סוגיין בגמרא דילה שקיל וטרי ומתיב מיהא כו' זמין מכלל דהלכת' היא ודאבי קשישא לא מיתבי מיהא מכלל דלא קיים ליה בגויה או לא מתיב כ' רבי קייא ובי רבי אושעיא ולא מתיב מיהא בבי מרשא וגם ר' אלפס ז' סמיה מן ההלכות דפרק שני מקמי הא מתני' דפרק החולין ורביס מרבנותו בעלי התוספות כן גורסין ומסכימין וכן היא בירושלמי ועל כן הסכים יפה למ' ז': ולא עוד אלא אם היה אחד כו' ע' כד' כל מורדת פרק החולין נכתב' הדין ופרק שני דיבמות ופרק המדיר דף ע"ג ופרק אף ע"פ וכלהי' סוגין מוכחין כי היבם והיבמה שוין: כל יבמה שאמרנו כו' ע' כשאר כל האלמנות זה מופו במשניות ובגמרא אלו הפרקים שהזכרתי ובכמה מקומות: וכן אם היה יבמה מוכה שחין כו' ע' ונוטלת כתובה פרק אלו הלוקין והביאה ר' אלפס ז' בהלכות פ' המדיר נולדו בה מומין כו' ע' יתן כתובת בכתובות פ' המדיר: יבמה שגדרה הכאה מיבמה כו' וכן אם כתובה כו' ע' ונתבא בלא כתובה פ' ע"ג: כתב הרמב"ם ז' אף הדעת מורה בזה שכיון שאמרנו כופין או מבקשין לחלוץ כראיה שאינה מורדת מהורר' אין חוששין להתייר אלא לאחר כמה שנים וזה כופין אותו או עבקי' מיד לפי שאין זו מורדת להדיא לכתולה עלל: ואני אמר גם זו מחלוקת ישנה היא ביבמות פ' בית שמאי גמרא מתני' הכורדת הכאה מיבמה ולי' אלפס ז' כתב שם בהלכות גבי בעיין דכטולה אחי מן היהודים לגבי יבם מהו כמו שכת' למ' ז' ככאן שהלך בשטתו ורבי אפרים ז' הנייה עליו וגם הרמב"ם ז' כת' עליו מאותו הדרך ובראותי שקדמני קדוש מדבר הוא רבינו הגדול הרמב"ם ז' הנילו מיד שניהם בספר המלחמות בראיות ברורות וסברות נכונות ומסתיע מפלגי ז' ורבנותו בעלי שטותיו הנרפתים עד שהעמיד דברי שמואל בעיני אנדרת מרד כמו שהאריך בו ר' אלפס ז' פרק אף ע"ג פי' כאשר אמר למ' ז' והאיר כתב שתקתי והדונה לדרוש הראשון ידאנו ממש: יבמה

פ' כ' משנה הכורדת הכאה מיבמה וכו' ופ' ז' ז' בחיי בעלה ולא כתבנו לפטור עצמה הימנו לאח' מיתת בעלה לא שהיה להן נעם זה על זה עלל פי' לפיכך שכל שלא היה שם נעם חוששין שמה כתובה לכך ואין כופין אותו לחלוץ שמה שאמרנו במשנה ואם כתובה לכך אינו ר'ל בשידוע בדור שלכן כתובה אכל' כל שיש לומר שלכן כתובה ורישא דקתני כופין אותו משום דאמר' דלאו מסך' אדעתא דמיית בעל וכדאיתא בגמ' ושם מתבאר כן ומה שכתב רבנו או שגדרה הכאה מכל היהודים הוא ממה שאמרנו בטולה אחי מן היהודים ליבם מאי מי מסך' אדעתא דמיית בעל ופלה קמי יבם או לא רב אמר יבם אינו כבעל ושמואל אמר יבם הרי הוא כבעל ומסקנ' דגמ' כרב ובהלכות אמר רב יבם אינו כבעל וכופין אותו לחלוץ וכן הלכתא ופסקא מי' דלא הויא מורד' ועמי' דכד' בחיי בעלה הא לאו הכי הויא מורדת עכ' וזהו דעת רבנו ויש לזה פ' אח' ולזה הסכי' הרמב"ם ז' וכן עקר ומה שכת' א' ל' מרדה ותבא בלא כתוב' הוא כפי דעתו שכתבא' למעלה שהיבמה מורדת כופין יבמ' לחלוץ לה ומספרת כתובה ומה שאמר כאן מבקשין הוא בשאינה רוצה להפסיד כתוב' אבל בהפסד כתובה כופין על החליצה וכבר כתבתי למעלה שאין לסמוך על רבנו בזה והלא ז' כ' שמורה לו כדן המורדת בין ביבם בין בבעל אבל כתב שאין זו כדן המורדת וזה לשונו: א' אין הדעת מורה בזה שכיון שאמרנו או כופין או מבקשין לחלוץ כראיה שאינה מורדת מהמורדת אין חוששין להתייר אלא לאחר כמה ימים אבל כאן כופין מיד או מבקשין מיד לפי שאין זו מורדת להדיא לכתולה עכ': ולא כתבנו לי' דבריו שהרי לפי שעה זו גם כן יש מורדת שכופין לאתר והוא באומרת מאים עלי' וכוכר פ' מה הלכות אישות וזה ה' מורדת הכאה מיבמה אין לך אומרת מאים עלי' גדול מזה ומה עקר הדין שאין כאן כפייה לא לאלתר ולא לאחר כמה שנים שלא כדעתנו ז': יבמה

מגיד משנה הלכות ויבום והליצה מנרל עון נשים רצח

מי שזינה עם אשה כו' עד וחולקת ולא מתוכמת פרוק החולץ ופר' שכי דכתובות ק' לו ל' ופרק יש נחמלין תבתיים שמעתי: כאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה ק' ק' ל' כו' עד כיון שבארנו בהלכות גירושין פרוק האשה רבה ופרק האשה שלום: ק' פ' ד' ק' פ' כתב

מי שזינה עם אשה כו' עד וחולקת ולא מתוכמת פרוק החולץ ופר' שכי דכתובות ק' לו ל' ופרק יש נחמלין תבתיים שמעתי: כאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה ק' ק' ל' כו' עד כיון שבארנו בהלכות גירושין פרוק האשה רבה ופרק האשה שלום: ק' פ' ד' ק' פ' כתב

מי שזינה עם אשה כו' עד וחולקת ולא מתוכמת פרוק החולץ ופר' שכי דכתובות ק' לו ל' ופרק יש נחמלין תבתיים שמעתי: כאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה ק' ק' ל' כו' עד כיון שבארנו בהלכות גירושין פרוק האשה רבה ופרק האשה שלום: ק' פ' ד' ק' פ' כתב

מי שזינה עם אשה כו' עד וחולקת ולא מתוכמת פרוק החולץ ופר' שכי דכתובות ק' לו ל' ופרק יש נחמלין תבתיים שמעתי: כאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה ק' ק' ל' כו' עד כיון שבארנו בהלכות גירושין פרוק האשה רבה ופרק האשה שלום: ק' פ' ד' ק' פ' כתב

מי שזינה עם אשה כו' עד וחולקת ולא מתוכמת פרוק החולץ ופר' שכי דכתובות ק' לו ל' ופרק יש נחמלין תבתיים שמעתי: כאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה ק' ק' ל' כו' עד כיון שבארנו בהלכות גירושין פרוק האשה רבה ופרק האשה שלום: ק' פ' ד' ק' פ' כתב

מי שזינה עם אשה כו' עד וחולקת ולא מתוכמת פרוק החולץ ופר' שכי דכתובות ק' לו ל' ופרק יש נחמלין תבתיים שמעתי: כאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה ק' ק' ל' כו' עד כיון שבארנו בהלכות גירושין פרוק האשה רבה ופרק האשה שלום: ק' פ' ד' ק' פ' כתב

מי שזינה עם אשה כו' עד וחולקת ולא מתוכמת פרוק החולץ ופר' שכי דכתובות ק' לו ל' ופרק יש נחמלין תבתיים שמעתי: כאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה ק' ק' ל' כו' עד כיון שבארנו בהלכות גירושין פרוק האשה רבה ופרק האשה שלום: ק' פ' ד' ק' פ' כתב

מי שזינה עם אשה כו' עד וחולקת ולא מתוכמת פרוק החולץ ופר' שכי דכתובות ק' לו ל' ופרק יש נחמלין תבתיים שמעתי: כאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה ק' ק' ל' כו' עד כיון שבארנו בהלכות גירושין פרוק האשה רבה ופרק האשה שלום: ק' פ' ד' ק' פ' כתב

הלכות יבום והליצה

מגיד משנה

לפיכך האשה במשנה שס: האשה שהלכה במשנה שס: במה דברים אמורים מסקנה דנמרה בפרק האשה נדה שהקשו על משנה זו וליחוש דילמא אמרי עדים כדקאמר ונמנאת אתה מנריכה כרוז לכהונה נאוקמה רב פפא כנרשקה ורב הונא נדה דרב חיילא באומר אכיוהוא כחבינו במערה נכח ומלשי זל ולא היה איש עמו לבוא ולהעיד הילכך ליכא למיחש דילמא אתו סהדי עד כאן לשונו: וכן אשה שהלך בעלה ראש פ האשה שהלך בעלה ונדרתה למדינת זרים וכו' ובמראה אמ' זעירי לענמה שלשה חדשים לחברתה ט' וחולצת ממך נפשיך רבי חנינא אומר לענמה שלשה לחברתה לעולם והקשו ותחלוץ ממך כפסח ותרצו אביי בר אבין ורבי חנינ' בר אבין

מגדל עז

לפיכך האשה עד וחולצת ולא דף קים מתייבמת פלך האשה שלום: הלכה היא ובעלה לבד עד כולד דף קיט יבם קודם מיתתה כבעל פ' האשה בתרא ביבמות: האשה שהלך בעלה ונכה עד סוף הפר' פ' האש' נכה:

פרק רביעי

ביצד

מנות חליצה כ"ג עד ועומד הוא והיא ב דף ק"א פ' בפני בית דין פלך מנות חליצה: ומקרינ'

לפיכך האשה שהלכה היא ובעלה ויבמה למדינת זרים ובאה ואמר' מת בעלי ואחר כך מת יבמי או שאמרה מת יבמי ואחר כך מת בעלי הרי זו אינה נאמנת אבל אם הלכה היא ובעלה בלבד ובאה ואמר' נתינת לי יבם במדינת זרים ומת בין שאמר' מת יבמי ואחר כך מת בעלי בין שאמר' מת בעלי ואחר כך מת היבם שניתן לי הרי זו נאמנת שהפה שאמר' הו' הפה שהתיר: האשה שהלכה היא ובעלה ובנה למדינת זרים ובאה ואמרה מת בעלי ואחר כך מת בני היבם שהתיר היתר לזר בעת שחלכ' אמרה מת בני ואחר כך מת בעלי אינ' נאמנ' להתייבם וחוששין לדברי' וחולצת ולא מתייבמת הלכה היא ובעלה בלבד ובאה ואמרה נתינת לי בן במדינת זרים ומת ואחר כך מת בעלי נאמנת ומתייבמת שהרי היתה בחזקת היתר ליבמה בעת שהלכה אמרה מרת בעלי ואחר כך מת הבן שניתן לי אינ' נאמנת לפטור עצמה מן הייבום ומן החליצה וחוששין לדבריה וחולצת ולא מתייבמת במה דברים אמורים בשהיתה פסולה לכהונה מתחלה כגון שהיתה גרוש' או חללה או שאמרה במערה היינו כשמת אבל אם אין הדבר כן אינה חולצת שמא תחלוץ ויבואו עדים ויעידו שהדבר כמו שאמרה והבעל מת תחלה ונמצאת חליצה זו אינה כלום ותנשא לכהן ויראה הרואה אותה שחלצה ונשאת לכהן וידמרה שהחלוצה מותרת לכהונה והוא אינו יודע בעדים שבאו לפיכך לא תחלוץ ולא תתייבם אלא תשאר בחזק' זקוקה כשיצאה עד שיבואו עדים וכן אשה שהלך בעלה וצרת למדינת זרים ובאה שני ואמר' לה מת בעליך חרי זו לא תחלוץ ולא תתייבם לעולם עד שיודע אם ילדה צרת או לא ילדה ולמה לא תחלוץ אחר ט' חדשי' ממות הבעל ותהיה מותרת לזר על כל פנים שאם ילדה צרתה הרי נפטרה זו ואם לא ילדה הרי נחלצ' נזר' שמא יודע אה' החליצה שילדה צרתה ול' של קיימ' ונמצאת זאת שאינ' חלוצה ותנשא לכהן אחר שנחלצה ויאמר הרואה שלא ידע בעדים שבאו שהחלוצה מותרת לכהן ויעיד שראה אותה נשאת לכהונה ע"פ בית דין לפי' אם היתה אסורה לכהונה מתחלתה הרי זו חולצת לאח' תשעה ותנש' לזר אבל זו הצרה שהיתה עם בעלה כשמת תמתין תשעי' יום כשאר היבמו ותחלוץ או תתייבם ולא תחוש לצרתה שבמדינת זרים הואיל ולא היה בעלה עמה במדינה: האשה שמת בעלה והיתה לה חמותה במדינת זרים אינה חוששת שמא ילדה חמותה וכובר' נתינת לה יבם במדינה אחרת שלא גזרו בדבר זה לא נעמיד אותה על חשמה והרי היא מותרת והיא לא שמה בעלה והיה לו בן במדינה אחרת הרי זו מותרת לזר ואין חוששין ממ' מת הבן אלא העמד אותה על חזקתה יצאת חמותה מעוברת הרי זו חוששת ולא תינשא לזר עד שתדע מה היה סוף עיבו' חמותה שמא נולד לה יבם קודם מיתת הבעל: האשה שהלך בעלה ובנה למדינת זרים ובאה ואמר' לה מת בעליך ואחר כך מת בנך ונכ' ת ואחר כך נודע שחילוף היו הדברים תצא והולד כשר אמרו לה מת בנך ואחר כך מת בעליך ונתייבמה ואחר כך נודע שהיו הדברים חילוף תצא והולד שנולד לפני השמועה או לאחר השמועה ממזר:

פרק רביעי ביצד מצות חליצה היבמה הולכת אחר חיובם

במקו' שהו' שם ובאה לריונין והן קוראין לו ונותנין לו עצה והוגנת לו ולה אם עצה טוב ליבם יועצין אותה ליבם ואם עצה טובה לחלוץ כגון שהיתה היא ילדה והוא זקן או היא זקנה והוא ילד יועצין אותה לחלוץ וצריכין הריונין לקבוע מקו' שישבו בו ואח' כך תחלוץ שם בפניהם שנאמר ועלתה ביבמתו השערה אל הזקנים וכו' לא נועדו ולא קבעו מקו' אלא נקר' מקרה ונקראת היא והוא לפנייהם וחלצו חליצת' כשרה ומלמדים אותה ואת היבם לקרות עד שהוא והיא יהיו רגילין ותהיה יכולה לקרות לא אבה בנשימה אחת ואחר כך תאמ' יבמי כרי' שלא יהיה משמ' דבריה אבה יבמי ומאחר שהיה רגילה לקרות אע"פ שלא קראה בנשימ' אחת אין מקפידים על זה אבל אם אינ' יכולה לרגילה אות' עד שתדע והחליצ' ביו ולא בלילה ובפני השלש' שיודעין להקרו' כשר': ואם אחר מן השלש' גר פסול ואפי' היה אביו גר ואמו ישראלית לא תחלוץ עד שיהיה אביו ואמו מישראל ומצותה בחמשה כרי' לפרסם הדבר ואותן השנים אפילו היו קריאה אם לא ידעו להקרות לא יוכלו לשאל' לבקי' אם הקרו' יפה מר' בעל' מר' רבי יהודה עד כאן:

אומר' לי דבאביו סגי בלא אמו דבכל יום אולי' בתר' אב' אפי' לכהונה נאוקמה רב פפא כנרשקה ורב הונא נדה דרב חיילא באומר אכיוהוא כחבינו במערה נכח ומלשי זל ולא היה איש עמו לבוא ולהעיד הילכך ליכא למיחש דילמא אתו סהדי עד כאן לשונו: וכן אשה שהלך בעלה ראש פ האשה שהלך בעלה ונדרתה למדינת זרים וכו' ובמראה אמ' זעירי לענמה שלשה חדשים לחברתה ט' וחולצת ממך נפשיך רבי חנינא אומר לענמה שלשה לחברתה לעולם והקשו ותחלוץ ממך כפסח ותרצו אביי בר אבין ורבי חנינ' בר אבין

לפיכך האשה עד וחולצת ולא דף קים מתייבמת פלך האשה שלום: הלכה היא ובעלה לבד עד כולד דף קיט יבם קודם מיתתה כבעל פ' האשה בתרא ביבמות: האשה שהלך בעלה ונכה עד סוף הפר' פ' האש' נכה:

לפיכך האשה עד וחולצת ולא דף קים מתייבמת פלך האשה שלום: הלכה היא ובעלה לבד עד כולד דף קיט יבם קודם מיתתה כבעל פ' האשה בתרא ביבמות: האשה שהלך בעלה ונכה עד סוף הפר' פ' האש' נכה:

גזירה שמה יחא ונד' של קיימא וכמנחת אתה מצריכ' כרוז לכהונ' והקשו ולכריכ' ותירצו דילמא איכא דהני בחליצה ולא הוי בהכרזה ויחזרו קא שרו חלוץ לכהן ופסקו כן בחלכות וזה מכוון בדברי דנינו: האשה שמת בעלה משנה שס: הדין לאשה שמת זה והוא מתבאר מן הגמרא והמשנה שפ' כל הגט ומסקנא שם שמה מת לא חיישינ': יצאה חמותה בפרק האשה נדה במשנה מחלוקת תנא קמ' ור' יהושע ופסקו: הלכה כסתם משנה: האשה שהלך בעלה במשנה בפרק האשה נדה אמרו שם הולד ממזר והעמידוהו כגמרא כריב' עקיבא אבל לרבנן הולד כשר שאימ' ממייבי' לאיני' אמרו לה משנה שס:

פרק רביעי

מנות חליצה כ"ג עד ועומד הוא והיא ב דף ק"א פ' בפני בית דין פלך מנות חליצה: ומקרינ' זה בנדר והיבמה הולכת אחר חיובם להתייבם אמ' רבי אמי אפי' מטבלי' לנפוכי סכאמר וקראו זקני עיני ולא זקני עיריה והביאה בקלט' בפרק מנות חליצה: והם קוראין שם כפר' מנ' חליצה משנה וברית: וצריכין הדיונין שם אמר רבא כריכי דייני למקדע דוכתא דכתבי ועלתה יבמתו השערה ומה שכתב שאל' לא נועדו ושחליצתו כשר' פשוט הו' ומתבאר שם שאין קביעות המקו' צריכ' ומלמדין אותה שם אמר אביי קאי דמקרינ' ח' חליצה לא מקרינ' ל' להולדה אבה למודי דמשמע אבה יבמי אצל' לא אבה יבמי ולא לקרי' לדיויה לא למודי חפנתי למודי דמשמע חפנתי לקחתה דבא אמ' אסוקי מלת' היא ואסוקי מלתא לית לך בה רב' אשי אשכחי לרב הוב' דקא' מנטער ומקרי' לה לא אבה יבמי אצל' לא סביר לומר להא דרבא אמ' ליומיה רבא בלא אבה יבמי כדדבי' זירא דא' זירא כל הראוי לבי' לילה מעכבתו ופירוש זה מכוון בחלכות כדברי רבינו וכתב הרשב"א זל ולפי דבריהם אפי' כלל חפנתי לקחתה נדרי' שידע לומר' לא חפנתי בבת אחת והא דכקט בלא אבה משו' דאין דרכן של נשים לקרו' ואינן ראיות עד שילמדום אבל סתמן של אב' ר' אבהו' הו' לקרו' והוא זל הקש' עליהן וכתב שיש גרם אחרת בזה וקראשוכ כסח הנאוני' והספרי וכן היא כעטור: והחליצה ביום במשנה חלכ' כלילה כש' ק' ליעו' פוסל' נאוקמה רב פפא כנרשקה ורב הונא נדה דרב חיילא באומר אכיוהוא כחבינו במערה נכח ומלשי זל ולא היה איש עמו לבוא ולהעיד הילכך ליכא למיחש דילמא אתו סהדי עד כאן לשונו: וכן אשה שהלך בעלה ראש פ האשה שהלך בעלה ונדרתה למדינת זרים וכו' ובמראה אמ' זעירי לענמה שלשה חדשים לחברתה ט' וחולצת ממך נפשיך רבי חנינא אומר לענמה שלשה לחברתה לעולם והקשו ותחלוץ ממך כפסח ותרצו אביי בר אבין ורבי חנינ' בר אבין

מגדל עוז

הלכות יבום והליצה

מגדל משנה

ואם רצה היבם וכו' מסתמך הכתובה שהזכיר רבינו ביבום כתובה כדלמא...

דף כב וזהו נוסח כתובת יבמין עד לחזו לכו פרק לב: כשמתבין נט יבמין עד סוף הפרק פרק החולץ ופרק קמח דניטין:

היבמה

כתקדשה לו כיבמו פרק לב וכו' כדה פרק יבום דופן: וכו' לחלוץ לה עד הכעילה פרק לב: כתב וכו' מאמר ליבמתו וחזר וכתב הגט...

וזהו נוסח כתובת יבמין שנהגו העם פלוני כך וכך לירח פלוני שנת כך וכך למגן פלוני למיניא דרגילנא למימיני במקום פלוני איך פלוני...

ביום

בן פלוני אתה לקדמנא וכן אמר לנא אחי דמן אבא שכיב וחיי לרבנן ולכל ישראל שבקובר וברת ומורית ומחסין ומוקים שמא בישר לא שבק ושבק ההיא אתתא דרשמה פלונית בת פלוני וחיי לרבנן...

נוסח כתובה

מה שאין כותבין ככתוב זכרון עדיות ככשאר שטרות שכותבין בהן דוכן פתגמי כדמשמע פרק יש מחלוץ גבי הכותב כל כספיו לבעור רב הונא כיהה דרב יהושע אמר כו ובפרק זה בורר גבי הדין אודיתא דהיה כתבה דוכן פתגמא כו כתב רבא כיה משום דליליס וכמעשה דר דמיא כדאמר פכ דניטין דכמעשה דר דמיא ואין מעשה דר ממש הילכך אין כותבין לשון דר ונס לשון עדיות כמי לא הילכך כותבין סתמא וכשכיס אחוזין אמר רבי יוחנן קטוען אחר מעשה בית דין לא אמר כלום ומייתי עליה מכתובה ואם ככתב ביום שלש לחדש שהיא נקרא לה הכא אית מרבנותא שמורי לכתוב ביום לחדש פלוני ואית דאמרי ביום עיבור לחדש פלוני שבער ואית דכתבי לה סתא ליה ועיין בהלכות עדינות וכו' רבינו מאי זלל הכהני לכתוב ביום לחדש פלוני שהיא לה פלוני:

ביום

לנא פלוני חתנא דנא אחריי כתובתה כולה עיקר כתוב ונרניא ותוספת ושאר תנאי כתוב קבלתי עלי ועל ירתי בתראי ועל כל שפר ארג ניכסין וקניינין דאית לי תחו כל שמאי דקנאי ודעתיד אנא למיקנא מסקרקעי וממטלטלי אנב מקרקעי כולהון יהון אחראין וערבאין לכתוב דא כולה עיקר ונרניא ותוספת לאיתפרעא מנהון בחיי ובתר מותי ואפי' מגלימא דעל כתפאי וקנינן מפלו דא מכל מאי דכתיב ליעילא קניין שלם דלא כהסמכת ודלא כהפוסא דשטרי אא כחוק וכו' כל שטרי כתובו הנהוג בישר וכו' וכתיון רבותינו ול' וחתמנו על שטר כתוב זו בזמן הנזכר לעיל והכל בריר ושריר וקים ואם היתה כתוב אמנה בות פלו אמנתא ואם היתה כתובת גרושה בות פלונית הגרוש וכן אם היתה שבויה כותב פלונית השבויה כדי שלא יכשל בה בהן וכות' ויהיבנא ליכי פוהר ייכי כסף זווי מאה דאניון מזווי כספא תריסר ופלא דחזו ליכי וכולו וכל כתובתין נט יבמין או כתובת יבמין משרטט מקו הפסוקים שאסור לכתוב שלש תיבות בלא שרטוט ויבמה שהל' מותרת להנשא ביום הליצה שהרי אין חולצת עי' את שליש שעי' יום: אבל אם מת היבם פסק לת סכריה לקמתין ג' חדשים מ' מיתתו והטעם מפני שכתב: מיתתו וקמתו וקמתו וקמתו:

כתקדשה לו כיבמו פרק לב וכו' כדה פרק יבום דופן: וכו' לחלוץ לה עד הכעילה פרק לב: כתב וכו' מאמר ליבמתו וחזר וכתב הגט למאמריו מה שעשה הרי בטלו היה גירוש סתמי והותר ויראה לי שלא הותרה לא לאחיו אבל זה שכתב הגט כאלו עבדו כו' עד להערה לור: כתב הר' אבד' זל וכו' בלישכא בתר אמרי הותרה אפי' היא: ואני אומר במחלוקת ישנה בין רש"י ורבותי בעלי התוספות זל בפ' לג' גמ' מתבלי דכיד עד עשה בה מאמר דגרסינן תמי רב חנניה כתב גט לזיקתו ולא למאמריו למאמריו ולא לזיקתו מ מהו מאמר עילוי זיק דמי נהיה לי כמגדל חיי אשה והמגרש חיי אשה לא עשה ולא כלום או דילמ' האי לחודיה קאי וקאי לחודיה קאי ושיילינן תפשוט ליה מדרב דאמר רבא כתב גט למאמריו הותרה ברתה ומדריסין לרבא פשיטא ליה לרב חנניה קמבעיא ליה תיקו ופרשי זל קאי לחודיה קאי כו והיכא דכתב גט לזיקתו ולא למאמריו אסרה עליו ועל אחיו ואי כתב למאמריו ולא לזיקתו אסרה לו ומותרת לאחיו דמאמר דעבד שקלי וקאסו עליו רבותינו בעלי התוספות זל דאם כן אי' זה כלישכא קמ' דרבא ולא כלישכא בתרא שהרי ללישכא קמא דרבא דאמר שהיא אסרה לו משום דמיתלפא בעעלת הגט האי טעמא דמיתלפא שייך לאיסרה אפי' על האחין מידי דהו' אבעלת הגט דעלמא ואי ללישכא בתרא הא קאמ הותרה אפילו היא ואפי' לו דמאי דעבד שקליה לכך פיהם זל או דילמא האי לחודיה קאי ולא לחודיה ואי כתב למאמריו ולא לזיקה הותרה בין לו בין לאחיה כלישכא בתרא דרבא עד כאן ומימרא דרבא כאמרה פד אחין גמרא מתני' דשלשה אחין

וכן פרי' וספר התרומה והמהני כדבי יצחק דאמר הכי פקמא דניטין ודלא כהתביתא דרבא ג' כותבי ד' אין כותבי דהא לא ספגתי לקחתה לא הו' לא ב' וקאמר ואקריבוקי לגידיה מן עד ולקחת ומחלוקת האלוטס בדבר ועיין בהלכות תפילין ומזוזות וקמת ספ':

היבמה

שהיה נעשה פמי שהל' לה ואי' הגט מועיל ביבם אא מדבריהן הואיל והגט מגרש אשת איש וכל גט שפוסל אשתו מן הכהונ' פוסל את יבמתו מן דבום ואינו מותר לזר עד שיחלוץ לה: המאמר אע"פ שאינו קונה ביבמה קנין גבו ואינו נעשית בו אשת איש גמור צריכה ממנו גשו ואינו ניתרת לזר לא בחליצה כיצר העושה מאמר ביבמתו ואינו רוצה לבעול צריך לכתוב לה גט שהרי התקדש לו וצריך להלוץ לה כדי להתיר לזר שאין היבמה נותרת לזר אא אחר בעלת היבם או אחר חליצה אבל הגט פוסלה ליבום ואינו מתירה לזר והמאמר אינו קונן בה קנין גמור כמו הבעלה נהן מאמר ליבמתו וחזר ונתן גט למאמריו מה שעשה הרי ביטלו והותרה ויראה לי שלא הותרה אלא לאחיו אבל זה שנתן תגס אסורה דא לו נתן

היבמה

סכתן לה היבם נט כריתו וכו' ומפורש בהדבחה מקומה ומזה ספק רבן גמליאל ואמרנו טס בגמרא מאי טעמא אמור רבנן גט ביבמה מהכי משום דמיהי בעלמא דאי אמר לא ליהי אמי גט להניא וחלי' להניא ומדגט לא מהכי חליצה כמי לא מקניא ואתו למבעל אחר חליצה: וכל גט שפוסל וכו' כע"פ טס דאפשיטא דכל דפסיל בכהונה פסיל ביבמ: ואינה מותרת לזר וכו' זה מבוואר טס ובהדבחה מקומות: המאמר אף על פי שאינו קונה וכו' לא הונדך רבנו בכאן לבאר שהמאמר אינו אלא מדבריהם לבי שמסך לו על מה שכתב ראש פרק שני ופשוט הוא דנגד דלדין קיימא לן ככה דאמרי דאין מאמר קונה קנין גמור כמו שכתב רבנו שאינו אלא מדבריהם ונפיקו אמרו בפרק רבן גמליאל מאי טעמא אמור רבנן מאמר ביבמה מהכי משום דמיהי בעלמא דאי אמרת לא ליהי אמי מאמר לקנן נביאה לקנות ומדמאמר לא מהכי ביאה לא מהכי ואפי' למבעל אחר ביאתה נרתענך וכן מתבאר בהדבחה מקומות: כיצר העושה מאמר ביבמתו וכו' טס ובהדבחה מקומות: נתן מאמר ליבמתו כו' בפרק ארבעה אחין אמר רבא כתב גט למאמריו הותרה ברת אבל היא אסורה דמיתלפא בעעלת הגט איכא דאמרי אמר רבא נתן גט למאמריו הותרה אפילו היא מאי דעבד שקלי ופרשי זל הותר אפילו היא לאחין אבל לא לדידיה וזה כדעת רבנו ופסק כלישכא בתרא להקל בשל דברייהם:

ובהשגות א"א

במגדל אמרי הותרה לו אפילו היא ע"כ: סוכר רב זל סכין שאמרנו סתם הותר אפי' היא משמע אפי' לדידיה וכבר דחו טעמא זה ואמרנו דהתם קאי אמתי' דשלשה אחין כשנאין שלשה כמים ככריות ומת

אחד מהן ועשה בה השכי מאמר ומת הרי אלו חולצות ולא מתיבמות לפי שיש אחת מהן שיש עליה יצחק שני יבמין ועלה קאמר רבא טאס כתב גט למאמריו הותרה אפילו היא לאח הכשאר ויכול ליבמה אם ירצה ומשום הכי לא אבעריך לפרושי דלדידיה אם ידא זוק דעת הלשכא זל וכן כדלמא מדברי הרמב"ם זל: כתב

הקלם זל הכסס טס נדעת הכחך

הלכות נערה בתולה

וכי קאמר רבא ממוון הוי להורישו לבניו בשאר קנסות ורבה נמי הכי כל בשמעתין אמר רב בת הכוזבת מן הארץ מנע' ידיה לנעמה וקל כותיה ומוכח לה מדכתה והתבולתה אותם לבניכס אחריכס אותם לבניכס ולא בניכס לבניכס מניד שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו ומתקין לה רבא אימי בפתי הכת קנסו וחבלו קנסו מודבר וכן תבי רב חכיה בפתי הכת קנסות וחבלות הכתוב מדבר וה' קיימא טעמא וכן פ' רש' ז' טעמא דמתבי דלא הספיקה לעמוד בדין עד שמת האב קריין טל עניה משום דאין אדם מוריש זכות בתו לבנו דכתיב והתבולתה אותם לבניכס כו' וק' מסיק בירושלמי בתר שקלא וטריא ועמא דעבד שבגרה משום דכתת לנטי

עמד הבין ותבעה אותו ואחר כך בגרה או שנשא חרי הז של אב ואם מת האב אחר עמידתה בדין הריהו של אחין שהן יורשי האב מעת שעמדה בדין וזכה בהן האב! הבת שנתארסה ונתגרש קנסה לעצמה נאנסה או נתפתתה ואחר כך נתקדשה לאחר קנסה ושאר הדברים לאביה שאין הארוסין מוציאין מרשות אב: אני אומ' שזה שנאמר בתורה אל תחלל בתך להזנותה שלא יאמר האב הואיל ולא חייבה תורה מפתה ואונס לא שיתן ממון לאב הריני שובר בתי הבתולה לזה לבא עליה בכל מקום שארצה או אניה זה לב' עליה בחנם שיש לו לאדם לפחול ממונו לכל מי שרצה לכך נאמר אל תחלל את בתך שזה שחייבה תורה לאונס ולמפתה ממון ולא מלקות בשאר ע' הרב מקרה שלא מדעת אביה ולא הבינה עצמה לכך שר' זה אינו הוזה תמיד ואינו מצוי אבל אם הניח בתו הבתולה מוכנת לכל מי שיבא עליה גורם שתמלא הארץ זמה ונמצא נאנס בתו והאח נשא אחותו שאם תתעבר ותלד לא ידעין מי הוא הבעל בתי לכך הרי הוא קדש ולוקה הבעל והנבעל תמשו לא תהיה קדש ואין קונסין אותו שלא חייבה תורה קנס אל' לאונס ומפתה אבל זו שהבינו עצמה לכך בין מדעתה בין מדעת אביה הרי זו קדשה ואסור קדשה אחד הוא בין בבתולה בין בבעולה לפיכך אמרו חכמי' שהיו עליה שם רע בילדותה אין לה קנס כמו שבארנו שהרי זו בחוקת שהפקירה עצמה לדבר זה ברצונה:

פרק שלישי

המוציא שם רע על בת ישראל ונמצא הדבר שקר לכה שנאמר ויסרו אותו ואזהרה שלו מלא תלך רכיל בעמד ונותן לאביה משקל מאה סלעים כסף מזוקק ואם היה יתומה הרי זה של עצמ' והמוציא שם רע על הקטנה או על הבוגרת פטור מן הקנס ומן המלקות ואינו חייב עד שיערה שנאמר והוציא את בתו להנערה נערה מלא דבר הכתוב: אין דנין דין זה אלא בפני הבית ובית דין של עשרים ושלשה מפני שיש בדין מוציא שם רעני נפשו שאם נמצא הדבר כמו שאמר הרי זו נהרגת אבל האונס והמפתה דנין בהן בכל זמן ובג' כמו שיתבאר בהלכות סנהדרין: ומצות עשה של תורה שתשב אשת מוציא שם רע תהיהו לעולם שנא' ולו תחה לאשה אפי' עורת או מוכת שהין ואם גרש' עבר על לא תעש' שנ' לא יוכל ל' להחיה כל ימיו וכופי אותו ומחזיר ואינו לוקה כמו שבארנו באונס ואם קדם אחר וקדש או שמהו כהן שאסור בגרושה הרי זה לוקה על גירושה נמצא בה דבר זמה או שנמצא אסורה ע' מחייבי לאוין או מחייבי עשה ואפילו שניה הרי זה יגרשנה בגט שנאמר ולי תהיה לאשה אשה הראויה לו ולמה לא יבא עשה וידחה את לא ה' ה' בין במוציא שם רע בין באונס וישא זה האסורה לו שהרי איפשר שלא תרצה היא לישב ונמצא עשה ולא תעשה קיימין: כיצד תצא שם רע הוא שיבא לבית דין ויאמר נערה זו בעלתי ולא מצאתי לה בתולים וכשבקשתי על הדבר נודע לי שזינתה תחתי אחר שארסתיה ואין עדי' שזינתה בפניו ובית דין שומעין דברי העדים וחוקרין עדותן אם נמצא הרב אמר נסקלת ואם הביא האב עדי' והוזמו העדים שהביא הבעל ונמצאו שהעידו שקר יסקלו וילקה הוא ונותן מאה סלעים ועל זה נאמר ואלה בתולי בתי אלו העדים שיומו עידי הבעל ח' הבעל והביא עדים אחרים והיומו עידי האב הרי הנערה ועידי אביה נסקלין על זה נאמר ואם אמת היה הדבר הזה מפי השמועה למדו שפרשה זו יש בה עדי' חוזמין וחומי' הוציא עליה שם רע והיא בוגרת אע"פ שהבי עדים שזינתה תחתיו כשהיתה נערה הרי זה פטור מן המלקות ומן הקנס ואם נמצא הדבר אמת הרי זו תסקל אף ע"פ שהיא בוגרת הואיל ובעת שזינתה נער' הית': כל נער' שאין לה קנס אם נאנסה או נתפתתה כך המוציא עליה שם רע פטור מן המלקות ומן התשלומין וכן הנכרית שנתגיירה והשפחה שנשתחררה פחותה מבת שלש שנים אפילו היתה הורתה שלא בקדושה ולירדה בקדושה המוציא עליה שם רע פטור מן הקנס ומן המלקות שנאמר כי הוציא שם רע על בתולת ישראל עד שתהיה הורתה ולירדה בקדוש! קדש נערה וגרשה וחזר וקדשה והוציא עליה שם רע והביא עדים שזינתה תחתיו בקדושה הראשונים ונמצאו חוזמין הרי זה פטור וכן אם היתה יבמתו שכנסה והוצי' עליה שם רע והביא עדים שזינתה תחת קידושין אחיו ונמצאו חוזמין הדי' פטור מן המלקות ומן התשלומין וכל חפזו אמר רצה לגרש גרש: אינו חייב עד שיבעול אותה כדרכה ויוציא שם רע כדרכה בעל שלא כדרכה ואמר לא מצאתיה בתולה פטור ומכין אותו מכת מדרור וכן אם אמר לא מצאתיה בתולה ולא אמר שזינתה תחתיו ואמר ולא הביא עדים אלא באו מאליהן הרי זה פטור אף ע"פ שהעדים נהרגין אם חוזמו: זה שנאמר בתורה ופרשו השמלה לשון כבוד שנושאין ונותנין בסתר הדבר וכן זה שיאמר האב אלה בתולי בתי הן חוזמין עידי הבעל וזה שנאמר ואם אמת היה הדבר תהרג ב' שזינתה אחר הארוסין בעדים שנאמר לזנות בירת אביה אבל קודם הארוסין כבר אמרה תורה בה שהיא פטורה מכלום ובעולה חייב בתשלומי ממון בלבד בין פתה בין אנס:

סליקי להו הלכות נערה בתולה בס' :

הנערה נלא לחצי הבוגרת ורבותיכו בעלי התוספות ז' פירשו דטעמא משום דאין אדם מוריש קנס לבניו דכיון דאי הוה מודה ביה מפטר לא חשיב ממוון גשאר דברים נמי אהקוש לקנס ודין שוק להן ומלתא דפשיטא היא דליכא בין דבי שמעון ורבנן אלא דלר' שמעון לא מקרי ממוון להורישו לבניו עד שבגרה ולרבנן העמדה בדין הוי כגובייכא ואקרי ממוון גמור הנה עיניך רואות כי הדברים שנויים משכה שלימה ותלמוד עריך מפרש לבעי הכל: עמדה בדין ותבעה אותו עד זכה בהן האב ריש פרק נערה שכתפתיה: הבת שנתארסה כו' כו' כו' מוציאין מרשות אב פרק אל' נערות: איני אומר שזה שנאמר בתורה כו' עד לא תהיה קדשה פרק אל' נערות: כתב הרשב"ד ז"ל אין דעתי מוסכמת לזה שאין קדשה אלא שעמדת בקובה של זכות וכן אמרו בספרי לא תהיה קדשה אזהרה למנוה כענין שנאמר לא היתה בזה קדשה ושם נאמר איה הקדשה היא בעיני על הדרך עכ"ל: ואני אומר כבר כתבת דעתי בתחלת הלכות אישות מה שיש ביניהם ובמה שהם שוים ושניהם כאלה טובים: ואין קונסין אותה כו' עד כו' מוק' הפרק אל' נערות: כתב הרשב"ד ז"ל ועוד שם הוא מפתה ומדעתו עשה עכ"ל: ואפילו אמר אם באנו לסברא הייתי קורא אותה אנס וכלשון רבותינו ז"ל לגבי תחלתה באונס ופופה ברטון ואפי' אמרה הניחו לנו שאלמלא הוה רוצה היא שוכרתו הרי זו אכנסה מאי עמי ינרה אנסה ואנס רחמנא פטריה:

פרק שלישי

המוציא שם רע על בת ישראל ונמצא הדבר שקר לכה שנאמר ויסרו אותו ואזהרה שלו מלא תלך רכיל בעמד ונותן לאביה משקל מאה סלעים כסף מזוקק ואם היה יתומה הרי זה של עצמ' והמוציא שם רע על הקטנה או על הבוגרת פטור מן הקנס ומן המלקות ואינו חייב עד שיערה שנאמר והוציא את בתו להנערה נערה מלא דבר הכתוב: אין דנין דין זה אלא בפני הבית ובית דין של עשרים ושלשה מפני שיש בדין מוציא שם רעני נפשו שאם נמצא הדבר כמו שאמר הרי זו נהרגת אבל האונס והמפתה דנין בהן בכל זמן ובג' כמו שיתבאר בהלכות סנהדרין: ומצות עשה של תורה שתשב אשת מוציא שם רע תהיהו לעולם שנא' ולו תחה לאשה אפי' עורת או מוכת שהין ואם גרש' עבר על לא תעש' שנ' לא יוכל ל' להחיה כל ימיו וכופי אותו ומחזיר ואינו לוקה כמו שבארנו באונס ואם קדם אחר וקדש או שמהו כהן שאסור בגרושה הרי זה לוקה על גירושה נמצא בה דבר זמה או שנמצא אסורה ע' מחייבי לאוין או מחייבי עשה ואפילו שניה הרי זה יגרשנה בגט שנאמר ולי תהיה לאשה אשה הראויה לו ולמה לא יבא עשה וידחה את לא ה' ה' בין במוציא שם רע בין באונס וישא זה האסורה לו שהרי איפשר שלא תרצה היא לישב ונמצא עשה ולא תעשה קיימין: כיצד תצא שם רע הוא שיבא לבית דין ויאמר נערה זו בעלתי ולא מצאתי לה בתולים וכשבקשתי על הדבר נודע לי שזינתה תחתי אחר שארסתיה ואין עדי' שזינתה בפניו ובית דין שומעין דברי העדים וחוקרין עדותן אם נמצא הרב אמר נסקלת ואם הביא האב עדי' והוזמו העדים שהביא הבעל ונמצאו שהעידו שקר יסקלו וילקה הוא ונותן מאה סלעים ועל זה נאמר ואלה בתולי בתי אלו העדים שיומו עידי הבעל ח' הבעל והביא עדים אחרים והיומו עידי האב הרי הנערה ועידי אביה נסקלין על זה נאמר ואם אמת היה הדבר הזה מפי השמועה למדו שפרשה זו יש בה עדי' חוזמין וחומי' הוציא עליה שם רע והיא בוגרת אע"פ שהבי עדים שזינתה תחתיו כשהיתה נערה הרי זה פטור מן המלקות ומן הקנס ואם נמצא הדבר אמת הרי זו תסקל אף ע"פ שהיא בוגרת הואיל ובעת שזינתה נער' הית': כל נער' שאין לה קנס אם נאנסה או נתפתתה כך המוציא עליה שם רע פטור מן המלקות ומן התשלומין וכן הנכרית שנתגיירה והשפחה שנשתחררה פחותה מבת שלש שנים אפילו היתה הורתה שלא בקדושה ולירדה בקדושה המוציא עליה שם רע פטור מן הקנס ומן המלקות שנאמר כי הוציא שם רע על בתולת ישראל עד שתהיה הורתה ולירדה בקדוש! קדש נערה וגרשה וחזר וקדשה והוציא עליה שם רע והביא עדים שזינתה תחתיו בקדושה הראשונים ונמצאו חוזמין הדי' פטור מן המלקות ומן התשלומין וכל חפזו אמר רצה לגרש גרש: אינו חייב עד שיבעול אותה כדרכה ויוציא שם רע כדרכה בעל שלא כדרכה ואמר לא מצאתיה בתולה פטור ומכין אותו מכת מדרור וכן אם אמר לא מצאתיה בתולה ולא אמר שזינתה תחתיו ואמר ולא הביא עדים אלא באו מאליהן הרי זה פטור אף ע"פ שהעדים נהרגין אם חוזמו: זה שנאמר בתורה ופרשו השמלה לשון כבוד שנושאין ונותנין בסתר הדבר וכן זה שיאמר האב אלה בתולי בתי הן חוזמין עידי הבעל וזה שנאמר ואם אמת היה הדבר תהרג ב' שזינתה אחר הארוסין בעדים שנאמר לזנות בירת אביה אבל קודם הארוסין כבר אמרה תורה בה שהיא פטורה מכלום ובעולה חייב בתשלומי ממון בלבד בין פתה בין אנס:

סליקי להו הלכות נערה בתולה בס' :

דף מ' א
דף ל' ב
דף ל' ו
דף מ' א
דף מ' ב
דף מ' ג
דף מ' ד
דף מ' ה
דף מ' ו
דף מ' ז
דף מ' ח
דף מ' ט
דף מ' י
דף מ' יא
דף מ' יב
דף מ' יג
דף מ' יד
דף מ' טו
דף מ' טז
דף מ' טז

בגד וכן נהגה
טעם יס' לה קנס וכי
הכונה ואפי' ד'
ומדכתי
ק'
א'

הלכות סוטה

בכללן שלוש מצות אחת מצוות עשה ואלו מצוות לא תעשה וזה הוא פרטן לעשות לסוטה בתורות הקצרות המדורה בחורה שלא ליתן עליה לבונה וביאור מצותו בפרקים אלו

פרק ראשון

קניי האמור בתורה וקניא איתא שנתו הוא שיאמר לה בפני עדים

אל תסתרי עם איש פלוני אפי' היה אביה או אחיה או גוי או עבד או שחוף הוא האיש שאינו מתקשה ואינו מוליך הסוטה האמור בתורה ונסתרה הוא שתסתיר עם אותו האיש שאמר לה' תסתרי עמו בפני שני עדים אם שהתה עמו כדי טומאה שהיא כדי לעלות בביעה ולגמעה הרי אז אסורה על בעלה עד שתשתה מי המרים ויבדק הדבר ובזמן שאין שם מסוטה תאסר עליו לעולם ותצא בלא כתובה קניא לה על שנים טאחד ואמר לה אל תסתרי עם פלוני ופלוני ונסתרה עם שניהם ביחד ושהתה כדי טומאה אפי' היא אביה ואחיה הרי אז אסורה עד שתשתה אמר לה בפני שנים אפי' ברי עם פלוני אין זו קניו ואפי' נסתרה עמו בעדים ושהתה כדי טומאה לא נאסרה עמו ואינה שותה בקניו זה וכן אסאמר לה' תסתרי עמו וראוה מדברת עמו אין זו סתירה ולא נאסרה ולא שותה וכן אם לא קדם הקניו ובאן שנים והעידו שנסתרה עם זה ושהתה כדי טומאה לא נאסרה על בעלה ואינה שותה אמר לה' תסתרי עם איש פלוני והיה קסם פחות מבין ששע שנים ויום אחד או שאמר לה אל

תסתרי עם בהמה זו אם זה קניו שנשכב איש אותה פרט לקסם ולבהמה שאין אוסרה עליו בעל שמחל עליו וכן אם אסרה עליו פרט בתי שמיא ומדק דק קני' ומדק ארוסה ושומר יבם ידושלמי כתב הלאבד על והלא אמרו פתוי קטנה אונסה הוא ועוד התראה לקטנה אינה התראה ואין לחלק בקטנה לענין פתוי לומר קטנה בתמיאן אין לה רצון ויהי זה הצעד כמו אונסה לא כולם שוות להתפתות בקלות הדעת עכ"ל ואע"פ כבוד הוכחתי זה פרק שלישי ודיעות ומשנתנו היא ג"כ ביבמות פרק בית שמיא קטנה שהשיאה אביה ונשגרה כיתומה בחיי האב והחזירה אסורה ליבם אלמא אם קידשה אביה הרי היא אשתאיש גמורה וגם בירו שלמי מציאתה הרי הכל כדברי המזל וטעמא דכיון שקיבל בהאביה קידושין הרי היא

תסתרי עם בהמה זו אם זה קניו שנשכב איש אותה פרט לקסם ולבהמה שאין אוסרה עליו בעל שמחל עליו וכן אם אסרה עליו פרט בתי שמיא ומדק דק קני' ומדק ארוסה ושומר יבם ידושלמי כתב הלאבד על והלא אמרו פתוי קטנה אונסה הוא ועוד התראה לקטנה אינה התראה ואין לחלק בקטנה לענין פתוי לומר קטנה בתמיאן אין לה רצון ויהי זה הצעד כמו אונסה לא כולם שוות להתפתות בקלות הדעת עכ"ל ואע"פ כבוד הוכחתי זה פרק שלישי ודיעות ומשנתנו היא ג"כ ביבמות פרק בית שמיא קטנה שהשיאה אביה ונשגרה כיתומה בחיי האב והחזירה אסורה ליבם אלמא אם קידשה אביה הרי היא אשתאיש גמורה וגם בירו שלמי מציאתה הרי הכל כדברי המזל וטעמא דכיון שקיבל בהאביה קידושין הרי היא

לעולם וקורעין כתובתה וכשיבוא בעלה או יברא או יצא מבית האסורים נותן לה גט ואינו יכול להשקותה מפני שלא קנא לה הוא שתתגי המרים ונקמה מהם וחדר וקנא לה עם האיש שהשקה על ידו ונסתרה עמו ואינו יכול להשקותה על ידי פה לעולם ותצא בלא כתובה אבל אם קניא לה עם אחר ונסתרה עם אחר בעדים מנשקין אותה פעם שניה ואפי' כמה פעמים והוא שישקה אותה בכל פעם בלא שאחר השקה אותה וקנא לה עם האיש שהשקה אותה הבעל הראשון בגללו ונסתרה עמו בעדים הרי הבעל השני משקה אותה ע"י מפי שחא בעל שני ואפלו מזה ונשאת לזה אחר זה משקין אותה על ידי איש אחר ואין אומרים ודאי שהושקה לזה ופוטרה ע"י שניה שם ע"י האשה שקניא לה בעלה ונסתרה אחר הקניו עמו בעדים והרי הוא עומדת לשתות ובא ע"י אחד והעיד עליה שנבעלה בפניו עמה שקניא לה עמו הרי אז אסורה על בעלה לעולם ואינה שותה ויציא הבלא כתובה ואפי' היה ע"י טומאה זה אחד מעידי הסתירה שנעזר איתן בה והריבאן ע"י אפלו אשה ועבד ושפחה ופסול בעבירה מן ברי קופר ואפי' קרוב נאמן לעדות סוטה לה ע"י שזינתה ותנא קר על בעלה לעולם ואינה שותה ותצא בלא כתובה הואיל וקדם הקניו והסתירה בעדים כשרים והתורה האמירה ע"י אחד בטומאה הרי כולן כשרין לעדות טומאה אף חמש נשים שטומאות זו את זו מעשות אז על לומו שנטמאת ונאמנת עליה לאסרה על בעלה ושלא להשקותה אבל לא להפסידה מכתובתה לא נוטלת כתובתה ויוציאה בא ע"י אחד כשר ואמר בטומאת הרי זו אינה שותה כמו שביארנו בא ע"י אחד והחושן ואמר לא בטומאת אף שומעין לו שע"י אחד בטומאת סוטה בשנים ואין ידעו שלאקדון דוחין דברי הראשון שהוא כשנים באו שעה טאחד זה אומר בטומאה וזה אומר לא בטומאה אף שאמר אחד בטומאת וצאו שנים אחרים נאמרו לא בטומאת הרי זו שותה בא ע"י אחד כשר ושנים רבות אופסולין רבים טאחד הע"י אומר בטומאת והשנים אופסולין אומרים לא בטומאת הרי זו שותה שע"י אחד ופסולים רבים כמחצה על מחצה הם היו כולן פסולין הלן אחר הצידי שנים אומרות ושלוש אומרות לא בטומאת הרי זו שותה שלוש אומרות לא בטומאת ואם אומרות נטמאת הרי זו אינה שותה הרי מחצה על מחצה הרי זו שותה כל סוטה שאמרנו שאינה שותה מפני עידי טומאה הרי זו אסורה על בעלה לעולם ותצא בלא כתובה ושהרי נאסרה בקניו וסתירה והשתיה שהתירה נמעה שהרי יש בה ע"י כמון שביארנו

פרק שני אשה שקניא לה' ונסתרה אין כופין אותה לשתות ואם אסרה על בעלה לעולם ואינה שותה וכן אסאמר אינו טמאה ואיני שותה אין כופין אותה לשתות ותצא בלא כתובה ונאסרה על

מגדל עוז

נשים שו

פרק ראשון קניו

האמור בתורה ע"י אינו מוליך כל קמא דסוטה ופירושו שחוף ק"ה ב"א ארוכה ד"ה ב"א דמורה פרק קמא דסוטה קניא דסוטה קניא לה עם שנים כו' עד שתשתה פרק קמא דסוטה משנת מוסרין לה שני תלמודי חמ"ג בק"ה ש"ן פי' יוחסין משמע בן ובדרכות בכמה מקומות מעשה היה והו' ע"י עשרה במטה ומשע ס'הי פרק היה מציא לרבין ד"ה אמר לה בפני שנים כו' עד ואינה שותה פרק קמא דסוטה אמר לה אל תסתרי ע"י קניי אחר פרק ארוסה ושומות יבם ד"ה כו' קניא לה בפני שנים וראוה כו' ע"י ויתן כתובה דיש פרק מע' ד"ה שקינא בא ע"י אחד כו' ע"י הרי אשתו מותרת בקדושין פרק האומה וזו שג' מקטן ע"י מפי שלא קניא לה סוף פרק ארוסה ושומות יבם שנתמי המרים כו' ע"י שהיה עם ע"י סוף פרק פרק היה נטל' האשה שקניא לה כו' ע"י והרי ע"י פרק קמא דסוטה ד"ה ופר קמא דכתובות וזה באה לי' אפסם בהלכות קדושין פרק האומר אפלו אשה ועבד כו' ע"י הרי זו שותה כו' ע"י סוף הפרק פרק קמא דסוטה

פרק שני אשה

שקינא לה ונסתרה ע"י מעבד אותה מלשותות פרק ארוסה ושומות יבם קטנה שהשיאה אביה כו' מצל הקטנה בתמיאן ע"י לא נאסרה עליו פרק בית שמיא ומדק דק קני' ומדק ארוסה ושומר יבם ידושלמי כתב הלאבד על והלא אמרו פתוי קטנה אונסה הוא ועוד התראה לקטנה אינה התראה ואין לחלק בקטנה לענין פתוי לומר קטנה בתמיאן אין לה רצון ויהי זה הצעד כמו אונסה לא כולם שוות להתפתות בקלות הדעת עכ"ל ואע"פ כבוד הוכחתי זה פרק שלישי ודיעות ומשנתנו היא ג"כ ביבמות פרק בית שמיא קטנה שהשיאה אביה ונשגרה כיתומה בחיי האב והחזירה אסורה ליבם אלמא אם קידשה אביה הרי היא אשתאיש גמורה וגם בירו שלמי מציאתה הרי הכל כדברי המזל וטעמא דכיון שקיבל בהאביה קידושין הרי היא

תסתרי עם בהמה זו אם זה קניו שנשכב איש אותה פרט לקסם ולבהמה שאין אוסרה עליו בעל שמחל עליו וכן אם אסרה עליו פרט בתי שמיא ומדק דק קני' ומדק ארוסה ושומר יבם ידושלמי כתב הלאבד על והלא אמרו פתוי קטנה אונסה הוא ועוד התראה לקטנה אינה התראה ואין לחלק בקטנה לענין פתוי לומר קטנה בתמיאן אין לה רצון ויהי זה הצעד כמו אונסה לא כולם שוות להתפתות בקלות הדעת עכ"ל ואע"פ כבוד הוכחתי זה פרק שלישי ודיעות ומשנתנו היא ג"כ ביבמות פרק בית שמיא קטנה שהשיאה אביה ונשגרה כיתומה בחיי האב והחזירה אסורה ליבם אלמא אם קידשה אביה הרי היא אשתאיש גמורה וגם בירו שלמי מציאתה הרי הכל כדברי המזל וטעמא דכיון שקיבל בהאביה קידושין הרי היא

לעולם וקורעין כתובתה וכשיבוא בעלה או יברא או יצא מבית האסורים נותן לה גט ואינו יכול להשקותה מפני שלא קנא לה הוא שתתגי המרים ונקמה מהם וחדר וקנא לה עם האיש שהשקה על ידו ונסתרה עמו ואינו יכול להשקותה על ידי פה לעולם ותצא בלא כתובה אבל אם קניא לה עם אחר ונסתרה עם אחר בעדים מנשקין אותה פעם שניה ואפי' כמה פעמים והוא שישקה אותה בכל פעם בלא שאחר השקה אותה וקנא לה עם האיש שהשקה אותה הבעל הראשון בגללו ונסתרה עמו בעדים הרי הבעל השני משקה אותה ע"י מפי שחא בעל שני ואפלו מזה ונשאת לזה אחר זה משקין אותה על ידי איש אחר ואין אומרים ודאי שהושקה לזה ופוטרה ע"י שניה שם ע"י האשה שקניא לה בעלה ונסתרה אחר הקניו עמו בעדים והרי הוא עומדת לשתות ובא ע"י אחד והעיד עליה שנבעלה בפניו עמה שקניא לה עמו הרי אז אסורה על בעלה לעולם ואינה שותה ויציא הבלא כתובה ואפי' היה ע"י טומאה זה אחד מעידי הסתירה שנעזר איתן בה והריבאן ע"י אפלו אשה ועבד ושפחה ופסול בעבירה מן ברי קופר ואפי' קרוב נאמן לעדות סוטה לה ע"י שזינתה ותנא קר על בעלה לעולם ואינה שותה ותצא בלא כתובה הואיל וקדם הקניו והסתירה בעדים כשרים והתורה האמירה ע"י אחד בטומאה אף חמש נשים שטומאות זו את זו מעשות אז על לומו שנטמאת ונאמנת עליה לאסרה על בעלה ושלא להשקותה אבל לא להפסידה מכתובתה לא נוטלת כתובתה ויוציאה בא ע"י אחד כשר ואמר בטומאת הרי זו אינה שותה כמו שביארנו בא ע"י אחד והחושן ואמר לא בטומאת אף שומעין לו שע"י אחד בטומאת סוטה בשנים ואין ידעו שלאקדון דוחין דברי הראשון שהוא כשנים באו שעה טאחד זה אומר בטומאה וזה אומר לא בטומאה אף שאמר אחד בטומאת וצאו שנים אחרים נאמרו לא בטומאת הרי זו שותה בא ע"י אחד כשר ושנים רבות אופסולין רבים טאחד הע"י אומר בטומאת והשנים אופסולין אומרים לא בטומאת הרי זו שותה שע"י אחד ופסולים רבים כמחצה על מחצה הם היו כולן פסולין הלן אחר הצידי שנים אומרות ושלוש אומרות לא בטומאת הרי זו שותה שלוש אומרות לא בטומאת ואם אומרות נטמאת הרי זו אינה שותה הרי מחצה על מחצה הרי זו שותה כל סוטה שאמרנו שאינה שותה מפני עידי טומאה הרי זו אסורה על בעלה לעולם ותצא בלא כתובה ושהרי נאסרה בקניו וסתירה והשתיה שהתירה נמעה שהרי יש בה ע"י כמון שביארנו

פרק שני אשה שקניא לה' ונסתרה אין כופין אותה לשתות ואם אסרה על בעלה לעולם ואינה שותה וכן אסאמר אינו טמאה ואיני שותה אין כופין אותה לשתות ותצא בלא כתובה ונאסרה על

בפניו ע"י מפי שלא קניא לה סוף פרק ארוסה ושומות יבם שנתמי המרים כו' ע"י שהיה עם ע"י סוף פרק פרק היה נטל' האשה שקניא לה כו' ע"י והרי ע"י פרק קמא דסוטה ד"ה ופר קמא דכתובות וזה באה לי' אפסם בהלכות קדושין פרק האומר אפלו אשה ועבד כו' ע"י הרי זו שותה כו' ע"י סוף הפרק פרק קמא דסוטה

לעולם וקורעין כתובתה וכשיבוא בעלה או יברא או יצא מבית האסורים נותן לה גט ואינו יכול להשקותה מפני שלא קנא לה הוא שתתגי המרים ונקמה מהם וחדר וקנא לה עם האיש שהשקה על ידו ונסתרה עמו ואינו יכול להשקותה על ידי פה לעולם ותצא בלא כתובה אבל אם קניא לה עם אחר ונסתרה עם אחר בעדים מנשקין אותה פעם שניה ואפי' כמה פעמים והוא שישקה אותה בכל פעם בלא שאחר השקה אותה וקנא לה עם האיש שהשקה אותה הבעל הראשון בגללו ונסתרה עמו בעדים הרי הבעל השני משקה אותה ע"י מפי שחא בעל שני ואפלו מזה ונשאת לזה אחר זה משקין אותה על ידי איש אחר ואין אומרים ודאי שהושקה לזה ופוטרה ע"י שניה שם ע"י האשה שקניא לה בעלה ונסתרה אחר הקניו עמו בעדים והרי הוא עומדת לשתות ובא ע"י אחד והעיד עליה שנבעלה בפניו עמה שקניא לה עמו הרי אז אסורה על בעלה לעולם ואינה שותה ויציא הבלא כתובה ואפי' היה ע"י טומאה זה אחד מעידי הסתירה שנעזר איתן בה והריבאן ע"י אפלו אשה ועבד ושפחה ופסול בעבירה מן ברי קופר ואפי' קרוב נאמן לעדות סוטה לה ע"י שזינתה ותנא קר על בעלה לעולם ואינה שותה ותצא בלא כתובה הואיל וקדם הקניו והסתירה בעדים כשרים והתורה האמירה ע"י אחד בטומאה אף חמש נשים שטומאות זו את זו מעשות אז על לומו שנטמאת ונאמנת עליה לאסרה על בעלה ושלא להשקותה אבל לא להפסידה מכתובתה לא נוטלת כתובתה ויוציאה בא ע"י אחד כשר ואמר בטומאת הרי זו אינה שותה כמו שביארנו בא ע"י אחד והחושן ואמר לא בטומאת אף שומעין לו שע"י אחד בטומאת סוטה בשנים ואין ידעו שלאקדון דוחין דברי הראשון שהוא כשנים באו שעה טאחד זה אומר בטומאה וזה אומר לא בטומאה אף שאמר אחד בטומאת וצאו שנים אחרים נאמרו לא בטומאת הרי זו שותה בא ע"י אחד כשר ושנים רבות אופסולין רבים טאחד הע"י אומר בטומאת והשנים אופסולין אומרים לא בטומאת הרי זו שותה שע"י אחד ופסולים רבים כמחצה על מחצה הם היו כולן פסולין הלן אחר הצידי שנים אומרות ושלוש אומרות לא בטומאת הרי זו שותה שלוש אומרות לא בטומאת ואם אומרות נטמאת הרי זו אינה שותה הרי מחצה על מחצה הרי זו שותה כל סוטה שאמרנו שאינה שותה מפני עידי טומאה הרי זו אסורה על בעלה לעולם ותצא בלא כתובה ושהרי נאסרה בקניו וסתירה והשתיה שהתירה נמעה שהרי יש בה ע"י כמון שביארנו

מגיד משנה הלכות סוטה נשים שו

ואחר כך כהן אחד בא... ואלה הן המצוות... ואלה הן המצוות... ואלה הן המצוות...

פרק רביעי

בחמשה

עשר באדר עד ומשקין את הסוטה בירושלמי דפרק קמ"א דשקלים... ואלה הן המצוות... ואלה הן המצוות...

מקום שהוא יארע בו מאורעות שארעו לה לצבות בטן ולנפול ירך... ואלה הן המצוות... ואלה הן המצוות...

פרק רביעי בחמשה

עשר באדר נפני בר לצרכי רבים ובודקין על הראויה לשמות להשקותה ועל הראויה לקנא לה... ואלה הן המצוות... ואלה הן המצוות...

מגדל עז

לפיכך כשתזכה בו' עד אמן להבא
פרק היה מביא: מטת חכמים כו'
עד סוף הפ' סוף גיטין ופרק קמא
דקט' קיימא לן כולד רוח טהרה:

סליקו להו הלכות סוטה
ונגמר ספר נשים
בסיעת דשמיא:

הלכות סוטה

אבל מגדל עליה שלא זינתה תחת אחיו שאם זינתה תחת אחיו והרי זו אסורה עליו וכו' אם גרשה והחזירה
מגדל עליה שלא זינתה תחתיו בנישואין הראשונים ויש לו לגלגל עלי' בלחבא שלי' וכו' תחתיו ושלא תזנה
אחר שיחזירה אם יגרש ויחזור לפיכך כשתזנה לחבא מים בודקין אותה ויאריעו לה אותן המאורעות לכך
נאמר אמן אמן אמן מאיש זה אמן מאיש אחר אמן נשואה אמן ארוסיה אמן לשעבר אמן להבא מעורר
חכמים על בני ישראל לקנות לנשיהן שנאמר וקנא אשתו וכל המקנא את אשתו נכנסה בו רוח טהר' ולא
יקנא לה לא מתוך שחוק ולא מתוך שיחה ולא מתוך קלות ראש ולא מריבה ולא להמיל עליה אישה ואם
עבר וקנא לה בפני עדים מתוך אחד מכל הדברים האלו הרי זה קינוי אינו ראוי לקפוץ לקנות בפני עדים
תהלה אלה' בינו לבינה בנחת וברוך טהרה ואזהרה כדי להודיעה בדרך ישראל ולחסיד המכשול וכל
מי שאינו מקפיד על אשתו ועל בניו ובני ביתו ומוהירן ופוקד דרכיהן חמיר עד שידע שהן שלימות מכל חש
ועון הרי זה חוטא שנאמר וירעת כי שלום אהלך ופקרת נודך ולא תחטא:

נגמר ספר רביעי ונמיין פרקו חמשים ושלושה

הלכות אישות
הלכות יבום וחליצה
הלכות סוטה
עשרים וחמשה פרקים:
שמונה פרקים:
ארבעה פרקים:
הלכות נירושין
הלכות נערה בתולה
שלושה עשר פרקים
שלושה פרקים:

השובות השייכות לספר נשים

א דין

ראובן שקידש לאה וזרק לה קידושה לתוך חיקה וניעבעה
בגדיה להשליך הקידושין ממנה תוך כדי דיבור עד כאן
לשוננו: כראה ודאי כיון שחבר שקידש שם אינו טלה אפילו זרק לה הקידושין
לתוך ד' אמותיה איכה מקודשת כדתבין בהורק לתוך ביתו או לתוך חצר
אפילו עומד עמה איכה מגורשת אבל אם זרקו לתוך חיקה או לתוך קלתה
מגורשת אף על פי שראו העדים שניעבעה בגדיה להשליך הטבעת של
קדושה מעליה אין לדמותה להא' דאמרינן פרק קמא דקדושין התקדשתי לי
במכה כעלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד איכה מקודשת וכו' עד
לא מבעיא שדיתבהו קמיה דאיכה מקודשת וכו' דאזכי התם דאיהי לא אמרה
ליה מעולם מקודשתי לך אבל כדכתיב זה כיון דשמעו העדים דאיהי אמרה לו
מעיקרא פלוגי בא וקדשתי וגם שוב בשעת קדושין כשאמר בפני כולם פלוגית
בקשה ממני לקדשה וכן אעשה ושתקה אף על גב דבתר דכפול בתוך חיקה
שדיתבהו איכה למימר דמעיקרא קבלה לשם קדושין וכו' שדיתבהו בתר הכי
מיהדר קא הדרה בה וכו' דקבלה כבר לשם קידושין תו לא מניא הדרה ואף
על גב דבתוך כדי דיבור לקבלה שדיתבהו ואשתכח דהדרה בה בתוך כדי
דיבור וקיימא לן תוך כדי דיבור כדבור דמי הכי מילי בעלמא אבל בקדושין
משום חומרא דאשת איש קיימא לן דלאו כדבור דמי כדאיתא פרק יש נוחלין
ובפרק שני דכדורים הילכתא כל תוך כדי דיבור כדבור דמי חוץ מעבודה זרה
וקידושין ומגדף ומגרש ואף על גב דאמרה בלבי לא היה לא לשחוק ולהתלוצץ
עמו ומעולם לא כתרתינו לו אלא לחוכא ואיטולא בעלמא דברי כעלכ כיונה
נדברים שכלב איכה דברים ואף על גב דאיכה למימר דאין סהדי דלא כתבונה
אלא להתלוצץ וכל כי האי גונא אזלינן שפיר בתר מחשבה כגון גבי מברחת
וכדי שמתען בן מנסיא שכתב כל כספיו לאחד ולא ידע שהיה לו בן והיה
דמורבה שאמר חכמים לא כתבונה זו לא להגון לה וכיונא בהן רבות בתלמוד
דאזלינן בתר אומדן דעת גבי קדושין משום חומרא דאלא לא כסמוך על אומדן
דעתא לומר לא היה בלבה כן ודאי וליכא אומדן דעתא דמוכח כיון דאיכא
כמי למימר איתתא בכל דהוא כיונה לה אמנס דהקדשת בכתב העדויות והכה
כתוב בו שהעדים לא ראו אס כפלה הטבעת של הקדושין בחיקה או לאו לפי
זה כראה לי דאיכה כריכה גט והא' דאמרינן בפרק ארבע אחין וכולן שהיה
בהן ספק קדושין וכו' כיצד ספק קדושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה לא איירי
בכי האי גונא ששכי העדים לא ידעו אם קרוב לו אם קרוב לה אלא כדמוקי
לה בגמרא כת אחת אחד אומר קרוב לו ואחד אומר קרוב לה ואף על גב
דמדאורייתא איכה מקודשת דאוקי חד לבהדי חד ואוקי איתתא אחוקה
דמעיקרא בחוקת פגויה הואי מכל מקום כת אחת ספיקא דרבנן היא ומשום
דאיכא חד דאמר קרוב לה גזרו בה רבנן אבל כדכתיב זה דליכא סהדותא כלל
ואפילו אחד מהן איכו אומר שראה הטבעת לתוך חיקה אין כאן אפילו
חשש קדושין וראיה מההיא דפרק ארבע אחין מדאוקי בכת אחת אחד אומר
קרוב לה ואחד אומר קרוב לו לוקמה כגון ששכי עדים מספקא להו אי קרוב
לה אי קרוב לו לא שמע מינה דכל כי האי גונא אין כאן בית מיתוס דאוקמא
אחוקה ואפילו אם היא יודעת בטוב שפלה לתוך חיקה בעינן דליהוי סהדי
שהניעו הקידושין לידה לילפינן דבר דבר ממומן דאין כאן קדושי תורה אלא
עד דחזו תרי סהדי דמטו הקדושין לידה והיכא דאיכא תרי סהדי אחד אומר
קרוב לה ואחד אומר קרוב לו הו' ספק קדושין כדפרישית והיכא דליכא

אפילו חד שראה שהניעו הקדושין לידה איכה מקודשת אפילו מדרבנן אף
על פי שהיא בעצמה מודה שכפלה הטבעת בחיקה דמניא דאמרינן המקדש
בעד אחר אין מששין לקדושין אפילו שניהם מודים ואין לאוסרה משום
דכפף עלה קלא דאיכא קלא וקלא דמקמי כיושואין חיישינן הא כיון דאשתכח
והוברר על פי העדים דלאו כלום היא קיימא לן לכפופא איתרא דרב דמבעלי
קלא ולא כהקדשתי איתרא דשמואל דלא מבעלי קלא והילכתא כרב באמרי
ורבי יוחנן כמי סבר ליה כוותיה בירושלמי ואף על גב דהילכתא כרב שעת
באיסורי כמו שפסקו הגאון עלה בהא כר דהילכתא כרב חדא דגשל סופרים
הלך אחר המיקל ועוד מרפשא ליה רב יוסף לאביי וסתמא מבעלי קלא מכלל
דהכי הלכתא לבד מנהרדעי ואחריוותא דעבדי כשמואל ועוד מדקאמ' התם
כמה זימנין אפילו למד לא מבעלי קלא מכלל דלדידן מבעלי קלא ועוד
אי לא כפף עלה קלא אלא בתר דכתארה לשיני הוה ליה קלא דבתר איתוסין
וקיימא לן כרב חביבא דאמר דאפילו בתר איסורי לא חיישינן ועוד יש להביא
למאי דפרישית דאי לא חזו סהדי דכפף לחיקה לא בעיא גיטא מדאמרי ספק
הזורק המגרש את אשתו ולכה עמו בפוסקין וכו' עד ג' סברי לא אמר הן הן
עדי ימוד הן הן עדי ביאה ועל כרחין הא' דאמר בית הלל כריכה גט הוה
לחומרא אבל להפיק קדושי שכי לא מרלא קאלו' בבית שמאי איכה מקודשת
ולבית הלל מקודשת מכלל דכתבארה מן האירוסין לא בעיא גט אפילו לחומר'
ואפילו אם תמני למו' דלבית הלל ודאי קדושין הן כיון דנייבי בהדי הדדי ודאי
בעל כיון דראו שכתייחד ואין צריך עדי ביאה גדול מזה ולא פירשו זה מזה
בלא ביאה מכל מקום בכתבארה מן האירוסין אפילו ספק מקודשת כמי לא קרוב
מדקאמרינן איכה כריכה גט אלמא כל היכא דלא סהדי למילתא הוי קרוב
לודאי שלא קדשה ודכמותה אי הו' סהדי שזרק לה הקידושין בחיקה ודאי
שהניעו הקדושין כגד אייר חכמה ולא ראו שפלה לתוך הלל המישיעת הינה
כריכ' גט אבל כדכתיב זה כיון שזרק מרחוק דילמא לא מטא לתוך חיקה ועלולה
מזו כראה לי דאפילו חזו סהדי שכתב עמה לקדשה בכסף ולא ראו שקדשה
לא בעיא גט כיון דלא חזו ממש שקדשה דמקא' בבאה אמר הן הן עדי ימוד
הן הן עדי ביאה משום דאיכא למימר אש כבעורת ואיכה מהבהבת ועוד משני
שלבו גס בה ועוד כיון דאי אפשר לראות כמכחול בשפופרת דנכחי הוא ולא
מסרנה ככתוב אלא לחכמים וכו' האי גונא אמרינן במס' מכות דקטלי משיחאו
כדרך המכאפים אף על גב דלא ראו כמכחול בשפופרת אף על גב דאיכא
למיתלי דילמ' דרך איכרי' בא ועליה תלינן במילתא דהוי קרוב לודאי וקטלינן
ולכהי גבי קדושין כמי בעדי ימוד תלינן לחומרא דקרוב לודאי כיון דלבו
גס בה דיברו תקפו אבל כדכתיב זה איכו קרוב לודאי דילמא אינו כפף לחיקה
ועוד אפילו כפף לחיקה דילמ' היה חיקה עשוי קטפרס ואייר שאין סופו לבוש
לאו כמזון דמי ואף על גב דמקין לה תלמודא בעמדת על גב הכהה לאורי
שאין סופו לבוש לא קני כמי כיון דקיימ' בתר דלאו דידה איכה מקודשת
דאייר שאין סופו לבוש כרשות הרבים הוי מכלל הדברים שכתבנו לא היתה
כריכה גט אפילו בידוע ששניהם כתבוכו לקדושין כל שכן כדכתיב זה שהכל
יודעים ואין סהדי ואומדנא דמוכח דלא היה דעתו להתקדש אלא לחוכא
ואיטולא שלא להכריח' גט ועל' אם תמני לומר לפי שהעדי' לא ראו שהניעו
הקדושין לידה אלא ראו שזרק כנגד ואינס יודעים אם הניעו לידה דכלאו
הודאתה לא שייך למימר מקודשת אבל היכא דמודה מקודשת אם כן בפרק
האומר

תשובות דשייבי להילכות אישות נשים שח

האומר בקדושין כי פריך האומר לאשה קדשתך והיא אומרת לא קדשתני
הוא אסור בקדושתה והיא מותרת בקדושתו ולקומא דאיכא עדים דמספקא
להו אס כזו הקדושין לידה אס לאו ולהכי הוא אסור דאיכא עדים והודאתו
והיא מותרת לפי שאיכה מודה אלא שבעי מיניה דאיך חלוק בין הודאה ובין לא
הודאה אלא בעדים ובדאיתתיה תלמי הכל ואין להקשות בבת אחת אומאי מקודשת
מספק היכא דאחד אומר קרוב לה ואחד אומר קרוב לו הא ליכא לא הד סהדא
דקדושין ואמרין המקדש בעד אחד אין חוששין לקדושין דיש לומר כיון
דתרייהו מספקי שזרק לה האי דאמר קרוב לו הוה לי כהד לגבי שני מדדבכין
אבל כל היכא דתרייהו לא דאז שהגיעו הקדושין לידה ליכא למיחש כדפרי'
ועוד בכדון זה כיון דהי סהדי דאמר ראינו שזרק לה הקדושין ולא ידענו
היכן נפלה הטבעת כיון דלא אתו עד לאחר שנתקדשה ולא עדיין מואחד
אומר נתקדשה ואחד אומר לא נתקדשה דאמרין בפרק שבי דכתובות דאס
כשאלת תגא ושוב מנא אתי כדברי בספר ר' משה בן מיימון ז"ל דדוק בקדושין
ביאה אחר הן עדי יחוד הן עדי ביאה אבל בשאר קדושין עד דחזו
דמקדשה גס כתב היוגרס אשתו ולכה עמו בפסוקו אין כאן אלא ספק קדושין
כדפרי' לעיל ולא יסכימו דבתי טוב ואס לאו הכי נמשך וכבר ארזיהם
לכל אשר יעשו וטוב בעיני שלא להתמיר להבי' גט לחומרא פ"ת המקדש
כתף סודרת כדי לעבנה או ירחיק כדוד וכמנא את זאת העלונה כל ימיה עבונה
ושלם מאיר בר ברון ש' :

ב אין
פכא להאריך לטוב יאריך אלופינו ומידענו עמיתנו הרב
מזה אס כדדעתה מרמז ונתן או ודאי אסור בדבר
ולא חל הכדור אחרי שאמרת בפירוש שאס יש איסור בדבר שאין בדברך כלום
ועוד האמרין בפרק שני דכדורים האומר לאשתו קונם שאיני משמשך הרי זה
בכלל לא יחל דברו פ' אר"ך לקיים כדדורו ופריך במ' וקא משועבד לה דכתב
שאר ככסותה ועונתה ונ' פירוש וכיון דמשועבד לה לא מני מפקע לשיעבודא
ואפי' בקונם וכד נאף יג' גב דכדורים חלים על דבר יונה ואמרין כמי קונמות
משקיעין מירי שיעבוד הכי מילי דכדורים שאינן משועבדים לאשתו אבל דכדורים
המשועבדים לאשתו לא דלמיה רבנן לשיעבודא דבעל בפרק אף על פי ואין
קונמו משקיעין מירי שיעבוד דאשה או דבעל אבל אס זונות כתריות כדכדור
או אתה כד' הורה בשלשה דריונות ולא אוכל לההיר לך אס לא שהיית בא
בעמך לכהן ולא שלא בפניך על ידי שליח כדדענו בפרק קמא דכדורים :
והקדש בעד אחד אין חוששין לקדושין ולא בעי' גט מרקאמרי' אין חוששין
וכי תמא כדריכה גט לחומרא כמנא אתה פוסלה לכהונה ואי משו' קלא דקמי
כשוא' הוא קול ושברו עמו הוא אבל אי מעיקר הוה כפיק עלה קלא דקדושין
גמורין ואחר זמן נודע דלא קדשה אלא בעד אחד אי לא מבטלין קלא כריכא
גט כרס ששת דהילכתא כותיה באיסורי אונס ה' פסק כרס וכרבי יוחנן
דירושלמי דמבטלין קלא ושלם מאיר בר ברון ש' :

ג אשר
שאלת על ראובן ששאל לקדש לו את לאה וכאשר בא שמה
השיב שמינה השליח השוכי הקהל כמו שר' ליה לעשו והראה
להן הקדש' שמינה ראובן לקדש לו את לאה ובררו עדים לקדשה לראובן
בפניהם ובעת הקדושין כשהיה לו לומר את מקודש לראובן אומרים העדים
שעמנו שאמר הרי את מקודשת לי ואמר לו העדים למה לא אמרת לראובן
וכש השליח כסבור קיימת שאמרתי לראובן ולא כתבתי כי אס לקדש לראובן
ואף כי יש לי אשה אחרת ואף אעשה הרעה הגדולה הזאת לישא אשה אחרת
על אשתי ואם אמרתי לי לא נעשה אלא מחמת דחיפת הבחורים והלך מיד וזמר
שנית וקדשה לראובן ושאלת אס כריכה גט מן השליח אס יש ממש בקדושין
השליח שקדשה לעצמו כדא' לי דאיכה כריכה גט מן השליח דקיימן' הקדש
טעית אינו הקדש והמתכוין לומר תרומה ואמר מעשר מעשר ואמר תרומה
עלה ואמר שלמים שלמים ואמר עלה לא אמר כלנו והיו חולין גמורין ומהימן
לו שכן היה בדעתו להניח בפיו וטעה והניח בעל ופילי' איכס אחרים' סמך
עליה ונתי שחט הבקמה בחזן ולהאכיל התרומה לזרים ועד אחד כאמין
באיסורא היכא דלא איתחזק איסורא ואף על גב דאיתחזק לן ביה איסורא כל
כמה דלא אמר דאעביה לדיבוריה הא לא מיקרי איתחזק איסורא אלא אסור
דאף לדברי העד הבא להתיר האיסור' מכאן ולהבא מדה הוא דמעיקרא אסור
היה כגון הקיא דרי פריך קמ דניטין גבי בפני ככת' וכן דאיתחזק איסור' דאש'
איס אף לדברי השליח ועוד דאפילו היכא דאיתחזק איסורא עד אחד מהימן
היכא דהי בידו מירי דהוה אשחיתא והאפרשת תרומה ומעשר דאיתחזק
איסורא השליח מוקדש המועד שהוה מותר היה מתחילה הכל אסור דקודם
הפרשה היה הכל טבל ואסור וסומי' עליה כי אמר שחטתי והפרשתי תרומה
ומעשר משום דהי בידו וכן פרי' בריש פירק קמא דניטין וכן משמע בפרק
האשה רבה והכמי מהימנין ליה במה דאמר טעית ולא כתבתי לומר אלא
לראובן משום דבידו לברשה יהיף על גב דבמסקנא כתב דבעל שאמר גרשתי
דאינו כאמין בקואיל ובידו לברשה שאני ההם דהוה ליה מנו במקום עדים
דמנכח קתמילתא דמשקר דים איתא דגרש קלא אית ליה למילתי' כדאמרין
בפ' דכתובות אבל באי' בני כחונות בקואיל ובידו לברשה ליכא מאן דפליג'
דמתניתין היא ובענין אחר יכא ליהמניה אלא משום קואיל ובידו לברש'
וכן פירש שם רבינו שמואל אס כן בכדון זה כל שכן וכל שכן דכאמין לומר
טעית וכתבתי לומר לראובן ואמר לי קואיל ובידו לברשה ור' ליה לברש יש

שהוא כדבריו טענה שהרי מתחילה בירד העדי לקדש לראובן וכן אמר לפני
חשוכי הקהל שהו שלחו של ראובן והרשאתו בידו ועוד כיון דחוק שליח עשה
שליחותו סדרה הוא דמקימן לומר טעית ואמרין כמו בירושלמי פ' האומר גבי
האו' לשלוחו בא וקדש לי אשה והלך וקדשה לעצמו וכו' לא יחזוק השליח בעדי'
וקוא אומר לעצמי קדשתי והיא אומר' לראשון חזקה לראשון אמרה אינה יודע'
שכיהם כמתבין גט ואס רבו אחד מתן גט ואחד כונס אלמא היכא דהחזוק
השליח בעדים אף על גב דאמר קדשתך אמרין דמותר בקדושתה דודאי היא
אומר אמת ומיהו כדא' דכל כמה שעומד בדבריו שקדשה שאסור בקדושתה
דשייכה אכפשיה חתיכה דאיסורא אלא נפקא מינה לענין דאי הדר ביה ואמר
כסבור קיימי שקדשתי לעצמי ועתה כזכרתי שקדשתי לשולחי מותר בקדושתו'
אף על גב דשייכהו מעיקרא חתיכה דאיסורא כי הדר ביה שרי אלמא משום
חזקה שליח עשה שליחותו מיקילין הכי כמי מהאי טעמא מהימנין ליה במאי
דקאמר כתבתי לראובן ואמרתי לי וכל שכן הכא דאיכ' קואיל דכאמין קואיל
גבידו לברשה כדפרי' ועוד אפילו הוא כתבין לקדשה במה שאמר הרי את
מקודשת לי כשייכה לדידה אס היא כתרית להתקדש לו ואס לאו ואס אמרה
דלא כתרית והאי דשתקה משום דלא ידעה מאי קאמר כי לא הבינה לשון
הקדש מהימנא דעבד אחד כאמין באיסורין היכא דלא איתחזק איסורא והכא
ודאי לא איתחזק איסורא דלא איתחזק מעולם ככתבתי לוי ואדרבה איתחזק
להפך שכתבתי לראובן ולא לשלוחו והא דאמרין בפרק שבי דקדושין קטנה
שכתבתי לה שלא לדעת אביה כריכה גט כו' שאמא כתרית האב בקדושה הכא
ליכא למיחש שאמא כתרית בקדושו שליח דהתם מירי שהאב לא ידע בטענת
הקדושין וטוב כששמע שתק ולא מיחה או לא שמע כלל כגון שמת אחד
הקדושין קודם שגודע לו או הלך למדינת הים אבל כשגודע לגמרי מיה' דבר
פשוט הוא דלא בעי' גט וכן פרי' שם הכי כמי בכדון זה אס יודיעה שקשליח
קדשה לעצמו אס תחפין אס לאו והיא תאמר איני חפנה בתי וליכא למיחש
שמה כתרית להתקדש לשליח ועוד שהרי יש עדים וידוע לרבים שכתבתי
להתקדש לראובן ואס כן ליכא למיחש שכתבתי להתקדש לשליח דאפילו למאן
דאמר חוששין שמה כתרית האב כל כגון לא חיישין כדאמרין פ' האיש מקדש
הוא אומר לקדושי והיא אומרת לקרובי' כפתהו ואמ' תיהו לקרובי' אדאכלו
ושתי אחא קרבייה קדשה באיסורא אמר אבי' שאריתי ישראל לא יעשו עילה וגו'
הכי כמי כיון שכתבתי תחילה לראובן תו לא חיישי' דילמא הדר' בה וכתבתי
להתקדש לשליח והאי דשתקה בטענה שקדש השליח ולא מיחה משום דלא
הבינה מאי קאמר ואפילו לרבא דפליג' אדאביי התם ואמר טעמא אחרי כן
דליכא לא חיישי' שמה כתרית דאין אדם טורח בעעודה ומפסידה אבל היכא
דלא טרח חיישין שמה כתרית ה' התם משו' דמנכח מילתא שכתבתי לקרובו
דהא מעיקר היה מתקוטט עם אשתו ואמ' לקרובי' ואעפ' שלכסוף כתרית' לה
ואמ' תיהו לקרבי' ע' ה' החא ארכין כדאמ' תלמוד כפתהו ואמ' תיהו לקרבי' וכן
ואי לאו משום דאי אדם טורח בעעודה לא היה כדא' לרבא שחי עשה איסור אי
הוה מערים ומקדשה בהיתר לקרבייה דכאשר עשתה לו אשתו כן יעשה לה
אבל הכא בכדון זה אפילו רבא מודה דלא חיישי' שמה כתרית לשליח דשארית
ישר לא יעשו עילה ועוד כיון דמשום הפסד בעודה לא חייש רבא שמה כתרית
כש דלא כתרית לשליח משום חרס רב' זגל שהשליח יו' לו אשה אחרת ולא
כתבתי ליהוית ברה לחבורת כדאמר הנשא אשה על אשתו ינתי ויתן כתובה
לפי שהנשים מקפדות מאד על זה ועוד דאפילו למאן דחייש שמה כתרית האב
היינו דוק' כששידכו אבל בלא שידכו כמו בכדון זה שלא שירך השליח לדידה
לא חיישין שמה כתרית ועוד שהרי פסק שם הגאון דליתיה לכתב כרס ושמואל
דאמ' חוששין שמה כתרית האב אלא כריכא דהוא בתר יולית ליה דרב ושמואל
ולא חיישין לריני האב וכל שכן בכדון זה לא חיישין לשומא כתרית כדפרי'
ולכא למימר דכריכא גט משום דהי קלא דקודם כיון דה'גן לאו קלא הוא
לא קול ושברו עמו היא כמו היכא דיכא גט אס מקודש' ומגורש דקול ושברו
עמו הכא כמי הא הכן סהדי גופייהו דקאמרין דאמר השליח הרי את מקודשת
לי איכנהו כמי אמרי דמעיקרא אמ' להו איני רונה לקדשה לראובן ובתר דקדש'
כמי אמר טעיתי ומהאי טעמא שריא איתתא לראובן בלא גט ויכסי דמי קול
כדאמ' בש"ה' המגר' פלוגמיה' שומע מפלוג' ופלוג' והלכו להן למדינת הים שהעדי'
שאו' עליה' שהעדי' שכתבתי אכ' כאן וחיישי' שמה אס הי' כאן הי' או שראוה
שכתבתי לה אכל הכא שהעדי' בפנינו ואין בדבריהם ממש דלפי דבריהם איתת'
שרי דהא אמר התם ובלבד שלא תהא אס אמתלא דהכ' איכ' אמתלא טוב דלפי
עדות מותר' ובעי' דכפיק' לקלא הי' אמתל' ועו' הא אמ' כל קלא דלא איתחזק
בבד לאו קלא הוא כד' חורנו על כל כדדין ולא מנינו שתה כריכה גט והמנריכ'
גט כל שפוסלה לכהונ' שלא לטורח ועוד יש להביא ראיה מהא דאמ' ס' המגר'
אשת איש שפשה ידה וקבלה מאחר קדושי' לפני בעלה קדושה קדושה כרס
המנוכח דאמר אשה שאמרה לבעלה גרשתי גרשתי אף אשה מעיז' פניה
בפני בעלה לומר גרשתי א' ה' כשפשה ידה וקבלה קדושין להתקדש לראובן
בפני השליח אס כן אינ' לאי מילת' דלא כתרית לשליח תחילה דאטו משו' דשליח
גופי' קדש' לראובן מגרע גרע וקול ואכ' כתבתי דעתי כאשר תשליח קדושי' מן השמי'
ואיני חפן כלל שתמווך עלי' להתיר בלא גט אס לא תשלח דברי' לרבותי אשר
סביבותיך ולרבותי שבג' רפת ואס יסכימו לדעת תלמידי מוטב ואס לאו דעתי
מוטב לתכנסם ושלם מאיר בר ברון ש' :

תשובות שייכ"ל להלכות אישות

ד"ר ראובן שקידש את לאה ולא אמר לשון קידושין וגם היה בלא שד"ך:

ד לפי

העדויות שלא ביחנו דבריהם אם כתרתי תחילה להתקדש לו אף על גב דבעידכ' דיהב לה לא שמעו מפיו לשון קידושין או ודאי גריבה נט כדאמרינן בפר' קמא דקדושין היה מדבר עמה על עסקין גטא ומקדשה ונתן לה ולא פירש ר' יוסי אומר דיו ואומר רב יהודה אומר שמואל הלכה כרבי יוסי ומסיק והיא שעמקיה באותו ענין ואפי' מענין לענין באותו ענין מיהו כראה הכי מילי כשנתן לה בשתיקה ולא דבר מאומה אבל הכא שדיבר שנתן לה מאהבה ומחובה יש בלשון הזה לשון סבולנות וק"ל תושבין לסבולנות ואפילו לזמן מרובה מרתגן פר' האיש מקדש המקדש בפחות משנה פרוטה וכן הקטן שקידש אף על פי שלח סבולנות לאחר מכן אינה מקדשת שמחמת קדושין הראשונים שלח ולשק לאחר מכן משמע לאתר ומשמ' לאחר זמן מרובה ומקשה בגמרא מיהו למד אין חוששין לסבולנות טעמא דמחמת קדושין הראשונים שלח הא בעלמא חוששין לסבולנות משמע דומיא דמתני' ואפילו לזמן מרובה ואף על גב דמסיק דלא חיישין לסבולנות לא היכא דרובה מקדשי והדר מסבלי מי יכנים עצמו לאותו ספק לידע מכהה המקו' שקול יא משם ועוד שהרי לפי' דנרסין התם מקדשי והדר מסבלי מהו דתינו לא כיחוס דרובא מסבלי והדר מקדשי ומיעוט מקדשי והדר מסבלי מהו דתינו לא כיחוס למיעוט קמ"ל משמע דאפילו למיעוט חיישין והא דלא אזלינן בתר רובא היינו טעמא דאדרבה החמירו באשת איש וכיחוס בוק אמרינן פרק בתרא דיבמו' טבע במים שאין להן סוף אשתו אחרת ומסיק ואם כשאת לא תגא כיון דכריעבד לא תגא אלמ' רובין מתיס וא"ל לכתחילה לא תגא ולא אזלינן בתר רובה ואם אין עדים שכתרנית אלא שביקש יודעים והיא מודה שכתרנית לו קודם גריבה נט או אפילו לא דבר עמה תחילה כלל אם בשעה שנתן לו היה בלבו לשם קדושין וגם היא קבלת לשם קדושין אף על גב דפריטו עבד דקדיש בלא שדוכין קדושין מיהו הו קידושין ובריב' נט ואף על גב דאמרי' פרק האיש מקדש וכו' אף על פי שאמרה בלבי היה להתקדש לו אינה מקדשת דדברים שכלב אינן דברים שאבי התם כיון דאתי לאו כל כמיניה למיעוט לתבוא אבל כדון זה לא גרע מוגמר בלבו להניח פת חטין והניח פת סתם דאמרינן פרק שלישי דשבעות דאזלינן בתר מחשבתו ואינו אומר אלא בפת חטים ואף על גב דבההוא גברא דובין לכנסיה אדעתא למיסק לארעא דישאל לא אמרינן הכי התם היינו טעמא דאזלינן בתר דעתא דלוקח ועוד כראה ל' כיון דאמר לה אחי כותן לך בשביל אהבה וחיבה שיש לחוש לקדושין ושואל כך רנה לומר על מנת שתהא אהבה וחיבה בינינו ושתהיה אהבתו ולא גר' הא ל' ל' ממויחדת לי ומיועדת לי עזרתו גר' גלעתי סגורתי תחתי תפוסתי לקוחתי חרופתי ואם כן אהבתו כמי איכא למסוקי ואם כן אם היה דעת שביה לקדושין גריבה נט: ושלוס מאיר בר' ברין ש':

להלכות אישות פ"ו

אוהב

כסף לא ישבע כסף שנות חיים יוסף מיהר יוסף אשר שאל מר על אשה אחת שכתארמלה וכשאת והביאה שטר כתובה מבעלה הראשון ותבעה על הקרקע שמכר בעלה בעודה תחתיו ואותו הלוקח מכר אותה לאיש אחר ונתן הלוקח השני והיחסי יתומי' גדולי' וקטני' וטעמא דהא' בעלי' מכרם בלי רשותו ובלא תחיתו בשטר המכר ועתה אחי תובעת כתובתי מאותם קרקע שמכר בעלי' בלא רשותו ע"ב השאלה: מה שהביא אדוני מהה' דפ' למכר עד שלא כשאת על היתומה להביא ראיה משכשאת בעליה להביא ראיה אינה ראיה כי רבינו האלפס כתב בתשובה אחת דהקיא דהתם דווקא בזמנות איירי אבל כתובה לא מחלה בנישואין ונביא כתובה מיתומים אף משכשאת והיכא דשטר כתובה יוצא מתחת ידה נביא כתובה לעולם וההיא דשקתה אלמנה בבית אביה כה שנה ולא תבעה כתובה הפסדה כתובתה ונתאי כתובתה מיירי שאין שטר כתובה יוצא מתחת ידה אבל שטר כתובה יוצא מתחת ידה גובה לעולם ואף משכשאת ולפי דבריו הא דגרסי' בתוספתא למנה שתובעת כתובה יורשין אומרי' לה התקבלת כתובתך עד שלא כשאת הם גריכי' להביא ראיה משכשאת היא גריכ' להביא ראיה שלא התקבלה כתובת מיירי שאין שטר כתוב יוצא מתחת ידה וכן משל הלשון דאין שטר כתובה יוצא מתחת ידה מאי קאמר משכשאת היא גריכה להביא ראיה אין לך ראיה גדולה מוז דשטר כתובה יוצא מתחת ידה בדלא כתב על גבה שובר כשאר ב"ח ששטר חוב יוצא מתחת ידו ואין שובר יוצא מתחת ידו קיתומים ואף על פי שהחזיק בקרקע לוקח שני משמת בעלה לא מהיכא חזקה לענין זה שלא תגבה כתובתה מן הקרקע כיון דאיהי לא זככה מידי אלא בעלה זבין לאחרי' אף על פי שאותו לוקח מכר אותה לאחרים והחזיק בו שלשה שנים משמת בעלה לא הפסידה שעבוד כתובתה מהאי קרקע בשתקת' ולא היה לה לחמויי דהיכי דמי מחאה פלגיא וזלכא הוא דקא חכיל לרעאי' בגזלנותא למחר תבעא ליה בדינא והכא לא מציא למימר הכי דהא ארעא לאו דידה הוא לא שעבוד בעלמא הוא דאית לה עלה ועוד לא שייך למימר בה למחר תבעא ליה בדינא דילמ' לא מציא תבעא ליה לדינא דדילמ' תשכח למגבי מנבי חריו ולא הנטרך לטרק' ממשעבדי קילכך לא מהיכא חזקה לאשקועי שיעבוד כתובה נשיעבוד בעל חוב מלקוח' דגובה מהם לעולם ואע"ב דאחזיק לוקח כדפרישי'

דלא שייך בהו מחאה ואף על גב דהיכא דזככה לכוונתא דרישקא או דקלא לפירא או במשכנתא דסורא שייכא בהו מחאה לא דמי להכא כלל דהתם הוא דשייכא בהו מחאה דמי אמר פלגיא חכיל לארעי דאחיתבא ליה לפירי ע"ג זמן פלגיא ולכי מטיא זמנה מפיקנא לה מייכה דהא לא שייכא הכא כלל דהא כן לא אשכחן דב"ח יטרוף מלקוחות לאחר שלשה שנים דאי איבעי ליה לחמויי אם כן תקנה חזקה ללוקח להפקיעה מיד שיעבוד ב"ח שלשה שנים שהחזיק אפי' בחיי המוכר דלא שייך ב"ח כחת רוח כמו באש' ולא דמי ללוקח מסקריקון ושהתה בידו שלשה שנים דאין לבעלים על לוקח שני כלום דהתם איבעי ליה לחמויי ומדלא מייכה הפסיד מש"כ ב"ח וכתובת אשה דלית לה על הקרקע אלא שיעבוד וספק אם יגבו משאר ככסים לא שייכא בהו מחאה כדפרישי' והא דאמרינן פרק חזקה בבית אשת איש גריבה למחול וכו' אמר רב יוסף לעולם באחד וכבון שאכל מקצת שני חזקה בחיי הגבול ושלש שני לאחר מיתת הגבול דמג' דמי ליימר כולא למא גריכא למחול לאחר מיתת הגבול ואם לא מייחה הפסיד התם בקרק' ככסי' מלגו דידה דמי' למי' שפיר קאכיל ארעא בגזלנות למחר תבעא ליה לדינא אבל ב"ח וכתובה בכסי' בעלה לא שייך בהו מחאה ולא שייך כמי' למי' טועמין לומר ואילו היה אביהן קיים היה מוכר שלקח מן האשה וחזר ולקח מן האיש דהכי מילי לגבי בעל הקרקע מהיכא לגביה חזקה מדלא מייחה הוא דאמרי' היכא דאחזיק היורש שלשה שני' ואית ליה סהדי דר' ביה אבהו חד יומא או אבהו ג' שנים דאביה הוה טעין חזקה שיש עמה טענה אתה מכרתו ל' וכן יורש דלא ידע במילי דאבהו טענה ברורא' כן טעמין ל' דכגון זה פתח פוך לאלה אבל לבדית דבר חדש מלבנו כדי להזיח הקרקע מיד בעלי' לא טעמין דקרק' בחזקה בעליה קיימא עד שיתברר ל' שי' מחזקת ואם כן שיעבוד הקרק' הוי בחזקה ב"ח וכתובת אשה שקדמו עד שיתברר שחלו לשיעבודן הילכך כיון דחזקה בלא מחאה לא מהיכא לאשקועי לשיעבודיהו כדפרישי' טעמא חזק' לא כדעה כמי' מלבנו לומר שמה לקח מן האשה תחילה דלא טעמין לבדו דבר חדש לאשקועי לקרק' מחזקה וכל מאי דטעמי' ליתמי' מי' דמי' למיעוט אבוהון הכי מילי להחזיקם בשלשה דאי לאשקועי ממו' כמי' לא שבתת חיי' לכל בריה וק"ל וכשתגבה הקרק' בכתובה לא תגבה לא בשבועה כדון הכא ליפרע מנכסי יתומים דודאי בעלה מכר אותה ללוקח מדינא גר' אהתפס או דילמא כתרנית גם היא ותשבע שלא כתרנית ודלא אהתפס גר' ומתבינן אשמעתי' אם כן מאי אמרינן בריש פרק ח' דער שלשה שני' מחזקת איכסי' בשטרי טפי לא מזדהר ולפי דברי רבינו לודקהרי טפי בשטרי משום ב"ח וכתובת אשה דלא ליגבו מייכה לאחר כמה שנים כשכאכד השטר ויחמויי כתרנית באותה מוכרה וכראה דהא לא קאיש' דל' אכא מכא' אפי' הכי תקשי לך דהא ב"ח אפי' שוין דכבשי' לאזדהרי' בשטרי כל ימי חיי בעל האשה דבחי' בעל מהא כולי' עלמא מודו דלא מציא לחמויי משום כחת רוח לבעלה ואם כן מאי קאמר טפי לא מזדהר אלא על כרחין מאי טפי לא מזדהר הי' לגבי המוכ' שמכרה לו דכיון דמי' לחמויי ולא מחזקינו רבין דלא לטרטרה ללוקח ולזדהר בשטרי טפי אבל לגבי האשה ונ"ח א"כ ש' בו ריבוי שלקח שלקח מהן וחזר ולקח מן הבעלים אי בעי ליה לאזדהרי' ביה היכא דלא הי' להם לגבות המוכ' כל זמן שיש לו לירא דילמא אתו וגבו דאטובל שטרי דעלמ' לא מזדהר בהואל' עד שלשה שנים משכנתא דסורא דהיא' שנים או טובא טש וכיכובה מי' לא בעי לאזדהרי' בהו טפי לא ככג' המוכ' לא אטרחה לאזדהרי' טפי כדפרישי' ושלו' למורי' ולתורתו בכך סר למשמעתך מאיר בר' ברין ז"ל:

להלכות אישות פ"ו

תשובת

ר"בא על אשה שלא היה בעלה יכול לבא עליה: אשר שאלנו משפטי דקד' כדת מה לעשות על ראובן שכשאה בתו לשמעון וישען על ביתו ואין יכולת בידו לפי דברי האשה ובענין זה שהה עשה שלשה שנים ויהי כי ראתה כי אין באיש גבורתה שאלה ממנו גט וכתובה בבית דין וכשמעו שמעון הדברים אמר כי לא מידו היתה זאת כל מידה המורדת ובעצת אבל גבורת אכסיס לו ויכול לבעול ע"ב דבריהם: ועל זה חזי דין אף על גב דאמרי' שיליה הבא על יבמתו דדברי' שבינו לבי' היא כאלמנתה הכי מילי בטענה דיורה כחן כדקאמרי' התם דאיהי קיס' לה ביורה כחן וואית' לא קיס' ליה ביורה כחן וכדקאמרי' כמי' שיליה כדריס דנהי דבביאה ידע ביורה כחן ידע אבל כאן שטוענת שאינו יכול לבעול איכה כאלמנתה כיון דמכחיש דבביאה ידע ומטעמ' דרב המכונא כמי' לא מהימנא דאף על גב דמחפ' ביה במאי דידע אי קוה קיס' ליה מוכח שיליה כדריס דמהימנ' טפי ה"מ היכא דלא תבע' כתובה אבל היכא דתבעה כתובה כי הכא לא כדמשמ' בהקיא דהבא על יבמתו איהי קיס' לה ביורה כחן איהו לא קיס' ליה משמע דאי קיס' ליה לא מהימנא ומתוקמא ההיא בתובעת כתובה והקיא דכדריס דמשמע דאי קוה קיס' ליה הוה מהימנא אפילו למשכנה אחרונה באיכה תובעת כתובה מטעמא דרב המכונא והא דאינטריך לשנויי התם דלא קיס' ליה אף על גב דאי קיס' ליה כמי' הוה מצי לשנויי בתובעת כתובה האמת מתר' לה ומיתוקמא באיכה תובעת והא דמפלגין בה אשכחן כה"ג בפרק האשה שלום דכי אומרת מת בעלי ותגו' לי כתוב אף ליכא אין מתירין אותה ועוד דאפילו ביורה כחן דלא ידע לא מהימנא דחיישין שמא ענייה כתבה באחר והיא דהבא על יבמתו דאמרי'

השובות דשייבי להילכות אישות וגירושין

נשים ש ט

להיות נאמנת דאף על גב דבאין יורה כח לא מהימנא לפי משנה אחרונה
 דפרק בתרא דכדריהייכו משום דאיפשר לה להעני פניה בפני בעלה במילתא
 ולא ידע בה אי משקרא אבל בישען על ביתו ולא יעמד דידע בה ולא משקרא
 קילכך מהימנא כרב המנונא דאמר חזקה אין אשה מענייה פניה בפני בעלה
 לומר ברשמייה הך מהימנא אבל בדוריהללו שיש כשי פרוצות אין ראוי להאמינם
 ועוד יש קצת סברא ואמתלא שמסקרת שיש לו בנים כבר מאשה אחרת אף על
 גב דשמוא שוב פתק לקל לא מהימנין לה בדורות הללו ויעשו דרך בקשה
 ושלום מאיר בר ברוך שי:

מעשה באדם אחד כהן שראה אשתו הולכת בגד בחור אח במקו ייחוד ושהו
 שם שעה קטנה לא כדי טומאה וכתפודו שאם האשה באת עלהם
 בכר דולק שוב פעם אחרת חזקה שוב על מטתו בלילה בעת שבו אדם יטנים
 ומאחרי הכותל שמע שהיו ביחוד ומחמת קול כשימת הבין שקלקלו יחד והכין
 שתן וכן בפעם שנייה היו יחד והבין מקול כשימתה שקלקלו אבל לא ראה גוף
 המעשר רק ששהו כדי טומאה וסמך אזכר לכותל ושמע אותן מנשימין בדרך שבכי
 אדם משמטין מטותיהן ומחמת שמיעה וראיה רעה לאוסרה עליו וליל הקלקול
 ראה הכהן שעבדה ואיחרה מלכלך לישן ויהי ממחרת הוכיח הכהן את זוגתו
 המקולקלת על הייחוד השיבה מבעל אהה חושדני זה אכי קוללת להק ונעקה
 או לי ואבוי שפלת לחלקי נקוד דבר זה לא היתא אהבתו והוא אהב אותה והיה
 מפיסה תמיד ולא הטת און וכל שימושו עמה היה בעל כרחו עד כל השלם:
 והנה הרב חזקוני מיידי בורק אסרה עלת וזו תשובת מורי רבי ש' חכם שאמר
 אין חבדו ראוי להתיר וחליה לי להתיר מה שאמר מהר חזקיה ואם
 הייתי בפניו הייתי נושא ונותן עמו כי קשה לי על דבריו דהא קל אין אוסר עב
 הייחוד ואין אוסרין אלא בקביו וסתירה או משוראו בדרך המכאפס השוכבים
 בקירוב בשר אבל משימעה אותם מכאפס לא שמענו כי מהשמיעה שייכת
 במכאפס אפי' אם שמעו אותם מנשימייה בכך שמה היו משתבעין ביחד דרך
 שחוק ולא אסרין בהא דלפי דבר מכוער כגון רובל יונ ואשה חוגרת בסוכר
 דהיה לן למימר אם לא מסירתו מעליה לזנו לא היה מסיר אותנו וכן כל שאר
 דברים מכוערים דקא חשיב שיש רגלים טובא אה אס אין עדים שראו הדבר
 מכוער לא אסרין על בעלה בראייתו בעל כל שכן בהא שיש לתלו שלא היה שם
 לא מיעד שדי ושבעין וכן השבעין היה כשמעקול בנחמתייהו ואכי הדשתי
 חדש גדול לישב דברי השאלות ואין לי להאריך ושלום מאיר בר ברוך שי:
 ואני המעבדה כל להביא ראיה לדברי מורי רבינו שי' להכהן ועובדי דימינה
 תלמודא בשילהי כדרים וקאמר דילמא כתבה עניה באחר הכי כמי
 דילמא עניה כתבה באחר והשמיעה קול תשמיש כדי שיביאנה דאם לא באמר
 כן אלא כאסור אותה עליו אם כן מה העניו חכמים בתקנתן דמשו לעניה
 כתבה באחר כל הנותנת עניה באחר תוכל למנא לה דרך ליפטר מבעלה כדרך
 הזה חכמים אם שמע באותו ענין שבדה לו בלבד ודאי וברור שלא היה דבר אה
 לא תשמיש חליה לו מלקימה ואע"פ שאין בית דין יכולין לכופו להניחה הוא
 ינא ידי שמיני' ונרש לץ ונח מדון ולא גרע מאילני אמ' לי אדם אה ודעתי סומכו
 אשתך וכתה שררין להניחה כדאמר שמואל להקא סמיא דהוה משרד מתבי'
 קמיה וכו' בקדושין פרק האומר כמבואר ס' כד מהלכות אישות:

להלכות גירושין פ"ג

חורנו על כל כדדים ונדי כדדים וכמדומה אכחנו דלית דין ולית דיין
 דאיתתא שריא לאיכסובי דאין לך עדות גדול ממסיח לפי תומו
 כי למה לא יחשב מסיח לפי תומו למה יגרע אי משום דקאמר למה איכסם
 מביאין אותו יהודי שכתב כי הוא שוכב עם באותו מקום הדר אמר ואכי הייתי
 לנשא לט' מכם ומביאו בעלה שלי לעיר פלוגי' וקא חיישיתו משו שהוכיר ממון
 בעדותו תו שמה להוסיף ממון מן הקרובים כתבונן ולא חשיב מסיח לפי תומו:
 אדרבה כש דל' סה דותיה טפי משאר מסיח לפי תומו האומן פלוגי' או כהרב
 סתור דלא עבד לאגלווי' כולי' האי נאוי' בהכחשה והזמה בקל אם הוא משקר
 וזה מהימין כש כדון זה דעביד לגלווי' לא לתר ומרת שמה ימנא מוכחש אם
 יאמרנו לו אחרי שאתה יודע מקומו הראהו לנו וניתן לך לט' להביאו דאיכא
 להימוניה טפיואי חיישיתו דילמא משקר כדי שיתבנו לו לט' להביאו לבי למיחש
 שהרי איכסו של לט' לא להביאו ואם הוא לא יביאנו לא יתנו לו לט' וכתבתם
 הואיל ומעיד עליו לאח' ג' ימים משכרם שמה אין להאמינו מדתבן אין מעדיין
 לא עד ג' ימים להאי כמי לבי למיחש שהרי העיד בסתם על פלוגי' שכתב וכהי
 דהשתא אסיהד בתר ג' ימים מה בכך הא כיון דאמר סתמא פלוגי' כהרב כימא
 דברור לו שכתב דחוייה תוך ג' ימים וקא מסהיד עליה בתר ג' ימים או ראה
 שהרבהו והיה עם הקרובים דאטו כל הכך עובדי דבי חוזאי ודפרשא זריזא
 ודבי חסא ועוד טובא עובדי דהתם כולקו תוך ג' הון מקהדי לא איכסו חוזתך
 ג' ימים וקא מסהדי בתר ג' הך איכא למימר הכי ועוד שהרי כתב לית בתשובה
 אחת וזכרתי שכך דכתי' לפני שמואל והתרכו אשת אחיו של רבי שלמה בר
 בכימין ושל רבי יצחק בר בכימין שכתב ולא כשאר כל דק פרטנו והוטמו
 ופדחתו כדתיבא בנמרא אין מעדיין אלא על פרטנו פנים עם החוטם ואם
 חסר אחת משלשתן אין מעדיין עליו וכו' עד ואפי' במתגמר אין מעדיין עליו
 עד ג' בתי סימני דאמרן ועב' האי אין מעדיין לא עד ג' לאו אהרס ידוע וכו' כר
 למעדיין

דאמר' דדברי' שבינו לבינה דכאמנת מוקי בשלשת דרב אחאי ובה' בהלכו
 קדושין בבאה מחמת טענה ונחת איכה באה מחמת טענה אלא ששאלת שוכה
 אף על פי שפירוש דחוק ואין לי להאריך ועדיין יש פירוש אה' דמוקמינן לה
 בשעה עשר שנים עמה ויש לו בנים מאשה אחרת או אכישא ללשי' קאי וכל
 זה לא שייך כאן ולא מהימנא ואין לי להאריך בכל אלה אבל לפי מה שכתבתי
 באגרת שאחרי כן הודה שמעון שאינו יכול לבעול כך אכי כותב בעיני כראה
 שלכאורה צריך ליתן גט וכתובה ואף על גב דביוהר כחך לא אמרינן וינא ויתן
 כתובה למשכה ראשונה לא בבאה מחמת טענה כמו שרגיל לפר' ביבמות הכי
 מילי התם דמו' למיבעל ולקוימוי מנת עונה אבל הכא שאינו יכול לקיים מנת
 עונה והיא נשאת מתחילה לכך פשיטא דיוניא ויתן כתובה קו' מאיכין ואיני
 מפרנס ואף על גב דהתם מחמת מרד והכא אכיס ועוד כי לפי מה שמעמיד
 ההיא דכדרים באיכה באה מחמת טענה ומפרשינן לה משום דמוקמדת משום
 דאיכ' הקניית כשאינו יורה כחך לפי זה יש לי ראיה דיוניא ויתן כתוב כשאינו
 יכול לבעול דכל שכן קוא דאפי' לו למשכה אחרונה ליכא טעמ' לא משו דשמוא
 עיניה כתבה באחר אבל הכא הא קא מודה ועוד יש ראיה מפר' שפירש בפר'
 ג' השמים ביני לבינה גלוי וידוע לשמי' שאני נוקק בדרך שאר בני אדם ולפי
 פירושו ודאי היינו עובדא דאתא לידן ועיניה כתבה באחר לא שייך הכא דהא
 קא מודה ואף על פי שמקשה ר' על פירושו דבשילהי כדרים משמע דטענה
 משום דאינו יורה כחך מכל מקום כראה בעיני שאלו ואלו דברי אלהים חיים
 וכפי הקו' משי' בירושלמי לא שלשן השמי' אינו כלשונו והכי איתא התם השמים
 ביני לבינה כמה דשמיא רחיקא מארעא כן תהא הייא איתתא רחיקא מההוא
 גברא וזהו כפי הקו' שכתבתי ממו' שאינו יכול לבעול ולבעול ואע"פ שמינו
 בירושלמי כן תהא כראה לי דתהא הוא טענתו ופיר' דלרב המנונא דקל
 כותיה אי אפשר לאוקומא לא ביוהר כחך כדאית' בכדרי' מכל מקום מיתקומא
 ההיא דירושלמי לדברי רבה ומו' הירוש' יש ראיה דהא לא פלוגי' תלמודא שלכו
 שלא יאה צריך להוציא וליתן כתובה באינו יכול לבעול ואף על פי שהייתי יכול
 להעמידה בבא מחמת טענה לכאורה כי מוקמי' לה באינו יכול לא איירי אלא
 כפטה בלא טענה דחוט' לידה ומרא לקבורה דכל עיקר שהיה ר' מעמיד'
 דלא כפירוש השאלות לא היה מעמידה אלא שהיה קלני למנא קפידת האשה
 בשאינו יורה כחך אבל אי איירי באין יכול לבעול איכא קפידה רבתי דכיון
 דאיכה באה מחמת טענה משו לעניה כתבה באחר אבל בהיא דביתו דבאה
 מחמת טענה כפי השאלות אוקומה אדין משנה ראשונה כיון דאיכא טענה
 מעליה ויתא ולא חשו לעניה כתבה באחר משום דמאי דבעי חוט' לידה ומרא
 לקבורה טעמ' גדולה היא אי כמי ההיא דיבמו מתקומא כשאר פירושי' שרמתי
 לעיל בשעה עמה עשר שני' או אכשאת ללשי' קאי ואע"פ שהייתי יכול לפרש
 הירושלמי כתלמו שלכו וביוהר כחך והפ כמה דשמיא רחיקא מארעא כן תהא
 ההיא איתתא רחיקא מעלה לעולם לענין זה שלא תבנה ממנו לפי שאינו יורה
 כחך מכל מקו' אין הלשון נמשך לי אחר פי' זה ואע"פ שדקדקתי כל זה והמחרתי
 על האיש לחייבו ליתן כתוב' עדיין צריך פי' לפי האגרת שאם הודה שאינו יכול
 לבעול מחמת שאינו יכול להתקשות יתקיי' דין זה ואם מחמת שרמתי נר מחמת
 בתולה אם התקין ג' שכי' ימתין עוד שנה כי שמעתי יש בני אדם כעבין זה שתי'
 ושלש שנים ונח אכי הייתי כן עם אשתו ראשונה שתי שנים הנה כאשר כראה
 בעיני כתבתו אלא שקצרת בפירוש יבמות וכדרי' מפני טורח הדרך כי באתי
 היום משהוא והנה האשה תלך ותבקש רופא לשי' ולא תמהר לטעור בכיניה
 כי רחמי שדי מרובי' ושלום יצחק בר אברהם תגב' ואף ע"פ שכתבתי דבאינו
 יכול להתקשות יוניא ויתן כתובה תוספת מיהא לא יתן דהא בכנסת לחופה ולא
 כבעלה מיתקם בתקו' בריש אע"פ שמה לא כתב לה לא על חיבת ביאה ומיהו
 לפירו' רב האי' גאון שכתב כל תיקו חולקין שייך כאן דין חלוקה ואין לסתו' פי'
 ונה' שוק דחיב חופה קופה מדפשו רב אשי אהל חיבת חופה וכל הכנסת
 וקוא תוספת אבל כדכתי' שהכניסה לו ייחוד הכל דהא קרי' ביה לכשנשאתי
 לאח תלוי' מה שכתבתי והוא לא כתב לה משלנו ואפי' בבאה מחמת טענה שכתב
 רבינו חכאל דאין לה תוספת משום דמיני' אמר לה אדעתא דהכי לא אוספת
 דתימא לי אפילו הכי וכי' שהכניסה לכאורה יחוד ומיהו לענין תוספת אין לי
 ללמד מפר' לי אפילו כאן שאין יכול לבעול לבאה מהמ' טענה ולכאורה לא שייך
 למימר הכא אדעתא דהכי לא אוספת דתימא לי אפ' דהא מירע הוה ידע
 שנשאת מתחלה לכך ועדיף טובא מבעל פולישם דיוניא ויתן כתובה כדאמר
 בתוספת והיה סובר רבינו יעקב דאפילו תוספת יש לה ולא שייך למימר ביה
 אדעתא דהכי לא אוספי' מיהו אם יכול להתקשות ויש כאן ביאה לכל הפחות
 הכנסת עטרה לא שאין לו בו כח במירוק על זה ראוי לומר' יש לה תוספת דיש
 כאן חיבת ביאה בהכנסת עטרה כדרכ' וביאה גמור' שלא כדרכ' ומה שכתבתי
 שאם אינו יכול להתקשות אין לה תוספת לכל הפחות מחמת אבל כדכתי' מיו'
 יחוד' אין בידי להניח ממו' לא מה שידוע שהכניסה לו ואע"פ שכתבתי כדכתי'
 גדולות בשטר הכתובה כי קצת היה כראה בעיני דכעין תוספת הוא אלא
 שכתבתי כן לכבוד הכלה אחרי כתבי' התשובה מנאתי כתוב בספר הישר
 כדכתי' וז' אומר אכי דאשה ששאת לאחד ונשען על ביתו ולא עמד דתנא
 איני ויתן לה כתובה מאחר שהוא גורם וברור לנו שהוא גורם ובעל תלמי:
 וששאלת על אשה שטוענת ישען על ביתו ולא יעמוד מן הדין היה לה

חשובות דשייכי להלכות גירושין

רק כל היבא דבשעת עדות לא מוכחא מילתא כדבריו דכתבון להיתרה או לעדות או למילתא אחריתא מהימן ואני אפי' כדי שתמכנו על דברי אמונה אם יסכים מהר אלבער ואתם נשאר רבנותי אשר שם התורה להכשא ואם לאו דעתו מבטלת להם ושלום מאיר בר ברון שי' :

ראובן

ושמעון היו כשוא' ב' אחיו ומתוך שהיה ראובן מנוי בבית שמעון היה שמעון חושדו מאשתו והיה מגרס לו להורגו ויהיה היום ונא ראובן מן העיר ולא נזהר אל ביתו ועזב כל אשר לו ביד אשתו ומחשבתו כיצרת מתוך מעשיו היתה שלא היה דעתו להתרחק והלך ולא חזר ולא כודע מה היה לו ושוב באו ג' נכדים בעיר אחרת הקרובה אל זאת והלכו בבית יהודי למכור נגיבה אחת והסכימו לפי תומן פלוני מעיר פלוני כהרנ' ונקבר עם בניו כיון כבר ראשו למוטה ורגליו למעלה ופלוני גיסו נזהר להורגו ואמר להם אותה יהודי הראויק לי היכן הוא קבור ואמרתי להם זקוק כראוי לך ובו ביום נתפסו הנכדים ונתלנו וכטרפה השעה שלא הודיעו מקום קבורתו ואחר ימים בא אחד וכשנתמד ושם ולא בכל לבא זולתי תשובה של רמייה כדרך שעשין אותן הקיסוס הסובבים בעיירות שפעמים כראין כיהודים ופעמים מחזיקין עצמם במשפטי הגוים כמקולקלים שבהם והגיד לקרוביו ראיתו חי בגרפת ושלחו יהודי אחד עמו לראות אם יש ממש בדבריו ויבוקש הדבר ולא נמצא והקה ימי רבים ישנה אותה העלובה גלמדה ושכלה ואין מגיד לה מה נעשה לבעלה : עבד הדברים האלה בעניינותו איתתא שריא לאיכסובי דהא גוי מסיח לפי תומו כשר לעצמות אשה כי הכי עובדי דפרק בתרא דיבמותאן איבא בר חינאי וכו' והוא דאמר ווי לפרשא דריוח וכו' ומאן איבא בני הסא וכו' הכ לא כתבנו להעיד אל מסיחין לפי תומו היו ואף על גב דאתא ישראל לבסוף ואמ' לא מת האמרי פרק האשה שלום עד אחד אומר מת ושנים אומרים לא מת אף על פי שלשאת תנא ודייקין בגמרא פשיטא אין דבריו של אחד במקום שנים לא נריכא בפסולי עדות וכדברי כחמיה דתניא רבי כחמיה אומר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דיעות ועשו שתי נשים כאיש אחד בב' אכשם כאיש אחד בין לקולא בין לחומרא כדמסיק בתר הכי מהו דתימא כי אזלינן בתר רוב דיעות הוי לחומרא אבל לקולא לא קולא ואם כן להקיא ליטכא אפילו אי הוה ההא ישראל דאתא לבסוף כשר ואמר לא מת לא משנתינן ביה אלא אזלינן בתר רוב גוים שהם ג' והואיל ואיבא רוב דיעות דאין חלוק בין פסולים לכשרים בעדות אשה ואזלינן בתר דיעו הפסולים לבטל דברי הכשר ואפילו לזות שפתיה ליבא ואף על גב דאמרינן בפ' דכתובו' עד אומר מת הימנוהו רבין כבי תרי כדעולא וכו' ופריך אי הכי אפילו לכתחילה כמי ומשני הסר ממך עקשות פה וגו' הו' בעד אחד אומר מת ועד אחד אומר לא מת דאף על גב דהתירוה להכשא על פי עד אחד דאתא מעיקרא כיון דתו אתא עד אחד מקמי דכשאת ואמ' לא מת תו לא תבשא לכתחלה משו' לזות שפתיה אבל שנים אומרי' מת אפילו הו' פסולי עדות ועד אחד אומר לא מת אפילו הו' ישראל כשר תבשא לכתחלה ואפ' אתא ההוא סהדא דאמ' לא מת קודם שהתירוה ליכשא תבע דהתבן פר' האשה שלום שנים אומרי' מת ואחד אומר לא מת אכשם שלא נשאת תבשא ועב' אף על פי שלא נשאת דתני היינו שלא התירוה להכשא דמיוא דרישא דקתבי עד אחד אומר מת וכשאת ועד אחד אומר לא מת הרי זו לא תבא ומפרש בגמרא דנשאת דקתבי היינו התירוה ליכשא ואם כן לא נשאת דסיפא ה' מפרש לא התירו ליכשא ואם כן הכי קתבי תבשא אלא שם דאף על גב דאתא עד אחד ואמר לא מת קודם שהתירוה ליכשא על פי שנים דאתו מעיקרא מתירין אותה ליכשא וליבא לזות שפתיה כיון דאיבא תרי דאמרי מת ואין דבריו של אחד מתירין שנים ואפילו הן פסולין בין לקולא בין לחומרא ללישכא קמא מיהו לאידך ליטכא דגרסתה כל היבא דאתא עד כשר מעיקרא אפילו ק' נשים כחד דימא לא במאי עסיקין דאתתאשה מעיקרא ותתירן לדברי כחמיה הכי וכו' עד ועב' נכשם באשה אחת כשני אכשם באיש אחד אבל ב' נשים בעד אחד פי' דאתא לבסוף כפולא ופולא דמי ולא תבשא ואם נשאת תבא וכן משמע מתוך פ' ש' שבכאן ואם כן אי הלכתא כלישכא קמא תבשא ואי הלכתא כלישכא בתרא אפילו נשאת בדיעבד תבא וכראה דהלכתא כלישכא בתרא ואף על גב דכת' דכל איב' דאמרי הו' טפל לגבי לישכא קמא חדא דלא איתברירא ליה שהרי הוא בעצמו לא היה משביע שבעות ה' ה' דליכ' דררא דממונא ואף על גב דלישכא קמא דפר' שבעות הדיינים קאמר דמשביעין אפילו היבא דליכא דררא דממונא ועוד דהכא ודאי כראה דהילכתא כלישכא בתרא דבשל תורה הלך אחר המחמיר ובירושלמי כמי משמע הכי הלכתא דגרסינן בירושלמי פרק האשה שלום תניא בש' כחמיה הולבין אחר רוב דעות ופריך היאך שתי נשים ואיש אחד עשו אותם כשני עדים ואיש אחד בתמייה ומשני הכא במאי עסיקין באשה וכשם אבל אם היו שתי נשים ועד אחד בעד ועד אינון וכן כתב רבינו משה בר' מיימון ז"ל אבל אם עד כשר אומר מת ושנים רבות או שאר פסולים אומר לא מת הרי זה כמחנה על מחנה עב' מיהו בכדון זה ל' דאית' שריא אפילו ללישכא בתרא אם כשאלו עם אותו התועב בעלפ' ויבוקש ולא נמצא כדבריו הודה ששיקר או שטעה וכתח' לו בין ראובן המת לאחר או ודאי אין בדבריו הראשונים כלום דגרסינן בתוספתא דסנהדרין העדים יכולין לעולם לחזור בהם עד שתחקר עדותן בד' כחקר עדותן בד' אין יכולין לחזור בהן ואיכ' אפילו אם יחזור בו ויאמר שקרתי או טעיתי יכול לחזור בו ואפילו אם אינו חוזר

למעידיו דאפילו עד ד' ימים מהני כיון שידעו שזהו אלא עב' שאין ידוע אלא על ידי סימני פרעון ופדחתו וחוטמו וכו' עד וכן כתב בה' וכו' עב' לתועד האריך הרבה ואני קברתי אלא אם המעיד עליו היה מכירו מחיים ומעיד עליו לאחר מותו שהכירו בטביעות עין מהימן אף לאחר מותו כמה ימים והיה בעדות גוי המסיח לפי תומו המוכירו ומעיד עליו אפילו לאחר כמה ימים מהימן דכל מ' דמהימן ישראל בעדות אשה להתיר מהימן גוי מסיח לפי תומו ואף אם מתחלה כשהתחיל הגוי להסיח לפי תומו לא ביון הדבר מאיליו לפי תומו עד שהוכחו לשואלו ולחקור העבין האו ודאי מיקרי מסיח לפי תומו ומהימן אף במאי דאמר בתר הבין שיאלתוהו היטב וכן כתב רבינו האלפסי אעבדא דפוסדקית וז' שמעין מהא דהיבא דמתחיל הגוי ומסיח לפי תומו אף על גב דהדרינן ומגלינן למילתיה מיניה שפיר לא כפך ליה מתורת מסיח לפי תומו אלא כאמן ומשיאין על פיו עב' אמר אחריו שהגוי לא העיד בפירוט פלוני כהרנ' אלא אומר יהודי מעיר פלוני בתם יבדק שלא יבא מאותה העיר שום יהודי קדר שם שלא חזר כל' זה דאפילו לרבא דלא חייש לתרי יבדק בפרק האשה שהלכה הכא חייש כיון שלא הזכיר שמו או בשום סימן אחר מובדק שכוכל ל' דעמתך כך בבירור שהוא הוא אלא שאמר היהודי מעיר פלוני נריך בדיקה בפי ועוד יש להתירה בעדות הגוי הרוב כי ראיתי יד רבי יעקב בר' מרדכי והיה חתום עליו הר' איצור שאותו גוי הרוב שהרגו המסיח לפי תומו ואמר ליהודי אחד אכסי מותתי את פלוני מאותה עיר אם כן איפוא יש להתירה גם מאותה עדות דבני ישראל אין חלוק בין היבא דאסיהוד דאמר פלוני מת או כהרנ' לבין היבא דאמר הרבתי דמהימן לומר למישרייה כדתבן ביבמות פרק כיצד הכ' גבי גוי מסיח לפי תומו אין חלוק ואדרבה כראה דאפילו לרבי יהודה דפליג התם ואמר הרבתי לא תבשא אשתו הכא מודה דהיה דוקא במהכין לעדות הוה ליה פסול דאורייתא לעדות ולא פליגין דבורא הילכך לא מהימן אבל גוי בין שהוא רוב בין שאינו רוב כולם פסולי עדות דאורייתא וא' מהימנין להן לעדות אשה במסיחין לפי תומו ואם כן מה לי רוב מה לי שאינו רוב וליכא למיפסליה משום דאיבא למימר דמסקר והאי דקאמר הוא הרנ' דילמא למיירמא חימתא איהודים אחרים הוא דקאמר הכי כדאשכחא בההוא גוי דאמר ליה לישראל שקול אשפתא ושי' לחימתא בשעת פלוני ישר' דאמרי ליה בשי' קדרא בשבתא ולא בשי' וקטלתי ומוסקין דלא מהימן משום דלמיירמא חימתא אחאי ישראל הוא דקא עביד לא דמי דשאי התם דמוכח מילת מתוך דבריו דלמיירמא חימתא הוא דקא עביד דאמר ליה להאי ישראל שקול אשפתא בשבתא ולשי' לחימתא אבל הכא דלא מוכחא מילת' מתוך דבריו לא מקמי הכי ולא להתיר הכי דלמיירמא חימת' קא עביד לא תליכ' להחמיר ומהימן שם באנו כך להחמיר הכי סמכין על שום עדות גוי מסיח לפי תומו כימא דילמא לא מת ולקלקל האשה הוא חפץ או מתכוין לזנות חן כדי שיטיבו לו האשה וקרובה לאחר זמן אלא ודאי לא חיישין למדי' בכל מסיח לפי תומו היבא דלא מוכחא מתוך דבריו דמסקר ועוד האמר בפרק כל הגט מקומטריסי' איש פלוני כהרנ' אל' ישאו את אשתו וכו' עד עבדי ל' לחזוקי שקריהו משמע דרנ' הכי הגוים לסקר ועבדי לחזוקי שקריהו אבל אי לא רנ' שאר גוים ככך לחזוקי שקריהו לא היה תלינן לומר דילמא האי גוי דקא מסהיד עביד לחזוקי שקריהו אלא דלא תלינן להחמיר אלא במילתא דמוכחא טובא ועוד מסתמא בנסה לא כקט בגמ' ההוא גוי דאמ' ליה שקול אשפתא כו' עד ואי לא קטילכא לך דלא הל' למיכקט אלא ההוא גוי דאמ' ליה לישראל קטלתי לפלגיא אלא ש' דוקא בכ' לא מהימן דמוכחא מילתא כדפרי' ולא מסתבר כלל למימר דליכא לפלגוי בין מוכחא ולא מוכחא ומעשה שהיה משמעו תלמודא כמו שהיה וכן מש' מתוך דברי רבינו משה בר' מיימון ז"ל בלא שלא היה שם אמתלא בשית הגוי שמה לא כתבון לא לדבר אחר כגון שאמר לאחד עשה עמי כך וכך שלא אהרונ' אותך כדרך שהרגתי את פלוני שאין זה מלל שכוונתו להטיל אימה על זה עב' אלא מש' דוקא בכ' תלינן דלהטיל אימה קא עביד אבל אמ' הרבתי פלוני סתמ' לא כדפר' ו' ושנסתפקתם מאחר שהקדושים הוציאו קול בכל העיירות שמסביב דדמי קבת לאיה חרבו לא דמי דהתקא שיי' ליה בהדיא אבל הכא דלא שיי' להאי גוי גופיה מיקרי שפיר מסיח לפי תומו אף עב' דידע שמחפשי' אותו דאם לא כן הכי מהימנין לשום גוי מסיח לפי תומו בעדות אשה שהלך בעלה למדינת הים כימא דילמא משקר ולפי שידע שהלך בעלה למדינת הים ואי איפשר לה להכשא עד שיעידו לה שמת אומר כן כדי לקלקל אלא ודאי לא פלוג רבנן בין גוי המכיר בדת יהודית וידוע שישיאה על פיו ובין גוי שאינו מכיר אלא סמכין אבל עדות גוי שבעשה טבא לפיכך הוא מסיח לפי תומו מאילו מהימנין ליה מתוך חומר שהחמרת עליה בסופה הקלכו עליה בתחלתה משום עינוכה דאמ' כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואשפיענהו רבנן לקדושי מיניה אפילו בעדות גוי מסיח לפי תומו כל כמה שלא ימנא מוכחש וכדברי משמע בדברי רבינו האלפסי שכתב בפ' דיבמות ז"ל גז' דדברי תורה פסול לעדות אשה כו' עד מסתברא לך דפסול מדברי תורה מסיח לפי תומו ומשיאין אשה על פיו דלא גרע מגוי עב' ואעב' דסתם כל ישראל יודע דמשיאין על פי עד אחד ואפילו פסול ואפי' ע' גוי מסיח לפי תומו וקרין ליה מסיח לפי תומו וילף ליה דמהימן מקל וחומר מגוי אלא דבני כה' שרי' בעדות לפי תומו אפילו ידע דלא פלוג רבנן

תשובות דשייבי להלכות אישות

נשים שי

על הגט ישראל יהודי והשני שחתם עמו ישראל משומד הגט כשר דאיתקש
 יטאה להיה נאילי קידש ישראל משומד קדושי קדושיין הכ גטו גטו נוס יטול
 לחתום על הגט במקום שאין עדים וכדאמר כמי והיו נעדי עדי כותי והכשיר
 כך דאיתי בתשובה ואומר אני לדברי רבינו האלפסי פסול שקדי משומד שאינו
 משמר שבתו בשוק אינו מבטל רשות כדאיתא התם ואם כן כל גוי נמיר ותי
 דאוקימא בפרק השומע הא דתנן שנים אוחזין בסכין ושומטין אחד לשם אחד
 מכל אלו ואחד לשם דבר כשר בישראל משומד דדיכו כגוי נמיר הלכך אין כל
 דברי רב כב ורב עמרם בזה ולא אמרינן בכה אף על פי שחטא ישראל הוא
 גראיתי תשובת רב כתן שיסד הערך ואחיו רבי אברהם בנורבני יחאל ששאלתם
 ישראל משומד שיש לנבית קטנה או כערה אם יכול אביה לקבל קדושה או
 לאו זה היה מעשה בימי קדמונים ואמרנו מקודשת ואותו שקבל הקדושיין יכול
 לקבל הקדושיין אבל אם קבל הקדושיין כשהוא ישראל פשיטא לן שאין יכול
 לקבל הקדושיין בעודו בשמדתו עכ"ל ואני ראיתי מעשה שמשומד כתן גט
 לאשתו שקדשה כשהיה ישראל ולא ראיתי שום מרבוני שהיו מפקקין בדבר
 גט בתשובת רב כתן שמשומד כתן גט ולא חילק בדבר עכ"ל דאביה באביאסף
 נדברי רבינו האלפסי שפסק כמותו הביא קודם לכן ורבינו האלפסי פסק
 דהאידיכ פסולין עד בתי בין גט בין בשחרור בין בשאר טעמות דהא אמר
 הכל שומטין לא חז משם עד ששאלום גוים גמורים לכל דבריהם לשחיטה וליין
 כסך ואפילו ליתן רשות לטול רש"י וכש לעד דדימו כגוי נמיר עכ"ל והמשומד
 המגרש אין כותבין שם גיטו כגט כאשר ביארתי בפרק ג' מהילכות גירושין:

להילכות אישות פי' ופי' ופב'א

יג כתובה שכתוב בה מאה ליטרא בתתם ולא כתב בה משקל
 הברזל הכל לפי המקנה וכו' ורבינו הר"ק וכל פרוהא
 כהונ מתתם וקוקים דהיינו משקל ליטרא שהיא שני זקוקים ובריתם יש מקומות
 שכתובים ק' ליטרא כשאת באחד מן המקומות והרי הוא כמקו"א שכתובין
 בעלמא בהא אפילו רש"י ורשב"א בפרק בתרא דכתובות והלכה כרשב"א ואי תהי
 באתרא דלא כהונ כראה דיתן מאתן ליטרא מאותו מטבע של אותו מקום דיד
 בעל השטר על התתובה כדאמר רב דכתובות ופרק גט פטוש כתוב בו כסף
 וכו' ור"ל מאן פריטיו וכו' אלמא כל היכא דכתוב בתם ליטרא דמשמע הכי ומשמע
 הכי הלך אחר הפסות שכלשונו כג דרובא קרו לליטרא מטבע ליטרא ואפילו
 מיעטא לא קרו למשקל ליטרא כהנא לא משקל ליטרא ושלום מאיר בר ברקן שי':

להילכות אישות רפה וקרוב לסופו ולהילכות גירושין רפיא

יד וששאלתם על יתומה קטנה שנתקדשה אם יכולה
 למאן מי סמיכין לעדות כשיש שהיא בת
 זא ולא ככנסה לזי ור"א סמיכין כיון דלא בעל ואפילו היתה גדולה אין כאן
 אלא קדושיין דרבנן הימנה רבנן דרבנן ואף על גב דלענין חליטה דהיינו
 דאורייתא מהימנינן אפילו באשה אפילו בקרוב בפרק החולץ לז' דהיא אשת
 המת והחולץ אחיה דמיתבא הוה במילתא דעבדא לא ג' לז' אבל בהגן אי בעל
 דהו סמיכא דאורייתא לא סמיכין אכשם כדמשמע ר"ב בא סימן דכאמנת
 אשה לקחמיר ולא להקל ומיהו בדקין זה שלא בעל המכין עליהו וכדפסקין
 ס' יוצא דופן הלכך אין חוששין שמה כשרו הילכך כיון דלא בעל לאחר זמן
 תלינן להקל כג דסמיכין אכשם המעידות שאינה בת ז' דאפילו בתוך ז' א'
 ממאנת דסמיכין הילכתא תוך זמן כלפני זמן וכמו ר"ח שפסק כרבי שמעון
 ברפ"ב שאימין דאמר תוך הפרק כלפני הפרק ואפילו לר"ת שפסק כרבי יהודה
 הו תוך הפ' דהיינו יום אחרון של שנת ז' דע מדשיבא בלשון דלעיל קאמר
 תוך הזמן והכא קאמר תוך הפרק דמשמע סמוך לפרקו אבל כל שנת ז' תוך
 מיום אחרון ואפי' אם הביאה שערות אומא כיכא וימאנת ועוד ראיה דסמיכין
 אכשם מפרק המדיר החזקה כדה בשכנותיה בעלה לוקה עליה וכש דכאמנת
 למיאן אבל אמה שמה איכה כאמנת מפרק האומר דאמר התם זה בני ז' שנים
 זו בתי ז' שנים כאמנת לנדרים ולא למכות ועכ"ל ושמה הו לענין מיאן ואפי'
 לא בעל שמה איכה כאמנת: ושלום מאיר בר ברקן שי':

להילכות אישות ראש פרק ז'

טו בסוף פ' כע"ר ביהודי היו כותבין עד שירטו היורש' לתת לה כתוב'
 לפיכ' אם ירטו היורש' כותב' לה כתובת ופטרין אות' איתמוד
 רב אמר הלכה כאכשי יהודה ושמואל אמר הלכה כאכשי גליל כמורא וכל פרוהא
 כהונ כרב נהרדעי וכל פרוהא כהונ כשמואל עד היכן היא נהרדעי עד דגני
 קבא דנהרדעי ירוש' אכשי גליל חשו על כבוד' ולא חשו על ממונם אכשי יהודה
 חשו על ממונם ולא חשו על כבודם רבי חנינא בר אבהו אמר בשם רבי יהודה
 קיסרי כיהודה ושאר כל השכונות כגליל עוד בירושלמי חד בר נש בעי מדין
 אמר יתבון לאכתתו פורכא ח' מנא יתקיים דברי המת אל רבי חנינא ויש אדם
 מבעול תבאי בפה ח' את אמרת מנא לך ח' לאו בגליל אכן קיימין ואמרינן
 אכשי גליל חשו על כבודם ולא חשו על ממונם ספק ר' אלפסי ז"ל חיבא מאן
 דאמר מדינתו קיימת כהרדעי מכלל דכע"כ כרבי ור"ל כותי כותי ואכן לא
 חזי לן כדרא בהאי קיימת לאו למימר דהילכתא כרב אלא כולי עלמא דלית
 להי

חזור בו או אם אינו בעולם כראה דאיתתא שריא דכין דכשתמוד וכפר בעיקר
 ואכל ככלות וטרפות ועבר על כל עבדות שבתורה פסול לעדות ומאוס דבא
 במים וטבול לא הוכשר לעדות עד שיגעה תשובה מעלייתא כדגדסינן פרק זה
 בורר ההוא טבחה דכפך טריפת מתותי ידיה פסליה רב כהמיה ועבריה אזיל
 ד' מיהו וטופרי סבר רב כחמן לאכשורי אל רבא דילמא איערומי קא מערס
 אלא מתי תקבתי החמוד על הטריפה אין לו תקנה עד שילך למקום שאין
 מכירין אותו וילבש שחורים ויתבסוה ויחזיר אבדה בדבר חשוב וכו' ונרסינן
 כמי התם גבי מלוה רביות מאימת חזרתן משיקרו שטריהם ויחזרו בהן חזרה
 גמורה דאפילו לגוי כמי לא מוזפי כלומר דאפילו בדבר מותר מרסינן ענין
 מכעין העבירה שחטאו בה ומשחקי בקוביאיות דאפילו בחנם כמי לא עבדי
 וכן סוחרים שביעיתוכן כל עבירה ועבירה צרי' שיגשו תשובה מעלייתא ולעולם
 הוא בפסולו עד שיתברר הדבר שגעה תשובה שלימה כדאמרי' פרק זה בורר
 חד אמר קמי דדייבב חשלא וכו' ולא אכשרינן מספק לומר שמה עשה תשובה
 והשיב את הגזילה וראיה כמי ממאי דפרי' ואף על גב דרבי מושיה וטפריה לא
 מכשרינן ליה לעדות עד שילך למקום שאין מכירין אותו וכו' וכש התעב זה
 וכוונא בזה שטובלין ושרץ בידם והדבר יומע שאין מחזיקין עגמם יהודים אלא
 בדי שיתגלו להם לאכול ושיוכלו לבנוב ולעשות כל תאוותם דהאי פסול לעדות
 הוא ובהא כל אפיא שייך דכין דאורי' פסולי עדות כינהו ואלוין בתר רוב
 דעות שריא איתתא לאיכסובי על פי ג' גוים המסיקין לפי תומן ואין דבריו של
 אחד במקום שנים ואפילו לזות שפתי' ליכא כדפרי' לעיל מאיר בר ברקן שי':

בפ' במים שאין להם סוף אשתו סוגיא דרובא דעלמא כך היא

דאם עברה על דברי חכמי וכשאת אפילו במזיד האילי וכשאת לא
 תנא אף על פי שכתבונה לעבור על דברי חכמים להכאת עצמו ותלויה בהא
 דמסקינן בעה"ש רבה הו לכתחילה אבל אי איכסובא לא מפקינן לא
 מייכה וכל כ' טעמי' כל האומרים כן דאמאי אמר אשתו אסורה כיון דאם שאת
 אפילו במזיד ובעבריינות לא תנא ואפילו שמותי לא משמתי' לה לדידה ולא
 ג' מו טעמיה אם כן אכן סהדי שכל אשת ואשת שתדע זאת הקלכה דאם כשאת
 לא תנא שהיא תעבור ותנשא כי תאמר בלכה מוטב לי לעבור באיסור דרבנן
 ולנשא ממה שתענן כל יומי וכיון דרוביהו ודאי תעבורכה לא הוה להו
 לרבנן למיגזר ולמימר לא תנשא ומוטב שהיו שונבין ואל יקו מורין ועוד דאם
 משינן לזוירה דרבנן כי חוכא ואיטולולא שכנייה לכל אשת לפרזן זוירה של
 חכמים ולא אמר להו ולא מירי ומעשה ראיתי בימי באחת שכשאת ולא כעשה
 עמה דבר ואמרנו בה כל גדולי הדור ואם כשאת לא תנא ורב גדול מטרפת
 היה באותה עשה במלכותו והתירה ואמר שכן ראה מעשה בגרפת והתירה
 כל גדולי גרפת שלא תנא והסכמת' גם אני אחריו והיה לבי מהם כדבר
 שוב כתיבת את לבי שכלל כלל לא יתבן זה כדפ' ועוד דאם כדבריהם אמאי לא
 קמגי במתניתין או כדאיתא בתר דקתבי אשת אסורה אם כשאת לא תנא
 כדקתבי בכמה דומת ביבמות ובכתובות ועוד מללא איקבע הא מילתא דאי
 כסיב דיעבד אין לכתחילה לא אלא אעבדא דחשא ש' דוקא ככה"ל לא תנא
 דנרסינן בפרק האשה בתרא ההוא דהוה קאמ' ואזיל מאן איכא גבי חשא טבע
 חשא אמר רב כחמן האלהים אכלוה כוורי לחשא אדיבוריה דרב כחמן אזיל
 דבייתה דחשא ואיכסובא ולא אמר לה ולא מירי אמר רב אשי שמו מדרב כחמן
 הא דאמר רבנן מים שאין להן סוף אשתו אסורה הו לכתחילה אבל אי
 איכסובא לא וכו' וכיון דרב אשי לא דקדק להא שריתא אלא מדרב כחמן איכא
 למימר דדוקא הוא דשרינן לה דיעבד כגון על פי חכם כגון עובדא דחשא
 דאדיבורא דרב כחמן אזיל ואיכסובא אבל כשאת בעבריינות שלא עפ התרת
 חכם לגמרי תנא ועוד מאי איבערין תלמודא למימר מדיבוריה דרב כחמן
 אזיל ואיכסובא ש' דוקא ככה"ל הוא דלא אמר לה רב כחמן ולא מירי דמאי היה
 ליה למיעבד כסבור הייתה שבהיתר גמ' כשאת דדיבוריה דרב כחמן אטעיה
 או כעין עובדא דרב שילא דהוה גברא דטבע באנמא דסמיכי איכסובא רב
 שילא דדיבתו אל רב לשמואל תא כישמתי' וכו' בהקוה כמי כיומא לא תנא
 כיון דכשאת על פי הוראת חכם וכהי דאיהו טעה מוה היא לא תנא דמאי הוה
 לה למיעבד אבל כשאת בעבריינות תנא או לכל הפחות משמתינן לה לדידה
 ולדידה ועוד דאפילו אם תל' דלא משמתינן לה לדידה משום דמנ' למימר
 אכסובא דמשום הענין כשאת מוה אמאי לא היה לו לשמתי' לבעלה דשיבך
 היית' ועבד איסורא דאפילו החכם דשרי לה משמתינן ליה כש הבעל דכסיב
 במרד ועבריינות והיה איפשר לישא אחרת בהיתר גמור ולא עשה ומענה
 דברי חכמים מקוימין דאם כשאת בלא התרת חכם מודה דתנא או משמתינן
 להו עד שיטאו ואין לחוש שמה אחד מקרובה יתדכה לנשא דחכם נמורה
 הוראות בעינן כי רב כחמן ורב שילא בדורם שהיא כד' לסמוך על הוראתו
 ועוד לזכא למיחש להכי כיון דמשמתינן ליה לחכם דשרי לה תו לזכא למיחש
 להכי למידי ואין לתמוה על רב כחמן דאשתבע דאכלוה כוורי לחשא היכי
 אשתבע הרי כיון דאמר אשתו אסור חלמא מספקינן אי מית אי לא ויל' דרובם
 אין כיוולים ורב כחמן שפי' אישתבע דאפילו בדיכי כפשות אזלינן בתר רובה
 אלא דבעריות נחמירינן ואמר לכתחילה לא תנשא אע"פ דרובא לא מתי' דרב
 כחמן דאמר אכלוה כוורי לחשא לא כתבן להתירה לא שכן היה מתאזן על
 חסד ודיבוריה אטעיה וזל' ויכסובא עכ"ל רבינו ש' העתקתי מאביאסף
 בסק כג' נאון ונה רב עזרש ג' חן במקום שיש דחק של עדים כשרים את חתם

תשובות רשייבי על הילכות אישות

מירי דקיה אקנוי שאדם מקבא לאשתו אל תתרי ושוב ראוה שכתבתי אף על פי שלא התרובה בשעת התורה ומשקין לה ולא מיל אישתליין וכש הכא לגבי כתובה דלא מצי למימר אישתליין אמנם יש לדקדק כמו שכתבתם שם הוא הביאה עדים שגם הוא עבר על ההרס אם אותם העדים שהביא הוא שהיא עברה על דת היינו מזה שזכרת ואיך מקיימת ועברת חרמות לל שאינו יכול להוציאה בלא כתובה דטעמא מאי אמר רבנן כולדת ואיכה מקיימת ונאמא בלא כתובה דמצי למימר אין אשה אלא לבנים ובענין כדריס בנים מתים וכיון שגם הוא עובר חרמות הוא גברא לא בעי בני ואין טענתו טענה ונרסיקן בירוש כולתהן דאיתליה בהון כולד ואיכה מקיימתמה איתליה בה יביל למימר אי איפשי באשה כדרכית שקוברת את בניה הרי משמע בירוש דטעמא משום בני אבל אם יש עדים מעידים עליה שעוברת על שאר דת משת ויהודית אע"פ שהוא עובר על חרמות החשוד לדבר אחד אינו חשוד לכל התורה כולה ויכול להוציאה בלא כתובה בע"כ דאיכא למימר כהי דעבר עבירה שעבר על ההרס מזה לא היה בא על הכרה ואם משמשתו כדה תבא או בשביל אחד משאר מילי דמקרי בהן עוברת על דת משה ויהודית ויכול לגרשה בע"כ ואין נריך הסכמת הקהלית שהרי מזה קא עביד וגדולה מזה כתב רבינו משה בר מיימון ז"ל וז"ל עוברת על דת משה או על דת יהודית או שעשתה דבר מכוונן אין כופין את הבעל להוציאה אלא אם רצה לא יוציא ואף על פי שלא יוציא אין לה כתובה שהכתובה תקנת חכמים היא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה ולא הקפידו אלא על כבוד ישראל הנבועת אבל הפרוטות אין להם תקון וזהו תהא קלה בעיניו להוציאה בעל כבוד פשוט להשקותה כשהיא כשואה אם תסתיר לאחד כשואה שותה עי קנוי של אירוסיה ושלוס מאי בר ברין ש"י:

תשובות ר"י בר שמואל: להילכות אישות פ"ו

יז מן השמים ירחמו על כבדי החרי על כתובת שאברהם בדבריה ושומנה היתה כשכשאת ונעקת על היתומים דבר גלוי וברור שתשעב ותגול מכה ומכתוב שוכר ויתקיים ב"ד אבל תוספת לא תגבה כלל כדמתן כתאלמנה או ככתובה בין מן האירוסין בין מן הנשואין גובה את הכל ומיינת לה כפר הכותב וכל ד' מ' נבי כתובה מן האירוסין וקאמרין התם דיקא כמי דקתני גובה את הכל אי אמרת בשלמא דכרב לה משום הכי גובה את הכל אלא אי אמרת בדלא כתב לה מאי גובה את הכל מכה ומאיתם הוא דאית לה והכי סלקא שמעתא ומסיפא דקתני שלא כתב לה אלא ג' מ' לכונסה אין ראייה דמצי לדמיין כדתנן בריש הכותב לאשתו וקרי לאמירה כות' אין דתנן הכותב ותי רבי חייה האומן כחומר לענין ראשון דבר פשוט שאין מנהג לתוספת בין קודם היראה בין סוף היראה לא קבעו מנהג ומצינו שעקרוהו דקאמרין מנהג מאיתם הוא דאית לה אבל תוספת אין לה ואמר' גט גובה עיקר כתובה גובה תוספת דבלא כתובה ליכא תוספת ואילו היה הבעל קיים שמה היה דייני דתנבא מייבין אותו שבעה שאין יודע או שלא הוסיף אבל אין דין שלם שיכול להשביע היתומים בין גדולים בין קטנים ואפילו נזומו אתם רחמים כתוב התוספת לאוכל כל כמיכיהיה לאשבעו כיון שהן אומ' לא ראינו וכל האומ' אחר מנהג יש לי לילך שטה גמור הוא אם לא קיימו בני העיר ביטקין לומר כל הנשוא בתולה יוסיף כך וכך ובהכר עיר כדמוכה שמעתא דרשאין בני העיר להסיע על קיבתן וצרי דעת כולן אבל ממילא לא וכל האומ' טועה ונועה פועה רוח רעה ועל התוספת לפי השוטי המפוטטים אין כותבין שובר כיון שאברהם כתובה אף על דבר ידוע שכתב בשטר ועבדים כי הקיא איבילא דהוה כתובא בכתוב דאירכסא וכפר הבעל לטוף אתם סהדי וייביל לטלמי ומהוא כותבין שובר אע"פ דלא דמעשה ב"ד הוא ושיעור הכותב לה סלעים ונ' סאים בסלע סאה ששת קבין והאומ' ארבע בא' להוציא יבא ראייה וינא שהמעשה ואף על פי כן אמנה לך לפי ארבע סאים בסלע סאה וקבין סוף התשובה כתו' במקום אחר כענתן מכתב רת שאין המנהג שזה וקין ולא פליגין הבן חומש וקין:

להילכות אישות פ"ה וס"ז

יח וששאלתם על מעשה שאירע לכם בדאובן שלא היה לו טבעת לקדש לו את האש' ובא והלך חתנו לקח לו טבע' משמעון ובא שמעון והביא הטבעת לראובן וכתב בידו ואמ' לו ראה כאן הטבעת והלך ראובן וקדש בו את אשתו ולמחרת כששמעה האש' שמעל אחרי' הית' מתרעמת והתחילו בני העיר לרצן על הקדושי הראשון וחזר הבעל וקדש קדושי' שני' בעדי' בלא ברכה וגם על זה התחילו לרצן משו' דכלה בלא ברכה אמרתי לבעלה ככדה ואמרתם כי יש מור' להקדש הבעל לגרשה ולחזור ולקדש' אמרתי לא כתן לכם המורה לנדק ותחלת הוראה זון לקולל את תקנתה באש' ישראל מה תעשו באשת כהן אם יארע כזה המעשה ואפילו באשת ישראל בא וראה כמה קשי' גירושין שהרי דוד התירו לו ליחד ולא התירו לו לגרש וגם כאן אם יבאו לירי גט דילמ' יחזור בו זה או זה ועוד דאי משום ברכה תקיין לגרש ולחזור עבירה היא בידו וכי האי קריין ביה לא תשא משו' ברכה שאינה נרכיה כמו היא דסח' בין תפלה לתפלה דחזור ומברך ועבירה היא בידו ואף על פי שפירש' שם דעבירה היא בידו אם הכי תפלין ולא חזר וברך מ' אמת הוא לעבירה

להן מהנהג כשמואל עבדי דה' להכתא כשמואל בדיוני ומר רב משה גאון הכי סבירא ליה ומיינתו סייעתא להאי סברא מהא דתנן למוכה כיוונת מנכסי יתומים ומבטא בממרא כיוונת תנן וכאכשי גליל או הכיוונת וכאכשי יהודה ואיסקא לבעלם כיוונת ועוד איינתו סייעתא מהא דאמר קריבי' דרבי יוחנן קוה להו איתת אבא דהוה מפסדא מונת אתה לקמיה דרבי יוחנן אמר להו זילו אמרו לאבוכון דכייחד לה ארעא למונא ואי ס' דסבירא ל' לרבי יוחנן כרבי יהודה למה ליה למימר דכייחד לה ארעא ליתבי לה כתובה וליפטר לא לאו שמע מיכה כאכשי גליל סבירא ליה ועוד בסוף יש כוללן אמרינן שלא ליה רבין כו' ושמעין מהכי כולתו דהלכה כאכשי גליל עד כאן וכן פסקו התו' בשם ר' חנן מורי רבינו ז"ל:

להילכות אישות פרק כ"ה ופרק כ"ד

יו אשת ראובן שקבלה עליה חרס במעמד אכשי העיר וכתבו שטר על החרס וחתמו עליו ככל אכשי העיר ונתנה עברה על החרס פעמים ושלש ויש עדים בדבר ונתנה אנו מסופקים מה שאמרנו חכמים עוברת על דת גריכ' התראה להפסיד כתובתה אם התראה בשע' שעברה על החרס בענין כיון דיני כפשות דמצי למימר אישתלי ונראה לנו דלא דמי דמה שעוברת על דת כגון מאכילתו דבר שאינו מעשור צריכה התראה אפילו אתל' שצריכה התראה בשעת מעשה לפי שכולה לומר לא ידעתי שהפסדתי כתובתי בשביל זה אבל כגון זו שהתרו בה בשעה קבלת החרס אם תעבורי על החרס תדעי כדנדר שתפסיד כתוב' כזה אם כן ידעה ומחלה אם תעבור מאחר שקבלה עליה ולא אהני אם לא אשכח כמו שלמדנו בכל דבר הרגיל דה' לאתבוי' ולא אהני' איהו דאפסיד אכפשי ועוד תודיעני אם יגרש אותה בעל כרחיה כדאמרין פ"ה הידיר אין אדם דר עם פחש בכפיפה מאחר שרגילה וגם בעיא היא בפירוש אדם אם רצה הבעל לקיימה אי מצי לקיימה או לאו אבל הא פשיט' לי שהכשי שעברו על דת ואיבדו כתובתן שמגרש אותן בע"כ אם ירצה והאפסי פסק דכופין אותה להוציא היכא דרגילה בכך וגם יש בירושלמי אפילו כתובתה אלף זוז נוטלת בלאותיה שצפניה ומציאה משמע בע"כ וגם בהשואת רת שכתבתי דאשוכה אין כופין אותה להוציא אפילו אם תעבוד ע' משמע דאין כופין אבל אם רצה מנרש בע"כ ע"כ השאלה זוז התשובה כל דבר פשוט דאפילו אם תל' דעוברת על דת צריכה התראה שיתרו בה פעם אחת אם עברה פעם אחת אחר כך על ההתראה אף על פי שלא התרו בה בשע' מעשה תגא בלא כתוב' דאלתה' כמאת' מכשילי' לבעל דכי מתרי בה ודאי תאמ' לא אעש' עוד כדי שלא תפסיד כתובת' ותחזור אחר כך לקולקולה ותבטלנו וכי יטרח הבעל להעמיד עדיה על כל קלקול וקלקול ואפילו כשיעמיד עדים לא יוכל לה כי בפני עדי' תאמ' אישתליין לא אעשה עוד ואחר כך תחזור לקולקולה ועוד ראייה והדברים ק' דהא אף על גב דפשיטא לן דאין משקין אותה בלא קנוי והתראה א' מספק לן אי בעי קנוי והתראה להפסיד כתובתה אם כן קנוי והתראה שלא בשעת מעשה דפשיטא לן דמהכי להשקות כמו שזכרנו כמה הלכות והקיא שמעתא גופא מוכחת כן דקאמרין מקבין לארוסה להשקות כשהיא כשואה כל שכן דחשיב קנוי והתראה לענין להפסיד כתובת' אף על גב דבעי התרא' ועוד יש ראייה מדמיינתו התם ואלו שבית דין מקבין להו וכו' ולא להשקות' אלא להפסידה כתובת' אמ' דקנוי והתראה דלהפסידה כתובתה קנוי דמיינתו דקנוי וכן משמע מלשון רבינו משה בן מיימון ז"ל דלגרשה בעל כרחיה הרשות בידו שוב חזרו ושאלנו זול' ראובן הביא עדים לפיכך שעברה על החרס וגם היא הביאה עדים שגם הוא עבר על החרס והנה פסקנו שאינה כקרא' עוברת על דת אחרי' שגם הוא עבר על החרס דמוריא ואמרה מאחר שגם הוא עבר אכשי אעבור ואיכה בקרא' עוברת על דת להפסיד כתובתה לא במתבונן לעבור דמיינתו דראשה פרוע ומשמשתו כדה ומאכילתו שאינו מעשור ועוד עוברת על דת גריכה התראה כי הכי דתהדר בה כדאיתא פרק ארוסה וקיימו ושכחה אותה כדאיתא גבי עבירה דמיינתו דמשמשתו כדה אמנם כדדון זה לא היתה התראה שם וקבלת חרס לאו היינו התראה כי אז היה בדעתה לקיימו ושכחה אותה כדאיתא גבי עדים ומיינתו אישתלי' כי גלוי לך שריבא פסק בשבועות שמקבלי חרמו' אין לפוסלן אחרי' שבשעת חרס היה בדעתה לקיימו גם הכא כולל לתל' ששכחה החרס ואת הלא מקבין לארוסה להשקותה כשהיא כשואה אף על פי שיש ימים הרבה בכמים שאכי התם שקיבא לה כשכתבתה וסתיר תחילת טומאה היא כשעבת מעש' כי הכי דתהדר ויחזר אסרה תור' ואין כאן ראייה כדדון זה: תשובה עוד מי מחזיק לקיים דברי' דע"כ לא בעיא התראה בשעת מעשה כמו שהוכחתי מהקיא דמקבין לארוסה להשקותה כשהיא כשואה ופירש' על סתירה שכתבתה לאחר שכתבתה ואף על פי שר' פי' פ'א' ס' דמייני שקיבא לה כשהיא ארוסה ואיסתתרה כשהיא ארוסה וקא' משקי' לה כשהיא כשואה פרי' דפיר' ראשון עיקר כמו שכתב בתום והכל עיג' והכי מיינתו בפרק ארוסה המקבא לארוסתו ולשומרת יבם שלו משכחה כסתרה או שותת' או לא כוונות כתובה אלא אף על גב דהקנוי היה קודם הסתירה הרבה מהכי להשק' על ידי הקוא קנוי כל שכן דמהכי להפסידה כתובתה כמו שכתבתה כבר ומה שכתב' דמיינתו דמשמשתו כדה משמשתו כדה כמו לא בעיא להתר' בשעת עבירה לא כשהיא עוברת פעם אחת שוב מתריין בה בעדי' הקדרי שלא תעבורי עוד ואם תעבורי עוד תפסיד כתובתך ותבאי' בלא כתובה ואם יש עדים שראוה עוברת תבא בלא כתובה אף על פי שלא חזרו והתירו פעם אחת בשעת מעשה

חשובות דשייכות להילכות אישות נשים שוב

לי לילך לבין הגנים כי איכי האשה הראשונה שעתה רעה והרבה פעמים רבת מן הבית לא שאמה מושגת למה בדברים ומחזירה לבית ועל שאכי ירא שתבא לתרבות רעה אכי מבקשם בכל מיני תחזיקה שנתירו לי להורגה ולא ריבנו להתיר לו כדתיבא אבל הרודף אחר עזאזין מילין אותה ואפילו הבועל שקלאין פונעין בו אם בא לילך אין מורין לו כן כש בדלון זה וגם שאר ראיות שהיו בידינו הכל שלחנו ללכות בורק אל המאור הגדול למורי הר מואיר שי והכה נושאנו ונתנו בה מזורות כלבנה על אשר כיאפה זדה בידי ועתה כחבנו כאשר קוא כי הם באו לפינוק ולכונן העדות וקיימנה ודרשנוה וחקרנוה ואין אומר טוב לדבק כי אם השבך ועתה רבותינו הקדושים אלינו שבאפולט והרחוקים מימנו שבויטכורק והמאור הגדול הרמ מלוטכורק המקוניה לונ בעשר ושאר רבותינו שבירוסם פטרו ואת יצחק וסרה פרה סרה בזריקת גט הכעש בפנינו כתבנו וחתמנו משה עזריאל בדר אלעזר הדרשן אליעזר ברבי יחיאל זלדה אפרים בר יואל מצב ארך כפתח תחלה לרבותינו ממני מופלאים חמוקי ירכים כמו חלאים ואכי לא מנאחי ידים ורגלים בעשק העלובה הזאת גומר בת דבלים טומאתה בשוליים ואכחנו לא ידענו מה אך רבותינו שתותי אדמה יכריעו הדבר לאמתו ואשר יבא מפייהם כל עדות ישראל יעשו אותה ואכי תלמידים פתחתו מן הגד כתלמיד הדין בפני רבנו דקדקתו בעדות רבי שאלתיאל ובניו שהעידו שפטרד בעלה מוככה באדר וילדה לשנה הבאה פרה אדמו מזור אין בעדותו ממש דאין כאן עבד אחד וקרובים כיבהו דאעבד דאמ בקידו פרה האומר גבי אשתו וכתה בעבד אחד ומפרש רבא אי מהימן לך כבי תרי אפיקה כו הכא אי אפילו חד מינייהו מהימן כבי תרי לא מני לאפיקה בעבד אפומיה כיון שהיא אומרת שבעלה הכיחה ומעברת ודילמא אישתהיי אישתהי כעובדא דרב תוספאה כפהערל באשה שהלך בעלה למדינת הים ואכשר עבד יב חש ואף עבד לא דאיכא עד אחד שהלך בביתה בליל חג השבועות ומנא גוים ששחקו עמה וחבקהו ונפשוה בעבד אחד של דבר מוכער לא מיתמרא אלא אחר קניו וסתירה ואף אי מהימן כבי תרי דאכריכין לה אנברא הו בעד טומאה ודוקא לבעלה אבל כתובה לא מפסדת אף בעד טומאה בלא קניו וסתירה כל שכן בעד אחד שלא ראה אותה מנאפת אלא ראה בה דבר מוכער אפי אנברא לא אכריכין לה אפומיה אפי מהימן כבי תרי אמנם אם יש עדי כיעור שראו דבר מוכער כגון הכי דפכ ידכמו רוכל יניאו ואשה חונרת בסוכר או רוק למעלה מן הכילה וכל כיוצא בהן הא אומר תבא ומפרש תבא מוכל דהיה ליה לגבי דידיה קלא חאעפ שרבינו תם ורי נחלוך ומפרש תבא מוכל דהיה ליה לגבי דידיה קלא דמקמי כשאין אבל לא מבעל כיון דתלמודא מדמי להו התם לקלא דפסיק ואי מבעל בקלא דלא פסיק דבתר כישואין לא חייסין כדאית בשליה מסכ גיטין ועוד אין אשה כאסרת על בעלה אלא בקניו וסתירה אבל לא בראיית דבר מוכער בלא קניו ומתוך כך סתרו דברי השאלות ונכרא בעיני לקיים דבריהם והא דאמר רב בעדי הו בעדי שראו דבר מוכער ואלת וקא אין האש כאסרת על בעלה לא על ידי קניו וסתירה ויל כדקאמרו פק דכתבו בשמעתתא פתח סתח מנאפתי וליעמיך קניו וסתירה אין עדים לא אלא הכי קאמר אין האשה כאסרת על בעלה בעבד אחד לא בב עדים וקניו וסתירה אפי בעד אחד ופתח פתוח כשני עדי דמי הו כימא אם יש עדים שראו דבר מוכער כבי עדי טומאה כגון שראו רוכל ינא ואשה חונרת בסוכר או חד מכל הכי דהתם ומה שהקשה דת אי ליכא עדי טומאה א"כ הו קלא דבתר כשאין ואמריכין בפ הימנרש דלא חייסין לקלא דבתר כישואין ו"ל דהיינו בלא עדים אבל היכא שיש עדים שראו דבר מוכער רגלים לדבר כאלו ראוה שבעלה ואף עבד דלא קטלי עד שיראו מנאפס הו לעגין דיט כשאו אבל לאסור על בעלה אסרי לה בעדי כיעור כי הכי דאסרי לה על בעלה בפתח פתוח ואף עבד דלא קטלי לאו בעד אחד אחר קניו וסתירה תדע דרב גופי דאמר הכי בעדים אמריכין כפי יוספין שאין אסריכין על הימוד משמע דקא ימוד דאעדי ימוד אין אסריכין אבל אם יש עדי שראו דבר מוכער אסריכין וליכא למימרא הו דאפי בעדי כיעור אין אסרי ויהא דנקט התם ייחוד מו רבותא דרישא דמילתא דאמ מלקין על הימוד דמשמע דאיחוד לחודיה מלקין הא ודאי אי הוה אחר רב במילתיה מלקין על הימוד אבל לא אסריכין הוה מני לדחויי הכי אבל מכיון דהדר נקט במילתי על הימוד אין אסריכין אלמא דיומוד דוקא קאמר ומילא רוחא שמעתתא דהא דקאמר הכי דמי אי דאיכ עדים שראו דבר מוכער א"כ מיתמרא אבעל וכשם שאסורה לבעל אסורה לבעל כי אמת חד אפסקיה לקלא מאי הו הא דקא קרי ליה קלא משום דלא ראוה שבעלה והא דפריך מהא דתיבא ב"ל שאין לה כנים מן הראשון כו שפיר פריך דליכא למימרא לוקמא כמי כגון שיש עדים שראו דבר מוכער ויהא דקתני סיפא אם באו עדי טומאה היינו עדים שראו דבר מוכער ד"ל דעכ רישא מיירי שאין כאן עדי כיעור דאי איכא עדי שראו דבר מוכער אפילו יש לה כמה כנים תבא כמו בעדי טומאה והא דקתני סיפא ואם באו עדי טומאה היינו אפי לא ראו שבעלה אלא ראו רק דבר מוכער עדי טומא קרי ליה ואי בעית אימא הכי מתיביתר היא הכי מתיבית שראו דבר מוכער רבי הו דאמר אפי בלא עדים לא הבעל ראה רוכל ינא וכו' תבא ואסור לקיימה ופליגי רבנן ע"ל דאמ לא מפסיק לה לא מבעל ולא מבעל לא בעדי שראו דבר מוכער והילכתא כותיה דרב ובהלכתא כותיה דר קשיא הילכתא אהילכתא לא קשיא הא בקלא דפסיק והא בקלא דלא פסיק כלומר הא דאמר רב ובעדים שראו דבר מוכער דוק אבל אם הבעל ראה לבדו דבר מוכער לא מפסיק היינו בקלא

דפסיק אבל בקלא דלא פסיק לא הולך וחוק מאד אז סגי בראיית הבעל לחוד מיהו רב ור איירו בכל ענין אלא חסן קל כרב בחדא וכרבי בחדא ואחרי שכל דברי השאלות מיושבים מי יחלוך עליהם להקל ועוד שכל דבריהם קבלה וכדי לסמוך עליהם כמו על התלמוד ואף לתחור בו שוב ויהי חושש להחמיר כדבריהם ואף רבינו משה בר מיימון ז"ל כתב כדבריהם וז"ל היו שם עדים שעשתה דבר מוכער שהדברים מראי שהיתה שם עבירה וכו' סבד מהילכות אישות עד ועברת על דתיקודית או שעשתה דבר מוכער שהדברי כראין בלא ראיות עדים אלא על פי הבעל אין כופין הבעל להניח אלא אם רצה לא יניח ואף עבד שלא הניח אין לה כתובה שהכתובה תקנת חכמי היא שלא תהא קלה בעיניו להניח ולא הקפידו אלא על כמות ישראל הנכונות אבל חלו הפרוטין אין להן תקנה זו אלא תהא קלה בעיניו להניח הרי שכתב כדברי השאלות מיהו אשר כתב כתובת דרבנן כחלקו עליו התו דסבירא להו כתובה דאורייתא ואין להאריך כי אין אנו גריכין למה כאן וברושלמי מוכיח כדברי השאלות בירושלמי בגמרא דכתובות פסק המדיר והיונאח משום סס רע וכו' מה הוא מוסב מן הפרא פריגן דידה פיר מורי רבינו בעינא הו דאביעיא ליה אי שקלא מכתובה כדוסייתיה שהיא הכפיה לו רבי זעירא אמר כמבא רבי אילא אמר לא כמבא ר' אילא עבד לה במיתה ר' הילא ר' יסא ר' ב' בר כהן מטי בה משום ר' חכילא ב' אחד נשים שאמרו חכמים אין להן כתובה ואחד נשים שאמרו יוצאות בלא כתובה לא מנה ולא מאתה לא אפי כתובה של אף דיכר מאבדת דתני ר' חייא כן נשים העוברות על הדת מאבדות הכל וכו' עד ראו אותה חונרת בסוכר ורוכל מנא מתוך ביתה כיעור הדבר תבא וכו' עד מעשה באחד שראו אותו ונאחן פיו על פיה אתא עובדא קומי ר' ייסא ואמר תבוק בלא עדין וכו' וכמדון זה אילו היו עדי כיעור כדאך דכל אפיא טוין שהיא אסורה לבעלה דכין שיש עדים שראו דבר מוכער וילדה כמו כן לסוף י' חדש בלא ודאי לא אכשר רבה תוספאה דכין דאיכא עדי כיעור לא אמריכין אישתהיי אישתהיי ואף אם שני עדים ראו כיעור אפי בזה אחר זה כמאן דחזו בבית אחת דמי ובעבד כיעור דחזא האי לא חזא האי ק"ל הלואה אחר הלואה מנערפי אף עבד דאמנה דקמסדה האי לא קמסדה האי מההו תרנייהו אמנה קמסדהי הכי תרנייהו אדבר מוכער קא מסדהי ונאחן וכן משמ' מדגריסין בירושלמי פ"ק דסטוקה כתימדה עמו בפני שנים נריכה גט שני באחד אין זריכה הימנו גט שני באחד בשחרית ובאחד בין הערבים זה היה מעשה ושאל רבי אלעזר בן תדאי לחכמים ואמרו אין זה יחוד וכו' עד אמר יבא כהא דאין מקבלין מן העדים א"כ ראו שניהם באחד רבי יהושע בן קרחה אמר אפילו ראו שניהם בזה אחר זה אלמא דרבי יהושע בן קרחה כהו נמי הויה עדות ומנערפיין וקל כותיה ואי ליכא עדי כיעור אלא אותו האחד שמנא גוים מנפשים אותה אי מהימן עליה כבי תרי חייב להניח ואפילו ע"ל עדות אביה בלבד שהעיד שבת ונתה אי מהימן עליה כבי תרי אסור לקיימה כדמשמע בסר האומר ואין חלוך בין עד קרוב לשאין קרוב וכן משמע מדברי רבינו משה בר מיימון ז"ל וז"ל שכתב כך מו שראה אשתו שזכתה או שאמ' לו אחד מקרוביו או מקרובה שהו מאמינס וסומך דעתו עלהיך שאשתו זכתה בין שהיא האומ' איש בין שהיתה אשה הואיל וסומך דעתו לדבר זה שהו אמת הרי זה חייב להניח ואסור לו לבא עליה ויתן כתובה עכ"ל והכתובה אין לנו כח להפסידה עד שיהו עדי ונותאו עדי כיעור טאם באת לגבות כתובה יכולה היא להכחיש העד הכשר המעיד על דבר מוכער וכהכה רבות בירושלמי בפ"ק דכתובות דאסור לו משום ספק סוטה ולא מפסיד לה כתוב' ואם הודת לדברי העד המעיד על דבר המוכער ולא נתנה אמתלא לדבריה להיתר או גם כתובתה הפסידה והתוספת אבל ככסי שאן ברזל וככסי מלע אי איתבהו בעינייהו שקלא להו כדאיתא ספ' למנה בכתובות זכתה לא הפסיד' בלאותי קיימין ואי ליתבהו בעינייהו לא משלם לה בעל מידי כללל דמילתא אסור' לקיימורשאי הוא לזרוק לה גט בעבד ואפי' אי לא ממנא כפשה לזרוק לה גט ראשי לישא אחרת וכנסרו כל הכשי ולא תעשה כזמתה ונכותו בטוחו תעלכוניש לישאל את פיה למה כפשה באלול שלא הית מעברת ולמה חירשה וגידיפה את האונו' לה שהיא מעוברת וכינא בוק יש לדרוש ולתור בדרישה ובחקירה על כל דבר ודבר ואם לא תתן אמתלא מקובלת ומיושרת בלי ככל ועיכול על כל מה שישאלה או הפסידה גם כתובתה לבד מנכסי מלוג ונכסי כאן ברזל מאי דאיתבהו בעינייהו והיה זה שלומאיר בר ברין שי'

לחילכות אישות פ"ט ופ"ט

בו ושאלת

על מה שטוען ראובן לטול כתובתו בהא מילת איתפליגו רבנא דא"י כהני כתובתין דכרין בזמן הזה וז"ל של בעל העטור תשוב' לרב חכניה בר יהוד' ל"ע היום כמה שני בטלה כתובת בני' דיכרין משיבתוכו ולמה בטלה לפי שצריך ככסים שיש להן אחריות כראוי במחזק ובמותר דיכר ואם אמרו ויתמיים הרי אנו מעלין על ככסי אבינו מותר דיכר אין שומעין להם וצריך חקירת בד' ושומת זקנים שלא להסוף על קדמינו ועוד עיקר התקנה כדי שיקפזן אדם ויתן לבתו כלכונן והיום ולואי שיתן לבנו כלכונן וכמה פעמים חנך הדבר לבנות כל מי שירבה למתבת בתו וכו' עד והיום כמה שנים שאין ישיבתינו דנה כתובת בנין דיכרין ומר רב דוסא אמר לא חזיקו רבותינו דהו מקמן דליכא להו כתובת בנין דיכרין ומשני כפישתא

תשובות רש"י על הלכות אישות ויבום וגירושין נשים שיג

הלך שם היה שעתא לאו שעת קדושין ולא שעת נשואין היה ואע"כ דבשעת
הקדושין פסק האב לשלחו שם הרי שלחו והחזיר בנשואת אל אביו ואוליכין בתר
אומדנא דמוכח וכן דעת רוב העולם שכל מי שהיה שולח בנו אצל חמיו
ארעא שיהא שם בכבוד ולא בבויו ושיקיי לו חמיו תכאון והרי לא קיי וארעא
דהכי לא פסק כדאמר פסק כערה כתב לה פירות וכסות וכלים שיבאו עמה
מבית אביה לבית בעלה ומתה לא זכה הבעל בדברים הללו ופיר' בשנשאת
וטעמא משום דשמיין באב דלא עלתה על דעתה אלא שתהנה בתו ופסק ר"ח
ור"ת הלכה כה' דלא פסק אלא עמו שהנה בנו ושיקיי מיתדר ליה התם והא
לא מיתדר ליה כדאמר פ"ב דקדושין והוא גברא דזבין לכסיה ארעא למיסק
לארעא דישאל עליה ולא מיתדר ליה כו' אלא כל דסליק ארעא למיסק
ליה והא לא איתדר ליה מיהא גס מהאי טעמא לא היינו כופין אותו לילך אחריה
דכיון שהארון בעצמו לא פסק אלא האב פסק שלא במעמדו איכא למימר דלא
שמע מה שפסק אביו ואפילו אם הווד לו איכא וכתובה ואמר לו הן מתרצה
במעשה אביו משום כיבוד אב דאררבה איפכא משמע פ"ב דקדושין דאיכא
למד שמה כתובה האב אמרינן שמה כתובה הן לא אמר וטעמא פ"ש משום
דאב בקדושי בתו בכל דהו כחא ליה דטב למיתב טן דו אכל הן אינו מתרצה
דגברא דייק ונסיב ושירא בלא גט מהאי טעמא כ"ש דלא כימא איפכא לכופו
להוציא מהאי טעמא דכן מתרצה במעשה אביו דאי כופין ליה הוה גט מעושה
ועוד דאמר בירושלמי אהיה דהפסק מעות לחותמו כו' תשב עד שתלבין
ראשה שפסק במעמדה אבל לא פסק במעמדה אפי' רבין מודו והיינו כבמרא
דילן אילמא לאב איפכא מביעיא ליה דהואיל דפסק במעמדה הוה ליה כאלו
היא בעמדה התניתא אלא דבתו לא חשבין קבלת התבאי עליה אלא התנה
במעמדה אם כן ה"ל בבנו וק"ל ואע"כ דקדשה לבסוף והרי כתובה במעשה
אביו במאי דחוינן דכתובה כתובה ובשאר תנאים דילמא לא כתובה לתקוני
שדרתיה ולא לענותיה ואע"כ דהלך שם לסוף היה שעתא לאו שעת פיסוק
הואי ועוד מה בכך אם הלך שם שמה לכסות עשה אם ימא חן וקורת רוח
בחמיו ובארסותו ולא מנא רהט בפא ותובילא ולא אמרי וכי בשביל שהלך שם
בין קדושין לנישואין איבד זכותו ומה שפסק אביו בדבר התלו ביה יש ממש
בגון כמה אתה נותן לנכדך כך וכך וכו' הן דברים הנקבין באמירה אבל מה
שתלוי בבנו אין פוסק שלו מעלה ולא מוריד כמו על אחר ושמה כתובה הן
לא אמר כדפיר' ואפילו שמה כתובה האב לא אמר כמו שפסקו כל הגאונים
כביכא ודלא כרב ושמואל כ"ש דשמה כתובה הן לא אמרינן ולא דמי להא
דאמר פ"ב הכותב קטן שהשיאו אביו כתובה קיימת ש"מ כן קיימת דאדרבה
משם יש ראיה דהא מסיק בגמרא לא שנו אלא מכה מאת' אבל תוספתא לית לה
אע"כ דלכ"ל מילי תבאי כתובה ככתובה דמי להא מילתא לא היו ככתובה דלאו
כל מנייני אביו לפסוק עליו אלא כתובה והא דמכה מאת' יש לה משום
דאפילו לא כתב לה דשם מעולם חייב לה דאסור להשאתה בלא כתובה ואדרבה
תמה ר' מאי איריא משום דכתב אפילו לא כתב לה כמי ותיירך דרבנא קטע
לא מביעיא לא כתב דאית לה לא אפי' איכא דכתב לה בקטנותה סוף דמגרע
טפי קול' דאע"כ דאביו כתב לה כתובה ותוספת מקנת יש לה ומקנת אין לה
ה"ל אע"כ דפסק אב לקדשה שילך שם במאי דכתובה בקדושין כתובה ולא
במילתא אחריתא ולא דמי כלל להא דאמר פסק בתרא דכתובת השוקן מעות
לחתמו ושע"ט לו את הרגל דאמון אומר יש לה לומר כנס או פטור הכא הרי
חפץ לנכנס כשנא למקומו וכיון שאירס ולא נשאה שם יש לה לבא אחריי ואע"כ
ספרת בספר הישר דכל מילתא דשלא ארבות לנישואין לעבין כפית
האיש איירי שאם נשאה באחת מארבות האה והוא מקי' דירתו אין כופין אותו
לנאת משום וכל שכן אם נשאה באחת מן הארצו' מקום מולדתה וידרתה שיהא
כהאשה יתיר ואין יכול להוציאה משם ומפרש היה דכתובת ג' ארצות
לנישואין וכו' אם האיש מיהודה והאשה מגליל וכשאה ביהודה שהיא מקומו
אין מוציאה ממקומו לילך אחריה לגליל דכיון דיהודה וגליל הן במלכות
ואין שירות מנויין מו' לכו ואין יכול לידע מנהג אביו מולדתה אין כופין אותו
להניח מקומו כיון דשם נשאה אב"ל אם נשאה בגליל כופין אותו לנאת גורס'
אותו ש"מ כן נשאה ואם האיש והאשה ממקו' אחד מיהודה אף על פי שנשאה
בגליל כופין אותו לנאת מגליל אפילו מעיר לכרך ואם היא מעיר והוא מוכר
או להפך ושניהם מיהודה וכשאה בעירו אין האשה יכולה לכופו להניח מקומו
כיון דשני המקומות אין שוין והוא נשאה בעירו וכל שכן אם מקומו הן שוין
כרכים או עיריות כופין האיש לעזוב מקומו אף על גב שבמקומו נשאה שפ"ח
והיא בעולת בעל בעליותיו של בעל ועוד עלה עמו ודרכו לחזר אחר אבדתו
ועוד דאי יש יכול לילך לראות אהביו כשירצה מה שאין כן באשה כל כבודה
בת מלך פנימה והיה דירושלמי מפרש ר' מתני' כשהיה מיהודה ונשא אשה
בגליל אין כופין אותו לילך אחריה לגליל או מגליל ונשא אשה ביהודה אין
כופין אותו לילך אחריה ליהודה אבל מיהודה ונשא אשה מיהוד' מגליל ונשא
אשה בגליל כופין אותו לנאת אבי פלוני שמי יהודה אשה מיהודה כופין
אותו לנאת מגליל אין כופין אותו לנאת פרת' דמירי בכפיית האיש ורש"י
פי' דכפיית האשה מירי וכן שאר כל הגאונים ושם מצאתי בספר רבינו משה
בן מיימון כפיית שפי' לעיל וז"ל וערי ישראל לנישואין ג' ארצות הן כו' בס"פ א'
מיהלכות אישות עד אבל מוציאה ממדינה למדינה מכפר לכפר באות הארץ
על ואחרי שרוב הגאונים פי' כך דכפיית האשה מירי מי יעבור על דבריהם

לכופו להוציא ודאי איכא דהבעל היה בא לכופו את האשה לא היינו כופין
אותה הואיל ונפק ממוניה דר' דמספיקא עבדינן לחומר וכבר נעשה
ששלחו ממירבוק לכרפת אצל מהר' שמואל בר שלמה ז"ל שהבעל היה חפץ
לכופו אשתו לילך אחריי ומורי היה הולך באותה שעה ולא היה יכול לכתוב
והראה לי תשובת ר' וזכיר להעתיקה להם וחתם עליה דכיון דהו' פלוגתא
דרבנא ואתא עבדינן הכא לחומר והכא לחומר ודקדקתו בירושלמי ובראה
דיפה כח הבעל מכה האשה דגרסינן התם הוא רוצה לעלות לא' והיא אינה
רוצה כופין אותה לעלות היא רוצה והוא אינו רוצה אין כופין כו' אלא דאיה
כח הבעל מכה האשה ודלא כר' וקא דבמרא דין פסק בתרא דכתובת
תנן דכופין אותה לעלות כמו שכופין אותו לעלות ז' דהיא מירי בזמן שבת
המקדש קיים דאז היה מצוה טפי לדור בירושלם מבארץ ישראל והיה דתוספת
מירי בזמן הזה ועוד חוזרני לעיל דאפי' פסק בהמור בעצמו לבא שמה אחרי
שם חמיו פסק לו כמה ענינים נראה שבעל לגמרי גם מה שפסק החתן לבא
שמה ואין כופין אותו ואפילו אדמון מודה הכא לרבין שתבא ממקום ללכת
אחריי או תשב עד שתלבין ראשה דע"כ לא פליג אדמון אלא היבא דאינו חפץ
לכנס כלל דמשמע ליבא דה"ל תשב עד שתלבין ראשה וכן מוכח מדברי
אדמון עצמו מדקאמר מה אבי יכול לעשות כלומר וכי יש לי לישב בעונה אבל
הכא תלך אחריי ולא תתענן ואפילו אם תימצי לומר דאדמון נמי פליג בהא
וכי תימצי אם כן לישמעין דביתא טפי דאפילו כה"ג דלא בעי לעבד לגמרי
כופין אותו כמו בכרן זה יש לומר דמשום דביתא רבין קטע דאפילו כי בעי
לעבד לגמרי הדין עמו מכל מקו' כיון שהוכחתי דפלוני תיירי איירי בגון שכל
לעבד לגמרי ואינו חפץ לנכנס כלל כמה דמשמע ליבא דמתני' כדפיר' כהי
דאדמון פליג ביה בכינא בו בגון כדדון שלפניו הא אמרי' בגמרא דהלכה
במתני' ולא בכינא בו ופיר' דאפילו בדין הדומה לו אין הלכה כמתני' אלא במאי
דאיירי בהני מתני' וכו' לא הכו דלא לסיף עלה כי היה דפסק כל הגאונים
דאין אדם מירי שבוטח לכופו דמסיק עלה כמי הכו דלא לסיף עלה וטעמ'
דבה איכא דדוקא היבא דבעי לעבד ממסתברא טעמ' דאדמון אבל הכא מאי
חזית דדמא דדידה סומק טפי דילן דמא דידיה סומק טפי ועוד דרגל' לדבר
שכל הימים שהיה שם היה מתגורר והולך תדחה היא מפניו דטלולא דגברא
השה מראיתא ויש מרבותינו שכתב שיש לכופו לילך אחריה אפילו ממדינה
למדינה או לגרש משו' דכל כבודך בת מלך פנימה ולא ידעבא מאי הוא הלא
גם בימי חכמי התלמוד היו יתיר כנועיות וכבודות מעתה וזה אמרי' דכופין
אותה לנאת היבא דהיה מיהודה ואירס אשה בגליל וכל שכן אי חשיב מקומו
ומקומו כיהודה ויהודה דכופין אותה ועוד כתבו דבשאת אשה מרוב' משל איש
ולכהי כייפין ליה ולא לה לבישה שתלך אחריי למקום רחוק גם זה פליאה
הוא הלא גם בימי חכמי התלמוד היה שייכא הא מילתא והא לא אשגחו
ואמרו כופין לה כדפיר' גם מה שכתב עולה עמו ואינה יורדת הלא חמיו
פסק לו לגדולא ממון גדול ובאותו ממון יאכלכה וישקנה וילבישה כחשוב'
שבמשפחתו ועוד אם יספיק לה דברים השוין בבנות משפחתה אף על גב דלא
יספיק לה כמו שהיתה בבית אביה כדכיר לקבל כדאמרי' בפ' המדיד במספיקת
לדברים גדולים ואינה מספקת לדברים קטנים וכו' עד לא צריכא דהוה רגילא
בהו בי כשא וקא מנגללא בהדיה דאמרת ליה עד האיבא דלא אדרתן כו'
ופיר' ז"ל דאף על גב דאיהו יורדת עמו הו' בדבר שבמחשבה שנות אבל
בהפך דברים קטנים דרגילא בהו בי כשא לפי שהיא עשיר אבל בני משפחה
שאין להם עושר לא כמה שיש לבעלה אין רגילות באותן דברי קטנים הילכך
יש לה להתגבול עמו כי הויא בהדיה וכשאינה עמו יש להתנהג בה כאומנה
כמו שהיתה בבית אביה ועוד חוזרני לפרש התוספתא והירושלמי בעל' וה"פ
דתוספתא כמה דברים אמורים שהיה ביהודה ואירס ביהודה לא מביעיא נשאה
משום חזרה ליהודה אין מוציאה אותו משם אלא אפילו כעשה במקום אחר
דכניסוהו הו' על דעת האירוסין אבל היה מיהודה ואירס בגליל פי' אקדש על
ירושלמי ששלח שם לקדשה לא מביעיא אם נשאה ביהודה או בעבר הירדן
ושם חזרה לגליל שכופין אותה לנאת ליהוד' אם הוא חפץ לדור ביהודה שהיא
מקום האירוסין ועל מכת כן נשאה סתם שתחזור למקו' האירוסין כשירצה לא
אפילו נשאה בגליל כופין אותה לנאת ליהודה כשירצה כיון דבשעה שאירסה
היה ביהודה ולא הלך הוא בעצמו שם כדי לקדשה ומסתמא ארעא דהכי
קדשה שתלך אחריי למקומו כי טפילה לו וכבר אחריי ולא הוא נגרר אחריה
והיה דירושלמי יש לפרש מתני' כשהיה מיהודה ונשא אשה בגליל פי' הלך
לשם וקדשה ונשאה ואפילו קדשה סתם לחוד אף על גב דלא נשאה עדיין אין
כופין אותה לנאת והא דנקט נשאה לאשמועי' דמירי כגון שהוה בעצמו הלך
שם דומיא דנישואין דאי איפשר לעשות על ידי שליח ובת' דקתני אירס משום
דאיירי ששלח אב"ה שליח וקדשה סוף דבר אין לכופו אותו לילך אחריה ואכילי
לפי תשובת ר' יכול להיות דאין כופין כיון שלא קדשה לא על ידי שליח דילמ'
כה"ג חשיב כמו היה ביהודה ואירס ביהודה דאין כופין כדאית' התם וכל שכן
לדברי שאר הגדולים שפירש היה דבתו בכפיית האשה דאין כופין אותה
מטעמא דפירש' לעיל מה עבין תבע לחלון אין נוקקין לו שהביאו לבאין אין
חוזרין אבל גדול למיכפיה דפסק הכותב דהתם המסרב אין חפץ לא לחלן
ולא לייבם אבל הכא הרי חפץ לנכנס במקומו וכיון דאין לו לנאת אחריה כדפיר'
אם כן

115

תשובות רשייבי להלכות אישות

יהב לה גט סתמא אם עמד חוזר דמתמא לא ארעתיא דמית יהב ליה וקא לא מית עבד לשכונ פ'אם עמד חוזר לא שחזור בו בקדיא אלא ממילא בטל הגט כיון דעמד דומיא דמתמא ואע"ג דאמר התם רבא ורבא לא סביר להו דרב הונא ד"מ בש"מ דיהב גיטא סתמא ולא אמר אהמתיא אבל היבא דאמר אהמתי מודו לרבא הונא דאם עמד והלך בלא משענת ובלא מקל דבטל הגט מאלו וכן פ'ש"ז וז"ל לא סבירא להו הא דרב הונא דהיבא דלא אמר לה אהמתי סבירא להו דאם עמד אינו חוזר גזירה שמה יאמר יט גט לאה מיתה ואמתי לאכשורי זה גיטך לאחר מיתה ולא ידעו כיון דלא פריש מידי להכי יהבה כיהלה שיהא גט מעכשיו וע"ז שומות עבד הרי מוכיח מתוך פ'ש"ז דבמהיום אהמתי מחולי זה ועמד והלך בלא משענת לכע"ב בטל הגט דכיון דהולך בלא מקל וז"ל לא מת מחולי הראשון אע"פ שחלש היה עדיין ולא חזר לבריאיותו כמו מתחילה ושלשה חלוקים איבא לפרש במהיום אהמתי מחולי זה אהמתי בנתים והלך בשוק בלא משענת אף על פי שעדיין חלש היה ושוב מת הגט בטל ואם לא הלך כלל אף על פי שכתק מחולי לחולי אחר ומת הרי זה גט דודאי גם חולי הראשון מעורב בו ולא כתרפא ממנו הלך על משענתו ושוב מת אומרי אומתי אהמתי מחולי הראשון מת הרי זה גט וכו' ובכ"ז זה אפי"ל ה"ל לא במשענת הא אומדנא בעי שיאמרנו רופאים בקאי' ויאמרנו שמהמת מחולי הראשון מת ומי אמר אומתי ועוד מי בקי בזמן הזה בההיא אומדנא שבעמך עליה להקדי יבמה לשוק ואפילו לפרת דפירש דרבה ורבא לא סבירא להו הא דרב הונא והילכתא כוותיהו במהיום אהמתי דאם עמד והלך בשוק בלא משענת אף הגט בטל מיהו אומדנא בעי ע"פ בקיאי'ן שיאמרנו מחולי הראשון מת כדקמי' מתב' וכבר פירש' דאומדנא בזמן הזה לא סמכינן להקל דשמה לא כשאר יבא מכמה דברים שמחזירין את החולה לחלו' ולא מחמת חולי הראשון מת ואשר כתב מורי רבינו ז"ל כהי' דלית הילכתא כרב הונא בהא דקאמר שגט בטל אפילו לא התבא אהמתי מחולי זה מ"מ בהא הלכה כמותו שיכול לחזור בו ולבטל הגט בעידו חולה קודם שומות כמו מתבת ש"מ דק"ל דיתיקי מבטלת דיתיקי עבד' זו מתיין לך אה הלכה כקבל ואם לדין שאתה דן כך מעמך יט תשובה דהא בפרק מי שמת כל שאם עמד חוזר במתבתו פירוש כל שאם עמד בטל ממילא חוזר במתבתו ואף בעורו ש"מ אלא דטפי הוי פשוט דאם עמד בטל ממילא מומי' דמי' לבטל בדבורו בעורו ש"מ וכיון דק"ל כרבה ורבא דאם עמד אינו בטל כ"ש דלא מני' לבטל בדבורו בעורו ש"מ ואדרבה אפי"ל לרב הונא כל היבא דלא הלך כלל או הלך על משענתו ואמרוהו שמת מחולי הראשון אינו יכול לבטלו אפילו בטלו בהדיא שהרי כבר כתבנו לה ואמ' מהיום אהמתי מחולי זה והרי כתקיים התנאי שמת מאותו חולי בלא עמידה דהלך על מ משענתו לא מיקריא עמידה דבשלמא עמד והלך בלא משענת אפילו מת לבסוף לא מיחשב מיתה מאותו חולי אבל לא הלך או הלך על משענתו ומת חשיב בעיני מיתה מאותו חולי וכיון דאף לפי סברת הש"מ כתקיים תנאו שמת מאותו חולי והוא כבר כתבנו לה ואמר אהמתי אינו יכול לבטלו לפרש דמפרש דכל מהיום אהמתי חייב לאלתר אפילו כתקריע הגט והכל לא יכול לבטלו כמו הרי זה גיטך ע"ז שמתני' לי מאתני' זו דמגורשת אף על פי דכתקריע הגט קודם שכתבה המאיתו זו לדין דק"ל כל האומר ע"ז כאומר מעכשיו דמי' כ"ש היבא דאמר בהדיא מהיום אהמתי או מעכשיו לפרש דסבירא ליה לאלתר חייב דמי' יכול לבטלו אבל לפרת דפי' מהיום אהמתי לא חייב לא שעה אחת קודם למיתתו או בטלו בהדיא מבטול טופסי' גיטין אף בידי ולא ספרי' עסקי' בארץ הגב וסבבת כל אלה הדברים כאשר הראינו מן השמים ואם ימצא שהתו' וספרי' הפסקים חולקי' עלי' בשום דבר דעתי מבטלת להם כי מה לעני' יודע שיטב חושך גלותו ולא סדרים זה שלשה שנים ומחנה העני' הכנסתו מבטלת טובה א' אסקופא הכדרשת הנקרא בשכר מאיר בר' ברין ז"ל ה"ה:

להלכות אישות ס"ב ו' ו' כ"ב:

ל א תשובה רבי לה' מכחם בר' טרובאי ז"ל ולענין שאלתא דשאלתא קדמיכון אה יכול לבטל שנתה לו למכור הקרקע אחריו שאין לו במה לזונה ולפרנס כרא' דאינו יכול לבטלה ואם יאמר שאין לו כלום לתת לה מוונות ימכרו בר' הקרקע בעד מוונותיה דיקא ולא יתנו לו מן הדמים כלום רק לה למוונות ולפרנסה ויתנו לה כדן משרה אשתו ע"י שלי' כדמפרש בפרק אע"פ וכאשר יאכלנו כל דמי הקרקע למוונותיה יכפוהו לפרנסה ולזונה ביניעו אף אם אין לו כמו שלמדנו מספר כתוב' ואכא אפלא ונאוקיר ואזון וכו' אע"פ שיש דוחין רבינו אליהו ז"ל ואם בפרק אע"פ מ"מ כך דאיתי רבנתינו כוהנים בפרשת כהן רבינו אליהו ז"ל ואם הוא מורד מתשמיש מוסף על כתובתה כמפורש בפרק אע"פ וכל מה שימכרו מן הקרקע למוונותיה לא הדרה וגביא לכתובתה מן הקרקעות שיקנו את זה הקרקע אה תתאלמן או תתגרש שהרי כבר גבאתו למוונותיה מידי דקיה אראובן שחייב לשמעון שני מיני חובות בשני שטרות בין שומנו שיה בין שומנו האחד קודם לחברו ואית ליה לראובן קטיבא דארעא באחד מחובותיו אלו אול שמעון ונכריה ליה הוא קטיבא דארע' ללוי' בזווי' אה הדר' שמעון עלה וימ' אחריתי למי' בייה מלוי' בחובו שחייב לו ראובן הא כבר גביה בחובו ה"כ ליה שני חובות על בעלה מוונות וכתובה מה שתגבה למוונות ותמכור לא תמור' ויגבה מלקוחות לכתובתה ושלום מאיר בר' ברין ש"י:

להלכות

אם כן למה יכופוהו שלא כדת אפילו אם היתה באה מחמת טענה בעיבא חוטרא לירא ומרא לקבורה האומר אכא קאמיבא ומוזמן לכנס כלום חלקו חכמים בין ענייה לעשירה: ושלום מאיר ברבי ברין ש"י:

להלכות יבום פ"א לשון רשי:

בט יבמה שפלה לפני יבם משומר צריכה חליצה דאין לנו חלוק להתי' בין שקדש' הבעל ואח"כ כשתמך בין כשתמך לפני קדושה שהמשומר הרי הוא בישראל לכל דבריו שכחטא ישראל אע"פ שחטא ישרא הוא ואין לנו לחלוקו מדת ישראל אלא שאינו כאמן באיסורין הואיל וכחשד עליהן ויבין ויין כסך הואיל וחשוד לע"ז אבל קדושו קדושו ונטו גט וחליצתו חליצה כלל' של דבר הרי הוא בישראל חשוד והתעוררה הנמצאת בתשובת הנאוכים שאם כשתמך בשעה שקדשה איכה צריכה חליצה דארעתיא דהכי לא קדשה עצמה אין לשמוך על זה ודבריהם סותרים זה את זה שאם זיקתו זיקה וחליצתו חליצה לאחר שפשתמו מה לי קדשה קודם לכן מה לי קדשה אחרי כן הרי הוא מוחזק בישראל להיות חליצתו חליצה ע"כ אין לה תקנה בלא חליצה ונדר ישראל יאיר עיניו במאור תורתו שלמה בר' יצחק ע"כ תשובת רש"י ומורי רבינו מאיר הביא ראיה לדברי הנאוכים דהיבא דליבא יבם אחר אלא המשומר פטורה מן החליצה מדפרי' ס"פ הגזול קמא לא מעתה יבמה שפלה לפני מוכה שחין תיפוק בלא חליצה דארעתיא דהכי לא קדשה כפשה מעיקר' ממשכי ביחא לה דטב למיתב טן דוכו' אה כן לבדי משומר דליבא למימר הכי דאין סהדי דלא ביחא לה להתיבם לו כי יעבידנה על דעתה ארעתיא דהכי לא קדשה כפשה מעיקר' היבא דמשומר היה בשעה שכתקדשה לאחיו דאסקה לארעתיא והל' כאלו התנתה ע"מ שלא תתיבם לו עבד' מורי רבינו בחידושי פרק הגזול קמא:

להלכות גירושין פרק ח' ופרק ט':

ל תשובה מורי רבי' למהר' אשר ממנדל אינו שהיום וקבעה מורי רבי' בחידושי' בכתב ידו כפתח כרבוואתא וכתבם אכי ואתה על ראובן שנתן גט לאשתו על תבאי' מהיום אה ימות מחולי זה ועמד בתי' והלך דב'ה ולשוק בלא משענת גם עשה לוניה לאמו חזן לעיר עד לבאר וכו' אלא שחלש היה ולאחר כתיבת הגט כ"ח ימים כפל למשכב ומת ובאותן כ"ח ימים פעם הלך פעם שכב ועוד כתבה שכתקריע הגט מיד אחר הכתיבה בעניינותיו כר' שאין ממש באותו הגט ואינו מתיר ואינו מועיל מכמה טעמים חרא שלפי ר"ת ור"י שפ' דכל האומר מהיום אהמתי או מעכשיו אהמתי כאומר מעת שאני בעולם ואין דעתו שיחול הגט מיד משעת כתיבה אלא שעה אחת קודם מיתתו כרי' שלא יהא גט לאחר מיתה והרי כתקריע הגט קודם לכן ו נכשהגיע שעה קודם למיתתו במאי' מיגרשא הלא הגט כתקריע כבר ובכל גיט' ש"מ אבי רבי' להוקיר שלא יקריעוהו ושלל יט שטוהו עד לאחר מיתה מהאי טעמא כי דבריה' כראין וכן משמע בתו' וכבר שלחו אלי מעכו על מעשה כעין זה ואשרתי להם ואם כשאת' בגט זה בניה ממוזרים מדרבנן וכו' דלא הוו ממוזרים מדאורייתא לרבנן דרבי' עקיבא ממוזרים מדרבנן כיבאו ואין להאריך ועוד אומר אכי לדברי רבינו תם ור"י אפילו לא כתקריע הגט אה הגט מוכח ברשות אחרים באותה שעה השמוכה למיתת הבעל איכה מגורשת דבעינן שיהא מוכח בחברה בההיא שעת' דקא חיל' גיטא ולא מיבעיא אי מוכח ברשות אחרים דאיכה מגורשת לא אפילו מוכח באנס לא ואף על גב דמשמע פרק הכותב דבי מוכח באנס מגורשת היבא דאמר הרי זה גיטך ולא תתגרשי בו לא מעכשיו ולאחר שלשים יום שאני התם דמעכשיו ממש מתחילין הגירושין לאחר שלשים יום ומהכי' משיכה דהשתא לאחר שלשים יום ובכל שיהא הגט מוכח אז במקום הראוי לקנות במשיכה אבל הכא במעכשיו אהמתי אין דעתו שיחול מעכשיו ממש לפרת' ור"י אלא שעה אחת קודם למיתתו ולא חייב השתא כלל היבך בעינן דליהוי בחצר' בההיא שעתא לכולהו תנאי דהתם בין לרבי יהודה בין לרבי יוסי דמתגייתין בין לרבי יוסי דבריייתא בין לחכמים דבריייתא לרב מרבי מאיר דבריייתא דאמר בעילתה תלויה בימים שבתים פי' מיתל' תליא אי מיתת מאותו חולי מגורשת מעכשיו ואם לא מת איכה מגורשת כלל ואב' גררא אכי כותב כי קאמ' התם מאי איבא בין ר' מאיר בין ר' יוסי וקאמר אהם תלוי' איבא בינייהו אמאי לא קאמר איבא ביניהו היבא דכתקריע הגט אחר הכתיבה מיד וליתא באותה שעה השמוכה למיתת הבעל א"כ איתיה ואינו מוכח ברשותה אלא ברשות אחרים ומת לבסוף מחולי זה לר' מגורשת ודאי ואיכה חולצת' ז"ל דבריייתא קתי' ימים שבת' ר"מ אומר בעילתה תלויה רבי יוסי אומר שפקו ואהא מיבעיא ליה מאי בינייהו ומאי למ בימים שבת' או בעילתה תלויה או שפק ע"כ הרי הוכחתי דלר' והתו' אינו גט אבל לר' דמשענת באומר מעת שאני בעולם בבית' אבל האומר מהיום אהמתי מחולי זה מגורשת מיד ובכל ש"מ שומות מאותו חולי שיתקיים התנאי מגורשת אפילו כתקריע הגט או שאב' מיד אחר הכתיבה אומנם מעטמי אחריתי' ז"ל דאף לר' אינו גט דאמר' פרק מי שמתו אומר רב הונא גטו כמתבתו וכו' ופ'ש"ז ז"ל לא מעביא היבא דאמר אהמתי דהא לא מיתת לא אפילו לא אמר אהמתי לא

תשובות רשייכו להלכות אישות וגירושין ויבום וחליצה נשים שיר

להלכות יבום וחליצה פ"ב ופ"ג:

להלכות יבום וחליצה פ"ב ופ"ג:

לב בפרק

החולץ גרסינן תנן היתם מצות יבום קודמת למצות חליצה בראשונה שהיו מתכוונין לשם מצוה עכשיו שאין מתכוונים לשם מצוה חליצה קודמת אמר רב ואין כופין פי' בקו' כי ביחא לתרוייהו אין כופין לחלוץ משום מצוה אבל אם לא תרצה ליבם מחמת שתתן חמתלא לדבריה מטעמין ליה וחלץ ואם אין יכול להטעמיה כופין אותה לחלוץ כדאמר רב ששת לעיל יבמה שפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה עלאו דקא מוכה שחין אלא בכל חמתלא שתתן לדבריה כדמתגן בהמדיד גבי בורסי שמתולו אח בורסי אמרו חכמי יבולה היא שתאמר לאחיה הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל וק"ל בארבע כותבין אגרת מרד על ארועה ואין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם מכל הכי טעמי כפינן ליה וחלץ עב"ל ונראה דבשאר חמתלא אע"פ שמתעבי אין כופין דלא דמי למוכה שחין ובורסקי שהן מאותם שכופין אותה להוציא אשה מתחת בעלה דאם לא כן למה היו טורחין להטעמיה לקמן בפרק מצות חליצה יכפוהו לחלוץ ומאגרת מרד אין ראיה דאם כן בלא חמתלא כמי והתם טעמא משום דמצות חליצה קודמת בדמסיק ועוד דקאמרי היתם רבי יוחנן תבעה ליבם אין כופין לו השת' לחלוץ כופין ליבם דאין כופין מיבעיא ועוד מדקאל' רב בדידך תלא רחמנא משמע אפילו בזמן הזה דמצות חליצה קודמת ור"ת מפרש דרב קאי אבראשונה שהיו מתכוונים לשם מצוה גר' ה' מצות יבום קודמת למצות חליצה אמר רב אין כופין וכי אתה לקמיה דרב באותן שהיו מתכוונים לשם מצוה איירי ורב יהודה כמי דאתקין אי בבית ליבמה מסתמא איירי באותן שהיו כופין באין לפניו לחלוץ שאותם אם היו מביימין היו עושים ודאי לשם מצוה שהרי לא היו מתכוונים לשם כיו ולשם אישות שלא היו חוששין ליבם אלא לחלוץ אבל אחריו אין מביימין ליבם אלא אחרונה כופין לחלוץ ואר"ת דהילכתא כסתם משנה דפ"ק דיבמות עב"ל התו' ועיין בהג"ה בפ"א מהילכות יבום:

להלכות אישות פרק כ"ה:

לב רבינו

שומה בר' שמואל השיב למעשה על אחד שכולדו בו מומין שכופין אותו להוציא והוכיח מן הירושלמי וז"ל גרסינן בירושלמי רב יהודה בשם רב ביבי מתיב' בשהיו אבל כולדו כופין ואף על גב דרב יהודה תבי' בגמרא דידן כולדו הא דרביה הא דרביה דרב סבר בהא פליגי אבל כולדו אפילו רבין מודו דכופין רבי בון בשם רבי יוחנן הלכה כרשב"א אלא עובדא קומי רבי יוחנן כופתו וכפשו להוציא כופתו הוא מום שחין כדמפרש בבבא מציעא וא"ר' סמכו אדרבי יוחנן וכפשו להוציא וא"ר' דרבנן בשחין בו וא"ר' דרשב"ג בשחין בו פ' כיון דמסקא בפ' דמתיב' אי כולדו אי כהוין בו כשהיו בו עבדין כרבנן אבל כולדו עבדי כרשב"ג דכל היכא דאיכ' פלוגתא דגמרא דידן ועובדא דירושלמי סמכין אירושלמי וכל שכן כדזן זה שלא מכל לברר בגמרא דידן דאיכא פלוגתא כולדו ופסק ר' יוחנן כרשב"ג כופין ואפילו לרב יהודה דאמר כולדו פליגי דילמא סבירא ליה דהלכה כרשב"ג כהרי אין מחלוקת ברורה שאמר בפ' כולדו שאין כופין וכיון שאין מחלוקת ברורה סמכין אירושלמי דעבדי עובדא כולדו וכפי הילכך נראה בעיני זה שמתמא כופין אותו להוציא עב"ל:

להלכות גירושין פ"ד ופ"ה ופ"ו כ"ד:

לר ואשר

שאלת במקודשת ודאי דהלכה והדרה בה איהי אם יש כח ביד בר' לרמק אתה הארס שיגרש או תשב עד שתלביץ ראשה לא פירש אמאי הדרה בה אם הוא מאותן שכופין הרי שכיני חלי' שכופין להוציא מוכה שחין וכו' או אומרת השמים ביני לבינך או ישען על ציפו וביאה מחמת טענה דבעיא חוטא ליה ונמא לקבול' או אמרה מאים עלי' או אמרה בעינא ליה ומצער' ליה מכל אלה לא פירשתי לך בכתבך ומשמע שכלא כל אלה הדרה בה אם כך הוא ודאי אין כופין אותה דהא לא שייכא שומעתא דמורדת והיא דפרק בתרא דנקטנה כופין הבעל ליתנוט ובפוסק מצות לחתנו שיכולה לומר או כנוס או פטור היינו משו' דהיא בעיא לאיכסובי והיא מעכב לאיכסוביה משום הכדוכיא אבל היכא דלא בעיא לאיכסוביה ליה פשיטא דאין כופין מיהו כראה בעיני הוואיל ואיכא השת' תקנת ר"ג ז"ל שאינו יכול לישא אחרת והוא לא קיים פריה ורביה כראה בעיני שכופין אותה להוציא כד' שייכא לישא אחרת ולקיים פריה ורביה כהיא דסוף הבא על יבמתו הוא חומר הפילה פעמים והיא אומרת' אמר רבי יצחק עובדא הנה וכו' פי' הוא חומר הפילה תרי זימני ולא אויבא היא מהיימכ' וכופין אותה ופרש ז"ל לא שהיא תשבעת גירושין אלא שעליו לכופון לקיים פריה ורביה אלמא היכא שבעבה פריה ורביה כפינן ליה ה' הוואיל שאינו יכול לישא אחרת בעבור תקנת ר"ג לפירושנו ולכופה להכשא לו איכה תקנה טובה דאין אדם דר' עש' נחש בכפיפה הילכך יעשו כד' כפי ראות עיניהם יצחק בר' משה כ"ה:

לה תניא בפרק כערה כתב לה פירות כסות וכלים שיבאו עמה מבית בעלה וכו' כתב בעל העיטור וז"ל וכתב זקנו היכא שנשאת ומתה בלא כנים שהאב זוכה בכל מה שכתן לחתן אלא מה ש שהוכיח הוציא ומה שהוא בעין גובה הימנו ומסתמא דמכהגא הנה למיכתב בכתובה כדגרסינן בירושלמי אילין דכתבי אי מתה בלא כנים מה דרא פורכא לביכשא תנאי ממון הוא וקיים ומשום דלא מקדמי פורענותא לכפשייהו אמרו אר"ב דלא כתב כמאן דכתב דמי וזה המכהג פשוט בימינו דק"ל בכתובה הכל כמכהג המדינה עב"ל וזו תשובת רבי בשעה ראשונה לית דין ולית דיין ומורה ומוריין שחלוק בה אפילו אם בא הממון ליד הבעל שיש לו להחזיר הכל לאב מתקנת לית וסמך מן המקרא ותם לריקונו והקילות הוסיפו בתקנתם אף בשעה שנייה והיא לא ברירא לן כולי האי ובלא תקנה כדזן זה כרא דין מורה דכיון דלא בא ליד הבעל אלא ביד כאמן היה שנה ראשונה ע"מ שיתן לו מה שפסק לאחר שנה ומתה תוך שנה הנה ליה כדוכיית חתמי' שלא גבה ומתה הכת בלא זרע אפי' לאחר כמה שני' לא זכה הבעל בדברי' הללו כדמשמע בפ' כערה לפ"ת דמוקי לה בשעת ואף על גב דר"ש מפרש לה בכתבא דקא בפלוגת' דרבוותא לא מסקינן ממוכא כדזן זה ושתא קמייתא הנה ליה בחזקת האב כי עדיין לא היה לבעל שום ד' זכיי' ותפסית יד בהן וגם ה' ליתרין שנתן לו כבר יחזיר מוכה התקנה אם הוא מורה שקבלם ואם כופר ישבע שלא כתן לו ואף על גב דלא מחייב אלא מכה תקנה כראה דלא פלוג בשבעות היסת ומה שהוכיח האב על קבורתה כפי דמיונות פסק רבינו האלפסי בתשובה כמ"ד בירושלמי בין אב בין אחר הכיח מעצתו על קרן הכפי' היכא דלא הלנה לה שהיא תפרענו אלא סמך על הבעל שיפרענו מ"מ בקבורתה ליכא פלוגתא דבין אב בין אחר גובה שלא עלתה על לבו שתהא מושלבת לכלבים כדאיתא בירושלמי מ"מ ל' דהכא לא מחייב בעל בקבורתה דהא תקנו קבורתה תחת כתובתה פי' כדוכיית והכא לא קא ירית מיכה מירי אחרי שהוא ברין להחזיר לאביה הכל מוכה התקנה הנה ליה כמו ארוסה שאינו חייב בקבורת' ולא דמי לשומרת יבם שמתה דאמרי' פרה האשה שפלו' דיורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כותבתה דהיינו מכה מאתי' ותו לא לפ"ת דפי' דאיכא מ"ד ככסי' בחזקתן פירוש כדוכייתיה בחזקת יורשיה שאבי התם שהיא שומרת יבם וכו' קבת כאלו כבר באת לירי' זכוי וכתבתה על ככסי' הראשון ושעבוד זה מכסת ליבם והיו כאלו הככסיה לו כדוכיית אבל היכא דלא עיילה ליה מירי שהרי הוא מחזיר הכל לא מחייב בקבורתה ומה שניית' ליתן לברכה כמי' לא ירע אבל אם אמר לה דרדי לברכה כך וכך מחייב לפרוע משלו דלא עדיף מקרע כסותי דחייב הקורע אלא אמר ליה ע"מ לפטור בפרק החובל ושלום מאיר בר' ברוך שיחי' וזו הועתקה מספר או' רב ירעתי אחקרה אעמוד ולא אכיר מראהו הלא ירעתי אם לא שמעת שהקהילות עשו תקנה קבועה על איש ואשה שיעשו כישואין ופטור אחד לעולמו בתוך שנתים שיחזירו חצי הכדוכיא שנתן ליורשי המת והכה יש ביכיו אלמנה יתומה מאב וקבלתיה בבתי והיה בידה זקוק ולנותה ממנו ג' זקוקי' ועוד שלחה שלוחה לקרוביה לפתחי' כדביים שהיה לה בין הכל ל' זקוקים וכלם כתבה לאחותה הבתולה יתומה והשיאה בו' וירצורק וכאשר הביאה הבתולה הית' חולה ואחרי הכישואי' היתה מתמנהגת והלכה ואמר החתן שמקחו מקח טעות וביאה מביתו והביאה הכה והכה העבייה נלגלה עמה והוציאה הרבה ברפואות ואח"כ בקבורתה כי מתה תוך שנתים לבישואיה והלכה האלמנה לו' וירצורק להוציא כדוכיית אחותה מיר בעלה ולא רבו לתת' כלום כי מתחלה אמרו בני וירצורק לא קבלו עליה' תקנת הקהילות ואח"כ חזר ואמר לא תקנו הקהילות אלא במקום שהאב קיים והכדוכיא יבא מוכסו אבל בה"ב לא נשלחו מוירצורק אליו קהל מנכ"ל ולרבותיהו ש"דורמ"ש' וש"שפ"ר' ואנו תמהנו מאד על מעש' הרעה וקהל וורמ"ש' עמדו ולא עבו דבר כי קרוב להם האיש למקבת וקהל שפירא חייבהו להחזיר חצי מה שנתנה האלמנה בעצמה והודו יענו מה כראה בעיני' ושלום ברוך בר' שמואל' דע"לך הרב כי כבר נשאלתי על דרך זה מוכי וירצורק וכתבו לי באגרת מה שכתבת ועוד דברים אחרי' כסף על מה שכתבת כי כתן עיניו לרחק ולא לקרב ובתוך כך כפורה האשה והשבתיה להם דעתי ואמרתי טוב לבחור בעלה שיחזיר חצי הכדוכיא כאשר תובעת אחות' שהשיאה ואם לא מונבלגין עלי' את הכל כי אחרי שנתן עיניו בגירושין והוציא עליה שם של מקח טעות הרי לעיני' ממון כתובתה הודאת בעל דין כמאה עדים דמי ואין לו לירשה ואפילו לא טען טענת מקח טעות כ'א גרשה מביתו במאה עלי' ואין לו לירשה דכה' אמרי' בגיטין פ"ב כיון שנתן עיניו לגרשה שוב אין לו פירות ונכמה דכתבין מוכה דירושת הבעל מדרבנן ובפרק מי שמת גבי סבלות ומההר משייכין חלוק בין הדר ביה איהו בין הדרה בה איהי וז"מ חצי הכדוכיא יש לו להחזיר כתקנת הקהילות ואשר מחלקין בין אב לבתו ובין שאר משייכין קרובות ידוע הוא שלא פירשו או אלא רק לחלוק באו וחרמים שלכו כשבעות וכדריים ואמרינן במסכת כדריים סתם כדריים להחזיר ונלוי הדבר וידוע כי בני וירצורק היו כשמועים לתקנת רבותינו והביאו בוארם בכל גזירתם על כן לא יפקדון בכל תקנתם ושלום דוד בר' שאלתיאל ע"כ בא' מורי' ר"מ זל אמר להחזיר הממון למי שנתנו כלעיל בגיטין כו' בסופו והנה גדולי הקהילות מ ב 40 ii וראשיהם

קדושה שמו

פעמי הכן באמרתך ואל תשלט בי כל און

ספר חמישי והוא ספר קדושה הלכותיו שלש וזה הוא סדרן

הלכות אסורי ביאה: הלכות מאכלות אסורות: הלכות שחיטה:

הלכות אסורי ביאה

יש בכללן שבעו שלשים מצות אחת מצוה עשה ושש ושלושים מצות לא תעשה וזה הוא פרטן:

- א שלא לבא על האם:
- ב שלא לבא על אחות
- ג שלא לבעול בת הבן:
- ד שלא לבעול בת הבת:
- ה שלא לישא אשה ובת בנה:
- ו שלא לבעול אחות אב:
- ז שלא לבעול אשת אחי האב:
- ח שלא לבעול אשת אח:
- ט שלא לשכב עם בהמה:
- יח שלא לגלות ערות אב:
- יא שלא לבא עמוני ומואבי בקהל ה':
- יב שלא להרחיק דור שלישי מצרי מלבא בקהל:
- יג שלא להרחיק דור שלישי אדומי מלבא בקהל:
- יד שלא יבא ממזר בקהל:
- יט שלא יבא סרים בקהל:
- כ שלא לסרס זכר אפילו בהמה חיה ועוף:
- כא שלא ישא כהן גדול אלמנה:
- כב שלא יבעול כהן גדול אלמנה אפילו בלא נשואין:
- כג שישא כהן גדול בתולה בנערותה:
- כד שלא ישא כהן גרושה:
- כה שלא ישא זונה:
- כו שלא ישא חללה:
- כז שלא יקרב אדם לאחת מכל העריות ואף על פי שלא בעל:

- כ שלא לאכול בשר בחלב:
- כא שלא לבשלן:
- כב שלא לאכול לחם תבואה חרשה:
- כג שלא לאכול קלי מן החרש:
- כד שלא לאכול כרמל מן החרש:
- כה שלא לאכול ערלה:
- כו שלא לאכול כלאי הכרם:
- כז שלא לאכול טבל:
- כח שלא לשתות יין נסך:

הלכות שחיטה

יש בכללן חמש מצות שלש מצות עשה ושתיים מצות לא תעשה וזהו פרטן:

- א לשחוט ואחר כך יאכל:
- ב שלא לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד:
- ג לכסות דם חיה ועוף:
- ד שלא ליקח האם על הבנים:
- ה לשלח את האם אם לקחה על הבנים נמצאו כל המצו הנכללות בספר זה שבעים מצות שמנה מצות עשה ושתיים וששים מצות לא תעשה:

הלכות אסורי ביאה

יש בכללן שבע ושלושים מצות ואחת מצות עשה ושש ושלושים מצות לא תעשה וזהו פרטן:

- א שלא לבא על האם:
- ב שלא לבא על אחות:
- ג שלא לבעול בת הבן:
- ד שלא לבעול בת הבת:
- ה שלא לישא אשה ובת בנה:
- ו שלא לבעול אחות אב:
- ז שלא לבעול אשת אחי האב:
- ח שלא לבעול אשת אח:
- ט שלא לשכב עם בהמה:
- יח שלא לגלות ערות אב:
- יא שלא לבא עמוני ומואבי בקהל ה':
- יב שלא להרחיק דור שלישי מצרי מלבא בקהל:
- יג שלא להרחיק דור שלישי אדומי מלבא בקהל:
- יד שלא יבא ממזר בקהל:
- יט שלא יבא סרים בקהל:
- כ שלא לסרס זכר אפילו בהמה חיה ועוף:
- כא שלא ישא כהן גדול אלמנה:
- כב שלא יבעול כהן גדול אלמנה אפילו בלא נשואין:
- כג שישא כהן גדול בתולה בנערותה:
- כד שלא ישא כהן גרושה:
- כה שלא ישא זונה:
- כו שלא ישא חללה:
- כז שלא יקרב אדם לאחת מן העריות ואף על פי שלא בעל וכיבוד מצות אלו בפרקים אלו:

הלכות מאכלות אסורות

יש בכללן שמנה ועשרים מצות ארבע מצות עשה וארבעה ועשרים מצות לא תעשה וזה הוא פרטן:

- א לברוק בסימני בהמה וחיה להבדיל בין טמא לטהור:
- ב לברוק בסימני העוף להבדיל בין טמא לטהור:
- ג לברוק בסימני חנבים להבדיל בין טמא לטהור:
- ד לברוק בסימני דגים להבדיל בין טמא לטהור:
- ה שלא לאכול בהמה וחיה טמאה:
- ו שלא לאכול עוף טמא:
- ז שלא לאכול דגים טמאים:
- ח שלא לאכול שרץ העוף:
- ט שלא לאכול שרץ הארץ:
- י שלא לאכול רמש הארץ:
- יא שלא לאכול תולעת הפירות כשתצא לארץ:
- יב שלא לאכול שרץ המים:
- יג שלא לאכול נבלה:
- יד שלא ליהנות בשור הנסקל:
- טו שלא לאכול טרפה:
- יו שלא לאכול אבר מן החי:
- יז שלא לאכול דם:
- יח שלא לאכול חלב בהמה טהורה:
- יט שלא לאכול גיד הנשה:

מגדל עז פרק ראשון הבא

על אחת מכל העריות עד
האמורה בהן הקדמה לסדר
הדיכין שעתיד לחבר כדרך

הלכות איסורי ביאה פרק ראשון הבא

על אחת מכל העריות וכו' כבר
כתבתי פה מהלכות אישות מה
הן עריות והדין הזה מבואר

מגיד משנה

בהרבה מקומות ומהם בכרימות בתחלת המסכתא:

הלכות איסורי ביאה פרק ראשון

על אחת מכל העריות האמורות בתורה במזיד חייב כרת שנאמר כי כל
אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות וכו' שניהם הוועל
והנבעל ואם היו שוגגין חייבין הטא קבועה ויש מן העריות שהוא במיתת
בית דין יתר על הכרת השוה בכולן: אותן העריות שיש בהן מיתת
בד אם היו שם עדים והתראה ולא פרשו ממעשיהם ממיתין אותן מיתת
האמורה בהן ואפילו הוידו העובר תלמיד
החכם אין ממיתין ולא מלקין עד שתהיה שם
התראה שלא נתנח התראה בכל מקום לא
להבחין בין שוגג למזיד: העריות שיש בהן
מיתת בירא דין בהן שמתין בסקילה ומהן

שמיתתן בשריפה ומהן שמתין בחנק: ואלו
סמך לאוין אשת אכסי'
בא אלו סי' כב אשת
כנו סי' כג זכר סי' כד
קמה בה אשה כמבי'
בהמה עליה סי' כו

ועל אם אשתו ועל אם אמה ועל אם אביה והבא על בתו ועל ברת בתו
ועל בת בנו אין לך ערוה בחנק אלא אשת איש בלבד שנאמר מות יומת
הנואף והנואפת ומיתה האמורה בתורה סתם היא חנק: ואם היתה
בת כהן היא בשריפה וכוועלה בחנק שנאמר וכת איש כהן כי תחל לזנות
באשת שרף ואם היתה נערה מאורסה שניהם בסקילה שנאמר כי תהיה
נערה בתולה וגו' וסקלתם אותם באבנים וכל מקום שנאמר בתורמות
יומתו דמיהם בס הרי הם בסקילה: שאר העריות כולן בכרת בלבד
ואין בהם מיתת בית דין לפיכך אם היו שם עדים והתראה בית דין מלקין
אותן שכל חייבי בריות לוקין: הבא על אחת מהיבי לאוין במזיד
הוא לוקה והיא: ואם בשוגג פטורין מכלום והבא על אחת מהשניות
במזיד מכין אותו מכת מרדות אבל הבא על אחת מהיבי עשה
אינו לוקה ואם הכו אותו בית דין מכת מרדות כדי להרחיק מן העבירה
הרשות בידם: אגוס פטור מכלום מן המלקות ומן הקרבן ואין צריך
לומר מן המיתה שנאמר ולנערה לא תעשה דבר: ברא בשנאנס
הנבעל אבל הוועל אין לו אונס שאין קישוי אלא לדעת ואשה

דף ל ב המעשרים ועיקר הדין פרק המכירה
ואפילו היה העובר תלמיד חכם
כו' עד לא להבחין בין שוגג למזיד
דף ו סוף פרק קמא דמסכת מכות ופרק
דף ע ב כן סויר ומורה משמין דאוקימו'
לכריחא כר' יוסי בר יהודה לאמר
אינו צריך דהוא יחידא ולית ה
הלכתא כותיה: העריות שיש בהן
מיתת בד עד בהמה עליה פ'ר
מיתות: ואלו הן העריות וכו' עד
דף ע א ועל בת בנו כס' הדין פרק אלו
דף ב הסרפין ופ'ר דכריתות: אין לך
ערוה בחנק כו' עד היא חנק במס' כ
דף כ סנהדרין ופרק כגמר הדין ופרק
דף פ ד מיתות ופרק הכתובין ובמיתת
ובספרא: ואלו היתה בת כהן כו'
עד הרי הן בסקילה כס' הדין פ'
דף כ כגמר הדין ופ'ר מיתות וסוף ה'
דף ב הכתובין: שאר העריות כולן בכרת
בלבד כו' עד שכל חייבי בריות
דף ב לוקין פ'ר דכריתות ופרק אלו הן
דף ג הלוקין: הבא על אחת מהיבי
לאוין עד מחייבי עשה אינו לוקה
דף א במסכת כריתות פרק ד' מחסרי
דף ב כפרה ובסנהדרין פ'ר מיתות:
ואם הכו אותו בד מכת מרדו' כדי
להרחיק מן העבירה הרשות בידן
דף ו כס' הדין פרק כגמר הדין: אכוס
פטור מכלום מן המלקות ומקרבן
ואין צריך לומר מן המיתה כמאמר
ולנערה לא תעשה דבר: ברא
בשנאנס הנבעל אבל הוועל אין
דף כ לז' אונס שאין קישוי לא לדעת פרק
הבא על יבמתו אמר רבא כו' אין
קישוי אלא לדעת:
כתב הראב"ד ז' יש אונס
שהוא פטור כגון שהו'
מתכוין לאשתו ותקפתו אחת מן
העריות והביאו עליה או שדבקוהו
גנים עליה עכ"ל:
ואני אומר הלכה זו ומהלכתם
פרק כל שעה ובסנהדרין
דף כ ב' סדר ומורה בשמיעתין דככל
מתרפאין חוץ מעני אשר לאין לך
דבר שגומד בפני פקוח נפש חוץ
מעני ונעלי עריו' וס' יכו' דמיה עד
דאמרי' כי באש' קוים איש על רעהו

ורכחו כפ' כן הדבר הזה וכו' ומה
לומר פי' אף למד מה רוכח ירהב ול יעבור אף כערה המאורס וברוב הנדרסות
גורם תהרה ואל תעבור וכן גורם ר' אלפס ז' ובשיטתו הלך ר' מ' ז' וגם ביאר
כי הוועל אין לו אונס כמיימרא דרבא דאמ' בימות פרק הבא על יבמתו אין
אונס לערוה שאין קישוי אלא לדעת וכן גורם ר' ז' ורבים מרבותינו בעלי
התוספות ז' ומה שכתב הראב"ד ז' הוא בשיטת ר' בר מרדכי ומק' דכותבו
בעלי התוס' ז' שגורסי' הרה' ואל יעבור שהיא אז הרה' לכוועל דעבד מעשה
אבל הבעלת שהיא קרקע עולם אין לה למסור עצמה על כך כדאמרינן פ'ר
דמנהגי' חסיד ופרק בן סורר ובכמה מקומות ומקצת ספרים גור' כן ואפי'
ירום תהרה מפרשי' לה שיתסור עצמה למיתה קודם שתעשה מעשה להביא
עליה את הערוה וכו' הא דאמ' קמא היתה אונס דמתי' היכי דמי כגון שכתבנו
לאשתו ותקפתו יבמתו וכן פירשו מיימרא דרבא במי שהביאהו לכך שאי אפי'
בלא שיתקשה ומאחר שאין קישוי לא לדעת כחשב לו הקשוי כמעשה והסכימו
שאלו היה כבר מוקש' ועיניו והגוים מביאין אותו על הערוה הנה ודאי יש אונס וכדאמרי'
ותקפו' גנים ודבקום זה בזה כתב בעל המאור ז' ומ' יפה עשה ר' מ' ז' שחייב אדם לומר כלאן רבו ורב
הכתוב מוכיח כן דהא כעברה קיימי' וטעמא דידה קא אמרינן ואין מקרא יוכא מירי פשוטו:

אותן העריות וכו' זה מבואר
בהרבה מקומות ומה
שכתב רבנו ואפילו היה העובר
תלמיד חכם הוא ללא כרבי יוסי
בר יהודה לאמר בפ' דמכות חב' דף
אינו צריך התראה לכי שלא כיתבה
התראה אלא להבחין בין שוגג ל'
למזיד עכ' בגמר' ומתביתין דקתם
ללא כרבי יוסי ורבנו כתב הלשון
המזכר בגמר' אבדברי רבי יוסי ופי'
לשוננו הוא שלא כיתבה התראה לא
להכחי' קמנע' אס כעשה בשלימו'
כוונה ומחשב' אס הוא שוגג בשום
דבר כגון שלא ידעשון היא ערוה
או דבר אחר ופירוש הלשון המזכר
בגמרא הוא שלא כיתבה התראה
לא להבחין אס הוא שוגג בידיעתו
המעשה או לא ותלמיד חכם מן
הסתם יודע הו' הדבר ולפי שראינו
בזה משגיגים על דברי רבנו בארתי
לזכור והחליק' בין לשוגג ובין לשון
הגמרא: העריות שיש בהן
מיתת בית דין וכו' כס' הדין פרק
ארכע מיתות משנה כלאן רבנו:
ואלו הן העריות וכו' שם פרק
אלו הן הכשרפין משנה:
אין לך ערוה בחנק וכו' פרק
אלו הן הכתובין: דף פ' ב' הלשון
מבואר שאשת איש בחנק ובגמרא
מבואר שם מיתתו האמורה כמות
סתם אינו אלא חנק:
ואם היתה בת כהן וכו' דין בת
כהן שהיא בשריפ' מבואר
בכתובנו ובמסכת פרק לו: דף ע' א'
הן הכשרפין ודין כוועלה שהיא
בכח כמסכת פרק לו הן הכתובין
ואם היתה מאורסה וכו' ללא
כמ' דתם פרק ארבע
מיתות בית דין דאפילו מאורסה דף
בת כהן שזכתה בשריפה אלא כי
היא דמרב' בפומיה דל' יומין
כערה מאורסה בת כהן שזכתה
בסקילה: וכל מקום
שכתבנו בתורה וכו' שם מבואר
שמאוב וירעובי אנו למדין שכתבו
בהן באבן ירבונו אותם דמיה' כס':

העריות כולן וכו' במכות פרק אלו הן הלוקין משנה ומבואר בגמרא
דלרבי ישמעאל ורבי עקיבא כל חייבי כריתות לוקין: הבא
על אחת וכו' במסכת סם: והבא על אחת מן השניות וכו' פרק ראשון
מהלכות אישות כתבתי מי הן השניות ושארן מדברי סופרי וכבר הזכרתי
פרק ראשון מהלכות שבת מקצת מהמקומות הזכר בתלמוד מכת מרדות
באמרי' של דכריהם וכו' עשה גם כן כל שכן הוא שאם רצו בד' שיש שם
מכת מרדות וכו' אמרו במזנות עשה כגון סוכה אינו עושה לולב אינו
כוטל מכין אותו עד שתבא כפשו נב': אגוס פטור מכלום וכו' זה מבואר
בהרבה מקומות ובספרי ולנערה לא תעשה דבר מלמד שפטור הכתוב מן
המיתה מכין אף מן הקרבן תל' חטא אף מן המכות מפני תל' חטא מות מלמד
שכל אונסין שכתורה פטורין: ברא בשנאנס הנבעל וכו' ביבמות כפר'
הבא על יבמתו הוא אכוס והיא לא אכוסה קמה ואמרו בגמרא אכוס דמתני'
הכי

על אחת וכו' במסכת סם: והבא על אחת מן השניות וכו' פרק ראשון
מהלכות אישות כתבתי מי הן השניות ושארן מדברי סופרי וכבר הזכרתי
פרק ראשון מהלכות שבת מקצת מהמקומות הזכר בתלמוד מכת מרדות
באמרי' של דכריהם וכו' עשה גם כן כל שכן הוא שאם רצו בד' שיש שם
מכת מרדות וכו' אמרו במזנות עשה כגון סוכה אינו עושה לולב אינו
כוטל מכין אותו עד שתבא כפשו נב': אגוס פטור מכלום וכו' זה מבואר
בהרבה מקומות ובספרי ולנערה לא תעשה דבר מלמד שפטור הכתוב מן
המיתה מכין אף מן הקרבן תל' חטא אף מן המכות מפני תל' חטא מות מלמד
שכל אונסין שכתורה פטורין: ברא בשנאנס הנבעל וכו' ביבמות כפר'
הבא על יבמתו הוא אכוס והיא לא אכוסה קמה ואמרו בגמרא אכוס דמתני'
הכי

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה מגדל עון קדושה שיח

אלא כשנשאין כזכר עם זהו שכתב רבנו כאן כמו שבארנו בהלכות גרושין ודרכו ברוב המקומות לכתוב עם זה כמו שבארנו ולפי שלא יטעה אדם בכונת דבריו כתב התלמוד הדין והזכיר המקום שבו כתבאר כולו זה נראה לי לדיעתו על הארכתו בזה מפני שראיתי כתוב בהשגות א"א י"א כאן

הבועל אשה דרך זנות לא ינשא פרק נושאין ומיתי לה ק"ג סוף פרק ב' דיבמות: מי שנטען על ערוה וכו' עד על פתח ביתה פרק ב' דיבמות ופרק ב' דכתיבות ופרק דקדושין ופרק רבן גמליאל: כתב הר"ב ז"ל זה המעבר ממשל משלים הוא והם רחוקים מאד אם אמרו בחמותו דנים ביה מחמת

כי הוא כתב בני שהלכה ארוסתו למדינת הים ואמרנו לו מתה ואחר כך כשאחותה ואחר כך באה ארוסתה אסורה לחזור לו מפני שאחותה בריכה ממנו בט שמה יאמרנו תכחי היה בקידוש ארוסתו ובהתרשע ארוסתה ועתה הביא אותו הדבר ראיה לכאן שביאת ארוסת ארוסתו ארוסת ארוסתו ודבר זה שינוש גדול אם אמרו כשנשאין שלא כתבנו לעבירה ויאמרנו בהיתר כשאה יאמרנו כזו שיהא ארוסתו בהיתר בא עליה ועו' מה יאמרנו שהיה תכחי בקדושה שלא היה עם אסור ביאת ארוסתו ולמה נאמר יזו בביאה שלו ובי בריכה נט לביאתה שמתאר זו כי בשבילה עכ"ל: וכבר כתבתי דעת רבנו שלא טעה בדברי עמנו ולא כיון להוסיף כאן דב' על מה שכתב שם אבל הרא' לא ככונן בכונת דבריו לזעיקר הדין שניהם כתבנו לדעת אחת: הבועל אשה דרך זנות וכו' ראש פרק דיבמות נושאין

הבועל אשה דרך זנות לא ינשא פרק נושאין ומיתי לה ק"ג סוף פרק ב' דיבמות: מי שנטען על ערוה וכו' עד על פתח ביתה פרק ב' דיבמות ופרק ב' דכתיבות ופרק דקדושין ופרק רבן גמליאל: כתב הר"ב ז"ל זה המעבר ממשל משלים הוא והם רחוקים מאד אם אמרו בחמותו דנים ביה מחמת כי הוא כתב בני שהלכה ארוסתו למדינת הים ואמרנו לו מתה ואחר כך כשאחותה ואחר כך באה ארוסתה אסורה לחזור לו מפני שאחותה בריכה ממנו בט שמה יאמרנו תכחי היה בקידוש ארוסתו ובהתרשע ארוסתה ועתה הביא אותו הדבר ראיה לכאן שביאת ארוסת ארוסתו ארוסת ארוסתו ודבר זה שינוש גדול אם אמרו כשנשאין שלא כתבנו לעבירה ויאמרנו בהיתר כשאה יאמרנו כזו שיהא ארוסתו בהיתר בא עליה ועו' מה יאמרנו שהיה תכחי בקדושה שלא היה עם אסור ביאת ארוסתו ולמה נאמר יזו בביאה שלו ובי בריכה נט לביאתה שמתאר זו כי בשבילה עכ"ל: וכבר כתבתי דעת רבנו שלא טעה בדברי עמנו ולא כיון להוסיף כאן דב' על מה שכתב שם אבל הרא' לא ככונן בכונת דבריו לזעיקר הדין שניהם כתבנו לדעת אחת: הבועל אשה דרך זנות וכו' ראש פרק דיבמות נושאין

הבועל אשה דרך זנות לא ינשא פרק נושאין ומיתי לה ק"ג סוף פרק ב' דיבמות: מי שנטען על ערוה וכו' עד על פתח ביתה פרק ב' דיבמות ופרק ב' דכתיבות ופרק דקדושין ופרק רבן גמליאל: כתב הר"ב ז"ל זה המעבר ממשל משלים הוא והם רחוקים מאד אם אמרו בחמותו דנים ביה מחמת כי הוא כתב בני שהלכה ארוסתו למדינת הים ואמרנו לו מתה ואחר כך כשאחותה ואחר כך באה ארוסתה אסורה לחזור לו מפני שאחותה בריכה ממנו בט שמה יאמרנו תכחי היה בקידוש ארוסתו ובהתרשע ארוסתה ועתה הביא אותו הדבר ראיה לכאן שביאת ארוסת ארוסתו ארוסת ארוסתו ודבר זה שינוש גדול אם אמרו כשנשאין שלא כתבנו לעבירה ויאמרנו בהיתר כשאה יאמרנו כזו שיהא ארוסתו בהיתר בא עליה ועו' מה יאמרנו שהיה תכחי בקדושה שלא היה עם אסור ביאת ארוסתו ולמה נאמר יזו בביאה שלו ובי בריכה נט לביאתה שמתאר זו כי בשבילה עכ"ל: וכבר כתבתי דעת רבנו שלא טעה בדברי עמנו ולא כיון להוסיף כאן דב' על מה שכתב שם אבל הרא' לא ככונן בכונת דבריו לזעיקר הדין שניהם כתבנו לדעת אחת: הבועל אשה דרך זנות וכו' ראש פרק דיבמות נושאין

על הכוונה ועל המפתח: אבל מן האשה אסור בביתה ובאחותה פירושו והוא הדין לכל שאר הקרובות וכן כתב בעל הלכות גדולות וכמו שכתב כאן רבינו ומתבאר שם שאין אסור זה אלא בזמן שהזונה קיימת כמו שהזכיר רבי: ואם כנס הקרובה כו' בתוספתא סוף הבריתא אם כנס לא ינשא: מי שנטען על ערוה וכו' הדין הדין הדין רבנו מהמעשה שהזכיר והוא בפרקא קמא דקידושין דהה' דחליף אבא דבי חמוה וכו' רב ששת ואמרנו משו' דמיל' הנה דיימה חמותיה מיכה ובהשגות כתבנו: א"א זה המעבר ממשל משלים הוא והם רחוקים מאד אם אמרו בחמותו דנים ביה מחמת ביה מחמת ביה מחמת ביה מחמת לאוסרו לדור ולראות בכל השוכה עכ"ל: ובאמת' לא לחלק ביניהם אולי שהיו שרבינו לא הזכיר מכת מרדות למה שעבר על פתח אחת מן העריות שנטען עליהם אבל הזכיר בו אסור והטעם משום הרחק מן הכיעור ובפי אמרו בפק דעבודה זרה ואל תקרב אל פתח ביתה זו זוכה וכמה אמר רב חסדא דאמות' ואם כן בערוה החמורה מי שנטען עליה דין הוא לאסורו בכל המבוי והפטר שיעת רבנו שחמותו וכל שאר העריות שזין: הבא על אשה וכו' זה פשוט ומביאר ממה שהזכרנו למעלה נושאין על האכוסה וכו' והוא בין אם אחת או שתיים ופשוט הוא: וכן אם אביו אשה וכו' שם בהם משנה נושא אדם אכוסת אביו ומפאת אביו אנוסת בכו' ומפיתת בכו': אביו או בני וכו' כבר כתבאר זה למעלה בפרק זה ומותר לאדם לישא וכו' תוספתא הובאה בהלכות פרק כיכר נושא אדם אשת בן אחיו ואשת בן אחותו ובת אחיו: ונשא אדם אשה אחת וכו' זה פשוט ומתבאר מהמשנה שפ' של' ישי בכריתות שאשה אחת יכולה להיות חמותו ואם חמותו ואם חמותו והוא בהתר על דרך זה שכשא אשה ובת אחיה ובת אחותה: ובצות חכמים וכו' ביבמות בפרק ה'א על יבמותו ובסנהדרין פרק אלו הן הנשדפין הכושר בת אחותו עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה ופירש רש"י ז"ל לעיל מיכה כתיב ומבשרך לא תתעלם וכתב רבינו והוא הדין לבת אחיו אבל רש"י ז"ל פי' דבענועי אדם רבין על אחותו יותר מאחיו ומתוך כך כנס ממנו לאשתו עכ"ל ודעת רבנו כמו שאמר במדרש כשא אשה מקרובותיו עליו הכתוב אומר ענה מעצמי ובשר מבשרי והענין שאהבת הקרובים היא טבעי ואהבת האיש לאשתו באה מחמת מעשה שניהם שהיא מקרה להם ובהתחבר שניהם אז יקרה האהל ככונן ויהיה שלום בבית וידוע שאין לך קרובה שיכול אדם לישא יותר מבת האחות ובת האח על כן אמרו חכמים שעליהם אמר המקרא שנאמר ומבשרך לא תתעלם: פרק

ולבאת בתמילה וכו' והוא משום חשדא ובסוף פרק ב' דיבמות שנינו הכטען מן השפחה ונשתדרה הדין זה לא יכנס ואם כנס לא ינשא הכטען על אשת איש והנזירה חף על פי שנסכס ינשא ואוקמה רב בעדי' ואותבין עלה מיהא דתבי' במה דברים אמורים בשאין לה בניס אבל יש לה בניס לא תנא ואם באו עידי טומאה ואפילו יש לה כמה בניס תנא ושקלי' וטרינן עלה טובא עד דאסיק' רב מוקי למתניתין ביש לה בניס ויש לה עדים משום דדייק לישכא דמתניתין דקתני הניאיה הא אי הנה קתני הניאיה הנה מוקי לה בשאין לה בניס ואף על גב דליכא עדים ואי בעית אימא הכי מתבייתא מי רבי היא דתנא דוכל יונא וחסתו חוברת בסכר אמר רבי הוילי' ומכוע' הדבר תנא כו' עד דמסיקא והלכתא כותיה דרבי והלכתא כותיה דרב ומה דרבי קשיא הילכתא אהילכתא ופרקינן לא קשיא הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק קלא דלא פסיק וליכ' עדים כרבי קלא דפסיק ואיכא עדים כרב ושיילינן קלא דלא פסיק עד כמה אמר אבי אמרה לי אם דומי מתא יומא ופלגא עכ' והני כוליה הלכתא כיכר ושמיני' מייביו לגבי אשת איש מתוך שהיא ערוה חמורה יותר משפחה וככרית שאם נטען עמה חף על פי שנסכס ינשא והטענה היא מוקינן לה בקלא דלא פסיק ואף על גב דליכא עדים דהיינו דומי מתא וכרבי דאמר הוילי' ומכוער הדבר תנא וביבמות פרק רבן גמליאל ופרק קמא כמי אמרין דרב מנרד אמרן דמקדש בבית כו' ועל חתבא דדאיר בי' חמוה ואקשינן דדאיר אין דחליף לא והא הוא דהנה חליף אבא דבי חמוה וכו' רב ששת ופרקי' הה' מירם הנה דיימה חמותיה מיכה עכ' וכבר הוכחנו בטענה דדימא דמת' שאפי' כנס ינשא והוכחנו ב' כ' בנרוש' שלא תדור אצלנו כל אחד לפי חומרו וכדאיתא בירושלמי והכל משום חשד' וכ' בערוה כגון חמותו שהיא חמור מנרוש' מעתה יפה עשה ר' ז' ז' שרמו בלשונא לה הדברי' ברורי' מי שנטען על ערוה דמתני' דיבמות או שיא עליו שם רע כההיא דר' דמכוער הדבר דאוקימו בקלא דלא פסיק ולא ידור עמה במבוי כההיא דכתובות ולא יראה באותה שככה כההיא דפר' ר' נפק דקדושין דמירם הנה דימא שהיא חמורה מנרושתו וקבץ כפיות להראות אות מומנו לא ככח וחיבר את האהל להיית אחד ומה שהקשה הראב"י יש לי לתמוה בקושייתו וכי יש ניסא בעולס יותר ממי שיבא עליו שם רע או נטען שהכריחה לבאת בכך ולא מיכחו לטון נסות זה בתלמו' בכלי יירושלמי לא לגבי ימוד וליכא דהמגרש פרק הורקא וכיוצא בו לחלק בין ארוסה לכשואה אבל בזה לא שמענו: הבא על אשה ובתה עד ולא בזנות פ' נושאין: וכן אם אביו אשה כו' עד כאחת ביבמות פ'א ועב' ופרק נושאין וב' דכות פרק מי שמתו: ד' עו' ומנו חכמי' כו' עד סוף הפ' כ' דהדרין פר' הכשרין ובהרבה מקומות בתלמוד: ד' עו' פרק

פרק אלו הן הנשדפין הכושר בת אחותו עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה ופירש רש"י ז"ל לעיל מיכה כתיב ומבשרך לא תתעלם וכתב רבינו והוא הדין לבת אחיו אבל רש"י ז"ל פי' דבענועי אדם רבין על אחותו יותר מאחיו ומתוך כך כנס ממנו לאשתו עכ"ל ודעת רבנו כמו שאמר במדרש כשא אשה מקרובותיו עליו הכתוב אומר ענה מעצמי ובשר מבשרי והענין שאהבת הקרובים היא טבעי ואהבת האיש לאשתו באה מחמת מעשה שניהם שהיא מקרה להם ובהתחבר שניהם אז יקרה האהל ככונן ויהיה שלום בבית וידוע שאין לך קרובה שיכול אדם לישא יותר מבת האחות ובת האח על כן אמרו חכמים שעליהם אמר המקרא שנאמר ומבשרך לא תתעלם: פרק

פרק אלו הן הנשדפין הכושר בת אחותו עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה ופירש רש"י ז"ל לעיל מיכה כתיב ומבשרך לא תתעלם וכתב רבינו והוא הדין לבת אחיו אבל רש"י ז"ל פי' דבענועי אדם רבין על אחותו יותר מאחיו ומתוך כך כנס ממנו לאשתו עכ"ל ודעת רבנו כמו שאמר במדרש כשא אשה מקרובותיו עליו הכתוב אומר ענה מעצמי ובשר מבשרי והענין שאהבת הקרובים היא טבעי ואהבת האיש לאשתו באה מחמת מעשה שניהם שהיא מקרה להם ובהתחבר שניהם אז יקרה האהל ככונן ויהיה שלום בבית וידוע שאין לך קרובה שיכול אדם לישא יותר מבת האחות ובת האח על כן אמרו חכמים שעליהם אמר המקרא שנאמר ומבשרך לא תתעלם: פרק

מגדל עז

פרק שלישי הבא

על אשת קטן עד הרי זה פטור פירק ד מיתות: וכן הבא על אשת חרש

הבא על אשת חרש: הבא על הקטנה כו' ואם היא בת מיאון כו' ופרק הכחקה ופרק הכשרה ופרק חרש

כתב הרמב"ם ז"ל לא ידעתי למה כאלה על בעלה ישראל שהרי אמרו פתני קטנה א אונס הוא עכ"ל לשונו: ואני אומר גם כפ"ד דהי' סוטה ופ"ד מהילכו אישות השינו הרמב"ם ז"ל והקשה שם גם קושיא זאת וקושיא אחרת ורואה אני כי ד"מ ז"ל תלה פסקא זאת באותה ד דהי' סוטה וזאת תלה במה שכתב פ"ד הי' אישות וביאר שם דבריו יפה ורמז שם בלשונו הפך מקום מוכאז למען לא יקשה על שום חכם דברו הקטן ועם כל זה לא הספיק לו כ

הבא

על אשת קטן אפילו היתה יבמה שבא עליה בן תשע שנים ויום אחד הרי זוה פטור וכן הבא על אשת חרש ושוטה ואשת טומאים ואנדריגונים ועל החרשת ועל השוט' אשת הפקה ועל אשה שהיא מקודשת בספק או בגורשת בספק כולן פטורין ואם היו מוידין מכין אותן מכת מרדות: הבא על הקטנה אשת הגדול אם קדשה אביה הרי זה בחנק והיא פטורה מכולם ונאסרה על בעלה כמו שבארנו בהלכות סוטה ואם היא בת מיאון מכין אותו מכת מרדות והיא מותרת לבעלה ואפילו היה בהן בת

הלכות איסורי ביאה

פרק שלישי הבא

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

פרק שלישי

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

על אשת קטן וכו' ובקדושין פרק קמ"א אשת איש פטור קטין

הלכות איסורי ביאה מגדל עז קדושה שב

ולא האשה לאיש בקרבן אלמא עוכס מכות הוא וזה פשוט וממילא אפשר לן שאין שוין ויאמר בפיו הל' אחד זל שהן שוין ומה שכתב הכותב ותמה על הקטן בתחילת דבריו ולכסוף הביא דלא מקשו להדדי ואינו מעמיק ופה בצורת ההלכה הזאת פרק ארבעה מחוסרי כפרה ובהקדמה היא דל'ר בזמן שהאשה לוקה האיש מביא קרבן אין האשה לוקה אין האיש מביא קרבן ובהלכות שהתחלנו שנינו סוף הפרק כל העריות אחד גדול ואחד הקטן פטור ומתמיהין עלה בגמ' והא קטן חייב פירוש וכו' קטן חייב בשפחה וקא איתקוש להדדי כדאמרין לעיל אין האשה לוקה אין האיש מביא אשם ומתדריכ' אמר רב יהודה כל העריות אחד גדול ואחד קטן הקטן פטור ו

מגדל עז פרק רביעי

הנדה

הרי היא כשאר כל העריות המערה ברו' בין בדרכה בין שלא בדרכה חייב כרת ואפילו היתה קטנה בת שלש שנים ויום אחד כשאר עריות שהברת מטמאה כנדה ואפילו ביום לידתה וברת עשרה ימים מטמאה בזבה ודבר זה מפי השמועה למרו שאין הפרש בין גדולה לקטנה לטומאת נדות וזבות ואחר הבא על הנדה כל שבעת הימים ואפילו לאראתה אלא יום ראשון ואחר הבא על יולדת זכר כל שבעה או על יולדת נקב כל ארבע עשר או על הזבה כל ימי זובה וספירתה בין שפחה בין משוחררת הכל בברת שנאמר בנדה שבעה ימים תהיה בנדתה ובזבה נאמר כל ימי זוב טומאתה כימי נדתה תהיה וביולדת זכר הוא אוטר בימי נדתה ותהי תטמא וביולדת נקבה וטמאה שבעה ימים בנדה במה דברים אמורים שהטומאה תלויה בימים בשטבלה במי מקוה אחר הימים הספורי אבל נדה וזבה ויולדת שלא בטבלה במי מקוה הבא על אחרת מחו אפילו אחר כמה שנים חייב כרת שבימים וטבילה תלה הכתוב שנאמר ורחצו במים זה בנין אבל לכל טמא שהוא בטומאתו עד שיטבול: הגויס אין חייבין עליהם משום טבילה וכל שכן היא ענמה ור' מפרש דכפוף לן מהא דר' מוסף מסכת עבודה זרה אך כמי נדה יתחטא מים שהנדה טובלת בהן וכמה הם מ' סאה ולר' כראה מהא דדר' שכן כפי כמה אשה תהיה בכמה עד שתבא במים תוספו פרק כמה אשה ופרק המולן גבי טבילות גר ועבד משוחרר כדלקמן פ"ג ע"כ:

כ"פ המפלת פסקו התוס' כרבי יוסי בר יהודה לית ליה טבילה בזמנה מזה וללא כפול' וזוהר' של רבינו ליהן שפסקו טבילה בזמנה מנה ואי חלוק בין דורות הד' שנו' לאחדותם כאשר אפשר פ"א:

נדה אחרת לטבול בשביעי היתה חולה או שהיה מקו' הטבילה רחוק ואין הנשים יכולות להגיע לו ולחזור בלילה מפני הל'טמי' או מפני הצני' או מפני שנועלין שערי ה' המדינה בלילה הרי' זו טובלת ביום חשמיני או ביום של אחריו ביום: כל מוכאי שביעי ואף על פי שטבילה בליל מוצאי שביעי דחה יות' טבילה שלא בזמנה היא כדפ' לקמן פ"א ואפילו אין בעלה עמה בעיר וכשבעלה בעיר שאחורה לבטל מצות עונה ומצות פריה ורביה שהרי התירו לאשה לחוף ראשה מעט כשחלו ב' ימים של ר'ה אחר השבת כו' עד דמוטב שתקדים חפיפה קודם טבילה ד' ימים משתאחר טבילתה לילה ותחוף ביום חבף לטבילתה ואמרין בשמעתין קמיי' דכירה מ'ש מכל התורה כולה דעבדי' סייג אמר ליה אם כן בטלת מצות ישראל מפריה ורביה מי אמר לטהרות הוא דאמר עכל רבינו שמחה וכתב ב"ה שרבינו מכה' לכתו לטבול אף בחורף בזמנה ואף על פי שאין בעלה בעיר מה היא דירושלמי ע"כ:

והגדיל חייב וכאן גדיל כמי פטור כלומר אם היא קטנה לפטורה ושיילי'ן מאי טעמא דהא מקשו להדדי ופירושו כמו שכתבתי שאם אין האשה לוקה אין האיש מביא קרבן הוא מחוייב ודין הוא שהרי אף היא היתה מחוייבת קרבן כמי מקטנות' אי ל' לאו דילפי'ן מתקורת תהיה שהיא במלקות ולא האיש ואין מלקות לא בקטן ולא בקטנה לא על כרחין היא מיירי בגדולה ושיילי'ן עלה ואימ' הוא דמיעטיה קרא ממלקו' אבל היא תלקי ותתי קרבן ומתדריכ' וביא את אשמו כתיב כלומר ולא פרט וביא ה' האיש דכתי' דוקא עד שיהיה איש ולא שקי' קטן ולא אמר נס כן ה' האשם דמשמ' בין האיש בין האשה אלא אשמו כתיב הוא לשון זכר ד' דמשמ' דקרא האיש מביא ולא האש ודיכ' דקראי קאי כשהיא גדולה והוא קטן היא חייבת בקרבן אלא מה שראוי לדקדק דבקרובו כתיב רטן וכתיב לרוב כנס תנחמוהו ויהי' קטן וביא הקטן קרבן ואכתי' לאו כד ר' ז' וזכתי' כו' על כן דקדק ר' ז' זל וכתיב ל' דהילכות שגבות וז' בן ט' שנים כו' עד וכרא' ל' שאינו מבי' עד שיגדיל והוא בן דעת עכ"ל:

פרק רביעי

הנדה הרי היא כשאר וכו' עד לטומא' כדית' וזבות ביממות פרק הבא על יבמתו וכו' מיתנות בסנהדרין וד' כד ובמסכת כריתות פ'ד מחוסרי כפרה דף י"א ובנדה פרק יובא דופן ולא ושני דף ע"ד והרבה מקומות בתלמוד ובת"כ: ואחד הבא על הנדה כו' עד וספירתה פרק קמא דשבת ופרק דף י"ג קמא דכריתות ובנדה פ'תינוקות: דף ס"ו בין שפחה בין משוחררת כו' עד שיטבול פרק קמא דכריתות: דף כ' הגויס אין חייבין עליה עד לענין טומאה וטהרה בכדה פרק כמות דף ל"ג כותם ובמס' עבודה זרה פרק אין מעמידין: כל דם שתראה היולדת עד שהדם שותת במסכת נדה פרק המפלת והרבה מקומות ב דף ל' במסכה ובתלמוד: כל חייבי טבילות כו' עד כמו שביארנו פרק דף ע"ד

קמא דיומא ובפסחים פרק האשה דף נ': ובהרבה מקומות מיי' ל'ה: כתי' אחריו ביום בכדה פרק תינוקות: כל

הנדה

הרי היא כשאר כל העריות וכו' זה מבוחר ביממות פרק הבא על יבמתו בגמרא: ואפי' היתה קטנה וכו' בכדה פ' יובא דופן משכה: דף מ"ד: שהבת מתטמאה בכדה וכו' משכה שם ופי' אע"פ שהבא עליה אינו חייב עד שתהא בת שלשה שנים ויום אחד התחלת הטומאה לכל דבר טומאה היא אפילו בת יום אחד וא"ל וכן אם ראה בת יום אחד ולא טבילה במים הרי היא בטומאה ובהא עליה אה' שלשה שנים ח' י"ב ושם למדנו מ' מדכתוב ואשה בכדה ובזבה לא כתיב אשה: ואחד הבא על היולד זכר וכו' זה מבוחר בהרבה מקומות ומפורט בכתו' ומה שכתב' בין שפחה בין משוחררת בריתא במסכת הנדה והנדה וכו' שהטומאה תלויה וכו' נס זה בהרבה מקומות והכתיב אב שהזכיר רבינו מפרש בספרא: הגויס אין חייבין משום נדה וכו' בהרבה מ' מקומות במסכתא וקיי' ל' ה' י"ה

כל דם שתראה היולדת וכו' בהרבה מקומות במסכתא וקיי' ל' כר' דאמר מעין אחד הוא ה'טור טומאה והתור' טהרות ואפי' שופעת מתוך שבעה של זכר לאחר שבעה או מתוך יד של נקבה לאחר יד: כל חייבי טבילה וכו' בריתא והזוכה בהלכות' במסכת שבעות בהלכות נדה: נתאחרה ימים רבים וכו' במל' תינוקות נדה בין ב' בזמנה בין שלא בזמנה לא תטבול אלא בלילה מפני סרך בתה פירושו שלא תבא בתה ללמוד ממכות' טע' ותטבול ביו' שביעי: היתה חולה או שהיה מקום הטבילה וכו' שם מבוחר בגמרא: כל

קמא דיומא ובפסחים פרק האשה דף נ': ובהרבה מקומות מיי' ל'ה: כתי' אחריו ביום בכדה פרק תינוקות: כל

מגיד משנה

הלכות איסורי ביאה מגדל עז

קדושה שבא

וכיון שכן פשוט הוא שזה האיסור אינו מן התורה אלא מדברין וקראו אסמכתא בעלמא וכתב הרשב"א ז"ל לפיכך אינה אסורה אלא בתשמיש בלבד וכן כתב הרמב"ם ז"ל ענין כתב הרשב"א ז"ל ענין הקלו בה שהיונה לדרך סמוך לוסתה פוקד את אשתו פקודה זו נאמרה בתשמיש ויש מי שהורה שהיא אסור בכל קריבה שבנעולם ככל שהיה נהג

דרך בני ישראל ובנות ישראל לעולם לברוק עצמם אחר התשמיש ביצר מקנה האיש עצמו במטלית נבונה לו ומקנחת האשה עצמה במטלית נכונה לה ורואין בהן שמראתם בשעת תשמיש ויש לאיש להניח אשתו שתברוק במטלית שלו מתו שנאמנת על שלה נאמנ' על שלו: בגד' או שמקנחתו בהן צריכין שיהו של פשתן שחוקים וולבנים והם הנקראים עדי' בענין זה והבגד שמקנה בו הוא נקר' עד שלו והבגד שמקנה היא בו נקרא עד שלה: הצנועות אין משמשו אלא עד שיברקו עצמן תחלה קוד' תשמיש ואשה שאין לה וסת אסור לשמש עד שתברוק לפיכך היא משמשת בשני עדים אחר לפני התשמיש ואח' אחר' התשמיש אבל אשרו שיש לה וסת אינה צריכה עד לפני תשמיש אלא מש' צנועות בלבד אבל אח' תשמיש הכל צריכין שני עדי' אחד לו ואח' לה אפי' מעובר ומניקה וקנה וקטנה לא תשמש אלא בשני עדים אחד לו ואח' לה אבל בתולה וישב' עד דם טהור אינה צריכה עדים שהרי היום שותת ממנה: המשמש מטתו פעמים רבות צריכין צריכין לברוק שני העדים שלהן על כל ביאה וביאה אלא מקנה הוא ומניקה וקנה וקטנה וסת וביאה כל הלילה ולמח' יברקו העדי' נמצ' הדם על עד שלו או על עד שלה הרי זו טמאה: שמששה מטתה וקנחה עצמה ואבר' העד הרי זו לא תשמש פעם שנייה עד שתברוק בעד אחר תחלה שמוא דם היה על העד שאברו הניחה

דרך בני ישראל ובנות ישראל לעולם לברוק עצמם אחר התשמיש ביצר מקנה האיש עצמו במטלית נבונה לו ומקנחת האשה עצמה במטלית נכונה לה ורואין בהן שמראתם בשעת תשמיש ויש לאיש להניח אשתו שתברוק במטלית שלו מתו שנאמנת על שלה נאמנ' על שלו: בגד' או שמקנחתו בהן צריכין שיהו של פשתן שחוקים וולבנים והם הנקראים עדי' בענין זה והבגד שמקנה בו הוא נקר' עד שלו והבגד שמקנה היא בו נקרא עד שלה: הצנועות אין משמשו אלא עד שיברקו עצמן תחלה קוד' תשמיש ואשה שאין לה וסת אסור לשמש עד שתברוק לפיכך היא משמשת בשני עדים אחר לפני התשמיש ואח' אחר' התשמיש אבל אשרו שיש לה וסת אינה צריכה עד לפני תשמיש אלא מש' צנועות בלבד אבל אח' תשמיש הכל צריכין שני עדי' אחד לו ואח' לה אפי' מעובר ומניקה וקנה וקטנה לא תשמש אלא בשני עדים אחד לו ואח' לה אבל בתולה וישב' עד דם טהור אינה צריכה עדים שהרי היום שותת ממנה: המשמש מטתו פעמים רבות צריכין צריכין לברוק שני העדים שלהן על כל ביאה וביאה אלא מקנה הוא ומניקה וקנה וקטנה וסת וביאה כל הלילה ולמח' יברקו העדי' נמצ' הדם על עד שלו או על עד שלה הרי זו טמאה: שמששה מטתה וקנחה עצמה ואבר' העד הרי זו לא תשמש פעם שנייה עד שתברוק בעד אחר תחלה שמוא דם היה על העד שאברו הניחה

שתדתי שבשרה אלא דרבנן אסרו רואה בלא רגשה כמו בתמים והם אמרו דהיבא דאשכ' דם אסרו והם אמרו שלא לברוק עכ"ל וכן פסק רש"ם בספק וז"ל נשמעין מהכא בין אשה שיש לה וסת בין שאין לה וסת הנה דליכא טהרות לא בעיא בדיקה לא שחרית ולא ערבית לא לפני תשמיש ולא אחר כך כדלקמן בסמוך נאמרו רבנן: ענמה לא שכיכין לה להחמיר דאם כן לבן נוקפו עכ"ל וכן כתב בדוקא:

וכן יכולה לברוק בצמר גפן נקי ולכן כדאיתא התם הלכך עכשיו אף על גב דלבעלה לא צריכין בדיק' מ' כשהיא בודק' ענמה לספרא ז' כקיים ככונ' לברוק בצמר נקי לבן דנקט לאשקי' קודם לבינ' שקורין אשקולא ואם לא דקדקה בכך לא הפסידה מדקאמר' של בית מונכנז היו מוכרין לשבח על ככה משמע דלאו מונכנז ועיוב' הוא עיין לקמן ספ' עכ':

כל הבדיקות האלו לא הוזכרו אלא לענין עסקה בטהרות אבל לדיר' כל לבעלה לא בעיא בדיקה וכל הנשים בחזקת טהורות ל לבעלה כדלעיל בפסק' זה וכתב רבינו שמהם שאין אשה רשאה ל להחמיר על ענמה לברוק אחר תשמיש אבל לברוק קודם תשמיש רשאי אדם להחמיר על ענמה כדנתן כל היד המרבה לברוק וכו' וכן משמ' מעובדא דאמר רב כהנא שאילתיה לאיכסי' בתיה דרב פנא כו' ע"כ וכן מורי רבינו מייחס באשה שהיתה בודקת תמיד אחר תשמיש ואף על פי שאין לה וסת למה ת תחמיר לקלקל ענמה דברד טאסרו לה חכמים כיון דמדאורייתא בעי' בלא רגשה כמו בתמים והם אמרו דהיבא דאשכ' דם אסרו והם אמרו שלא לברוק עכ"ל וכן פסק רש"ם בספק וז"ל נשמעין מהכא בין אשה שיש לה וסת בין שאין לה וסת הנה דליכא טהרות לא בעיא בדיקה לא שחרית ולא ערבית לא לפני תשמיש ולא אחר כך כדלקמן בסמוך נאמרו רבנן: ענמה לא שכיכין לה להחמיר דאם כן לבן נוקפו עכ"ל וכן כתב בדוקא:

שתחיה המכומייתו עלה אמר' גידל' אמ' שמואל לא טמ' אלא שלא פסקה מחמ' תשמיש וראתה שלא מחמת תשמיש כו' ואותביה רבי יונה מבתולה דמתניתין ומיפרשא בשמי' מראה מחמת תשמיש ואימור שמש עברין ולא כזכר בה זכר זכרון מטומא' וטהר' ולא עמוק בטהרו' כלל לא כל נורת ההלכ' לתשמיש בעלה כאמרה וגם בירושלמי דמיייתי עלה דין קטנה מעוברת ומניקה ונקמה כך ה' סבבון ההלכה כולה ולכן כתבו רמ' ז"ל בספ' זה כהונ' בענין איסורי ביאה ומה שכתב בלאחר תשמיש כך מצאתיו בירושלמי דפ' דבריה ונס' רבנתי בעלי התנ' ז"ל כך כתבו כי כל עיקר טורח הבדיקה איכ' לא לאח' תשמיש לפי שהיא רגילה לראות מחימום התשמיש כלשון הירוש' ומשום טרוב' דיריה קאט' לפני תשמיש גם ראיתי לרמ' ז"ל מקוצי שפטר בדיק' לפני תשמיש וקרא' אבד' ז"ל כמנך במקצת אחר פלגי' ז"ל ויש לו פנים בהלכ' אבל עומקה וברירה כמו שכתבתי: המשמש מטתו כו' ע"כ ע"כ העד שאבר' פרק כל היד דף יז: הכיחה

שמשוה וכו' שם אמר רב בדקה בעד ואבר' אסור לשמש עד המניחה

המניחה

המניחה

מגדל עז

הלכות איסורי ביאה

מגיד משנה

ואם ראתה דם בבית אביה כו' עד תחלת כדה פרק המפלת:
כתב: הרחב זל כגש הוא עכל: ואני אומר לא ירדתי
לסוף דעתו בהשגה זו דהא בתר פלוגתא דבי' שמיאי ובה' במתבי'

ואם ראתה דם בבית אביה וכו' שם ראתה וכו' וכו'
מתבין לה בעילת מצוה ובית שמיאי אומרם כל הלילה ולזה כתב
כבית שמיאי היא עכ' וכראה שדעת רבנו הוא מזה
בגמ' דרב ושמואל דאמר תרויהו הלכה בעל בעילת
מצוה ופירש והוא מפרש בהניע
ומה ור' אבהו בבית אביה ואמר
שם איכה דאמר כרכותינו דקבי'
חזרו רבותינו וכמו שיהא בעל
בעילת מצוה ופירש ומכל מקול לפי
המסקנא ככולן בעל בעילת מצוה
ופירש והך דרב ושמואל דין גמור
הוא זה כראה לדעתו זל:

ואם ראתה דם בבית אביה ואחר כך נשאת אין לו לבא עליה לא בעילה
ראשונה ופיר' ויהיה דם בתולים זה כאילו היא תחלת: נדה ובגרת שלא
ראתה מימיה נותנין לה כל לילה הראשון: ארבעה לילות שנותנין לנער'
שלא ראת דם אף על פי שהן בסירונין בעל לילה הראשון וכמתין אפי'
שני חדשי' או שלש ובעל לילה שנייה והוא שלא הייתה המכה וכן קטנ'
שנותנין לה עד שתחיה המכה אפי' לא הייתה שנה הרי זה בעל כל השנ'
בין בסירונין בין ביום אח' יום: קטנה שנשאת ונעשת נערה תחת בעלה
ועדיין הדם שותת מחמת המכה כל בעילות שבעל כשהיא קטנה נחשבו'
לו כלילה אחת ומשלימין לו כל ד' ימים בימי הנערו ואפילו היו השלשה
ימים שנותנין לו בימי הנערו בסירונין ובעל בכל שני הדינים לילה אחת
הרי זה מותר והוא שלא הייתה המכה: כיצד יודעין אם הייתה המכה או
לא הייתה הית' רואה הדם בעת שתעמוד וישתשב לא תרא' ובעת שתשב
על הקרק' תראה ואם תשב על גבי כרים וכסתות לא תראה עדיין לא הייתה
המכה: פסק הדם ולא ראת כלל בין עומדת בין יושב על הכל כבר הייתה
המכה: וכן אם לא פסק כלל לא תרא' הדם ואפי' כשהיא יושב על הכרי'
והכסתות אין זה דם מכה לא דם נדה: היתה רואה בעת תשמיש הרי זה
מחמת המכה: זה דם מטה ולא ראת דם ואח' ראת דם שלא מחמת
תשמיש הרי זה דם נדה: הבעל בתולה ולא יצא ממנה דם וחזר ובעלה
ויצא דם אפי' היתה קטנ' הרי זה דם נדה שאילו היה דם בתולים היה בא
בתחלה: הבעל פחות מבת שלש ויצא דם הרי זה דם בתולים:

ובגרת שלא ראתה דם וכו' שם
אמר רב בגרת כותבין
לה לילה הראשון הכי מילי לא
ראתה אבל ראתה אין כותבין לה
אלא בעילת מצוה ומג' לא:
ארבע לילות שנותנין וכו'
שם מעשה וכתב לה
דבי ארבע לילות מתוך שנים עש'
חדש וכל שכן בקטנה כזכר שם:
קטנה שכשאלת וכעשת נערה
וכו' מילי' שם מתבאר
בסניא כל הכבד הוא:
כיצד יודעין אם הייתה המכ'
וכו' בגמ' שם עומדת
ורואה יושבת ואיכה רואה על גבי
קרק' ורואה עב' כרים וכסתות ואי'
רוא' כידוע שלא הייתה המכה על
גבי כולם ורוא' על גבי כולם ואיכה
רואה כידוע שיחתה המכה עכ':
היתה רואה בשעת תשמיש
וכו' שם אומר שמואל
כל זמן שהיו מניני לה בתוך ה'
הפה מחמת תשמיש:
הבעל בתולה וכו' שם
אימתו הבעל בתולה
ולא מצא דם וחזר ובעל ונמצא דם
דבי סניא אומר טמאה אם איתא
דהיה דם בתולים מעיקרא הוה
אחי' ופסק רבנן כן:
הבעל פחותה מבת שלש
שנים וכו' בגמרא
בעיא דאפשיטא בפרק ינא דופן
וכתבו בהשגה עכ' זה אא' כל זה
איכה למעשה ולעולם אינו
בעל לא בעילת מצוה ופירש עכ'
ולא היה כדיון דהא זל לכת' ולומר'
דבר זה כאן שכבר באר כל זה
רבנו בפ' אחד עשר מהלכות אלה:

הנדה ודם הזבה וכו' בפ' כבוד כותים פסק
הלכה בגמרא כרב דאמר מעיין אחד הוא
התורה טמאה והתורה טהורה: כיצד
וכו' זה מבוחר בהרבה מקומות ומהם בסוף
המסכתא ושם הביאו בריתא דר'
אלעזר בן עזריה דאמר אחד עשר יום שבין
כדה לכדה הלכה למשה מסיני:
שבעת הימים וכו' זה שכתב רבנו שכל ימי
האשה מהתחלת הוסת
אחר זכ' משכה הסדר ומתחלת מהשני
וקצת סני' יאמר הנמ' כפסג' מורות
לכדתה ראתה יום שמיני כעשת זכה קטנ'
ושמרת
הרי זה דם נדה וכו' שמיני יום שמיני כעשת
זכה קטנ' ושמרת
כדון עד שתמסור ז' קיים כיצד הרי שראתה ב'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ג'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ד'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ה'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ו'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ז'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ח'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ט'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה י'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יא'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יב'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יג'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יד'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יה'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יז'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יח'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יט'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה יי'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ייא'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ייב'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ייג'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ייד'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ייז'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ייח'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ייט'
ימים בסוף אחד עשר ונשבעה וראתה ייז'

פרק ששי

הנדה ודם הזבה ודם הקושי ודם יולדת ודם טוהר של
יולדת כולו דם אחד הוה ומן המקור הוה בא ומעיין
אחד הוא ובזמנים בלבד הוא שישתנה דינו ותהיה רואה דם זו טהור וזו
נדה וזו זכרה: כיצד כשתראה האשה דם תחלה או כשתראה בשעת
וסתה והוא העת שקבעה לנדת' הרי זו נדה כל שבעת הימים בין ראתה
כל שבעה בין שלא ראתה לא טיפה ראשונה בלב' ראתה דם ביו' השמיני
הרי זה דם זיבה מפני שהוא בלא עת נדתה וכן כל דם שתראה בתוך
הימים שבין וסת נדה ווסת נדה הרי הוא דם זיבה והלכה למשה מסיני
שאין בין זמן נדה לזמן נדה אלא אחד עשר יום בלבד: כל שבעת הימים
שנקבעה לה וסת בתחלתן הן הנקראין ימי נדתה בין ראתה בהן דם בין
לא ראתה בהן דם ומפני מה נקראין ימי נדה מפני שהן ראויין לנדת וכל
דם שתראה בהם דם נדה יחשבוכל אחד עשר יום שאחר השבעה הן
הנקראין ימי זיבתה בין ראתה בהן דם בין לא ראתה ולמדה נקראין ימי
זיבה מפני שהן ראויין לזיבה וכל דם שתראה בהן דם זיבה יחשב והזהר
בשני שמות אלו שהן ימי נדתה וימי זיבתה: כל ימי האשה מיום שיקבע
לה וסת עד שתמות או עד שיעקר הוסת ליום אחד תספור לעולם שבע'
מתחלת יום הוסת ואחריהן אחד עשר ואחריהן שבעה ואחריהן אחד
עשר ותזהר במנין כדו' שתדע בעת שתראה דם אם בימי נדה ראתה או
בימי זיבה שכל ימיה של אשה כך הן שבעה ימי נדה ואחד עשר ימי
זיבה אלא אם כן הפסיקה הלידה כמו שיתבאר: אשה

פרק ששי

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה ודם הקושי ודם יולדת ודם טוהר של
יולדת כולו דם אחד הוה ומן המקור הוה בא ומעיין
אחד הוא ובזמנים בלבד הוא שישתנה דינו ותהיה רואה דם זו טהור וזו
נדה וזו זכרה: כיצד כשתראה האשה דם תחלה או כשתראה בשעת
וסתה והוא העת שקבעה לנדת' הרי זו נדה כל שבעת הימים בין ראתה
כל שבעה בין שלא ראתה לא טיפה ראשונה בלב' ראתה דם ביו' השמיני
הרי זה דם זיבה מפני שהוא בלא עת נדתה וכן כל דם שתראה בתוך
הימים שבין וסת נדה ווסת נדה הרי הוא דם זיבה והלכה למשה מסיני
שאין בין זמן נדה לזמן נדה אלא אחד עשר יום בלבד: כל שבעת הימים
שנקבעה לה וסת בתחלתן הן הנקראין ימי נדתה בין ראתה בהן דם בין
לא ראתה בהן דם ומפני מה נקראין ימי נדה מפני שהן ראויין לנדת וכל
דם שתראה בהם דם נדה יחשבוכל אחד עשר יום שאחר השבעה הן
הנקראין ימי זיבתה בין ראתה בהן דם בין לא ראתה ולמדה נקראין ימי
זיבה מפני שהן ראויין לזיבה וכל דם שתראה בהן דם זיבה יחשב והזהר
בשני שמות אלו שהן ימי נדתה וימי זיבתה: כל ימי האשה מיום שיקבע
לה וסת עד שתמות או עד שיעקר הוסת ליום אחד תספור לעולם שבע'
מתחלת יום הוסת ואחריהן אחד עשר ואחריהן שבעה ואחריהן אחד
עשר ותזהר במנין כדו' שתדע בעת שתראה דם אם בימי נדה ראתה או
בימי זיבה שכל ימיה של אשה כך הן שבעה ימי נדה ואחד עשר ימי
זיבה אלא אם כן הפסיקה הלידה כמו שיתבאר: אשה

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

ואם ראתה דם בבית אביה כו' עד תחלת כדה פרק המפלת:
כתב: הרחב זל כגש הוא עכל: ואני אומר לא ירדתי
לסוף דעתו בהשגה זו דהא בתר פלוגתא דבי' שמיאי ובה' במתבי'

בועל בעילת מצוה ופיר' ובבבית'
כמי תביא רבותינו חזרו ונמנו
טיהא בעל בעילת מצוה ופירש
ועולא כמי אמר כי הוה בה רבי
יוחנן ודיש לקיש בתיסקת לא הוה
מסקינן מינה כדמיסקי תעלא מבי
כרבא ומסיימי הכי בעל בעילת
מצוה ופירש ולא תקשי לך היכי
שקיי בית הלל ועברי כגש דהא
קימא לן גש במקום בית הלל איכ'
מזבחה דאיכא למימר לא פאמרו
הדברי' לא להלכ' אבל לא למעש'
ומאי דאמרו רבנן בתראי למעש'
אמרו ובה' כמי הכי סביר להו' תדע
דאמרינן בירושלמי שמואל אמ' כל
הקיא הלבנתא דדיש דפרק אחרי'
דכדה להלכה אבל לא למעש' דבי
יכא' ערק אפילו מתיסקת שלא
קניע ומה לראות עכ' וכן קביא
די אלפס זל בהלכות אלו הסוגיות
וקירושלמי להשמיענו סכך הלכה
ונמכאו דברי ר' למ' ככותי וכתיב:
ובגרת שלא ראתה עד אלא דם
כדה פרק תיסקת: היתה רוא' בעת
תשמיש כו' עד הרי זו כדה פרק
קמא דמסכת נדה: היתה רואה
בעת תשמיש כו' עד הרי זה דם
בתולים:

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

פרק ששי דם

הנדה ודם הזבה וכו'
עד ז' וזה פרק קמא דנדה
ופרק בזנות כותיים:
כיצד כשתראה האשה כו'
עד אחד עשר יום בלבד פרק תיסקת:
כל שבעת
אשה

מניד משנה

הלכות איסורי ביאה

מגדל עז

קדושה ש

שאלתה דם וכו' בהרבה מקומות ומהם בסוף המסכתא: אין זבה גדולה וכו' משנה פלג קמא דמגילה: ביצד דאלתה קטנה שטבלה בלילה וכו' שם תנו דבין נטוין בית שמאי ובית הלל על הזבה וכו' זבה קטנה משכה שם טבלה יום של אחריו ושמה קרי זה תרבות רבע ומועדין ובעילתן תלויין וכו' בהרבה מקומות מביא: זבה הבא

אשה שראתה דם בימי זבת יום אחד בלבד או שני ימים זה אחוזה נקרא זבה קטנה ונקראת שומרת יום כנגד יום ואם ראת שלש ימים זה אחר זה קרי זה זבה גמורה והיא הנקראת זבה גדולה ונקראת זבה סתם שנאמר ואשה כי יזוב זוב רמה ימים רבים מעוטימים שנים רבים שלשה: אין בין זבה גדולה לזבת קטנה אלא ספור שבע והבאת קרבן שזבה גדולה צריכה לספור שבעת ימים נקיים וזבה קטנה אינה סופרת אלא יום אחד בלבד וזבה גדולה מביאה קרבן כשתטהר וזבה קטנה מביאה קרבן כשתטהר אבל לענין טומאה ואיסור ביאה שתיהן שוות: כיצד ראתה דם בימי זבת בין שראת בתחלת הלילה בין שראת בסוף היו הרי אותו היום כולו טמא וכו' אילו לא פסק הדרם מעת שראת עד שיקע החמץ ומשמרת כל הלילה ואם לא ראת כלו בלילה משכמת למחר וטובלת אח' שתגין החמה ומשמרת כל היום אם לא ראת כלום הרי זה יום אחד טהור כנגד היום הטמא והרי היא מותרת לבעלה לערב: ראתה דם גם ביום השני בין בלילה בין ביומו אחר שטבלה הרי היום השני טמא ומשמרת כל היום שלישי אם לא ראת משכמת למחר וטובלת אח' שתגין החמץ ומשמרת כל היום כולו אם לא ראת כלו הרי זה יום אחד טהור כנגד שני ימי הטמא ומותר לבעלה לערב: ראתה דם גם בשלישי בין ביומו בין בלילו הרי זה יום אחד טהור וזבה גדולה וצריכה לספור שבעת ימים טהורים בלא דם שנאמר וספרה לה שבעת ימי ואחר תטהר וטובלת ביום השביעי אה הנזח החמה והרי היא מותרת לבעלה לערב וביום השמיני מביאה קרבנה שתי תורים או שני בני זונה: זבה קטנה שטבלה בלילה של יום השמור או זבה גדולה שטבלה בלילה שביעי באו לא טבלה והרי היא כנגד שטבלה בתו שבעה: הבא על זבה גדולה ביו שביעי של הפירה אה שטבלה או על זבה קטנה ביום השמור אחר שטבלה פטור מן הכרת בין שטבלה בזמן הראוי לטבילתה טהורה ולאשה זו יהיה לה תרבות רעה שהרי בעילתה ומועדי תלויין כיצד הן תלויין אם נשלם היום אחר הטבילה ולא ראת דם הרי כל שנעשה בו אחר טבילתה טהור ובעילתה אחר הטבילה אין חייבין עלי' כלום ואם ראתה דם ביום זה אחר שטבלה נמצאת זבה למפרע וכל למפרע טמא והיא ובעלה חייבין בקרבן וליכך היא אסור לבעלה עד לערב שלא תביא עצמה לירי ספק זבה שספר ששת ימים נקיים ובשביעי ראת דם אפי' סמוך לשקיעת החמה סותרת הכל וחוזרת למנות מאחר היום הטמא שבעה ימים נקיים: פלט שכבת זרע בתוך ימי הסניף סותר יום אחד מפני שהיא בזב שרא קרי שסותר יום אחד ראת דם בעשירי מימי זבתה ובאחד עשר דבשתי עשר אעפ"י שראת נ' ימים זה אחר זה אינה זבה גדולה אלא יצאת מזיבות קטנה לנדה שיום שני עשרימחלת נדרתה והרוא' בימי נדרתה אינה זבה בזמן שבארנו ומה הוא זה שכתוב בתורה או כי תזוב על נדרתה שאם ראת שלשה ימים סמוך לנדרתה חרי זו זבה כגון שראת בשמיני לנדרתה ובתשיעי ובעשירי שהן ראשון ושני ושלישי מהאחד עשר יום שהן ימי זבתה ראת

אשה שראתה דם בימי זבת יום אחד בלבד או שני ימים זה אחוזה נקרא זבה קטנה ונקראת שומרת יום כנגד יום ואם ראת שלש ימים זה אחר זה קרי זה זבה גמורה והיא הנקראת זבה גדולה ונקראת זבה סתם שנאמר ואשה כי יזוב זוב רמה ימים רבים מעוטימים שנים רבים שלשה: אין בין זבה גדולה לזבת קטנה אלא ספור שבע והבאת קרבן שזבה גדולה צריכה לספור שבעת ימים נקיים וזבה קטנה אינה סופרת אלא יום אחד בלבד וזבה גדולה מביאה קרבן כשתטהר וזבה קטנה מביאה קרבן כשתטהר אבל לענין טומאה ואיסור ביאה שתיהן שוות: כיצד ראתה דם בימי זבת בין שראת בתחלת הלילה בין שראת בסוף היו הרי אותו היום כולו טמא וכו' אילו לא פסק הדרם מעת שראת עד שיקע החמץ ומשמרת כל הלילה ואם לא ראת כלו בלילה משכמת למחר וטובלת אח' שתגין החמה ומשמרת כל היום אם לא ראת כלום הרי זה יום אחד טהור כנגד היום הטמא והרי היא מותרת לבעלה לערב: ראתה דם גם ביום השני בין בלילה בין ביומו אחר שטבלה הרי היום השני טמא ומשמרת כל היום שלישי אם לא ראת משכמת למחר וטובלת אח' שתגין החמץ ומשמרת כל היום כולו אם לא ראת כלו הרי זה יום אחד טהור כנגד שני ימי הטמא ומותר לבעלה לערב: ראתה דם גם בשלישי בין ביומו בין בלילו הרי זה יום אחד טהור וזבה גדולה וצריכה לספור שבעת ימים טהורים בלא דם שנאמר וספרה לה שבעת ימי ואחר תטהר וטובלת ביום השביעי אה הנזח החמה והרי היא מותרת לבעלה לערב וביום השמיני מביאה קרבנה שתי תורים או שני בני זונה: זבה קטנה שטבלה בלילה של יום השמור או זבה גדולה שטבלה בלילה שביעי באו לא טבלה והרי היא כנגד שטבלה בתו שבעה: הבא על זבה גדולה ביו שביעי של הפירה אה שטבלה או על זבה קטנה ביום השמור אחר שטבלה פטור מן הכרת בין שטבלה בזמן הראוי לטבילתה טהורה ולאשה זו יהיה לה תרבות רעה שהרי בעילתה ומועדי תלויין כיצד הן תלויין אם נשלם היום אחר הטבילה ולא ראת דם הרי כל שנעשה בו אחר טבילתה טהור ובעילתה אחר הטבילה אין חייבין עלי' כלום ואם ראתה דם ביום זה אחר שטבלה נמצאת זבה למפרע וכל למפרע טמא והיא ובעלה חייבין בקרבן וליכך היא אסור לבעלה עד לערב שלא תביא עצמה לירי ספק זבה שספר ששת ימים נקיים ובשביעי ראת דם אפי' סמוך לשקיעת החמה סותרת הכל וחוזרת למנות מאחר היום הטמא שבעה ימים נקיים: פלט שכבת זרע בתוך ימי הסניף סותר יום אחד מפני שהיא בזב שרא קרי שסותר יום אחד ראת דם בעשירי מימי זבתה ובאחד עשר דבשתי עשר אעפ"י שראת נ' ימים זה אחר זה אינה זבה גדולה אלא יצאת מזיבות קטנה לנדה שיום שני עשרימחלת נדרתה והרוא' בימי נדרתה אינה זבה בזמן שבארנו ומה הוא זה שכתוב בתורה או כי תזוב על נדרתה שאם ראת שלשה ימים סמוך לנדרתה חרי זו זבה כגון שראת בשמיני לנדרתה ובתשיעי ובעשירי שהן ראשון ושני ושלישי מהאחד עשר יום שהן ימי זבתה ראת

מגדל עז
אשה שראתה דם בימי זבת יום אחד בלבד או שני ימים זה אחוזה נקרא זבה קטנה ונקראת שומרת יום כנגד יום ואם ראת שלש ימים זה אחר זה קרי זה זבה גמורה והיא הנקראת זבה גדולה ונקראת זבה סתם שנאמר ואשה כי יזוב זוב רמה ימים רבים מעוטימים שנים רבים שלשה: אין בין זבה גדולה לזבת קטנה אלא ספור שבע והבאת קרבן שזבה גדולה צריכה לספור שבעת ימים נקיים וזבה קטנה אינה סופרת אלא יום אחד בלבד וזבה גדולה מביאה קרבן כשתטהר וזבה קטנה מביאה קרבן כשתטהר אבל לענין טומאה ואיסור ביאה שתיהן שוות: כיצד ראתה דם בימי זבת בין שראת בתחלת הלילה בין שראת בסוף היו הרי אותו היום כולו טמא וכו' אילו לא פסק הדרם מעת שראת עד שיקע החמץ ומשמרת כל הלילה ואם לא ראת כלו בלילה משכמת למחר וטובלת אח' שתגין החמה ומשמרת כל היום אם לא ראת כלום הרי זה יום אחד טהור כנגד היום הטמא והרי היא מותרת לבעלה לערב: ראתה דם גם ביום השני בין בלילה בין ביומו אחר שטבלה הרי היום השני טמא ומשמרת כל היום שלישי אם לא ראת משכמת למחר וטובלת אח' שתגין החמץ ומשמרת כל היום כולו אם לא ראת כלו הרי זה יום אחד טהור כנגד שני ימי הטמא ומותר לבעלה לערב: ראתה דם גם בשלישי בין ביומו בין בלילו הרי זה יום אחד טהור וזבה גדולה וצריכה לספור שבעת ימים טהורים בלא דם שנאמר וספרה לה שבעת ימי ואחר תטהר וטובלת ביום השביעי אה הנזח החמה והרי היא מותרת לבעלה לערב וביום השמיני מביאה קרבנה שתי תורים או שני בני זונה: זבה קטנה שטבלה בלילה של יום השמור או זבה גדולה שטבלה בלילה שביעי באו לא טבלה והרי היא כנגד שטבלה בתו שבעה: הבא על זבה גדולה ביו שביעי של הפירה אה שטבלה או על זבה קטנה ביום השמור אחר שטבלה פטור מן הכרת בין שטבלה בזמן הראוי לטבילתה טהורה ולאשה זו יהיה לה תרבות רעה שהרי בעילתה ומועדי תלויין כיצד הן תלויין אם נשלם היום אחר הטבילה ולא ראת דם הרי כל שנעשה בו אחר טבילתה טהור ובעילתה אחר הטבילה אין חייבין עלי' כלום ואם ראתה דם ביום זה אחר שטבלה נמצאת זבה למפרע וכל למפרע טמא והיא ובעלה חייבין בקרבן וליכך היא אסור לבעלה עד לערב שלא תביא עצמה לירי ספק זבה שספר ששת ימים נקיים ובשביעי ראת דם אפי' סמוך לשקיעת החמה סותרת הכל וחוזרת למנות מאחר היום הטמא שבעה ימים נקיים: פלט שכבת זרע בתוך ימי הסניף סותר יום אחד מפני שהיא בזב שרא קרי שסותר יום אחד ראת דם בעשירי מימי זבתה ובאחד עשר דבשתי עשר אעפ"י שראת נ' ימים זה אחר זה אינה זבה גדולה אלא יצאת מזיבות קטנה לנדה שיום שני עשרימחלת נדרתה והרוא' בימי נדרתה אינה זבה בזמן שבארנו ומה הוא זה שכתוב בתורה או כי תזוב על נדרתה שאם ראת שלשה ימים סמוך לנדרתה חרי זו זבה כגון שראת בשמיני לנדרתה ובתשיעי ובעשירי שהן ראשון ושני ושלישי מהאחד עשר יום שהן ימי זבתה ראת

מדל עוז

הלכות איסורי ביאה

מגיד משנה

ראתה דם באחד עשר יומיו וזכתה וטבלה לערב שקול ליל שני עשר ושמה מטתה ארבע שקים טמאה ובעלה טמא ועושה משכב ומושב אינן קייבין כרת מפני שאין יום אחד עשר מצטרף לשני עשר לבעול זבה הועילה לה טבילתה זה להטילה מן הקרבן פרק תיכונת עכל הספרים המטין

ראתה דם באחד עשר יומיו וזכתה וטבלה לערב שקול ליל שני עשר ושמה מטתה ארבע שקים טמאה ובעלה טמא ועושה משכב ומושב אינן קייבין כרת מפני שאין יום אחד עשר מצטרף לשני עשר לבעול זבה הועילה לה טבילתה זה להטילה מן הקרבן פרק תיכונת עכל הספרים המטין

ראתה דם באחד עשר יומיו וזכתה וטבלה לערב שקול ליל שני עשר ושמה מטתה ארבע שקים טמאה ובעלה טמא ועושה משכב ומושב אינן קייבין כרת מפני שאין יום אחד עשר מצטרף לשני עשר לבעול זבה הועילה לה טבילתה זה להטילה מן הקרבן פרק תיכונת עכל הספרים המטין

ראתה דם באחד עשר יומיו וזכתה וטבלה לערב שקול ליל שני עשר ושמה מטתה ארבע שקים טמאה ובעלה טמא ועושה משכב ומושב אינן קייבין כרת מפני שאין יום אחד עשר מצטרף לשני עשר לבעול זבה הועילה לה טבילתה זה להטילה מן הקרבן פרק תיכונת עכל הספרים המטין

וכן היה בספר החבור שראה ה הראב"ד ז"ל ועל כן כתב ראב"ד וקראוהו גרנרן וכרי שימור לאותו יום ואפי' לאחד ימי כדה ואם עבר עליה יום אחד קאי מתוך שבעת ימי כדה עולה לה לשימור אותו יום אחד עשר שראתה בו עכל: ואני אומר בדקתי בספר המונה לפני ז"ל

ובחתימתו והיה מתקן שאין יום יב מצטרף לז"ל וכן ז"ל דעתי לא כתקן כי אם ע"פ ז"ל כי מלשון ההלכה סוף כדה כך כלה דגמסי בדריית דאמרי ליה בית הלל לבית שמאי לא אם אמרתם כיו"א שכן יום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה תאמר ביום ז"ל שאין יום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה עכ"ל ואף על פי שבי' המשנה פירש כונו שהיה כתוב בתחלה אין לשון הביאור ראייה אבלו ללשון עיקר ההלכה שכבר כתבתי כמה פעמים שכל יכליתו שוכה לשון התלמוד ולכך קראו משנה תורה ואף כי לענין הדין הכל אחד ומה שכתב הראב"ד ז"ל תמה אפי' אם יבא מפיו

ראתה דם באחד עשר יומיו וזכתה וטבלה לערב שקול ליל שני עשר ושמה מטת' אף על פי שהיא טמא ובעלה טמא ועושה משכב ומושב אינם קייבין כרת מפני שאין יום אחד עשר מצטרף ליום שני עשר לעשו זבה הועילה לה טבילת ליל זה להצילה מן הקרבן: טבלה ביום שנים עשר אחר שתנץ החמה הרי זו אסור לבעלה עד לערב כדן כל זבה קטנ' ואם עבר ובעלה שניהן פטורין מכלום ואפי' ראתה דם אחר שבא עלי' בין שנים עשר אין בכך כלום שזה דם נדה הוא ואינו מצטרף ליום שלפניו: ראתה דם בסוף שבועי לנדה בין השמשות וראת בתשיעי ובעשירי הרי זו ספק זבה שמא ראייה ראשון בליל שמיני היתה ונמצאת שראת שלש ימים זה אחר זה בתחלת ימי זיבתה וכן אם ראתה דם בתשיעי ובעשירי מיום זה אחר זה בסוף יום אחד עשר בין השמשות הרי זו ספק זבה שמא ראייה אחרונה ביום אחד עשר היתה והרי ראת שלשה ימים זה אחר זה בימי זיבתה: נדה שברקה עצמה בתוך ימי נדתה ומצאה שפסק הדם ואפי' פסק בשני לנדה ושגגה או הוודה ולא ברקה עד לאח' נדתה ימים רבים ובשברקה מצאה טומאה אין אומ' שמא כל אותן הימי' היתה טמא' ותהיה זבה לא כל אותן הימים שלא ברקה בחזקת טהרה: ברקה עצמה ומצאה טמא אפי' ברקה בשביעי לנדה ובין השמשות לא ברקה עצמה כדי לפרוש מטומאת נדה לא המתני' ימים ואחר כך ברקה ומצאה טהור הרי זו ספק זבה ואם מצאה טמא הרי זו זבה וראית שכיון שבתחלה מצאה טמא ולבסוף טמא הרי זו בחזקת טהרה פסק ויום ראשון של נדה אף על פי שמצאה בו טהור הרי זו כמי שמצא טמא שיום ראשון כולו הוחזק המעיין פתוח: זבה

ראתה דם באחד עשר יומיו וזכתה וטבלה לערב שקול ליל שני עשר ושמה מטתה ארבע שקים טמאה ובעלה טמא ועושה משכב ומושב אינן קייבין כרת מפני שאין יום אחד עשר מצטרף לשני עשר לבעול זבה הועילה לה טבילתה זה להטילה מן הקרבן פרק תיכונת עכל הספרים המטין

נדה אומרי בגי' כ"ב בגי' כ"ג וראשון לא שאלו ועשיתו אלו אלא אנו כולנו לזו חזקת עומדת הדין וכו' וכו' פסק ראשון עמי הוה ל' דפסק פסק הל' י' א' א' א' א' א' לנדה היום המעלה

שהרי משנה שלימה היא פתיחותה ולא כאמר גרנרן על רישא אלא על טבלה ביום שלאחריו כדסי'א וכך היא סמיה שם הרואה דם יום אחד וטבלה לערב ושמה בית שמאי אומרים מטמאין משכב ומושב וחייבין בקרבן ובית הלל פטורין מן הקרבן טבלה ביום שלאחריו ושמה וזאת כן דאתה בית שמאי מטמאין משכב ומושב ופטורים מן הקרבן ובית הלל אומרים הרי זה גרנרן עכ' והכי כמי איתא בגמרא: טבלה ביום שנים עשר עד מצטרף ליום שלפניו דף כנ"ד פרק תיכונת: ראתה דם בסוף שבועי עד בימי זיבתה סוף פרק בא סימן: דף ס"ה ה' כדה שברקה עצמה עד ועליו למי הספירה פרק תיכונת: כל

ראתה דם באחד עשר יומיו וזכתה וטבלה לערב שקול ליל שני עשר ושמה מטתה ארבע שקים טמאה ובעלה טמא ועושה משכב ומושב אינן קייבין כרת מפני שאין יום אחד עשר מצטרף לשני עשר לבעול זבה הועילה לה טבילתה זה להטילה מן הקרבן פרק תיכונת עכל הספרים המטין

ובשביעי לנדה סוף כדה ותחלת זבה וביאור זה מוכן בדברי רבנו: נדה שברקה עצמה בתוך ימי כדתה משכה בפתיחותה ונכחם אומרי' אפילו בשנים לנדה בדקה ומצאה טהור ובין השמשות של שביעי לא הפרישה ואחר הימים בדקה ומצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה פירוש ימים שבתים וכן טבלה בליל שמיני לנדה או אפילו לא טבלה הרי היא בחזקת טהרה לענין שאינה מוחזקת לזבה כיון שברקה ומצאה טהור בנת לה כדבד יקה ראשון יום חילוף כסחאות כזה בספרי רבנו ומומה שכתבתי בתבאר הנסחא: ברקה ומצאה טמא ובין השמשות לא הפרישה ולאחר ימים בדקה ומצאה טמא וזכה ודאי ולני אמר זכה ספק רב אמר זכה ודאי כיון דמעיקרא טמא והשתא נמי טמא ודאי זכה היא ולני אמר זכה ספק אומר פסק בימי זיבתה ומצאה טהור בין בדקה ומצאה טמא הרי זו זבה ספק עכ' ורבנו פסק כרב ומתבאר במה שכתבתי דלא פליג רב אלא בדקה ומצאה טמא אכל בדקה ומצאה טהור מודה הוא ללני שאינה זבה ודאי אלא ספק: ויום ראשון של כדה וכו' והו' סתם המשנה שהזכרתי למעלה אפילו בשנים לנדה כדאשון לא וזהו שאמרנו בגמרא ובראשון מי איכא למאן דאמר אין והתביא אמר רבי שלתי את רבי יוסי ורבי שמעון כדה שברקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאה טהור ובין השמשות לא הפרישה ולאחר ימים בדקה ומצאה טמא מהו אמרו לו הרי זו בחזקת טהרה וראשון לא שאלתי וטעמתי שלא שאלתי שאם שאלתי היו מטהרין אטו בכלהו לאו בחזקת טומאה הוה קיימ' וכיון דפסק פסק ראשון נמי הואיל ופסק פסק ומעיקר שלא של סבר הואיל והחזק מעיין פתוח עכ' בגמרא ודעת רבנו דכיון דסתם מתנייתין הוא דוקא בשנים ותלמודא מתמה בראשון מי איכא למאן דאמר קיימ' לן דבראשון לן ויש אומרים דאפילו בראשון נמי דרבי דסתם מתנייתין בשנים איהו גופיה אמר שאם שאלתי בראשון היו מטהרין ואף על פי שאין לנו עכשיו כדה וזכה הארכתי בזה משום דנפקא מינה לדירן וזהו הדין הבדיקה והספירה ובלשון הרמב"ן ז"ל כך היא בודקת עצמה יפה יפה ואם פסק הדם יפה מתחלת לספור מיום המחרת אפילו ראתה בשחרית ואחר כך בדקה עצמה והרי פסק איכה כריכה בדקה אחרת כל היום ואין חוששין שמה חזרה וראתה בלילה אובין השמשות אלא למחר מתחלת לספור שבעה ימים נקיים ראתה בזמן הזה יום א' בשחרית ופסקה בו ביום איכה מונה מיום המחרת עד שתחזור לבדוק ויהיו ידיה בין שניהם כל בין השמשות שחזקת היום הראשון כלו טמא שהחזק מעין פתוח ודמים חוזרין לה אף על פי שפסקה בשחרית ויש מקל בדבר מכיון שברקה ופסק הדם ולאחר זמן מצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה לא בדקה עצמה ביום ההפסקה ובדקה לאחר שנים וימים ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה אף על פי שכתבתי

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה קדושה שבו

לידתה וימי כדתה וכו' מה שכתב רבנו בימי לידתה ברור הוא שהדין כן דבשאיכה רואה כבר נתבאר שהן עולין וכברא דאמר הכין וכדנראה בהן איכה
 סומרת כל המין כאותה שאמרנו בפולטת שכתב זרע דמאי דכתיב ואחר תעקר אחר אחד לכלן הוא שלא תהא טומאת זיבה מפסק ביניהם וכן משמע
 בסוגיא גבי פליגתא דאביי ורבא וכן כתבו מן המפרשים ז"ל אבל מה שכתב בימי כדתה הוסיפו ומומה שאמרנו עליו כן סימן אמרנו בר אהבה זאת אומרת ימי
 כדתה שאין רואה בהן עולין לה לספירת זיבתה ומשמע שהן שנין לימי לידתה וסוכר רבנו דלכפירת זבה גדולה קאמר ויבאו לו מזה שני דברים מתמיקים

האחד שהיא ככנסת בימי כדיות
 אע"פ שלא ספרה שבעה לימי זיבה
 טרחתה כיון שכל אחד עשר יום
 חוזרת לפתח כדתה והשני שבוין
 שחזרה לפתח כדתה אין מוכר
 שהיו שבעה רזופים לפי שאין
 ראית הקדה סומרת כל המין
 דומיא דליל וכל זה מתבאר ממה
 שכתב כאן וכבר כתבתי לה שאין
 הדבר כן ושאי האטה חזרת לימי
 כדיות עד שיעברו ז' נקיים לספול
 זיבה וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל ומה
 שאמרנו ימי כדתה שאינה רואה
 בהן עולין לה לספירת זיבתה ל"ל
 לספירת זבה קטנה כגון טרחתה
 עשירי ולא נעל זה כאמר סע בנמ
 אבל לזכה גדולה דבר שאי אפשר
 הוא שאינה חוזרת לפתח כדיות
 עד שיעברו עליה ז' נקיים רזופים
 וכן מוכיח בפכחות כותים בהיא
 דאמרינן דנין אפשר משאל כך
 הוכיח הרמב"ם ז"ל ועיניך:

ימי לידתה וימי כדתה אם לא
 ראת בהן דם הרי או עולין לה
 לספירת שבעת ימי נקיים ואם
 ראת בהן דם אין עולין לה ימי
 הראייה ולא סותרין כל הימים
 לא משלמת על הימי' שספרה
 כשיפסק הדם שאי סותר הכל
 אלא ראית של זוב אבל אלו
 סותרין יומין בלבד: מאחר
 שתבין כל העיקרים שבארנו
 נתבאר לך מה שאמרנו חכמים
 שאיפשר שתרא האשה דם מן
 המקור יום אחד יום מארה ויד
 יום ולא תהיה זבה כיצד שנים
 לפני נדתה ושבועה ימי נדתה
 ושנים לאחר ימי נדתה וארבע
 עשר קושי ושמונים של נקבה
 ושבעה ימי נדה ושני' אחר ימי
 נדה היא למדת שכל דם
 שתראה האשה אחר מלאות הווא
 תחלת נדתה ואין משניחין על וסתות שמקודם לפיכך הרואה דם בסוף
 יום מלאות בין השמשות הרי זו ספק נדה שמא בלילה ראתה הדם שהיא תחלת ימי נדתה: כבר בארנו
 שהנדה שראת דם כל שבעה מותרת לשמש בליל שמיני אחר שתטבול וזבה קטנה משמרת יום אחד טהור
 וטובלת ומותרת לשמש לערב וזבה גדולה סופרת שבעה ימים נקיים וטובלת ומותרת לשמש בליל שמיני
 ואין בין זמן נדה לילה אחד עשר יום בלבד וזאתוהא האחר עשר תהיה זבה קטנה או גדולה וזאתוהא
 שתהיה זוכר כל אלו העיקרים ותבאר לך זה שאמרנו חכמים האשה שהחזקה כל ימיה יום תראה דם ויום לא
 תראה בתחלה משמשת בליל שמיני ובין שמיני שהוא יום אחד אחר ימי נדתה ומשמשת בכל שמנה עשר
 יום ארבע לילות בלבד ואינה יכולה לשמש בימים שיום טהור הוא ששבע לילות הטמא לפי אם היתה רואה
 הדם בכל יום טמא מתחלת הלילה אינה משמשת אלא בשמיני בלבד שהוא יום אחד אחר ימי נדתה והיתה
 רואה שני ימים טמאין ושני ימים טהורים משמשת בשמיני ושמיני עשר ובששה עשר וביום עשרים היתה
 רואה שלשה ימים טמאין ושלושה טהורין משמשת שני ימים טהורים מהשלושה טהורין שאחר ימי נדתה שהאחר
 מהן שמור לשנים הטמאין הסמוכים לנדתה ושוב אינה משמשת לעולם שהרי החזקה זבה גדולה ואין לה
 שבעת ימים נקיים היתה רואה ארבעה ימים טמאין וארבע ימי טהורין משמשת יום אחד שאחר נדתה ושוב
 אינה משמשת לעולם: היתה רואה חמשה ימים טמאין וחמשה ימים טהורים משמשת השלושה הסמוכים
 לנדתה ושוב אינה משמשת לעולם: היתה רואה ששה ימים טמאין וששה ימים טהורין משמשת בחמשה
 ימים הסמוכים לנדתה תחלה ושוב אינה משמשת לעולם: היתה רואה שבעה טמאין ושבעה טהורין משמשת
 השבוע הראשון הטהור הסמוך לנדתה ויבא אחריו שבוע טמא תקבע בו זכה והשבוע הטהור שיבא אחריו
 לספירה ואסרה לשמש בו נמצאת שלא שמש מטתה בארבעה שבועות אלא שבוע אחד וכל ימיה
 משמשת שמנה עשר יום בכל שמנה עשר שבועות כיצד שבועה חמישי הרי היא זבה שבוע ששי שהיא
 בו טהורה לספירה שבוע שביעי זבה שבוע שמיני לספירה ושבוע תשיעי שהיא רואה בו חמשה ימים כמנו
 מימי נדה ושנים מתחלת ימי זבה משמרת יום אחד מן השבוע העשירי הטהור ומשמשת ששה שבוע אחד
 עשר שהיא רואה בו שנים מסוף ימי זבה וחמשה מתחלת ימי נדה ומשמשת חמשה ימים משבוע שני עשר
 הטהור שבוע יב' זבה ושבוע ארבעה עשר לספירה וכן שבוע חמשה עשר זבה שבוע ששה עשר לספירה
 ושבוע שבעה עשר זבה ושבוע שמנה עשר לספירה וסופרת על דרך זו לעולם נמצאת אומר שכל שמנדה
 עשר שבועות משמשת שמנה עשר יום ואילו לא אירע לה חוליה זה והיתה שבוע נדה ואחר עשר יום טהורה
 היתה משמשת בכל השמנה עשר שבועות אחד עשר שבועות שהן שבעה ושבעים יום וזמן שהיא רואה שבוע
 טמא ושבוע טהור משמשת שמנה עשר יום שהם כמו רביעי הימי וזו היא שאמרנו חכמי משמשת רביעי ימיה:
 היתה

ומאחר שתהיה זוכר וכו' אם בריתא יום אחד טמא יום אחד טהור משמשת כל ימיה שמיני ולינו עמו וארבעה לילות מתוך זה יום פירוש ליל יא ויב וטו ויז
 ורשי ז"ל פירשו ליל תשיעי שבוין שאינה רואה מבערב הרי היא מותרת לשמש בליל תשיעי ודאי: לפיכך אם היתה רואה דם בכל יום
 טמא וכו' אם בריתא: היתה רואה שני ימים וכו' בריתא הנזכרת וענין אליו המכונים מנאמר: היתה רואה שבעה ימים וכל שש שבעה ימים
 טמאין ושבעה ימים טהורין משמשת רביעי ימיה מתוך עשרים ושמונה יום וראש היום נדה מתוך כ"ח יום
 היה מפרש מתוך כ"ח יום יליים הראשונים בכל זה שבועות לפי שיטתו והיה דוחק בפי' כמו שהיה כדחק לפי נדסתו בביאור משמשת טו מתוך מ"ח יום שיתבאר בסמוך
 ומפני שהוא סבור שלעולם היא סופרת ז"ל הוא הוכרח לידחק בביאור זה ולאמר שלל משמשת רביעי הימים שהיתה משמשת אם לא אירע לה חוליה אלא שהיתה רואה
 בזמן כדיות ופסקה בימי זיבה וכתב חשבון זה שבועות לפי שידוע שאחר זה שבועות חוזרת היא לאותו חשבון ממש מ"ח שבועות ל"ח שבועות ז' הקפיד מ"ח ימים
 ז"ל ש"ח יום שהיא משמשת אינן רביעי שלם מע"ז שהיתה משמשת אם לא אירע לה חוליה זה לא חשו חכמים לומר רביעי ימיה אף על פי שחסר יום אחד זהו דענו
 ז"ל וזה באמת באור דחוק מאד ולפי שיטת הרמב"ם ז"ל הדבר מנאמר שלעולם אינה חוזרת לפתח כדיות עד שיעברו ז' נקיים של זיבה כמנא שכתב ל"ח היא חוזרת
 לפתח כדיות לפי שהשבוע הרביעי שהיא טהורה הוא לספירת השלישי שהיתה בו זכה ומנא שהיא משמשת לעולם השביעי השני מכל ל' שבועות והנה פשוט הבריתא
 משמשת רביעי ימיה מתוך עשרים ושמונה יום שכל כ"ח וכו' היא משמשת כן וזה ברור:

כבר ביארנו שהנדה שראת דם כל שבעה מותרת לשמש בליל שמיני אחר שתטבול וזבה קטנה משמרת יום אחד טהור
 וטובלת ומותרת לשמש לערב וזבה גדולה סופרת שבעה ימים נקיים וטובלת ומותרת לשמש בליל שמיני
 ואין בין זמן נדה לילה אחד עשר יום בלבד וזאתוהא האחר עשר תהיה זבה קטנה או גדולה וזאתוהא
 שתהיה זוכר כל אלו העיקרים ותבאר לך זה שאמרנו חכמים האשה שהחזקה כל ימיה יום תראה דם ויום לא
 תראה בתחלה משמשת בליל שמיני ובין שמיני שהוא יום אחד אחר ימי נדתה ומשמשת בכל שמנה עשר
 יום ארבע לילות בלבד ואינה יכולה לשמש בימים שיום טהור הוא ששבע לילות הטמא לפי אם היתה רואה
 הדם בכל יום טמא מתחלת הלילה אינה משמשת אלא בשמיני בלבד שהוא יום אחד אחר ימי נדתה והיתה
 רואה שני ימים טמאין ושני ימים טהורים משמשת בשמיני ושמיני עשר ובששה עשר וביום עשרים היתה
 רואה שלשה ימים טמאין ושלושה טהורין משמשת שני ימים טהורים מהשלושה טהורין שאחר ימי נדתה שהאחר
 מהן שמור לשנים הטמאין הסמוכים לנדתה ושוב אינה משמשת לעולם שהרי החזקה זבה גדולה ואין לה
 שבעת ימים נקיים היתה רואה ארבעה ימים טמאין וארבע ימי טהורין משמשת יום אחד שאחר נדתה ושוב
 אינה משמשת לעולם: היתה רואה חמשה ימים טמאין וחמשה ימים טהורים משמשת השלושה הסמוכים
 לנדתה ושוב אינה משמשת לעולם: היתה רואה ששה ימים טמאין וששה ימים טהורין משמשת בחמשה
 ימים הסמוכים לנדתה תחלה ושוב אינה משמשת לעולם: היתה רואה שבעה טמאין ושבעה טהורין משמשת
 השבוע הראשון הטהור הסמוך לנדתה ויבא אחריו שבוע טמא תקבע בו זכה והשבוע הטהור שיבא אחריו
 לספירה ואסרה לשמש בו נמצאת שלא שמש מטתה בארבעה שבועות אלא שבוע אחד וכל ימיה
 משמשת שמנה עשר יום בכל שמנה עשר שבועות כיצד שבועה חמישי הרי היא זבה שבוע ששי שהיא
 בו טהורה לספירה שבוע שביעי זבה שבוע שמיני לספירה ושבוע תשיעי שהיא רואה בו חמשה ימים כמנו
 מימי נדה ושנים מתחלת ימי זבה משמרת יום אחד מן השבוע העשירי הטהור ומשמשת ששה שבוע אחד
 עשר שהיא רואה בו שנים מסוף ימי זבה וחמשה מתחלת ימי נדה ומשמשת חמשה ימים משבוע שני עשר
 הטהור שבוע יב' זבה ושבוע ארבעה עשר לספירה וכן שבוע חמשה עשר זבה שבוע ששה עשר לספירה
 ושבוע שבעה עשר זבה ושבוע שמנה עשר לספירה וסופרת על דרך זו לעולם נמצאת אומר שכל שמנדה
 עשר שבועות משמשת שמנה עשר יום ואילו לא אירע לה חוליה זה והיתה שבוע נדה ואחר עשר יום טהורה
 היתה משמשת בכל השמנה עשר שבועות אחד עשר שבועות שהן שבעה ושבעים יום וזמן שהיא רואה שבוע
 טמא ושבוע טהור משמשת שמנה עשר יום שהם כמו רביעי הימי וזו היא שאמרנו חכמי משמשת רביעי ימיה:
 היתה

ומאחר שתהיה זוכר וכו' אם בריתא יום אחד טמא יום אחד טהור משמשת כל ימיה שמיני ולינו עמו וארבעה לילות מתוך זה יום פירוש ליל יא ויב וטו ויז
 ורשי ז"ל פירשו ליל תשיעי שבוין שאינה רואה מבערב הרי היא מותרת לשמש בליל תשיעי ודאי: לפיכך אם היתה רואה דם בכל יום
 טמא וכו' אם בריתא: היתה רואה שני ימים וכו' בריתא הנזכרת וענין אליו המכונים מנאמר: היתה רואה שבעה ימים וכל שש שבעה ימים
 טמאין ושבעה ימים טהורין משמשת רביעי ימיה מתוך עשרים ושמונה יום וראש היום נדה מתוך כ"ח יום
 היה מפרש מתוך כ"ח יום יליים הראשונים בכל זה שבועות לפי שיטתו והיה דוחק בפי' כמו שהיה כדחק לפי נדסתו בביאור משמשת טו מתוך מ"ח יום שיתבאר בסמוך
 ומפני שהוא סבור שלעולם היא סופרת ז"ל הוא הוכרח לידחק בביאור זה ולאמר שלל משמשת רביעי הימים שהיתה משמשת אם לא אירע לה חוליה אלא שהיתה רואה
 בזמן כדיות ופסקה בימי זיבה וכתב חשבון זה שבועות לפי שידוע שאחר זה שבועות חוזרת היא לאותו חשבון ממש מ"ח שבועות ל"ח שבועות ז' הקפיד מ"ח ימים
 ז"ל ש"ח יום שהיא משמשת אינן רביעי שלם מע"ז שהיתה משמשת אם לא אירע לה חוליה זה לא חשו חכמים לומר רביעי ימיה אף על פי שחסר יום אחד זהו דענו
 ז"ל וזה באמת באור דחוק מאד ולפי שיטת הרמב"ם ז"ל הדבר מנאמר שלעולם אינה חוזרת לפתח כדיות עד שיעברו ז' נקיים של זיבה כמנא שכתב ל"ח היא חוזרת
 לפתח כדיות לפי שהשבוע הרביעי שהיא טהורה הוא לספירת השלישי שהיתה בו זכה ומנא שהיא משמשת לעולם השביעי השני מכל ל' שבועות והנה פשוט הבריתא
 משמשת רביעי ימיה מתוך עשרים ושמונה יום שכל כ"ח וכו' היא משמשת כן וזה ברור:

היה ל' רב' וכו' משמע
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'

כל וסת שנקבע ממח אונס וכו' ופ' אומר רב הונא קפצ' וראתה קפנה וראת' קפנה וראתה קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

כל וסת שנקבע עד שמפני האונס ראתה כוף פר' קמא דכדה: קפנה וראתה קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

כדי דאי קבע לא קבעה מיחא מהא חישי כיון שאירע ג' ומכאן כלמד לאשה הרואה דם כשעושה זכיה ואם קבעה וסת לימים ולקפינות או לעשיית זכיה או שאר אונס קובעת לה וסת לימים ולאונס מהר' עכ':

כל וסת שנקבע ממח אונס אפילו ראת בו כמה פעמים אינו וסת שמפני האונס ראתה קפנה וראתה קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

ראת בו כמה פעמים אינו וסת שמפני האונס ראתה קפנה וראתה קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

ראת בו כמה פעמים אינו וסת שמפני האונס ראתה קפנה וראתה קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

א"א בלבושין יש בכאן ואינם על פי הגמ' עכ': אבל במקתה הספרים כתוב כן קפנה וראתה קפנה וראתה

ראת בו כמה פעמים אינו וסת שמפני האונס ראתה קפנה וראתה קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

א"א בלבושין יש בכאן ואינם על פי הגמ' עכ': אבל במקתה הספרים כתוב כן קפנה וראתה קפנה וראתה

קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

קפנה וסת למאי אלימא לימים הא כל יומא דלא קפנה לא חזאי לא לקפינות והתביא כל שתקבענה ממח אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל ותידעו לא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפינות ל

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה קדושה שכח

בדקה ומצאתה טמא טהור טהור ומצאתה טהור טמא מוכי טמא טהור כד נחמין כד יצחק בוסתות קא מיטלני מר סבר וסתות דאורייתא סבר וסתות דרבנן והביאו שם בריתא דקתני הריאה דס מחמת מכה אפילו בתוך ימי כדתה טהורה דברי רשבנא דבי אומר אס יש לה וסת חושש לוסתה ואסיקו דכע ואפי רשבנא סל וסתות דרבנן והלא במקור מקומו טמא קא מיטלני רשבנא דכע טמא דאורייתא דרך מקור ואמ ליה דבי אי חיישת לוסת אשה כמי טמא אי לא חיישת לוסת מקור מקומו טהור ופליגי זל דבי בא להקל על דברייהו והכי קאמר אס יש לה וסת כלומו אס אתה אומי לטמא מוכי וסתה מושעת לוסתה כלומו יש לך לטמא

מגדל עזו

בזרקת ענימה עד מותרות לכעליהן פלוק כל היד: כל אשה דף יג טענת כל עד סוף הכרך מסכת בערכין פלוק אין בערכין: דף ס

פרק השיעי

אינן האשה מתטמאה עד כמו שביארנו ריש פ' הרואה כתם: ומדברי סופרים כל דף כג עד לפנים כבשרה פ' קמא דכדק דף ה גריש פלוק הרואה כתם: וטומאה דף כט זו בספק טמא כתם זה מדם החדר כל ריש פרק הרואה כתם: וכן מדברי סופרים שכל הרואה כולו או עד שמצאה הכתם ריש פק דכדק גריש מוסכת עדויות: וכל הרואה כתם וכל עד ונתקלקלה וסתה פרק קמא דכדק: הרואה

הסומא בורקת עצמה ומראה לחברתה אבל החרשת והשוטה צריכות פקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות ואח כד יהיו מותרות לבעליהן: כל אשה שטעת ולא ידעה ערש וסתה וראתה דם חוששת לזיבות לפיכך אס ראתה יום אחד או שנים יושבת תשלוש שבועה שמא דם זרה בימי נדתה היא ואס ראת שלשה ימים סופרת שבועה ימים נקיים שמא בימי זיבתה היא עומדת וכיצד היא עושה לתקן וסתה ולידע אס היא זכרה וראית או ספק זכרה ולידע ימי זיבתה הכל לפי ימים שתראה בהן כיצד ראת יום אחד או שנים משלמת עליהן השבועה ותתחיל לבנות האחד עשר יום מאחר השבועה ראת שלשה ימים הרי זו ספק זכרה שמא יום אחד מהן קודם נדתה ושנים מתחלת הנדה וכן אס ראת ארבעה שמא שנים קודם הנדה ושנים מתחלת הנדה ויושבת חמשה תשלוש ימי נדה ואחד עשר ימי זיבה אחר החמשה וכן אס ראת שלשה ימים הרי זו ספק זבה שמא שנים קודם ימי נדה ושבועה של נדה ומתחלת למנות אחד עשר יום מאחר התשעה שספק הדם וכן אס ראת אחד עשר יום הרי זו ספק זבה שמא שנים קודם הנדה ושבועה של נדה ושני של אחר הנדה ונשאר לה מימי זיבתה תשערה ראת שנים עשר יום הרי זו זבה ודאירת שאפילו היו מהן שנים לפני הנדה ושבועה של נדה הרי שלשה לאחר הנדה וישאר לה מימי זיבתה שמונה וכן אס ראת שלשה עשר יום ישאר לה מימי זיבתה שבועה והן ימי הספירה משכה בראיית הדם אפילו ראת אף יום כשיפסוק הדם סופרת שבועת ימים נקיים ואחר השבועה יתחילו ימי הנדה לזו שטעת הנדה למדת שכל הטועה אינה מונה משיפסוק הדם פחות משבועה ולא יתר על שבועה עשר ויבואו ימי נדתה כיצד ראת יום אחד ופסק הדם מונה שבועה עשר ששה לתשלוש נדתה ואחד עשר ימי זיבתה ויבואו ימי נדתה ואס ראת ג' עשר או יתר מונה שבועה משיפסוק הדם ויבואו ימי נדתה כמו שבארנו

הסומא בורקת עצמה ומראה לחברתה אבל החרשת והשוטה צריכות פקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות ואח כד יהיו מותרות לבעליהן: כל אשה שטעת ולא ידעה ערש וסתה וראתה דם חוששת לזיבות לפיכך אס ראתה יום אחד או שנים יושבת תשלוש שבועה שמא דם זרה בימי נדתה היא ואס ראת שלשה ימים סופרת שבועה ימים נקיים שמא בימי זיבתה היא עומדת וכיצד היא עושה לתקן וסתה ולידע אס היא זכרה וראית או ספק זכרה ולידע ימי זיבתה הכל לפי ימים שתראה בהן כיצד ראת יום אחד או שנים משלמת עליהן השבועה ותתחיל לבנות האחד עשר יום מאחר השבועה ראת שלשה ימים הרי זו ספק זכרה שמא יום אחד מהן קודם נדתה ושנים מתחלת הנדה וכן אס ראת ארבעה שמא שנים קודם הנדה ושנים מתחלת הנדה ויושבת חמשה תשלוש ימי נדה ואחד עשר ימי זיבה אחר החמשה וכן אס ראת שלשה ימים הרי זו ספק זבה שמא שנים קודם ימי נדה ושבועה של נדה ומתחלת למנות אחד עשר יום מאחר התשעה שספק הדם וכן אס ראת אחד עשר יום הרי זו ספק זבה שמא שנים קודם הנדה ושבועה של נדה ושני של אחר הנדה ונשאר לה מימי זיבתה תשערה ראת שנים עשר יום הרי זו זבה ודאירת שאפילו היו מהן שנים לפני הנדה ושבועה של נדה הרי שלשה לאחר הנדה וישאר לה מימי זיבתה שמונה וכן אס ראת שלשה עשר יום ישאר לה מימי זיבתה שבועה והן ימי הספירה משכה בראיית הדם אפילו ראת אף יום כשיפסוק הדם סופרת שבועת ימים נקיים ואחר השבועה יתחילו ימי הנדה לזו שטעת הנדה למדת שכל הטועה אינה מונה משיפסוק הדם פחות משבועה ולא יתר על שבועה עשר ויבואו ימי נדתה כיצד ראת יום אחד ופסק הדם מונה שבועה עשר ששה לתשלוש נדתה ואחד עשר ימי זיבתה ויבואו ימי נדתה ואס ראת ג' עשר או יתר מונה שבועה משיפסוק הדם ויבואו ימי נדתה כמו שבארנו

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה קדושה שכח

פרק השיעי

אינן האשה מתטמאה מן התורה בנדה או בזיבה עד שתרגיש ותראה דם ויצא כבושרה כמו שבארנו ותהיה טמאה מעת שתראה ולהבא בלבד ואס לא הרגישה וברקה ומצא הדם לפניו בפרודור הרי זו בהקוה שבא בהרגישה כמו שבארנו ומדברי סופרים שכל הרואה כתם רם על בשרה או על בגדיה אף על פי שלא הרגישה אף על פי שברקה עצמה ולא מצאה דם הרי זו טמאה וכל הרואה דם לפניו בבשרה וטומאה זו בספק שמא כתם זה מדם החדר בא: וכן מדברי סופרים שכל הרואה דם בלא עת וסתה וכל הרואה כתם טמאה למפרע עד עשרים וארבע שעות ואס בדרה בתוך זמן זה ומצאה טהור טמאה למפרע עד זמן בדיקה ואף על פי שהיא טמאה למפרע מדבריהן אינה מטמא את בועלה למפרע כמו שבארנו ואינה מונה לנדתה או לכתמה אלא מעת שראתה הדם או שמצאה הכתם וכל הרואה כתם הרי זו מקולקלת שמא מן החדר בא ונתקלקלה וסתה: הרואה

אינן האשה מתטמאה מן התורה בנדה או בזיבה עד שתרגיש ותראה דם ויצא כבושרה כמו שבארנו ותהיה טמאה מעת שתראה ולהבא בלבד ואס לא הרגישה וברקה ומצא הדם לפניו בפרודור הרי זו בהקוה שבא בהרגישה כמו שבארנו ומדברי סופרים שכל הרואה כתם רם על בשרה או על בגדיה אף על פי שלא הרגישה אף על פי שברקה עצמה ולא מצאה דם הרי זו טמאה וכל הרואה דם לפניו בבשרה וטומאה זו בספק שמא כתם זה מדם החדר בא: וכן מדברי סופרים שכל הרואה דם בלא עת וסתה וכל הרואה כתם טמאה למפרע עד עשרים וארבע שעות ואס בדרה בתוך זמן זה ומצאה טהור טמאה למפרע עד זמן בדיקה ואף על פי שהיא טמאה למפרע מדבריהן אינה מטמא את בועלה למפרע כמו שבארנו ואינה מונה לנדתה או לכתמה אלא מעת שראתה הדם או שמצאה הכתם וכל הרואה כתם הרי זו מקולקלת שמא מן החדר בא ונתקלקלה וסתה: הרואה

אינן האשה מתטמאה מן התורה בנדה או בזיבה עד שתרגיש ותראה דם ויצא כבושרה כמו שבארנו ותהיה טמאה מעת שתראה ולהבא בלבד ואס לא הרגישה וברקה ומצא הדם לפניו בפרודור הרי זו בהקוה שבא בהרגישה כמו שבארנו ומדברי סופרים שכל הרואה כתם רם על בשרה או על בגדיה אף על פי שלא הרגישה אף על פי שברקה עצמה ולא מצאה דם הרי זו טמאה וכל הרואה דם לפניו בבשרה וטומאה זו בספק שמא כתם זה מדם החדר בא: וכן מדברי סופרים שכל הרואה דם בלא עת וסתה וכל הרואה כתם טמאה למפרע עד עשרים וארבע שעות ואס בדרה בתוך זמן זה ומצאה טהור טמאה למפרע עד זמן בדיקה ואף על פי שהיא טמאה למפרע מדבריהן אינה מטמא את בועלה למפרע כמו שבארנו ואינה מונה לנדתה או לכתמה אלא מעת שראתה הדם או שמצאה הכתם וכל הרואה כתם הרי זו מקולקלת שמא מן החדר בא ונתקלקלה וסתה: הרואה

אינן האשה מתטמאה מן התורה בנדה או בזיבה עד שתרגיש ותראה דם ויצא כבושרה כמו שבארנו ותהיה טמאה מעת שתראה ולהבא בלבד ואס לא הרגישה וברקה ומצא הדם לפניו בפרודור הרי זו בהקוה שבא בהרגישה כמו שבארנו ומדברי סופרים שכל הרואה כתם רם על בשרה או על בגדיה אף על פי שלא הרגישה אף על פי שברקה עצמה ולא מצאה דם הרי זו טמאה וכל הרואה דם לפניו בבשרה וטומאה זו בספק שמא כתם זה מדם החדר בא: וכן מדברי סופרים שכל הרואה דם בלא עת וסתה וכל הרואה כתם טמאה למפרע עד עשרים וארבע שעות ואס בדרה בתוך זמן זה ומצאה טהור טמאה למפרע עד זמן בדיקה ואף על פי שהיא טמאה למפרע מדבריהן אינה מטמא את בועלה למפרע כמו שבארנו ואינה מונה לנדתה או לכתמה אלא מעת שראתה הדם או שמצאה הכתם וכל הרואה כתם הרי זו מקולקלת שמא מן החדר בא ונתקלקלה וסתה: הרואה

פרק השיעי אינן האשה מתטמאה מן התורה בנדה או בזיבה עד שתרגיש ותראה דם ויצא כבושרה כמו שבארנו ותהיה טמאה מעת שתראה ולהבא בלבד ואס לא הרגישה וברקה ומצא הדם לפניו בפרודור הרי זו בהקוה שבא בהרגישה כמו שבארנו ומדברי סופרים שכל הרואה כתם רם על בשרה או על בגדיה אף על פי שלא הרגישה אף על פי שברקה עצמה ולא מצאה דם הרי זו טמאה וכל הרואה דם לפניו בבשרה וטומאה זו בספק שמא כתם זה מדם החדר בא: וכן מדברי סופרים שכל הרואה דם בלא עת וסתה וכל הרואה כתם טמאה למפרע עד עשרים וארבע שעות ואס בדרה בתוך זמן זה ומצאה טהור טמאה למפרע עד זמן בדיקה ואף על פי שהיא טמאה למפרע מדבריהן אינה מטמא את בועלה למפרע כמו שבארנו ואינה מונה לנדתה או לכתמה אלא מעת שראתה הדם או שמצאה הכתם וכל הרואה כתם הרי זו מקולקלת שמא מן החדר בא ונתקלקלה וסתה: הרואה

מגדל עוז

הלכות איסורי ביאה

מגיד משנה

כל ד' הרואה דם בשעת וסתה כו' עד ואינן מטמאות למפרע ריש מסכת כדה וריש דף מסכת עדונו: אי זו היא מעוברת כו' עד שראתה דם שלש וסתות פק' לדקה: מה בין כתם הנמכא על בשרה לכתם הנמכא בבגדיה וכו' עד שלש על שלש: כתם הרואה זל אין זה מחזור שהרי שאל לירמיה על כתם שנבשרה

הרואה דם בשעת וסתה וכו' אם במשכה ובגמרא כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ואוקימנא לה בגמרא בשעת וסתה וזה: מעוברת וכו' במשכה אם כדברי רבי חלעזר ונפסקה אם הלכה כדבריו: אי זו היא מעוברת וכו' משכה ובגמרא אם כדברי רבי יוחנן

הרואה דם בשעת וסתה אינה מטמאה למפרע אלא בשעתה בלבד וכן מעוברת ומניקה בתולדה וזקנה דיון שעתן ואינן מטמאות למפרע או זו היא מעוברת משוכר עוברת והוא שלש חדשים מניקה כל כך חדש אפילו מת בנה או גמלתו או נתנתו למניקה: בתולדה כל שלש ראתה דם מימיה אף על פי שראת מחמת נישואין או מחמת לידה זקנה כל שעברו עליה תשעים יום סמוך לזקנתה ואי זו היא זקנה כל שקוראין ליה זקנה ואינה מקפדרת מעוברת ומניקה וזקנה בתמן כראיתן ואינו מטמא למפרע: בתולה כל שלא ראתה דם מימיה ועדין היא קטנה בתמה טהור עד שראתה דם שלש וסתות: מה בין כתם הנמצא על בשרה לכתם הנמצא על בגדה שהכתם הנמצא בבשרה אין לו שיעור והנמצא על הבגד אינו מטמא עד שיהיה כגרים הקולקלי שהוא מרובע שיש בו כדי תשע עדשות שלש על שלש הורה פחות משיעור זה טהור נמצא טפין טפין אין מצטרפין הורה ארוך הרי זה מצטרף: כתם

טפין טפין מהו ואם אין לו שיעור מה שא' ועוד כי בדרך אחר נשאו במשכה חלוק למטה מן הגוף ובשרה כנגד בית התורפה ועל כולן אמרו תולה בכל דבר ועוד שקראוהו כתם ואם כדבריו שאינה נדבק שיעור אף היא טמא ומוכה מאות' טעה ואינו כן עכ"ל: ואנו אומר דברי זה קבלה היתה בירו של רמ' זל מרבנותיו וכן קבלנו אכחמי מרבנותיו הנרפתים זל מפי רש' זל ומפי רבותינו זכ"ע וכן פ"סוף שמעתי קמית דפ' הרואה כתם כי פסק הלכה כר' חנינא בן אכטיבנס שהיה אף עד כמה היא תולה עד כגרים של פול ופרשי זל שאילו נמכא בבשרה לא היתה תולה אלא אפילו כחדל היתה טמאה עכ"ל ויש לי כמה ראיות על זה חדל לא אשכחן בכוליה תלמודא שיעור לדם הכדה וקל התוכמה דוכתי דכולהו שיעורי הלכה למטה מחסו ועוד שלא הוזכרה השיעור

הכי מפרש שיעור גרים ככל דנעשים עכ"ל כו' דמן לו גרים גדול מכאן משערין בו ששיעור גרים של כתמים להקל הלם:

אבל הרמב"ם כתב שגם כתם הנמכא על בשרה אינו מטמא עד שיהיה כגרים וכדברי המחבר שאפילו פחות משיעור חדרל טמאה שכל הגוף כדוק הוא אבל דם מאכלות ובבשרה אמרי' התם ספק טמא ספק טהור עכ"ל:

דף נח פ"סוף שמעתי קמית דפ' הרואה כתם כי פסק הלכה כר' חנינא בן אכטיבנס שהיה אף עד כמה היא תולה עד כגרים של פול ופרשי זל שאילו נמכא בבשרה לא היתה תולה אלא אפילו כחדל היתה טמאה עכ"ל ויש לי כמה ראיות על זה חדל לא אשכחן בכוליה תלמודא שיעור לדם הכדה וקל התוכמה דוכתי דכולהו שיעורי הלכה למטה מחסו ועוד שלא הוזכרה השיעור

דמה הריב כגרים אכטיבנס וכו' אף על גב דהוה שיעור כג' ולא כן אבויק פליס ארבעים אכ"כ הוא כגרים אף על גב דהוה שיעור

שפי מהלכות אישות שהכערות תלוי באישה ובסימנים וכתב הרשב"א זל שכל שהגיע לכלל שנותיה חזקה הביאה סימנים לא אם כן בדקה אבל אם בדקה אין חוששין להכרית סימנים לפי שהכערות הם מדרבניהם וכתב רבנו עד שראתה דם שלשה וסתות והוא ממה שאמרו שם תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות וראתה פעם ושיייה רוקה ומדרסה בשוק טהור פתמה טהור ואמרו תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות וראתה פעם ושיייה ורקאו וקא קא חציא ותיבנו איכה כשופעת אלא כשופעת אלא כשופעת עכ"ל וזוהי כתב רבי ג' וכתוב אבל הרשב"א זל כתב אם פסקה מעט וחזרה וראתה שלשה פעמים כן ביים אחד קרי זו מוחזקת בדמים וכתמה טמא כראיתיה עול כתב תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות שראתה ג' פעמים ופסקה מלראות בשלשה עובות שלמות הרי זו חזרה לראות הרואה וכתמה טהור עד שתשוב ונתראה עור ג' פעמים וזוהי זה נזכר בגמרא לענין דיה שעתה והזכירו רבנו פ"ד מהלכות מטמאי משכב ומושב והרשב"א זל למד ממנו לדין הכתמים ואיפשר טמא הוא:

אבל בכמה הנמכא על בגדים בלבד שבו יכול לתלות אבל בבשרה שאינו יכול לתלות טמאה ואפילו כחדל וכן כתבו רבותינו בעלי התוספות זל בני על חלוקה טהור דאי מנופה אבשרה אבשרה ליה לאשתכחי ועוד תכן התם ומעשה באשה אחת שבת לפני רבי עקיבא אמרה לו ראיתי כתם אמר לה טמא מכה היתה כך כו' עד וטיהרה רבי עקיבא ראה תלמידיו שהיו מסתכלין זה בזה אמר להם מה קבר קשה בעיניכם לא אמרו חכמים הדבר להחמיר אלא להקל שכאמרושה פי תהיה זבה דם יקיה זבה בבשרה בבשרה ולא כתם וה"כ איתא בירושלמי דפרק כל היד ומסיק לה רבינא בגמרא וכתמים ענימן דרבנן ואילו בבשרה תבי התם על בשרה ספק טמא ספק טהור טמא אלמא חמיר בשרה מכתמה ועוד דמלשון דעקיבא למדנו כי דם כדה זמכה וטומאתן אחת הן ולבני זמכה לא מצינו בה שיעור תדע דהא קא דאין התם בירושלמי קל וחומר מזמכה שזריכה מים חיים לדה שאיכה כריכה ואם היו חלוקין בשיעורן או לא הוה דאי עינה או מהדר למפרך מינה ועוד דהא תבן ריש פרק דם הכדה ובשר המת מטמאין לחין ומטמאין יבטין כו' ואמרין להדיא בבבלי ובירושלמי דכל שהיא חייבת קרבן בעלה לוקה עליה משו כדה ומוכח לה כמי בגמרא דשני אהדי ועוד דהא ריש גמרא פירקין דהרואה כתם אמרי' בבשרה עד שתרניש בבשרה אלמא בהרנישה תליא מילתא מן התורה ולא בשיעורא ועוד דהא בסוף פירקין תבן העד שהוא

שפי מהלכות אישות שהכערות תלוי באישה ובסימנים וכתב הרשב"א זל שכל שהגיע לכלל שנותיה חזקה הביאה סימנים לא אם כן בדקה אבל אם בדקה אין חוששין להכרית סימנים לפי שהכערות הם מדרבניהם וכתב רבנו עד שראתה דם שלשה וסתות והוא ממה שאמרו שם תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות וראתה פעם ושיייה רוקה ומדרסה בשוק טהור פתמה טהור ואמרו תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות וראתה פעם ושיייה ורקאו וקא קא חציא ותיבנו איכה כשופעת אלא כשופעת אלא כשופעת עכ"ל וזוהי כתב רבי ג' וכתוב אבל הרשב"א זל כתב אם פסקה מעט וחזרה וראתה שלשה פעמים כן ביים אחד קרי זו מוחזקת בדמים וכתמה טמא כראיתיה עול כתב תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות שראתה ג' פעמים ופסקה מלראות בשלשה עובות שלמות הרי זו חזרה לראות הרואה וכתמה טהור עד שתשוב ונתראה עור ג' פעמים וזוהי זה נזכר בגמרא לענין דיה שעתה והזכירו רבנו פ"ד מהלכות מטמאי משכב ומושב והרשב"א זל למד ממנו לדין הכתמים ואיפשר טמא הוא:

מה בין כתם הנמצא על בשרה לכתם הנמצא על בגדה שהכתם הנמצא בבשרה אינו מטמא עד שיהיה כגרים וכדברי המחבר שאפילו פחות משיעור חדרל טמאה שכל הגוף כדוק הוא אבל דם מאכלות ובבשרה אמרי' התם ספק טמא ספק טהור עכ"ל:

שפי מהלכות אישות שהכערות תלוי באישה ובסימנים וכתב הרשב"א זל שכל שהגיע לכלל שנותיה חזקה הביאה סימנים לא אם כן בדקה אבל אם בדקה אין חוששין להכרית סימנים לפי שהכערות הם מדרבניהם וכתב רבנו עד שראתה דם שלשה וסתות והוא ממה שאמרו שם תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות וראתה פעם ושיייה רוקה ומדרסה בשוק טהור פתמה טהור ואמרו תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות וראתה פעם ושיייה ורקאו וקא קא חציא ותיבנו איכה כשופעת אלא כשופעת אלא כשופעת עכ"ל וזוהי כתב רבי ג' וכתוב אבל הרשב"א זל כתב אם פסקה מעט וחזרה וראתה שלשה פעמים כן ביים אחד קרי זו מוחזקת בדמים וכתמה טמא כראיתיה עול כתב תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות שראתה ג' פעמים ופסקה מלראות בשלשה עובות שלמות הרי זו חזרה לראות הרואה וכתמה טהור עד שתשוב ונתראה עור ג' פעמים וזוהי זה נזכר בגמרא לענין דיה שעתה והזכירו רבנו פ"ד מהלכות מטמאי משכב ומושב והרשב"א זל למד ממנו לדין הכתמים ואיפשר טמא הוא:

מה בין כתם הנמצא על בשרה לכתם הנמצא על בגדה שהכתם הנמצא בבשרה אינו מטמא עד שיהיה כגרים וכדברי המחבר שאפילו פחות משיעור חדרל טמאה שכל הגוף כדוק הוא אבל דם מאכלות ובבשרה אמרי' התם ספק טמא ספק טהור עכ"ל:

בין כתם הנמכא על בשרה וכו' כראה דעת רבנו בזה ממה שאמרו פר' הרואה כתם הרואה כתם על בשרה ספק טמא ספק טהור טמא על חלוקה ספק טמא ספק טהור טהור ועוד אכתוב בפ"ז בריית זו וסובר רבנו דכל פחות משיעור ספק הוא אם הוא דם מאכלות אם לאו וכבר אמרו שם ספק בבשרה טמא אבל בהשגות השינוי הלא זל בזה וכתב א"א אין זה מחזור שהרי שאל רבי ירמיה על כתם שנבשרה טפין טפין מהו ואם אין לו שיעור מה של עכ"ל נאין זו קושיא דרבי ירמיה לאו לאיבטרופי קא טמא וכן פ"ש מן המפרשים בעיא זו משום דקשיא להו אי לענין אבטרופי ברייתא היא בסוף הפ"ב היא ארוך מצטרף טפין טפין אין מצטרף וכבר כתבה רבנו למטה ופרש' כן עוד כתיבות בהשגות קושיות על דברי רבנו נאין בדרך להשיב עליהן גמלא מקום לענין הדין דעת הרמב"ם זל והרשב"א זל מסכמת לדעת הקצוות שאפי' על דעה חס איכו כשיעור טהורה: והנמצא על הבגד וכו' משכה ובגמרא אם כדברי רבי יוחנן

מה בין כתם הנמכא על בשרה לכתם הנמצא על בגדה שהכתם הנמצא בבשרה אינו מטמא עד שיהיה כגרים וכדברי המחבר שאפילו פחות משיעור חדרל טמאה שכל הגוף כדוק הוא אבל דם מאכלות ובבשרה אמרי' התם ספק טמא ספק טהור עכ"ל:

טפין טפין מהו ואם אין לו שיעור מה שא' ועוד כי בדרך אחר נשאו במשכה חלוק למטה מן הגוף ובשרה כנגד בית התורפה ועל כולן אמרו תולה בכל דבר ועוד שקראוהו כתם ואם כדבריו שאינה נדבק שיעור אף היא טמא ומוכה מאות' טעה ואינו כן עכ"ל: ואנו אומר דברי זה קבלה היתה בירו של רמ' זל מרבנותיו וכן קבלנו אכחמי מרבנותיו הנרפתים זל מפי רש' זל ומפי רבותינו זכ"ע וכן פ"סוף שמעתי קמית דפ' הרואה כתם כי פסק הלכה כר' חנינא בן אכטיבנס שהיה אף עד כמה היא תולה עד כגרים של פול ופרשי זל שאילו נמכא בבשרה לא היתה תולה אלא אפילו כחדל היתה טמאה עכ"ל ויש לי כמה ראיות על זה חדל לא אשכחן בכוליה תלמודא שיעור לדם הכדה וקל התוכמה דוכתי דכולהו שיעורי הלכה למטה מחסו ועוד שלא הוזכרה השיעור

טפין טפין מהו ואם אין לו שיעור מה שא' ועוד כי בדרך אחר נשאו במשכה חלוק למטה מן הגוף ובשרה כנגד בית התורפה ועל כולן אמרו תולה בכל דבר ועוד שקראוהו כתם ואם כדבריו שאינה נדבק שיעור אף היא טמא ומוכה מאות' טעה ואינו כן עכ"ל: ואנו אומר דברי זה קבלה היתה בירו של רמ' זל מרבנותיו וכן קבלנו אכחמי מרבנותיו הנרפתים זל מפי רש' זל ומפי רבותינו זכ"ע וכן פ"סוף שמעתי קמית דפ' הרואה כתם כי פסק הלכה כר' חנינא בן אכטיבנס שהיה אף עד כמה היא תולה עד כגרים של פול ופרשי זל שאילו נמכא בבשרה לא היתה תולה אלא אפילו כחדל היתה טמאה עכ"ל ויש לי כמה ראיות על זה חדל לא אשכחן בכוליה תלמודא שיעור לדם הכדה וקל התוכמה דוכתי דכולהו שיעורי הלכה למטה מחסו ועוד שלא הוזכרה השיעור

הגיע עת וסתה בימי עיבור מהו קא מיבעי ליה לובא דמאן דאמ' וסתות דאורייתא כיון דוסתות דאורייתא בעיא בדיקה או דילמ' כיון דרמיה מסולקין לא בעיא בדיקה ופשט ליה ר' יוחנן דאפילו למאן דאמ' וסתות דאורייתא דמיה מסולקין ולא בעיא בדיקה וזקנה מוכאן קנת המפרשים שאף היא אינה חוששת לוסתה כלל ואין בעלה חייב לפרוש ממנה בעונת הוסת שהרי היא מסולקת דמים וכן הדין במניין כלל כד חדש והעלה בזה דיון וכתב הרשב"א זל ואפי' הגיע עת וסתן יתן זמן זה אין גריכות בדיקה ומותרו לבעלה שאפילו שופעות וראות באותן עונות שהיו למודו לראו אינו לא מקרה עבדו ימי העיבור וההנהגה חוזרות לוס' זן הראשון כיצד הרי שהיה לה וסת הימי כגון שלמודה לראשי חדשי חוששת לרה ראשון שתפגע בו וכן הדין לשאר הוסתות חוץ מוסת ההפלות שאי אפשר לה לחוש עד שתחזור ותראה חזרה לראות אפי' פעם אחת הרי זו חוששת ליום הפלגה שהיתה למודה להפליג עכ' עוד כחלקו המפרשים אם היא קובעת וסת למים אלו והרמב"ם זל כתב יראה לישן קובעין וסת בשאר ימיה של אשה חוץ ממי טוהר של יולדת שאין ראיות לקביעות וסת דין התלמוד ובזמן הזה אף הן קובעין וסת לה להחמיר עכ"ל אבל הרשב"א זל הסכים לדעת הרשב"א שאין קובעות וסת בימים אלו אבל הן חוששות כדן הוסת שאיכו קובע ורבנו כראה שהא סבור דהך בעיא דההוא סבא הוא לענין טהרות בלבד אבל לא לענין פרישה לבעלה חוששת היא ליום וסתה עד שתעקרנו או שהיא מפרש כדברי שאר מפרשים דאמרו לא בעיא בדיקה מיה זת ואלין אבל בשעת וסתה היא לבעלה והוא שלא הזכיר רבנו דין זה וכן כראה סבור שהיא קובעת וסת בהן כדעת הרמב"ם זל ולא הזכיר דין ימי טוהר שהרי בדין חוק דמים טהורים ולא עוד אלא שהוא זל סבור שאפילו עכשיו מותר לבעול על דם טוהר כמו שכתב פרק' בדיקה ב"ד וכו' ברייתא שם כדברי יוקי ורבי שמעון: בתולה שלא ראתה דם מימיה וכו' משכה ובגמרא אם כדברי רבי יוחנן ומניקה ומחקה וכו' שם ד' נשים שאמרו חכמים דיון שעתן כתמן כראיתן חוץ מתיבנות שלש הנגיע זמכה לראות שאפי' סדין שלה מלכלכין בדם חוששין לה ואמרו שם אימתי הגיע זמכה משכב וזמן הכערות ולזה כתב רבנו קטנה וכבר כתבאר ענין הקטנה והכערות מקום להכרית סימנים לפי שהכערות הם מדרבניהם וכתב רבנו עד שראתה דם שלשה וסתות והוא ממה שאמרו שם תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות וראתה פעם ושיייה רוקה ומדרסה בשוק טהור פתמה טהור ואמרו תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות וראתה פעם ושיייה ורקאו וקא קא חציא ותיבנו איכה כשופעת אלא כשופעת אלא כשופעת עכ"ל וזוהי כתב רבי ג' וכתוב אבל הרשב"א זל כתב אם פסקה מעט וחזרה וראתה שלשה פעמים כן ביים אחד קרי זו מוחזקת בדמים וכתמה טמא כראיתיה עול כתב תיבנות שלש הנגיע זמכה לראות שראתה ג' פעמים ופסקה מלראות בשלשה עובות שלמות הרי זו חזרה לראות הרואה וכתמה טהור עד שתשוב ונתראה עור ג' פעמים וזוהי זה נזכר בגמרא לענין דיה שעתה והזכירו רבנו פ"ד מהלכות מטמאי משכב ומושב והרשב"א זל למד ממנו לדין הכתמים ואיפשר טמא הוא:

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה מגרל עון קדושה שבט

ק"כ בתם
 הכניחה על דבר שאינו מקבל טומאה וכו' משכה בפר האשה שהיא
 עושה דרכיה שנה על ספק של אבן או על אבטבא של מרחץ
 דבי כחמיה מטרה שהיה רבי כחמיה אומר כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו
 מטמא כחמיה וכן אמר ר' הורדגא ר' הורדגא כלי חרש ולא נדרן
 צנו אטו תוכו ומטה היה במטלנין
 ק"ל שאין בהן שלש על שלש דרש רב
 ק"כ חייא בר רב משמיה דרב הלכה
 כרבי כחמיה ומה שכתב רבינו אשי
 בדקה קרקע וכו' מירא דשמו
 ק"ב פרק הריאה כתב ואוקמה רב אשי
 כרבי כחמיה: ולא במקבל
 ק"ג טומאה וכו' בפר האשה תנו רבנן
 בגד נבוע מטמא משום כתם כתם רבי
 יהושע בר יוסף אומר אינו מטמא
 משום כתם שלא תקנו בדי צבעוני
 לכשים אלא להקל על כתייהן
 וקשו תקנו מאן תקיניה ותרנו
 אלא אימא הותרו וקשו מכלל
 דאשירי ותרנו אין בכולמום של
 אשפיכה וכו' וזהו על עטרת חתנים
 ועל הארום בקשו לטובא על בדי
 צבעוני אמרי הא עדיאלהקל על
 כתייהן עד כאן בגמ' ופסק רבנו
 כרבי יוחנן להקל בכתיים של
 דבריהם ועוד דקא יהיב טעמא
 למלתיה ומפרשיה ליה בגמרא
 וקרינן ז' פסק כתבא קמא ו
 והרש"א ז' הסכים לרעת רבינו
 וכתב אלא שהמחמיר בדברים אלו
 תבא עליו ברכה עד כאן לשונו:
 לא בכל מקום שימא הדם
 וכו' ראש פרק הריאה
 כתם על בגדי כנגד בית התורף
 טומאה שלא כנגד בית התורפה
 טומאה על עקב ועל ראש גודלה
 על שוקה ועל פרסותיה ומכשים
 טומאה מכתחילה טהור וכו' מכשים
 עד היכא עד מקום חק וחבק
 עבמו לכשים: נמצא עליה
 גודל רגלה כו' כשיכתבא זה
 ואמרו בגמרא טעם שאני ראש

כתם שנוצא על דבר שאינו מקבל טומאה וכו' משכה בפר האשה שהיא
 עושה דרכיה שנה על ספק של אבן או על אבטבא של מרחץ
 דבי כחמיה מטרה שהיה רבי כחמיה אומר כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו
 מטמא כחמיה וכן אמר ר' הורדגא ר' הורדגא כלי חרש ולא נדרן
 צנו אטו תוכו ומטה היה במטלנין
 ק"ל שאין בהן שלש על שלש דרש רב
 ק"כ חייא בר רב משמיה דרב הלכה
 כרבי כחמיה ומה שכתב רבינו אשי
 בדקה קרקע וכו' מירא דשמו
 ק"ב פרק הריאה כתב ואוקמה רב אשי
 כרבי כחמיה: ולא במקבל
 ק"ג טומאה וכו' בפר האשה תנו רבנן
 בגד נבוע מטמא משום כתם כתם רבי
 יהושע בר יוסף אומר אינו מטמא
 משום כתם שלא תקנו בדי צבעוני
 לכשים אלא להקל על כתייהן
 וקשו תקנו מאן תקיניה ותרנו
 אלא אימא הותרו וקשו מכלל
 דאשירי ותרנו אין בכולמום של
 אשפיכה וכו' וזהו על עטרת חתנים
 ועל הארום בקשו לטובא על בדי
 צבעוני אמרי הא עדיאלהקל על
 כתייהן עד כאן בגמ' ופסק רבנו
 כרבי יוחנן להקל בכתיים של
 דבריהם ועוד דקא יהיב טעמא
 למלתיה ומפרשיה ליה בגמרא
 וקרינן ז' פסק כתבא קמא ו
 והרש"א ז' הסכים לרעת רבינו
 וכתב אלא שהמחמיר בדברים אלו
 תבא עליו ברכה עד כאן לשונו:
 לא בכל מקום שימא הדם
 וכו' ראש פרק הריאה
 כתם על בגדי כנגד בית התורף
 טומאה שלא כנגד בית התורפה
 טומאה על עקב ועל ראש גודלה
 על שוקה ועל פרסותיה ומכשים
 טומאה מכתחילה טהור וכו' מכשים
 עד היכא עד מקום חק וחבק
 עבמו לכשים: נמצא עליה
 גודל רגלה כו' כשיכתבא זה
 ואמרו בגמרא טעם שאני ראש

גודלה דבריה דפסע עבד דמתמי וכו' וכן
 וכו' טעם תבוי כחמיה לה על קשרי אשפיכה טומאה ומכשים שהידים עסקיו הם
 ואמרו שם מתי טעמא לאו משום דאמרין בדקה בחדא ידע ונבנה אהדך
 ידא והעללו לא שחיי ירא דכלל כנע עד כאן וכתב הרש"א ז' יש מרבתי שקורו
 שאין דברים הללו אמריין אלא בזמן שברקה עממה ולא כטלה ידיה לאחד
 בדיקה אבל מן הסתם אינה חוששת לו לפי שאינה ראויה ליגע עם שלא
 במתבוי כדו שלא יכלך ידיה שם ועל והרמב"ם ז' ורבנו כתבו הכרייהא
 בפשטה ולא חלקו ואשי אומר שכן בדיו אשפיכה תאמר שאין היה נוגעת בלא
 כוונה באותו מקום מכל מקום נוגעת היא במקומו מן הנגף שאפשר שבשעת
 נגיעתה באותו מקום הים מן המקור על ידיה לא תימא הכי לא הוק
 שתקא כרייהא מלפרשי וכן עיקר להחמיר: אבל אם כונא
 דם וכו' כשיכתבא זה וכתבו הרמב"ם ז' היתה יודעת שזדקרה
 כנדי המזדקר בבת ראש והגביה רגליה למעלה מראשה אפילו מחנור
 ולמעלה טומאה בין מלפניה בין מאחריה עד כאן ומסוגית הגמרא למדו
 כן ולמטה בפרק זה אבאר: הכתם

131

הלכה
 בגמרא
 ד' יחזק
 ז' מהו
 ז' דלמי
 ז' וקמית
 ז' דילמי
 ז' בעיה
 ז' דלפלי
 ז' דמיה
 ז' דקדק
 ז' היא
 ז' ויא
 ז' כעונת
 ז' דמיה
 ז' והעל
 ז' ואשי
 ז' אפין
 ז' באותן
 ז' ינו לא
 ז' הקקה
 ז' דלמי
 ז' המורה
 ז' ראשו
 ז' ולחוש
 ז' ופלגה
 ז' למים
 ז' ומתי
 ז' אף הן
 ז' שאינן
 ז' גדלה
 ז' זענין
 ז' דברי
 ז' הקה
 ז' בתי
 ז' מים
 ז' דם
 ז' יומי
 ז' שם:
 ז' מתי
 ז' אשי
 ז' אפין
 ז' אפין
 ז' אפין
 ז' אפין
 ז' אפין
 ז' אפין
 ז' אפין

מגדל עון

הלכות איסורי ביאה

מגיד משנה

דף כג היתה לובשת חלוק אחד ושהה עד הריון ספק זבה פלך בא סימן: הרואה כתם ואחר כך ראתה דם וכו' אבל הרואה כתם אחר כתם כו' כיצד כו' עד ואם לא בדקה חוששת לזיבות: כתב הר' אבד ז"ל כל מה שאסוף ודיבר בכאן על מה שאמרנו בנמרא בעא מיניה רבי זירא מרבי אמי כתמיים נריכין

הכתם הנמצא על בשרה שהו ארוך כרצועה או ענול או שהיו טפין טפין או שהיה אורך הכתם על רוחב יריכה או שהיה נראה כאילו הוא ממטה למעלה הואיל והוא כנגד בית תורפ' הרי זו טמאה ואין אומרי' אילו נטף מן הגוף לא היה כזה שכל דם הנמצא במקומות אלו מחמירין בו אף ע"פ שהוא ספק: הכתם הנמצא על החלוק שלה כחגורה ולמטה טמאה מחגור ולמעלה טהורה נמצא על בית יד שלה אם מגיע כנגד כי' התורפ' טמאה ואם לאו טהור: הית' פושטתו ומתכסה בו בלילה כל מקו' שימצא בו הדם טמאה וכן האזור שלה כל מקום שימצא בו הדם טמאה: היתה לובשת חלוק אחושה עליה שלשה ימי' או יתר בלא עת נרתה וברקה ומצאה עליו שלשה כתמים או כתם אחד גדול שיש בו שיעור שלשה כתמים הרי זו ספק זבה שמא כתם נטף ממנה בכל יום ויום אם לבשרה שלשה בגדים ברדקי' ושהו עליה שלשה ימי' בימי זיבתה ומצא כתם בכל אחד מהן אף ע"פ שזה כנגד זה הרי זו ספק זבה: ומצא כתם אחד שאין בו כדי שלשה כתמי' אם ברקה עצמה כל בין השמשות' של יום ראשון ומצא טהור ולא בדקה חלוקה וביום השלישי מצאה זה הכתם שאינו בשלש כתמי' אינה חוששת לזיבו ואם לא ברקה עצמה כל בין השמשות' הואיל ולא ברקה חלוקה ושהו עליה שלשה ימים בימי זיבתה חוששת לזיבו ואף על פי שאין הכתם כדי שלשה כתמים: מצאה כתם על חלוקה היום וראת דם אחר כך שני ימים זה אחר זה או שראת שני ימים וביום השלישי ראתה כתם הרי זו ספק זבה: הרואה כתם ואחר כך ראתה דם תולה כתמי' בראייתה כל מעת לעת בין שברקה עצמ' בעת שמצאה הכתם ומצאה טהור בין שלא בדקה אבל הרואה כתם אחר כתם בתוך עשרי' וארבע שעות אינה תולה כתם בכתם אלא אם כן ברקה ביניהם שאם הפסיקה טהרה בין הכתמים אין מצטרפין למנין זיבות: כיצד ראת כתם ערב שבת בשעה ראשונה מן היום אף על פי שלא ברקה עצמה ולא ידעה אם טהור היא אם טמאה וראת דם אחר כך עד שעה ראשון מיום השבת אינה מונה לכתם אלא תולה הכתם בראייה ואם ראתה באח' בשב' ובשני בשב' תהיה זבה: וראתה דם ביום שבת בשעה שנייה הרי זו טמאה שני ימים ערב שבת שמצאה בו הכתם ובשבת שראתה הדם שהרי אין שניהם בתוך מעת לעת ואם ראתה הדם באחת בשב' חוששין לזיבו לא ראתה דם בשבת אבל ראתה כתם אחר בשעה ראשון מיום השבת אם ברקה עצמה בערב שבת ומצא טהור אינה מונה אלא לכתם אח' שהוא ביום השבת הואיל ושניה בתוך מעת לעת ואם לא ברקה ולא ידעה אם הפסיק טהר' ביניהן אף לא הפסיקה הרי זו מונה לערב שבת ואם ראתה באחד בשבת חוששת לזיבות וראתה הכתם השני בשעה שנייה מיום שבת בין ברקה בין לא ברקה הרי זו טמאה שני ימי' שהרי אין שניה בתוך מעת לעת ואם ראתה באחד בשבת אחר מעת לעת חוששת לזיבות וראת בשעה ראשונה מיום אחד בשבת כתם שלישי אם הפסיקה טהרה ביניהן אין מצטרפין ואינה חוששת לזיבו ואם לא ברקה חוששת לזיבות: כל

הכתם הנמצא על בשרה וכו' שם רבי ירמיה כשיר מהו כשורה מה טפין טפין מהו לרחב יריכה מהו תא שמע על בשרה ספק טמאה ספק טהור טמאה לזיבותי' מי' לאו לזיבותי' כהנ' לא דעביד כרצועה וכתבו מן המפרשים ז"ל דכיון דאתי' למפסטה לאיסורה מהך בריתא ונדילמא דחוקן לה לא סמכינן אדחניא ועמיהא בגל' הכי' גזוני וכן דעת הראשונים בגל' והרס וכדברי רבנו: הכתם הנמצא על חלוקה וכו' משכה שם וכתבו הר' יצחק והרשב"א ז"ל שכל שמיצא על החלוקה בלבד למעלה מחגורה אפילו כזקוקה שהיה דאם אחיה דמנופא הואי אף על בשרה ארבעי' לה לאשתבוחי: נמצא על בית יד במשכה וכתב הרשב"א ז"ל אם מגיע כנגד בית התורפ' אפ"כ טמאה חוששין טמאה שחתה ונגעה עד כאן לשוננו: פושטתו ומתכסה בו כו' משכה שם ופירש הראשונים ז"ל אפילו לא בסתה אלא ראשה בכל מקום שמצא בו טמאה מפני שצני' לחזר אלך ואלך ושמא כתהפך ונגעה שם עכ"ל: וכן האזור שלה וכו' במשכה וכן באפליין וימי' מעטו' שהיא מכסה בו ראשה עכ"ל: היתה לובשת חלוק אחושה בפרק ב"א סימן משכ' גומר ספק ככתמים ושער כתם אחד כבר כתבאר למעלה שהוא כגריים: וכן אם לבשה וכו' שם אמרו דאפילו רבי חנינא בן אכטיבנס דפלגי' אחכמים מודה בלבושה ג' חלוקות בשלשה ימים הכדוקים לה קודם לזיבה ומבאה עליהן כתם קו' הן הכתמי' המבייחין לדי' זיבה אבל מה שכת' רבנו ש' אפילו בלבוש אונת' בבת אחת וכן משמ' לשוננו וכו' וכן שהיה גבגבא מן התוספתא ששכחו שם לבשה שלשה חלוקים ראת עליהן ג' טיפין לשלשה ימים הרי זו חוששת משום זיבה עכ"ל: מצאה כתם אחד וכו' שם רבנן הרואה כתם חוששת לזיבה ועוד חוששת משום זיבה ואם לאו אינה דחכמים לא פליגי' עליה אלא בשבדקה בין השמשות' דרבי יהוד' דאמר בשבת פ' במה מדליקין ששיעורו חצי מיל' ולא בדקה בין השמשות' דר' יוסי דאמר התם כהרף עין' אבל בשלש בדקה מודו' רבנן שחוששת לזיבה ובתבארו דברי רבנו: הכתם על חלוקה וכו' שם ראתה שני ימים וחלוק אחד חוששת לזיבה ובאר רבנו שהיה החלוק ראשון או אחרון ופשוט הוא: כתם ואחר כך ראתה דם וכו' שם תר' ראתה כתם ואחר כך ראתה דם כתמה תולה בראייתה עד מעת לעת דברי רבי רבי שמעון בן אלעזר אומר יומה אחר רבי כראין דבריו מדברי שהיא מתקנה ואני מעונה והקשו מתקנה הא עונתי מעונת לה אחר רביכא אישך רב כחוקן בג' יצחק אמר לעולם לא תיפוך הוא מתקן הלכותיהן לזיבה ואני מעונה הלכותיה לזיבה בעא מיניה ר' זירא מרבי אמי כתמי' נריכין אף לא אשתבוחי וזמנין אשכחיה דיתיב וקאמר תולה כתמה בראייתה כל

הכתם הנמצא על בשרה וכו' שם רבי ירמיה כשיר מהו כשורה מה טפין טפין מהו לרחב יריכה מהו תא שמע על בשרה ספק טמאה ספק טהור טמאה לזיבותי' מי' לאו לזיבותי' כהנ' לא דעביד כרצועה וכתבו מן המפרשים ז"ל דכיון דאתי' למפסטה לאיסורה מהך בריתא ונדילמא דחוקן לה לא סמכינן אדחניא ועמיהא בגל' הכי' גזוני וכן דעת הראשונים בגל' והרס וכדברי רבנו: הכתם הנמצא על חלוקה וכו' משכה שם וכתבו הר' יצחק והרשב"א ז"ל שכל שמיצא על החלוקה בלבד למעלה מחגורה אפילו כזקוקה שהיה דאם אחיה דמנופא הואי אף על בשרה ארבעי' לה לאשתבוחי: נמצא על בית יד במשכה וכתב הרשב"א ז"ל אם מגיע כנגד בית התורפ' אפ"כ טמאה חוששין טמאה שחתה ונגעה עד כאן לשוננו: פושטתו ומתכסה בו כו' משכה שם ופירש הראשונים ז"ל אפילו לא בסתה אלא ראשה בכל מקום שמצא בו טמאה מפני שצני' לחזר אלך ואלך ושמא כתהפך ונגעה שם עכ"ל: וכן האזור שלה וכו' במשכה וכן באפליין וימי' מעטו' שהיא מכסה בו ראשה עכ"ל: היתה לובשת חלוק אחושה בפרק ב"א סימן משכ' גומר ספק ככתמים ושער כתם אחד כבר כתבאר למעלה שהוא כגריים: וכן אם לבשה וכו' שם אמרו דאפילו רבי חנינא בן אכטיבנס דפלגי' אחכמים מודה בלבושה ג' חלוקות בשלשה ימים הכדוקים לה קודם לזיבה ומבאה עליהן כתם קו' הן הכתמי' המבייחין לדי' זיבה אבל מה שכת' רבנו ש' אפילו בלבוש אונת' בבת אחת וכן משמ' לשוננו וכו' וכן שהיה גבגבא מן התוספתא ששכחו שם לבשה שלשה חלוקים ראת עליהן ג' טיפין לשלשה ימים הרי זו חוששת משום זיבה עכ"ל: מצאה כתם אחד וכו' שם רבנן הרואה כתם חוששת לזיבה ועוד חוששת משום זיבה ואם לאו אינה דחכמים לא פליגי' עליה אלא בשבדקה בין השמשות' דרבי יהוד' דאמר בשבת פ' במה מדליקין ששיעורו חצי מיל' ולא בדקה בין השמשות' דר' יוסי דאמר התם כהרף עין' אבל בשלש בדקה מודו' רבנן שחוששת לזיבה ובתבארו דברי רבנו: הכתם על חלוקה וכו' שם ראתה שני ימים וחלוק אחד חוששת לזיבה ובאר רבנו שהיה החלוק ראשון או אחרון ופשוט הוא: כתם ואחר כך ראתה דם וכו' שם תר' ראתה כתם ואחר כך ראתה דם כתמה תולה בראייתה עד מעת לעת דברי רבי רבי שמעון בן אלעזר אומר יומה אחר רבי כראין דבריו מדברי שהיא מתקנה ואני מעונה והקשו מתקנה הא עונתי מעונת לה אחר רביכא אישך רב כחוקן בג' יצחק אמר לעולם לא תיפוך הוא מתקן הלכותיהן לזיבה ואני מעונה הלכותיה לזיבה בעא מיניה ר' זירא מרבי אמי כתמי' נריכין אף לא אשתבוחי וזמנין אשכחיה דיתיב וקאמר תולה כתמה בראייתה כל

טמאה לזיבה עכ"ל ר' זירא מרבי אמי כתמי' נריכין אף לא אשתבוחי וזמנין אשכחיה דיתיב וקאמר תולה כתמה בראייתה כל

אם יש בו לחלק נ' גריסין שהוא כגריס ועוד חוששת משום זיבה ואם לאו אינה חוששת לזיבה כן אגרא משום ד' יומי' או' אחד זה ואחד זה חוששת ואמרנו שם דחכמים לא פליגי' עליה אלא בשבדקה בין השמשות' דרבי יהוד' דאמר בשבת פ' במה מדליקין ששיעורו חצי מיל' ולא בדקה בין השמשות' דר' יוסי דאמר התם כהרף עין' אבל בשלש בדקה מודו' רבנן שחוששת לזיבה ובתבארו דברי רבנו: מצאה כתם אחד וכו' שם רבנן הרואה כתם חוששת לזיבה ועוד חוששת משום זיבה ואם לאו אינה דחכמים לא פליגי' עליה אלא בשבדקה בין השמשות' דרבי יהוד' דאמר בשבת פ' במה מדליקין ששיעורו חצי מיל' ולא בדקה בין השמשות' דר' יוסי דאמר התם כהרף עין' אבל בשלש בדקה מודו' רבנן שחוששת לזיבה ובתבארו דברי רבנו: הכתם על חלוקה וכו' שם ראתה שני ימים וחלוק אחד חוששת לזיבה ובאר רבנו שהיה החלוק ראשון או אחרון ופשוט הוא: כתם ואחר כך ראתה דם וכו' שם תר' ראתה כתם ואחר כך ראתה דם כתמה תולה בראייתה עד מעת לעת דברי רבי רבי שמעון בן אלעזר אומר יומה אחר רבי כראין דבריו מדברי שהיא מתקנה ואני מעונה והקשו מתקנה הא עונתי מעונת לה אחר רביכא אישך רב כחוקן בג' יצחק אמר לעולם לא תיפוך הוא מתקן הלכותיהן לזיבה ואני מעונה הלכותיה לזיבה בעא מיניה ר' זירא מרבי אמי כתמי' נריכין אף לא אשתבוחי וזמנין אשכחיה דיתיב וקאמר תולה כתמה בראייתה כל

אם יש בו לחלק נ' גריסין שהוא כגריס ועוד חוששת משום זיבה ואם לאו אינה חוששת לזיבה כן אגרא משום ד' יומי' או' אחד זה ואחד זה חוששת ואמרנו שם דחכמים לא פליגי' עליה אלא בשבדקה בין השמשות' דרבי יהוד' דאמר בשבת פ' במה מדליקין ששיעורו חצי מיל' ולא בדקה בין השמשות' דר' יוסי דאמר התם כהרף עין' אבל בשלש בדקה מודו' רבנן שחוששת לזיבה ובתבארו דברי רבנו: מצאה כתם אחד וכו' שם רבנן הרואה כתם חוששת לזיבה ועוד חוששת משום זיבה ואם לאו אינה דחכמים לא פליגי' עליה אלא בשבדקה בין השמשות' דרבי יהוד' דאמר בשבת פ' במה מדליקין ששיעורו חצי מיל' ולא בדקה בין השמשות' דר' יוסי דאמר התם כהרף עין' אבל בשלש בדקה מודו' רבנן שחוששת לזיבה ובתבארו דברי רבנו: הכתם על חלוקה וכו' שם ראתה שני ימים וחלוק אחד חוששת לזיבה ובאר רבנו שהיה החלוק ראשון או אחרון ופשוט הוא: כתם ואחר כך ראתה דם וכו' שם תר' ראתה כתם ואחר כך ראתה דם כתמה תולה בראייתה עד מעת לעת דברי רבי רבי שמעון בן אלעזר אומר יומה אחר רבי כראין דבריו מדברי שהיא מתקנה ואני מעונה והקשו מתקנה הא עונתי מעונת לה אחר רביכא אישך רב כחוקן בג' יצחק אמר לעולם לא תיפוך הוא מתקן הלכותיהן לזיבה ואני מעונה הלכותיה לזיבה בעא מיניה ר' זירא מרבי אמי כתמי' נריכין אף לא אשתבוחי וזמנין אשכחיה דיתיב וקאמר תולה כתמה בראייתה כל

הלכות איסורי ביאה מגיד משנה

נמצא

מגדל עון

האשה שהשאלה חלוקה עד שמה
דף כס מוז ושמה מוז בכדה פרק האשה:
השאלה

נמצא הכתם על בגדיה וכזכר כתבאר זה למעלה: ותולה במאכלות וכו' כי לדעת רבנו דיוקא בשמחה על כשרה ובגדיה חבל על כשרה בלבד
במאכלות שמא בעת שיטבה הרגה מאכלות ודם זה דם מאכלות הוא
ועד כמה עד כגרים אבל אם מצאה
הכתם יתר מכגרים אינה תולה
במאכלות ואפי' היתה מאכלות רצופה
וכן תולה בבגדה
ובבעלה אם היו עסקין בדם או שהיו ידיו מלוכלכות בו או שהיתה בהן
מכה תולה בהן ואמרת הן נגעו בה והיא לא ידעה ודם זה מחמתן הוא: אין מחזיקין דם ממקו' למקו' לתלות
בו כיצד היתה לה מכה בכתיפה ונמצא כתם על שוקה אין אוסרין שמא בידיה נגעוה במכה ונגעה במקום זה
וכן כל כיוצא בזה אין תולין בו בין בגופה בין בחלוקה: שתי נשים שנתעסקו בצפור אחד ואין בו לא כסלע דם
ונמצא על כל אחד משתייהן כתם כסלע שתייהן טמאו נתעסק בדם שאי אפשר שיחיה ממנו כתם לא כגרים
ונמצא על ידיו כתם כשני גרסין הרי זו תולה בגרים בדם שנתעסקו בו וכגרים במאכלות נמצא הכתם יתר
מכשני גרסין טמאה: נתעסקה באדם אין תולה בו שחור נתעסקה בעוף שיש בו מין הרבה ונמצא על ידיו
טראה אחר מהן תולה בו: היתה לובשת שלשה חלוקין אם יכולה לתלות אף בתחתון ואם אינו יכולה
לתלו אינה תולה אף בעליון כיצד עברה בשוק של טבח' אעפ' שנמצא
הכתם על התחתון לברו תולה בדם הטבח' עברה בשוק הטבח'
וכיוצ' בו אעפ' שנמצא הכתם בעליון
לברו הרי זו טמאה ספק עברה ספק
לא עברה ספק נתעסקה ספק לא
נתעסקה אינה תולה: עיר שיש בה
חזירים או שהם באין לר' תמיד אין
חוששין לכתמיה הנמצאין בחלוקה:
האשה שהשאלה חלוקה לנדה בין גויה בין ישראלית וחזרה ולבשה
אותו קוד' בדיקה ומצאה עליו כתם הרי זו תולה בנדה שלבשה אותה:
השאלה

טוהרמה או בספרות הקקיים שלה הרי זו תולה בנידתה השאלה חלוקה לקט' שכנגדה כל זמן שלא חיתה המכה ולבעד
שלא ראתה מנעלם כל ד' לילות הראשונים זמן שדמים של אלו טהורים ואף על פי שעבשו החמירו בהן הרי זו תולה מפני
ששירפה מני עד כאן לשון הרמב"ם:

בגמ' במס' טהור' ע"י ר' יוחנן ור' יוחנן
בש"ס ולא איפשי' והמפרש
לחמ"ט ר' פפא ור' יוחנן
יעשה כגרים ע"י ר' עקיב'
ע"י ר' יוחנן וע"י ר' אבהו
א"י הכי מתי' למה נא' צ"ע
לשני' בשני' וי"א ח"ק י"ד
המש"ל

כל מטה שאין בה כמה טפי דם
מאכלות לדברי רבי אין סוף שאין
לך אשה שטמאה לבעלה וכו' אבל
כראין דברי ר' חנינא בן אכטיבס
מדברי ומדבריהם שהיה אומר עד
כמה תולה עד כגרים של פול
וכדבריו אנו מורין ושלום שם ורובן
דאמרי תולה עד כמה אומר רב
כחמן תולה בפשט עד כתרומם
ופסק רבנו כר' חנינא בן אכטיבס
כי רש"ב אומר כראין דברי ר' יוחנן
מש"כ בסוגיא דמ"ש שהכירי בבמה
מוקומן כגרי' וכן דעת כל השק"ן
ז"ל והרשב"א ז"ל כתב דע"כ לא פליגי
רבי חנינא בן אכטיבס עליו
דרבנן לא בסתם הקומות שאין
ידיע שהרש"ב קוה מני' אבל כ'
במקומות שידוע שהם מני' אפילו
ר' חנינא בן אכטיבס מודה שתלה
עד כתרומם וכן פסק בחמ"ד
והרמב"ם ורובנו לא הזכירו זה
ואיפשר שהם סבורים דכל גווא'
פליגי וקיימא לן כרבי חנינא בן
אכטיבס והטעם שכיון שפשט
המחללי מריח ב' ולא ארעא
שאינו מאכלות: אבל אם
מנאה הכתם וכו' פסק רבי יוחנן
וכרב חסדא דאמר דכגרים שלם
תולה וכן דעת כל הפוסקים ז"ל:

והיתה המאכלות רצופה וכו' שם אימור כמנא עליו כגרים ועוד ואותו ועוד רצופה בו מאכלות רבי חנינא אומר טמאה רבי יוחנן
ופסק רבינו כרבי חנינא דאמר טמאה וכפשה דמתביתין דלא מפלגא וקמי' עד כמה היא תולה עד כגרים של פול משמע דכל גווא' דטפי לא
תליא במאכלות ואף על גב דלא נראה היא דהא לא אונעו מיכה לרבי יוחנן מכל מקום קיימין לחומרא כפשה דמתביתין וכדברי חנינא ויש שפסקו כרבי יוחנן
להקל בשל דבריהם וכן כת' הרמב"ם ז"ל היתה מאכלות רצופה במק' הכתם אעפ' שהיא יתר מכגרים הרי זו תולה להקל ע"ה דעת הרשב"א ז"ל: וכן תולה
בבגדה ובבעלה וכו' משנה שם תולה בבגדה או בבעלה וקרימ' ז"ל כתב היו הם עסקין בדם ולא נראה בהם ידאה לי שאינה תולה ע"ה: אין מחזיקין דם
ממקום למקום וכז"ש היתה מכה בטראה שיכולה לתלות תולה על כתיפה שאינה יכולה לתלות אינה תולה ואין אומרין שמא בידה כתתו וביאתה לנש' ופי' רבינו
אין תולין בין בגופה בין בחלוקה ופשוט הוא וכתבו הרמב"ם והרשב"א ז"ל שאם היתה פושטת ומתבסה בו בליה שבאיה מקום שטמאה בו תולה במכה להקל כדרך
שכתבאר למעלה לענין טמאה שכתב רבנו פושטת ומתבסה בו בליה כל מקום שטמאה בו טמאה: שתי
קרוי ללשון רבנו: נתעסקה
באדם אין תולה בו שחור וכו' צ"ע רבי ירמיה שם ולא איפשי' אמר רבא נתעסקה במין אחד תודה בו כמה מיין מתיבי כנתעסקה באדם
אין תולה בו שחור ותרבו כי קאמר רבא דאתעסקה בתרכוב' דאית בה כמה מיני דמא' ע"ה וכתב הרמב"ם ז"ל אין האשה צריכה להקין מראה כתמה למראה הדם
שתלה בו אלא תולה מן הסתם עד שתדע שזה שחור וזה אדם ע"ה לשוננו וכן דעת הרשב"א ז"ל והביא ראיה לזה ע"ה שם כנמרא לישנא קמא אומר רבא כמנא עליה
מין אחד תולה בה כמה מיין אף על פי שאין דומין לו מתיבי כנתעסקה באדם אין תולה בו שחור ותרבו כנתעסקה שאבי' והרשב"א ז"ל פסק אף כלשון הזה וזה לשון
פעמים שתולה אפילו שחור באדם או בהפק' כיצד הרי שכתו בבדיה אדם ולא הקפידה לבדוק את גבדיה כמה הוא ובאי זה מקום כתו ולאחר זמן מצאה עלה
כתמים אחריה אפילו שחורים הרי נבעו טהורה שאבי' אומר הואיל ולא הקפידה זו על כתמיה שנתעסקה בהם ושכתו זו על גבדיה כך נתעסקה בכתמים אחרים
ואינה זוכרה לפי שאינה מקפדת ע"ה ורובנו והרמב"ם ז"ל לא הזכירו דין זה בהלכותיהם ואפשר שהם סבורים דלישנא בתרא פליגי אלישנא קמא ולפי' לישנא בתרא
מעולם לא אמרי' רבא כלישנא קמא הילכך קיימין כלישנא קמא בלחוש: היתה לובשת שלשה חלוקות וכו' בריתא שם קרוי ללשון רבינו:
ספק עברה ספק לא עברה וכו' בריתא שם: עיר שיש בה חזירים וכו' אומר רב' אבי' עיר שיש בה חזירים אין חוששין לכתמיה אומר רב' כחמן
ודרוק' כעיר שיש בה חזירים דמי והטעם מפני שהחזירים מתריון דם ומניין באששו ומתלכלך בדם ובדאי שאם בריא לה שלא כבע בה חזיר חוששת
לכתמיה אבל מסתמא תולה וכתב הרשב"א ז"ל אמרת בתוספת' דהאירכא אין לתלות בחזירים אם מצאה כתם על חלוקה דאין נראה לומר שבאו מעצמן ואיכה תולה
אלא אם כן בריא לה שהלכה אצלן: האשה שהשאלה חלוקה וכו' משנה שם במא' כתם על חלוקה דאין נראה לומר שבאו מעצמן ואיכה תולה
לישראלית טהורה שתיהן טמאות ובגמרא אומר רב בככרית הראיה דומיא דכדה מיה כדה דקא חזיא אף ככרית דקא חזיא ולשי' ז"ל פיר' הראיה שבגדיה היא יודעת
דכבר ראתה ע"ה ואפשר שאף דעת רבנו כן שכל ככרית הראיה פעם אחת הרי היא לעולם כדה של דבריהם שקרי אינן יוגאות לידי טהרה ולזה כתב לנדה בין
גויה בין ישראלית וכן פי' הרמב"ם והרשב"א ז"ל שכל גויה שהגיע מוכה לראותה פעם אחת אף על פי שאיכה רואה בימי השאלה חלוקה תולה בה ומכאן ומדי' כס'
אחרים הכוזבים בפרק זה מתבאר שאין חוששין לכקמיה הנמצאים בבגדים אלא בבגדים כדקא חזיא וכן כתבו ז"ל וזה לשון הרמב"ם ז"ל אין האשה מתטמאה בבגד
שבחלקו עד שיהא בדוק לה כיצד לקחה חלוקה מן השוק וכו' בדקה אותה הרי זו טהורה ע"ה: השאלה

שם כ

אע"פ דמטמא קאמר
ל'ה

מגדל עז

הלכות איסורי ביאה

מגיד משנה

כל כתם הקמחא וכו' עד שהוא דם אף הכבד מטמא עד שידע שהוא נבע על ידי הכדיקה עד כאן לשונו: ואני אומר זו המחלוקת תלמי צמח שחלקו ראש זה הפרק בענין מה בין כתם והקמחא ושם הארכתו אבל בכאן אומר דעד כאן לא

כחלק רבי מאיר סוף פרק האשה שהיא עושה נרכיה אלא בכל דבר שהיה בחזקת טומאה אבל זה הכבד הואיל ובחזקת טהרה הוא עומד מפניו יומא יומא מספק והלא ספיקא דרבנן הוא ולקולא דהא אסיקא סוף פרק הריא כתם כתיבי דרבנן ושמיעתא דהתם כמי הכי סלקא ועוד דהא מתביא התם על בשרה ספק טומא ספק טהור טעמא דוק מנייה דווקא על בשרה שהיא ספק דאורייתא כדמוכחא לעיל ולהומר'א על בנהא שהיא ספיק' דרבנן ולקולא וכמו שכתב רבינו משה זל וטעם רבינו הראב"ד זל אינו יודע מהו לא מה שכתב ראש זה הפרק ושם השבתי כבר: ואם כסתפק להם שמה הוא נבע אדום וכו' עד וטהרה: כתב הראב"ד זל טעה בזה שאין זו הכדיקה לטהר את האשה אלא לטהר את הכבד שאף על פי שהיה דם מאח שאינו יכול לבאת אינו מטמא מפני שהו' בלובע שאינו יכול לבאת והוא טהור אבל האשה לבעלה טמאה עכ"ל: ואני אומר זו המחלוקת ישנה היא כי רש"י זל פי' משתבב דהאשה שהיא עושה נרכיה דתבן שבעה סמינן מעבירין על הכתם כולו לענין טהרות ונבאותו דרך דרך הראב"ד זל ורבי' פירשו רישא דמתני' לגבי בעלה וסיפא בטהרות וכו' דעת רבינונו בעלי התוס' זל ויומתייעא להו דין פירושא מדקתבי להו תרי בני במתני' ועוד כת' הרמב"ן זל סיועיה מפי' רכא דרבי יוחנן לריש לקיש ממתניתין כהם שבדיקת סמינן מטרה לבעלה למה לא תטהר לטהרות ועוד דיש לי ראייה לשמעתי' דאורייתא דבי יוחנן לריש לקיש ממתניתין דהטבילו ועשה על גביו טהרות ופירקי הכח לכמתיו דרבנן ופירשי זל דעיקר תחלת גזירתה אינה לא מדרבנן הלכך מקילין דמדאורייתא עד שתראה בבשרה עד כאן לשונו ועל זה הדרך דרך רמ' זל וכתב כאן איסור בעלה וסופי דטהרות פ' דהלכות מטמאי משכב ומושב: ואלו הן השבעה סמינן וכו' עד שלשה ימים או יותר פרק האשה שעושה נרכיה: כל

כל כתם שנמצא על הכבד שאין לה במה יתלד אין מטמא עד שידע שהוא דם ואם נסתפק להם שמה הוא דם או צבע אדום מעבירין עליו שבע סמינן אלו על הסדר אם עבר או כהו עינו הרי זו כתם דם וטמאה ואם עמד כמורת שהוא הרי זו צבע וטהרה ואלו הן השבעה סמינן על סדרן רוק תפל ולעיסת גריס של פול ומי רגלים שהחמיצו ובורירת ונתר וקיומיו ואשלו צריך לבבסם שלש פעמים על כל סם וסם ומוליד ומביא בכל צבא העבירן שלש על הסדר או שהעבירן באחד לא עשה כלום הקדים אחרוני' לראשוני' או שהעביר באחרונה שהן הראשוני' עלו לו וחזור ומעביר אחרים האחרונים שהקדים עד שיעברו השבעה על הסדר איזהו רוק תפל שלא טעם כלום מתחלת הלילה והירה ישן כל חצי הלילה האחרון למחר קודם שיאכל נקרא רוק תפל והוא שלא יצא רוב דבורו עד שלש שעות ביום ואם השכיו ושנה פרקו קודם שלש שעות אין זוהר רוק תפל שהדבור מבטל חוץ הרוק ומוחזרו במי' או זה הוא לעיסת גריסין הוא שילעיס הגריסין עד שיתערב עם הפול רוק הרבה בפיו ואי זהו מי רגלים שהחמיצו אחר ג' ימים או יותר: כל

כל כתם שנמצא על הכבד וכו' דעת רבינו לפי הגלגה לי הוא שאם האשק מוכח כתם וברור הדבר שהוא דם טמאה והכבד טמא כמו שכתבנו בהלכות מטמאי משכב ומושב ולענין הכבד אם העביר עליו שבעה סמינן ואחר כך הטבילו טהור כמזכר פרק רביעי לפי שכבר כתבטל אף על פי שהוא דם ואם הדבר מוספק אם הוא דם או נבע בין לבעלה בין לטהרות מעברת עליו שבעה סמינן ואם עמד בעינו הרי זו נבע וטהור ואם אינה מעבר' עליו טמא מספק שאין זה ספק של דבריה דהלכין בו להקל שהרי כבר אמר יכולין לעמוד על עיקרו של דבר נבדוק וזה כראי ברור בדעת רבינו דכל שאינה בודקת בסמינן הרי היא טמאה והכבד טמא ומה שכתב אינו מטמא עד שידע שהוא דם דבה לומר שאינו מטמא טמאה ודאית שלל יא לא כדריקת שם היה דעתו זל לומר שכל שסתפק הדבר ולא בדק בסמינן טהור היה לו לומר כסתפק להם שהוא דם או נבע אדום טהרה ואם העבירו עליו ז' סמינן ועבר או כהה הרי זה דם וטמאה וכן מתבא' בדבריו לפי מהלכו מטמאי משכב ומושב דין טומאת הכבד שכל שאינה מעברת הסמינן טמא והראש' זל הסכי' לזה בפסקי הלכותיו שכל שסתפק הדבר והעבירו עליו הסמינן הרי זו טהור אפי' לבעלה לא שהו' זל הדין דבר רבנו בדרך אחרת לומר שדע רבנו היה שכל שאל בדקה בסמינן אינה

רבי פי' שם המשנה קיימת נאמר עבר אטעם טמא אף על פי שאלו חצובין

חוששת מספק וכן חשב הרא" זל ככונת רבנונו כתב בהשגות אינו מטמא עד שידע שהוא דם: **א** זה אינו אלא אף הכבד מטמא עד שידע שהוא נבע ע"ה הכדיקה ע"כ: עוד כתו שם ואם עמד כמות שהיא הרי זו נבע וטהור **א** טעה בזה שאין זו הכדיקה לטהר את האשה אלא לטהר את הכבד איננו טהרה דם מאח שאינו יכול לבאת אינו מטמא מפני שהו' בלובע שאינו יכול לבאת והוא טהור אבל האשה לבעלה טמאה עכ"ל: וכן דעת הרמב"ן זל כדבריו שאין בדקת הסמינן דבר בריא לטהר את האשה לבעלה ולא הזכירו בתלמוד לא לענין מנע עד כאן לשונו וכב' כתבתו שדעת הראש' בזה מסכמ' לרבינו רבנו שכל שהעבירו עליו סמינן ועמד כמות שהיא הרי זו טהרה לבעלה וכן נראה לי עיקר דברי מפרשי הסוגיא והמשה לר' דבנו שכיבו שם ז' סמינן מעבירין על הכתם רוק תפל וכו' הטבילו ועשו על גביו טהרות והעבירו עליו ז' סמינן ולא

עבר הרי זה נבע וטהרותיו טהרות ואינו צריך להטבילו עבר או שכהה הרי זה כתם וטהרותיו טהרות וצריך להטבילו והוא זל מפרש לפי מה שכתב פרק ז' מהלכות מטמאי משכב ומושב דלבעלה צריך טבילה אפילו לא עבר כלל ומתביתין הכי קאמר מעבירין ז' סמינן על הכתם ואחר כך מטבילין אותו והוא טהור ממה נפשך שאם עבר כבר כתבטל ואם לא עבר הרי זה נבע וימכל מקום כיון שאפשר להטבילו אפי' לא עבר מטבילין אותו שאין סומכין בטהרות לומר לא כהה ונבע הוא כיון דאפשר בטבילה ועוד דטהרות חמירי הטבילו קודם העברת הסמינן ואחר כך עשה ע"כ טהרות העביר עליו ז' סמינן הרי זה נבע ומתביתין בנבע ואמרי' דטהרות שכנגדו קודם העברת טהרות היה לבעלה דתלכין בנבע וטהרה דהא ממה נפשך לכל הפחות מספק הוא אם הוא דם או נבע ואי אפשר לעמוד עליו שהרי כבר נבדק והיו ספק דרבנן ולקולא וכל שכן דמשמע טפי שהוא נבע כיון שאינו עובר על ידי הסמינן ואף על גב' שצריך טבילה לטהרות אחר העברה כיון שלל כטמא קודם לכן כמו שכתבתו הוא מפני מעלת טהרות שהחמירו בכמה מקומות בספקו ואפי' בקפדת בעל הכבד החמירו כמו שכזכר במו' ובדברי רבנו בדין הטומאה עבר או שכהה הרי זה כתם וכו' וצריך להטבילו שאף על פי שהטבילו ונחלה קודם שעבר לא עלתה לו אותה טבילה ראשונה ובמרא פלגיו לז' ורבי יוחנן במשקין טמאין הבלועין והן משקין חמורין ואין סופן לבאת דלל מטמא ורבי יוחנן מטהר ואמרינן התם איתבייה רבי יוחנן הטבילו ועשו על גביו טהרות והעביר עליו ז' סמינן ולא עבר הרי זה נבע וטהרותיו טהרות ואינו צריך להטבילו ואל' רל הכח כתימם דרבנן אמ' ליה והא תבי רבי חייל דם הכדה מעביר עליו ז' סמינן ומבטלו אל ובי רבי לא שכתב רבי חייל מוכין לו וזה פי' לדעת רבנו רבי יוחנן קא מויתב הכי אי אמרת בשלמא דכל שאין סופן לבאת טהורין היינו דתלכין בנבעה ולא מחמירין בטהרות אלא אי אמרת דטמאין אמאי לא חיישינן לטהרות כך כתב הרמב"ן זל לדעת רבנונוש לי עמד לפרש דמסיבא דקתבי דצריך להטבילו קא מויתב ליה ובמרא כקט רישא דמתני' על שם סיפא ודכונתה איכא בתלמודא והכי קא מויתב לה אי אמרת בשלמא דכל שאין סופן לבאת טהור היינו דכהה' עי' סמינן והטבילו אחר כך טהור לפי שאין סופן לבאת אלא אי אמרת דמשקין חמורין אף על פי שאין סופן לבאת טמאין כי מטבילו אחר כך מאי הוי דאכתה איכא בבבד דם בלובע ויחזיר ליה רבתי' דרבנן היה להו כמסקין קלין וכל שאין סופן לבאת טהורין והיינו סוגי בהעברת סמינן ואל' דאינה משנה כך נר' לי לדעת רבנונוש דאי שדיכושל רבנו אמת שכל שהעבירו עליו ז' סמינן ולא עבר טהור אפילו לבעלה דלא גרע מספק של דבריה שהיא להקל כמו שכתבתו: אדר' הן סמינן וכו' שם במשנה ופי' לכסכם פלגי זל לשפסף בין שתי ידין כדין כסכום נבד שכוטל דנו עם דנו ומשפסף וימוליד ומביא עכ"ל רש"י זל: העבירן שלא ע"ה הסדר וכו' במשנה שם: הקדים אחרונים וכו' ברייתא שם: אי זהו רוק תפל שם בגמרא מתבאר כל הכדא הכתובה כאן: כל

מחזיק

כח

כח

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה קדושה שלב

כל אשה שהיא טמאה וכו' מיה שכתב רבנו כאן הוא לדין התלמוד כמו שהבאר פ"א ודברים פשוטים הם לכל שמצא בימי כדויות חוששת לו ונרמזה לגשם שבעה קפיים ופעמים שמושג בימי זביה משהו זב וכדליתא בפ"ב סימן כמו שכתבאר למעלה בספר זה וכבר כתב רבנו למעלה שהרואה כחם מקלקלת למיכה ומה שכתב מוכין אותו מכת מרדף הוא ממה שכתבאר בהרבה מקומות מכת מרדף בעבר על של דבריהם: היולדת טמאה כגדה וכו' מיה שכתב ואחד היולדת ולד חי וכו' הוא בתורת כהנים ומתבאר בגמרא בכמה

פרק עשירי כל

מקומות ובפרק המפלת במשנה המפלת לארבעי יום איכה חוששת לולד ליום ארבעי יום אח' תשב לזכר ולקבה ולבדה רבי ישמעאל אומר וכו' ויחמיה אומר' אחד ברית זכר ואחד ברית נקבה למא ולמטה בם זה ביאר רבנו מהוהיא תשב לזכר ולקבה ולבדה:

היתה נורת אלס וכו' שם המפלת שפיר וכו' אם היה מרוקם תשב לזכ' ולקבה ובגמרא תנו רבנן אי זהו שפיר מרוקם אבא שאול אומר תחלת בריתו וכו' ומה שכתבאר כל מה שכתב רבנו למעלה:

ובל' אלו הרקומות וכו' שם אולי' רב שמש לרב יהוד' שכנא לא תעביד עובדא עד שיטעיר ופרשו דהק' לחוש חוששת ימי טהר לא יתב' עד שיטעיר: הפילה חתיכה לבנה כו' שם תבא המפלת חתיכה קודעה אם יש בה עגם ט טמאה ליל' אמר רב חסד' ובחתיכה לבנה והרשבא זל כת' ויש מי שומר' להחמיר לפי שאין אנו בקיאים ב' במראוהו דעת הרמב"ן זל וחומר' יתרא ז' אין לה שום עיקר ופשוט הו' לדברי הכל אין כאן ימי טהר אפילו בלבנה:

הפילה שפיר מלא מים וכו' מן שם המפלת שפיר מלא מים מלא גביס איכה חוששת לולד ופירוט גביס גוויס ובגמרא במפלת שפיר מלא בשד כמות חלקו שם וכן חלקו בעבר ובלבד וחסד' דגמרא חז' ל' רב חכמי בר שלמיה לרב הא ר' הא ר' ישמעאל ברבי יוסי הא רבנן הא ר' יקושע בן חכמי הא ר' אשעי' הא רבי יהושע בן לוי מר כמאן כל' אל' שאבי אומר אחד ז' ואחד ז' איכה

חוששת ושמואל אומר אחד ז' ואחד ז' חוששת ואזדא שמואל לטעמיה דכי איתא רב דימי אמר מעולם לא דכו שפיר בנהרדעא לכו משפיר חד דאיתא לקמיה דמר שמואל ונתח' ליה חושא שערפ' מהאי גיסא וחזייה מליך גיסא ואמ' איתא דלד הואי לא הוה זיב כולי' האי עד כאן ופסק רבנו כרב חדא דהלכתא כמותו באיסורי לבני שמואל ועד דקאי כסתם משה ובלכה כסתם משנה ועוד דהתם מתתיר בהדיא דחכמים אפילו בעבור מטהרי והלכה כרביס והא דשמואל חומר' יתיר' היא ואין הלכה כמותו אבל הרמב"ן והרשבא זל הו' להחמיר וכלל גוואח חוששת לולד וכתב הרשבא זל ואף על גב דקיימא לן כרב באיסורי בין לקולא בין לחומר' כיון דעביד בה שמואל עובדא ולא דכו שפיר בהרדעא הכי ק"ל דמעשה רב עבל ובראה שאין אומרין מעשה רב במי שחמיר כפי דעתו וכו' חכמי ודאי הלכה למעשה שאל' לו ואמר ליה איכה חוששת ודברי רבנו עיקר':

יוצא דופן אין אמו טמאה וכו' ראש פרק אבא דופן אין ישבין עלי' ימי טמאה ימי טהרה ובגמרא מלי טעמייהו דרבנן אמר קרא כי תזריע וילדה עד שתלד ממקום שזרעת: הבקשה וילדה דרך דופן וכו' שם תר' המקשה ויבאלד דרך דופן הרי זו יולדת בזוב רבי שמעון אומר אין זו יולדת בזוב ודס הינכא משם טמא ורבי שמעון מטק' ואוקימו רישא דאית' ולד דרך דופן ודס דרך דופן וכו' ל' לתבא קמא מקור' מקומו טמא והטפה שנגע במקום אף על פי שיצא דרך דופן הרי הטפה טמאה ואמר רבי יוחנן אף לדברי המטמא בדם מטהר באשה שאין האשה טמאה בכדה עד שיצא מדונה דדרך עריותה וק"ל ודאי כרבנן וכרבי יוחנן: נחתך הולד במעיה וכימטק' בפרק המפלת יצא מחותך או מסורס משיצא רובו הרי זה כילוד יצא כדרכו עד שיצא רוב ראשו או רוב רגליו כשיצא פלחיתו ובגמרא אמר רבי יוחנן הראש כרוב אברים ואוקימנא לדידיה דמתני' הכי קתני יצא מחותך או שלם וזה מה מסורס משיצא רובו הרי זה כילוד וכבר דרש זה כל הראש בעינין ולא אמרי' במחותך ברוב ראשו דאיכא כשיצא פלחיתו אלא כולו בעינין וכן כרא' מדברי קצת מפרשים ז"ל ועיקר: ואם לא נחתך וכוכב כתבאר זה וכתב הרשבא זל לא סוף דבר שיצא לחוץ ממש אלא אפי' משיצא חוץ לפרוודור וכן מתבאר בגמ' בפרק יצא דופן: הוציא העובר את ידו והחזירה וכו' שם בהמפלת אמר רב הגא' הויא העובר את ידו והחזירה אמו טמאה לידה שכאמר ויהי בלדתה וית' יד ואמר' לחוש חוששת מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא קיא ימי טהר לא יהיבין לה עד דנפיק רוביה ויש מי שכתב דלאו דווקא יד דאסמכתא אקרא

אם האשה
שכתבאר
בה סמין
אף על פי
זיפק אם
ועלה בין
בעמונת
גב וטהר
א' מהפק
דהולבין
א יולד
ר בבית
גבו דכל
הרי הוא
ז שכתב
הא דס
טומאה
אף שאם
נפשת
הולדה
א דס או
העברו
יהי זה
ריו לר
ב בין
ועברת
ה' לזה
ז' דבר
טהור
דברי
רבנו
ואיכה
א עד
א צע
טהור
זיהי
לגאת
שאין
ד לא
רבנו
דאה
ירין
ולא
נת
אין
כיון
מת
דק
בל
אה
קין
זו
אל
אין
יה
לו
וע
ה
:

פרק עשירי כל

יולדת טמאה כגדה וכו' ואף על פי שלא ראת דם ואחד היולדת חי או מת ואפילו נפל אם זכר וישברת לזכר ואם נקב' וישבת לנקבה והוא שתגמר צורתו ואין צורת הולד נגמרה לפחות מארבעים יום ואחד הזכר ואחד הנקב' והמפלת בתוך ארבעים יום אינה טמאה לידה אפילו ביום ארבעים: הפילה ביום ארבעים ואחד מאחר התשמיש הרי זו כפך וילדת ותשב לזכ' ולקבה ולדה: היתה צורת אדם דקה ביותר ואינה ניכרת בעליל הרי זו תשב לזכר ולקבה והוה הנקב' שפיר מרוקם או זה הוא שפיר מרוקם תחלת ברייתו של אדם נופו כעדרה שתי עיניו בשתי טפי זבוב מרוחקות זו מוזו שני חוטמיו בשני טפיו זבוב מקרובין זה לזוד

פיו פתוח כחוט השערה וחיתוך ידים ורגלים אין לו נתבארה צורתו יתר מזה ועדין אינו ניכר בין זכר לנקבה אין בודקין אותו במים אב בשמן שהשמן מצחצחו ומביא קיסם שראשו חלק ומנענע באותו מקום למעלה למטה אם מסכך בידוע שהוא זכר ואם ראה אותו מקום כשעורה סדוקה הרי זו נקבה ואינה צריכה בדיקה וכל אלו הרקומות של נפלים אין נותנין להן ימי טהר עד שישער הולד: הפילה חתיכה לבנה אם נקדעה ונמצא בה עגם הרי זו טמאה לידה הפילה שפיר מלא מים מלא דם מלא גנינים מלא בשר הואיל ואינו מרוקם אינה חוששת לולד: יוצא דופן אין אמו טמאה לידה: ואין לו ימי טומאה וימי טהרה שנאמר אשרה כי תזריע וילדה זכר עד שתלד ממקום שזרעת: המקשה וילדה ולד דרך הדופן הרי דם הקושי הבא דרך

' כרבנן לגבי' הרחם יבית או דם' נדה ודם היוצא דרך הדופן טמא ואם לא יצא דם דרך הרחם הרי טמא ועש: האשה טהורה אף על פי שהדם שיצא מדפנה טמא שאין האשה טמאה עד שיצא מדורה דרך ערותה: נחתך הולד במעיה ויצא אבר אבר בין שיצא על סדר האיברים כגון שיצאה הרגל ואחריה השוק ואחריה הירך בין שיצא שלא על הסדר אינה טמאה ליד' עד שיצא רובו ואם יצא ראשו כולו כאחרת הרי זה כרובו ואם לא נחתך ויצא כדרכו משתצא רוב פרחתו הרי זה כילוד אף על פי שנחתך אחר כך: הוציא העובר את ידו והחזירה אמו טמאה לידה מדברי סופרים ואין לה ימי טהר עד שיצא הולד כולו או רובו כמו שאמרנו: המפלת.

מגיד עין

כל אשה שהיא טמאה משם כתם כו' עד סוף הפרק בכלל פירוקא דריש לקיש דכתמים דרבנן וכמו שכתבתי למעלה אלא כתבו למ' זל מונטר כדרך המהברים:

פרק עשירי כל

היולדת כו' עד שלא ראתה דם בכריתות פרק ארבע ממחורי כפרה: ואחד ק' היולדת חי כו' עד הואיל ואינו מרוקם איכה חוששת לולד הכל פרק המפלת: יצא דופן כו' עד מדוה דרך עריותה פלך יצא דופן ק' ומיית ליה פרק קמא דכריתות: נחתך הולד שזמניה עד שיצא דופן פרק המפלת: ואם יצא ראשו כו' עד אחר כך במסכת בכורות פ' יש בכור ופרק המפלת: הוציא העובר את ידו עד כמו שאמרנו פרק המפלת: המפלת ק' כס

הרחם יבית או דם' נדה ודם היוצא דרך הדופן טמא ואם לא יצא דם דרך הרחם הרי טמא ועש: האשה טהורה אף על פי שהדם שיצא מדפנה טמא שאין האשה טמאה עד שיצא מדורה דרך ערותה: נחתך הולד במעיה ויצא אבר אבר בין שיצא על סדר האיברים כגון שיצאה הרגל ואחריה השוק ואחריה הירך בין שיצא שלא על הסדר אינה טמאה ליד' עד שיצא רובו ואם יצא ראשו כולו כאחרת הרי זה כרובו ואם לא נחתך ויצא כדרכו משתצא רוב פרחתו הרי זה כילוד אף על פי שנחתך אחר כך: הוציא העובר את ידו והחזירה אמו טמאה לידה מדברי סופרים ואין לה ימי טהר עד שיצא הולד כולו או רובו כמו שאמרנו: המפלת.

חוששת ושמואל אומר אחד ז' ואחד ז' חוששת ואזדא שמואל לטעמיה דכי איתא רב דימי אמר מעולם לא דכו שפיר בנהרדעא לכו משפיר חד דאיתא לקמיה דמר שמואל ונתח' ליה חושא שערפ' מהאי גיסא וחזייה מליך גיסא ואמ' איתא דלד הואי לא הוה זיב כולי' האי עד כאן ופסק רבנו כרב חדא דהלכתא כמותו באיסורי לבני שמואל ועד דקאי כסתם משה ובלכה כסתם משנה ועוד דהתם מתתיר בהדיא דחכמים אפילו בעבור מטהרי והלכה כרביס והא דשמואל חומר' יתיר' היא ואין הלכה כמותו אבל הרמב"ן והרשבא זל הו' להחמיר וכלל גוואח חוששת לולד וכתב הרשבא זל ואף על גב דקיימא לן כרב באיסורי בין לקולא בין לחומר' כיון דעביד בה שמואל עובדא ולא דכו שפיר בהרדעא הכי ק"ל דמעשה רב עבל ובראה שאין אומרין מעשה רב במי שחמיר כפי דעתו וכו' חכמי ודאי הלכה למעשה שאל' לו ואמר ליה איכה חוששת ודברי רבנו עיקר': יוצא דופן אין אמו טמאה וכו' ראש פרק אבא דופן אין ישבין עלי' ימי טמאה ימי טהרה ובגמרא מלי טעמייהו דרבנן אמר קרא כי תזריע וילדה עד שתלד ממקום שזרעת: הבקשה וילדה דרך דופן וכו' שם תר' המקשה ויבאלד דרך דופן הרי זו יולדת בזוב רבי שמעון אומר אין זו יולדת בזוב ודס הינכא משם טמא ורבי שמעון מטק' ואוקימו רישא דאית' ולד דרך דופן ודס דרך דופן וכו' ל' לתבא קמא מקור' מקומו טמא והטפה שנגע במקום אף על פי שיצא דרך דופן הרי הטפה טמאה ואמר רבי יוחנן אף לדברי המטמא בדם מטהר באשה שאין האשה טמאה בכדה עד שיצא מדונה דדרך עריותה וק"ל ודאי כרבנן וכרבי יוחנן: נחתך הולד במעיה וכימטק' בפרק המפלת יצא מחותך או מסורס משיצא רובו הרי זה כילוד יצא כדרכו עד שיצא רוב ראשו או רוב רגליו כשיצא פלחיתו ובגמרא אמר רבי יוחנן הראש כרוב אברים ואוקימנא לדידיה דמתני' הכי קתני יצא מחותך או שלם וזה מה מסורס משיצא רובו הרי זה כילוד וכבר דרש זה כל הראש בעינין ולא אמרי' במחותך ברוב ראשו דאיכא כשיצא פלחיתו אלא כולו בעינין וכן כרא' מדברי קצת מפרשים ז"ל ועיקר: ואם לא נחתך וכוכב כתבאר זה וכתב הרשבא זל לא סוף דבר שיצא לחוץ ממש אלא אפי' משיצא חוץ לפרוודור וכן מתבאר בגמ' בפרק יצא דופן: הוציא העובר את ידו והחזירה וכו' שם בהמפלת אמר רב הגא' הויא העובר את ידו והחזירה אמו טמאה לידה שכאמר ויהי בלדתה וית' יד ואמר' לחוש חוששת מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא קיא ימי טהר לא יהיבין לה עד דנפיק רוביה ויש מי שכתב דלאו דווקא יד דאסמכתא אקרא

בהעבר
הרי זו פסולת זבה גדולה כדיוקן
כפלים

מי' כבן יצא ולי ודס בדיק דופן

הלכות איסורי ביאה מגיד משנה

מגדל עז

המפלת כמין בהמה חיה ועוף בין טמאין בין טהורין אם זכר תשב לזכר אם נקבה תשב לנקבה אם אינו יודע תשב לזכר ולנקבה וזכר ונקבה חסא המנחה והלכות והנפיקה עין נגבת הזקן עד שיהיו כולן הא כמאן דאמר כל נורת הו כמאן דאמר מטרת ופסק רבנו כרבי ירמיה ושהעיס והלסתות נגבות הזקן עד שיהיו כולן רבא לפי שיטתו ויש פוסקין דבאחד אחד סני ושם אמרו נגפו אדם וכבני איש ולא כלום וכתבו הרמב"ם ז"ל והרשב"א ז"ל ובזמן הזה בכלן מטמאין אותה לידה אם זכר כדון הזכר ואם נקבה כדון הנקבה ואין כן דעת רבנו לפי מה שכתב פרק שמיא ז"ל: המפלת דמות כחש אמר טמאה לידה מפני שגלגל עינו עגול כשל אדם: כתב הרשב"א ז"ל ולפי מה שכתב דבועין נורת פנים כולה כשל אדם כי קני גלגל עינו כשל אדם מה יעניל ונדלוי רבי יקושע דאמר הכי לא סבירא ליה דכבשי אפי' הו הטרק שלימה אלא אפילו כמורה אחת עגל: ואני אמר על קושייתו אין לי להשיב ועל ההלכה דבר מפורסם הוא פרק המפלת כוף גמרא מנב' קמיתא דאמרה חכיה בן אחי רבי יקושע ואמר מאיזה טעם הואיל ונלגל עינו עגול כשל אדם ואמאביי שמי נורבא מרבנן דמורה מלתא לימא בה טעמו דכי מדכרו ליה מדכר אמא שמי דהלכ' פסקו' היא לדברי הכל: המפלת דמות אדם כו' עד שאין דרך שלייה לנאת לפני הולד ינאת מקבת שלייה כו' עד מיום שני להחמיר פא דבבא קמא: הפילה דמות בהמה עד שמה זכר שמה כן כקבה הכל פרק המפלת: ואם

המפלת כמין בהמה חיה או עוף אם היו פניו כפני אדם הרי זה ולד אם זכר תשב לזכר ואם נקבה תשב לנקבה ואם אינו ניכר בין זכר לנקבה תשב לזכר ולנקבה אף ע"פ ששאר הנוף דומה לבהמה או לחיה או לעוף ואם אין פניו כצורת פני האדם אף על פי ששאר הנוף גוף אדם שלם וידיו ורגליו ידיו אדם והרי הוא זכר או נקבה אינו ולד ואין אמו טמאה ליד: או זו היא צורת פני האדם שיהיה המצח והגבנין והעינים והלסתות ונבות הזקן כצורת האדם אבל הפה והאזני והאף אף ע"פ שהן כשל בהמה וחיה הרי זה ולד: המפלת דמות נחש אמו טמאה לידה מפני שגלגל עינו עגול כשל אדם המפלת דמות אדם שיש לו כנפים של בשר אמו טמאה ליד נברא בעין אחת וירך אח' אם היו מן הצד הרי הוא כחצי אדם ואמו טמאה לידה ואם היו באמצע אמו טהורה שהרי זו בריה אחרת: נברא וישט שלו אטום או שהיה חסר מטיבורו ולמטה והרי הוא אטום או שהיתה גלגלתו אטומה או שהיו פניו טוחו ואין בהן הכר פני או שיש לו שני גבין ושתי שדרו' או שהפילה בריית ראש שאינו חתוך או יד שאינו חתוך כל נפל מאלו אינו ולד ואין אמו טמאה לידה אבל אם הפילה יד החוט ורגל חתוכה הרי הזקת מולד שלם ומצטרפין לרוב איבריו פעמי' יקפה משאר הרמי' שנוצר מהם האר' חתיכה כמו לשון השור ותהיה כרוכ על מקצת הולד והיא הנקראת סנדל ולעולם לא יעשה סנדל זה אא"ע וולד אבל חתיכה שנוצרה לבדה בלא ולד אינ' נקרא סנדל ורוב העוברי' לא יהיה עמהם סנדל ופעמים יכה המעוברת דבר על בטנה ויפסד העובר ויעשה כסנדל זה ופעמים ישאר בו הכר פנים ופעמים ייבש הולד וישתנה ויקפאו עליו הרמי' עד שלא ישאר בו הכר פני' לפי המפלת זכר וסנדל עמו אע"פ שאין הכר פני' לסנדל הרי זה תשב לזכר ולנקב' שמה סנדל זה נקב' היה וחומרא החמירו בו לטמא בו משוולד אף על פי שאין בו צורת פני הואיל והיא טמאה לידה מפני הולד שעמו: החותלת העבה שהיא כמו חמת שבתוכה נוצר הולד והיא בקפרא אותו ואת הסנדל אם היה עמו סנדל וכשיגיע זמנו לצאת קורע אות ויוצא היא הנקרא' שלייה ותחלת ברייתה דומה לחוט של ערב וחלולה כחוצצרת ועבה בקרקבן התרנגולים ואין שלייה פחותה מטפח: המפלת שלייה תשב לזכר ולנקבה לא שהשלייה ולד אלא שאין שלייה בלא ולד: הפילה נפל ואחר כך הפילה שלייה חוששין לשלייה והרי הוא כולד אחר ואין אומרין זו שלייה הנפל שאין תולין את השלייה אלא בולד של קיימא לפיכך אם ילדה ולד של קיימא והפילה שלייה אפילו אחר עשרים ושל שיום תולין אותו בולד ואין חוששין לולד אחר שהולד קרע השלייה ויצא: הפילה שלייה תחלה ואח"כ ילדה ולד של קיימא חוששין לשלייה שהיא ולד אחר ואין תולין אותה בולד הבא אחריה שאין דרכה של שלייה לצאת לפני הולד: יצאת מקצת השלייה ביום ראשון ומקצתה בשני מונין לה מיראשון ואין נותנין לה ימי טהרה אלא מיום שני להחמיר: הפילה דמות בהמה חיה ועוף ושלייה קשורה בו אין חוששין לולד ואם אינה קשורה בו במילין עליה חומר שני ולדות שאנו אומר שמה נמוח שפיר מרקם שהיה בשלייה זו ושמה נמוחה השלייה של שפיר זה שהוא דמות בהמה וחיה: כל אלו שחוששין לשלייה אין נותנין להן ימי טהרה וכל מי שהפילה דבר שאינו ולד או שפיר בתוך ארבעים יום שעדין לא נגמר צורתו אם יצא עמו דם הרי זה נדה או זבה ואם יצא יבש בלא דם הרי זה טהורה: מי שילדה זכר ונקבה תאומים תשב לנקבה ילדה טומטום או אנדרונינוס תשב לזכר ולנקבה ילדה תאומים אחד זכר והשני טומטום או אנדרונינוס תשב לזכר ולנקבה: האחד נקבה והשני טומטום או אנדרונינוס תשב לנקבה בלבד שהטומטום והאנדרונינוס ספק הן שמה זכר הן שמה נקבה: האשה

המפלת כמין בהמה חיה ועוף בין טמאין בין טהורין אם זכר תשב לזכר אם נקבה תשב לנקבה אם אינו יודע תשב לזכר ולנקבה וזכר ונקבה חסא המנחה והלכות והנפיקה עין נגבת הזקן עד שיהיו כולן הא כמאן דאמר כל נורת הו כמאן דאמר מטרת ופסק רבנו כרבי ירמיה ושהעיס והלסתות נגבות הזקן עד שיהיו כולן רבא לפי שיטתו ויש פוסקין דבאחד אחד סני ושם אמרו נגפו אדם וכבני איש ולא כלום וכתבו הרמב"ם ז"ל והרשב"א ז"ל ובזמן הזה בכלן מטמאין אותה לידה אם זכר כדון הזכר ואם נקבה כדון הנקבה ואין כן דעת רבנו לפי מה שכתב פרק שמיא ז"ל: המפלת דמות כחש אמר טמאה לידה מפני שגלגל עינו עגול כשל אדם: כתב הרשב"א ז"ל ולפי מה שכתב דבועין נורת פנים כולה כשל אדם כי קני גלגל עינו כשל אדם מה יעניל ונדלוי רבי יקושע דאמר הכי לא סבירא ליה דכבשי אפילו הו הטרק שלימה אלא אפילו כמורה אחת עגל: ואני אמר על קושייתו אין לי להשיב ועל ההלכה דבר מפורסם הוא פרק המפלת כוף גמרא מנב' קמיתא דאמרה חכיה בן אחי רבי יקושע ואמר מאיזה טעם הואיל ונלגל עינו עגול כשל אדם ואמאביי שמי נורבא מרבנן דמורה מלתא לימא בה טעמו דכי מדכרו ליה מדכר אמא שמי דהלכ' פסקו' היא לדברי הכל: המפלת דמות אדם כו' עד שאין דרך שלייה לנאת לפני הולד ינאת מקבת שלייה כו' עד מיום שני להחמיר פא דבבא קמא: הפילה דמות בהמה עד שמה זכר שמה כן כקבה הכל פרק המפלת: ואם

וכן נראה מדברי רבנו שאיכה טמאה ביד זו בלבד אלא שהיא מטרת לרוב האיברים וכונתו נרדף עינין: פעמים העבה וכו' שם תגד רבנן שלייה תחלתה דומה לחוט של ערב וסופו דומה כחומתו וחלולה כחומתו ואין שלייה פחותה מטפח: המפלת שלייה תשב לזכר וכו' שם במשנה המפלת סנדל או שלייה תשב לזכר ולנקבה וכתב הרשב"א ז"ל דעבשיו בזמן הזה אפי' פחותה מטפח מטמאין אותה להחמיר טהור כלל וכן דעת הרמב"ם ז"ל: הפילה כפל וכו' שם בגמרא כתבא רבי דיין אלו וכן כתבו הרמב"ם ז"ל: יצאת מקצת השלייה ביום ראשון ומקצתה בשני מונין לה מיראשון ואין נותנין לה ימי טהרה אלא מיום שני להחמיר: הפילה דמות בהמה חיה ועוף ושלייה קשורה בו אין חוששין לולד ואם אינה קשורה בו במילין עליה חומר שני ולדות שאנו אומר שמה נמוח שפיר מרקם שהיה בשלייה זו ושמה נמוחה השלייה של שפיר זה שהוא דמות בהמה וחיה: כל אלו שחוששין לשלייה אין נותנין להן ימי טהרה וכל מי שהפילה דבר שאינו ולד או שפיר בתוך ארבעים יום שעדין לא נגמר צורתו אם יצא עמו דם הרי זה נדה או זבה ואם יצא יבש בלא דם הרי זה טהורה: מי שילדה זכר ונקבה תאומים תשב לנקבה ילדה טומטום או אנדרונינוס תשב לזכר ולנקבה ילדה תאומים אחד זכר והשני טומטום או אנדרונינוס תשב לנקבה בלבד שהטומטום והאנדרונינוס ספק הן שמה זכר הן שמה נקבה: האשה

וכן נראה מדברי רבנו שאיכה טמאה ביד זו בלבד אלא שהיא מטרת לרוב האיברים וכונתו נרדף עינין: פעמים העבה וכו' שם תגד רבנן שלייה תחלתה דומה לחוט של ערב וסופו דומה כחומתו וחלולה כחומתו ואין שלייה פחותה מטפח: המפלת שלייה תשב לזכר וכו' שם במשנה המפלת סנדל או שלייה תשב לזכר ולנקבה וכתב הרשב"א ז"ל דעבשיו בזמן הזה אפי' פחותה מטפח מטמאין אותה להחמיר טהור כלל וכן דעת הרמב"ם ז"ל: הפילה כפל וכו' שם בגמרא כתבא רבי דיין אלו וכן כתבו הרמב"ם ז"ל: יצאת מקצת השלייה ביום ראשון ומקצתה בשני מונין לה מיראשון ואין נותנין לה ימי טהרה אלא מיום שני להחמיר: הפילה דמות בהמה חיה ועוף ושלייה קשורה בו אין חוששין לולד ואם אינה קשורה בו במילין עליה חומר שני ולדות שאנו אומר שמה נמוח שפיר מרקם שהיה בשלייה זו ושמה נמוחה השלייה של שפיר זה שהוא דמות בהמה וחיה: כל אלו שחוששין לשלייה אין נותנין להן ימי טהרה וכל מי שהפילה דבר שאינו ולד או שפיר בתוך ארבעים יום שעדין לא נגמר צורתו אם יצא עמו דם הרי זה נדה או זבה ואם יצא יבש בלא דם הרי זה טהורה: מי שילדה זכר ונקבה תאומים תשב לנקבה ילדה טומטום או אנדרונינוס תשב לזכר ולנקבה ילדה תאומים אחד זכר והשני טומטום או אנדרונינוס תשב לנקבה בלבד שהטומטום והאנדרונינוס ספק הן שמה זכר הן שמה נקבה: האשה

הנשים לחמיר ואם עברה חיבה אובד עונן אחר שיעבד חמיה טמאין

מגדל עון

הלכות איסורי ביאה

מגדל משנה

יתר על כן כל שבעה לישא ורצתה עד שתספור ותטבול... כתב הרמב"ם ז"ל כל דאיהא שהיא מוכר בכאן טענה גדולה מן הסופר שא"י לו מסתמך בלא הרגשה היא טמאה ודאי והאי ראת רבת היא עב"ל:

ומנה פשוט בשבעה וכוכך כתוב בהלכות והכי כמו עבדין בימי טוהר דיוולדת ואף ע"כ דק"ל כרב דאמר מעבין אחד הוא הסופר טמאה והתורה טהרה כיון דאיכא יולדת בזוב דכריכא שבעה כקיים בימי טוהר עבדין כמו הרמב"ם יתרה כדבי זירא וכל דס דחויא בימי טוהר יתבא עליה שבעה כקיי' ובתרה הכי עבדה כמי טוהר

בהן ודאיתוכן היה בספר אשר הגיע לידו אבל אחד שבאחי בארץ הגב' וזכיתי לראות היונה לר"מ ז"ל בחתימתו מנאחי ורצתה בגלי ותקון כסילים היה שלא ידע ההלכה ולא הבין הטעם והשב בתחלה שטעה הסופר בין בלי לאלף ותקנו לפי דעתו ועל כן יבא לו משפט מעוקל ואילו הגיע דף לז' למסכת יבמות פ"ה הולך ולמסקנת דף סו כה פ"ת טק"ט והיה רואה שלשן הגמרא וכתפייסה לא היה עושה כן וזה פשוט באמת: ואם כשאת לתלמיד חכם וכו' ע"כ שתטבול

וכתב הרמב"ם ז"ל שאל היכא דבעל ומנא דס וכו' עד ואיכא מוד אבל לא מנא דס און צריך לפרש ומסתברא לקולא עב"ל אכן בשלשי מנאחי לחומר וכן בדוקא וכן כתב הרמב"ם ז"ל אשילו לא ראתה דס בתלים און אומר שאל הטה ועדיין בתליה קיימי אשין הטייה מנא לא האיל ובעל חוששין שאל ראת טיפת דס כחרדל ואבדה לפיכך גומר בעילת מנא ופול עב"ל וכן מורי רבינו מורה לחומר ואשילו המקילין ומכריזין לה לבדוק כבדיקת הכנה במון או במור ע"כ:

אבל בספר התרומה כתב דבעין ו' עונות שלימות אשין לתקן בין רואה מחמת עמיה לרואה מחמת בתולים מדהחמירי בה להנציח ז' כקיים אבל הרמב"ם כתב כדרכיו המחמיר: פ"ט ט"ג דבעין ז' כקיי' שמך לבעילת נטע וכן כתב בעל הדיוקא מנא אביו וכל רבותינו וכן כתב מורי רבינו ש' ואם עבדה אח ז' כקיי' ולא כבעלה כריכ' לבדוק פעמי' בכל יום ויום עד שתבעל דלעולם משתבעה לישא איכ' לסמיך דילמא חזיא מחמת חימוד עד שתבעל הילכך דבעין ז' כקיי' שמך לבעילת מנא ע"כ:

ד"ר ז"ל וכן אנו כהנין ומירין: וכן דין דס בתלים בזמן הזה וכו' שם בגמרא ובהלכות דבעל הנקיות בעל בעלת מנא ומנא ופירש ואשילו לא ראתה דס נכ"ל שבעה כקיים שאל ראתה דס טוהר כחרדל וחפתי שכן זרע והכסוי הדבה מן המכרשים ז' אשין צריך להמתין בשעת יבואו עד שימות הארץ כדן הבעל את הקהלה ואמר לו כמאתי המבורך פ"ה לא קדי הוא יכול לפרו' והאבר בקשו אף ע"פ שיבואו הכהן לו כביאת ואשילו דס שנתה מורד לפי שרין יתר דס טוהר הוא וחכמי שהמירי' לא הציטקו להמתין כלל: ע"כ זה כל בת שבעה יתר ע"כ ז' ורצתה וכו' כן הוא הכסף החמירי במקום ספרי רבנו ובמקום מנא במקום רבת ראתה ובהשנות א"א כל ראת שהיא מוכי' כאן ע"כ

ראייה ודאית היא טמאה מלבד שהדבר בעצמו מבורך בגמ' וכך הוא שם אמר רבא תבעיה לישא וכתפייסה כריכה לישא ז' כקיים רכיכא איבעק ליה לבריה בירב כריכא אמר להו ליום פלג ככתוב כתובה אעבב ז' יומי בר מההוא יומא אחא אל' מט עבד מר הכי אל' לא סבר לה מר להא דרבא דאמר רבא בדילול דשכיחי בה דמי וכפייסה כריכה לישא ז' כקיי' אי' כמו אימר דאמר רבא בדילול דשכיחי בה דמי בקטנה מי אמר אל' בפירוש אמר רבא לא שאכא בגדולה ולא שאכא פקטנה גדולה מט משום דמחמירא קטנה כמי עבב וכתב הרמב"ם ז"ל נריכה לישא ז' כקיים חון מיום התביעה ונריכה כדיקה תוך ז' וטבילה בליל ח' כשאר כל הרואים ואף ע"כ פי שלא בדקה ביום התביעה להסמיך בין טמאה לטהרה מוכי' מיום של חמירי אשין ראיית חימוד אלא ראייה קטנה לשעתה לפיכך איכה נריכה לבדיקת הספק עב"ל וכתב הרמב"ם ז"ל יש לבעין מאומתי מוכי' לה וכי תבעה לישא לאחור ז' חודש מוכי' לה משעת תביעה זאת ומסתברא שלא אמרו אלא משעה שמכתיב לה נכרי חופה וכאזנה שאמרו מוכי' רמז שערי באסיכתא וכינא בזה דכל שמתדלין להכין לה חופה נותנת דעתה ומחמדת או משעה שמודיעין אותה שתבין עמיה לישא כל אשה שצרתה וכו' כדבר כתבאר זה וכתב הרמב"ם ז"ל עבד וכנסה במסוך: לפי' כל אשה שצרתה וכו' כדבר כתבאר זה וכתב הרמב"ם ז"ל עבד וכנסה תוך זמן זה אסור להתייחד עמה לא הוא ישן בין האכס' והיא יטנה בין הכסיה כדדך שאמרו בכלה שפרסה כדה עב"ל ומה שכתב רבנו ואם כשאת ליה וכן

ד"ר ז"ל וכן משמע קצת בריש כתובות גבי הא דקאמרינן לפיכך חלה הוא או שפירשה כדה ע"כ:

וכתב הרמב"ם ז"ל שאל היכא דבעל ומנא דס וכו' עד ואיכא מוד אבל לא מנא דס און צריך לפרש ומסתברא לקולא עב"ל אכן בשלשי מנאחי לחומר וכן בדוקא וכן כתב הרמב"ם ז"ל אשילו לא ראתה דס בתלים און אומר שאל הטה ועדיין בתליה קיימי אשין הטייה מנא לא האיל ובעל חוששין שאל ראת טיפת דס כחרדל ואבדה לפיכך גומר בעילת מנא ופול עב"ל וכן מורי רבינו מורה לחומר ואשילו המקילין ומכריזין לה לבדוק כבדיקת הכנה במון או במור ע"כ:

אבל בספר התרומה כתב דבעין ו' עונות שלימות אשין לתקן בין רואה מחמת עמיה לרואה מחמת בתולים מדהחמירי בה להנציח ז' כקיים אבל הרמב"ם כתב כדרכיו המחמיר: פ"ט ט"ג דבעין ז' כקיי' שמך לבעילת נטע וכן כתב בעל הדיוקא מנא אביו וכל רבותינו וכן כתב מורי רבינו ש' ואם עבדה אח ז' כקיי' ולא כבעלה כריכ' לבדוק פעמי' בכל יום ויום עד שתבעל דלעולם משתבעה לישא איכ' לסמיך דילמא חזיא מחמת חימוד עד שתבעל הילכך דבעין ז' כקיי' שמך לבעילת מנא ע"כ:

מגילת עז

הלכות איסורי ביאה

מגילת משנה

הרי היא טהורה וכו' עד דם טמא: כתב הרמב"ם נס וז' טענות שהרי אמרו אין פתיחת הקבר בלא דם הלכך טמאה עד כאן לשונו: ואני אומר נס בזה שלא יבא מפי רבינו הרמב"ם מעולם מתרי טעמי חדא כי תחלת זה הכלל כתב וכן האשה שלא תהיה לובן אודם ירוק או

וכן אם הייתה בה מכה וכו' נס"ה יש סוכרי' שבזמן הזה אין תולין במכה ויש סוכרי' כדעת רבנן וכן עיקר ובמשנת דם עם מי רגלים הכל מודים שהיא טהורה: זה שתמונה בקבת מקומות וכו' נס אלה דברי רבינו וברובים הם: וכן זה שתמונה במקבת מקומות וכו' נס אלה דברי רבינו וידועים: אין האשה שבה מטומאתה וכו' כבר כתבנו זה לך ומה שכתב אבל רחצה במקחת וכו' פשוט הוא בכמה מקומות:

הרי היא טהורה אף בזמן הזה שלא החמירו אלא בראה דם טמא ואין זה רואה דם טמא וכן אם חיתה ברה מכה והיה הרם שותרת ממנה או שבא הרם עם מימי רגליה וכו' טהור ולא נתחדש דבר לא ספירת שבעת ימים נקיים לכל רואה דם טמא כמו שאמרנו ושיהיו כל מראה דם טמא: זה שתמונה במקבת המקומו' שהנדה יושבת שבעת ימי בנדחה ואף על פי שלא ראת דם אלא יום אחד ואחר השבעה תשב שבעת ימים נקיים אין זה מנהג אלא טעות הוא ממי שהורה להם כך ואין ראוי לפנות לדבר זה כלל אלא אם ראתה יום אחד סופרת אחריו שבעה נקיי וטובלת ליל שמיני דהוא ליל שני של אחר נדחה ומותר לבעלה: וכן זה שתמונה במקבת המקומו' ותמונה שובו למקבת הגאונים שיוצרת זכר לא תשמש מטת עד סוף ארבעים ויוולדת נקבה עד אחר שמינים ואף על פי שלא ראתה דם אלא בתוך השבעה אין זה מנהג אלא טעות הוא באותן התיכונות ודרך מינות באותן המקומו' ומן הצדוקין למדו דבר זה וכו' לכוון כדלהוציא מלבן ולהחזיר לדברי חכמים שתספור שבעת ימים נקיים בלבד כמו שבארנו: אין האש עולה מטומאתה ויצאה מירי ערוה עד שתטבול במי מקוה כשר ולא יהיה דבר חוצץ בין בשרה ובין חמים ובהלכות מקוואו יתבאר המקוה הכשר והפסול ודרך הטבילה ומשפטי החציצה אבל רחצה במקחת אפילו נפלו עליה כל מימות שבעולם הרי היא אחר החציצה כמות שהיתה קודם החציצה בכרת שאין לך דבר שמעלה מטומאה לטהרה אלא טבילה במי מקוה או במעין או בימים שהן כמעין כמו שיתבאר בהלכות מקוואות: כל שבעת ימים נקיים שבזמן הוזה אף על פי שהן ספק אם טבלה בהן כאלו לא טבלה ואם טבלה בשביעי אף על פי שאסור לעשותן לכתחלה שמא יבא לבעול בשביעי אחר הטבילה הואיל וטבלה בזמנה אפילו היתה זבה וראית הרי זו עלתה לה טבילה: ואסור לאדם שידבק באשה ששבעת ימים נקיים אלו ואף על פי שהיא בכסותה והוא בכסותו ולא יקרבו לה ולא יגע ברה אפילו באצבע קטנה ולא יאכל עמה בקערה אחרת כללו של דבר יתונו עמה בימי ספור כמו שינהגו בימי נדה שערין היא בכרת עד שתטבול כמו שבארנו: כל מלאכה שהאשה עושה לבעלה נדרה עושה לבעלה חוץ מהרחצת פניו ידיו

כל לשון הרמב"ם היה בה מכה באותו מקום נקיים ונודד יש מי שהורה שמתקין אותה אפי' בזמן הזה וכדראה לי שמתמאי אות שאם היה דם מכת משונה מדם ראיייתה טמאה מדין תלמוד ואם כן פעמי' אתה מביא אותנו לקיף ולכדוק בדמי נעוד הרי' ראיייה מדהחמירו בדם בתולים וטמאזה ואין לך מכה גדולה מזה ובספר התרומה כתב דאשה שיש לה מכה באותו מקום ואי' יודעת אם מביאה דם או לא אם בודקת עמה באותו מקום ומביאה דם או אם מרגישה כשהדם נוטל מן הקחם טמא ואין תולה במכה דתביא כחמשת אשה לומר מכה יש לי באותו מקום שממנו יוצא דם משמע דווקא שינא הדם מן המכה תולה אבל אם ספק לה אין תולה אבל בשעת נדחה אפילו יודעת בדולא שהמכה מביאה דם אין תולה בה דלא כן לא תהא טמאה לעולם אומנם כחמשת תולה בה כדלעיל פט עכ"ל ספר התרומה עיין לעיל פ"ח ופ"ד ע"כ:

וזהו נס"ה וכן פתח דאמר רבי שמעון אבל אמרו חכמי אסור לעשות כן פי' לעבול ביום ולא כפי' רש"י שפי' אסור לשמש ע"ש בעו' פרק בתרא דקדשה עד כאן: וכן כתב רמב"ם וטעמו דמאן עגלתה לה טבילה שאם זכה היא הרי טבילה כדין ואם נדה היא הרי טבילה ליה יום השמיני או יותר שלא הייתה נדחה לספור אלא זבין טמא' בין טהורים והיא ספרה וטהרה וטבולו הטמאי הילכך מאן ספק לה טבילה וכן פסק רבינו שמהו וכן ה"ס בהילכות קדוה וכל שאתה שפסקו דלא ספק לה טבילה ומהם זל הנדה לחומר והארי' לעשות כן לעבול ביום ולא כפ"י שפי' אסור לשמש ע"ש בעו' פרק בתרא דקדשה פ"ד ושם על מנתה אפילו נשכב על מנתה אפילו נשעה שחייב במטה מופי הרגל עבירה וכל החובה בה החמקה הרי זה משום עב: בספר התרומה והמנחות כתב שאסור לאכול עמה על שלחן אחד אלא יש שום שבו להם אין קנקן בין הקערות מדמא' ליה התה פ"ק קמא דשבת לשה

וליסבול במי מקוה כשר ולא יהיה דבר חוצץ בין בשרה ובין חמים ובהלכות מקוואו יתבאר המקוה הכשר והפסול ודרך הטבילה ומשפטי החציצה אבל רחצה במקחת אפילו נפלו עליה כל מימות שבעולם הרי היא אחר החציצה כמות שהיתה קודם החציצה בכרת שאין לך דבר שמעלה מטומאה לטהרה אלא טבילה במי מקוה או במעין או בימים שהן כמעין כמו שיתבאר בהלכות מקוואות: כל שבעת ימים נקיים שבזמן הוזה אף על פי שהן ספק אם טבלה בהן כאלו לא טבלה ואם טבלה בשביעי אף על פי שאסור לעשותן לכתחלה שמא יבא לבעול בשביעי אחר הטבילה הואיל וטבלה בזמנה אפילו היתה זבה וראית הרי זו עלתה לה טבילה: ואסור לאדם שידבק באשה ששבעת ימים נקיים אלו ואף על פי שהיא בכסותה והוא בכסותו ולא יקרבו לה ולא יגע ברה אפילו באצבע קטנה ולא יאכל עמה בקערה אחרת כללו של דבר יתונו עמה בימי ספור כמו שינהגו בימי נדה שערין היא בכרת עד שתטבול כמו שבארנו: כל מלאכה שהאשה עושה לבעלה נדרה עושה לבעלה חוץ מהרחצת פניו ידיו

בני אדם שמכריזין זה את זה שאחזרים לאכול על שלחן אחד זה בשר זה גבינה אלא אם כן יש ביניה שיש ביה שכיני' וקשסק וקיי' או יפרחם מפה אחר לעצמו וכן כתב הרמב"ם ואפי' לשתות בכלי שששת בו כתב דאם שאסור כדנזכר והתם גבי עובדא דתגא דבי אליהו וכו' ועל כל דבריה שייב לה ברו' הקיפו' שהקדמו' ששל הכל נעגש דאל"כ מה לו לתלמוד להזכיר אלא ללמדנו שעל כל אלה נעגש אבל אם הורה הנוסקה מכלי אלא כלי אחד אפילו אם הוחזר לכלי הראשון מותר לו לשתות ממוכה אחרי שכשתהה בהורק מכלי אלא כלי' וכן אש שיהא הוא תחלה היא מותרת לשתות אחריו דהגן לא יאכל הוד עם הובה נהה דלא ישתה ולא קאמר לא תאכל הובה עם הוד עב' מספר יריא' וכן כראה מדקאמר' גבי עובדא אבל שניה עמי ולא אומר אכלתי ושתיתי עמו אלא כלי' ושתיתי יחד ואם שתיתו וקא' אינו יודע שיוצתי שאינה נדיק להניד לו לא מניחתי לשתות שאין כאן חובה כלל: ואפילו יטקתי מים שאינה נוגעת בו דאילו כבישה בלאו מלאכה של חיבה אסור עד כאן:

לעבול ביום ולא כפי' רש"י שפי' אסור לשמש ע"ש בעו' פרק בתרא דקדשה עד כאן: וכן כתב רמב"ם וטעמו דמאן עגלתה לה טבילה שאם זכה היא הרי טבילה כדין ואם נדה היא הרי טבילה ליה יום השמיני או יותר שלא הייתה נדחה לספור אלא זבין טמא' בין טהורים והיא ספרה וטהרה וטבולו הטמאי הילכך מאן ספק לה טבילה וכן פסק רבינו שמהו וכן ה"ס בהילכות קדוה וכל שאתה שפסקו דלא ספק לה טבילה ומהם זל הנדה לחומר והארי' לעשות כן לעבול ביום ולא כפ"י שפי' אסור לשמש ע"ש בעו' פרק בתרא דקדשה פ"ד ושם על מנתה אפילו נשכב על מנתה אפילו נשעה שחייב במטה מופי הרגל עבירה וכל החובה בה החמקה הרי זה משום עב: בספר התרומה והמנחות כתב שאסור לאכול עמה על שלחן אחד אלא יש שום שבו להם אין קנקן בין הקערות מדמא' ליה התה פ"ק קמא דשבת לשה

מגילת עז
דף ס
דף סו
דף סז
דף סח
דף סט
דף ע
דף עא
דף עב
דף עג
דף עד
דף עה
דף עו
דף עז
דף עח
דף עט
דף פ
דף פא
דף פב
דף פג
דף פד
דף פע
דף פו
דף פז
דף פח
דף פט
דף ק
דף קא
דף קב
דף קג
דף קד
דף קה
דף קו
דף קז
דף קח
דף קט
דף קי
דף קיא
דף קיב
דף קיג
דף קיד
דף קיז
דף קיח
דף קיט
דף קכ
דף קכא
דף קכב
דף קכג
דף קכד
דף קכה
דף קכו
דף קכז
דף קכח
דף קכט
דף קל
דף קלא
דף קלב
דף קלג
דף קלד
דף קלה
דף קלו
דף קלז
דף קלח
דף קלט
דף קלז
דף קלח
דף קלט
דף קלז
דף קלח
דף קלט

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה מגדל עוז קרושה שלה

ומתיר להאשה להתקטט בימי כדתה כדי שלא תתנכה על בעלה זה מפורש
בברייתא לרבי עקיבא פרק כמה אשה נמרה מתניתין דכבול ופיאה וקביאה דף סד
די אלפס בפסקי כדה:

למשה להתקטט בימי כדתה וכו' ברייתא הובאה בשבת בפר' כמה
אשה ינאה והדנה כדתה וקטים הראשונים אמרו שלא תבטול ואלא
תפקום ושלא תתקטט בבגדי טבעטין עד שבא רבי עקיבא ולמד אם כן היתה
מונכה על בעלה וכימא בעלה מנרשה אלא מה תל' והדנה כדתה כדת תהא
עד שתבא במים עכל'ה כדרייתא:

פרק שנים עשר

ישראל
שכא על הגויה
כו' עד לא תקח
לכנך פ' אין מעמידין: אחד שבנה דף לו
עוממין כו' עד אלא דרך חתונה פ' סס
אין מעמידין ופסקי שני דיבמות: דף כג
אבל הבא על הגויה וכו' עד שאינה
בת קדושין פ' אין מעמידין
ופ' קדושין: כל הכונעל גויה
כו' עד הרי אלו משוכחין וחייון
כתב הרשב"א ז"ל כמה דברים
אמורים שהתירו בו ולא
פירש אבל לא התירו בו לא אמרינן
הרי אלו משוכחין ע"ל:

הנה
כמה שטור על לשון ז'
וכא' לי שאינו אלא כו'
אמרת דלא ק"ל ככי
שמעון דאמר כי יסיר
לכדת כל המסירין ע"כ
וכן מוכח הסמך ע"כ

סמך קרא
התראה באה לא להכחין בין שנגב
למוד ודאי דברי לוי ז"ל ככונס:
ודבר זה הלכה כו' עד אין הכונעל
כהרג עליו פ' אין מעמידין ופ' לו
הכשרפין: והביא על בת גר תושב דף פב
אין קנאין פונעין בו אבל מכין
אותו מכת מדינת כן משמע כ' כ' כ'
הערל: לא פגע בו הקנאין עד
קדש פ' קדושין: עון זה עד
ולמעול כופס דיבמות: גוי

יריו ורגליו ומזינת' הכוס והצעת המט
בפניו גזירה שמיא יבא לדבר עבירה
וזמני זה לא תאכל עמו בקערה אחת
ולא יגע בבשר מפני הרגל עבירה וכן
בשבועים נקיים לא תעשה לו שלש
מלאכו אלו ומותר לאשה להתקטט
בימי נדתה כדי שלא תתנכה על בעלה:

פרק שנים עשר

ישראל
שב'על גויה משאר
האומות דרך אישות
או ישראלית שנבעלה לגוי הרי' אלו
לוקין מן התורה שנאמר לא תחתן
בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח
לבנך אחד שבועה עממים ואחד כל
האומות באיסור זה וכן מפורש על ידי
עזרה ואשר ל' נתן בנותינו לעמי
האומות ואת בנותם לא נקח לבנינו:
ולא אסרה תורה אלא דרך התרת
אבל הבא על הגויה דרך זנות מכין
אותו מכת מדרות מדברי סופרי גזירה
שמיא יבא להתחתן ואם יחדה לו בזוג
חייב עליה משום גרה ומשום שפחה
ומשום גויה ומשום זונה ואם לא יחדה
לו אלא נקראת מקרה אינו חייב אלא
משום גויה ומשום זונה וכל חייבין אל
מדבריהם: ב' דא בשחיה הבועל ישראל
אבל כהן הבא על הגויה לוקה מן
התורה משו' זונה אחד זונה גויה ואחד
זונה ישראלית ובעלה בלבד לוקה
שהרי אינה בת קידושין: כל הבועל
גויה בין דרך חתנו בין דרך זנות אם בעלה בפרהסיא והוא שיבעול לעיני
עשרה מישר או יתר אם פגעו בו קנאין והרגוהו הרי אלו משוכחין וחייון
ודבר זה הלכה למשה מסיני הוא ר' ר' ר' זה מעשה פנחס בזמרי ואין
הקנאי ראוי לפגוע בהן אלא בשעת מעשה בזמרי שגא' ואת האשה אל
קבתה אבל אם פיר' אין הורגין אותה ואם הרגו נהרג עליו ואם בא הקנאי
ליטול רשות מבית דין להרגו אין מורין לו ואע"פ שהוא בשעת מעשה ולא
עוד אלא אם בא הקנאי להרוג את הבועל ונשטמ הבועל והרג הקנאי כדי
להציל עצמו מידו אין הבועל נהרג עליו: והבא על בת גר תושב אין
הקנאין פונעין בו אבל מכין אותו מכת מדרות לא פגעו בו קנאין ולא
מדברי קבלה שהוא בכרת שנאמר כי חלל יהודה קדש'ה אשר אהב ובעל בת אל נכר יכרת ה' לאיש אשר
יעשה ער ועונה וגו' אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו
מניש מנחה לה צבאו הנה למדת שהבועל גויה כאלו נתחתן לעו' שנא' ובעל בת אל נכר ונקרא מחלל קדש
הועין זה אע"פ שאין בו מיתת בית דין אל יהי קל בעיניך אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו שהבן מן
הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב אע"פ שהוא ממזר והבן מן הגויה אינו בנו שנ' כי יסיר את בנך
מאדרי' בסי' אותו מלהו' אחריו ור' זה גורם להדבק בגוי שהבדילנו הבה מהם ולשוב מאחרי ח' למעול בו:
גוי

הנה
כמה שטור על לשון ז'
וכא' לי שאינו אלא כו'
אמרת דלא ק"ל ככי
שמעון דאמר כי יסיר
לכדת כל המסירין ע"כ
וכן מוכח הסמך ע"כ

סמך קרא
התראה באה לא להכחין בין שנגב
למוד ודאי דברי לוי ז"ל ככונס:
ודבר זה הלכה כו' עד אין הכונעל
כהרג עליו פ' אין מעמידין ופ' לו
הכשרפין: והביא על בת גר תושב דף פב
אין קנאין פונעין בו אבל מכין
אותו מכת מדינת כן משמע כ' כ' כ'
הערל: לא פגע בו הקנאין עד
קדש פ' קדושין: עון זה עד
ולמעול כופס דיבמות: גוי

פרק שנים עשר

ישראל
שכא על הגויה
וכו' בע"פ אין
מעמידין גזרו על כמותיהן והקשו
בנותיהן דאורייתא היא דכתיב לא
תחתן בם וטרבו דאורייתא' אומת'
ונתו איבה וגזרו שאר אומות והקשו
ולרבי שמעון דאמר כי יסיר לרבו'
כל המסירין מאי איכא למיזו וטרבו
אלא דאורייתא דרך חתנות ואת
איכהו וגזרו דרך זנות עד כאן ומה
שאר' דבה בפרק הערל בגיריותם
אית להן חתנות בגייתן לית להו
חתנות ככר מרובה המפרשים ב'
יבדלוי בגייתן כל דרך אישות איכ'
למעשה דאיכא ל' דאורייתא:
אבל הבא על הגויה וכו' כדרכו
פ' הלואה רבי שילא חזייה
להקיא נכרא דבעל גויה וכדריה:
ואם יחדה לו כו' בפרק אין ר' ר' ר'
מעמידין בסוגי' שהוכרתי
למעלה אמרו ישראל הבא על הגויה
הלכ' למש' מסיני היא הכונעל ארמי'
קנאין פונעין בו אלא דאורייתא
בפרהסיא וכמעשה שהיה ואתו א'
איכהו וגזרו אפילו ככונעל והקשו
בבעה כמי' עד של חשמונאי גזרו
ישראל הבא על הגויה חייב עליה
משום שג' פיר' כדה שפחה גויה
זונה וטרבו קתם דמייתד לה אכל'
הכא אקראי בעלמ' ע"כ בגמ' לפי
גרסת רבננו שם גרסאו אחריו:
ב' דא' בשחיה הבועל וכו' בתמור'
פרק כל האסורין מחלקת
אביי ורבא ואמר רבא קתם ד' כהן
הבא עליה לוקה משה' זוכה מיט'
ילפי מהדרי' מה זוכה ישראלית
בלאו אף גויה זוכה בלאו נקל' אביי
ורבא הלכה כרבא:
הכונעל גויה וכו' ככר
הזכרתי למעלה מה
שאמרו דאורייתא וכמעשה שהיה
ובפרק בן סורר ומורה אמרו גבי
פרהסיא בקדוש השם וכמה פ' פ' פ'
פרהסיא אר' יונתן אין פרהסיא
גפחות מי' בני אדם ואמרו שם
דכלן ישראל:

הנה
כמה שטור על לשון ז'
וכא' לי שאינו אלא כו'
אמרת דלא ק"ל ככי
שמעון דאמר כי יסיר
לכדת כל המסירין ע"כ
וכן מוכח הסמך ע"כ

סמך קרא
התראה באה לא להכחין בין שנגב
למוד ודאי דברי לוי ז"ל ככונס:
ודבר זה הלכה כו' עד אין הכונעל
כהרג עליו פ' אין מעמידין ופ' לו
הכשרפין: והביא על בת גר תושב דף פב
אין קנאין פונעין בו אבל מכין
אותו מכת מדינת כן משמע כ' כ' כ'
הערל: לא פגע בו הקנאין עד
קדש פ' קדושין: עון זה עד
ולמעול כופס דיבמות: גוי

ובהשנות א"א

זמרי שהיה לו לפרוש ולא פירש הוא כשהתרה בו פנחס:
פירש זמרי והרגו פנחס עליו כהפך זמרי והרגו לפנחס אין כהרג עליו שהרי יודק הוא:
כדא' הוא שאין לגו אלא בבא על הגויה עובדת' ע"כ אבל גר תושב שהוא גוי שקבל עליו שלא לעבוד ע"כ כזכר פ"ד אין בתו בדין זה: לא פגע בו הקנאין וכו'
בכהדין שם לא פגעו בו הקנאין מהו ור' דא' פ' המקרא שכתב רבננו וכו' רבי' ולא הלקוהו בית דין לפי שאם הלקוהו בית דין כסטור מעונש אחד בקבלת מלקותו:
הנה למדת וכונס מיימרא: עון זה אל יהי קל בעיניך וכו' זה מבואר בהרבה מקומות ומהם ביבמות פרק כיצד שהמזור ככונעל כלל דבר והב'
מן הגויה אינו קרוי ככונעל ככה:
גוי

במכה
ס הכל
גאונים
י' ג' ג'
עולה
זה ע' ל'
הן וכו'
וכו' מה
ואסורה
למעלה
טבלה
הסכימו מה ד' ה'
ר':
ק קמא
ק קמא
ג' חבירו
אר אף
בבב'
א אסור
קערה
דשבת דף י'
י' הדגל
זת
י' אפי'
חן אף
הא ז'
דאפי'
דאפי'
דאפי'
ה וכו'
ו סימני
סכימו
עשה
ואישו'
השני
ע' בה
זכתה
אכל'
בשנו'
גל פי'
ד' ד' ד'
זן ע"ל
מסני'
אסור
ימיר
ימיר
ולבר
היה
גריכ'
אמר דף ס'
כדה
שעה
ע"כ:
כ' יש
לשבי
ימיר
זמיר
ר' לו
לא
ודע

הלכות איסורי ביאה מגיד משנה

ק"י ג' הבא על בת ישראל וכו' ומטרת בהרבה מקומות ומהם כל מיתות בא על ערייות ישראל וכו' אבל ישראל הבא על הגויה זה לא מנאחי מנאחי והטעם

הוא אינו מוכרח דהתם אש לא כבעלה כיון שהיו ראוי לביאה היו נהנות כמו שמפורש ביבמות בפרק הבא על יבמתו וק"ה הטעם מפני שעל ידיהן נענה ישראל על ונתנו מהם רבים ומה שאמרו בסנהדרין פ"ד מיתו נבי בהמה שהיא כסקלת משום שכלת תקלה לישראל עלי נשקיל וטרי התם אי כסקלת בקלון בלא תקלה היינו בבהמה אבל בגויה לא אשכחן ואיכא למימר שדעת רבנו דכיון דבגויה לא אשכחן דאפילו ראוי לביאה נהרנ משום שכלת תקלה עלי איכא למילף מיביית בעלמא כבעלה במזיד ומה שכתב

גוי הבא על בת ישראל אם אשת איש היא נהרנ עליה ואם פנויה היא אינו נהרנ אבל ישראל הבא על הגויה בין קטנה ברט שלש שנים ויום אחד בין גדולה בין פנויה בין אשת איש ואפילו היה קטן בן תשע שנים ויום אחד כיון שבא על הגויה בודוהו זיו נהרנ מפני שבאה לישראל תקלה על ידיה כבהמה ודבר זה מפורש בתורה שנאמר חן הגה היו לבני ישראל בדבר בלעם וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוטו העבדים שהטבילו אותן לשם עבדות וקבלו עליהם מצות שהעבדי חייבים בהם יצאו מכלל הגוים ולכלל ישראל לא באו לפיכך השפחה אסורה לבן חורין אחר שפחות ואחר שפחת חבירו והבא על השפחה מכין אותו מכת מדרות מדברי סופרים שהרי מפורש בתור' שהארון נותן שפחה כנענית לעבדו העברי והיא מותרת לו שנאמר אם ארוננו יתן לו אשה ולא נורו חכמים בדבר זה ולא חייבה תורה מלקות בשפחה אלא אם כן היתרה נהרפת לאיש כמו שבארנו אל יהוה עון ויהוה יתן עון וקל בענין מפני שאיבו מלקו מן התורה שגם זה גורם לבן לסור מאחריה שהבן מן השפחה הוא עבד ואינו מישראל ונמצא גורם לדוע הקדש להתהלל ולהיותם עבדים הרי אנקלוס המתרגם כלל בעלת עבד ושפחה בכלל לא יהיה קדש ולא תהיה קדשה: הבא על שפחה ואפילו בפרהסיא ובשעת עבירה אין הקנאין פוגעין בו וכן אם לקח שפחה ררך חתונת אינו לוקה מן התורה שבעת שטבלה וקבלה מצות יצתה מכלל הגוים: נתערב ולד ישראלית בולד שפחה הרי שניהן ספק וכל אחד מהן ספק עבד וכופין בעל השפחה ומשחרר ארץ שניהם ואם הירד הבן והארץ ארזן של עבד כשיגדלו ישחררו זה את זה ויהיו מותרים לבא בקהל והיו התעורבות בנרת הרי שתיהן ספק שפחות והבא על כל אחת מהן הולד ספק עבד וכן אם נתערב ולד גויה בולד ישראלית מטבילין ארץ שניהן לשם נדורת וכל אחת מהן ספק גויות: כל הגוי כולם כשיתגירו וקבלו עליהן כל המצו' שבתורה והעבדים כשיתגירו הרי הן בישראל לכל דבר שנ' הקהל חוקה אחת יהיה לכם ומה' ה' מיד והוא שישא הגר או המשחרר בת ישראל וישא הישראלית ומה' ה' חוק' מארבעה עממין בלבד והם עמון ומואב ומצרים וארם שהאומות האלו כשיתגירו אחד מהן חרי הוא בישראל לכל דבר אלא לענין ביאה בקהל: וכיצד דינם עמון ומואב איסורן איסור עולם זכרים ולא נקבות שנאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וכו' והלכה למש' מסיני שהעמוני הזכר והמואבי הנקבה כשיתגירו יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וכו' ע"י סוף פ"ד מ"ג א"ב ומאבות מותרת מיד כשאר האומות: מצרי ואדומי אחד זכרים ואחר נקבות דור ראשון ודור שני איסורין לבא בישראל ודור שלישי כותר שנאמר בנים אשר יולדו להם וכו': מצרית מעוברת שנתגירה בנה שני מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולד שני שנאמר בנים אשר יולדו להם הכתוב תלאן בליד: גר עמוני שנשא מצרית הולד עמוני מצרי שנשא עמונית הולד מצרי זה הכלל באומות הלך אחר הזכר נתגירו הלך אחר הפחות:

מגדל עון

גוי הבא על בת ישראל כו' עד שכ' ק"ה הנה היו וכו' וכל אשה יודעת ק"ב איש וכו' לפרק ד' מיתות: העבדים שהטבילו אותן וכו' עד לא באו פל' מיתות: לפיכך אסורה השפחה עד כמו שבארנו זה ספק מכת מימרא דרב חסדא ורב דימי דפל' ד' מיתות ומדאמרינן פ"ד ח"ן מעמידין ד' פ"ב ופרק הכשרתין ופל' מחסרי כפרה ד' פ"ק בדבי השפחה ופל' מושאין כמי הכי אסיקא לא תגסוב גויה ושפחה: ואלו יהיו עון זה קל בענין עד ולא תהיה קדשה מקנת זה הדין פל' מיתות וכבר הארכתי בו בענין הקדשה וענין המשכה ביבמות סוף פ"ב פ"ק כושאין לה תגסוב גויה ושפחה דלא לזיוול דרעך בתרה: הבא על שם השפחה עד יצאת מכלל הגוים פל' ח"ן מעמידין ופרק הכשרתין ופל' החולין: כמתעב ולד ישראל עד ק"ט ספק גויות ביבמות פרק כושאין על האכוסה: כל הגוים כולם כשיתגירו עד אלא לענין ביאה ד' פ"ב בקהל פרק קמא דכריתות ופרק הערל: וכיצד דינם עמון ומואב פ"ט עד אשר יולדו להם דור שלישי פל' הערל: מצרית מעוברת שנתגירה ד' פ"ב עד ולא רחמו עלי' ביבמות פ' הערל פ"ב וקדושין פ"ד האומר: כשעלה

הזכר הוא שאסור לעולם לישא בת ישראל אפילו בן בנו עד סוף פ"ד מ"ג א"ב ומאבות מותרת מיד כשאר האומות: מצרי ואדומי אחד זכרים ואחר נקבות דור ראשון ודור שני איסורין לבא בישראל ודור שלישי כותר שנאמר בנים אשר יולדו להם וכו': מצרית מעוברת שנתגירה בנה שני מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולד שני שנאמר בנים אשר יולדו להם הכתוב תלאן בליד: גר עמוני שנשא מצרית הולד עמוני מצרי שנשא עמונית הולד מצרי זה הכלל באומות הלך אחר הזכר נתגירו הלך אחר הפחות: שער כאן לא אמרו בגמ' שכופין לשחרר ספק עבד לא מפני ביטול פריה ורביה שהרי אינו יכול לבא לישא שפחה ולא לישא בת חורין ואש אינה מנאחי על פריה ורביה והרי אלו כדיון מי שחנניה שפחה ונחיה בת חורין שאין כופין את רבה לשחררה כזכר בהלכות עבדים פ"ו ומ"ז נראה ודאי שאינו יכול להשתעבד בהן כלל מהטעם שהמנאחי מחבירי ע"ה אבל אם היו שתייהן בנותיו כגון קרב שבה על שפחתו יולדה לו וכתעבדה בתה עם בתו ויש לו בהן הזכות שיש לאב על בתו ממה כשפך נטתו פשוט: וכן אם כתעבד וכו' גם זה פשוט ומה שכתב רבנו וכל אחת מהן ספק דבור הוא ואם היתה האחת נקבה הרי היא ספק גויות ואסורה לביאה כמו שכתבנו וכו' זה מנאחי בהרבה מקומות ומבואר בפ' החולין שאין העבד גרין לקבל מנות התורה כשיתגורר שכבר קבל תמלה כמו שכתבנו פ"ג: וכיצד דינם וכו' ביבמות פ"ק הערל עמוני ומואב איסורין ואסורין אסורין עולם זכרים ולא נקבות שנאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וכו' ע"י סוף פ"ד מ"ג א"ב ומאבות מותרת מיד כשאר האומות: מצרי ואדומי אחד זכרים ואחר נקבות דור ראשון ודור שני איסורין לבא בישראל ודור שלישי כותר שנאמר בנים אשר יולדו להם וכו': מצרית מעוברת שנתגירה בנה שני מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולד שני שנאמר בנים אשר יולדו להם הכתוב תלאן בליד: גר עמוני שנשא מצרית הולד עמוני מצרי שנשא עמונית הולד מצרי זה הכלל באומות הלך אחר הזכר נתגירו הלך אחר הפחות: שער כאן לא אמרו בגמ' שכופין לשחרר ספק עבד לא מפני ביטול פריה ורביה שהרי אינו יכול לבא לישא שפחה ולא לישא בת חורין ואש אינה מנאחי על פריה ורביה והרי אלו כדיון מי שחנניה שפחה ונחיה בת חורין שאין כופין את רבה לשחררה כזכר בהלכות עבדים פ"ו ומ"ז נראה ודאי שאינו יכול להשתעבד בהן כלל מהטעם שהמנאחי מחבירי ע"ה אבל אם היו שתייהן בנותיו כגון קרב שבה על שפחתו יולדה לו וכתעבדה בתה עם בתו ויש לו בהן הזכות שיש לאב על בתו ממה כשפך נטתו פשוט: וכן אם כתעבד וכו' גם זה פשוט ומה שכתב רבנו וכל אחת מהן ספק דבור הוא ואם היתה האחת נקבה הרי היא ספק גויות ואסורה לביאה כמו שכתבנו וכו' זה מנאחי בהרבה מקומות ומבואר בפ' החולין שאין העבד גרין לקבל מנות התורה כשיתגורר שכבר קבל תמלה כמו שכתבנו פ"ג: וכיצד דינם וכו' ביבמות פ"ק הערל עמוני ומואב איסורין ואסורין עולם זכרים ולא נקבות שנאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וכו' ע"י סוף פ"ד מ"ג א"ב ומאבות מותרת מיד כשאר האומות: מצרי ואדומי אחד זכרים ואחר נקבות דור ראשון ודור שני איסורין לבא בישראל ודור שלישי כותר שנאמר בנים אשר יולדו להם וכו': מצרית מעוברת שנתגירה בנה שני מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולד שני שנאמר בנים אשר יולדו להם הכתוב תלאן בליד: גר עמוני שנשא מצרית הולד עמוני מצרי שנשא עמונית הולד מצרי זה הכלל באומות הלך אחר הזכר נתגירו הלך אחר הפחות:

נראה מזה

שאלו כופין האדון לשחרר שתייהן וקרי אלו כדיון מי שחנניה שפחה ונחיה בת חורין שאין כופין את רבה לשחררה כזכר בהלכות עבדים פ"ו ומ"ז נראה ודאי שאינו יכול להשתעבד בהן כלל מהטעם שהמנאחי מחבירי ע"ה אבל אם היו שתייהן בנותיו כגון קרב שבה על שפחתו יולדה לו וכתעבדה בתה עם בתו ויש לו בהן הזכות שיש לאב על בתו ממה כשפך נטתו פשוט: וכן אם כתעבד וכו' גם זה פשוט ומה שכתב רבנו וכל אחת מהן ספק דבור הוא ואם היתה האחת נקבה הרי היא ספק גויות ואסורה לביאה כמו שכתבנו וכו' זה מנאחי בהרבה מקומות ומבואר בפ' החולין שאין העבד גרין לקבל מנות התורה כשיתגורר שכבר קבל תמלה כמו שכתבנו פ"ג: וכיצד דינם וכו' ביבמות פ"ק הערל עמוני ומואב איסורין ואסורין עולם זכרים ולא נקבות שנאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וכו' ע"י סוף פ"ד מ"ג א"ב ומאבות מותרת מיד כשאר האומות: מצרי ואדומי אחד זכרים ואחר נקבות דור ראשון ודור שני איסורין לבא בישראל ודור שלישי כותר שנאמר בנים אשר יולדו להם וכו': מצרית מעוברת שנתגירה בנה שני מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולד שני שנאמר בנים אשר יולדו להם הכתוב תלאן בליד: גר עמוני שנשא מצרית הולד עמוני מצרי שנשא עמונית הולד מצרי זה הכלל באומות הלך אחר הזכר נתגירו הלך אחר הפחות: שער כאן לא אמרו בגמ' שכופין לשחרר ספק עבד לא מפני ביטול פריה ורביה שהרי אינו יכול לבא לישא שפחה ולא לישא בת חורין ואש אינה מנאחי על פריה ורביה והרי אלו כדיון מי שחנניה שפחה ונחיה בת חורין שאין כופין את רבה לשחררה כזכר בהלכות עבדים פ"ו ומ"ז נראה ודאי שאינו יכול להשתעבד בהן כלל מהטעם שהמנאחי מחבירי ע"ה אבל אם היו שתייהן בנותיו כגון קרב שבה על שפחתו יולדה לו וכתעבדה בתה עם בתו ויש לו בהן הזכות שיש לאב על בתו ממה כשפך נטתו פשוט: וכן אם כתעבד וכו' גם זה פשוט ומה שכתב רבנו וכל אחת מהן ספק דבור הוא ואם היתה האחת נקבה הרי היא ספק גויות ואסורה לביאה כמו שכתבנו וכו' זה מנאחי בהרבה מקומות ומבואר בפ' החולין שאין העבד גרין לקבל מנות התורה כשיתגורר שכבר קבל תמלה כמו שכתבנו פ"ג: וכיצד דינם וכו' ביבמות פ"ק הערל עמוני ומואב איסורין ואסורין עולם זכרים ולא נקבות שנאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וכו' ע"י סוף פ"ד מ"ג א"ב ומאבות מותרת מיד כשאר האומות: מצרי ואדומי אחד זכרים ואחר נקבות דור ראשון ודור שני איסורין לבא בישראל ודור שלישי כותר שנאמר בנים אשר יולדו להם וכו': מצרית מעוברת שנתגירה בנה שני מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולד שני שנאמר בנים אשר יולדו להם הכתוב תלאן בליד: גר עמוני שנשא מצרית הולד עמוני מצרי שנשא עמונית הולד מצרי זה הכלל באומות הלך אחר הזכר נתגירו הלך אחר הפחות:

מגדל עז
הלכות איסורי ביאה
מגיד משנה

אבל מי שבא ואמר שהיה גוי וכתביו בדבריו וכו' עד ואני אומר מעלה עשו
ביוחסין: כתב הראב"ד ז"ל שלא על דרך הלכה היא זו לדעת
רבי יהוד' בארץ ישראל נדון להביא ראיה אבל לא בחוזה לארץ ולדעת חכמים
בכל מקום נדון להביא ראיה:

ואני אומר תמה על עמך איך
הביא רמ"ז ז"ל חלוק בין ה
הזמנים שלא הזכיר חלוק זה ב
בתלמוד כלל ועוד תימה מאין לו
לחלק בין יחסין להשיאו אשה
לשאר דברים שכתב תחלת זאת
הפסקא גיורת שראינה נהנת
בדרכי ישראל תמיד כו' עד וכן נר
שנהג בדרכי ישראל כו' עד הרי
אלו בחוקת גירי נדון ואע"פ שאין
שם עדי' שמעודי' בפני מי כתבירו
אע"פ אם באו להתעבר' בישראל אין

משיאין אותן עד שיבאו גרים או עד שיטבלו בפנינו הואיל והחזקו גוים אבל
כו' כדכתבנא ודע כי עיקר הלכה זו פרוק החולק גבי שמיעתן דגרים דנרסיין
ת"ר מי שבא ואמר גר אבייבול מקבלין אותו תל' אתר' במוחזק לך נא ועדיו
עמו מכיין תל' אתר' כל מקום שאתך אם כן מה תלמוד לומר בארץ בארץ נדון
להביא ראיה בחוזה לארץ אין צריך להביא ראיה דברי ר' יהוד' וחכמים אומרים
בין בארץ בין בחוזה לארץ צריך להביא ראיה ושקלין וטריין עלה עד דאסיק'
אך חייא בר אבא אמר ר' יוחנן הלכה בין בארץ בין בחוזה לארץ צריך להביא
ראיה ואקשינן פשיטא תידי ורביס הלכה כרביס ופרקינן מהו דתימא מסתבר
טעמיה דר' יהודה דקא מסייעו ליה קראי קיול' ולכך קושיא ר' אבד ז"ל כראית
בפומי לטאורה דמירפאק אינרא ומהפך גמרא ארביא דרבי יהודה וסברא
דקרא ורמ' ז"ל לא עביד לאפוקי כפשיה בר מהלכת' לא מגלי עמיתו ומסתברא
ועתה הן שהוא קיבל להקשות טפי בהא שמיעתא חדא דקשיא ליה דרבי חייא
בר אבא אמר רבי יוחנן דהכא אדרבי חייא בר אבא גופיה דפסיק בסמוך גר
צריך שלשה משפט כתיב ביה אלמא בע' תלתא כדברי חכמים ונרסיין כמי
לקמי' תר' ושפטתם נדקכו' מכאן א"ר יהודה גר שכתביו גר כדאמון בינו לבין
עמו אינו כאמון ומעשה באחד שבא לפני ר' יהודה אמר לו כתביו רבינו לבין
עממי אל' יש לך עדים אל' לאו יש לך בנים אל' הן אל' כאמון אתה לפסול עמך
ואין אתה כאמון לפסול את בניך ואקשינן מדברי יהודה אדרבי יהודה מרעבינן
יכיר יכירנו לאחרים מכאן א"ר יהודה כאמון אדם לומר זה בני בכור וכסם
שכאמון אדם לומר זה בני בכור כך כאמון לומר זה בן גרושה וכן חלוטו וחכמים
אומרים אינו כאמון ופרקינן אמר רב כאמון בר יצחק ק"ל ליה לדברין גוי אתה
ואין עמית לני עמית תלמודא הלכתא כרב כאמון ואפילו לרבי חייא בר אבא
דקא מפרש לברית דקא מסייע לרבנן וכדאוקימנא לה לגבי בכור דביבא אמה
משמע דאפילו ר' יהודה חזר להודות כדברי חכמים דצריך להביא ראיה ולא
חילוק בין ארץ ישראל לחוזה לארץ וכן משמע בקדושין פרוק האיש מקדש גבי

ף מו

גיורת שראינה נהנת בדרכי ישראל וכו' שם ההוא דהו קרו ליה
ארמייתא אמ' רב אשי מי לא טבלה לכדתה ההוא דהו קרו ליה
בר ארמייתא אמר ר' יהושע בן לוי מי לא טביל לקירווי ובראה מדברי רבי שהא
מפרש להכשיר הכנים שכבר כולדו קאמר או להחזיקן בחוקת גרים נחמדין
וכי קאמך מי לא טבלה הכי ק'
קאמה קצי' אפטר לחוש שלא כ
כתבירו כראוי והרי הם כהני' בכל
המנות כשראליס גמורים וטובלים
מטומאתן וטבילה דקאט לאו דק'
ואפטר גם כן שרבו סכו' שצריך
גם כן שיודע ודאי שטבלו לאי זה
דבר לשי טבילה אחר מעבדו
הגרות ואף ע"כ באר רבינו שם
בא להתעבר' בישראל צריך להביא
ראיה ובהלכות אמרו גבי מעש
אלו ואי קשיא לך הריא דאמר רבי

מחזק צ"ר צריך שלש מאי טעמא משפט כתוב ביה וקייא לן דהלכתא ק"ל לא
קשיא הא דרב אשי ורבי יהוש בן לוי דיעבד' ללא פסלין לבריה הואיל ועבד לט
קירווי דאי לאו גיורא הוא לא טביל לשם קירווי והא דרבי יוחנן לכתחלה הוא
דלא כהנין ליה מכהג גר ומכסבינן ליה בת ישראל עד דטביל בפני שלשה
עד כאן לשון ההלכות וקורבינן דבריהם לדברי רבינו והרמב"ן ז"ל כתב חזקו
לכתחלה צריך שלשה בין בטבילה בין במעבד וכו' ואלו כתביו בינו לבין עמו
לבגמרי אפילו דיעבד אינו גר דגוי גמור הוא אמשט כתיב ביה אבל אי קיבל
עליה בפני שלשה למוול ולטבול והודיעוהו מקמת מותו כדכין והלך ומל ועבד
שלא בפני בית דין קריזה כשר ולא פסלין לרעייה ולא מכסבינן ליה לרדיין
בת ישראל עד דטביל בפני שלשה משום דלכתחלה בעינן שלש בין בקבלה בין
בטבילה עד כאן דבריו ז"ל: אבל מי שבא ואמר וכו' וזהו חלוק שכתבנו
למעלה בשם רוב המפרשים ז"ל דכי אמרינן צריך להביא ראיה הכי מילי ביוצא
מעיקרו ואל' לא אינו צריך שהפה שאמר הוא הפה שהתיר ונפקא להו משום
דודאי כל אדם שאומר ישראל אני אין בודקין אחריו וכדמכח ההוא שבדל
בפרק קמא דפסחים דההוא גוי דהיה סליק לירושלם והיה קא אכיל פסחים
בחוקת ישראל וכין שכן כאמון מדיו מגו וכן כתבו הרמב"ן והרשב"א ז"ל וקשיא
דכמי להחמיר דאף על גב דכאמון משום מגו בחוזה לארץ אין משיאין לו אשה
עד שיבא ראיה ואפטר שיבא לו משום דההוא עבדא בארץ ישראל הוה ותי
כולם ישראלים אבל בחוזה לארץ צריך להביא ראיה וא"כ הכתוב צריך להביא ראיה
ובהשנות א"א שלש על דרך הלכה היא זו שכל עת רבי יהודה צריך
ישראל צריך להביא ראיה אבל לא בחלוק זה שכתבנו
בכל מקום צריך להביא ראיה עד כאן: ולא כתבנו הר"א ז"ל בחלוק זה שכתבנו
שרין הבריתא הוא בשיוע שהיה גוי מעיקרו וכבר כתב רבינו הר"ן ההוא
למעלה ודברים ברורים: כ"ס

הוא הרי את מקודשת לי לאחר שאתה ייר דאמרינן גר כמי לאו בידו הוא דאמר רבי יוחנן כו' עד מי יומר דמזדקקי לי די דינא וגם כן פסק ר' אלפס ז"ל והשתא
אתנה דנרסיין לעיל בהא שמיעתא גופא ההוא דהו קרו ליה בר ארמייתא אמר רב אשי מי לא טבלה לכדתה ההוא דהו קרו ליה בר ארמייתא אמר רב אשי מי לא
טביל לקירווי ע"ב והא ודאי הכי עובדי כוכהו נוקל מעשה רב בכל מקור' רב אשי ורב אשי כמי בתרא כוכהו נוקל הלכתא כבתראי ושלי'ן דלא הוה להו ראייה דא"ה השי
הו קרו ליה בני ארמיית' ומה הו קרו כריכי למימר מי לא טבלה לכדתה ולקרווי אלא משמע מינה דבלאו הכי סני ומיגו דיכלי למימר מעיקרא ישראל אן כי אמרינן
אין מהימני דהפה שאמר הוא הפה שהתיר באותה ששכחו אמרה אשת איש הייתי ערושה אבי כאמנת וכן כתב הרמב"ן ז"ל בכמוקי שלו מדעת הגאון הראשון ז"ל
ומדעתו והביא ג"ב הא דאשכחן בירוש' דקדושין פהאומר אלא רבי יהושע בן לוי כהדא דתבי גר שמל ולא טבל הרי זה כשר שאין גר שלא טבל לקירווי וקשיא עליה
לוי טומאה קלה מטומאה חמורה אמר רבי יוסי בר בון מכין שזו נו' לשם קדושה ישראל עלתה לו ע"כ וגם ר' אלפס כן פסק וא"כ קשיא הלכתא אהלכתא ועוד שא"י
מבאת בירוש' סוף מסכת גרים דנרסיין סתמא חביבא ארץ ישראל שמכשרת גרים האומר בארץ ישראל גר אני מקבלין אותו מיד ובחומה לארץ אין מקבלין אותו
אלא אם כן הו עדין עמו ע"כ ותמה על עמך עליה כמו שתמה הראב"ד ז"ל על רמ' ז"ל הא מתבא שלם כהלכה ודלא כחד דקאי אי ר' יהודה מייחלפא גמר וסברא דקרא
מוש ואי רבנן פליגא להדיא ומסתבר ליה לרי' אלפס ז"ל לפרוקי הני קושייתא דמאי דפסקי הכא הלכ' כר' יוחנן ואל' ביא דרבנן לכתחלה היא דלא כהנין ביה מהג
ישראל ומכסבי ליה בת ישראל עד דטביל בפני שלשה ומייתי ראיה דאייניר והנך מיירו דאיעבד ולכהג בו מכהג גר נדק ובעל הלכות גדולו כתב דההוא דר' יוחנן
בזמן הזה והנך בזמן הראשון וכן כתבו מקנת הגאונים ז"ל ותמהו בלא טענה הבאים אחריהם על זה ויש לי ליתן להם טעם דהא רב אשי בתרא הוה כדכתבנא
ורב אשי כמי תלמיד ר' יוחנן הוה וגם על ר' אלפס ז"ל הקשה הרמב"ן ז"ל מהא דא"ר יהודה ואין אתה כאמון לפסול בניך והלא כשרין היו ואם תאמר אף הבנים לכתחלה
פוסלין אותן והרי אמר לו לדברין גוי אתה וכתב דיש להחוק שהיה אומר שלא טבל לקירווי מעולם מיהו קשיא ליה טפי מההוא דקדושין דהא אמר להדיא תלמודא
לאו בידו הוא ומי יומר דמזדקקי ליה כדכתבנא ולפי' לא ראה את דבריו ורמ' ז"ל בקבלתו מן הראשונים ובקיאנותו אפילו במסכת גרים וסברתו הנכונה הסכי' בדברי
כולם לחלק בין יחסין לשאר הדברים ובין זה הזמן שאינו מחזקין העולם אלכלו לזמן הראשונים שהיו מחזקין כולם ויש לי להביא לו ראיה מדיש מסכת פסחים
בההוא גוי דהיה סליק ואכיל פסחים בירושלם כו' עד שלם עלך ר' יהוד' דאת בכתבינן ומתדתך פריסה בירושלם אלמא כולם היו בחוקת ישראל וכההיא דמסכת גרים
משום חביבות ישראל כלומר שהיו מחזקין וצ"ד קבועין אבל בזמן הזה דפליגי חכמים ורבי יהודה ביוחסין א"ס הם חשובים מחזקים לא ועוד דדייק מינה לישא
דבריתא דקתבי אתר' במחזק לך דאלמא בעינן חזקה ליוחסין והשתא דליכא חזקה הלכה כדברי חכמים דכהאי פלוגי דוקא אבל היכא דליכא חזקה או לשאר
דברים אע"ג דליכא חזקה ולא ראייה מודו דמעשה מוכיחין עליה ופי' צ"כ דברי רבי יוחנן ובריתא דרבי יהודה כפי' הגאון ז"ל במחזק שאמר כתב ירתי אבל מי שבא
ואמר גר אני כאמון שהפה שאמר הוא הפה שהתיר כמו שכתבתי ע"כ בחומה לארץ שאין שם חזקה צריך ראיה כההיא דסוף גרים שהיא הלכה ומתבא גבי הלכתא
פסיקתא ולא חש לדברי רבי יהוד' דהכא דהא קדד ביה לגבי רבנן ע"כ בירך פיל' לשון רמ' ז"ל כך בקברה גיורת שראינה נהנת בדרכי ישראל וכו' וכן נר
בחוקת גירי נדון כדכתיב בארץ ישראל וכו' עד על פי כן אם באו להתעבר' בישראל אין משיאין אותן כו' עד הואיל והחזקו גוים פי'
כד' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן במחזק גוי ולייחסין ופי' הגאונים ז"ל אבל מי שבא ואמר שהיה גוי וכתביו בדבריו וכו' עד ואני אומר מעלה עשו
שהפה שאמר הוא הפה שהתיר כי חזר רבי יהודה להודות כדברי חכמים: בלא בארץ ישראל בירוש' דסוף מסכת גרים דהו כי חזקה דכשרות רמוהו בה רבנן דרבי
יהודה

מגדל עז

הלכות איסורי ביאה

מגיד משנה

דף קנ"ג א' כשא בירת נבחה עד כמו שביארנו פרק ד' מיתנות וכו' מאלין יוכן כן מההלכה עם מה שהסד פ' דימות בהלכות גדולות משום דמיתני לה פרק משאין דימאי דאיסור כטען בקרובות הפטענות דאוקימנא דיקא בחיים: השניות

נשא ומותר השניות

גיורת ומתה וכו' ט"ס מתה אשתו מותר בהמותו: האדם וכו' ככר כתבאר זה לפי שאין אבות לגנים: כולן וכו' בעלן במערכא גזרו שניות בנדים או לא גזרו שניות בנדים אמר ליה השתא ערנה גופה אי לאו שלא יאמרו באין

ט"ס האסורות על הנשים פרק ד' מיתנות דף קמ"ז א' ופ' החולין: וירא לי שאם בא וכו' עד ובכל אדם:

כתב הר"כ ז"ל זה לא נדון אפילו לתיסקות וכי משום קורבה כאסרו לו שיהיו אלני מרוחקים וכל עונשין שבתורה ה' הרי הן מותרות בישראל הקצבות עכ"ל:

ואני או' כבהלתי מדא' קושית העונשין על זה הענין ו' ואתמהה אטו מעט' השואלת נקבו והקיש לעבדי באלו ככאן או ברש' פרק הכזרשין קיימין והלא בכל מקום שהוקשו נשים ועבדי לענין מנות עשה הוא בלבד אבל בכל שאר העבדיו לא הוקשו וזה ידוע לכל ולא הוצרך למ' ז' לכתוב זה אלא מפני שראה בזמנו טע' עי' בזה לפי שמהאו בפרק כל יודי ובכל ה' התלמוד שבעבדים הוקשו לכהנ' שכתב שבו לכה פה עם החימוד עם הדנו לחמו' וגם מנאו דגדס' פר' קמא דקדושין גמרא מתניתין דעבד כעני כו' אמר רב אשי עבד כעני קטן כבהמה דמי וחשבו ח' חלוק קטן גדול בקטן אבל בשאר דברים יהושוין וראה פ' מיתנות דשבע מנות שכלן עלה כבי כח שחלקו באזהרת הזכור ועלה על

נשא גיור ומתה הרי זה מותר לישא אמו או בתה שלא גזרו אלא בחייה ומותר לאדם לישא שתי אחיות גיורת כן האב שלא גזרו בשאר האב כמו שבארנו: השניות כולן לא גזרו עליהן בגדים מותר הגר לישא אם אמו ונשוא אדם גיורת ואם אמה או בת בת בתה וכן בשאר השניות והעבד מותר לישא אמו כשהוא עבד ואין צריך לומר בתו ואחותו וכיוצא בהן שכבר יצא מכלל גנים ואין העריות האסורות על הגנים אסורו עליו ולא בא לכלל ישר' כדו שיאסרו עליו עריות האסורות על הגנים וראה לי שאם בא העבד על הזכור ובהמ' יורג שאיסור שתי עריות אלו שיהו בכל האדם: עבדים שנשתחררו הרי הן כגרים כל שאסור לגרים אסור להן וכל המותר לגרי מותר להן: נוהן אדם שפחתו לעבדו או לעבד חבירו ומוס' שפחה אחת לשני עבדים לכתלה ואין צריכין שום דבר אלא הרי הן כבהמות ושפחה שהיא מיוחדת לעבד או שאינה מיוחדת אחרת ה' לפי שאין אישות אלא לישאל או לגום על הגנים אבל לא לעבדים על העבדים ולא לעבדים על ישראל:

כרכי עקיבא מחכירי וכו' פסק לאכיל וכו' כראה בעיני ר'אמ' ע"כ:

נשא גיור ומתה הרי זה מותר לישא אמו או בתה שלא גזרו אלא בחייה ומותר לאדם לישא שתי אחיות גיורת כן האב שלא גזרו בשאר האב כמו שבארנו: השניות כולן לא גזרו עליהן בגדים מותר הגר לישא אם אמו ונשוא אדם גיורת ואם אמה או בת בת בתה וכן בשאר השניות והעבד מותר לישא אמו כשהוא עבד ואין צריך לומר בתו ואחותו וכיוצא בהן שכבר יצא מכלל גנים ואין העריות האסורות על הגנים אסורו עליו ולא בא לכלל ישר' כדו שיאסרו עליו עריות האסורות על הגנים וראה לי שאם בא העבד על הזכור ובהמ' יורג שאיסור שתי עריות אלו שיהו בכל האדם: עבדים שנשתחררו הרי הן כגרים כל שאסור לגרים אסור להן וכל המותר לגרי מותר להן: נוהן אדם שפחתו לעבדו או לעבד חבירו ומוס' שפחה אחת לשני עבדים לכתלה ואין צריכין שום דבר אלא הרי הן כבהמות ושפחה שהיא מיוחדת לעבד או שאינה מיוחדת אחרת ה' לפי שאין אישות אלא לישאל או לגום על הגנים אבל לא לעבדים על העבדים ולא לעבדים על ישראל:

פרק המשה עשר

א' זהו ממזר האמור בתורה זה הבא מערוה מן העריות הוצ' מן הנדה שהבן ממזר פגום ואינו ממזר אבל הבא על שאר העריות בין באונס בין ברצון בין בודון בין בשנאה הולד ממזר ואחד זכרים ואחד נקבות אסורין לעולם שנאמ' גם דוד עשירי בלומר לעולם: אחד ממזר שנשא ישראלית או ישראלית שנשא ממזר כיון שבעלו אחד הקדושין לוקח קדש ולא בעל אנו לוק' בעל ולא קדש אינן לוקין משום ממזרת שאין לך בכל חיובי לאין מי שלוקה על בעילה בלא קידושין אלא

מקדושה חמורה לקדושה קלה לא גזרו רבנן שניות מבעיא עד כאן וכבר כתבארנו פרק ראשון מהלכו' אישות מין הן עריות ומין הן שניות: העבד מותר לישא אמו כשהוא עבד וכו' בנסתה דין פרק ארבע מיתנות אה' רב חסדא עבד מותר באמו כשהו' עבד ומותר בכתי' יבא מכלל גני' ולכלל ישראל לא בא: ויראה לי שאם בא העבד וכו' סברת דבמו' זו כוכה ופשוטה כטעמא:

ובהשנות א"א אפילו לתיסקות וכי משום קירובא אסרו אלני שיהיו לו מרוחקין וכל עונש' שבתורה הרי הן מותרות בישראל הקצבות עכ"ל: ועוד אפי' תמה בזה דהא נדאי אס' בא על אשת ישראל הרי זה כהרנ' שלא אמרו יבא מכלל גני' ולכלל ישראל לא בא אלא שאין לו שאר כלל ולא שום חיים אבל אשת ישר' דאי' כהרנ' עלי' וכל כהן בזוכר ובהמה ולא ידעמי' למה לא באר דבזנה:

עבדים שנשתחררו וכו' זה מבואר בפר' כושאין קמ"ו על האכנס' כהי' דכבי' יודין אמתא דאשתחררו ומתבאר ע"ד ט"ס

בסוגיא: נוחן אדם שפחתו וכו' בהרבה מקומות אמרו וזה בקידושין פרק האומר שבו לכה פה עם החמור עם הדומה לחמור אלא הרי הן כבהמות ואלו' במקום אחר מנא דכר מנאר ביותה:

פרק המשה עשר

א' זהו ממזר כו' בהחולין משנה מהלכות תבאים ופסקו בהלכות קלו' כשמעון התימני דאמר כל שחיבין עליו מיתה בידי שמים וכו' והכריחו כן בראיות וכבר כתבארנו מין הן העריות פ"א מהלכות אישות ובגמרא הכל מודים בבא על הכדה ועל הסוט שאין הולד ממזר ומה שכתב בין בודון בין בשנאה מתבאר בהרבה מקומות ומהם בפרק האשה שהלך בעלה ושמע' שמת נכסאת לאחר: ואחר זכרים וכו' משנה בפרק הערל:

אחר ממזר שש' ישראלית וכו' מה שכתב רבנו שאם קדש ולא בעל אינו לוקה דבר פשוט הוא ומוסכם ומה שכתב בעל ולא קדש אינו לוק' משום ממזרת ר"ל שאינו לוקה משום ממזר אבל לוקה משום פגויה וכפי מה שכת' הוא בלא מה' אישות שהבעל אשה שלא לשם קידושין לוקה מן התורה מפני שבעל קדשה אבל משום לאו דממזר אינו לוק' שאין לך בכל חיובי לאין מין שלוק' על בעלה בלא קידושין אלא כג' באלמנה זהו דעת רבנו: ובר' כשלא רבנו על זו מחכמי לובלי' זה לשון השאלה והתשובה כמ' כתוב בספר קדוש בכמ' מקומ' ובש' הספרים שאין אדם הבא על חיובי לאוין לוקה לא אב' קדש' ויגענו הרבה ולא מנאנו מנין לך רק מנאנו קושא גדולה בלא כערו' שאין לה' קנס דמקשיאי' רבי מאיר קשיא בתו אי רבי כחוכאי' בן הקנה קשיא אחותו אי רבי ינחם קשיא ממזרת הא קל דאינו לוקה ומשלם ולרברי' הספר מעולם לא שייך ביה מלק' כלל יורנו רבנו:

תשובה זו השאלה והקושי נדאי ראוי ה' לעיין בה הרב' וחכמים גדולים ככס' הם שיקשה להם דבר זה ובעת שחברתי עמדותי בדב' זה כמה ימים והנסחא הראשונה הילדה שחברתי תחלה שמקצת מלבי ולא העתקתי היא בתובה בפי הכראה מהלכה זו אליבא דרבי ינחם וכל ביאורה דהא משנה דלאו כערות שכל הבעל חיובי לאוין בהתרא' לוקה ובעת שהעתקתי ודקדקתי כל

דעתם שיהיו ממש כבהמה ולא הוהרו על זה כמו על העריות מקל' וחומ' ולכך פירשו ופ' לשונ' זה הענין מוכיח ודברים קלים מאלה ראוינו בעינינו ושמענו מרבותי' ל' מעדי' שכתבו הגאונים ז"ל והשיבו בתשובותיה' שהיו השול' מוספקין בהם ועקב דרך ענוה התבא' והאמוראי' ז"ל שהזכירו ואמרו דאפי' הא מלתא לישאל איש' מרביה: עבדי' שנסתחררו עד מותר להם פ' דיבמו' ופרק החולין ובמסכת גרים ירושלמי: כותן אדם שפחתו לעבדו עד אלא הרי הן כבהמה כו' עד לפי שאין להם אישות כו' עד סוף הפרק הנה זה מורה על מה שכתב בסמוך שבתורה שכתוב כו' טוב לו עריך והוא כמי שקונה ארץ העבד כמו העבד העברי שכתוב כו' טוב לו עריך והוא כמי שקונה ארץ לעגמו ושאר הדיבין כדאיתא בפרק קמא דקדושין:

פרק המשה עשר

א' זהו ממזר כו' עד בין בשנאה הולד ממזר פרק החולין ובקדושין פרק האומר ופרק עשרה יוחסין: ואחד זכרים כו' עד כלום לעולם פרק הערל: אחד ממזר שנשא ישראלית כו' קידש ולא בעל כו' עד כהן גדול כאלמנה כמו שיתבאר: כתב הר"כ ז"ל על הבא הראשונה אין זה ממזר וקשיא ליה ממזר דלאו כערות וכו' דפרין התם אי ר' ינחם קשיא ממזר' והמבין יבין עכ"ל: אמר אפי' אינו מבין וגם אינו מאמין שיבא לשון זה מפי רבי' הר"כ ז"ל שהרי פרק אלו כערות כי שרין אי רבי ינחם קשיא ממזרת מסיים בה הכי התיבא אי סבר לה כרבי יוחנן הבא כמי מתרין לה כרבי יוחנן אלא או סבר לה כרבי יוחנן היכי מתרין לה ופריך על כרחך כרבי יוחנן כל עכ' ודברי רבי יוחנן מפרשי' למעלה באותה הל' דג' נא' וזו לטעמיהו דכי אתא רב דימי אמר חייבי מיתות שונגין וחייבי מלקיות שונגין ודבר אחר ר' יוחנן אמר חייב כרבי יוחנן לנבי' ר"ל וכדאיתא ריש' פ' החולין וכן כתב רמ' ז"ל פ"א דהלכות כערות בתולת' מ' ומבואר ומחולק וכמו שרשמתי אפי' ט"ס ולשון רמ' ז"ל מדוייק דמשום ממזרת אינו לוקה הא משום מפתה ואונס לוקה וכדאיתא התם בגמרא חדוש' שחרש' תור' בקנס שאע"פ שהוא משלם הוא לוק' ובסמוך נ"כ בסיום זאת הפסוק אבאר דעתו בשאר הדיבין בעה' על ההשגה האחר' לפי שהן תלויות זו בזו: אלא

כו' משמע מדברי הסו' ט"ס ש' ד' ו' וס' ה' ל' א' ו' ק' י' ע' פ' ז'

דף קנ"ג א' דף קנ"ג ב' דף קנ"ג ג' דף קנ"ג ד'

דף קנ"ג ה' דף קנ"ג ו' דף קנ"ג ז'

דף קנ"ג ח' דף קנ"ג ט'

דף קנ"ג י'

מגיד משנה

הלכות איסורי ביאה

שנשאת לגר וכו' כריתא שם גר עד עשרה דורות מותר בממזרות מכאן ואילך אסור בממזרות ויש אומרים עד שתשקע סגירותו וממנו ופסק רבנו...

שלוש ממזרים וכו' בפרק עשרה יוחסין דף ע"ד כתב רש"י השני והשלישי שהיו מדברי סופרי...

גירות שנשאת לגר והולידו בן אף על פי שהורתו וליתר בקדוש הרי זה מות בממזר וכן בן בן בנו עד שישתקע שם גירותו וממנו ולא יודע שהוא גר ואחר כך יאסר בממזרות ואחר הגרים ואחר העבדים משוחררין דין אחד לכולן...

סדרל עיון גירות שנשאת לגר עד ואסור ב דף ע"ה בממזרות פרק עשרה יוחסין וכו' גרים: שלשה ממזרים הם עד הרי הן ממזר מדברי סופרים זה חיבר דף ע"ד מהרבה המקומות ומפרק עשרה דף פ"ז יוחסין ומפרק האשה רבה: פנייה שנתעברה כו' עד שאי' אכזו יודעין דף ע"ג מהו פרק עשרה יוחסין ופרק קמא דף י"ג דכתובות: פנייה שזיכתה כו' עד דף י"ד י"ד ספק ממזר פ"א ופרק ש"כ דכתובות ושאר המקומות הנזכרים: אבל האב שהיחזק עד ולא יפסול אלא עגמו פרק עשר יוחסין ופ' החולץ: ארוסה שנתעברה עד על שנים דף י"ז עשר מדש פרק קמא דכתובות ופרק אלמנה לכהן גדול ופרק עשרה יוחסין: אשת

פנויה שנתעברה מוכות וכו' בפרק עשרה יוחסין וזהו שנתקיי כל שמכיר את אמו ואינו מכיר את אביו אבא שאלו היה קורא לשתיקי בדוקי ופירשו בגמרא שבדוקין את אמו ואם א' אמרה לכשר כבעלתא כאמנת ואף על גב דאיכא רוב פסולין אכלה אמר רבא הלכתא כאבא שאלו ויש מי שכתב דדוקא בדיעבד אבל לכתמילא לא מוכחי' ליה עד דאיכ רוב כשרין אכלה כדאית בבבב' ואת לא תעביד עבדא עד דאיכ רוב כשרין אכלה ופרק שמיכה ע"ה יתבאר זה ומה שכתב נאם לא כבדקה אמו וכו' זה מובא דכלל כבדק אמו הרי הו' שתיקי והשתוקי מנבאר שם בגמ' שהו' ספק ממזר וכן אמרו בירושלמי בפרק קמא יש שתוקי בשתוקת או במדברת

נאמנת והבן כשר ואף על פי שרוב העין שזנת' אמר רבא הלכה כאבא בה פסולין לה ואם לא נבדקה אמו עד שמת' או שהיתה הרשרת או אלמרת או שוטר' או שאמרה לפלוני הממזר נבעלתי או לפלוני הנתין אפילו אותו פלוני מודה שהוא ממנו הרי זה הילוד ספק ממזר כשם שנות עם זה שהורה לה כך זנתה עם אחר וזה הוא הנקר שתוקי שמכיר את אמו ואינו מכיר את אביו ודאי וכן הבן הנמצא בשוק והוא הנקרא אסופי הרי הוא ספק ממזר שאין אנו יודעים מה הוא: פנייה שזנתה ואמרה בן זה בן פלוני הוא אם אותו פלוני כשר הרי הבן כשר ואינה נאמנת להיות זה בנו של פלוני ואינה לי שחוששין לדבריה ויהיה הבן אסוף מקרובות אותו פלוני מטפק ואם אותו פלוני ממזר אינה נאמנת להיות הבן ממזר ודאי על פיה כמו שבארנו אא יד' ספק ממזר אבל האב שהיחזק שזה בנו ואמר בני זה ממזר הוא נאמן ואם יש לבן בנים אינו נאמן שלא האמינה אותו תורה אלא על בנו שנאמר כי ארת הבכור בן השנואה כי יכירנו לאהרים וכשם שנאמן לומר בני זה בכור כך ישתק רביעי ע"כ: נאמן לומר בני זה ממזר או בן גרושה או בן חלוצה וכן אם היתה אשתו מעוברת נאמן לומר עובר זה אינו בני וממזר הוא ויהיה ממזר ודאי והאומר על עצמו ממזר נאמן לאסור עצמו בכרית ישראל ואסור בכמזר עד שיוודע דאי שהו' ממזר ובנו ככוהו ואם יש לו בני בני' איש נאמן לפכול בני בניו ולא יפסול אלא עצמו: ארוסה שנתעברה והיא בבית אביה הרי הולד בחזקת ממזר ואסור בבית ישראל ואסור בממזרות ואם נבדק אמו ואמרה מארוסי נתעברתי נאמנת והולד כשר ואם הכחישה הארוס ואמר מעולם לא באתי עליה הרי הולד ממזר שאפילו הו' בחזקת בנו ואמר בני זה ממזר נאמן והאש אינה בחזק' זונה כה' שפסקו דאינו כ כאמן לשני ממו' ועיין בסמ"ע ד"ע:

פרק עשרה יוחסין ופרק החולץ כרבי יהודה ודל' כרענן דאמרי אינו נאמן דמיסוק פרק יש מחולץ דהלכה כר' יהודה וכן נפל החולץ מיייה עיבדא דעביד רבי יהודה בשמעתי' ואמר רבי יהודה כאמן הו' על בנו קטן ואינו כאמן על בנו גדול ואמר רבי יוחסין לא גדול גדול ממש לא קטן ויש לו בנים זהו גדול אביאסף ע"ה: פרק אלמנה לכהן גדול וכתובות ע"ה וביאסף סמ"ע ע"כ:

ואמרת איני יודעת ומה שכתב רבנו שאפילו היא אומרת לפלוני הממזר כבעלתי הוא מפני שאין האשה כאמנת בפסול אלא האב בלבד כמו שיתבאר ואף על פי שכתובת להכשיר ויהי נראה שכל שכן לפסול לא היא דלהכשיר דבר תורה איך אנו כריכין לה דהא מדיכא לא הוי אלא ספק ממזר וספק ממזר מן התור' מותר לז' בא בקהל אלא דרבנן גזרו עליהן והאמינות בשל דבריהם אבל לפסול כיון דמדאורייתא מותר לכא בקהל ואסור בממזרות ודאית נאם היו מאמיני' אותה ומתירין אותה בממזרות ודאית היו מקילין בשל תורה ולא כתבה תורה כאמנת אלא דקיימא לן כרבי יהודה דאמר יכיר יכירנו לא חרסו וכמו שיתבאר בכמוך כן כר' א' ל' טעם הענין נאף על פי שהיא כאמנת כל שלא קרא עליה בערער וכזכר בפרק זה שאני הכא שאין אדם משיש עצמו רשע ועוד שהיא קרובה לו וזהו שבגמרא לא אמרו בדוקין את אמו אם אמרה לפסול כבעלתי או לכשר כאמנת ולא הזכירו אלא האומרת לכשר כבעלתי ולפי זה הירושלמי שאמר במדברת ואמרת איני יודעת הוא קדין דהו' מני למקט באומרת לפסול כבעלתי שהולד שתוקי אלא דאורחא דמילתא נקט ומה שכתב רבנו ואפילו אותו פלוני וכו' פשוט הוא שהרי הוא עצמו אינו יכול לידע דשמוא זנתה עם אחרים והוא לא ידע ואין זה אב שהיא לו היכר נחשזה זה כבר מוכר בגמרא בכיובא בזה:

הבן הכיובא בשוק וכו' שם במשנה ובגמרא שאסופי מותר דבר תורה: פנויה וכו' פירוש איכה כאמנת להיות זה בנו של פלוני לפטור את אשתו מן היבום ולקום לכהלה תחת אביו וכבר כתבתי בדיון הייבום פרק שלשי מהלכות יבום והארכתי בו ועתה כתב רבנו שאף על פי שאינה כאמנת שחוששין לדבריה לאסרי בקרובותיו וסבדא ככונה היא להמיר עלי' בספק ומה שכתב נאם אותו פלוני וכו' כבר כתבאר בסמוך: אבל האב שהיחזק וכו' כרבי יהודה דאמ' הכין כפ' יוחסין ונפסקה הלכה כן פ' החולץ כאמן על בנו קטן ואינו כאמן על בנו גדול ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן ומכאן שכל שיש לבן בנים אינו כאמן ופסקו אפילו על עצמו של בן וכן כתבו ז"ל ודבר ברור הוא: וכן אם היתה אשתו מעוברת וכו' משנה שם וכדעת רבי יהודה: והאומר על עצמו וכו' זה בכוור דהו' חתיב דאיסורא ודני' בו להמיר ואם יש לו בני בני' כשר כתבאר זה ומצינו בגמרא כיובא בזה בני' שאמר כתבתי בני' לבן עגמי שהו' כאמן על עצמו ואינו כאמן על בכיו ככזכר פ"ג: אר. סה שנתעברה בבית אביה וכו' ביבמות בפרק אלמנה לכהן גדול אתמר קבא על ארוסתה בבית חמיו רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי איכא דאמרי בבא בולי עלמא לא פליגי דנתר דידיה שדיכין ליה והכי אתמר ארוסה שנתעברה רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי ובהלכו' הא שזעמא קא חיובא בה בפ' עשרה יוחסין ואסיקא קמי אמר רב הולד ממזר לאו ממזר ודאי הו' אלא ספק ממזר הו' ואסור בממזרות ושתוקי דאמר שמואל בדוקי הוא עדיקין

ואמרת איני יודעת ומה שכתב רבנו שאפילו היא אומרת לפלוני הממזר כבעלתי הוא מפני שאין האשה כאמנת בפסול אלא האב בלבד כמו שיתבאר ואף על פי שכתובת להכשיר ויהי נראה שכל שכן לפסול לא היא דלהכשיר דבר תורה איך אנו כריכין לה דהא מדיכא לא הוי אלא ספק ממזר וספק ממזר מן התור' מותר לז' בא בקהל אלא דרבנן גזרו עליהן והאמינות בשל דבריהם אבל לפסול כיון דמדאורייתא מותר לכא בקהל ואסור בממזרות ודאית נאם היו מאמיני' אותה ומתירין אותה בממזרות ודאית היו מקילין בשל תורה ולא כתבה תורה כאמנת אלא דקיימא לן כרבי יהודה דאמר יכיר יכירנו לא חרסו וכמו שיתבאר בכמוך כן כר' א' ל' טעם הענין נאף על פי שהיא כאמנת כל שלא קרא עליה בערער וכזכר בפרק זה שאני הכא שאין אדם משיש עצמו רשע ועוד שהיא קרובה לו וזהו שבגמרא לא אמרו בדוקין את אמו אם אמרה לפסול כבעלתי או לכשר כאמנת ולא הזכירו אלא האומרת לכשר כבעלתי ולפי זה הירושלמי שאמר במדברת ואמרת איני יודעת הוא קדין דהו' מני למקט באומרת לפסול כבעלתי שהולד שתוקי אלא דאורחא דמילתא נקט ומה שכתב רבנו ואפילו אותו פלוני וכו' פשוט הוא שהרי הוא עצמו אינו יכול לידע דשמוא זנתה עם אחרים והוא לא ידע ואין זה אב שהיא לו היכר נחשזה זה כבר מוכר בגמרא בכיובא בזה:

מגדל עז

הלכות איכורי ביאה

מגדל משנה

יראה לי שכל מדינה שיש בה שפחה או גויה כו' עד מספק: כתב הלאבד זל מנאכנו במסכת סנהדרין שהולכין בדמי כפשות אחר הרוב ובמסכת מכשירין רבי יהודה היא שאם כן שאם היתה שם שפחה או גויה היא חשודה להשליך עד כאן לשונו:

מחצה למחצה מצוה להחיותו בישראל ומפקחין עליו את הגל בשב וזהו היה לענין נזקין ובכל ספק ממון המוציא מחברו עליו הראיה: יראה לי שכל מדינה שיש בה שפחה או גויה הראויה לילד הואיל והאסופי הנמצא שם ספק גוי או ספק עבד כשישא הנורת כמו שבארנו הרי זו ספק אשת איש והבא עליה פטור שאין הורגין על ספק וכן יראה לי שהשתוקי שנשא אשה שאיננה ערוה עליו והרי היא ספק אשת איש שאין קידושין תופסין בעריו ואי זו היא האשה שאפ"ש שתהיה ערוה עליו כל אשה שחיה אביה או אחיה קיים כשנתעברה בו אמו וכל אשה שנתגרשה או נתאלמנה שמא אשת אביו היא או אשת אחי אביו ומנין אני אומר שאין השתוקי והאסופי אסור בכל אשה שאיננה ערוה עליו והרי הכשר שנבדקה אמו אינו אסור בכל אשה שאיננה ערוה עליו והרי נאמר בתורה אל תחלל את בתך להזנות ואמרו חכמי א"י יעשה זה נמצא אב נישא בתו ואח נישא אחותו ואילו היה הדין שכל מי שאינו יודע אביו בודא אסור בכל אשה שאיננה ערוה עליו לא היינו באין למרה הזאת לעולם ולא תהיה הארץ מלאה זמורה הא למדת שאין אסורין ערוה ומחזיקין אותן בשאר בשר בספק עד שיוודע בודאי שזו ערוה עליו שאם אתה אומר כן כל היתומים שבועלים שלא הכירו אבותיהם היו אסורין להנשא בכל מקום שמה יפגעו בערוה:

הולד שהיה כושלך בדרך ובא אחר ואמר בני הוא ואני השלכתיו נאמן וכן אמו נאמנת נאסף מן השוק ובא אביו ואמו אחר כן ואמרו בנינו הוא אין נאמנת הואיל והיא עליו שם אסופי ובשני רעבון נאמנת שבפני רעב השליכוהו והן רוצין שיונו אותן אחרים ולפיכך שתקו עד שנאסף: נמצא הולד מהול או שחוחל או שהומלח או שהיה הכוחל בעינו או הקמיעין בצוארו או שנמצא תחת אילן מסוכך שאין חיה נכנסת לו והיה סמוך לעד או שנמצא בבית הכנסת הסמוך לרשות הרבים או בצירי רשות הרבים אין פאן משום אסופי מאחר שהן משמרין אותו שלא ימות בחוקת כשר הוא אבל אם נמצא מושלך שנמצא תלוי באילן מקום העיר אפילו תחת אילן או בבית הכנסת או שנמצא תלוי באילן מקום שחיה מגעת לו הרי זה אסופי: נאמנת חיה לומר זה הבן כהן הוא או לוי או ממזר מפני שלא הוחזק ואין אנו יודעין יחוסו במה דברים אמורים בשחוחל ונאמנת ולא ערער עליה אדם אבל אם ערער עליה אפילו אחד ואמר בשקר מעידה אינה נאמנת והרי הבן בחוקת בשר ואין לויחוס: דבר

מחצה על מחצה מצוה להחיותו בישראל מן המפרשים ז"ל דמחצה על מחצה אין מנויים להחיותו אלא דיוקא ברוב ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין וקיימא לן לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב וכבר נשאל רבנו על דין זה לפקוח נפש אחר מדברי רבנו שאין מפקחין ברוב גוים והשב דאדברי ר' יוחנן סמכי מחצה דאמר רבי אמי אמר רבי יוחנן ת תשעה גוים ואחד ישראל ביעקב באותה חצר מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין ונאקיימא בשפוטו כולם שהרי לא נשאר שם קבוצה ו ולפי א"ס פירש אחר מהם להצר אחרת אין מפקחין דכל דפריש מ מרובא פריש והוא הדין לזה שפירש מועיר שרובה גוים שאין מפקחין עליו עכ"ל דבריו וכבר כתבתי שם חולקין ודעת רמב"ם ז"ל והלשון ז"ל הוא דלהחיותו עד שיהא רוב העיר ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין ויש מן המפרשים שכתבו כדעת רבנו ומה שכתב נהרי הוא לענין חוקין וכו' מפורש שם מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא אמר רש"י לנזקין היכי דמי אלימא דמחצה תנא דין לתנא דידיה לויחוס ליה אייתי ראייה דישאל את שוקל ומרנו לא כריכה דמחצה מרנא דידיה לתנא דין פלגא מלגא מלגא ואירך פלגא אמר ליה אייתי ראייה דלאו ישראל אכא ואתן לך פירוש אבל ברוב גוים השבין ליה כגו ומלגא נזק שלם כדון שור של כגו שגבא שור של ישראל כמבואר בהלכות נזקין ממוין לפי שאין לנו חוקת ממוין כיון שהיא מעצמו מוספק אם הוא בני או ישראל ויש לדקדק ברוב ישראל אם נגח שור של ישראל את שורו או אם חייב ישראל לשלם נזק כלל ומסתבר דלא דא ק"ל דלא אולין בממונא בתר רובא והיינו דקאמרין דיוקא להחיותו

מחצה על מחצה מצוה להחיותו בישראל מן המפרשים ז"ל דמחצה על מחצה אין מנויים להחיותו אלא דיוקא ברוב ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין וקיימא לן לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב וכבר נשאל רבנו על דין זה לפקוח נפש אחר מדברי רבנו שאין מפקחין ברוב גוים והשב דאדברי ר' יוחנן סמכי מחצה דאמר רבי אמי אמר רבי יוחנן ת תשעה גוים ואחד ישראל ביעקב באותה חצר מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין ונאקיימא בשפוטו כולם שהרי לא נשאר שם קבוצה ו ולפי א"ס פירש אחר מהם להצר אחרת אין מפקחין דכל דפריש מ מרובא פריש והוא הדין לזה שפירש מועיר שרובה גוים שאין מפקחין עליו עכ"ל דבריו וכבר כתבתי שם חולקין ודעת רמב"ם ז"ל והלשון ז"ל הוא דלהחיותו עד שיהא רוב העיר ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין ויש מן המפרשים שכתבו כדעת רבנו ומה שכתב נהרי הוא לענין חוקין וכו' מפורש שם מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא אמר רש"י לנזקין היכי דמי אלימא דמחצה תנא דין לתנא דידיה לויחוס ליה אייתי ראייה דישאל את שוקל ומרנו לא כריכה דמחצה מרנא דידיה לתנא דין פלגא מלגא מלגא ואירך פלגא אמר ליה אייתי ראייה דלאו ישראל אכא ואתן לך פירוש אבל ברוב גוים השבין ליה כגו ומלגא נזק שלם כדון שור של כגו שגבא שור של ישראל כמבואר בהלכות נזקין ממוין לפי שאין לנו חוקת ממוין כיון שהיא מעצמו מוספק אם הוא בני או ישראל ויש לדקדק ברוב ישראל אם נגח שור של ישראל את שורו או אם חייב ישראל לשלם נזק כלל ומסתבר דלא דא ק"ל דלא אולין בממונא בתר רובא והיינו דקאמרין דיוקא להחיותו

מחצה על מחצה מצוה להחיותו בישראל מן המפרשים ז"ל דמחצה על מחצה אין מנויים להחיותו אלא דיוקא ברוב ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין וקיימא לן לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב וכבר נשאל רבנו על דין זה לפקוח נפש אחר מדברי רבנו שאין מפקחין ברוב גוים והשב דאדברי ר' יוחנן סמכי מחצה דאמר רבי אמי אמר רבי יוחנן ת תשעה גוים ואחד ישראל ביעקב באותה חצר מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין ונאקיימא בשפוטו כולם שהרי לא נשאר שם קבוצה ו ולפי א"ס פירש אחר מהם להצר אחרת אין מפקחין דכל דפריש מ מרובא פריש והוא הדין לזה שפירש מועיר שרובה גוים שאין מפקחין עליו עכ"ל דבריו וכבר כתבתי שם חולקין ודעת רמב"ם ז"ל והלשון ז"ל הוא דלהחיותו עד שיהא רוב העיר ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין ויש מן המפרשים שכתבו כדעת רבנו ומה שכתב נהרי הוא לענין חוקין וכו' מפורש שם מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא אמר רש"י לנזקין היכי דמי אלימא דמחצה תנא דין לתנא דידיה לויחוס ליה אייתי ראייה דישאל את שוקל ומרנו לא כריכה דמחצה מרנא דידיה לתנא דין פלגא מלגא מלגא ואירך פלגא אמר ליה אייתי ראייה דלאו ישראל אכא ואתן לך פירוש אבל ברוב גוים השבין ליה כגו ומלגא נזק שלם כדון שור של כגו שגבא שור של ישראל כמבואר בהלכות נזקין ממוין לפי שאין לנו חוקת ממוין כיון שהיא מעצמו מוספק אם הוא בני או ישראל ויש לדקדק ברוב ישראל אם נגח שור של ישראל את שורו או אם חייב ישראל לשלם נזק כלל ומסתבר דלא דא ק"ל דלא אולין בממונא בתר רובא והיינו דקאמרין דיוקא להחיותו

יראה לי שכל מדינה שיש בה שפחה או גויה כו' עד מספק: כתב הלאבד זל מנאכנו במסכת סנהדרין שהולכין בדמי כפשות אחר הרוב ובמסכת מכשירין רבי יהודה היא שאם כן שאם היתה שם שפחה או גויה היא חשודה להשליך עד כאן לשונו: ומנהי אומר אמת שכן היא שניה פרק שני משנה שביעית מוסבת מכשירין מכא בה תיבוק מושלך אם רוב גוים גוי אם רוב ישראל ישראל מחצה על מחצה ישראל רבי יהודה אומר הולכין אחר רוב המשליכין ופירש הש"ך משלך ז"ל אחר רוב המשליכין דהיינו גוים ואף על פי שהם מיעוט כדקתני בתוספתא ר' יהודה אומר אמת היתה שם גויה אמת חשודה להשליך עד כאן לשונו ומיהו דמי ז"ל חס ושלום שפסק הלכה כרבי יהודה דהא פ"ק קמ"א דכתובות משמע איכא ב בסוגיין וכן פרק עשרה יוחסין ג' מתניתין דכל האסורין כי פסיק הלכה כרבי אליעזר ור"מ ז"ל פירש מפורש במשנה דמסכת מכשירין שאין הלכה כרבי יהודה לא טעמ' דידיה בכל אלו הסברות כמו שפי' בפירוש המשנה דמסכתא אולין בה לחומרא להכא ולהכא ועוד דכילקי נמרא היא משנה דכל האסורין פרק עשרה יוחסין ג' להדיא גבי נזירת הכותיים כו' עד וכא אמר עבד ושפחה כמערכו בהם שיליכן איסורא משום מאי ומיהו דרובן משום שפחה ומכשירין כתני הלא ופסקי' מועשה שהיה כך היה עד כאן וזו ראייה נמור ופשוט וכך דעתינו: וכן יראה לי שהשוקי כו' עד סוף הפרק הכל מפורש פרק עשרה יוחסין: פרק

מחצה על מחצה מצוה להחיותו בישראל מן המפרשים ז"ל דמחצה על מחצה אין מנויים להחיותו אלא דיוקא ברוב ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין וקיימא לן לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב וכבר נשאל רבנו על דין זה לפקוח נפש אחר מדברי רבנו שאין מפקחין ברוב גוים והשב דאדברי ר' יוחנן סמכי מחצה דאמר רבי אמי אמר רבי יוחנן ת תשעה גוים ואחד ישראל ביעקב באותה חצר מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין ונאקיימא בשפוטו כולם שהרי לא נשאר שם קבוצה ו ולפי א"ס פירש אחר מהם להצר אחרת אין מפקחין דכל דפריש מ מרובא פריש והוא הדין לזה שפירש מועיר שרובה גוים שאין מפקחין עליו עכ"ל דבריו וכבר כתבתי שם חולקין ודעת רמב"ם ז"ל והלשון ז"ל הוא דלהחיותו עד שיהא רוב העיר ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין ויש מן המפרשים שכתבו כדעת רבנו ומה שכתב נהרי הוא לענין חוקין וכו' מפורש שם מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא אמר רש"י לנזקין היכי דמי אלימא דמחצה תנא דין לתנא דידיה לויחוס ליה אייתי ראייה דישאל את שוקל ומרנו לא כריכה דמחצה מרנא דידיה לתנא דין פלגא מלגא מלגא ואירך פלגא אמר ליה אייתי ראייה דלאו ישראל אכא ואתן לך פירוש אבל ברוב גוים השבין ליה כגו ומלגא נזק שלם כדון שור של כגו שגבא שור של ישראל כמבואר בהלכות נזקין ממוין לפי שאין לנו חוקת ממוין כיון שהיא מעצמו מוספק אם הוא בני או ישראל ויש לדקדק ברוב ישראל אם נגח שור של ישראל את שורו או אם חייב ישראל לשלם נזק כלל ומסתבר דלא דא ק"ל דלא אולין בממונא בתר רובא והיינו דקאמרין דיוקא להחיותו

מחצה על מחצה מצוה להחיותו בישראל מן המפרשים ז"ל דמחצה על מחצה אין מנויים להחיותו אלא דיוקא ברוב ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין וקיימא לן לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב וכבר נשאל רבנו על דין זה לפקוח נפש אחר מדברי רבנו שאין מפקחין ברוב גוים והשב דאדברי ר' יוחנן סמכי מחצה דאמר רבי אמי אמר רבי יוחנן ת תשעה גוים ואחד ישראל ביעקב באותה חצר מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין ונאקיימא בשפוטו כולם שהרי לא נשאר שם קבוצה ו ולפי א"ס פירש אחר מהם להצר אחרת אין מפקחין דכל דפריש מ מרובא פריש והוא הדין לזה שפירש מועיר שרובה גוים שאין מפקחין עליו עכ"ל דבריו וכבר כתבתי שם חולקין ודעת רמב"ם ז"ל והלשון ז"ל הוא דלהחיותו עד שיהא רוב העיר ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין ויש מן המפרשים שכתבו כדעת רבנו ומה שכתב נהרי הוא לענין חוקין וכו' מפורש שם מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא אמר רש"י לנזקין היכי דמי אלימא דמחצה תנא דין לתנא דידיה לויחוס ליה אייתי ראייה דישאל את שוקל ומרנו לא כריכה דמחצה מרנא דידיה לתנא דין פלגא מלגא מלגא ואירך פלגא אמר ליה אייתי ראייה דלאו ישראל אכא ואתן לך פירוש אבל ברוב גוים השבין ליה כגו ומלגא נזק שלם כדון שור של כגו שגבא שור של ישראל כמבואר בהלכות נזקין ממוין לפי שאין לנו חוקת ממוין כיון שהיא מעצמו מוספק אם הוא בני או ישראל ויש לדקדק ברוב ישראל אם נגח שור של ישראל את שורו או אם חייב ישראל לשלם נזק כלל ומסתבר דלא דא ק"ל דלא אולין בממונא בתר רובא והיינו דקאמרין דיוקא להחיותו

מחצה על מחצה מצוה להחיותו בישראל מן המפרשים ז"ל דמחצה על מחצה אין מנויים להחיותו אלא דיוקא ברוב ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין וקיימא לן לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב וכבר נשאל רבנו על דין זה לפקוח נפש אחר מדברי רבנו שאין מפקחין ברוב גוים והשב דאדברי ר' יוחנן סמכי מחצה דאמר רבי אמי אמר רבי יוחנן ת תשעה גוים ואחד ישראל ביעקב באותה חצר מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין ונאקיימא בשפוטו כולם שהרי לא נשאר שם קבוצה ו ולפי א"ס פירש אחר מהם להצר אחרת אין מפקחין דכל דפריש מ מרובא פריש והוא הדין לזה שפירש מועיר שרובה גוים שאין מפקחין עליו עכ"ל דבריו וכבר כתבתי שם חולקין ודעת רמב"ם ז"ל והלשון ז"ל הוא דלהחיותו עד שיהא רוב העיר ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין ויש מן המפרשים שכתבו כדעת רבנו ומה שכתב נהרי הוא לענין חוקין וכו' מפורש שם מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא אמר רש"י לנזקין היכי דמי אלימא דמחצה תנא דין לתנא דידיה לויחוס ליה אייתי ראייה דישאל את שוקל ומרנו לא כריכה דמחצה מרנא דידיה לתנא דין פלגא מלגא מלגא ואירך פלגא אמר ליה אייתי ראייה דלאו ישראל אכא ואתן לך פירוש אבל ברוב גוים השבין ליה כגו ומלגא נזק שלם כדון שור של כגו שגבא שור של ישראל כמבואר בהלכות נזקין ממוין לפי שאין לנו חוקת ממוין כיון שהיא מעצמו מוספק אם הוא בני או ישראל ויש לדקדק ברוב ישראל אם נגח שור של ישראל את שורו או אם חייב ישראל לשלם נזק כלל ומסתבר דלא דא ק"ל דלא אולין בממונא בתר רובא והיינו דקאמרין דיוקא להחיותו

מחצה על מחצה מצוה להחיותו בישראל מן המפרשים ז"ל דמחצה על מחצה אין מנויים להחיותו אלא דיוקא ברוב ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין וקיימא לן לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב וכבר נשאל רבנו על דין זה לפקוח נפש אחר מדברי רבנו שאין מפקחין ברוב גוים והשב דאדברי ר' יוחנן סמכי מחצה דאמר רבי אמי אמר רבי יוחנן ת תשעה גוים ואחד ישראל ביעקב באותה חצר מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין ונאקיימא בשפוטו כולם שהרי לא נשאר שם קבוצה ו ולפי א"ס פירש אחר מהם להצר אחרת אין מפקחין דכל דפריש מ מרובא פריש והוא הדין לזה שפירש מועיר שרובה גוים שאין מפקחין עליו עכ"ל דבריו וכבר כתבתי שם חולקין ודעת רמב"ם ז"ל והלשון ז"ל הוא דלהחיותו עד שיהא רוב העיר ישראל ולפקח עליו את הגל אפילו ברוב גוים מפקחין ויש מן המפרשים שכתבו כדעת רבנו ומה שכתב נהרי הוא לענין חוקין וכו' מפורש שם מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא אמר רש"י לנזקין היכי דמי אלימא דמחצה תנא דין לתנא דידיה לויחוס ליה אייתי ראייה דישאל את שוקל ומרנו לא כריכה דמחצה מרנא דידיה לתנא דין פלגא מלגא מלגא ואירך פלגא אמר ליה אייתי ראייה דלאו ישראל אכא ואתן לך פירוש אבל ברוב גוים השבין ליה כגו ומלגא נזק שלם כדון שור של כגו שגבא שור של ישראל כמבואר בהלכות נזקין ממוין לפי שאין לנו חוקת ממוין כיון שהיא מעצמו מוספק אם הוא בני או ישראל ויש לדקדק ברוב ישראל אם נגח שור של ישראל את שורו או אם חייב ישראל לשלם נזק כלל ומסתבר דלא דא ק"ל דלא אולין בממונא בתר רובא והיינו דקאמרין דיוקא להחיותו

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה מגדל עז קדושה שמו

בחן גדול וכו' שם אכוסת ענמו ומפנות ענמו לא יאז ואם כשא כשני
 אמר רב הונא אמר רב ומוציא בגט וקא דקתני אס כשא כשני לומר
 שאינו משלם קנס במפנות ופסקו כן בהלכות ואף על גב דסלקא בקשיא וכל
 סגן בעולת אדם אחר וכן דעת רבינו כמו שיתבאר : נשא בוגרת
 וכו' זו היא מירא דרב רבי יוחנן
 שהזכרתי למעלה :
 אדם כשהוא נכזה הוא אדם
 את האלמנה שהזכרתי
 למעלה : אדם כעבד בתעלה
 וכו' זו היא אכוסת ענמו וכו'
 שכתבתי למעלה וכתב רבנו אפי'
 אכוסת אופתה כשהוא קדוש וכו'
 אף אכוסת אופתה בענמו כהן נקול אפי'
 לויא קימה אפילו דאירוסין אפי' כהן נקול אפי'
 לאחר שכתמכה יוצא וזה פשוט : אפי'
 אדם את הקטנה וכו' זו היא אפי'
 קבעיה שכתבתי למעלה אפי'
 ופסקו רבנו במסקנא דגמרא דאמרנו
 היא אשתנו גופא וכתב רבנו ואם
 כנס לא יוצא ופשוט הוא ממה
 שכתבאר שאפילו הנשא לכתחלה
 בוגרת אס כשא אינו מוציא :
 אחת גרושה וכו' מפורש שם
 תנו רבנן אלמנה לא
 יקח בין אלמנה מן הכסף אפי' בין
 אלמנה מן האירוסין והקשו פשיט'
 נתיבנו מהו דתימא כילף אלמנה
 אלמנה מתמנה מה להלן מן ה
 הכסף אפי' אף כאן מן הכסף אפי' קא
 משמע לן והקשו אימא הכי כמי ויתרבו דומיא דגרושה עכ' :

יבא שמה בעיר שנתקדשה וכו' עד בהלכות גירושין :
 כתב הר"א ז"ל על לשון ראשון איכא יודע מהו אבל אין הפרש בהלכות
 בין גרושה לחלוקה ולא בין שאר הקולות חוץ משם מזהה דתליא
 בפריעת ואיכסי קרולא מזהה משום פריכותא ושאר הקולות אס החזקו ב"ד
 שאמרנו פלוני מהיכן שמע מפלוני
 עד שהגיעו קרוב לדברים ברורים
 חוששין להם עכ"ל : ועל לשון
 אחרון שאמר כמו שביארנו :
 כתב ופסקו בהלכות גירושין לא
 כתב אלא כמו שהיא
 בגמרא שאם יצא קול שנתקדשה ו
 וכתבאר מותרת לכל אדם קול
 ושוכרו עמו ולא דברו סע על פ
 בהנכה מום אמת הוא שאם החזק
 קול ב"ד אסורה לכהן וכן כל קול
 שהחזקו ב"ד שלא יקח קול הכרה
 חוששין לה ובלבד שלא תהא בתר
 אירוסין עכ"ל :

מגדל עז קדושה שמו
 ורבו בעלי התוס' והירמב"ם
 ז"ל בהלכה זו פר' בתרא דגירושין גבי
 מתבטלי דינא שמה בעיר מקודשת
 הרי זו מקודשת מנורשת הרי זו
 מנורשת ומתמיהין עלה בגמרא
 ואסרינן לה אנברא והא אמר רב
 אשי כל קלא דבתר פשוטין לא ח
 חיישינן ליה אלא אמר רב אשי הק
 מקודשת ומנורשת הרי זו מנורשת
 ופירשה מנורשת דאסורה לכהן
 ומותרת לעלמא קולן דסמיא אפילו נלא כאסרה אלא
 משום קול דטוט אחר וטוט שרי ואפילו יצא קול של גירושין מבאן ועד עשרה
 ימים עכ"ל ז"ל זה הפי' היה מקובל לרמ' ז"ל מרבנמי והוא נכון הרבה בעיני
 דהא כולה סובין מוכחא דלגבי כהונה מיתביא דתני עלה תר' בעולה אין
 חוששין לה חלונה אין חוששין לה כשאיה אין חוששין לה ארוסה אין חוששין לה
 והכתיב ודאי לגבי כהן גריכי לא שמועין ומיכה כמי יש לי ראייה דלא קתני בה
 גרושה או מקודש ומנורשת מכלל דחוששין לה וכדבר אשי דהוא בתרא וליכא
 כמי מאן דפליג בהדיה ומה שכתב רמ' ז"ל פ' דה גירושין הוא לגבי ישראל
 וכדיהיב טעמא משום דהרי קול ושוכרו עמו ומה שכתב כאן הוא לגבי כהונה
 וכדפרישו רבנן קמאי ז"ל ואין כריך לומר כי מנורשת דקאמר מן הקדושין כלשון
 רמ' ז"ל ובה כתיב דרכו של רמ' ז"ל : אבל אס יבא עליה קול כו' עד סוף הפ'
 הכל פסק המגדל באותה שמועה הזכרת בסמוך : פסק ז"ל

מתחת בעלה ואם נשאת לכהן אחר תצא מן השני : יצא שמה בעיר
 שנתקדשה ונתגרשה מן הקדושין חוששין לה כמו שבארנו בהלכות
 גירושין אבל אם יצא עליה קול שהיא חלוקה אין חוששין לה ויצא קול
 על הבתולה שהיא בעלה אין חוששין לה ותנשא לכהן גדול יצא עליה
 קול שהיא שפחה אין חוששין לה ותנשא אפילו לכהן : יצא לה שם
 בזונה בעיר אין חוששין לה אפילו הוציאה בעלה משום שעברה על דת
 יהודית או בעירי דבר מכווער ומת קודם שיתן לו גט הרי זו מותרת לכהן
 שאין אוסרין אשה מאלו אלא בעדות ברורה או בהודאת פיה : פסק

הממאכת וכו' כבר כתבאר זה פסק אחד עשר מהלכות גירושין
 שלא פסלה מן ההקדוה ומשנה היא פסק בש ביבמות ופסק
 ה"ב על יבמתו מבורר כו' יצא דאפי' לבן מותרת ובשלא כבעלה כלל כדאית'
 התם ופשוט הוא דכל שכבעלה הרי היא אסורה לכהן גדול לפי שאינה בתולה :
 מי שאינה וכו' כבר כתבאר זה פסק רביעי מהלכות יבום וחליצה
 ובמסנה ראש פסק החולין ליבמתו ומכאן מעוברת וילדה בזמן
 שהולד של קיימא הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרובין ולא פסלה מן
 ההקדוה ועוד מתבאר בסוגיא : יצא עליה קול אפי' וכו' בגירושין בהזיק
 מפורש בגמ' והטעם דבעלה הראשון אין מוציאין אותה משום דהנה ליה קלא
 דלכתר כשואין לגביה דידיה אבל לגבי דמי דמי הויא ליה קלא דמקמי כשואין
 כל איתא התם וכבר כתבתי זה פסק עשירי מהלכות גירושין :

שמה בעיר שנתקדשה וכו' אפי' מהלכות גירושין כתב רבינו מי
 יצא שהחזקה אשת איש וכו' אבל אס יבא שמה בעיר מקודשת והחזק
 הקול בבית דין שהרי היא יקודשת בספק כמו שביארנו ואחר כך יבא עליה קול שנתגרשה מאותם הקדושין הרי זו מנורשת שקול אסר' הקול התירה עכ"ל וכבר רבנו
 בכאן חוששין לה לכהן ודבר ברור הוא דכל קלא דגירושין דקמי כשואין חיישינן ליה לכהן כמזכר בסמוך וכל שכן כאן שעל פי קול גט' התרונה ליבא אף על פי
 שהיתה אסור' קודם לכן ושני קולות לא החזקו בבית דין הם שאם לא כן לא היינו חוששין לו ואם כן קול הגירושין שמבטלו ודאי כריך גם כן שהיא ממוזקת ועל זה כתב
 רבנו שחוששין לה לכהונה ודבר פשוט הוא ודעת רבנו שכתבנו אפילו בקול שהחזקו בבית דין אין חוששין והטעם מפני שחלונה איכה אסורה לכהן לא מדבריהם
 וכבר כתבאר דבספק חלונה לא גזרו וכל שכן והוא הדין נדאי לקול ובעדייתא דקתני בפסק המגדל בעולה אין חוששין לה אפי' לקול שהחזקו
 בבית דין לא חיישינן להכי וכן הוא מוכרח לדעת רש"י ז"ל שפירש שם : והרא'
 חוץ משם מזהה דתליא בפריכותא ואיכסי קרולא מזהה משום פריכותא
 שהגיעו קרוב לדברים ברורים חוששין להם עכ"ל : ולדבריו כולה ברייתא בלא החזקו הקול היא וקשיא לי שאם כן למה אמרו בביתא חלונה ולא אמרו גרושה
 דאורייתא וכל שכן חלונה דרבנן אלא משמע דבאיתחזקו היא ואף על פי כן בחלונה אין חוששין מפני שהיא מדבריה אב"ל בגרושה חוששין ומה קתני חלונה דבוקא
 ועוד דומיא דבעלה קתני לה ובעולה ודאי אפילו איתחזקו לא חיישינן כמו שכתב הר' אברהם ז"ל על ענמו ודברי רבינו עקב : יצא קול על הבתולה וכו'
 זהו מה שהזכ' בעולה אין חוששין לה עוד שם שפחה אין חוששין לה והא אפילו בקול שהחזקו לפי שאין פוסלין אותה אלא בראיה זלו' דומה לגירושין שהיא מחמת
 נעשה ואינו פסול משפחה זהו דעת רבנו שלא חלק כלל : יצא לה וכו' אם אמר רבא יבא לה סע מזהה בעיר אין חוששין לה פדיוניתא בעלמא הוא דחזו לך
 נאוקמיה כתבאי ורבא דאמר רבי יוחנן בן מרי רביעי דבר ברור ופירש רש"י ז"ל אין חוששין לה לכהן וכו' וכו' יבא לה סע מזהה בעיר גוי או עבד או אחר
 מקייבי כדיתנות שפוסלין לכהונה אבל רבנו יצחק פירש דאפילו ביבא לה סע מזהה סתם אבטריך למימר דאין חוששין לה בקול דכל
 מזהה אסורה לכהונה עד שידע דכשר לה הנאי דאשה מזהה איכה בודקת ומזהה ומכל מקום אס אמרה היא לכשר
 בעלתי כאמנת ועל הדרך שיתבאר פסק ז"ל ומה שכתב רבינו ואפילו הוציאה בעלה וכו' הוא משום
 דאמרינן בגמרא דבר ברור וכבר כתבאר פסק ל' מהלכות אישות שאין כופין הבעל
 לגרש אשתו עד שיבאו אשים עדים ויעידו שזכתה ברטונה ומה שכתב
 רבינו כאן או בהודאת פיה לומר דבהודאת פיה אסרינן
 לה לכהונה יתבאר פסק שמה עשר :

א ומתבאר
 ז באסורין
 ין שבתורה
 א בהרבה
 איסור חל
 שלשה ד
 תבי' ובגמ'
 לאיכהו'
 יה יוחסין קטו
 חללה ב
 ב על כל
 וכתבאר
 ולא אמת
 ד אי ק
 ד אפילו
 חל על
 מלא ו
 חל על
 ויק אית
 דול ו
 דשמו
 ו הדין
 ו נדול
 ו ה הני
 איסור'
 י לכהן
 ת
 גא בר
 ! כ
 לכהן
 זאכל
 אלא
 ברמי
 אלא
 עמי'
 חלה
 ו
 על קטנ
 בר קט
 יעל קטא
 זרי
 אי
 בר'
 זל קטנ
 זין
 זין
 זיה
 ת
 ק
 ז
 ז
 ז
 ז

כבר כתבאר בסוגיא דאית'
 אפי' קלא דאיתחזקו ככה אין חוששין
 לו ודאי אפילו הקדושין הוא חלוקה

מגדל עזר פרק שמנה עשר
הלכות איסורי ביאה פרק שמנה עשר
מגיד משנה

מפי דף כט דף סד

השמועה למדו וכו' עד להכשילנו כפי יחסן ומכס' ומורה פרק

מפי

פרק שמנה עשר

השמועה למדו שהזונה האמורה בתורה היא כל שאינה בת ישראל או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא לו או איסור השוה לכל או שנבעלה לחלל אף על פי שהיא מותרת להנשא לו לפיכך הוצרכו לבהמה אף על פי שהיא בסקילה לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה שהרי לא נבעלה לאדם והבא על הנדה אף על פי שהיא בכרת לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה שהרי אינה אסורה להנשא לו וכן הבא על הפנויה ואפילו היתה קרשה שהפקירה עצמה לכל אף על פי שהיא במלקות לא נעשית זונה ולא נפסלה מן הכהונה שהרי אינה אסורה להנשא לו אבל הנבעלת לאחר מאיסורי לאוין השוין בכל ואין מיוחדין בכהנים או מאיסורי עשרה ואין צריך לומר למי שהיא אסורה

מפי

דעיתו של ראב"ד ז"ל במה חולק עמו בהכי כללי שהרי בחלל מודה הוא ובחייבי כריתות כ"ג שהיא מורה בגוי ועבד הוא מודה מאי איכא שאיכה בת ישראל כבר היא מפורשת במסכת תמורה פרק כל האסורין ונס אמרו במסכת ע"ז ובשאר המקומות שכתבתי למעלה שגזרו עליה משו' כשגזרו וק"ל היא זונה ולא נדריעא איסורא מניירת ומשחררת המפורשות פרק הבא על יבמתו מאי איכא איסורא השוה בכל היא פשיטא לן ככולה תלמודא ובפרק יש מותרות דבעינן איסורא לאו תביא פרק הבא על יבמתו גמרא מתניתין דכהן הדייט לא יא את האילנות כו' זונה כמשמ' דרבי רבי אליעזר כלומר שזינתה תחת בעלה ד' עיקרי אומ' זונה זו מופקרת רבי מתיבא בן חרש אומ' אפילו הלך בעלה להשקות וכו' עליה בדרך עזאזה זונה רבי יהודה אומר זונה זו לא לנכית וחכמים אומ' אין זונה לא גיורת ומ' זימרת ושכבעלה בעילת זנות ר' לעזר אומר פנוי הבא על הפנוי שלא לשם אישות עזאזה זונה ע"כ וק"ל ככולהו בר מדבבייה ורבי לעזר וכן פסק הר"מ ז"ל מקובי מדעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל ומכאן מדקדק לכל מי שהוא למעלה מפנוי הבא על הפנויה שעשאה זונה וכדמשמע להדיא פרק הבא על יבמתו גמרא מתניתין דכהן גדול דאולא הכי כולהו ג' ובתמורה פרק כל האסורין וכ"ג פ"ג דכא וכו' דפרק הערל ובבבליה תלמודא דהטא כיון שבעלה לפסול לה פסלה וכבר ביררתי פ"ט של הלכות אלופסול הלמד מחילול אס כן מאי קושיא ובפרק כל האסורין ילפינן לה להדיא ב"ש באמר כאן תעבה וכאמר להלן כי את כל התועבות כו' מה עריו שאין קדושין תופסין בהן אף זונה שאין קדושין תופסין בה ואסיקנא כמי תו תני כל זונה דומיא דכהן גדול באלמנה דלא תפסי בה קדושין וכן כסקה ר"מ ז"ל מקובי בשם רבותינו בעלי התוספות ז"ל ועוד אהריך בה בסמוך בס"ד: לשיכך הכרבעת לכהונה וכו' עד אסורה ליכשא לנו הדין זונה פרק הבא על יבמתו: וכן

השמועה למדו וכו' מה שכתב רבנו שכל שאיכה בת ישראל היא קרויה זונה וכו' וזוהו לומר אל"ף שכתבתי יתבאר לפיכך בזה ה"פ ומה שכתב או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא לו או לחלל הוא מן הבריות המפורשות בפרק אלמנה לכהן גדול בן טעם שנים יום אחד גר עמומי ומאמי מזרי ואדומי כותני בתין חלל ומחור שבאו על הכהנת על הלוייה על הישראלית פסולה ואמרו שם מאן הני מיילי אמר רבי יהודה אמר רב דאמ' קרא ובת כהן כתיב היתה לאיש זר כיון שבעלה לפסול לה שכלה אשכחן כהנת ליה וישראלית מאן לן מבת ובת אשכחן לתרומה ל לכהונה מכא לן קל וחומר מדרושא ומה גרוש' שמונת בתרומה פסולה לכהונה זו שאסורה בתרומה חיו

דין שאסור לכהן והקשו כפי יחסן שיהי' זונה מחייבי כריתות וכתבתי דברי הרבה מקומות בחייבי לאוין כגון פנוי דבא וכו' שכתבתי דברי רבנו אב"ד ה"א ז"ל ככתב בהשנות שהחלל פסול אותה לתרומה משום דתני לן חלל זרעו מקיש לו מה הוא מחלל אף זרעו מחלל אב"ד ללק' עלי' משום זונה לא עב"ל: וכמדומה לי שהיא ז"ל נסמך על מה שאמרו בפרק אלמנה בסוף הסוג' ואימא נבעלה לפסול לה חייבי לאוין ומאי כיהו מחזירי גזמנו משכשאת ואמרו לאיש זר אמ' רחמנא מי שזר אכלה מעיקר' לאפוא' ה"א דלא זר אכלה מעיקר' הוא והקשו חלל דלאו זר אכלה מעיקר' לא לפסול פירו' דהא חלל מותר אפי' בכהנת ויתרבי אמ' קרא ולא חלל זרעו מקיש זרעו לו מה הוא פוסל אף זרעו פוסל וסבור הר"ב ז"ל שאין הקש זה לא לתרומה דכשם שכהן גדול פוסל את האלמנה בביתו מן התרומה דשניה חללה וזרה כך זרעו חלל' פוסל את האשה בביתו מן התרומה אבל לאסור כהונה לא מני' לאקושי ול' דכשם שכהן גדול פוסל את האלמנה בביתו לכהונה שהרי עושה אותה חללה כמו שיתבאר פרק ז"ע כך זרעו פוסל אותה לכהונה דהא זרעו מותר הוא אפי' בכהנת זהו הכרחא לדעתנו ז"ל והס' דברי תמה חדא דאין הקש למחנה ועוד דברייתא קא משניא חלל לאינין ועל כלהו אמרינן דפסולה בין לתרומה בין לכהונה ועוד שהרי פסול כהונה למדוהו מקל וחומר מדרוש' כמו שכתבתי ואף בחלל יש לדון גם כן קל וחומר ועוד דאי לא קל וחומר פירכא הוא דמי' למשרן נבעלה לחלל יופיחא שפסולה מן התרומה ומותרת לכהונה ואפשר שהיא ז"ל סבור שבעלה לחלל אסורה לכהונה ולא משו' זונה דהא לאו בעילת איסור היא אלא משום חללה ומפני ההקש הזה שבאש שהיא מחלל אותה כמו שיתבאר פרק תשעה עשר שאי' ראוייה שוב ליכשא אף לכהן קדושין כך זרעו מחלל כל אשה בביתו והרי היא חללה אבל זונה לא מקריא כיון שבהתר' כשאת לו ומה שאמרו בפרק עשרה יוחסין אין חללה אלא מאיסורי כהונה כיון דחלל זרעו

פסול לכהונה אסור כהונה קרינן ליה ולפי זה מה שהזכירו בביתא חלל בגמרא דאינין לאו משום דמחד טעמא כינהו אלא משום דכולהו פסולי כקטור וזה אפשר שהוא דבר כיון שביאת החלל אינו פוסל לכהונה משו' זונה אלא משום חללה ואין לי הכרח גמור מאי זה מין משניהם הוא אבל הדבר פשוט שהיא פסולה לכהונה כך נראה לי ודע שרבינו כשהזכיר נבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא לו לא הוצרך להביא המחזיר גרושתו משכשאת דהוא ודאי לא פסול לה משום דלאו זר אכלה מעיקרא הוא לפי שלא אמרו כן אלא לתרומה אבל לכהונה כבר כפסלה מחמת שכתבתי מקום עדיין היה לו לבאר: והבא

על הכרה וכו' זה מתבאר
על הכרה וכו' זה מתבאר
על הכרה וכו' זה מתבאר

על הכרה וכו' זה מתבאר
על הכרה וכו' זה מתבאר
על הכרה וכו' זה מתבאר

על הכרה וכו' זה מתבאר
על הכרה וכו' זה מתבאר
על הכרה וכו' זה מתבאר

על הכרה וכו' זה מתבאר
על הכרה וכו' זה מתבאר
על הכרה וכו' זה מתבאר

מגיד משנה הלכות איסורי ביאה קדושה שמו

דלא מפרקי הקל פירוקי מוטו דממכי אסויג' דהכא דהיא בדיקת' לענין כהונה וראיתי לרבי פיב מהלכות מאכלות אסורות שכתב גודל הכנס למדינה דרך שלום כל החביות פתוחות אסורות וסתומות מותרות ובעת המלחמה אם פשט הגדוד במדינה ועברו אליו ואלו מותרות שאין פכאי לבסך עכל ולא חלק בין גודל של אותה מלכות לגודל של מלכות אחרת ואיפשר שהיא פוסק כרב מרי בדין היין כסך מפכי שבעז' לא הזכירו תרין אחר ואם איתא דבכרכום של אותה מלכות היו אסורות אפי' בשעת מלחמה היה להם להזכיר עס ופסק בדין ההגומות כסויג' דהכא מאס דכולהו הכי אמוראי כבירא להו דבכרכום של מלכו אחרת שהן מותרות והולכיין כאן וכאן להקל מפני

מגיד עון
האשה שכתבה בלעדי סוף הפרק
פ"ב דלכותות ופרק אין מעמידין דף כו ע"ב
נסוף מוסכת עדימת:

פר' תשעה עשר

א זו היא חללה כו' עד לא
כתחלה פרק יוחסין: דף ע"ג
ובין שבעה באוכס עד משהעל
בה כתחלה פ' חולין ופרק הבא דף ע"ד
ע"ל יבמות: והוא שיהיה הכהן בן דף כ"ד
ט' שנים ויום אחד ומעלה במסכת
בטעם פרק ארובה ושומרת יבם:
כיבד כהן בן ט' שנים כו' עד הולד
חלל כו' בקדושין פרק האומר ופ"א דף ע"ז
דמורה: אבל כהן שקידש אשה דף ע"ח
עד לא חללה פרק אלמנה לכ"ב דף ע"ט
ופרק הבא על יבמתו ופרק הערל דף כ"ו
ובכתובות פרק אף על פי ובבבא דף כ"ז
מקומות בקדושין פרק משמע כן דף ע'
בנכנסת לחופה ולא כבעלה:
כהן

האשה שנחבשה ביד גוים ע"י ממון
מותרת על ידי נפשו אסורה לכהונה
ולפיכך אם היה בעלה בהן נאסרה
עליו בדא בזמן שיד ישראל תקיפה
על הגוים והם יראין אב"ל בזמן שיד
הגוים תקיפה אפילו על ידי ממון כיון
שנעשית ברשות הגוים נאסרה אלא
אם בן העיר לרה' אחר בשבויה כמו
שבארנו:

האשה שחבשה ביד גוים ע"י ממון
מותרת על ידי נפשו אסורה לכהונה
ולפיכך אם היה בעלה בהן נאסרה
עליו בדא בזמן שיד ישראל תקיפה
על הגוים והם יראין אב"ל בזמן שיד
הגוים תקיפה אפילו על ידי ממון כיון
שנעשית ברשות הגוים נאסרה אלא
אם בן העיר לרה' אחר בשבויה כמו
שבארנו:
במקום שאינה מסורה בידם להיות עס בעב
אלא שכתבה עמם מעצמה אינה
כאסרת בכך לבעלה כהן וכן בת ישראל
כאסרה בשביל כך דלאס לא
כן לא הכתת בת לאברהם אבינו כשרה
לכהונה ספר התרומה ותוספות פרק שני
דעבודה זרה ע"כ
א אבל אם יש נכסין וינאין מותרת כהנה לבעול:

פרק השעה עשר

א זו היא חללה זו שנולדה מאיסור כהונה
ובן אחת מן הנשים
האסור לכהונה שנבעלה לכהן נתחלה
אבל הכהן עצמו
שעבר עבירה לא נתחלה ובין שנבעלה
באונס או בשגגה בין כדרכה
בין שלא כדרכה משהערה בה נתחלה
והוא שיהיה כהן בן תשע שני
ויום אחד ומעלה ותהיה זו האסורה
לו בת שלש שנים ויום אחד ומעלה
ביצר כהן בן תשע שנים ויום אחד
שכא על הגרושה או על הזונה וכהן
גדול שבא עליהן או על האלמנה או
שנשא בעולה ובא עליה הרי או נתחלה
לו עולם ואם הוליד ממנה בן בין זה
שחללה בין כהן אחר הוליד חלל
אבל כהן שקדש אשה כהונה ונתאלמן
או נתגרש מן האירוסין לא נתחלה ואם
נשאת אעפ"י שלא נבעלה נתחלה שכל
נשואה בחוקת בעולה היא אעפ"י שנמצא
בתורה: כהן גדול שנשא בוגר או מוכת
עץ לא חיללה ובן אב"ל בעולה בלא
נשואין לא חיללה: כהן הבא על ערומו
הערווה בין מנדר או על א' בחייביו
לאוין השוין בכל עשה אות זונה
כמו שבארנו חזר ובא עליה ביאה שני
בין הוא בין כהן אחר נעשית חללה
וזרעו ממנה חללים לפיכך כהן שבא
על זקוקה ליבם ונתעבר' מביאה ראשונה
הולד כשר לפי שאינה מאסורי כהונה
ובהנה נעשית זונה חזר ובא עליה
ביאה שנייה ונתעבר' וילד היא חללה
ולדה חלל לפי שהיא מאסורי כהונה
ובן

זו היא חללה וכו' בדיקת' לענין כהונה
וראיתי לרבי פיב מהלכות מאכלות אסורות
שכתב גודל הכנס למדינה דרך שלום
כל החביות פתוחות אסורות וסתומות
מותרות ובעת המלחמה אם פשט הגדוד
במדינה ועברו אליו ואלו מותרות שאין
פכאי לבסך עכל ולא חלק בין גודל של
אותה מלכות לגודל של מלכות אחרת
ואיפשר שהיא פוסק כרב מרי בדין היין
כסך מפכי שבעז' לא הזכירו תרין אחר
ואם איתא דבכרכום של אותה מלכות היו
אסורות אפי' בשעת מלחמה היה להם
להזכיר עס ופסק בדין ההגומות כסויג'
דהכא מאס דכולהו הכי אמוראי כבירא
להו דבכרכום של מלכו אחרת שהן מותרות
והולכיין כאן וכאן להקל מפני
האשה שחבשה ביד גוים ע"י ממון
מותרת על ידי נפשו אסורה לכהונה
ולפיכך אם היה בעלה בהן נאסרה
עליו בדא בזמן שיד ישראל תקיפה
על הגוים והם יראין אב"ל בזמן שיד
הגוים תקיפה אפילו על ידי ממון כיון
שנעשית ברשות הגוים נאסרה אלא
אם בן העיר לרה' אחר בשבויה כמו
שבארנו:
במקום שאינה מסורה בידם להיות עס
בעב אלא שכתבה עמם מעצמה אינה
כאסרת בכך לבעלה כהן וכן בת ישראל
כאסרה בשביל כך דלאס לא
כן לא הכתת בת לאברהם אבינו כשרה
לכהונה ספר התרומה ותוספות פרק שני
דעבודה זרה ע"כ
א אבל אם יש נכסין וינאין מותרת כהנה לבעול:

די יוחסין פרק ארובה ושומרת יבם
דף כ"ד ע"ב

פרק תשעה עשר

א זו היא חללה וכו' בדיקת' לענין כהונה
וראיתי לרבי פיב מהלכות מאכלות אסורות
שכתב גודל הכנס למדינה דרך שלום
כל החביות פתוחות אסורות וסתומות
מותרות ובעת המלחמה אם פשט הגדוד
במדינה ועברו אליו ואלו מותרות שאין
פכאי לבסך עכל ולא חלק בין גודל של
אותה מלכות לגודל של מלכות אחרת
ואיפשר שהיא פוסק כרב מרי בדין היין
כסך מפכי שבעז' לא הזכירו תרין אחר
ואם איתא דבכרכום של אותה מלכות היו
אסורות אפי' בשעת מלחמה היה להם
להזכיר עס ופסק בדין ההגומות כסויג'
דהכא מאס דכולהו הכי אמוראי כבירא
להו דבכרכום של מלכו אחרת שהן מותרות
והולכיין כאן וכאן להקל מפני
האשה שחבשה ביד גוים ע"י ממון
מותרת על ידי נפשו אסורה לכהונה
ולפיכך אם היה בעלה בהן נאסרה
עליו בדא בזמן שיד ישראל תקיפה
על הגוים והם יראין אב"ל בזמן שיד
הגוים תקיפה אפילו על ידי ממון כיון
שנעשית ברשות הגוים נאסרה אלא
אם בן העיר לרה' אחר בשבויה כמו
שבארנו:
במקום שאינה מסורה בידם להיות עס
בעב אלא שכתבה עמם מעצמה אינה
כאסרת בכך לבעלה כהן וכן בת ישראל
כאסרה בשביל כך דלאס לא
כן לא הכתת בת לאברהם אבינו כשרה
לכהונה ספר התרומה ותוספות פרק שני
דעבודה זרה ע"כ
א אבל אם יש נכסין וינאין מותרת כהנה לבעול:

הלכות איסורי ביאה מניד משנה

פרק עשרים כל

כהנים שבזמן הזה בחזקת כהנים הן וכו' זה מתבאר פ' יוחסין ופ' האשה שכתאלמנה דחוקה מהביא להמה שהיא כל
 דבריהם וסבור רבי דלתרומה דאורייתא לא סני בעד אחד אלא כב' עדים כשרים ומאי דאמרינן בפ' האשה שכתאלמנה
 תבעי ליה מעלין מתרומה דעון מיתה ה' וכיון דאיכא בה עון מיתה ודאי בעייתרי וכיון דאיכא תרי מעלין ממכ' ליוחסין ויש שפרשו כן וכל
 המאניות והסוביות ששם דמשמע דמעלין על פניו עד אחד כלן הן בתרומה דרבנן ומסקנא דשמעת התם נבי הקהו כהני דבימי עזרא אשר בקשו כתב הימים ולא מצאו
 דאמר להם הרי אתם בחזקתכם
 במה הייתם אוכלין בקדשי הנבול
 אף כאן בקדשי הנבול ולא אכלו
 אלא בתרומה דרבנן דלא אהניו
 להו חזקתן לתרומה דאורייתא ה' עין
 לעד אחד ולפי זה מה שאמרו שם
 בהיהא בתיא קסבר מלה בזמן
 הזה דרבנן לתרומה דאורייתא ומסקין
 מחלה דרבנן לתרומה דאורייתא
 ואיך קסבר תרומה בזמן הזה
 דרבנן וכלה דאורייתא ומסקין
 מתרומה לחלה וכל זה הוא דלא
 כהלכתא דהא קל לתרומה וחלה
 בזמן הזה דרבנן הוא כמו שיתבאר
 בסמוך נדעת דבי אכל יש מפרשי
 זל שכתבו שכל פי עד אחד קני
 מחוק בתרומה דאורייתא דעד אחד
 כאמן באיסורין וכל שכן במיתא
 דעבירא לאינלויי ומאי קאן מעלין
 אותו ליוחסין אלא בתרי ולמד
 מעלי מתרומה ליוחסין ודאי בעינן
 תרי מפני מעלת היוחסין וכמו
 שכתב מה שאמרו שם נבי פלגותא
 דר' יהודה ורבנן שאמרו ואי בעי
 אימי במעלין מתרומה ליוחסין קא
 מפלגי דמשמע התם כהדיא דלבע
 ליוחסין לא מסקינן על פניו עד אחד
 אלנו דבריה ואיפשר שמפני שרבי
 סבור שמעלי מתרומה דאורייתא
 ליוחסין כמו שכתב למטה מי ש
 שהעידו לו בעדי שהי אכל בתרומה
 הדי זה מיוחס כת' כאן שאיכו אכל
 בתרומה וחלה של תורה לא כהן
 מיוחס ואינו מתייחס אלא בשנים

פרק עשרים

כהנים בזמן הזה בחזקת כהנים הם ואין אוכלין אלא
 בקדשי הנבול והוא שתהיה תרומה של דבריה אבל
 תרומה של תורה וחלה של תור' אין אוכל אותה לא
 בהן כהן מיוחס : איזהו כהן מיוחס כל שהעידו לו שני שהיה כהן בן
 פלוני הכהן ופלוני בן פלוני הכהן עד איש שאינו צרי בדריקה והוא הכהן
 ששימש על גבי המזבח שאילו לא ברקו בירת דין הגדול אחריו לא היו
 מניחין אותו לעבוד לפי אין בודקין מהמזבח ומעלה ולא מן הסנהדרין
 ומעלה שאין ממנין בסנהדרין אלא כהנים לויים וישראלים מיוחסין : חלה
 בזמן הזה ואפי' בארץ ישראל אינה של תורה שנאמר בבואכ' אל הארץ
 ביאת כולכם ולא ביאת מקצתכם וכשעלו בימי עזרה ל' על כולם
 וכן תרומה בזמן הזה של דברי סופרי ולפיכך אוכלי אותה הכהני שבזמן
 הזה שהן בחזקה : מי שהעידו עליו עדים שראוהו שהיה אוכל בתרומה
 של תור הרי זה מיוחס ואין מעלי ליוחסין לא מנשיאת כפים ולא מקריא
 בתור ראשון ולא מחלוק תרומה בבית הגרנות ולא על פי עד אחד כהן
 מיוחס שאמר בני זה כהן הוא אין מעלין אותו ליוחסין על פניו עד שיביא
 עדים שהוא בנו : כהן מיוחס שיצא הוא ואשתו שידענו שהיא בשרה
 למדינה אחרת ובא הוא והיא ובנים כרוכין אחריהן ואמר אשה שיצאת
 עמי היא זו ואלו בנייה אינו צריך להביא עדים ל' על האשה ולא על
 הבנים מתה ואלו בניה צריך להביא עדים שאלו בניו ואינו צרי להביא
 עדי' על אמן שהיא כשרה מפני שכבר הוחזק שיצא מעמנו באשכ' שר' :
 יצא כהן מיוחס למדינה אחרת ובא הוא ואשתו ובניו ואמר אשה זו
 נשאתי ואלו בניה צרי להביא ראיה שהאשה זו כשרה ואינו מביא עדי'
 שאין בניה והוא שיהיו כרוכים אחריה ואם בא בשתי נשים והביא ראיה
 על האחת אף על פי שהבנים קטנים וכרוכים אחריה צריך להביא ראיה
 עליהם שגמא בניו מן האחרת הם ונכרכו אח' זו המיוחסת בא הוא ובניו
 ואמר אשה נשאתי ומתה ואלו בניה מביא עדים שאותה האשה כשרה
 היתה ואלו בניה וברין הזה דנין בישראל מיוחס ובלוי מיוחס ואח' נעיד
 על בנו זה שהוא מיוחס כרי שיהיה ראוי לסנהדרין : אין

פרק עשרים

כל כהנים שבזמן הזה כו' עד שהן בחזקת יוחסין
 ופ' דכתובות : כתב הרמב"ם ז"ל אף בזמנינו אין כהן אוכל תרומה לא תרומת חונה לארץ וכהן קטן אבל תרומה האר' לא דסביר לן כר' יוחנן אליבא דר' יוסי דאמר ירושה שלישית אין להם עכל' : ואני אומר זו מחלוקת ישנה היא ומה שכתב רמ' זל מפורש פ' דכתובות בשמעתין דחזקת משפחה כהונה דסקלין וטריקין טובא עד ת' חזק' לכהן כשיאות כפים וחלוק גרנות בארץ ישראל ואסקינן חלוק גרנות גיפה לחלה וקסבר תרומה בזמן הזה דרבנן וחלה דאורייתא אלמא חלה ותרומה דיון שיה לחזקת כהנים ואוכלין תרומה בחזקה בכל מקו' דתרומה בזמן הזה דרבנן ופי' ש' מותרו כמי הכי משמע וכמ' ר' אי' יש לו שכר ככתבו לראשונים ונלאחרתי זל ואף כי יש לכסבנדו ראיה אלנו ואלו דברי להים חיים קס' אפי' גליתי דעתו במקצת : פ' עשרים ואחד

כמו שכתב בסמוך : אי זהו כהן מיוחס וכו' כפ' יוחסין אין נודקין מן המזבח ולמעלה ולא מן הסנהדרין ולמעלה : הובאה בקרב מקומות ומקם פר' האשה שכתאלמנה אמרו שם אפי' למד תרומה בזמן הזה דאורייתא חלה דרבנן דתיא אילנו כאמר כי תבאו הייתי אומר יכול אפילו משכנסו בה שניה או שלשה מרגלים ת' כבאכס בדאיית כולכם אמרתי ולא בבאיית מקבתכם וכי אסקינהו עזרא לאו כלנהו סלוק עכ' : וכן תרומה בזמן הזה וכו' מחלוקת ר' יוסי ורבנן ביבמות פ' הערל ובשאר מקומות ורבנן כל' דתרומה בזמן הזה דרבנן ושם בפ' הערל כחלקין ל' ור' יוחנן ל' כרבנן ור' יוחנן ס' כר' יוסי ודעת רבי דאף על גב דל' ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן כהן מביא דפליגי אכל כמאי דפסקי בלכתא בפלגותא דתנאי כיון דל' כבד לה רבנן וקל דיחיד ורבים הלכה כרבים הלכה כרבנן ועוד דסוגיין דאלו עובדין משמע הכי דתרומה דרבנן וסוגיין כמי דהאשה שכתאלמנה מוכרעת לדעת רבינו שהיא מדרבנן בזמן הזה ממיא דאקילו בה לאסקינה וכו' שיתבאר בדי' הכוזבים בפ' זה תרומת חונה לארץ וכהן קטן אכל תרומת הארץ לא דסל כרבי יוחנן אליבא דרבי יוסי' ובודאי בהדיא משמע בכתובות בפרק האשה שכתאלמנה דבתרומה של ארץ ה' מעלין כהדיא דר' שהעלה על פי עד אחד מסיח לפי תומו כמו שיתבאר בפ' זה המעשה הוא לא שהר' זל אפשר שדוחה כל זה משום שהיה דר' יוחנן ודברי רבי עיקר וכבר הכריעו כהן השבא זל ביבמות : מי שהעידו לו בעדים וכו' דעת רבי דר' דר' דאורייתא מעלין ליוחסין ואעב' דסוגיין דהתם משמע דרבנן אין מעלין ומשמע דאפילו מתרומה דעון מיתה אין רבנן פוסק כהוא לישא והחמיר בתרומה דאורייתא שלא להחזיקו אלא על פי שנים וממילא שמעלין ממנה ליוחסין דהא ליכא למבעי ספי מתרי : ואין מעלין וכו' הא דכשיאות כפים בעיא ולא אפשר וכן איך שקלי וטרו בהו בגמ' זל אסקינהו כהו מירי הילכך אין מעלין מפני מעלת היוחסין ועוד ע' עד אחד כבד כתבתי למעלה דמשמע התם דע' עד אחד לא מסקינן להך מילי משמע ודאי דאין מעלין בתרומה ליוחסין וכי הוו בעו התם מהו להעלות מנשיאות כפים ליוחסין הכי קאמרי דאתל מעלין אף כשיאות כפים בעייתרי דהא ליוחסין אי אפשר בבביר מתרי וכן פרשו המפרשי זל : כהן מיוחס שאמרו וכו' זהו היא דבריהא ששיכנו שם הרי שבא ואמ בני זה כהן הוא כאמן להאכילי תרומה ואינו כאמן להשיאו אשה דברי רבי וכבר שאלו המפרשים זל למה נריך שום עדות להשיאו אשה דהא ודאי לא חיישי' לבתי' ולמזוז דכל המשפחות בחזקת כשרות הן עומדות ככוכר פיט ולפסולי כהונה ליכא למיחש דהא לא הוהירו כשרות מליכשא לפסוליס ככוכר בכ' פיט וכראה לי שקושיא זו הכריחה לרבי לומר מה שאמר פיט שמי שבא ואמר ישראל אחי שיתביירתי אין משיאין אותו אשה אלא אכ' יביא ראיה ואף על פי שלא היה ידוע שהיה גוי מעולם ודין זה הוא בחובה לארץ או בזמן הזה בארץ כמו שכתב שם ואיפשר לדבריו זל דהיה במי שבא ואמר שהוא ישראל מעיקרו שגריך ראיה לענין היוחסין מפני מעלת היוחסין דאי לא מי שבא ואמר כתביירתי יהיה כאמן מדין מגו ואף על פי שכל המשפחות בחזקת כשרות ה' במי שיש לו חזקת משפחה אבל יש מן המפרשים שכתבו דלהשיאו אשה לאו דווקא אלא שאינו כאמן ליוחסין שכל כהן שהיה בודק אינו נושא בתו וכן המשפחות הבדוקות כגון של דוכן ושל מזבח ושל סנהדרין אינן כדוקות בו כדי שתהא משפחתן בדוקה אבל אם לא רנו לבדוק ולהחזיק משפחתן בדוקה לאמר מדברי אלנו הרי הוא נושא שכל אדם בחזקת כשרות עד שיפסל ואפשר שאף זה הוא דעת רבינו שלא כתב כאן להשיאו אשה ליוחסין ומה שכתב בפ' זה דווקא במי שמודה שהיה גוי מעיקרו אלא שכתבייר : כהן מיוחס שיבא הוא ואשתו משנה בפ' יוחסין מי שיבא הוא ואשתו למדינת הים וכו' הוא נושא בתו וכו' ואמר אשה שינתה עמי למדינת הים הרי זו היא ואלו בנייה אין צריך להביא ראיה לא על האשה ולא על הבנים מתי ואלו בנייה מביא ראיה על הבנים ואין מביא ראיה על האשה פי' מביא ראיה על הבנים שהם בני אותה אשה ואין צריך להביא ראיה על האשה שהיא מיוחסת לפי שכבר היא בחזקת כשרה אשה נשאתי במדינת הים הרי זו ואלו בכיה

תשובות רשייבי להילכות ביאות אסורות

משום דאין כל האצבעות שוות עכל ומדקט טעמא לפרושי למה אינה בודקת בביאה שלישיית של בעל ראשון וביאה ראשון של בעל שני אכ קונדק ליתן טעם למה התגרש ונטו פירושו אח' פה ואעפ'כ לא אהמוך על זה לאח' שהרי כבר יבא מצא לפי ר' יעקב והתיר לאשת ר' יהוד' מקטט' ול'ין ועליו אכי סומך והב' לאסור אין שומעין לו לפי שכבר יבא הדבר להיתר ועוד יש להקל ולהתיר באשה זו אם נמצא הדבר כענין זה שלא הרגישה עד שעבר זמן שאחר איסויות ואפילו ספקתי אשם תלוי אין כאן ומשמשת לעולם בענין זה פעם אחת ונס אם תמצא רפואה תוכל לשמש ולברוק ענמה אם כתרפאת ועוד איפשר שאפ' רפואה כשיעור איסויות ובקשה רופא ועשה לה רפואה ואח' לה שכתרפאת משמשת על סמך דבורו אם הוא ישראל כדאיתא בירושלמי דבמה אשה ר' אבהו בשם ר' יוחנן כחזן הרופא לומר קמיע זה מומח ורפאתי ושייתי ושלשתי ואף על פי שיש לדחות דעתם מיידי שיענו שכבר רופא פעם אחת לא שאין אכי יודעים בשילוש מ' דעתו נוטה להתיר בכל ענין אבל אין בידי להתיר על פי דבור גוי אפילו ברופא דלא מדע אכפשיה דקריכי ביה אשך פיהם דבר שוא ומיהו אם תראה האשך שפסק דם וסתה וראייתה על פי ה' הרפואות ויכיר שהועיל לה כראין הדברים שיש לסמוך אף על פי גוי שהרי הדבר הזה רפואה יש לו כי היא לאפלה חרל' דם וא' כתרפאת זו ועמה ל' דאפילו בדקס ענמה ע' שפופרת ולא מצא' דם כלל תוכל לשמש אחרי כן דילמא כתרפאת שהרי על ידי הכנסת שפופרת רגילה לראות כמו ע' אבנע דאם לא כן מה הועילו חכמים בבדיקה זו הלא שמה לא תמצא דם כלל אלא ודאי על ידי השפופרת רואה תדיר כל זמן שלא כתופרת ועל היתר זה ראוי לסמוך אפי' לבעל כפש ונא וראה כמה קשה גירושין שהרי דוד התירו ל' ליהוד' ולא התירו ל' לגרש ומי שרונה לברוק יבדוק ומי שלא ירצה ישלחה פה וכמוך על בדיקתו ורופא חכם ירפאה בתוך חולי עמו ישראל' ושלוס יצחק בר אבהו תב' :

להילכות ביאות אסורות פרק יו :

ד פסקו בה' נכ' לת' דהא דפסקינן הילכתא כרבי יהודה דאמ' דהאב כאמן לומר זה בכור כדאיתא בפ' כחולין היינו דוקא היבא דאיבא בכור כי היא דשלח ר' אבא לר' יוסף בר חמא האומר על ענין בין הבנים זהו בכור כאמן כרבי יהודה אבל במקום שאין בכור דליבא יכיר דתל' בנינים לא מהימן לשנויה ממזר ואפילו אשתו פרוצה בעת דרוב בעילות אחר הבעל ול' כדאח' דהלכה כרבי יהודה לגמרי דכאמן לומר ממוזר הוא אפי' בלא הכרת בכורה כדמוכח פסק החולין דתניא מעשה באחד שבא לפני רבי יהודה אמר ליה כתבייתיה ביני לבין עבמי כו' ע' בתו' :

להילכות ביאות אסורות פ"א שם כתב ר"ן דם טוהר :

ה כתב ר' אלפס כיון דאיבא יולדת בזוב שאין דמה טוהר עד שתשכח' כקיים אעפ' שכנסה בימי טוהר הילכך כל דם דחויא כמי בימי טוהר שתשכח' וכן כתב רבינו אברהם בר' דב' דמשויב' להו טוענות ושאין יודעות בין ימי כדות לימי זבות כך משויב' להו טוענות בין ימי טוהר לימי טומאה וראיה מבתולה שלא הגיע זמנה לראות ואלה גזרו חכמי' ואמרו בוועל בעילת מזנה ופורש וכן הר' משה דב' פסק לאיסור וכתב שהוא בכלל חומרא שהחמירו בכנות ישראל על ענמן ואעפ' שבמקצת מקומות כוהני קולא בימי טוהר כבר הסכימו הגאונים והחמירו על כל מי שיעשה כן אבל התוספו' פסקו לקולא וכתבו שכן התיר ר' הלכה למעשה וכן פסק בספר התרומה דאחרי שתספור ז' כקיים טובלת ומשמשת עד מלאת מ' יום משילד זכר או עד מלאת שמונה יום לנקבה ואפילו רואה דם אין בכך כלום בשביל כך לא תמנע מלשמש דהבית קראו דם טוהר עכל וכן כתב דחומרא דרבי זורא אינה לא בדם טמא כבעמוד פ"א ולומר ד' ואלא כו' ואנפ' ונלפת ואר' ה' בוועל' על דם טוהר וכן הורה מורי רבינו מאיר ז"ל וכתב שיש טוען בדברי האלפסי ואומרי' שכתב שימי טוהר אין כוהנין אחר חומרא דר' זורא ואינו כן אלא ר' ל' דיוולדת בזוב כריכה ז' כקיים ואם מכתה ז' כקיים ולא טבלה עדיין אעפ' דתוך ימי טוהר הואיל ולא טבלה כריכה ז' כקיים אבל אם כבר טבלה בימי טומאה ורואה בימי טוהר מותרת בלא טבלה עכ' וכן פסק בעל הדמקא וכן כתוב בפסקי הר' שמריה שכתב מפי ר' אבא שכן הורה הלכה למעשה :

סליקות שובות של סדר נשים

א נראה בעיני ר' אבהו הא דאמרי' גדולה טעמא מאי משו' דחומרא קטנה כמי חמודי חמדא פי' חמד' בשעה שתובעין אותה ליכא ושמה ראתה טיפת דם ולא אדעתא הילכך כריכה ז' כקיים כחומרא דרבי זורא אבל קודם תביעה ליכא לא חיישי' לחימוד ולפי פ' זה אם אמר' בר' ל' נג' בדקתי ענמי ביום תביעה לא היתה כריכה ז' כקיים אלא כבעלת לאלתר דוספר' לה כתיב דוספרת לענמה וכיון דאומרת בר' ל' תהא כאמכת ככל הכנים אבל בזה החמירו דבסתם פשים לא מחזקינן להו ברואות קודם וכתן אבל כ' כשתבענה ל' כשא חיישי' בחמתא לחימוד אבל אומרת בר' ל' מהימנא יבלבד שבדקה ביום תביעה מיד כדון בדקת כל הכנים בחורי' ובסדקים שמה יבא דם מן המקור ותו לא בעיא ז' כקיים ונ' ג' עדיף משאם היה לה וסת קבוע הייס בג' פעמים דאם בדקה ואמרה טהורה אכי כאמכת ולא בעיא ז' כקיים מיהו טבילה בעיא שמה ראת זה טנה או טהתיס או כשהיתה בת יום אחד כמו שנהגו שכל הכנים טובלות בכניסתן לחופה ובה ראוי להחמיר ונס בוסת קבוע פסק בפ' האשה שאם היתה רגילה לראו בתחלת הייס אינה פורשת רק בסוף הלילה הסמוך לו ה' הכא רק שתברוק משעת תביעה שאז דרכה לחמד ולקודם לכן לא חיישינן שאם כפרש קודם לכן מחמדת אין לך אשה פנויה שכתירה לטהרות ובעיא בדקה דהכא כמי טל שעה מחמדת ואין לחלק דהא דמקילינן לבעלה היינו דוקא היבא דנשאת לו כבר דהא טעמא מ' מאי דלבו כוחפו ופורש ונטל מפריה ורביה וכל מי שאינו כשוי שחשו טפי לכריה ורביה דידיה כדאשכחן גבי אבילות ותו אמאי קאט תבענה ליכא ל' שומע' לגבי טהרות בלא תביעה אלא ש' מהתביעה גורמת החמוד ובברי ל' סג' כדפריך ועל ידי היה מעשה ששאלתי עלה ודכתי' כמו שכתבתי ואומר שפי' רב יהודה בר כתיב' בימות דחומרת ואומר יבאת דם לפירו דור אומר הכי דמי היכי דכל ז' כקיים כאמכת בבדיקה כיון שבדקה בחורי' ובסדקי' ה' הכא וטוב ונכתי' בדברי ר' אבא הא דאמרי' תבענה ליכא וכו' כגון שקיי' ורובה מיד ל' שאלה דכיון דלא כתקנה מקודם חמוד חמדא ליה ואפילו אם היא קטנה וטעמא משום דלא כתרטי' לו כ' השתא כעבודא דרבה דהכא וכהיא דיבמות דיואן הויא ל' יומי שהקדושי' והכשו' ביחד אבל אם קדשה מקודם זמן גדול או קטן ואיחר לאחר הקדושי' חרש או אפי' ז' ימים ותבענה ליכא כיון דיודעת בז' כבר לא מחמדת מותרת ליכא מיד משו' מדבריו עכל ר' אבהו וכן כתב שמשמע מתוך דברי ר' אבא ואעפ' שיש ל' ש' לשנו' דכיון דמיימר דאפילו קודם תביעה מחמרא ואם כן כריכה ז' כקיים מתביעה ואילך שמה חמדא קודם תביעה מחמת תאוות השמיש ואפילו לא ידעה עדיין ש' שתבענה הילכך כריכה שמשעת תביעה תברוק ז' כקיי או שאמר' בר' ל' שכבר בדקתי קודם ל' חופה ז' כקיים ותבענה ליכא דקט משו' שהוכרחו לבדיקה משום בעלה לא כהירא ל' לא כדפ' נראה לי עיקר ואף כי דברי ר' אבא מוכיחין כן ועל דא אכא סמיך עכ' :

להילכות ביאות אסורות פרק יו :

ב אשר שאלת ישראל שקבל מישראל שור קטן למחצית שכר אם יכול לבעות לגבי שום רמז לחרסו ל' דאסור דהא אמרי' וזמר וזמר מ' חלפי' אהדיו ואעפ' דלא עביד הערמה היו כוהנים להחמיר מפני החשד ולא מפני דסכירא להו כרבי חירקא אלא משום דבעי מהו שיאמר לגבי חסום פרתי ודוש בה ולא איפשיט דמדקאמר התם הל' תורי' דנבני ארמאי ונחזין להון כמי מערבא סכירא להוכר חירקא משמע דל' דין לא סכירא לן ולפיכך ל' להתיר אשר שאל אדוני אם מותר ליתנו לגבי למחצית שכר אעפ' שבדאי יסרסנו דלפני עור לא תתן מכשול לא שייך כאן דלא סכירא לן כרבי חירקא ואמרי' לגבי טבות לא שייך כאן דלא עביד רמז ונלוו דעת לחרסו שהרי ככרי טבא לכבות אין כל ל' ל' וכו' ואל תכבה ושל' יצחק בר אבהו תב' :

להילכות ביאות אסורות פ"ד

ג פסקו ר' שיכולה אשה לסמוך על בדיק' מכחול ושפופרת אף לראשון שראתה תחתיו ג' פעמים מחמת תשמיש כמבואר במקומו וכן השיב ר' אבא בשמחה וכתב ועוד כי דבר אלי האיש הלזה וסיפר לי כי מנבערת אשתו בשעת תשמיש וקשה לה מאד ונראה קצת כי חולי ומכה יש לה ויש לסמוך על הבדיקה אף ל' וסוף התשובה כת' וז' וסעד למה שפרשנו דמותרת לראשון ולשני בבדיקה מן התוספת' דתניא עד כמה מותרת ליכא עד ג' יתר מכן לא תכשא עד שתברוק מדקט היתירא ולא נקט איסורא עד כמה תיאסר בביאה רביעית עד שנים ש' דעיקר מילת' לא שמועין היתירא ולא איסורא ולקמן כמי שריא בבדיקא ואעפ' שמנא' בהילכו' כדה דרב סעדיה גאון וז' והאי דאינה בודק' בביאה שלישיית של בעל ראשון לא תתגרש ותכשא לאחר ואינה בודקה כמי בביאה ראשון של בעל שני עד ששאלת לבעל שלישי

מגיד משנה הלכות מאכלות אסורות מגדל עון קדושה שנה

פרק ראשון מצות

פרק ראשון מצות

עשה לבדוק בסימניו ולהבדיל
כו' כבר באר רבינו בפתיחת
הלכות לו שסימניו בהמה וחיה

עשה לידע הסימניו עז
אשר לא תאכל חמנות
מבשרות בתורה וסידור

דבריו על כך ועל פירוש ההלכות השניות פרק אלו גורפות וכן פירש בספר ק' ב ט

הלכות מאכלות אסורות

יש בכללן שמונה ועשרים מצות ארבע מצות עשה וארבע
ועשרים מצות לא תעשה וזה הוא הפרט:

- א לבדוק בסימניו בהמה וחיה להבדיל בין טמאה לטהורה:
- ב לבדוק בסימניו העוף להבדיל בין הטמא לטהור:
- ג לבדוק בסימניו הנבים להבדיל בין טמא לטהור:
- ד לבדוק בסימניו דגים להבדיל בין טמא לטהור:
- ה שלא לאכול בהמה וחיה טמאה:
- ו שלא לאכול עוף טמא:
- ז שלא לאכול דגים טמאים:
- ח שלא לאכול שרץ העוף:
- ט שלא לאכול שרץ הארץ:
- י שלא לאכול רביש הארץ:
- יא שלא לאכול תולעת הפירות כשתצא לאויר:
- יב שלא לאכול שרץ המים:
- יג שלא לאכול נבילה:
- יד שלא ליהנות בשור הנסקל:
- יז שלא לאכול אבר מן החי:
- יח שלא לאכול חלב בהמה טהורה:
- יט שלא לאכול גיד הנשה:
- כ שלא לאכול בשר בחלב:
- כא שלא לבשלו:
- כב שלא לאכול לחם תבואה חדשה:
- כג שלא לאכול קלי מן החדש:
- כד שלא לאכול כרמל מן החדש:
- כו שלא לאכול בלא הכרם:
- כז שלא לאכול טבל:
- כח שלא לשתות יין נסך:

וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

מצות

עשה לידע הסימניו שמבדילין בהן בין בהמה וחיה
ועוף ודגים וחגבים שמוצאין לאוכלן ובין שאין
מותר לאכלן שנאמר והבדילתם בין בהמה טהורה לטמאה ובין העוף
הטמא לטהור ונאמר להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת
ובין החיה אשר לא תאכל: סימניו בהמה וחיה נתפרשו בתורה והם שני
סימניו מפרסת פרסה ומעללת גרה עד שיהיו שניהם וכל בהמה וחיה
שהיא מעללת גרה אין לה שינים בלחי העליון: וכל

ואח"כאין בקבוצת הלכות ואחריו שכן נמל כלו שהיא קטן אין לו שינים אלו
הוא דומה לטהורין בזה ובראה שכתב רבינו לשון זה לפי שמשך אחר לשון
הגמרא שאמר את הגמל כי מעלה גרה הוא שליט בעולמו יודע שאין לך דבר
שמעלה גרה וטמא אלא גמל לפיכך מיעט רחמנא הוא ואף על פי שבשם
וארבעת כתב כמי בכל חד הוא לא הוצרכו להזכיר אלא בגמל לפי שיש לו
דמיון לטהורין בהעדר השינים כמו שהזכרתי והלשון אל חשב שתהיה כוננת
רבי שכל בהמה וחיה בין טמאה בין טהורה המעללת גרה אין לה שינים בלחי
העליון ולזה השיג עליו **א** זה אינו נודק והוא שקר שהרי יש שפן
וארבעת עכ: וכבר בארתי כונת רבינו זכורתי היה להשיענו
כן להקדיענו שכל שינים למעלה טמאה עזר חשב להשיג אל שדעת
רבינו שכתב וכל בהמה שהיא מעללת גרה מפרסת פרסה הוא בין יש לה שיני
בין אין לה שינים והשיג על זה וכבר בארתי דעתו אל: וכל

המנו והביא בו לשון מפרסת פרסה
תאכלנו אותה באכילה ואין בהמה
טמאה באכילה ואין לי לא בעשה
בלא תעשה מכיון תל אתה לא
תאכלנו ממעלי הגרה אין לי אלא
זו' כלבד שאר בהמה טמאה מכיון
ודין הוא ומה אלו יש בהן סימן
טהרה הרי הן בלא תעשה על א
אכילתן שאר בהמה טמאה שאין בהן
סימן טהור אינו דין שיה בלא תעשה
על אכילתן עכ: סימניו בהמה וחיה
כו' עד בלחי העליון פ' אלו טרפות
כתב הלאהר ז' זה אינו
נודק והלשון שקרי
יש שפן וארבעת עכ:
ואני אומר פליאה דעת ממנו
כשגבה לא אוכל לה כי
ידעתי בנדאי קטני עבה ממתמי
ואך אוכל להעזי פני לומר על
השנת לשוני כי חסד עינו אכל
אינו מאשי רק הקורא לפניו שלא
המשיך עיניו והמתין תמעת
קדיאת לשון רמ' ז' ועליו ערער
והיא קושי' התלמו' על שער בת
דגים בעד האשכנזי כשקפה ותיכב
פוכב סוכב ואיש כבוב ילבב והכמי
כותב לפיכך הלשון ועיניך דואות
סוף שנות אות באות גרסינן פרק
אלו טרפות גמרא מתני' דסימני
בהמ' וחיה תר' לו הן סימניו בהמה
כל בהמ' מפרסת פרסה וכל בהמ'
שמעללת גרה בידוע שאין לה שיני
למעלה וטהורה ואקשינן וכל לא
הוא והרי גמל דמעלה גרה הוא
ואין לו שיני למעלה וטמא ופרקינן
גמל כיוי אית לי' ואקשינן תו והרי
בן גמל דכיוי כמי לית לי' ואקשינן
תו והרי שפן וארבעת דמעלה גרה
כיוקו ויש לה שינים למעלה ז'
וטמאים ועוד מירי שינים כתיבי
בדאורייתא לא כל בהמה שאין לה שיני למעלה בידוע שמעללת גרה ומפרסת
פרסה היא וטהורה ופרקינן ולבדוק בפרסותיה ופרקינן כגון שהיו פרסותיה
חתוכות וכדכר חסדא כו' ושקיל וטרי ומפורש כל מאי דאנטרין כלל ופרש
כמו שכתב רמ' ז' בדיקון הסמוכין לזה למדנו מלשון הגמרא שהכרית' היתה
מפרסת סתם המסכה שסימניו סימניו בהמה וחיה נאמרו מן התורה ולא פירש
מאיזה מקרא ובאה קברית' לפרשו מדכתיב כל בהמה מפרסת פרסה ושום עת
שסע פרסות מעללת גרה בהמה אותה תאכלו דשמעת מיניה שאלו שני
סימניו מתחברין ואין מתפרדין לעולם אלא כשכונא מעלה גרה ידענו שגם
הוא מפרסת פרסה ואף עפ' שרנליי חתוכין חוץ מן הגמל וכן כשהוא מפרסת
פרסה ידוע שגם הוא מעלה גרה ואף על פי שפני חתוך חוץ מחזיר וכדמסיק
ליה בגמ' בהיה שמעתא ואסיקא כמי פרק בהמה המקשה ופ' אלו טרפות
דמיה בכלל בהמה לסימניו ואחר כך ביארה קברית דרך כלל כי כל שמעללת
גרה בידוע שאין לה שינים למעלה כלומר ואם מבאמי לחי העליון של בהמה
ז' אין בה שינים ידענו שהיא מעללת גרה וטהורה היא שנדאי היא מפרסת פרסה גם כן מלבד הגמל כדפ' לפי המסקנא ומסדר התלמוד רבה לדקדק בלשן עגמו
עד שיבדק כונתו בדרך בעלי הלשון והיו דקא מסיק אלא כל בהמה שאין לה שינים כו' וכדפרישית שאלמלא זה הביאור לא היתה מונכת יפה כונתו ואף על פי
שהיה מובן בפירוש שכתבתיו ובלשון וטהורה היא יותר כדפרישית ולמ' ז' ביאר דבריו פרט וכלל כמו שפירשתי ממש ולא הוצרך לשנות לשון קבריתא כלל מן
העצה שכתבתי בהקדמה ואחר כך כמה פעמים שלקח לשון העיקרי ולבנות מקום מונאיו ואל סימניו בהמה וחיה כמפרשו מן התורה עד כאן וזהו לשון המסכה
עוד ז' והם שני סימניו מפרסת פרסה ומעללת גרה עד כאן זהו לשון קבריתא והמקרא עזר ז' עד שיהיו שניהם עד כאן זה הוא מסקנא קבריתא

זה איכה
הסוד
הלאסו
ועליו
ועוד
שעבר
בבעין
תרפחת
זה ואמ'
דישלמי
דפחתי
שעס
בל אין
ה אשר
ה
שקרי
ועתה
די כן
אכנע
אלא
ראוי
ליחד
ה פה
יבחק

אין
יבין
על
יכא
רוב
וזר
בא

הלכות מאכלות אסורות מגיד משנה

כלל מן התורה אלא שהרמב"ם ז"ל כתב שהישראל שמת בשדו אסור אף בהכאה מן התורה וכבר כתבאר דין אסור בהכאה של מת בדברי רבינו פיד מהלכות אכל ואיפשר לומר לדבריהם שכן שבה כתוב להתיר דמו וחלבו אף בשדו מותר וכן כתובין אחד למעטו מלא תעשה ואחד למעטו מעשה וכלן שוין הבשר והחלב והדם והחלב והאף על פי שהן דרשות חלוקות כך יש לתרץ לדעתם ז"ל ומה שגזרו חכמים שלא ליכנס יותר מכל חדש הוא אחר שפיר מפני שהחלב מיוק ליוקיים יותר מדאי והר' אהרן הלוי הסכים לדעת מי שאמר שהבשר והחלב הוא בלאו ואמר שהכנסת המדוקדקת בספרים היא יכולת היא דם מהלכי שמים בלא תעשה ודברי רבינו כראין עקר:

מגדל עז

האוכל כזית מבושר עוף טמא לוקה מן התורה שנאמר ואת אה תשקצו מן העוף לא יאכלו והרי עבר על עשה שנאמר כל צפור טהור תאכלו הא טמאה לא תאכלו וכן האוכל כזית מבושר טמא לוקה ושקץ יהיו לכם מבושרם לא תאכלו ועבר על עשה שנאמר כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו מכלל שמי שאין לו סנפיר וקשקשת לא יאכל הא למדת שכל האוכל דג טמא או בהמה וחיה טמאה או עוף טמא בטל מצות עשה ועבר על לא תעש: הגב טמא הרי הוא בכלל שרץ העוף והאוכל כזית מבושר העוף לוקה שנאמר כל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו ואי זהו שרץ העוף כגון זבוב או יתוש וצרעה ודבורה וכיוצא בהן: האוכל כזית מבושר הארץ לוקה שנאמר וכל שרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל ואי זהו שרץ הארץ כגון חרשים ועקרבנים ועשיות ונדל וכיוצא בהן ושמה שרצי האמורי בתור שהן החולד והעכבר והצב והאנקה והחב והלטאה והחומט והתנשמת האוכל מבושרם כעדרש לוקה שיעו אבילתן כשיעור טומאתן וכולם מצטרפין זה עם זה בכעדרשה במה דברי אמורי בשאכל מהן אחר מיתתן אבל החותך אבר מן החי מן אחד מהן ואכלו אינו לוקה עליו עד שיהיה בו כזית בשר וכולן מצטרפין לכזית אבל אבר שלם מן השרץ אחר שמת אינו לוקה עד שיהיה בו כעדרשה: דם שמה שרצי ובושרם מצטרף לכעדרש והוא שיהיה הדם מחובר לבשר וכן דם הנחש מצטרף לבשרו לכזית ולוק' עליו לפי שאין בשרו חלוק מדרבו ואעפ"י שאינו מטמא וכן כל כיוצא בו משאר שרצי שאינם מטמאים: דם שרצים שפרש וכןסו ואכלו לוקה עליו בבית והוא שיתרבו משום אוכל שרץ אבל אם התרו בו משום אוכל דם פטור שאין חייבין אלא על דם בהם חיה ועוף: כל השעורין ומחלוקתן הלכה למשה מסיני: האוכל כזית מבושר הארץ ושרץ העוף ושרץ המים אי נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם הרי כלל בלאו זרה שרץ הארץ ושרץ העוף ושרץ המים אי זהו שרץ המים אלו הבריות הקטנות כמו התולעים והעלוקה שבמים והבריות הגדולות ביותר שהן חיות הים כללו של דבר כל שאיט בצורות הדג' לא דג טמא ולא דג טהור כגון כלב המים והדלפון והצפרדע וכיוצ' בהן: או המצין שנבראות באשפות ובגופי הנבלות כגון רמה ותולעה וכיוצ' בהן שאינם נבראין מוכר ונקבה אלא מן הגללי שהסריחו וכיוצא בהן הנקראים רומש על הארץ והאוכל מהן כזית לוקה שנא' ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ ואף על פי שאין פרוין ורביין אבל השרץ השורץ על הארץ הוא שפרה ורבה מוכר ונקבה: אלו

האוכל מבושר עוף וכו' בספרי
מבואר העש' שהזכיר
רבינו ולא קבא מכלל עשה:
וכן האוכל כזית דג וכו' דריתא
הזכאה פ' לו טריטו שהיא
בעש' ולא תעשה: הא למדת
וכו' ככלל במה שכתבאר כבר:
חב טמא הרי הוא בכלל שרץ
העוף וכו' בספרי כל שרץ
העוף אלו חבשים טמאים ואי זהו
שרץ העוף כגון זבובים ויתושים
וגרעס וכו': האוכל משרץ
הארץ כזית וכו' בויהי ביום השמיני
כל השרץ השורץ על הארץ שקץ
הוא לא יאכל כל הולך על גחון וכו'
הולך על ארבע עיניו כל מרדנ' וכו'
לכל השרץ השורץ על הארץ לא
תאכלום כי שקץ הם ואלו טרשת
תר כל הולך על גחון זה כחש כל
לרבות את השלשול ואת הדומה
לשלשול ע"כ ארבי' עקר כל הולך
לרבות את החוששית ואת הדומה
לחוששית מרבה רנלי' זה כולל ע"כ
לדומה ע"כ ומבואר בכתב שה'
שרצי' הם בקראים שרץ הארץ כמו
שכ' וזה לכם הטמא בשרץ השורץ
על הארץ החולד והעכבר וכו' ודע
שדעת רבי' שאעפ"י שבאו שני לאותן
וייתר בשרץ אינו לוקה אלא אחת
וייתבאר דעתו ודעת החלוקין ע"כ
בסוף פרק זה: ושמה שרצי'
האמרים בתור וכו' במסכת מעילה
פרק קדשי' מובח אמר רב אילת' ק'
הן מטמאין: וכולן מצטרפין לכזית מטמא שם:
מטמא ואפילו הוא פחות מכעדרשה כמבואר בגמרא שם וזכור פ' מהלכות שאר הטומאות אינו לוקה ע"כ באכילה עד שאוכל כעדרשה זה כלל ממה שאמר שם
מתבי' האיברים אין להם שיעור אפי' פחות מכזית ככלית וכעדרשה מן השרץ מטמאין ואמר רבי יוחנן אין לוקין עליהן בפחות מכזית אמר רבא במובדלי' דבר הכתוב
פי' שהם למדו שיעור האכילה מטמאה מהכתוב שאמר והכלית בין הבהמה הטמאה ובין העוף הטמא לטהר ולא תשקט את כפשותיכם בהמה ובעוף ובעובל
אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתה אצלם לטמא ואמרו שם פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה מה אכילה כעדרשה אף טומאה כעדרשה ולא הוה אמת
הכתוב אלא באותן ששעור טומאתן מובדלת מכל השאר והיינו אשר הבדלת' לכם לטמא בשרצי' שהם מובדלי' שיעור מכל שאר הטומאות שהן מטמאין כעדרשה
ורבי יוחנן אכילת קאי וקאי לשרצים שאין חייב אכילתן באיבריהן כשיעור טומאתן שהוא בכל שיהו והטעם מפני שטומאות האיברים אינה חלוקה בשרצים משאר
הטומאות שכל הטומאות איבריהן מטמאין כן בכל שהן ורבי יוחנן משום ככלית נקט כזית אבל משום שרצים ודאי כעדרשה חייב שכבר כתבאר שאכילתן כעדרשה
כטומאתן ולא גרע מפני שהיא אבר שלם שלא יהיה חייב כעדרשה אבל רבי יוחנן בא להשיעור שאין למדן חייב אכילה מטומאות איברים ונקט כזית משום נבלה
והקשו אלא מעתה גבי בהמ' כמי איכא לאפלוני בין מובדלת' לשאינה מובדלת' אלא מעתה דמובדל' לטומאה מן השאר מובדל' לאכילה גבי בהמ' כמי כימא שהאיברין
שהן מובדלין לטומאה יהיו מובדלין לאכילה וללקי עליהן בכל שהן ונתנו הא אקשיהו רחמנא לבל' תשקצו כולן שוין ואין הפרש בין אכילת האיברים לאכילת
דבר אחר מהן וכיון שטומאתן בכזית כל אכילתן בכזית אף האוכל איבריהם ודם האוכל בשרצים אין חלוק בהן לאיבריהן אלא כשם שנידן להם כעדרשה כך לאיבריהן
כלל פי' סוגיא זו לדעת רבינו: דם שרצים וכו' מטמא שם דם השרץ ובשרו מצטרפין לכעדרשה ובגמרא אמ' רבי חנין אר' ועדנה בופי' ע"כ הדם ממונר
בו ומבואר בכריתות פ' ודע שפירש מהן יתבאר בסמוך ששיעורו בכזית ואינו מצטרף הקל עם החמור: וכן דם הכחש וכו' בכריתות פ' אמר רביא' ק'
הילכך דם כחש ובשרו מצטרפין זה עם זה ואף ע"כ ג' לא אתרבי' לטומאה משר הארץ שאין מטמאין אלא ח' שרצים כיון שאין דמו חלוק מבשרו לחיוב האוכלו מצטרפין
כדאיתא התם וכתב רבינו כן כל כיוצא בהן משאר שרצים וכו' ופשוט הוא: דם שרצים וכו' בכריתות פ' ר' דם שרצים וכו' בכריתות פ' ר' דם שרצים וכו' בכריתות פ' ר'
הקשו עלינו ומסקנא התרו בו משום שרץ לוקה משום דם אינו לוקה: וכל השעורים כו' בהרבה מקומות אמרו שיעורי' הלכה למשה מסיני ומהם פ' קמ"א
דערובין: האוכל כזית משרץ המים וכו' לפי מה שכתב רבינו אלא לאל' תשקט את כפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם כלל מן אסור שרץ המים
הוא כולל כל מין גדול או קטן שאינו כגורת דג יש לתמונה שהרי בספרי דרשו במים האמורין בדגים ואחריו כן אמרו אתה אומר לכך פאמר במים במים או אינו
אלא מין שהתרת אותו המין אסרתו אי זה מין התרתי בעל עמנות פרה ורבה אף אין לי לאסור אלא בעל עמנו' פרה ורבה מין לבטל עמנות ואינו פרה ורבה אינו
בעל עמנו' פרה ורבה עד שהיא מרבה להביא את הגלים ואת הצפרדעי' הגדלים בים וגדלים ביבשה תל' כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים לא תאכלום ע"כ ומה
אמרו גם בספוק כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת כפש חיה אשר במים חיה זו חיה חיה כפש להביא את הסידי' פי' בדיה שהיא כגורת אדם יכולת היא מטמא באהל כדברין
חכינאי תלמוד לומר שקץ הוא לכם הנה שלמדו אלו מכל אשר ומכל כפש חיה ולא מלאו דאל' תשקטו וכבר השיג הרמב"ם ז"ל בזה בהשגות שכתב על מה ובראי' שאף
הם ככללים בלאו שהזכיר רבינו אבל אין צורך להביא משם זהרי כלמדו מכאן ואולי שרבי' רצה להביא מלקות שלהן מהפסו' הזה הכולל ולא להביא מן הרבנים
זה היה ממשך אחר שטעו בענין אמונות והמלקות שלא להביא מן הרבני' וכן כתב ב"ה שלא בא לכו' גמור בשרץ המים אלא ספ' זה דאל' תשקט את כפשותיכם
ל' שהוא לא שאין בו מנוח לרבי' ודעתו בזה דברים ארוכים שם:
אלו

שרצים לוקה עליו בכזית מט' אכילה כתיבה בהו והקשו מדתני תבא מה טומאה כעדרשה אף אכילה כעדרשה ונתנו לא קשיא כזן בחייהו כזן במיתתן שבמיתתן
הן מטמאין: וכולן מצטרפין לכזית מטמא שם:
מטמא ואפילו הוא פחות מכעדרשה כמבואר בגמרא שם וזכור פ' מהלכות שאר הטומאות אינו לוקה ע"כ באכילה עד שאוכל כעדרשה זה כלל ממה שאמר שם
מתבי' האיברים אין להם שיעור אפי' פחות מכזית ככלית וכעדרשה מן השרץ מטמאין ואמר רבי יוחנן אין לוקין עליהן בפחות מכזית אמר רבא במובדלי' דבר הכתוב
פי' שהם למדו שיעור האכילה מטמאה מהכתוב שאמר והכלית בין הבהמה הטמאה ובין העוף הטמא לטהר ולא תשקט את כפשותיכם בהמה ובעוף ובעובל
אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתה אצלם לטמא ואמרו שם פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה מה אכילה כעדרשה אף טומאה כעדרשה ולא הוה אמת
הכתוב אלא באותן ששעור טומאתן מובדלת מכל השאר והיינו אשר הבדלת' לכם לטמא בשרצי' שהם מובדלי' שיעור מכל שאר הטומאות שהן מטמאין כעדרשה
ורבי יוחנן אכילת קאי וקאי לשרצים שאין חייב אכילתן באיבריהן כשיעור טומאתן שהוא בכל שיהו והטעם מפני שטומאות האיברים אינה חלוקה בשרצים משאר
הטומאות שכל הטומאות איבריהן מטמאין כן בכל שהן ורבי יוחנן משום ככלית נקט כזית אבל משום שרצים ודאי כעדרשה חייב שכבר כתבאר שאכילתן כעדרשה
כטומאתן ולא גרע מפני שהיא אבר שלם שלא יהיה חייב כעדרשה אבל רבי יוחנן בא להשיעור שאין למדן חייב אכילה מטומאות איברים ונקט כזית משום נבלה
והקשו אלא מעתה גבי בהמ' כמי איכא לאפלוני בין מובדלת' לשאינה מובדלת' אלא מעתה דמובדל' לטומאה מן השאר מובדל' לאכילה גבי בהמ' כמי כימא שהאיברין
שהן מובדלין לטומאה יהיו מובדלין לאכילה וללקי עליהן בכל שהן ונתנו הא אקשיהו רחמנא לבל' תשקצו כולן שוין ואין הפרש בין אכילת האיברים לאכילת
דבר אחר מהן וכיון שטומאתן בכזית כל אכילתן בכזית אף האוכל איבריהם ודם האוכל בשרצים אין חלוק בהן לאיבריהן אלא כשם שנידן להם כעדרשה כך לאיבריהן
כלל פי' סוגיא זו לדעת רבינו: דם שרצים וכו' מטמא שם דם השרץ ובשרו מצטרפין לכעדרשה ובגמרא אמ' רבי חנין אר' ועדנה בופי' ע"כ הדם ממונר
בו ומבואר בכריתות פ' ודע שפירש מהן יתבאר בסמוך ששיעורו בכזית ואינו מצטרף הקל עם החמור: וכן דם הכחש וכו' בכריתות פ' אמר רביא' ק'
הילכך דם כחש ובשרו מצטרפין זה עם זה ואף ע"כ ג' לא אתרבי' לטומאה משר הארץ שאין מטמאין אלא ח' שרצים כיון שאין דמו חלוק מבשרו לחיוב האוכלו מצטרפין
כדאיתא התם וכתב רבינו כן כל כיוצא בהן משאר שרצים וכו' ופשוט הוא: דם שרצים וכו' בכריתות פ' ר' דם שרצים וכו' בכריתות פ' ר' דם שרצים וכו' בכריתות פ' ר'
הקשו עלינו ומסקנא התרו בו משום שרץ לוקה משום דם אינו לוקה: וכל השעורים כו' בהרבה מקומות אמרו שיעורי' הלכה למשה מסיני ומהם פ' קמ"א
דערובין: האוכל כזית משרץ המים וכו' לפי מה שכתב רבינו אלא לאל' תשקט את כפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם כלל מן אסור שרץ המים
הוא כולל כל מין גדול או קטן שאינו כגורת דג יש לתמונה שהרי בספרי דרשו במים האמורין בדגים ואחריו כן אמרו אתה אומר לכך פאמר במים במים או אינו
אלא מין שהתרת אותו המין אסרתו אי זה מין התרתי בעל עמנות פרה ורבה אף אין לי לאסור אלא בעל עמנו' פרה ורבה מין לבטל עמנות ואינו פרה ורבה אינו
בעל עמנו' פרה ורבה עד שהיא מרבה להביא את הגלים ואת הצפרדעי' הגדלים בים וגדלים ביבשה תל' כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים לא תאכלום ע"כ ומה
אמרו גם בספוק כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת כפש חיה אשר במים חיה זו חיה חיה כפש להביא את הסידי' פי' בדיה שהיא כגורת אדם יכולת היא מטמא באהל כדברין
חכינאי תלמוד לומר שקץ הוא לכם הנה שלמדו אלו מכל אשר ומכל כפש חיה ולא מלאו דאל' תשקטו וכבר השיג הרמב"ם ז"ל בזה בהשגות שכתב על מה ובראי' שאף
הם ככללים בלאו שהזכיר רבינו אבל אין צורך להביא משם זהרי כלמדו מכאן ואולי שרבי' רצה להביא מלקות שלהן מהפסו' הזה הכולל ולא להביא מן הרבנים
זה היה ממשך אחר שטעו בענין אמונות והמלקות שלא להביא מן הרבני' וכן כתב ב"ה שלא בא לכו' גמור בשרץ המים אלא ספ' זה דאל' תשקט את כפשותיכם
ל' שהוא לא שאין בו מנוח לרבי' ודעתו בזה דברים ארוכים שם:
אלו

אלו המינין הנכבדים באשפות וכו' בתורת כהנים ולא תעמאו את כפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ אף על שאין פרה ודבה יודע רבינו שהסמוך קנה לא בא לדבר אחר אלא לרמשי שאין פרו ורבינו אכל הרמזין ז' כתב שהוא כולל כל שרץ הארץ ואף השרין ורבינו וכתוסף בהן כאלו לאו מחדש ומריבנו בכל דרשו שאין פרו ורבינו מייחד לאו לפריו ורבינו ולא זה לשאינן פרו ורבינו ואף על פי שלשון רמז כולל הכל כמו באר בכתב בכמה מקומות ולמעלה הזכרתי שדרשו בכל אשר תרמוש האדמה בה שרצים סבור רבינו שבאין בא הפי המקובל שזה לאו מיוחד לשאינן פרו ורבינו בלבד: אלו המינין

מגדל עוז

אלו המינין הנכבדים בפירות כו' עד ואלו לוקין עליהן הכל פר ואילו דף ס טריפות: תולעת המצאת במע הדני כו' אבל דג מליה שהתליע עבד בתולעת שבתוכו כתב הרמב"ם ז"ל שזה הוא זה שאף בשר מליה תולעתו מתרת אבל מה שאמר מורכב דבשרא אסורי דכוורי שרי תולעי שהיו בו מחיים קאמורכוורי שרי דמיי הדני כמיתתו דמ עבלי ואני אומנס דמזל כך דעתא אבל הוא כתב כמנהג הטוב הדין המפורסם בתלמוד ולא חידש להאריך בדרכי הכשרות וכן

אלו המינין הנבראין בפירות ובמאכלות אם פירשו ויצאו לארץ אף ע"פ שחזרו לתוך האוכל מי שאכל מהן כזית לוקת שנאמר לכל השרץ השרץ לאסור אלו שפרשו לארץ אבל אם לא פרשו מותר לאכול הפרי והתולעת שבתוכו ברא שהתולע האוכל אחר שנעקר בן הארץ אבל אם התולע והוא מחובר אות התולעת אסורה כאלו פרשה לארץ שעל הארץ נבראת ולוקין עליה ואם ספק אסורה לפיכך כל מיני פירות שדרבן להתולע בשתן מ מחוברין לא יאכל עד שיברוק הפרי מתוכו שמה יש בתולע ואם שהה הפרי אחר שנעקר שנים עשר חדש אוכל בלא בדיקה שאין תולעת שבו מתקיימת שנים עשר חדש: פרשו לאויר ולא נגעו לארץ או שפרשו מקצתן ל ארץ או שפרשו אחר שמתו או שנמצא תולע על הגרעין מבפנים או שיצאו מתוך האוכל לתוך אוכל אחר כל אלו אסורין מספק ואין לוקין עליהם: תולעת הנמצאת במעי הדגים ובמוח שבראש הבהמה והנמצאת בבשר אסורה אבל דג מלוח שהתולע הדי התולע שבו מ מותרת שהן כפרורת שהתולע אחר שנעקר מן הארץ שמתר לאכל כולן באחרת בתולעת שבתוכן: וכן

הנבראין בפירות וכו' בחולין פרו אלו טריפות וכל השרץ השורץ לרבות יחוש' סמכין ועוד מבואר שם שכל זמן שפרשו אסורין עוד שם אחר שמואל קיטות שהתולע באיביה אסורה מוטו השרץ השורץ על הארץ לית' מסייע ליה דתני חד על הארץ להני' את הזוי' שבגדשי' ואת היתשין שבכוסין ותולעת שבתמיים ושברגור' ותביא אידך וכל השרץ השורץ לרבות תולעת שבעיקרי זיתים ועיקרי גפנים מאי לאו אירי ואירי בפירא הא באיביה הא שלא באיבי' ודחו לא אירי ואירי באיביה והא בפירא והא באילנות גופייה דיקא כמי דקתני תולעת שבעיקרי זיתים ושבעיקרי גפני' ומדעת רבינו כדעת הגאונים ז' שפסקו הלכה כשמואל ואע"ב דדחו סייעת' במגור' ואמר דחיה דיק' כמי סייעתה הוא דלדחי אבל מימרא הלכתא היא דהא משמע בההוא פרקא דרב פפא סבירא ליה כוותיה וזה דעת הרמב"ם ו והרשב"א ז' ועקר והסכימו הם שאע"פ שהקוד קטן ואי השרץ יכול להלך בו אסור וזה דעת רבנו נחמיה שכתב רבנו ואם ספק אסור פשוט הוא: לפיכך כל מיני פירות שדרבן להתליע וכו' דבר פשוט שכל שהאסור מוטו בו מושגין לו ונריך בדיקה והיכן משמע ממה שאמרנו הכי תמרי דכדא לבתר תריסר ירחי שתא שריין לפי שאין בריה שאין לה עגם מתקיימת ז' חדש וכו' לא התליעו במחומר משמע הא תוך י' ירחי שתא אסורין בלא בדיקה ואע"פ שאין זה מוכרע הדבר בעצמו ברור והיאך יאכל דבר שאין בו אסור מוטו ולא יבדוק וק"ו הוא מבריקה הריאה מפני שסרכות מוטו בה וכן כתב הרמב"ם והרשב"א ז' והביאו ריאה ממה ש שאמרנו כיחוס דיל' פריש לרופא לאו בכל היכא שהוא מוטו חיישינן נידוע שהפולין והעדרים דרכן ל להתליע במחומר ונריבין בדיקה תוך י' חדש וכת' הרשב"א ז' שאם עבד ובשלב בלא בדיקה אם יכול לבדוק בודק ואם לאו מותרין משו' ספק שיקא ספק שמוא לא היה שם ואת' היה שמוא כיחוס וכתבטל בששים שאע"פ שבריה איכה בטלה בשמחה בטלה היא והעלה הוא ז' שהפולין אין להם שום תקל' אחרת תוך י' חדש אלא בדיקה: אמ

התולעים שהם בתוך קלח של ירקות ודחוקים מבפנים שאין חלל במקומן שיוכלו לרמוש וליכא כאשר הם שם אין בהן משום השרץ השורץ על הארץ וכן פלג בפרק אלו טריפות וכן הרייתי על מבשלי קליית חטים ואומרים שמטוין בהן תולעי' בין הקליפס לחטה והתרתו מטעם זה עכ' לשון מהרמז ז"ל עכ':

תולעים שבבשר דאם כן היאך היה רב שמתחילת על הכרייתא דתניא את כבלתם תשקנו לרבות דרכן שבבהמה והיאך היה האמתיה כדאיתא התם ודרכין הם תולעים הנמצאים בכבד או בחתיכת בשר שבאו שם ממי הבהמה כדפר' אבל אם לאחר מיתה בלו התולעים בחתיכה מחמת סירחון הבשר או ברג או בבניה או אפילו התולעים מותרין אף ע"ב דפרשו על ג' תמר אסור המ כשפרשו מחיים אבל התולעים שנמצאים מחיים בקערה שנבלו מן הבשר שכ סרח אין בכך כלום וגם אין לחוש שפירשו מחיים חוץ לחתיכה דמסתמא אותם שהיו לחן כשבלו כשהדיוו הבשר וכן התולעים הנדלים במים כו' כבעמוד עד כאן מספר התרומה והמנות נבד כאן:

שהה הפרי וכו' ה' היא המימרא שכתבתו במס' בבב' דכדא ונראה מדברי הרשב"א ז' וכן כתב הרמב"ם ז' וכתב טעם לדבר שאף על פי שמטו שפרשו בעת הבשול אם נחמ בטל הוא בששים ואם הוא בעין וזרקו עד כאן דבריו ז': פירשו מותר הפרי לארץ ולא רחשה שמתה מיד ככפלתה עכ"ל ולפי גרסא זו אם פרשה מיתה מותרת אבל גרסת רבינו פרשה משה מהו והיא גרסת ההלכות ור"ח ז' וכן הסביר הרשב"א ז' וכתב הוא ז' כמנהג בתוך הפרי אף על פי שאמרנו בקוד לחן אין חוששין שמוא חוד עכ"ל ולמטה יתבאר כיחוס בזה במים שבכלים שאין חוששין להתולעים שבתוכן שמוא פרו וכו': תולעת מה נ 45 iii אסירי

מהלכות אכל
הבשר והחלב
ליונקים מתר
ודברי רבינו
אף וכו' בספרי
העש' שהזכיר ק
לעשק:
דב וכו' ברייתא
וטרופי שהיא
לא למדת
באר כבד:
א כלל שרץ
שרי כל שרץ
אין וחי זהו
גבי יתושים
השרץ
יום השמיני
הארץ שרץ
על גחון וכל
מדרגתו
הארץ לא
אלו טריפות
ה כחם כל
את הדומה
בכל הולך
את הדומה
ז' כול ענין
את הדומה
עב שה' ש
ארץ כח
ה שורץ
כו' ודע
שני לחון
לא אחת
קין עליו
שרצים
נמצאה
אכלת קין
במיתתו
אשרים קין
מדתם קין
הכתוב
ז' וכו'
ה אמת
עושה
מאשר
עושה
כבלה
יצרן
וכילת
בריק
מחבר
יביא קין
ורשין
נפית קין
קמח קין
המים
אינו
אינו
ושם
יבן
אף
ויש
וכה

הלכות מאכלות אסורות מגיד משנה

החמאה של גוי וכו' מכאן אמה למד שדעת הנאכזרים ז' הוא שאומרי באיסורי מאכלי גויים בטול שלא החמירו בהם מתגר מדם ומלב והוצרכו לאסור החמאה מפני שהקום שבחמאה אינו מעורב עם החמאה שיבטל עמו כלום וכו' שאפשר להפרישו מן החמאה כדי כל החמאה אסורה שאין מתירין החמאה ואוסרין הקום שלה שלא תהיה גזירת חכמים מתקיימת וזהו לדבריהם שהטעם שאמרו בגמ' דקאי ביני אטפי והוא עומד לבדו ולפיכך אינו בטל במיעוטו ומפני כך אסרו כל הנבינה אכל לפי שיטת האחרונים ז' אין נודק לזה אלא הרי החמאה אסורה מפני שאפשר שיש בה מיעוט חלב טמא וכבר אמרנו שאף בלא כתיבת טעם אסור: וראה ל' שאם לקח חמאה מן הגויים וכו' זה

מגיל עז

דף לט ישרא שיטב כבד העדר עד ויראה אותה פרק אין מעמידין: בינה ששני ראשיה כדין כל לפיכך שאל כ' עד אינו סומך עליו כתב הרמב"ם ז' דבריו אינם אלא בישראל שאינו מוחזק בכאמנו אבל מוחזק בכאמנו שאינו מכניס עצמו על הספק ל' לוקחין ממנו בסתם עבלי: ואני אומר זו מחלוקת ישנה ודע מחלוקתו על השמועה דף סג דף ט' פ"ק אלנו טרפו ופרק אין מעמידין ורמ' ז' לא כיון בחבורו זה אלא לעצמות תלמוד ארנן קבר ולא שה מנמחו לכתוב סברא: לפיכך אין לוקחין בינים מן הגויים עד מכל ישראל בכל מקום פרק אלנו טרפות ט' ופרק אין מעמידין: הכובש

החמאה של גוי מקצת הגאונים התירוה שהרי לא נזרו על החמאה והחלב הטמאה אינו עומד ומקצת הגאונים אסורין מפני צחצוחי חלב שישאר בה שהרי הקום שבחמאה אינו מעורב עם החמאה כדי שיבטל במיעוטו וכל חלב שלחן חוששין לו שמא ערב בו חלב בהמ' טמאה וראה ל' שאם לקח חמאה מן הגויים ובשרה עד שהלכו להן צחצוחי חלב הרי זו מותרת שאם תאמר נתערבו עמדה ונתבשרו כולן בטלו במיעוטם אבל החמאה שבשרו אותה גויים אסורה משום גיעולי גויים כמו שיתבאר: וישראל שישב בצד העדר של גוי ויבא הגוי והביא לו חלב מן העדר אעפ' שיש בעדר בהמה טמאה הרי זה מותר ואף עפ' שלא ראה אותו חולב והוא שיכול לראותו כשהוא חולב כשיעמוד שהגוי מתירא לחלוב מן הטמא שמא יעמוד ויראה אותו: ביצה ששני ראשיה כדין או ששני ראשיה חרדין או שהיה חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים בידוע שהוא ביצת עוף טמאה אסורה כד' וראה אחר חר' וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים איפשר שהיא ביצת עוף טמא ואיפשר שהיא ביצת עוף טהור לפיכך שאל ל' צייד ישר' שמוכר אב' לו של עוף פלוני הוא יעוף טהור הוא סומך עליו ואם אמר של עוף טהור ולא אמר לו שמו אינו סומך עליו: לפיכך אין לוקחין ביצים מן הגויים אלא אם היה מכיר אותם ויש לו בהן טביעות עין שהן ביצי עוף פלוני הטהור ואין חוששין להן שמא הן ביצי טריפה או ביצי נבילה ואין לוקחין מן הגויים ביצה טרופה כלל: ביצי

כמו שיתבאר: וישראל שישב בצד העדר של גוי ויבא הגוי והביא לו חלב מן העדר אעפ' שיש בעדר בהמה טמאה הרי זה מותר ואף עפ' שלא ראה אותו חולב והוא שיכול לראותו כשהוא חולב כשיעמוד שהגוי מתירא לחלוב מן הטמא שמא יעמוד ויראה אותו: ביצה ששני ראשיה כדין או ששני ראשיה חרדין או שהיה חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים בידוע שהוא ביצת עוף טמאה אסורה כד' וראה אחר חר' וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים איפשר שהיא ביצת עוף טמא ואיפשר שהיא ביצת עוף טהור לפיכך שאל ל' צייד ישר' שמוכר אב' לו של עוף פלוני הוא יעוף טהור הוא סומך עליו ואם אמר של עוף טהור ולא אמר לו שמו אינו סומך עליו: לפיכך אין לוקחין ביצים מן הגויים אלא אם היה מכיר אותם ויש לו בהן טביעות עין שהן ביצי עוף פלוני הטהור ואין חוששין להן שמא הן ביצי טריפה או ביצי נבילה ואין לוקחין מן הגויים ביצה טרופה כלל: ביצי

מין הגויים אף על פי שאין אומרי' של עוף פלוני הם אכזריים על רוב ביצים המכניסין ביניהם שהם של עופות טהורים ספר התרומה והמנות:

וכיון דאין רגילות למוכרם כן מוכחא מילתא שהם של טריפה ומוכרם ישראל לגוי חתוכו להכיר

שלא יקנה ישראל ממנו כדאמרינן אין מוכרין ביצים של עוף טריפה לגוי אלא אם כן טרופות בקערה וטעם זה אין שייך בעצת גוי שנילושה בביצים דקא ליכא ריעותא לפיכך אין אנו כזהרים מליקח מן הגויים אונלוטש וקנטילש ועוד דסומכין ארוב ביצים שאינם של עוף טריפה ומטעם זה לא חיישינן לשמא היה בהן דם דרוב ביצים אין בהן ומעשים בכל יום שאוכלין ביצים בלויין אף עפ' שאין יכולים לבדוק אף עפ' שרגילות לבדוק תחלה כשדורשים לעצמות מהן תבשיל או לטונס וכיוצא בהן חומרא בעלמא הוא ואי לא בדיקו תחילה מותרין וכתב רבינו כי היה אוכל רבינו שמואל ואחיו מהם אמתם לבסוף היה כזהר ר' מהא דפסקי' פרק אין מעמידין הלכה כרבי יוחנן דאמר ביצה שגללה גוי בביתו אסורה משום ביטולי גויים ואף עפ' שהותרה גזירה דפת של גויים גזירת ביטולי גויים לא הותרה בכללה ששתי גזירות הם דאיסור פת מגזירת' ד' דבר שגזרו תלמידי שמואל ויהי' ל' כל דאיתא פסקא קמא דשבת וביטולי גויים רונה להביא פרק אין מעמידין דין מן הפסוק אבל ר' אומר שאין לאסור עשה שנילושה בביצים מטעם ביטולי גויים כיון שהכניס אינן בעצת שכתבנו בעצת והעשה עיקר שמכריחין עליה המוציא וכתב אשכחן בפרק אין מעמידין גבי הרסא אכל אין להתיר ששטרא של גויים שאפאה שהשמונתית הוא בעצת על העשה ואפילו הכבלע בעצת כאשר כבר קודם שכתבנו בעצת משום ביטולי גויים עב' בספר התרומה והמנות עד כאן:

שלא יקנה ישראל ממנו כדאמרינן אין מוכרין ביצים של עוף טריפה לגוי אלא אם כן טרופות בקערה וטעם זה אין שייך בעצת גוי שנילושה בביצים דקא ליכא ריעותא לפיכך אין אנו כזהרים מליקח מן הגויים אונלוטש וקנטילש ועוד דסומכין ארוב ביצים שאינם של עוף טריפה ומטעם זה לא חיישינן לשמא היה בהן דם דרוב ביצים אין בהן ומעשים בכל יום שאוכלין ביצים בלויין אף עפ' שאין יכולים לבדוק אף עפ' שרגילות לבדוק תחלה כשדורשים לעצמות מהן תבשיל או לטונס וכיוצא בהן חומרא בעלמא הוא ואי לא בדיקו תחילה מותרין וכתב רבינו כי היה אוכל רבינו שמואל ואחיו מהם אמתם לבסוף היה כזהר ר' מהא דפסקי' פרק אין מעמידין הלכה כרבי יוחנן דאמר ביצה שגללה גוי בביתו אסורה משום ביטולי גויים ואף עפ' שהותרה גזירה דפת של גויים גזירת ביטולי גויים לא הותרה בכללה ששתי גזירות הם דאיסור פת מגזירת' ד' דבר שגזרו תלמידי שמואל ויהי' ל' כל דאיתא פסקא קמא דשבת וביטולי גויים רונה להביא פרק אין מעמידין דין מן הפסוק אבל ר' אומר שאין לאסור עשה שנילושה בביצים מטעם ביטולי גויים כיון שהכניס אינן בעצת שכתבנו בעצת והעשה עיקר שמכריחין עליה המוציא וכתב אשכחן בפרק אין מעמידין גבי הרסא אכל אין להתיר ששטרא של גויים שאפאה שהשמונתית הוא בעצת על העשה ואפילו הכבלע בעצת כאשר כבר קודם שכתבנו בעצת משום ביטולי גויים עב' בספר התרומה והמנות עד כאן:

טעם אסור: וראה ל' שאם לקח חמאה מן הגויים וכו' זה כמשך אחר מה שכתבנו למעלה שרבינו סבור שכל שאין בו כתיבת טעם מותר והנבינה האסורה אי אפשר לה בשותיקין מפני שהדבר האוסרה הוא המיעוט ואינו בטל במיעוטו וכמו שכתבנו למעלה ו נראית מן שהקשה לדעת רבי' אם כן חלב שלהם יהא מותר לגבן ממונו נבינה או לעצמו ממונו חמאה ויבשל עד שילכו ממונו נבנית חלב ואני תמה בקושא זו דלפי דעת רבינו ודאי אין הכובש הוא ממה שכתב ז' שאף עפ' שבעצת החמאה בידי גויים מחלב שלהם מותרת בביטול כל שכן חמאה או נבינה שטעה ישראל מחלב שלהם שמתגר בביטול לדעת ז' וכבר הכרתי למעלה המגו' שאמרתי אי דקא בני ליה לנבינה הכובש עפ' שכתבנו אחר גבינה כמי אכיל דקאי ביני אטפי כבר בארתי לפי שיטת הנאכזרי' ז' שאינו בטל מפני שצמח בעצמו בנבינה אבל אם לקח חלב שלה ונעשה ממנו נבינה ואכל בשל אפשר לדעת רבי' שמתירא דעת רבי' וכמו שכתבנו בתוספתא פר' אין לוקחין נבינה אלא מן החמאה ושלוקח בלקחת בכל מקו' עד כאן וזה כראיה סיעוד לדעת ז'

ובהשנות אא

שכל האסורים הנהנין בנבינה כנהנין בחמאה ומה שכתב שהלך האסור לתמעט וכתבטל כמה מ מוכר הדבר פסקא מהא משא אסור מפני בטולו ברוב עב' לנבנה וזה כפי שיטת האחרונים ז' שאמרת שאין הוציין בהן אחר הרוב ואין הוציין בטלין ואף עפ' שאינו אלא משא של דבריהם דמדאורייתא חד בתרי בטיל וכש' שהוא ספק אם יש שם חלב טמא כלל והיה איפשר לומר דבדרבנן מנטלין אסור לכתחלה וכש' בשול החמאה שצנחתי החלב שבה כלין אף על פי כן הם ז' סבורים דבכל גוונא אסור וכן כתב הרשב"א ז': ישראל שיטב כבד העדר וכו' משנה נגמ' שמתבאר מדברי רבנו דדוקא בשגויי חלב לנודק ישראל וידע שחלב טמא אסור לנו ולפי' מתירא לחלוב מן החמאה שמא יעמוד ויראה אותה הא לאו הכי ודאי חיישינן כל שיש טמא בעדרו ופשוט הוא: ביצה ששני ראשיה כדין וכו' דבריהם פרק אין מעמידין ד' דבר שגזרו תלמידי שמואל ויהי' ל' כל דאיתא פסקא קמא דשבת וביטולי גויים רונה להביא פרק אין מעמידין דין מן הפסוק אבל ר' אומר שאין לאסור עשה שנילושה בביצים מטעם ביטולי גויים כיון שהכניס אינן בעצת שכתבנו בעצת והעשה עיקר שמכריחין עליה המוציא וכתב אשכחן בפרק אין מעמידין גבי הרסא אכל אין להתיר ששטרא של גויים שאפאה שהשמונתית הוא בעצת על העשה ואפילו הכבלע בעצת כאשר כבר קודם שכתבנו בעצת משום ביטולי גויים עב' בספר התרומה והמנות עד כאן:

החלב טמא כלל והיה איפשר לומר דבדרבנן מנטלין אסור לכתחלה וכש' בשול החמאה שצנחתי החלב שבה כלין אף על פי כן הם ז' סבורים דבכל גוונא אסור וכן כתב הרשב"א ז': ישראל שיטב כבד העדר וכו' משנה נגמ' שמתבאר מדברי רבנו דדוקא בשגויי חלב לנודק ישראל וידע שחלב טמא אסור לנו ולפי' מתירא לחלוב מן החמאה שמא יעמוד ויראה אותה הא לאו הכי ודאי חיישינן כל שיש טמא בעדרו ופשוט הוא: ביצה ששני ראשיה כדין וכו' דבריהם פרק אין מעמידין ד' דבר שגזרו תלמידי שמואל ויהי' ל' כל דאיתא פסקא קמא דשבת וביטולי גויים רונה להביא פרק אין מעמידין דין מן הפסוק אבל ר' אומר שאין לאסור עשה שנילושה בביצים מטעם ביטולי גויים כיון שהכניס אינן בעצת שכתבנו בעצת והעשה עיקר שמכריחין עליה המוציא וכתב אשכחן בפרק אין מעמידין גבי הרסא אכל אין להתיר ששטרא של גויים שאפאה שהשמונתית הוא בעצת על העשה ואפילו הכבלע בעצת כאשר כבר קודם שכתבנו בעצת משום ביטולי גויים עב' בספר התרומה והמנות עד כאן:

החלב טמא כלל והיה איפשר לומר דבדרבנן מנטלין אסור לכתחלה וכש' בשול החמאה שצנחתי החלב שבה כלין אף על פי כן הם ז' סבורים דבכל גוונא אסור וכן כתב הרשב"א ז': ישראל שיטב כבד העדר וכו' משנה נגמ' שמתבאר מדברי רבנו דדוקא בשגויי חלב לנודק ישראל וידע שחלב טמא אסור לנו ולפי' מתירא לחלוב מן החמאה שמא יעמוד ויראה אותה הא לאו הכי ודאי חיישינן כל שיש טמא בעדרו ופשוט הוא: ביצה ששני ראשיה כדין וכו' דבריהם פרק אין מעמידין ד' דבר שגזרו תלמידי שמואל ויהי' ל' כל דאיתא פסקא קמא דשבת וביטולי גויים רונה להביא פרק אין מעמידין דין מן הפסוק אבל ר' אומר שאין לאסור עשה שנילושה בביצים מטעם ביטולי גויים כיון שהכניס אינן בעצת שכתבנו בעצת והעשה עיקר שמכריחין עליה המוציא וכתב אשכחן בפרק אין מעמידין גבי הרסא אכל אין להתיר ששטרא של גויים שאפאה שהשמונתית הוא בעצת על העשה ואפילו הכבלע בעצת כאשר כבר קודם שכתבנו בעצת משום ביטולי גויים עב' בספר התרומה והמנות עד כאן:

אוחז שכמותו בהן פירוט אחת מותרת והשאר אסורות וזה דעת הרשב"א ז"ל ונשון כן בפתחויות כן בפתוחיו ולא אמרו בפתוחיה וסתומה כמות יותר לפירוט רבינו וראיתי לרשב"א ז"ל שלמד מההיא דרבי זירא דכל שיש בציר חתיכות שאין בהן סימן ואין מותרות כל זמן שאין חיתוכן טוה עם אותן שיש בהן סימן כמו שכתבתי שאלו הנזיר אסור בנזילה נידן אסור נוסף וכן פסק בספרנו ואין דבריו מוכרחין ונראה שכתב רבינו אין לוקחין דגים מרובצין מלוחים יש ללמוד שאין לחוש בדג טהור מלוח שמה כלמח עם הטמא וכך העלה הרמב"ן ז"ל וכתב שאפשר שהטעם מפני שהטמאים בטהורים לא ממלחו דבריכו לאטו ע"ייה מלח טפי מטמאים איכמי משום שפיקא בדרכן היא ולקולא עדין כן דבריו וכן כתב הרשב"א ז"ל:

מגיל עז

פרק רביעי

האוכל

כזית מבשר בהמה שמתה או חיה שמתה או עוף שמת לוקה שנא לא תאכלו כל נבלה וכל שלא נשחט כראוי הרי זו מתה ובהלכות שחיטה יתבאר השחיטה שהיא כראוי ושאינה כראוי: אין אסור משום נבלה אלא מינין שהורין בלבד מפני שהן ראויין לשחיט ואם נשחטו שחיטה כשר יהיו מותרין באכילה אבל מינין טמאין שאין שחיטה מועלת בהן בין שנשחטו כראוי בין שמתה בדרכה בין שחתך בשר מן החי ממנה ואכלו אינו לוקה משום נבלה וטרפה אלא משום אוכל בשר טמאה: האוכל עוף טהור חי כל שהוא לוקה משום אוכל נבלה ואף על פי שאין בו כזית הוה אוכלו כולו ואם אכלו אחר שמת עד שיהיה בו כזית ואף על פי שאין בו כולו בשר כזית הוה אוכל ויש בכולו כזית חייב עליו משום נבלה: האוכל כזית מבשר נפל בהמה טהורה לוקה משום אוכל נבלה ואסור לאכול מן הבהמה שנולדה עד ליל שמיני שכל שלא שחט שמתה ימים בבהמה הרי זה כנפל ואין לוקח עליו ואם נודע לו שכלו לו חרשיו בבטן ואח"כ נולד שהן תשע חרשי לבהמה גסה וחמשה לרקה הרי זו זה מותר ביום שנולד: השלישי שיצאת עם הוולד אסורה באכילה והאוכל כזית פטור שאינה בשר: והאוכל כזית מבשר בהמה או חיה או עוף טהורים שנשרפו לוקה שנא ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכו אותו: טריפה האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית היער כגון ארי ונמר וכיוצא בהן וכן עוף שטרף אותו עוף הדורס כגון נץ וכיוצא בו ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה שאם מתה הרי היא נבלה ומה לי מתה מחמת עצמו או הכה בסיוף והמיתה או שברה ארי והמיתה הא אינו מדבר אלא בשנטרף ולא מתה אם הטרף שלא מתה אסור יכול אם בא זאב ונדר הנדי ברנלן או בזנבו או באוננו ורדף אדם והצילו מפיו יהיה אסור שהרי נטרף תלמוד לומר ובשר בשדה טרפה וכו' לכלב תשליכו עד שיעשה אותה בשר הראוי למכור הא למדת שהטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חית היער ושברו אותה ונטרה למורת ועדיין לא מתה אף על פי שקדם ושחטה שקודם שתמות הדין אסור משום טרף הואיל ואי אפשר שתהיה ממכה זו הבאה עליה נמצאת למד שהתורה אסרה המתה והיא הנבלה ואסרה הנשמה למות מחמת מכותיה ואף על פי שעדיין לא מתה והיא הטרפה וכשם שלא תחלוק במיתה בין מתה מחמת עצמה בין שנפלה ומתה בין שהנקה עור שמתה בין שדרסתה היה והרגתה כך לא תחלוק בנושה למות בין שטרפתה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשתברו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו איבריה בין שזרק ברה חץ ונקב לבה או ריאתה בין שבא לה חולי מחמת עצמה ונקב לבה או ריאתה או שיבר רוב צלעותיה וכיוצא בהן הואיל והיא נוטה למות מכל מקום הרי זו טרפה בין שהיה הגורם ביד בשר ודם בין שהיה ביד שמים: אם כן למח נאמר בתורה טרפה דבר הכתוב בהווה שאם לא תאמר כן לא תאמר אלא אותה שנטרפה בשדה אבל אם נטרפה בחצר לא תאמר הא למדת שאין הכתוב מדבר אלא בהווה וענין הכתוב שנוטה למות מדמה כמותה ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין בו מוח חיה טרפה ובהלכות שחיטה יתבאר אי זה חולי עושה אותה טרפה ואי זה חולי אין עושה אותה טרפה: וכן

פרק רביעי

האוכל

כזית מבשר בהמה שמתה או חיה שמתה או עוף שמת לוקה שנא לא תאכלו כל נבלה וכל שלא נשחט כראוי הרי זו מתה ובהלכות שחיטה יתבאר השחיטה שהיא כראוי ושאינה כראוי: אין אסור משום נבלה אלא מינין שהורין בלבד מפני שהן ראויין לשחיט ואם נשחטו שחיטה כשר יהיו מותרין באכילה אבל מינין טמאין שאין שחיטה מועלת בהן בין שנשחטו כראוי בין שמתה בדרכה בין שחתך בשר מן החי ממנה ואכלו אינו לוקה משום נבלה וטרפה אלא משום אוכל בשר טמאה: האוכל עוף טהור חי כל שהוא לוקה משום אוכל נבלה ואף על פי שאין בו כזית הוה אוכלו כולו ואם אכלו אחר שמת עד שיהיה בו כזית ואף על פי שאין בו כולו בשר כזית הוה אוכל ויש בכולו כזית חייב עליו משום נבלה: האוכל כזית מבשר נפל בהמה טהורה לוקה משום אוכל נבלה ואסור לאכול מן הבהמה שנולדה עד ליל שמיני שכל שלא שחט שמתה ימים בבהמה הרי זה כנפל ואין לוקח עליו ואם נודע לו שכלו לו חרשיו בבטן ואח"כ נולד שהן תשע חרשי לבהמה גסה וחמשה לרקה הרי זו זה מותר ביום שנולד: השלישי שיצאת עם הוולד אסורה באכילה והאוכל כזית פטור שאינה בשר: והאוכל כזית מבשר בהמה או חיה או עוף טהורים שנשרפו לוקה שנא ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכו אותו: טריפה האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית היער כגון ארי ונמר וכיוצא בהן וכן עוף שטרף אותו עוף הדורס כגון נץ וכיוצא בו ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה שאם מתה הרי היא נבלה ומה לי מתה מחמת עצמו או הכה בסיוף והמיתה או שברה ארי והמיתה הא אינו מדבר אלא בשנטרף ולא מתה אם הטרף שלא מתה אסור יכול אם בא זאב ונדר הנדי ברנלן או בזנבו או באוננו ורדף אדם והצילו מפיו יהיה אסור שהרי נטרף תלמוד לומר ובשר בשדה טרפה וכו' לכלב תשליכו עד שיעשה אותה בשר הראוי למכור הא למדת שהטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חית היער ושברו אותה ונטרה למורת ועדיין לא מתה אף על פי שקדם ושחטה שקודם שתמות הדין אסור משום טרף הואיל ואי אפשר שתהיה ממכה זו הבאה עליה נמצאת למד שהתורה אסרה המתה והיא הנבלה ואסרה הנשמה למות מחמת מכותיה ואף על פי שעדיין לא מתה והיא הטרפה וכשם שלא תחלוק במיתה בין מתה מחמת עצמה בין שנפלה ומתה בין שהנקה עור שמתה בין שדרסתה היה והרגתה כך לא תחלוק בנושה למות בין שטרפתה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשתברו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו איבריה בין שזרק ברה חץ ונקב לבה או ריאתה בין שבא לה חולי מחמת עצמה ונקב לבה או ריאתה או שיבר רוב צלעותיה וכיוצא בהן הואיל והיא נוטה למות מכל מקום הרי זו טרפה בין שהיה הגורם ביד בשר ודם בין שהיה ביד שמים: אם כן למח נאמר בתורה טרפה דבר הכתוב בהווה שאם לא תאמר כן לא תאמר אלא אותה שנטרפה בשדה אבל אם נטרפה בחצר לא תאמר הא למדת שאין הכתוב מדבר אלא בהווה וענין הכתוב שנוטה למות מדמה כמותה ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין בו מוח חיה טרפה ובהלכות שחיטה יתבאר אי זה חולי עושה אותה טרפה ואי זה חולי אין עושה אותה טרפה: וכן

פרק רביעי

האוכל

כזית מבשר בהמה שמתה או חיה שמתה או עוף שמת לוקה שנא לא תאכלו כל נבלה וכל שלא נשחט כראוי הרי זו מתה ובהלכות שחיטה יתבאר השחיטה שהיא כראוי ושאינה כראוי: אין אסור משום נבלה אלא מינין שהורין בלבד מפני שהן ראויין לשחיט ואם נשחטו שחיטה כשר יהיו מותרין באכילה אבל מינין טמאין שאין שחיטה מועלת בהן בין שנשחטו כראוי בין שמתה בדרכה בין שחתך בשר מן החי ממנה ואכלו אינו לוקה משום נבלה וטרפה אלא משום אוכל בשר טמאה: האוכל עוף טהור חי כל שהוא לוקה משום אוכל נבלה ואף על פי שאין בו כזית הוה אוכלו כולו ואם אכלו אחר שמת עד שיהיה בו כזית ואף על פי שאין בו כולו בשר כזית הוה אוכל ויש בכולו כזית חייב עליו משום נבלה: האוכל כזית מבשר נפל בהמה טהורה לוקה משום אוכל נבלה ואסור לאכול מן הבהמה שנולדה עד ליל שמיני שכל שלא שחט שמתה ימים בבהמה הרי זה כנפל ואין לוקח עליו ואם נודע לו שכלו לו חרשיו בבטן ואח"כ נולד שהן תשע חרשי לבהמה גסה וחמשה לרקה הרי זו זה מותר ביום שנולד: השלישי שיצאת עם הוולד אסורה באכילה והאוכל כזית פטור שאינה בשר: והאוכל כזית מבשר בהמה או חיה או עוף טהורים שנשרפו לוקה שנא ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכו אותו: טריפה האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית היער כגון ארי ונמר וכיוצא בהן וכן עוף שטרף אותו עוף הדורס כגון נץ וכיוצא בו ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה שאם מתה הרי היא נבלה ומה לי מתה מחמת עצמו או הכה בסיוף והמיתה או שברה ארי והמיתה הא אינו מדבר אלא בשנטרף ולא מתה אם הטרף שלא מתה אסור יכול אם בא זאב ונדר הנדי ברנלן או בזנבו או באוננו ורדף אדם והצילו מפיו יהיה אסור שהרי נטרף תלמוד לומר ובשר בשדה טרפה וכו' לכלב תשליכו עד שיעשה אותה בשר הראוי למכור הא למדת שהטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חית היער ושברו אותה ונטרה למורת ועדיין לא מתה אף על פי שקדם ושחטה שקודם שתמות הדין אסור משום טרף הואיל ואי אפשר שתהיה ממכה זו הבאה עליה נמצאת למד שהתורה אסרה המתה והיא הנבלה ואסרה הנשמה למות מחמת מכותיה ואף על פי שעדיין לא מתה והיא הטרפה וכשם שלא תחלוק במיתה בין מתה מחמת עצמה בין שנפלה ומתה בין שהנקה עור שמתה בין שדרסתה היה והרגתה כך לא תחלוק בנושה למות בין שטרפתה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשתברו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו איבריה בין שזרק ברה חץ ונקב לבה או ריאתה בין שבא לה חולי מחמת עצמה ונקב לבה או ריאתה או שיבר רוב צלעותיה וכיוצא בהן הואיל והיא נוטה למות מכל מקום הרי זו טרפה בין שהיה הגורם ביד בשר ודם בין שהיה ביד שמים: אם כן למח נאמר בתורה טרפה דבר הכתוב בהווה שאם לא תאמר כן לא תאמר אלא אותה שנטרפה בשדה אבל אם נטרפה בחצר לא תאמר הא למדת שאין הכתוב מדבר אלא בהווה וענין הכתוב שנוטה למות מדמה כמותה ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין בו מוח חיה טרפה ובהלכות שחיטה יתבאר אי זה חולי עושה אותה טרפה ואי זה חולי אין עושה אותה טרפה: וכן

לכלב הא למדת שהטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חית היער ושברו אותה ונטרה למורת ועדיין לא מתה אף על פי שקדם ושחטה שקודם שתמות הדין אסור משום טרף הואיל ואי אפשר שתהיה ממכה זו הבאה עליה נמצאת למד שהתורה אסרה המתה והיא הנבלה ואסרה הנשמה למות מחמת מכותיה ואף על פי שעדיין לא מתה והיא הטרפה וכשם שלא תחלוק במיתה בין מתה מחמת עצמה בין שנפלה ומתה בין שהנקה עור שמתה בין שדרסתה היה והרגתה כך לא תחלוק בנושה למות בין שטרפתה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשתברו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו איבריה בין שזרק ברה חץ ונקב לבה או ריאתה בין שבא לה חולי מחמת עצמה ונקב לבה או ריאתה או שיבר רוב צלעותיה וכיוצא בהן הואיל והיא נוטה למות מכל מקום הרי זו טרפה בין שהיה הגורם ביד בשר ודם בין שהיה ביד שמים: אם כן למח נאמר בתורה טרפה דבר הכתוב בהווה שאם לא תאמר כן לא תאמר אלא אותה שנטרפה בשדה אבל אם נטרפה בחצר לא תאמר הא למדת שאין הכתוב מדבר אלא בהווה וענין הכתוב שנוטה למות מדמה כמותה ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין בו מוח חיה טרפה ובהלכות שחיטה יתבאר אי זה חולי עושה אותה טרפה ואי זה חולי אין עושה אותה טרפה: וכן

מקו פ"ב דסק כמלות והביא אחת והשלימה לכזית לוקה שש חמש משום הכמלה ואחד משום כזית מכבלת הטמאים ונריך לעינין: האוכל עוף חיובו דף ק"ג בפרק ניד הכשה אמר רב אכל נפוד טהורה בחייה בכל שהו במיתתה בכזית וכתב רבינו שאפילו בחייה הוא משום כבלה אבל רש"י ז"ל פי משום אבר מן החי וכן ט"ז דף ע"ט מן הסניגין: האוכל כזית וכו' זה מתבאר בפרק בהמה המקשה דלא בעינן חדשים אלא בחלב וכן משמע התם: דף ק"ו ואסור לאכול מנהמה וכו' מפורש בשבת פרק רבי אליעזר דמילה וכתב רבינו ז"ל ח' לומר שכן שכבם ליל ח' ח' מיד מנתה שאין בדין לשהות ח' ימים גמורין וכן מתבאר שם ידוע שאסור זה מספק הוא לפיכך כתב רבינו אין לוקחין עליו: ואם נודע שכלו לזנבו שם מתבאר: דף ע"ז השלישי שניאה עם הוולד וכו' ברייתא פרק בהמה המקשה ומה שכתב והאוכל פטור שאינה בשר משום שאינה קרויה בשר: דף ק"ג האוכל כזית מבשר חיה ועוף וכו' זה מתבאר בהרבה מקומות ומהם פרק ניד הכשה: טרפה האמורה בתורה זו שטרפה בהמה או חיה או עוף טהורים שנשרפו לוקה שנא ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכו אותו: טריפה האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית היער כגון ארי ונמר וכיוצא בהן וכן עוף שטרף אותו עוף הדורס כגון נץ וכיוצא בו ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה שאם מתה הרי היא נבלה ומה לי מתה מחמת עצמו או הכה בסיוף והמיתה או שברה ארי והמיתה הא אינו מדבר אלא בשנטרף ולא מתה אם הטרף שלא מתה אסור יכול אם בא זאב ונדר הנדי ברנלן או בזנבו או באוננו ורדף אדם והצילו מפיו יהיה אסור שהרי נטרף תלמוד לומר ובשר בשדה טרפה וכו' לכלב תשליכו עד שיעשה אותה בשר הראוי למכור הא למדת שהטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חית היער ושברו אותה ונטרה למורת ועדיין לא מתה אף על פי שקדם ושחטה שקודם שתמות הדין אסור משום טרף הואיל ואי אפשר שתהיה ממכה זו הבאה עליה נמצאת למד שהתורה אסרה המתה והיא הנבלה ואסרה הנשמה למות מחמת מכותיה ואף על פי שעדיין לא מתה והיא הטרפה וכשם שלא תחלוק במיתה בין מתה מחמת עצמה בין שנפלה ומתה בין שהנקה עור שמתה בין שדרסתה היה והרגתה כך לא תחלוק בנושה למות בין שטרפתה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשתברו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו איבריה בין שזרק ברה חץ ונקב לבה או ריאתה בין שבא לה חולי מחמת עצמה ונקב לבה או ריאתה או שיבר רוב צלעותיה וכיוצא בהן הואיל והיא נוטה למות מכל מקום הרי זו טרפה בין שהיה הגורם ביד בשר ודם בין שהיה ביד שמים: אם כן למח נאמר בתורה טרפה דבר הכתוב בהווה שאם לא תאמר כן לא תאמר אלא אותה שנטרפה בשדה אבל אם נטרפה בחצר לא תאמר הא למדת שאין הכתוב מדבר אלא בהווה וענין הכתוב שנוטה למות מדמה כמותה ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין בו מוח חיה טרפה ובהלכות שחיטה יתבאר אי זה חולי עושה אותה טרפה ואי זה חולי אין עושה אותה טרפה: וכן

מגיד משנה הלכות מאכלות אסורות מגדל עון קדושה שנת

החיתוך בשר מן החי וכו' שרק גיד הנשה מקולר בדברי רבי יוחנן ולא תאכל הכפש עם הבשר זה אבר מן החי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה וכתן רבי בדבריו טעם לזה:
לז בהמה שהיא חולה וכו' משנה בהשואה ויתבאר בסמוך שגריכה פרכוס:
אף על פי שהיא מותרת וכו' שם

וכן החותך בשר מן החי כו' עד הכי הוא טריפה סוף פרק ג' ניד הנשה ובמפרא: דף קב
בהמה שהיא חולה עד הכי זה משוכח פרק שני דמוסכת חולין: השואה בהמה דף לז
חיה ועוף עד הכי זה פירכוס הכל לכ' דמוסכת חולין ובמפרא פ' קמא דמוסכת דף לז
עז: השואה את המוסכת כו' עד ספק כבלה ואסורה לכ' דמוסכת חולין: כל דף לט

אויסורין שבתורה כו' עד וכן כל
כיוצא בזה פ' דמעילה ופרק אלני דף יו
עזובין ובידועלמי פרק ג' מייסין דף עב
כתב הלאכדול פלוגימא היא
במעילה ורב ורב אמי
הוא דאמרי הכי ולוי פליג עליהו
וברייתא מסייעא ללוי דמטרפי
עלל: ואני אמר דבר זה
או כשחקע ולא כאמר מפי ראבד
או מהפכת היתה גרסתו אבל לפי
הגרסתו שלמי יפה ספק למ' אל כלני
וכהי' בריית דמסייעא ליה והכני
כותב לשון הגמרא לפיכך והאק
בעיניך שכיני במסכת מעילה פ'
קדשי מוצח מטרפין כל הכללות
מטרפות זו עס זו ואמריין עלה
בגמרא אמר רב לא שני אלל לענין
טומאה אבל לענין אכילה טהורין
בפני עצמן וטמא' בפני עצמן ולוי
אמר אפילו לאכילה כמי מטרפין
ורב אמי אמ' טהורין לעצמן וטמאין
לעצמן איכ' דאמרי פליגא אדרב
איכ' דאמרי לא פליג' מיהי מיתת
פרה ומי' גמל אין מטרפי' זה עס
זה הא מיתת שניה מטרפי' וקשיא
לרב יוס' ולרב אמי ללישנא בתר'
ודחי' אימא הא חיי שניה מטרפי'
ומי' דיהוד' היא יוס' לוי היא וכו'
וסקלין וטריין עלה טוב למידק
דיקא דהיא ברייתא דאקשיין
מינה לרב ויהי' ברייתא גופ' כלני
מיתתא בפירוש דקא מיתת פרה
וחיי גמל ר' פרה במומה דהיינו
כבלתה ומי' גמל ר' בשר גמל
בחיי' אין מטרפין והוא לשון למ'
זל לא פחות ולא יותר זו אינה
בריכה לפנים ועיקר הדין פ'
ג' מייסין ובידועלמי דאבהו בשם ר'
יוחנן ודל' כל יוס' בשם ר' מאיר
פרק בתרא דעז: וכן בהמ' טמאה
עד תחלת כבלה היא במסכת מעילה
פרק קדשי מוצח: האוכל דף יו

וכן החותך בשר מן החי מן הטחורים הרי אותו הבשר טרפה ואוכל ממנו
כזית לוקח משום אוכל טרפה שהרי בשר זה מבהמה שלא נשחט ולא
מתה מה לי טרפה אותה חיה מה לי חתכה בסכין מה לי בכולה מה לי
במצתרה הרי הוא אומר ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שנעשית
הבהמ' בשר בשדה הרי היא טרפה: בהמה שהיא חולה מחמת שתשש
כחה ונטתה למו הואיל ולא ארע המכה באבר מאיבריה הנמית' אות'
הרי זו מותרת שלא אסרה תורה לא כעין טריפת חיה היער שהרי עשת
בה מכה הממיתה אותה: אף על פי שהיא מותרת גדולי החכמים לא
היו אוכלין מבהמה שממרהין ושוחטין אותה כדי שלא תמות ואף ע"פ
שפירכסה בסוף שחיטה ודבר זה אין בו איסור לא כל הרוצה להחמיר
על עצמו בדבר זה הרי זה משובח: השוחט בהמ' חיה ועוף ולא יצא מהן
ד'ם הרי אלו מותרין ואין אומרין שמא מתים היו וכן השוחט את הבריה
ולא פרסם הרי זו מותרת אבל המסוכנת והיא כל שמעמידין אותה ואני'
עומדת אף על פי שהיא אוכלת מאכל בריאות אם שחטה ולא פירכסה
כלל הרי זו נבילה ולוקין עליה ואם פירכסה הרי זו מותרת וצריך שיהיה
הפירכוס בסוף השחיטה אבל בתחילתה אינו מועיל כיצד הוא הפירכוס
בבהמה דקה ובחיה נסה ודקה פנ' שפשטה ידה והחזיר' או שפשטה
רגלה אף על פי של' החזיר' או שכפפה רגלה בלבד הרי זה פירכוס
ומותרת אבל אם פשטה ידה ולא החזירה הרי זו אסורה שאין זו אלא
הוצאת נפש בלבד ובבהמה נסה אחד היד ואחד הרגל בין שפשטה ולא
כפפה בין כפפה ולא פשטה הרי זה פירכוס ומותרת ואם לא פשטה לא
יד ולא רגל ולא כפפה כלל הרי זו נבלה ובעוף אפילו לא ריפרף אלא
בעינו ולא כישכש לא בנינו הרי זה פירכוס: השוחט את המסוכנת בלילה
ולא ידע אם פירכסה או לא פרסם הרי זו ספק נבלה ואסור: כל איסורין
שבתורה אין מצטרפין זה עם זה חוץ מאיסורי נזיר כמו שיתבאר שם לפי
הלוקח מעט חלב ומעט דם ומעט בשר בהמה טמאה ומעט בשר נבלה
ומעט בשר דג טמא ומעט בשר עוף טמא וכיוצא באלו משאר האסורין
וצרף מן הכל כזית ואכלו אינו לוקה ודינו כדון אוכל חצי שיעור: כל
הנבלות מצטרפות זו עם זו ונבלה מצטרפת עם הטרפה וכן כל בהמה
וחיה הטמא' מצטרפין זה עם זה אבל בשר נבלה עם בשר בהמ' טמאה
אין מצטרפין כיצד הלוקח מנבלת השור ונבלת הצבי ונבלת התרנגול
וקבץ מן הכל כזית בשר ואכלו לוקה וכן אם קבץ חצי זית מנבלת
בהמה טהורה וחצי זית מן הטרפה או חצי זית מבשר נבלה וחצי זית
מבשר מן החי מן הטהור ואכלו לוקה וכן בשר הגמל והחזיר והארנבת
לשקבץ מכולם כזית ואכלו לוקה אבל אם צרף חצי זית מנבלת השור
וחצי זית מבשר הגמל אינו מצטרפין וכן כל כיוצא בזה וכן בהמה טמאה
ועוף טמא' או דג טמא' אין בשר שניהו מצטרף לפי שהן שני שמורת
שדריכל אחד מהן בלאו בפני עצמו כמו שבארנו אבל כל העופות
הטמאין מצטרפין כמו שמצטרפין כל בהמה וחיה הטמאין זה הכלל כל
שאיסורן בלאו אחד מצטרפין בשני לאוין אין מצטרפין חוץ מנבלה
וטרפה הואיל והטרפה תחלת נבלה היא: האוכל

בגמל דרשו הכתוב שאמר
כבלה וטרפה לא אכלתי מבעורי
ועד עתה שלא אכלתי בשר כוס
כוס מעילה פירוש כוס שחוט וכתב
ר' יוחנן זל מנאמי כתוב שהנאכוס
לא אמרי' כשהתיר' בשל ישראל הותרה
משום הפסד ממונו הא בשל גוי
טבח אסור וגם זו מותרת הקסידות
עכ' לשוכן וכן כתב הלשכ' זל שאינו
אלא מדת חסידות:
השוחט בהמה חיה ועוף וכו'
משנה שם: אבר' המוסכת
וכו' בגמרא אי' הו' היא מוסכת כל
שמעמידין אותה חיה עומדת חפי'
אוכלת קורית וכתב רבינו שאם
לא פירכסה כלל הרי זו כבלה וכן
כראה שם דכל שלא פירכסה אין
שחיטה כלום ואינה בת שחיטה
ומוסכת תחלת כבלה היא וכל
שלא פירכסה וכשחט' הרי היא כלו
גמרו מיתת כבל' ובסמוך אכתוב
מה שאמרו בדיוע' שכתמת כטולה
קודם לכן וזה ברור: וצריך
שיהיה הפירכוס וכו' שם רב אמר
פירכוס שאמרו בסוף שחיטה שאני
אומר כל שאינה עשה כן בסוף
שחיטה בדיעב' שכתמה כטולה
מומ' קודם לכן ומבואר שם לרבא
דאמנע שחיטה לא סני' ופסקין כן
בהלכותוכן דעת הפוסקים זל:
כיצד הפירכוס וכו' מפרש שם
אמר רבא הלכת' כי הא
מתניתא בהמה דקה שפשטה ידה
ולא החזירה פסולה בלא ביד אבל
ברגל בין פסולה ולא כפפה בין
כפפ' ולא פשט' כשר' בלא ביד אבל
בגסה בין ביד בין ברגל בין פשט'
ולא כפפה בין כפפ' ולא פשט' כשרה
ועוף אפי' לא ריפרף לא בעינו ולא
כשכש אלא בזכבו הרי זה פירכוס
ויפרש פ' דעז' שחיה גסה הרי
היא כבהמה דקה לפירכוס וזכור
כאן בהלכות ובגמרא אמר שמואל
שאפי' בבהמה דקה אם היתה ידה

פשוטה וכפפתה הרי זה פירכוס ופסקין כן הרשב"א זל ולא זכור בהלכות ואפשר שהם סבורים דרב פליג עליה עוד כראה מן המשנה שכל בהמה שכשכשה בזוכבה
הרי זה פירכוס ויש שם מחלקת בדבריה וכתבו הרמב"ם והרשב"א זל דהלכה כסתם משנה דמתנית' דקתני ולא שכשש אלא בזכבו לאו למימרא דיקא עוף אלא אפילו
בהמה כן ולרבותא קטע עוף שהייתי סבור דכשכש זכב בעוף דבר קל הוא ולא היו פירכוס קמל וכש' בהמה עב' דבריה עוד בגמ' אמר רב גושע והטילה רבי הרי זה
פירכוס והקשו עליו מן הברייתא ותרנו גושע אנועה לא קשיא הא דעמי קלא רעי ארעי לא קשיא כאן בשותתתפי' לא היו פירכוס כאן
במתנת ופסקין כן הרשב"א זל וגם זה לא זכור בהלכות: השוחט את המוסכת וכו' זה מתבאר מן המשנה דמספק הרי זו אסורה ופשוט הוא:
האסורין שבתורה וכו' מה שכתב רבנו שהאסורין בשני לאוין אין מצטרפין ומתבאר במסכת מעילה פרק קדשי מוצח ובביאור אמרו בספרא פרשת
אחרי שאין החלב והדם מטרפין ודין אסורי כזיר מבואר במסכת כזיר פרק ג' מייסין: כל
הכללות וכו' משנה פרק קדשי מוצח
ובגמרא כחלקן אמר ר' אבהו ונבלת טהורה ונבלת טמאה אם מטרפין ולוי אמר מטרפין והקשו מן הברייתא לרב ורב אמי
ואמרו דאיתא כמאן דאמר איסור חל על איסור ואתי איסור כבלה וחל על איסור ואתי איסור כבלה ומה אמר ר' אבהו ונבלת טהורה ונבלת טמאה אם מטרפין וכו'
כתבאר שדעת רבנו לפסוק כמז' אין איסור כבלה חל על איסור כבלה ומה אמר ר' אבהו ונבלת טהורה ונבלת טמאה אם מטרפין וכו'
פלוגתא היא במעילה ורב אמי הוא דאמרי הכי ולוי פליג עליהו וברייתא מסייעא ללוי דמטרפי' עב: כראה שדעת הפוסקים כלני ואם
הוא סבור שאיסור חל על איסור היה לו להשיג על רבינו בכמה מקומות שכתב שאינו חל ובדאי הסוגיות שבתלמוד מוקות שאין הלכה
כדברי האומר איסור חל על איסור ומשמע

בגמ'
שאף
מלית
משום
א עד
זל:
סע' לוי' ק'
אבשר
עכו'
שדכה
שלא
משנה
משום
הלב
בהמה
ל' דף
ג' דף
הכלל
מכלל
מכלל
מכלל
מכלל
לומר
שאין
משנה
שם לוי' ק'
רבי טוב לוי'
בילה
בהל
ונבט
ר' רבי
טמאה
ד' לוי'
א' בה
בבלה
אכל
טמא
הדה
משני
ויסור
דענת
אסור
אזכר
כאן
אין
טמא
ימרא
ר' רבי
זי וכו'
ק' בר'
מרי'
רבינו
אמת
ל' לו'
שין
וכמו
רטי

דף יו האוכל מבילה וטריפה עד עם הכשר לכוות במסכת מעילה פר קלטי מוכח
דף כד דף קיד ובידוע למי דפג מינין ובמסכת חולין פרק כל הבשר ובמסכת: היתה הכבילה
דף ל"ט קיבתו' עד כשאר המעים ואסור פרק אין מעמידין: עור הבא כנגד פניו
של חמור עד שהן מותרין: כתב

האוכל מנבלה וטרפה או מבמה וחייה הטמאים מן העור ומן העצמות
ומן הגידים ומן הקרני' ומן הטלפין ומן הצפרני' של עוף ממקומו שמבצבץ
משם הדם כשיחתבו ומן השליה שלהן אע"פ שהוא אסור הרי זה פטור
מפני שאלו אינן ראויין לאכילה ואין בצטרפין עם הבשר לכוות וקיבת

הנבלה וקיבת הטמאה מותרת מפני
שהיא בשאר' טינפת שבגוף ולפיכך
מותר להעמיד הגבני' בקיבה שחיתת
הגבני' ובקיבת בהמה וחייה טמאה אבל
עור הקיבה הרי הוא כשאר המעים
ואסור: עור הבא כנגד פניו של חמור
מותר באכילה מפני שהו' כמו הפרש
ומירגלים שהן מותרים ויש עורו' שהן
מועצה בבני שמעי שבקעו להם
זאבים יותר מנ' מלות זאן ובא
מעשה לפני חכמים והתירו להן
קיבותיהן אמרו כי נדליה מנופה
קיבה ממקו' אחר באת נק' דהתנן
כשירה שיכקה מן הטריפ' קיבתה
אסוריה ואלת דמתנ' איירי בחלב
בלול שנתוכה דלא חשיב פירש'
אבל הוי' דנמ' איירי בקרוש שבת'
הקיבה לחשיב פירש' אכן כתבו
המוספ' ובע' דעבשו' אין להקל
וליקח קיבת ככרי וקיבה טריפה
דכראה כאוכל כבלות וטריפות
אך בדיעבד שרי אם העמיד בה
או אם כתצרכה אחת באחת ועיין
בסימ' ט:

לחמור במסכת בכורות ממתינתין
עבל: ואני אמר אם עבל
העור אמר ככהלתי אם יא מופי
דבי הלכתי אל כי אותה דפסק רב
ששת בכורות ממתינתין איכה לא
לגבי מי רגלים של חמור נמ' מתנ'
דהינא מן הטמא כו' אבל זאת
שכתב רמ' אל כאמרה אחריה נסב
לה התם אמר רב הונא עור הבא
כנגד פניו של חמור מותר מט
פירש' בעלמא הוא אמר ליה רב
חסדא תביא דמוסייעא לך כו' קיינו'
לן כרב הונא וכדמוסייעא ליה רב
חסדא כדברי רמ' אל ואם יעלה עבל
דעת לסייע הסופר ולהתלו' באילן
גדו' ולו' כי לפי שהקיש רמ' אל העור
למי רגלים כתבו והשיגו גם בזה
יש להשיב מנמ' ומסברא איבעית
אימא גמר' שהרי הקשה רב ששת
מכרייתא מפני מה אמרו דבש
דבורים כו' ואף עב' גב דאוקמא
רב יעקב קיימא לן כרבנן דרביס
כי כהו' וכן כתבו מקנת הגאונים אל
ואם חלקו אחרי' על דעת זה דעת
רמ' אל והעומדים בשטות ככוכיהם
ואיבעית אימא סברא דהא ודאי
לא עדיפי מי רגלים מן הקיבה
דאסיקא פירש' בעלמא היא ובה
כוכו דברי רמ' אל וסדרו' יש עורו'

דף קכב שהן כבשר עד בין לטומאה פרק
העור והרוטב: כאמ' בשור הכסקל
דף ט"א כו' עד סוף הפרק פרק שור שנת
דף כו' דהו' פ' האיש מקדש ולשון מכילה
שור שינא ליה סקל וקדמו' העלים
ושחטהו בשור אסור באכילה לכן
כאמר ולא יאכל את בשרו עב':
פרק

זה נבלו אינו אלא פרש בעלמא וקיבה ששלה בחלב שבה מותרת כמו שיתבאר פרק תשיעי:
עור הבא כנגד
פניו של חמור וכו' מיימרא דרב הונא פרק קמא דבכורות וסייעיה רב חסדא ממתינתין ועב' מה שכתב רבנו כמו הפרש
ומי רגלים שהם מותרין כתוב בהשנות
הלכתא שהינא מן הטמא טמא מנופיה דטמא הוא דוקא וכן
לדבריהם מחלב הקיבה הכוזב בממך שהוא מותר שאינו אלא כפירש' בעלמא וכן מפרש שור הכסקל שהוא מותר למשה
ככוכר בפרק זה ויש לומר דשאי' התם שמיכן טהור ולפי זה קיבת הטמאה תהיה אסורה ומכל מקום הא דעור הבא כנגד פניו של חמור שהוא מותר משמע
דדיוקיה דרב ששת ממתינתין דאמר דלתי מינייה דטמא טמא לאו הלכתא היא ואכי תמה מהדמבן אל שפסק בהלכות בכורות כרב ששת דמי רגלים אסורין
ופסק דעור הבא כנגד פניו של חמור חמור מותר דפרש בעלמא הוא ולא אוכלא הוא כלל מה שאין כן במי רגלים:

עורות שהן כבשר וכו' בפרק העור והרוטב משנה ואלו שעורותיהן כבשרן ועור הארכלת ועור החמור של יישוב ועור חטופרת הגמל הרבה
ועור הראש של עבל הרך ועור הפרשות ועור של בית הכשת ועור השליל ועור שתחת האליה ועור האכקה והכח והלטאה ומתבאר בגמרא שזה
כולל אכילה וטומאה ככוכר שם בדין פגול וכותר ובגמרא אמרו עור חטופרת של גמל כמה כל זמן שלא טעה ובעו רבי ירמיה ואבי הגיע זמן לטעון ולא טעה
מהו תיקו ואין לחוב' עב' הספק ולזה כתב רבנו ולא הגיע למשא וכבר כתבאר למעלה דבכל עור יש אסור אבל אין בו אסור חיוב ולא כתב רבנו עור הראש של
עבל הרך לפי שאמרו בגמרא בשם רבי יוחנן דמתניתין בזה יחידאה היא ואיכה הלכה וכן הטעם הזה לא כתב ב"ת הפרשות לפי שאמר רבי יוחנן
בפרק אלו טריפות דמתניתין בזה אתיא כיתודאה ואיכה הלכה ומה שכתב כל אלו העורות כשהן רכין לפי שאם עבדן או הלך בהן
כדי עבודה שהן מתקשין אינן קרוין אוכל ככוכר שם:
מקומות ומהם בקדושין פרק האיש מקדש ובפסחים פ' ב"ת שמיא ושמ' מתבאר שאינו ככלל שמתרת
ליתנה לגוים או לכלבים אלא אסור הוא בהכאה ודין הפרש מובאר בעבודה
וזה פרק אין מעמידין מיימרא שם:
פרק

ומשמע דר' מאיר ורבי יהודה הוא דפליגי וקל כר' יהודה דאמר אישא חל כנגד
בראש פ' זה ואם הלא אל סבור שאף עב' שאין אסור חל עב' אסור ככלל והשתרש
והטמאים מנטרפים ולוי לאו מהאי טעמא הוא דאמר דמוטרי ודאי לא
משמע הכי דהא הו' להו' ב' לאיין חלוקין ועוד דאם כן לא הו' חייבתין
הכריתא ללוי דהא אפטר לחוקת
כמד' אסור חל עב' איסו' אלא ודאי
לדין דאין איסו' חל עב' אסור חל
לוי חד לגבי תרי ויחיד ורבי הלכה
כרבי כלל להעמיד דברי רבי ויחיד
שכתב ונבלה מנטרפה עם העור
וכן בשר הגמל וכו' שם מתבאר
שהם אמרו טמאי' בפניו עב' חלוקת
הלאיין שכתב רבינו מתבאר שם
שאמרו בגמרא שהפגול והאסור
מנטרפין עב' עב' זה לגבי אכילה
לפי שבאו בלאו אחר דתבא לא
יאכל כי קדש הם כל שבקל' עב'
בא הקתוב ליתן לא תעשה עב'
אכילתו עב': האוכל מנבלה
וטריפה וכו' זה מתבאר בספר
בבבא' העור והעצמות והגידים
והקרני' והטלפין מנטרפין לטמא
טומאת אכילין אבל לא טומאת
כבלות והטעם מפני שאין בהן לאו
של כבלה ודין השליל כבר נתבאר
בפר' זה למעלה ומה שכתב רבנו
ממקום שמתבצץ שם הדם וכו'
הנציחו ממה שאמרו שם בגמרא:
קיבת הנבלה וקיבת הטמאה
וכן מסקנא דגמ' בעבל'
הבשר לפי גרסת הגאונים וההלכה
והלכתא אין מעמידין בעור קיבת
כבלה אבל מעמידין בקיבת כבלה
עבקיב' שחיות ככרי וכן כ' טעמ' חלב
שיכקה מן הטריפה מאי טעמ' חלב
המכוכס נקיב' פירש' בעלמא הוא
עב' וכלל רבי' ע' זה קיבת הטמא
מפני שכל שהיא פרש מותר שאם
לא כן אף של כבלה היה אסור
ולדעת הגאונים אל אע"פ שחלב

דף
דף

הלכות מאכלות אסורות מגיד משנה

שמת

אבר וכו' בפניו הנגה הרי ביעי השילתו רב ו' אפי' חד אסר הואיל ולא כריין אבר מן החי נכהו וחד שרי מדלא קא מסרחין חיותא אית בהו ואמר ליה רבי יוחנן לרב שמן הכי ביעי השילתו שריין ואת לא תיכול משום שחומר ואל תגוש תורת אמר ודעת רבנן שכל מקום אסורין שמתה הוא שנהגו ישראל מקדש אבל רשי' זל פירש אל תגוש תורת אמר מהבן מקומך שאתה מבבל ושם כוהנין בו איסור עבד וזה דעת הרשב"א זל שאין אסורין אלא במקום שנהגו בהן איסור ולשון ואת לא תיכול כראה כדבריהם: עצם הקשור אם היה קשור וכו' אבר ששכרנו טורפת בהקמה ויתבאר פר' תשי' מ' הלכות שחיה וכו' כזכר מה שהו' תבאר לבד

מגדל עון

דף כס אכל אם חתך כו' עד ולא יבא פרוק אלו טריפות: עובר שהניח ידו כו' דף סח עבד וחתך מקום החתך פר' בהמה המקשה וסופו לכל הבשר: כל אבר עובר שיבא וחתכו קודם ששחיתה עבד אינו לוקה: כתב הראב"ד זל זה שיבוא שהרי אמר למעלה אפי' החזירה וחתכו אחר שחיתה לוקה משום ונשר בשדה טריפה ובמזכה אמרו שחט את אמו ואחר כך חתכו חכמי' אומרי' מנע טריפה שחטה אלא אית ביה איסור טריפה והיה לו למד אינו לוקה משום אבר מן החי דאין שחיתה עושה כיסול ועם כל זה מה שכתב הואיל ויש בו לאו דטרפה עד כאן לשוננו: ואני אומר המקרא לא נמד זאת הפסוקא לפיכך ש' ש' גמר גמר והשמייע לאזכור לא כתב לשון שבוש עליו וזל אחר שחיתה האוכלו אינו חייב ואם מתה ה' בהקמה ואח' חתכו האוכלו לוקה משום אבר מן החי עבד הכך רואה בעיניך כי לוקה ואינו לוקה משום אבר מן החי וכדברי ראב"ד זל וכולא פירקא דבכי כתבי וחבריה לא ודאי לאו כדכונן לכת' ול' וז' ומה שהקשה מה שזכר היינו משום דס' ד' כיון דאיכ' ס' ד' לשון טריפ' באסמכתא דקרא דבשר בשדה טריפה ליפקע מיניה איסורא אבר מן החי קמ' וכדאית' פר' גיד הכשה להדיא ודוק ותשכח: עובר

באיברים שאינן טורפין והדין הוא כבב' המ' המקשה תר' כשבר העצם ויבא לחוץ אם עור ובשר חסין את רובו מותר ואם לאו אסור וכתב רובו ומקשה בעינין רוב עביו ורוב הקפו ויש בקנת ספרי' א' רוב הקף ובמקנת רוב הקף והיא ה' הכסחא האמיתית וכתב רבנו אם היה הבשר או העור ובגמרא אמר עולא אמר רבי יוחנן עור הרי הוא כבשר א' רב כחמן ולי' מהעור מנטרף לבד דהא עור ובשר קבני' אבל עור לבדו לא יביל א' א' א' עור או בשר תבן איבא דאמרי' אמר עולא א' יוחנן נגד מנטרף לבדו א' רב כחמן לעולא ולי' מ' עור משלים לבשר לחומרא פיר' דדוקא כשרוב הקפה הוא בשר א' א' עוברא וידעא דהקא גזולא דהקא פר' ד' בי רבי יצחק כפחא ועור מנטרף לבשר' הוה רבי יוחנן אכשריה א' בר גזולא קאמרת שאכי בר גזולא דרכיך עד כאן ורבנן פסק כל' קמא דעולא דאמר עור הרי הוא כבשר א' דמיייתין מיניה דאיה ש' דאמ' עולא עור הרי הוא כבשר א' כן הלכה ויש מי שדחה זה ופסק כל' כתר' לחומרא וכתב כחמן ועור משלים לבשר דוקא משלים שהרוב הוא בשר ובעוף מנטרף שאפילו מחנה עור ומתה

שמת אבר או מעכו או רבו כגון הביצי שמעך אותן או נתקן הרי זה אינו אסור מן התורה שהריש בו מקצת חיים ולפיכך אין מסריח ואף ע' כן אסור לאכלו ממנה שנהגו כל ישראל מקדש שהרי הוא דומה לאבר מן החי: עצם שנשבר אם היה הבשר או העור חופה רוב עוביו של עצם הנשבר ורוב הקף השבר הרי זה מותר ואם יצא העצם לחוץ הרי האבר אסור וכשישחוט הבהמה או העוף יחתך במקו' השבר וישליכו והשאר מותר נשבר העצם והבשר חופה את רובו אם היד' אותו בשר מרוסס או נתאכל כבשר ש' שחורפה נוררו או שהיה מתלקט הרוב ממקומות הרבה או שהיה הבשר שעליו נקבים נקבים או שנשרק הבשר או שנקדד כמין טבע' או שננדר הבשר מלמעלה עד שלא נשאר מן הבשר א' בקליפה או שנתאכל הבשר מלמטה מעל העצם שנשבר עד שנמצא הבשר החופה אינו נוגע בעצם בכל אלו מורין לאיסור עד שיתרפא הבשר ואם אכל מכל אלו מכין אותו מכת מרדו: המו' ש' ידו למעי הבהמה וחתך מן הטחול ומן הכליות וכיוצא בהן והניח החתיכות בתוך מעיה ואחר כך שחטה הרי אותן החתיכות אסורות משו' אבר מן החי ואע"פ שחוט בתוך מעיה אבל אם חתך מן העובר שבמעיה ולא הוציאו ואחר כך שחט הרי חתיכ' העובר או אברו מותר הואיל ולא יצא: עובר שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו אבר לעולם בין שחטו קודם שתשחט אמו בין שחתכו אחר שנשחטה אמו ואפי' החזיר אותו אבר למעי אמו ואח' כך נשחט או גולד הוולד וחיה כמרה שנים הרי אותו האבר אסור משום טרפה שכל בש' שיצא חוץ למחיצתו נאסר כבשר ש' שפירש מן החי שנ' בשר טרפה כיון שיצא למקום שהוא לו כשרה נעש' טרפ' כמו שבארנו: הוציא מקצת האבר ונשאר מקצתו בפנים אפי' לא נשאר אלא מעוטו הוציא אסור ושבפנים מותר ואם חתך הוציא מן האבר אחר שהחזירו ונשחט אותו שיצא בלבר אסור ושאר האבר מותר ואם לא החזירו וחתכו בחוץ בין שחתכו קוד' שחיה או אח' שחיה מקום החתך אסור והוא בחוץ בין שחתכו קוד' שחיה או אח' שחיה וחותר מקום החתך כל אבר עובר שיצא וחתכו קוד' שחיה והוא בחוץ הרי זה אבר מן החי ולוקין עליו ואפילו מת העובר קודם שחיה ואם

כתב היו דירין בין העור לעצם יש אומרים שהוא מניל אף ע' פי שאין שם בשר ע' ואין מקום לכל זה לדעת רבנו וכתב ר' בגמרא שני דין ק' אין מנילין כיון שחופן להקשות ולזה לא הזכיר רבנו: נשבר העצם והיה הבשר וכו' שם בעי' דלא איפשיטו. חוץ ממה שכתב רבנו או שנקדד כמין טבעית שאמרו' ש' נקדד בגמרא ורשי' זל פירש הא דרב פפא שאינו רואים שהעצם מחזיק בשלו סביבות השבר שכל שהעצם מחזיק לבשר סימן התחלת עליית ארוכה היא ע' לשוננו וכן פסק הרשב"א זל ואולי היה לרבנו גרסא אחרת או פירוש אחר בזה ואין מכל זה בהלכות כלום לפי שהם דברים שאינן מביינין: ידו למעי בהמה וכו' שם משנה חתך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה זה הכלל דבר שגופה אסור שאינו גופה מותר ופי' רבינו דבר שגופה אסור משום אבר מן החי ופשוט הוא שכיון שחתך מחיים ואין שחיתה מטהרתו הרי הוא אבר מן החי: עובר שהוציא ידו או רגלו וכו' תחלת הפרק למחיצתו נאסר ורבי יוחנן פליג עליה ואתתב נק' כרב ומה שכתב רבינו שאפילו כולד הולד אחר שחיה אמו שהאבר אסור לעולם מבואר: מקבת האבר וכו' שם מחלוקת רב ורבי יוחנן נק' כרבי יוחנן כדאית' בהלכות ואין לידה לאיברים ואף ע' שיבא הרוב מה ששאר מבפנים מותר ובגמרא אמרו לרב רבי האומר אין לידה לאיברים הוציא את ידו והחזירה חזר והוציא רגלו והחזיר' עד שהשלימה לרוב' ומהו פי' לאסור' המעט הקשאר אם תימצא לומר כיון דהדר הדר הוציא העובר את ידו וחתכה וחזר והוציא רגלו והחזיר' עד שהשלימה לרוב' ומהו פירוש לאסור' הקשאר מי אמרי' ה' כפי' ליה רובו או דילמא רובא בבת אחת בעינין ולא איפשיטא ופסק הרשב"א זל כראשונה להק' כאתל' ובשניה להחמיר ולא כזכר זה בהלכות ולא ידעתי רבינו למה לא הזכירו ואולי שהוא היה גורם למ' יש לידה לאיברים ואתי' דלא בהלכות דאי למ' אין לידה פשיטא דכשם שאין רוב אבר אסור מיעוט הקשאר בפנים כך אין רוב איברים אסורין מה ששאר בפנים אלא אם כן יבא הרוב בבת אחת שהוא כילוד אבל בכל הספרים יש לדברי האומר אין לידה לאיברים וכו' ומה שכתב שאם החזירה האבר לפנים שאינו אסור אלא מה שיבא וחס לא החזירו שאסור אפילו מקום חתך מבואר שם בגמרא ובהלכות: אבר עובר וכו' זה ברור שכיון שחתכו והוציאו מן הגוף הרי הוא אבר מן החי וכן מתבאר שם שמה שאמרו חתך מן העובר שבמעיה מותר דוקא כשהניחו שם עד אחר שחיתה וזהו ששכחו שם הוציא העובר את ידו וחתכה ואחר כך שחט את אמו הבשר עוקר לומר שאף ע' פי שהאבר מטמא משום אבר מן החי הבשר הקשאר טהור ואף ע' פי שכתבנו בשעת חיתוך לפי שאינו מקבל טומאה מחיים ומה שכתבנו אפילו מה העובר וכו' איפשר שיבא לו ממה שאמרו שם על המשנה במחלוקת רבי מאיר וחכמים שמתלוקתן שוק בעובר מת או חו' ואף ע' פי שאין זה הכרח פשוט הוא: ומה

כתב היו דירין בין העור לעצם יש אומרים שהוא מניל אף ע' פי שאין שם בשר ע' ואין מקום לכל זה לדעת רבנו וכתב ר' בגמרא שני דין ק' אין מנילין כיון שחופן להקשות ולזה לא הזכיר רבנו: נשבר העצם והיה הבשר וכו' שם בעי' דלא איפשיטו. חוץ ממה שכתב רבנו או שנקדד כמין טבעית שאמרו' ש' נקדד בגמרא ורשי' זל פירש הא דרב פפא שאינו רואים שהעצם מחזיק בשלו סביבות השבר שכל שהעצם מחזיק לבשר סימן התחלת עליית ארוכה היא ע' לשוננו וכן פסק הרשב"א זל ואולי היה לרבנו גרסא אחרת או פירוש אחר בזה ואין מכל זה בהלכות כלום לפי שהם דברים שאינן מביינין: ידו למעי בהמה וכו' שם משנה חתך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה זה הכלל דבר שגופה אסור שאינו גופה מותר ופי' רבינו דבר שגופה אסור משום אבר מן החי ופשוט הוא שכיון שחתך מחיים ואין שחיתה מטהרתו הרי הוא אבר מן החי: עובר שהוציא ידו או רגלו וכו' תחלת הפרק למחיצתו נאסר ורבי יוחנן פליג עליה ואתתב נק' כרב ומה שכתב רבינו שאפילו כולד הולד אחר שחיה אמו שהאבר אסור לעולם מבואר: מקבת האבר וכו' שם מחלוקת רב ורבי יוחנן נק' כרבי יוחנן כדאית' בהלכות ואין לידה לאיברים ואף ע' שיבא הרוב מה ששאר מבפנים מותר ובגמרא אמרו לרב רבי האומר אין לידה לאיברים הוציא את ידו והחזירה חזר והוציא רגלו והחזיר' עד שהשלימה לרוב' ומהו פי' לאסור' המעט הקשאר אם תימצא לומר כיון דהדר הדר הוציא העובר את ידו וחתכה וחזר והוציא רגלו והחזיר' עד שהשלימה לרוב' ומהו פירוש לאסור' הקשאר מי אמרי' ה' כפי' ליה רובו או דילמא רובא בבת אחת בעינין ולא איפשיטא ופסק הרשב"א זל כראשונה להק' כאתל' ובשניה להחמיר ולא כזכר זה בהלכות ולא ידעתי רבינו למה לא הזכירו ואולי שהוא היה גורם למ' יש לידה לאיברים ואתי' דלא בהלכות דאי למ' אין לידה פשיטא דכשם שאין רוב אבר אסור מיעוט הקשאר בפנים כך אין רוב איברים אסורין מה ששאר בפנים אלא אם כן יבא הרוב בבת אחת שהוא כילוד אבל בכל הספרים יש לדברי האומר אין לידה לאיברים וכו' ומה שכתב שאם החזירה האבר לפנים שאינו אסור אלא מה שיבא וחס לא החזירו שאסור אפילו מקום חתך מבואר שם בגמרא ובהלכות: אבר עובר וכו' זה ברור שכיון שחתכו והוציאו מן הגוף הרי הוא אבר מן החי וכן מתבאר שם שמה שאמרו חתך מן העובר שבמעיה מותר דוקא כשהניחו שם עד אחר שחיתה וזהו ששכחו שם הוציא העובר את ידו וחתכה ואחר כך שחט את אמו הבשר עוקר לומר שאף ע' פי שהאבר מטמא משום אבר מן החי הבשר הקשאר טהור ואף ע' פי שכתבנו בשעת חיתוך לפי שאינו מקבל טומאה מחיים ומה שכתבנו אפילו מה העובר וכו' איפשר שיבא לו ממה שאמרו שם על המשנה במחלוקת רבי מאיר וחכמים שמתלוקתן שוק בעובר מת או חו' ואף ע' פי שאין זה הכרח פשוט הוא: ומה

מגיד משנה הלכות מאכלות אסורות מגדל עין קדושה שם

163

ואם כחתך אחר שחיטה וכו' רבינו השוה אבר זה שיצא מן המחיצתו לאבר ובשר המדולדלין בבהמה שנתבאר למעלה שאלו כחתכו אחר שחיטה אינו לוקה עליהן ואם מיתה הבהמה שלוקה עליהן משום אבר מן החי דמיתה עושה כפול למעלה והדין עמו חלל דמדיבוייה דקרא

עובר שהוציא אבר עד טהורה פרק בהמה המקשה: השוחט בהמה מעוברת דף טו ומכאן בה שליל בין חי בין מת הרי זה מותר באכילה כו' עד כולה אסורה פרק בהמה המקשה: כתב הר' אבד' ז"ל מכדי ק"ל דשליא אינו אוכל דפרשא בעלמא היא כי יצא עמה ולד קשור דליכא בה חשש ולד כימוח אחי אסורה לא כולה ולא מקנתה עכ"ל

ואם נחתך אחר שחיטה האוכלו אינו לוקה ואפי' מית ואם מתה הבהמה ואח"כ חתכו האוכלו לוקה משום אב' מן החי: עובר שהוציא אבר ונאסר האבר ואחר כך נולד והרי היא נקבה החלב שלה אסור לשותותו מספק הואיל והו' בא מכלל האיברין ויש בה אבר אח' אסור והרי זה כחלב טרפה שנתערב בחלב טהורה השוחט בהמה מעוברת ומצא בה שליל בין חי בין מת הרי זה מותר באכילה ואפילו שליח מותרת באכילה ושליח שיצאת מקצתה ושחט את הבהמה אם היתה שליח זו קשורה בולד מה שיצא ממנה אסור והשאר מותר ואם לא היתה קשורה בו כולה אסורה שמה שליח זו שיצאה מקצתה הלך לו ולד שהיה בה לולד זה שנמצא בבטן הלכה שליח שלו ואינו צריך לומר שאם לא נמצא בבטן ולד כלל שהשליח כולה אסורה מצא בה עובר חי אע"פ שהוא בן תשעה חרשים נמורין ואפשר שיחיה אינו צריך שחיטה אלא שחיטת אמו בטורתו ואם הפריש על גבי קרקע צריך שחיטה

ק"ע אר"ת הבהמה או שחט בהמה טרפה ומצא בה בן תשעה חי צריך שחיט לחתירו ואי שחיט אמו מועלת לו ואם לא נמרו לו חרשיו אף על פי שהוא חי במעי הטרפה הריגה אסור מפני שהוא כאבר מאמו: כל עובר שהוציא ראשו והחזירו ואח"כ שחט את אמו אין שחיטת אמו מועלת לו והרי הוא כילוד וצריך שחיטה: פרק ששי

כדאורי רב אשי לאדא בר חנו דלית הילכתא כרבי שמעון בן שזורי לא במסוכן ובתרמי מעשר של דמאי ע"ש עכ"ל

כשנמצא האם טריפה טוב ללאסור כל הילדות שנמצאו בתוכ' מספק שמה אינן בן ט' ס"ה:

באכילה כסמיון ולד באשה כן סמיון ולד בבהמה ע"כ למדנו כי אפילו כשיש שם ולד כאסורה ביביאתה כמו הולד עצמו כמו ששנינו היינו אסור ומה שנפסדים מותר וזה ממש כלשון ר"מ ז"ל לא פחות ולא יתר וממילא כשתלקח קושי' הראובד ז"ל מה שכתב הוא מדאמרינן ע"ה בגמרא אמר ר' אלעזר לא שנו כו' וסקלינן וטרינן ע"ה עד דאסיקא דרבי אלעזר לחומרא אמרה והכי אתמר אמר רבי אלעזר לא שנו אלא שאינה קשורה בולד אבל קשורה בולד אין חוששין לולד אחר כו' ותיבא כותיה דרבי אלעזר המפלת כמין בהמה וחיה ועוף ושלי עימהן בזמן שקשורה בהן אין חוששין לולד אחר אינה קשור' בהן הרינו מטיל עליהן חומר שכי' ונולדות שאינן אומר שמה כימוח שפיר של שליחא וכימוחה שליח של שפיר ע"כ וק"ל כרבי אלעזר דתביא כותיה ומעתה לטעמיה ממי הכי איתיה כטעמיה דבריתא ועיניך רואות כי דברי ר"מ ז"ל נלשין הגמרא אחר הוא: מנא בה עובר חי עד סוף הפרק פרק בהמה המקשה: פרק ששי

הפריש על גבי קרקע צריך שחיטה ק"ע אר"ת הבהמה או שחט בהמה טרפה ומצא בה בן תשעה חי צריך שחיט לחתירו ואי שחיט אמו מועלת לו ואם לא נמרו לו חרשיו אף על פי שהוא חי במעי הטרפה הריגה אסור מפני שהוא כאבר מאמו: כל עובר שהוציא ראשו והחזירו ואח"כ שחט את אמו אין שחיטת אמו מועלת לו והרי הוא כילוד וצריך שחיטה: פרק ששי

מדבריהם בלבד אלא הרי הן כחיי שיעור דאיתו מריבוי נאין לוקין עליו ומה שכתבת למעלה דאמר רבי יוחנן אין בהן אלא ממת פרישה פירושו שהן אסורין התורה ואין בהן מלקות אבל הוא מנה לפי מצינו וכבר פסק רבינו למעלה בדיון האבר המדולדל באותן בעיות שלא כפשוטו בגמרא לחומרא כדיון תיקו דאסורין דאורייתא וכן היא כוונתו וכדאית לי עיקר שם אמרו בגמרא גבי האבר המדולדל שחתך אחר שחיטה אכלו לזה אינו לוקה ואין לשון זה כאמר באסורין של דבריהם ועוק' כתבאר יותר בגמ' בדיון אבר העובר שחתך אחר שחיטה שהוא אסור מן התור' אבל יש מן המפרשים שפירשו אין בהן אלא ממת פרישה מדרכין וקרא אכמתא בעלמא וחלקו בין אבר המדולדל לאבר העובר שהוא אסור מן התורה: ובהשגות כתוב כאן בדיון אבר העובר שחתך אחר שחיטה שכתב רבינו אינו לוקה: א"א זה שנוש שהרי אמר למעלה אפי' החזירה וחתכו אחר שחיטה לוק' משנבשר בשדה טריפה ובמטען שחט את אמו ונאסר כך חתכו חכמי אומרי מנע עדי' שחטה אלא אית ביה איסור טריפה והיה לו לומר אינו לוקה משום אבר מן החי דאין שחיטה עושה כפול ועם כל זה מה צורך הוהיל ויש בו לאו טריפה ע"כ: ומה שכתב שרבינו אמר למעלה אפילו החזירה וחתכו אחר שחיטה לוקה לא עיין בדבריו שלא כתב רבי' למעלה לוקה אלא כאסור וכבר בארתי כוונתו שהוא אסור שאסור מן התורה ואין בו מלקות והבאתי ראיה לדעתו ז"ל: עובר שהוציא אבר ונאסר האבר ואחר כך נולד והרי היא נקבה החלב שלה אסור לשותותו מספק הואיל והו' בא מכלל האיברין ויש בה אבר אח' אסור והרי זה כחלב טרפה שנתערב בחלב טהורה השוחט בהמה מעוברת ומצא בה שליל בין חי בין מת הרי זה מותר באכילה ואפילו שליח מותרת באכילה ושליח שיצאת מקצתה ושחט את הבהמה אם היתה שליח זו קשורה בולד מה שיצא ממנה אסור והשאר מותר ואם לא היתה קשורה בו כולה אסורה שמה שליח זו שיצאה מקצתה הלך לו ולד שהיה בה לולד זה שנמצא בבטן הלכה שליח שלו ואינו צריך לומר שאם לא נמצא בבטן ולד כלל שהשליח כולה אסורה מצא בה עובר חי אע"פ שהוא בן תשעה חרשים נמורין ואפשר שיחיה אינו צריך שחיטה אלא שחיטת אמו בטורתו ואם הפריש על גבי קרקע צריך שחיטה

באכילה כסמיון ולד באשה כן סמיון ולד בבהמה ע"כ למדנו כי אפילו כשיש שם ולד כאסורה ביביאתה כמו הולד עצמו כמו ששנינו היינו אסור ומה שנפסדים מותר וזה ממש כלשון ר"מ ז"ל לא פחות ולא יתר וממילא כשתלקח קושי' הראובד ז"ל מה שכתב הוא מדאמרינן ע"ה בגמרא אמר ר' אלעזר לא שנו כו' וסקלינן וטרינן ע"ה עד דאסיקא דרבי אלעזר לחומרא אמרה והכי אתמר אמר רבי אלעזר לא שנו אלא שאינה קשורה בולד אבל קשורה בולד אין חוששין לולד אחר כו' ותיבא כותיה דרבי אלעזר המפלת כמין בהמה וחיה ועוף ושלי עימהן בזמן שקשורה בהן אין חוששין לולד אחר אינה קשור' בהן הרינו מטיל עליהן חומר שכי' ונולדות שאינן אומר שמה כימוח שפיר של שליחא וכימוחה שליח של שפיר ע"כ וק"ל כרבי אלעזר דתביא כותיה ומעתה לטעמיה ממי הכי איתיה כטעמיה דבריתא ועיניך רואות כי דברי ר"מ ז"ל נלשין הגמרא אחר הוא: מנא בה עובר חי עד סוף הפרק פרק בהמה המקשה: פרק ששי

הפריש על גבי קרקע צריך שחיטה ק"ע אר"ת הבהמה או שחט בהמה טרפה ומצא בה בן תשעה חי צריך שחיט לחתירו ואי שחיט אמו מועלת לו ואם לא נמרו לו חרשיו אף על פי שהוא חי במעי הטרפה הריגה אסור מפני שהוא כאבר מאמו: כל עובר שהוציא ראשו והחזירו ואח"כ שחט את אמו אין שחיטת אמו מועלת לו והרי הוא כילוד וצריך שחיטה: פרק ששי

מנא בה עובר חי עד סוף הפרק פרק בהמה המקשה: פרק ששי

בבית המדרש... אבר העצם... מושפך את... אר ומה... שבי ורוב... ש"ל רוב... והיא ה... רבנו אס... מלא אמר... הדין הוא... ממשור... שר קתני... אכן או... אמרי אמ... דף לבשר... מר עור... הדיקא... ז"ל אלא... לא דהנה... זכרין... דיה אל... גוולא... כלש"כ... רי הוא... ראייה... וכבשר... חה זה... וכרב... דקא... בעוף... מחנה... ז"ל... אינו... מקום... מקו'... ברת... ז"ל... עוד... כיון... דד... ע"כ... סק... מה... פה... דק... וק'... רר... ז"ל... כו... ס... ב... ז'... ז'

מגדל עז

פרק ששי האוכל

כזית מן הדם כו' עד כזי ויחמוד במסכת כריתות פרק דם שחיטה

ק' אלא שחטתו פרק דם שחיטה ק' אלא שחטתו פרק דם שחיטה

פרק ששי

האוכל

הלכות מאכלות אסורות

פרק ששי האוכל

מגדל משנה

כזית מן הדם וכו' זה מנא' בהקדמה מקומות שיש על הדם חייב כרת

במזיד וחטאת קבועה כשונג ומהם פק' דכריתות במשנה: אבל דם דניס וכו' מפי' כפי' פרא' ובכריתות פר' דם שחיטה כריתות אוביא דם מהלכי שתי' וכו' אוביא

ד' שרטים וכו' אוביא דם ביצים ש' אובין מין' כשר אוביא דם דגים

וחגבים שכלו היתר עור' דם וכו' בהלכות פ' כל' ק' ש' אומר רב' דם דגים

שכנס אסור מיתבי' דם דגים וחגבים מותר באכילה ותרמ' הקיא

שלא כנסו כי קאמר רב' בשכנסו והקשו דכונתה נבי' מהלכי שמים

בשלא כנסו מ' אסור והתני' דם שעל נבי' הכהר גורדו' ואוכלו' וכו'

בין השמים מונגו' וכולגו' ואין' חושש פי' וכו' דלי' כריתות מאי' דאק'

במהלכי שמים קא' שרי' בדגים וכו' לא הוה ליה למכלל' מהלכי שמים

עמקו' וכן כמי' משמע בכריתות ד' דקתני' דם דגים וחגבים שכלו'

היתר אלקא' משמע דליכא' באיני' חר' דדמי' ליה ותרמ' אלא כי תבא'

מתבי' דאית' ביה קשקשין וכו' קאמר' רב' אסור דלית' ביה קשקשין וכו'

פירוש' לרעת' רבנן' הקיא מתנתו' בדגים ע' הוי' דאית' בהו' קשקשין

ודרכ' בדגים טמאים דלית' בהו' קשקשין ואלע' שאין' בו חייב' כרת

אסור הוא וקרי' הוא כחלב' בהקדמה טמאה ואין' לוקין' עליו' כבאר' פר'

בבבא' ש' אין' הלשון' כאות' ליה דה' למי' מתבית' בט' הוי' וכו'

בטמאים ושאר' המפרשים פירשו' בתרמייהו' בט' הוי' ומתבית' בש' קשקשין

בכלי' המוכיחין' שהוא' דם דגים הא' לאו' הכי' אסור' משום' מראית' העין' והוא'

דרכ' היא' בש' אין' קשקשים' בכלי' ואסורין' משום' מראית' העין' וזה' דעת' הרא' א'

שכתב' בש' א' אלא' שאסורין' במכונס' מפני' מראית' העין' לא' אלא'

יש' בו' קשקשים' עכ' וכן' פסק' הגאון' אל' בספרו' וכתב' יראה' לי'

שמכאן' אנו' למדין' שאין' דמים' אל' אסורין' תעברותן' שהכי' הן' ענין' מותרין'

כשיש' בהן' הכח' כש' תעברותן' ופשוט' הוא: ודם' שקני' וכו' ככתב' בתבאר'

זה' פרק' שני: דם' האדם' אסור' וכו' ככתב' בתבאר' זה' במה' שהזכרתי' בסמוך'

וידוע' מכת' מדרות' בכל' אסור' של' דבריהם: אין' חייבין' כרת' פ' ש' משנה'

ד' שחיטה' בבמה' ומה' ובענינות' בין' טמאים' בין' טהורין' דם' הנחיר' ודם'

העקור' דם' הקזה' שהנשמה' מצאה' בו' חייבין' עליו' ובעמרא' אמר' ר' יוחנן' איהו'

ד' הקזה' שהנשמה' יונאה' בו' כל' זמן' שמקלח' לאפוקי' דם' ראשון' ואחרון' שהא'

שותת' וד' הלב' אמר' רב' בממרא' שחייבין' עליו' כרת' והקשו' מדתני' דם' הטחול'

ד' הלב' דם' הכבד' דם' הכליות' דם' האצבעים' הרי' אל' בלא' תעשה' ואין' חייבין'

עליו' ותרמו' התם' בדם' דאתי' מעלמא' כי' קאמר' רב' בדם' דליה' וק' אתי' מעלמ'

בשעה' שהנשמה' יונאה' בו' וכך' היא' הנשמה' בהלכות' בפרק' כל' הכשר' ומנא' אתי'

בכתב' ספרים' בגמרא' כוסחא' מנהלפת' לחייב' בדם' הבא' מעלמא' כרת' ובל' דם' שנו'

לאו' וכן' דעת' קצת' המפרשים' זל': דם' התמימת' וד' האצבעים' וכו' דם'

ביצים' שהזכיר' כאן' רבינו' הוא' דם' ביצי' זכר' שהרי' כתב' דם' האצבעים' כגון' דם'

הטחול' וד' הכליות' וד' הביצים' וד' שמתכנס' ללב' וכו' ואילו' היתה' כוונתו'

בביני' נקבה' של' עוף' טהור' אין' זה' דם' האצבעים' ופשוט' הוא' והדין' מובאר' שם'

בגמרא' דכל' דם' האצבעים' הוא' בלא' תעשה: השליל' הנשמה' במעו'

בהמה' וכו' במשנה' פרק' בהמה' המקשה' קורעו' ומוביא' את' דמו' ובעמרא' אמר' ר'

יוחנן' שאף' לדברי' המתיר' בחלבו' אסור' בדמו' וכל' את' המתיר' בחלבו' מתני' בדמ'

ופירש'

מגדל עז
פרק ששי
האוכל
כזית מן הדם
כו' עד כזי ויחמוד
במסכת כריתות
פרק דם שחיטה
ק' אלא שחטתו
פרק דם שחיטה
ק' אלא שחטתו
פרק דם שחיטה

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

דף כ

מגיד משנה

הלכות מאכלות אסורות

קדושה שם

ופירשו שם מאי מתיר לומר שאין עליו עונש כרת אלמלא לרבי יוחנן דפליג עליה הוא עונש כרת ופירש רבינו דדוקא כדום הלכ הוא שעונש כרת אבל שאר דימו
 הרי הוא כדום האברים שהרי אינו טעו שחיטה ומשמע שהוא כאחד מאברי אמו
 מבית שחיטתו שהוא מן הריאה ומן הכבד עכל ודבריו סתומים ואיפשר שהוא
 על פי שהוא מן הריאה ומן הכבד ויהיה כדון דם שחיטה של בהמה אחרת או איפשר שבא לבאר שאפילו דם שחיטתו הוא כדום האברים שהרי בא מן הריאה ומן
 הכבד וכל איברי הקשוחטין ו

מגיד עזו
 הלכ בין לבלי בין לקדרה וכו' עד
 ומותר: כתב הרמב"ם
 אל לא כאמר אלא בגלי דבולעו
 כך פולטו עכל:
 ואני אומר זו מחלוקת ישנה
 פרק כל הבשר גמרא דף קט
 מתביתין דכחל ולישאל דבריתא
 הכ הלכ קורעו ומוביא את דמו לא
 קרעו קורעו לאחר ביטולו ומותר
 ורש"י ז"ל ומקצת רבותינו בעלי ה
 התוספות ז"ל שירשו המשנה והסוגיא
 לבלי וכדכתיב וישל את הבשר
 והוא בלי וטעמא משום דשיעא כ
 בשמיניא דתלמוד פרק כיצד בולין
 ומשום כבולעו כך פולטו דמניין
 דהתם וגם הרמב"ם ז"ל כן הסכים
 אמנם רבי'אכמים כבוכים וגאונים
 קדמונים פירשו כר"ם ז"ל וכשיטת
 רבותינו שכתבו בסת' וכלשון הברייתא
 דקדמי שכלו ולא אשכחן סתם
 בשולי בגמרא ורישא דקדמי
 הכחל קורעו לאו לבלי אוקמיה לא
 לקדירה ומילא שמעיין דשיעא
 כמי לקדירה ובהיא סוגיא דפרק
 כיצד בולין דק"ל כרשא דאמר האי
 מוליתא שריא דהיא כמבוסל ו
 וככ' כתבתי כי רמ' ז"ל לעולם סומך
 על לשון הגמרא וכן כהן: ואם
 לא קרעו כו' נר' שחיטין עליו כרת
 בכריתו פרק דם שחיטה ובפסחים דף כב
 פרק כיצד בולין: הכבד אם חתכה דף עד
 כו' עד ולא יבא מהן דם שהם מ
 מותרין פרק כל הבשר ותנומת דף קיא
 פרק בגלי: אין

הלב בין לצלי בין לקדרה קורעו ומוציא ארת דמו ואחר כך מולחו ואם
 בשל הלב ולי קרעו קורעו
 אחר ששלו ומותר ואם ל
 קרעו ואכלו אינו חייב עליו כרת
 במה דברים אמורים בלב העוף
 שאין בו כדת דם אבל אם היה
 לב בהמה חייב כרת שהרי יש
 בו כזית מדם שבתוך הלב ש
 שחיטין עליו כרת: הכבד אם
 חתכה והשליכה לתוך החומץ
 או לתוך מים רותחין עד ש
 שתתלבן הרי זו מותרת לבשל
 אותה אחר כן וכבר נהגו כל
 ישראל להבהבה על האור ו
 ואחר כך מבשלין אותה בין
 שבשלה לברכה בין שבשלה
 עם בשר אחר: וכן מנהג
 פשוט שאין מבשלין המוח של
 ראש ולי קולין אותו עד ש
 שבהבהבין אותו באור: הכבד
 שבשלה ולא הבהבה על האור
 ולי חלטה
 שדרו ממתיבת' בחומץ או ב
 דאין לא בקיחין ברותחים הרי
 בחליטה ואין ל הקדרה בולה
 לבשלה לא אחר אסוריה הכבד
 בלייה כש'כתב וכל שנתבשל
 בהג' ובאפס עכ' עמה: ומותר
 לצלות כבד
 עם הבשר בשפוד אחר והוא
 שתהיה הכבד למטה ואם עבר
 וצלאה למעלה מהבשר הרי זה
 אסור: הטחול
 לדירה שהיו בולין בתנוריהם שפיה למעלה וידוע איה
 נד מן השפוד למעלה או למטה אבל לדירין שפעמי' נד
 זה מן השפוד למטה ופעמים נד האחר למטה לעולם
 לכתחילה אסור לבלותן בשפוד אחד וכדיעבד שרי וכת'
 בכה ויה' במליחה עכ':

ובהשגות א"א
 ז"ל לא כאמר אלא בגלי דבולעו
 כך פולטו עכל:
 ואני אומר זו מחלוקת ישנה
 פרק כל הבשר גמרא דף קט
 מתביתין דכחל ולישאל דבריתא
 הכ הלכ קורעו ומוביא את דמו לא
 קרעו קורעו לאחר ביטולו ומותר
 ורש"י ז"ל ומקצת רבותינו בעלי ה
 התוספות ז"ל שירשו המשנה והסוגיא
 לבלי וכדכתיב וישל את הבשר
 והוא בלי וטעמא משום דשיעא כ
 בשמיניא דתלמוד פרק כיצד בולין
 ומשום כבולעו כך פולטו דמניין
 דהתם וגם הרמב"ם ז"ל כן הסכים
 אמנם רבי'אכמים כבוכים וגאונים
 קדמונים פירשו כר"ם ז"ל וכשיטת
 רבותינו שכתבו בסת' וכלשון הברייתא
 דקדמי שכלו ולא אשכחן סתם
 בשולי בגמרא ורישא דקדמי
 הכחל קורעו לאו לבלי אוקמיה לא
 לקדירה ומילא שמעיין דשיעא
 כמי לקדירה ובהיא סוגיא דפרק
 כיצד בולין דק"ל כרשא דאמר האי
 מוליתא שריא דהיא כמבוסל ו
 וככ' כתבתי כי רמ' ז"ל לעולם סומך
 על לשון הגמרא וכן כהן: ואם
 לא קרעו כו' נר' שחיטין עליו כרת
 בכריתו פרק דם שחיטה ובפסחים דף כב
 פרק כיצד בולין: הכבד אם חתכה דף עד
 כו' עד ולא יבא מהן דם שהם מ
 מותרין פרק כל הבשר ותנומת דף קיא
 פרק בגלי: אין

ובהשגות א"א
 ז"ל לא כאמר אלא בגלי דבולעו
 כך פולטו עכל:
 ואני אומר זו מחלוקת ישנה
 פרק כל הבשר גמרא דף קט
 מתביתין דכחל ולישאל דבריתא
 הכ הלכ קורעו ומוביא את דמו לא
 קרעו קורעו לאחר ביטולו ומותר
 ורש"י ז"ל ומקצת רבותינו בעלי ה
 התוספות ז"ל שירשו המשנה והסוגיא
 לבלי וכדכתיב וישל את הבשר
 והוא בלי וטעמא משום דשיעא כ
 בשמיניא דתלמוד פרק כיצד בולין
 ומשום כבולעו כך פולטו דמניין
 דהתם וגם הרמב"ם ז"ל כן הסכים
 אמנם רבי'אכמים כבוכים וגאונים
 קדמונים פירשו כר"ם ז"ל וכשיטת
 רבותינו שכתבו בסת' וכלשון הברייתא
 דקדמי שכלו ולא אשכחן סתם
 בשולי בגמרא ורישא דקדמי
 הכחל קורעו לאו לבלי אוקמיה לא
 לקדירה ומילא שמעיין דשיעא
 כמי לקדירה ובהיא סוגיא דפרק
 כיצד בולין דק"ל כרשא דאמר האי
 מוליתא שריא דהיא כמבוסל ו
 וככ' כתבתי כי רמ' ז"ל לעולם סומך
 על לשון הגמרא וכן כהן: ואם
 לא קרעו כו' נר' שחיטין עליו כרת
 בכריתו פרק דם שחיטה ובפסחים דף כב
 פרק כיצד בולין: הכבד אם חתכה דף עד
 כו' עד ולא יבא מהן דם שהם מ
 מותרין פרק כל הבשר ותנומת דף קיא
 פרק בגלי: אין

והנה רבינו המחבר כפרש אך שמחמיר יותר כדמוכ' בעמוד
 וכתב בכה בשם רבי יהודה דאי אשתלתי ועבד כרת עבד עכ'
 ואם רובה לבלות כבד נגד נחלים כריך לקורעו שתי וערב או
 לקבני הנה והנה וכן איתא בהג' האי מאן דמוטו כבדא כריך למיקרעיה כו' עד והיבא דלא חתכו לקרעיה לאחר ביטולו
 יבא הדם הכנסו בסמפונות ואין לחוש שמא כבלע הדם מן הסמפונות כבשר הכבד דאגב דעריד למפלט לא בלע ועוד
 כבולעו כך פולטו עכל עכ':

והנה רבינו המחבר כפרש אך שמחמיר יותר כדמוכ' בעמוד
 וכתב בכה בשם רבי יהודה דאי אשתלתי ועבד כרת עבד עכ'
 ואם רובה לבלות כבד נגד נחלים כריך לקורעו שתי וערב או
 לקבני הנה והנה וכן איתא בהג' האי מאן דמוטו כבדא כריך למיקרעיה כו' עד והיבא דלא חתכו לקרעיה לאחר ביטולו
 יבא הדם הכנסו בסמפונות ואין לחוש שמא כבלע הדם מן הסמפונות כבשר הכבד דאגב דעריד למפלט לא בלע ועוד
 כבולעו כך פולטו עכל עכ':

והנה רבינו המחבר כפרש אך שמחמיר יותר כדמוכ' בעמוד
 וכתב בכה בשם רבי יהודה דאי אשתלתי ועבד כרת עבד עכ'
 ואם רובה לבלות כבד נגד נחלים כריך לקורעו שתי וערב או
 לקבני הנה והנה וכן איתא בהג' האי מאן דמוטו כבדא כריך למיקרעיה כו' עד והיבא דלא חתכו לקרעיה לאחר ביטולו
 יבא הדם הכנסו בסמפונות ואין לחוש שמא כבלע הדם מן הסמפונות כבשר הכבד דאגב דעריד למפלט לא בלע ועוד
 כבולעו כך פולטו עכל עכ':

אל בהרבה
 זיוב כרת
 דגוס וכו' ק
 וכו' אופיא ק
 ביטוס
 דם דגוס
 שם וכו'
 דרב דם
 דם דגוס
 דגוס הקיא
 בשכנסו
 כי שתיים
 זביא דם
 וכלו דם
 ואין ח
 אי דאס'
 זביא דאי
 כי שתיים
 רייתין ד
 כולו ה
 כהן
 א באיין
 כי תביא
 כי קאמ'
 י' ובראה
 מתכתי'
 דשקשים
 דק
 יזוב דם
 דקמה
 ובר פ'
 ות ליה
 י' ובר
 דשקשין
 והקיא
 ור' ז"ל
 אה לי
 ותרין
 יתבאר
 סמוך
 משנה
 ז ודס
 אי זיה
 שחא
 שחול
 וייבין
 עלמ
 באתי
 ז שגו
 ז דם
 ז דם
 ז וכתו
 ז שם
 ז מעי
 ז ומ' ק
 ז דמו
 ז למא
 ז ודיין
 ז לב

מגדל עון

הלכות מאכלות אסורות

מגדל משנה

אין הקשר יונא מירי דמו וכו' עד שיתלבן ולא יבא דם : כתב הרשב"ד ז"ל לא שמענו ולא ראינו מימינו וכל האדמיות שיבא אחר מליחה מומנו אינו אלא חמר בשר והמחמיר יותר מכן עליו להביא ראיה עכ"ל : ואנו אומר זו מחלוקת יאכה היא גבי מימרא דשמואל פרק כל הקשר בין

הראשונים וראשי הישיבו הקדמונים וראיות המקילין שלא המוכרה חליטה ברותחין לא לגבי כבדא וכו' הספרים והסופרים מודים בזה וכלשון הראב"ד ז"ל מיהו בעל הלכות גדולות ול"מ ז"ל ורבים וגדולים מחמירים ויש לי להורות כן מפני שלא הוזכר חמר בשאר אלא בכלי וכדמשמע פ' בולין ומשום דגומרי מיטבא שאיבי ועוד דהא דייקין לישכ"ד דם האיברים שלא פירש מותר דמשמע הא פירש אסור וכן כתבו רבו בעלי התוספות ז"ל ואם יטיל הקשר לתוך הקדרה עד שלא תרתח אפשר שיפירש וכן משמע פרק כיצד בולין דגרסינן אומצא דאסמיק הוא וחלייה אסור כו' עד אל' מר בר ר' אמימר לרב אשי אבא האי חלא דחליט ביה חלא ז' זימלא חליט ביה זימלא אחריתי אלמא אורחא למיחלט כמי בישראל ואם יש טעמים אחרים ל"מ ז' ונס לראשונים ונס לאחרונים

תהיה כתב העו' ס' ואם מלח ולא הדימו תהיה ז' א"ל תקי' ע"ד א"ל א"ל ידיו וימליחו פ"ט אחרת ויש מתירין ול"מ הסכים א"ל הראש ז"ל :

הנה ל"מ הטור ומלח בין בתלם דק בין במלח נס והר"ם כתב שאין מולחין לא בתלם נס שהתלם הקד הוא קמח וכלבב בשאר וכו' חפ"ט ואל' ז"ל כת' לא חסדבר דיונת שהוא המלח דק מחפור על הכשר ופועל להניח הדם כי הוא הכיבן ואל' הגם הוא כושר מן החתיכה כשהוספה ל' למומקת על גדה השני עכ"ל :

העומדים בשיטתו ז"ל ונס גירסת מקב' הספרים אין לי צורך להאריך בכאן והמחמיר תבא עליו ברכה : כשמומחין הקשר אין מולחין כו' עד ואחר כך ידיומו פרק כל הקשר דף ק"ג : ובה"ב : כל

ואם אין יודע מנהגי ישראל אז הכל אסור אפילו יש שם יונא וככנס דשמא להקל טרחו עשה באיסור וכן הדין בהדח כלים של בשר ושל חלב או אם מלג' תרנגולת ולא ראה ישראל אס' בכלי ראשון או בכלי שני וככה כתב שריב"א היה מחמיר שלא להתיר בשר שהדיח גוי ואין ישראל רואהו אלא בטעמא קפ"ל גוי לידע אס' יש בקדירה' טעם מלח יותר מדאי וכן מצאתי בתשובת רבינו שמשון שצ"ח בקדירה ששים חמנם מורי רבינו שיח' מתיר בדעבד בשר שמלח ושהה כדי מליחה ולא הורח אחר כך וכתב של בקדירה כי בכל שעה יש בכל חתיכה לבעול דם שעליה וכן כתב בספר התרומה והמנות ועיין בתשובות בסימן ז' ורבינו שמשון מקו"ט מחמיר בדבר כדפירשית בתשובה עכ"ל :

ל"מ ראב"ה שמעתי מאבא מן שקיבל מן הראשונים שכל בשר ששהג' ימים מעת לעת שלא במלח שבו אינו פולט דמו שכתקפה הדם בתוכו עכ"ל והכה מהר"ם מתירו מכאן ואילך לאוכלו גלי מטעמא דלקמן בפרק זה עכ"ל :

ואם מלח בכלי שאינו מנוקב הכל אסור גם כלי גם בשר כדלקמן ועל הדף פשוט כתבם התרומה והמנות למומחין : הא דלא חלליה ביי טבחה עכ' ומה שכתב רבינו ומיחו במלחו כדי הילוך מיל ובהלכות גדולות כתבו ושיעור מליחה כשיעור כלי י"ה וכדא' שיש סמך לשיעורו של רבי' ממה שאמרנו גבי עיבור העגור וכמה כדי עגור כדי הילוך מיל ופרק כלל גדול יש מיי שסבור שהמולח את הבשר בשבת חייב משום מעבד ואע"ב דקי"מ לן דאין עיבוד באוכלין לחיוב שבת מכל מקום ילפינן מהתם דמליחה היינו עיבוד וכיון שלא פירשו לנו חכמים שיעורה כר' שהוא שיעור עיבוד אה"כ מצאתי לר"מ ז"ל שכתב ושיעור עליה פירשו הגאונים כדי הילוך מיל ומה שכתב רבנו ומשליכו מיד לתוך המים הרותחין כחלקו עליו ז"ל ואמרנו שאלה מליחה אין צריך דבר אחר וכן כתוב בהשגות : זה לא שמענו ולא ראינו מימינו וכל האדמיות שיבא ממנו אחר מליחה אינו אלא חמר בשר והמחמיר יותר מכן עליו להביא ראיה עכ"ל : וזה דעת כל האחרונים ז"ל ואינו מנוקב בזה סמך ברור לרברי רבנו :

הטחול מותר ל' לבשרו אפילו עם הבשר שאינו דם אלא בשר ה' הרומה לדם : השובר מפרקת בהמה קורם שתצא נפשוה' הרי הדם נבלע באיברי' ואסור לאכול ממנה בשר' ה' וואפילו חלמו א' אלא כיצד יעשה יחתך החתיכה וימלח יפירה ופירה ואחר כך יבשל או יצלה וכבר בארנו שהשוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם שהן מותרין : אין הבשר יוצא מידי ומדירו יפירה' יפירה' כיצד עושה מריח הבשר תהלה' ואחר כך מ' מולחו יפה' יפירה' ומניחו במלחו כ' הילוך מיל ואחר כך מדיחו י' יפה יפה עד שיצאו חמים וזכים ו' ומשליכו מיד לתוך מים רותחים אב"ל ל' לפשרין כדי שיתלבן מיד ולא יצא דם : בשמולחין הבשר אין מולחין אותו אלא בכלי מנוקב' ואין מולחין אלא במלח עבה

הטחול מותר לכשלו וכו' שם מפורש בגמרא והני מילי כבדא חבל טחלא שימחא בעלמא הוא ומהא"י טעמא צריך מליחה כשאר בשר וכן דעת המפרשים וכן מורה לשון רבנו ובפירוש אחר למעלה בדם האיברים כגון הטחול : השובר השובר מפרקתה של בהמה קודם שתבא כפסה הרי זה מכבד את הבשר וכו' את הכרינו ומבליעדס באיברי' ואיבעי' להו הנאיל ואלבע דם באיברים אי שרי למיכל מיניה באומצא או לא וסלקא להו בתיקו ובהלכו' וקיימא לן דתיקו דאיסור' לחומרא עד כאן ויש מן המפרשים ז"ל שדקדקו מכאן דדם האיברים שלא פירש מותר דהא הכא דוקא מפני שצ"ב מפרקתה קוד' יציאת כפס הא לאו הכי מותר לאכול מ' מומנו באומצא דהיינו בשר חי ו' והביאו ראיות לזה ועיקר ורבנו כתב ואפי' חלטו לפי שהוא אינו סבור כן אלא כל בשר חי אסור מדרבנא כלא חליטה או מליחה כמו שכתב למטה וזה שכתב מפרקתה קודם יציאת כפס אפילו במלטה אסור והרשב"א ז"ל כדעת הראשונים וכתב שאם היו חוטי דם בשר צריך ל' ליעלן שדם העומד בחוטין הרי הוא כפירש ועומד בכלי עד כאן :

ואם לא כיצד יעשה זה מוכרח לפי הגירסא שכתבתי למעלה שלא שאלו אלא לאכול ב' באומצא אבל במליחה אפי' לקדרי' מותר ויש גרסא אחרת וזו עיקר ומתבאר בכיובא בזה בספר השוחט גבי החותך בשר מן הבהמה קודם יציאת כפסה :

וכבר בארנו שהשוחט וכו' פ' רביעי כתבאר זה : אין הכש' יונא מירי דמו וכוש' אחר שמואל

אין הקשר יונא מירי דמו אלא אם כן מולחו יפה ומה שכתבנו שיהיה איתמו רב הונא אומר מולח ומדיח ובמתנית' תבא מדיח ומולח ומדיח ולא קשיא הא דחלליה ביי טבחה ומה שכתב רבינו ומיחו במלחו כדי הילוך מיל ובהלכות גדולות כתבו ושיעור מליחה כשיעור כלי י"ה וכדא' שיש סמך לשיעורו של רבי' ממה שאמרנו גבי עיבור העגור וכמה כדי עגור כדי הילוך מיל ופרק כלל גדול יש מיי שסבור שהמולח את הבשר בשבת חייב משום מעבד ואע"ב דקי"מ לן דאין עיבוד באוכלין לחיוב שבת מכל מקום ילפינן מהתם דמליחה היינו עיבוד וכיון שלא פירשו לנו חכמים שיעורה כר' שהוא שיעור עיבוד אה"כ מצאתי לר"מ ז"ל שכתב ושיעור עליה פירשו הגאונים כדי הילוך מיל ומה שכתב רבנו ומשליכו מיד לתוך המים הרותחין כחלקו עליו ז"ל ואמרנו שאלה מליחה אין צריך דבר אחר וכן כתוב בהשגות : זה לא שמענו ולא ראינו מימינו וכל האדמיות שיבא ממנו אחר מליחה אינו אלא חמר בשר והמחמיר יותר מכן עליו להביא ראיה עכ"ל : וזה דעת כל האחרונים ז"ל ואינו מנוקב בזה סמך ברור לרברי רבנו :

גבי כלי מנוקב ופירש בעוד שהוא מלוח אין מדיחין אותו בכלי שאינו מנוקב ופשוט הוא שאם העביר ממנו אחר שיעור מליחה המלח הראשון וחזר ומלחו שמיחו באי כלי שירצה וכי קאמר אין מדיחין בשר מליח בעגורו במלחו הראשון קאמר ול"מ כתב רבנו כשמומחין וכו' וכתבאר בגמרא שאם עבר ומלח הבשר בכלי שאינו מנוקב שהוא כאשר ע"ל ידיכ' גבי הדין דג' ועיפות שמלחן זה עם זה שאזכיר למטה והרשב"א ז"ל כתב מלח בכלי שאינו מנוקב אם במלח כל כך שפוג' את הבשר מלאכול עמו הרי זה כרותח והדם מתקבץ בכלי ויהבשר ככבש בתוכו והכבשו הוא כמבשול ואסור אפי' בכלי ודוקא כל מה שכבש בתוך הדם והניח אבל השאר שאינו עומד בתוך הדיח מותר בטעילת מקום ואפילו היה מה שבתוך הדיח שכן לפי שאינו מפעפע' ומה שכתבנו מולחין מולחין ויכול לילך מחמת עצמו עכ' דבריו ז"ל :

ואין צריכין לעשות כן ורב' דימי להורות וללמד בא' וזה דעת קצת מפרשים ז"ל ואפשר שהוא סבור שזן הדין הכל צריכין מלח גם כחול גם ויזן הטעם שכתב שהמלח הדקה כבלעה ואינה מוציאה דם ורב' דימי היה מולח ביהר' גסה ובערוך פירוש גלגליתא חוק כאכ' ומה שכתב רבינו וצריך לכפץ הבשר וכו' זה פשוט ממה שאמרנו מנפץ ליה וכן כתבו הרבה מפרשים ז"ל שה' דב' שמלחו בו כאשר לפי שהוא כבלע מהדס וכן עיקר וברין באי זה מלח מולחין יש מי שפירש שבכל מלח יכול למלח אלא

הטחול מותר לכשלו וכו' שם מפורש בגמרא והני מילי כבדא חבל טחלא שימחא בעלמא הוא ומהא"י טעמא צריך מליחה כשאר בשר וכן דעת המפרשים וכן מורה לשון רבנו ובפירוש אחר למעלה בדם האיברים כגון הטחול : השובר השובר מפרקתה של בהמה קודם שתבא כפסה הרי זה מכבד את הבשר וכו' את הכרינו ומבליעדס באיברי' ואיבעי' להו הנאיל ואלבע דם באיברים אי שרי למיכל מיניה באומצא או לא וסלקא להו בתיקו ובהלכו' וקיימא לן דתיקו דאיסור' לחומרא עד כאן ויש מן המפרשים ז"ל שדקדקו מכאן דדם האיברים שלא פירש מותר דהא הכא דוקא מפני שצ"ב מפרקתה קוד' יציאת כפס הא לאו הכי מותר לאכול מ' מומנו באומצא דהיינו בשר חי ו' והביאו ראיות לזה ועיקר ורבנו כתב ואפי' חלטו לפי שהוא אינו סבור כן אלא כל בשר חי אסור מדרבנא כלא חליטה או מליחה כמו שכתב למטה וזה שכתב מפרקתה קודם יציאת כפס אפילו במלטה אסור והרשב"א ז"ל כדעת הראשונים וכתב שאם היו חוטי דם בשר צריך ל' ליעלן שדם העומד בחוטין הרי הוא כפירש ועומד בכלי עד כאן :

ואם לא כיצד יעשה זה מוכרח לפי הגירסא שכתבתי למעלה שלא שאלו אלא לאכול ב' באומצא אבל במליחה אפי' לקדרי' מותר ויש גרסא אחרת וזו עיקר ומתבאר בכיובא בזה בספר השוחט גבי החותך בשר מן הבהמה קודם יציאת כפסה :

וכבר בארנו שהשוחט וכו' פ' רביעי כתבאר זה : אין הכש' יונא מירי דמו וכוש' אחר שמואל

אין הקשר יונא מירי דמו אלא אם כן מולחו יפה ומה שכתבנו שיהיה איתמו רב הונא אומר מולח ומדיח ובמתנית' תבא מדיח ומולח ומדיח ולא קשיא הא דחלליה ביי טבחה

הטחול מותר לכשלו וכו' שם מפורש בגמרא והני מילי כבדא חבל טחלא שימחא בעלמא הוא ומהא"י טעמא צריך מליחה כשאר בשר וכן דעת המפרשים וכן מורה לשון רבנו ובפירוש אחר למעלה בדם האיברים כגון הטחול : השובר השובר מפרקתה של בהמה קודם שתבא כפסה הרי זה מכבד את הבשר וכו' את הכרינו ומבליעדס באיברי' ואיבעי' להו הנאיל ואלבע דם באיברים אי שרי למיכל מיניה באומצא או לא וסלקא להו בתיקו ובהלכו' וקיימא לן דתיקו דאיסור' לחומרא עד כאן ויש מן המפרשים ז"ל שדקדקו מכאן דדם האיברים שלא פירש מותר דהא הכא דוקא מפני שצ"ב מפרקתה קוד' יציאת כפס הא לאו הכי מותר לאכול מ' מומנו באומצא דהיינו בשר חי ו' והביאו ראיות לזה ועיקר ורבנו כתב ואפי' חלטו לפי שהוא אינו סבור כן אלא כל בשר חי אסור מדרבנא כלא חליטה או מליחה כמו שכתב למטה וזה שכתב מפרקתה קודם יציאת כפס אפילו במלטה אסור והרשב"א ז"ל כדעת הראשונים וכתב שאם היו חוטי דם בשר צריך ל' ליעלן שדם העומד בחוטין הרי הוא כפירש ועומד בכלי עד כאן :

ואם לא כיצד יעשה זה מוכרח לפי הגירסא שכתבתי למעלה שלא שאלו אלא לאכול ב' באומצא אבל במליחה אפי' לקדרי' מותר ויש גרסא אחרת וזו עיקר ומתבאר בכיובא בזה בספר השוחט גבי החותך בשר מן הבהמה קודם יציאת כפסה :

וכבר בארנו שהשוחט וכו' פ' רביעי כתבאר זה : אין הכש' יונא מירי דמו וכוש' אחר שמואל

אין הקשר יונא מירי דמו אלא אם כן מולחו יפה ומה שכתבנו שיהיה איתמו רב הונא אומר מולח ומדיח ובמתנית' תבא מדיח ומולח ומדיח ולא קשיא הא דחלליה ביי טבחה

הלכות מאכלות אסורות

בגיד משנה

ראש

הבהמה וכו' שם בפרק גיד הכשה רישא כבשא אובתיה אבית השחיטה מידב דייב אבדרי מוקפא קמי דמא ואסיר אכחירה אי דין ביה מידי מידב דייב דין 11

מגדל עזו

ראש הבהמה שצלוהו בתנור או בכבשן אם תלרוהו ובירת שחיטתו למטה מותר שהדם יוצא ושותרת ואם היה בית השחיטה מן הצד מוחו אסור שהדם מתקבץ לתוכו ושאר הבשר שעל העצמו מבוחץ מותר: הניח חוטמו למטה אם הניח בו גמי או קנה כדו שישא פתחו ויצא דמו דרך חוטמו בותר ואם לאו בותר אסור: אין מניחין כלי תחת הצלי לקבל מימיו עד שתכלה כל בראה אדמומית שבו וכיצד עושים מ

כ' פי' בה' ודוקא בראש בהמה יש חילוק טיש בו עצמות ודברי המעבד את הדם מלגאת אבל תרנגול ורגל הבהמה מותר בכל ענין עכ"ל:

הניח חוטמו למטה אם הניח בו גמי או קנה כדו שישא פתחו ויצא דמו דרך חוטמו בותר ואם לאו בותר אסור: אין מניחין כלי תחת הצלי לקבל מימיו עד שתכלה כל בראה אדמומית שבו וכיצד עושים מ

כ' פי' ד' בה' מדקת תלמודא הא ליכתיב גללי דמילחא היינו מעט מלח אבל מלח הרבה פוסק בה הדם ועוסה אותו גלול כמים ומתערב עם השומן ל לפיכך אין כבול לעשו כן בזמן הזה שאין אנו בקיאים שלא להרבות ושלא למעט ואין לנו ליתן כלי לקבל שומן הצלי עד שישהא שיעור מליחה קודם שכתבוהו אבל האש מהשת והמנות עכ"ל:

התיב הרבה ביחד טשהתה הראשון שיעור מליחה קוד' מליחה האחרונה ואף מותרו דמא משרק שריק ואפי' יש גומות בחתיכות שאין יכול לשרוק הואיל ויש חתיכה שתייה על הראשונה עד שלא נגמר פליטה ראשונה וכן שלישיית על שנייה וכן כולם לעולם הן פתוחות ופולטות כל מה שנובעת כן היה אומר הר יוסף ב' יצחק ועוד אר' אפילו נסתמא חתיכה ראשונה מלפניו דם מן פתוחה היא לפלוט ביר יום או יומים בתוך כך כל דם שנובעה פולטת ולא כרת שהיה מותר אפילו כששהא בשר אחר מליחתו יותר משבעה שבת כסתמה מלפלוט כל דבר לתת עליו בשר שמלח עתה מטעם דדמה מ משרק שריק שהרי יש גומות בבשר שמעבכות מלשרוק ומתמלאות ביר אדום הילכך כיון שסתמא פליטותיה מכל דבר אסור אס בתן עליו בשר מליח חדש והשת לכל הפי' אס בשר שמלח עכשיו כתן על בשר שלא כמלח כלל ימלחו ומותר דכמו שפולט דם עצמה כך פולט דם

הנבלע ממקום אחר שאם לא תאמר כן לא היה מותר למלוח שתי חתיכות בשר באחד דמא האחת בולעת דם מהברתה ואיכה פולטת אלא דם עצמה עכ"ל מספר התרומה והמנות עכ"ל:

משליבין לרנוד הכלי בעט מלח ומניח הכלי עד שיצלה ולוקח שם עטור כלי שלא נמלח השבנונית של מעלה וחמים של מטה שתחת השבנונית אסורה: פת שחתך עליה בשר צלי מותר לאכלה שאינה אלא שבנונית אדומה: רגלים ועופות שבלהן זה עם זה אפילו בכלי מנוקב הרגים אסורין: שהדרגפה ובלוע דהיוצא מן העץ ואין צריך לומר אם בלח דג עם בשר בהמה או חיה: עופות

בלע ממקום אחר וכן מוכח בשבת בפרק מפתין והא דאמר' בבבא שזין שומלחין עליו בשר כללי לא שיהא כלי צריך מליחה לא שדרך העולם למלוחו כדי שיהא מוטעם וקטע והטעם שדם האברים שלא פי מותר ואותו שפירש בשעת גליה כופל לארץ וכתב בה' טעם זה אין שייך בעופות שנגלים שלמים שהם חלולים ופורה הדם מלמעלה למטה בתוך החלל והיו כאילו פירש מחתיכה לחתיכה ופעמים שאונו ומתכונות כגלים יפה מגד אחד ופלט כל דם אותו עד ואין נבלין יפה מגד אחר ולא פלט כל דם שלו וכמו כן לא פלט כל דם שא לא מלמעלה לכו זה ככונן שירצה לנלות עוף שלם שילח מבוחץ ומבפנים ושישהא כשיעור מליחה ואחר כך ידחכו ויעלה אותו עכ"ל:

הנבלע ממקום אחר שאם לא תאמר כן לא היה מותר למלוח שתי חתיכות בשר באחד דמא האחת בולעת דם מהברתה ואיכה פולטת אלא דם עצמה עכ"ל מספר התרומה והמנות עכ"ל:

חותר אותו לטכיס ומולח יפה יפה עור אדום ק"ל הראש מודב פני' והופכו ומולח על השער שאין השער מעבד על ידי המלח להפליט דם שבבשר הראש ענד כתב וכן הדין לטלפים מחתך אותן מעט ומלח והדס יוצא דרך חיתוך וכריך שיהא חיתוכן למטה עכ"ל וכבר כתבנו למעלה דין הכשר המוח לקדרה:

אין מניחין כלי תחת הצלי וכו' בפ' כל הנשר: דף ק"ב: אומר שמואל אין מניחין כלי תחת הבשר עד שיכלה כל מראה א' אדמומיות שלו מכא ידעי פי' אומר רב פפא משתעלה תמרתו פירוש שהאש מעלה תמרות עשן מחמת השומן הכוסף עליו מתקוף לה רב אשי ודילמא תתאה בשיל עילאה לא בשיל אלא אומר רב אשי לעולם לית לה תקבא עד דמיימי תגי תלת גללי מילחא ושדי לה ונתר הכי שבו לה ובהלכות כתבו הא דשמו"ר אשי ולא כתבו הא דרב פפא כרא מזה דהא דרב אשי אפי' קודם שתעלה תמרתה היא וכן כר' מדברי רבנו אבל הרשב"א ז"ל כתב שיעלה לו דהא דרב אשי לאחר שתעלה תמרתו היא בדיוקא ועוד כתב בשם רבנו בעל הלבו' דדוקא יעצ מלח אבל מלח הרבה אסור חוששין שמא ישבור כח הדם ויתערב עם השומן וימ שכתבו שכוין שכן עכשו אין אנו בקיאים בשיעור המלח ו לפיכך אסור ליתן כלי תחת הבשר לעולם והוא ז"ל כתב שאם עבר ו עשה ואפילו כתן בו מלח הרבה מותר דהיה ליה ספק בשל דבריה ולקבל עכ"ל והקבד כתבאר שם בגמרא שאסור מפני שדמו כף שלא

כדם הבשר ואם הבשר היה מלוח ומוכשר אף לקדירה דעת קצת המפרשים ז"ל שמוותר לתת תחתיו כלי מיד ואין צריך שום דבר וזה דעת הרשב"א ז"ל ואין כן דעת רבינו ויתבאר לפיכך בני מעין שמלחין: פת בשר ובהלכות פסקו כן בדבא וכתב הרשב"א ז"ל שהגיע הצלי לכדי שיעור גליה עד שיהא ראוי לאכילה ויש מי שכתב דכל שהגיע למלח בן דרוסאי שהוא שליט בשול מותר ואם הבשר היה מוכשר לקדירה כבר כתבתי טיש מוכשרים מתירין אפילו כתיבת הכלי מיד: רגלים ועופות שמלחן וכו' שם אומר שמואל דגים ועופות שמלחן זה עם זה אסורין והקשו היכי דמי אי בכלי מנוקב אפילו דגים ועופות נמי שפיר דמי אי בכלי שאינו מנוקב אפי' עופות ועופות נמי לא ויתרנו לעולם בכלי מנוקב ודגים רפי קרמיינה ופלטו ועופות קמייטי ונתר דכחיד דגים פלטי עופות והדר בלעי מכייהו וכו' ופירש רבנו שהדגים בלבד אסורין וכן פי' רש"י ז"ל וכן הסכים הרשב"א ז"ל וכן עיקר וכתב רבנו ואין צריך לומר אם מלח דג עם בשר בהמה וחיה אלא ציפות עם בהמה וחיה מותר למולחן ביחד והטעם מוכרי שהעצמות פולטין ביר כל זמן שבשר בהמה פולט דם אבל הדגים מותרין לפלוט אפילו ביר וגם זה פשוט ויש מן המפרשים ז"ל שלמדו מדין אסור הדגים שאם יש בשר שמלח ושהא במלחו עד כדי שיגמור כל פליטת בירו שהיא שתיים עשר שעות שאסור למלוח בשר אחר על גביו שהרי בשר זה כדגים ומכל מקום כראה מדברי רבנו שהוא אינו גורם אלא דגים רפו קרמיינה ושאבין וכן מצאתי בקצת מוסחי ההלכות שאם עבר על גביו בשר זה כדגים ומכל מקום כראה מדברי רבנו שאפילו בשר שמלח מעצמו אסור לשהותו במלחו הראשון יותר מכדי פליטת בירו ואם עבר ושהה צריך קליפה עכ"ל בדרי' ז"ל עוד כתבו מן המפרשים שהבשר שלא כמלח כלל אסור לכותנו עם הבשר המלוח תוך שיעור מליחה לפי שזה הטפל בולע מדמו של זה שהרי אין לומר מתוך שטרוד לפלוט אינו בולע ואם עבר ושהה הרי הוא מוכשר עם מליחתו שכשם שפולט דם שלו כך פולט דם הבא חוצה לו אבל הכס שמלח והודמ ונתנהו עם בשר מלוח תוך שיעור מליחתו אין לו תקנה אם יחזור ומלחנו שכוין שאין לו לבלוע דם של עצמו אינו פולט ע"י מליחה דם הבא מחוצה לו וצריך קליפה כך העלה הרשב"א ז"ל דינין אלו ואין להם דאיה בדריה: עופות

כדם הבשר ואם הבשר היה מלוח ומוכשר אף לקדירה דעת קצת המפרשים ז"ל שמוותר לתת תחתיו כלי מיד ואין צריך שום דבר וזה דעת הרשב"א ז"ל ואין כן דעת רבינו ויתבאר לפיכך בני מעין שמלחין: פת בשר ובהלכות פסקו כן בדבא וכתב הרשב"א ז"ל שהגיע הצלי לכדי שיעור גליה עד שיהא ראוי לאכילה ויש מי שכתב דכל שהגיע למלח בן דרוסאי שהוא שליט בשול מותר ואם הבשר היה מוכשר לקדירה כבר כתבתי טיש מוכשרים מתירין אפילו כתיבת הכלי מיד: רגלים ועופות שמלחן וכו' שם אומר שמואל דגים ועופות שמלחן זה עם זה אסורין והקשו היכי דמי אי בכלי מנוקב אפילו דגים ועופות נמי שפיר דמי אי בכלי שאינו מנוקב אפי' עופות ועופות נמי לא ויתרנו לעולם בכלי מנוקב ודגים רפי קרמיינה ופלטו ועופות קמייטי ונתר דכחיד דגים פלטי עופות והדר בלעי מכייהו וכו' ופירש רבנו שהדגים בלבד אסורין וכן פי' רש"י ז"ל וכן הסכים הרשב"א ז"ל וכן עיקר וכתב רבנו ואין צריך לומר אם מלח דג עם בשר בהמה וחיה אלא ציפות עם בהמה וחיה מותר למולחן ביחד והטעם מוכרי שהעצמות פולטין ביר כל זמן שבשר בהמה פולט דם אבל הדגים מותרין לפלוט אפילו ביר וגם זה פשוט ויש מן המפרשים ז"ל שלמדו מדין אסור הדגים שאם יש בשר שמלח ושהא במלחו עד כדי שיגמור כל פליטת בירו שהיא שתיים עשר שעות שאסור למלוח בשר אחר על גביו שהרי בשר זה כדגים ומכל מקום כראה מדברי רבנו שהוא אינו גורם אלא דגים רפו קרמיינה ושאבין וכן מצאתי בקצת מוסחי ההלכות שאם עבר על גביו בשר זה כדגים ומכל מקום כראה מדברי רבנו שאפילו בשר שמלח מעצמו אסור לשהותו במלחו הראשון יותר מכדי פליטת בירו ואם עבר ושהה צריך קליפה עכ"ל בדרי' ז"ל עוד כתבו מן המפרשים שהבשר שלא כמלח כלל אסור לכותנו עם הבשר המלוח תוך שיעור מליחה לפי שזה הטפל בולע מדמו של זה שהרי אין לומר מתוך שטרוד לפלוט אינו בולע ואם עבר ושהה הרי הוא מוכשר עם מליחתו שכשם שפולט דם שלו כך פולט דם הבא חוצה לו אבל הכס שמלח והודמ ונתנהו עם בשר מלוח תוך שיעור מליחתו אין לו תקנה אם יחזור ומלחנו שכוין שאין לו לבלוע דם של עצמו אינו פולט ע"י מליחה דם הבא מחוצה לו וצריך קליפה כך העלה הרשב"א ז"ל דינין אלו ואין להם דאיה בדריה: עופות

הנבלע ממקום אחר שאם לא תאמר כן לא היה מותר למלוח שתי חתיכות בשר באחד דמא האחת בולעת דם מהברתה ואיכה פולטת אלא דם עצמה עכ"ל מספר התרומה והמנות עכ"ל:

מגיד משנה

הלכות מאכלות אסורות

אינו מספיק בעיניו בקרקע אלא בדין כזוכר פרק א' כאן כבר כתבנו שבי השמיטה זוכן והרי הוא לחתוך בה דומה לכתחלה כמכין של גוים שכלעו בחמין לחתוך בה זוכן זה כדלה לדעת רבנו ומה שכתב רבנו וכן אינו חתוך בה זוכן וכיוצא בו וכו' הוציאנו ממה שאמרנו שם נבי בשל כחלב שהזכין בולע מן הסכין מתוך חריפותו כמו שיתבאר פרק ט' ולפי הנמצא בקצת ספרי רבנו כל דבר זוכן שאינו חרוף מותר לחתכו בסכין ששחט בו והוא פוסק כמאן דאמרי לא בעי הדח להקל בשל דבריהם ולפי הנמצא במקצת ספריים לכל זוכן כריך לכתחלה קינח או הדחה וכן עיקר ויש לקחת המפרשים בזה שיטה אחרת שהם מפרשים דאף על גב דבית השמיטה זוכן הכי מילי שאינו בולע אכל

סוף למקום
טור אר"ט

הסכין ששחט בו בולע הוא מתוך דחקו וחוזר ופולט על ידי רוח גמור ואפילו דיעבד אסור לא אם כן הוכשר הכשר גמור כדן סכין של גוים ויתבאר דינו פרק שבעה עשר ולמתוך בו זוכן מקנחו או מדיוחו ודיו וכההוא לישאל דאמרי בעי הדחה ויש מי שפירש לא בעי הדחה אלא קינח דודאי לכלהו לישאל לא בעי קינח והדחה וכן דעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל:

סוף למקום
טור אר"ט

קערה שחלה בה בשל וכו' אם אמר שמשו קער שחלה בה בשל אסור לאכול בה דומה ההיא שפכ דהו' כי רב אחי דאמלח בה בשל ותבדה וכתב רבנו של חרם לפי שאם היתה מכלי שטף היתה נכשרת בהעללה אבל כלי חרם אפילו משועבד באבר אין להם תקנה כמו שיתבאר פרק א' ונחלקו המפרשים ז"ל כדן זה יש מי שכתב דדוקא כשאין הקער' מנוקבת אבל אם היתה מנוקבת לא כאשרה ויש מי שכתב אפי' מנוקבת זוכן הכריע הרשב"א וכתב כיצד כתב בה דומה כגון כריך קליפה כתב בה דומה כבש דומה שאי אפשר בלא רטיבו

סוף למקום
טור אר"ט

קבת כריך כשילת מקום כתב בה זוכן לח מתירי אותו שהקער אחר שהורמה בזכות היא עוד כתב שיראה לו דלזוכן כל שכתבתי אפי' לכתחלה מותר להשתמש בה עד כאן ויש מן המפרשים שכתבו שכלי של חרם שסמך להשתמש בו בחמין לעולם אף בזכין אסור להשתמש בו לכתחלה דילמא אתי לאשתמשי בחמין והיינו דתבדה

סוף למקום
טור אר"ט

כבש דומה שאי אפשר בלא רטיבו קבת כריך כשילת מקום כתב בה זוכן לח מתירי אותו שהקער אחר שהורמה בזכות היא עוד כתב שיראה לו דלזוכן כל שכתבתי אפי' לכתחלה מותר להשתמש בה עד כאן ויש מן המפרשים שכתבו שכלי של חרם שסמך להשתמש בו בחמין לעולם אף בזכין אסור להשתמש בו לכתחלה דילמא אתי לאשתמשי בחמין והיינו דתבדה

סוף למקום
טור אר"ט

ואם חתך בה רוח מותר וכן אינו חותך ברה צנון וכיוצא בו מרברים החריפים לכתחלה ואם הריח הסכין או שקנחה מותר לחתוך בו צנון וכיוצא בו אבל הדחה קאי אכזב בסכי' דאומה לא רוח: קערה שחלה ברה בשל אמ' שמשל אפילו היתה שועה באבר אסור לאכול ברה רוח לעולם פיכח דהוה כי רבי אחי

דמלח בה בישראל ותבדה בשל חרם אסור שדם הכבולע בכלי חוזר ונבלע בבשר כיון שאין לו מקום ללכת ולפלו ואפילו לא שהה הכשר בקערה כשנמלח לא מעט עד שחלה בקערה מן הדם הנבלע הכל אסור ובדברי מהר"ם מנאתי אעפ"י שלא שהה מיד כאשר דאין שיעור לזכר עכ' וריך לזיהר כשרונה להדיח בשל בכלי לאחר מליחה שיתן תחלה מים בכלי ואחר כך יתן לתוכו הכשר אכן בדיעבד אם נתן הכשר תחלה ונתן עליו המים אין לחושנו אחרי ששהה שיעור מליחה ופלט כל דמו ולא נשאר כ"א מעט דם הנבלע במלח שסביב הכשר אכן בבשר יבש אין לדקדק בכך שהיה יקומות וכן כתב בס"ה שהתיר רש"י בגיט' ששמונה בשל אחר ששהה שיעור מליחה בכלי מנוקב או על ידי דף ושהה בגיט' עד שבמנחת מלחה מן המליחה שיצא מן הכשר מטעם זה דכיון ששהה כבר שיעור מליחה כל מה שפולט שוב אינו לא מוקל בעלמא אוליחנות הכשר דבשכיל מעט מלח שסביב הכשר נבלע לא כאשר ועיין בתשובה אומנם בבשר שמכיל אין להקל שכבר כתבנו העולם לאסור הדבר ועיין פטו' קרוב לסופו וקערה כפוייה שמונחין עליה בשל לא כאשרה לפי שסמך הדם ונפול מעליה אבל אם יש גומא בקערה כאשרה דמלח כדומה עכ' מה"ס:

פרק שביעי

כזית חלב כמזיר חייב ברת בשונג מביא חטאת קבועה ובפירושו אמר תורה שאינו חייב אלא על שלשה מיני בהמה טהורה בלבד שנא' כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו בין שאכל מחלב שחוטף בין שאכל מחלב נבלה וטריפה שלהן אבל שאר בהמה וחיה בין טהורה בין חלבה כבשרה וכן נפל של שלשה מיני בהמה טהורה חלבו כבשרו והוא אכל מחלבו לוקה משום אוכל נבלה: האוכל מחלב נבלה וטריפה חייב משום אוכל חלב ומשום אוכל נבלה וטריפה מתוך שנסף האסור בבשר שהיה מותר נוסף על החלב ולפיכך לוקה שתיים: השוחט בהמה ומצא בה שלול כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה ואם שלמו לו חרשיו ומצאו חי אף על פי שלא הפריס על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו ברת ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר בהמות: חושיט

פרק שביעי האוכל

כזית חלב כמזיר חייב ברת בשונג מביא חטאת קבועה ובפירושו אמר תורה שאינו חייב אלא על שלשה מיני בהמה טהורה בלבד שנא' כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו בין שאכל מחלב שחוטף בין שאכל מחלב נבלה וטריפה שלהן אבל שאר בהמה וחיה בין טהורה בין חלבה כבשרה וכן נפל של שלשה מיני בהמה טהורה חלבו כבשרו והוא אכל מחלבו לוקה משום אוכל נבלה: האוכל מחלב נבלה וטריפה חייב משום אוכל חלב ומשום אוכל נבלה וטריפה מתוך שנסף האסור בבשר שהיה מותר נוסף על החלב ולפיכך לוקה שתיים: השוחט בהמה ומצא בה שלול כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה ואם שלמו לו חרשיו ומצאו חי אף על פי שלא הפריס על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו ברת ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר בהמות: חושיט

מגיד ע"ו
ואם חתך בה רוח מותר וכן אינו חותך ברה צנון וכיוצא בו מרברים החריפים לכתחלה ואם הריח הסכין או שקנחה מותר לחתוך בו צנון וכיוצא בו אבל הדחה קאי אכזב בסכי' דאומה לא רוח: קערה שחלה ברה בשל אמ' שמשל אפילו היתה שועה באבר אסור לאכול ברה רוח לעולם פיכח דהוה כי רבי אחי

פרק שביעי

האוכל
כזית חלב כמזיר חייב ברת בשונג מביא חטאת קבועה ובפירושו אמר תורה שאינו חייב אלא על שלשה מיני בהמה טהורה בלבד שנא' כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו בין שאכל מחלב שחוטף בין שאכל מחלב נבלה וטריפה שלהן אבל שאר בהמה וחיה בין טהורה בין חלבה כבשרה וכן נפל של שלשה מיני בהמה טהורה חלבו כבשרו והוא אכל מחלבו לוקה משום אוכל נבלה: האוכל מחלב נבלה וטריפה חייב משום אוכל חלב ומשום אוכל נבלה וטריפה מתוך שנסף האסור בבשר שהיה מותר נוסף על החלב ולפיכך לוקה שתיים: השוחט בהמה ומצא בה שלול כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה ואם שלמו לו חרשיו ומצאו חי אף על פי שלא הפריס על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו ברת ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר בהמות: חושיט

האוכל

כזית חלב כמזיר חייב ברת בשונג מביא חטאת קבועה ובפירושו אמר תורה שאינו חייב אלא על שלשה מיני בהמה טהורה בלבד שנא' כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו בין שאכל מחלב שחוטף בין שאכל מחלב נבלה וטריפה שלהן אבל שאר בהמה וחיה בין טהורה בין חלבה כבשרה וכן נפל של שלשה מיני בהמה טהורה חלבו כבשרו והוא אכל מחלבו לוקה משום אוכל נבלה: האוכל מחלב נבלה וטריפה חייב משום אוכל חלב ומשום אוכל נבלה וטריפה מתוך שנסף האסור בבשר שהיה מותר נוסף על החלב ולפיכך לוקה שתיים: השוחט בהמה ומצא בה שלול כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה ואם שלמו לו חרשיו ומצאו חי אף על פי שלא הפריס על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו ברת ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר בהמות: חושיט

סוף למקום
טור אר"ט

כזית חלב כמזיר חייב ברת בשונג מביא חטאת קבועה ובפירושו אמר תורה שאינו חייב אלא על שלשה מיני בהמה טהורה בלבד שנא' כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו בין שאכל מחלב שחוטף בין שאכל מחלב נבלה וטריפה שלהן אבל שאר בהמה וחיה בין טהורה בין חלבה כבשרה וכן נפל של שלשה מיני בהמה טהורה חלבו כבשרו והוא אכל מחלבו לוקה משום אוכל נבלה: האוכל מחלב נבלה וטריפה חייב משום אוכל חלב ומשום אוכל נבלה וטריפה מתוך שנסף האסור בבשר שהיה מותר נוסף על החלב ולפיכך לוקה שתיים: השוחט בהמה ומצא בה שלול כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה ואם שלמו לו חרשיו ומצאו חי אף על פי שלא הפריס על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו ברת ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר בהמות: חושיט

סוף למקום
טור אר"ט

קדושה שמה

הלכות מאבלות אסורות

מגיד משנה

הושיט ידו למעי בהמה וכו' זו היא מיימרא דרבי יוחנן שהזכירתי למעלה: שלשה חלבים הם זה מצואר בכתוב שאלו הן חלבים הקצבים לגבוה

מגדלעו
שמה חלבים הם עד בהרימכה
את חלבו ממנו פל' קניד הכנה ו דף נב
נסוף פרק כל הנשר: חלב שעל דף ק י
המסס עד שעל הכסלים פל' קניד נד
הכנה: ויש שם חלב כו' עד והוא
יתר והוא מותר פרק לא טריפות: דף עט
חוטין שבחלב כו' עד ואינו צריך ל
לחטט אחריו פרק גיד הכנה: דף נב נב
יש כמו שתי פתילות חלב בעיקרי
המתנים עד שהיא סוף המעים:
בתב הקלוד אל זה עיקר
עכ' לשמו:
ואני אומר אם זה עיקר
לדעתו אין בזה ת
תפיסה ודי לר' אל שכתב השתי
דעות כדרך המחברים: עיקר
הלכות אלו פרק גיד הכנה: יש
בגוף הבהמה כו' עד ואין בהן כרת
פרק גיד הכנה: חוטי

הושיט ידו למעי בהמו' וחתך מחלב העובר שכלו לו חרשיו והוציאו הרי
זה חייב עליו כאילו חתכו מחלב האם
עצמה שהחרשים הן הגורמין לאסור
החלב: שלשה חלבים הן שחייבין
עליהן כרת חלב שעל הקרב ושעל
שתי הכליות ושעל הכסלים אבל ה
האליה מותרת באכילה לא נקראת
חלב אלא לענין קרבן בלבד כמו ש
שנקראו חלבי כליות ויותר חכבד
לענין קרבן כמו שאתה אומר חלב
הארץ וחלב כליות חטה שהוא טובם
ולפי שמרמזין דברים אלו מן הקרבן
לשריפה לה לפיכך נקראו חלב שאין
שם דבר טוב אלא המורה לשם ולכן
נאמר בתרומת מעשר בהרימכה ארץ
חלבו ממנו: חלב שעל המסס ושעל
בית הכסות הוא החלב שעל הקרב
וחלב שבעיקרי הירכרות מבפנים ח
חייבין עליו כרת והוא החלב שעל
הכסלים: ויש שם חלב על הקיבה
עקום כמו קשרת והוא האסור וחוט
משוך כמו יתר והוא מותר: חוטין
שבחלב אסורין ואין חייבין עליהן כ
כרת: חלב שהבשר חופה אותו מותר
שעל הכסלי אסר הכתוב לא שבחוד
הכסלים וכן חלב שעל הכליות
נאסר ולא שבחוד הכליות ואעפ"י כן
נוטל אדם לובן שבחוד הכוליא ו
ואחר כך אוכל אותה ואינו צריך לחטט
אחריו: יש כמו בפתילות של חלב
בעיקרי המתנים סמוך לראש הירך כ
כשהבמה חיה חלב זה נראה במעים
וכשתמות ידבק בבשר ויתכסרה חלב
זה ואינו נראה עד שיתפרק הבשר
מן הבשר ואעפ"י כן הרי זה אסור שאין
זה חלב שהבשר חופ' אותו וכל מקום
שתמצא בו החלב תחת הבשר והבשר
מקוף אותו מכל סביביו ולא יראה עד
שיקרע הבשר הרי זה מותר: חלב
הלב וחלב המעי והן הדקין המלופפין
כולן מותרין והרי הם בשומן שהוא
מותר חוץ מראש המעי הסמוך לקיבה
שהוא תחלת בני מעים שצריך לגרוד
החלב שעליו והוא חלב שעל הדקין
שאסור ויש מן הגאונים שיאמרו שראש
המעין שצריך לגרוד הוא המעי שיצא בו
הרעי שהוא סוף המעי: יש בגוף הבהמה חוטין וקרומות שהן אסורין מהן משום חלב ומהן משום דם וכל

הושיט ידו למעי בהמה וכו' זו היא מיימרא דרבי יוחנן שהזכירתי למעלה:
ובמה יש עיכוש כרת בלבד כמו שמתבאר במגדלעו פל' קניד הכנה וכו'
בפרק זה ומה שכתב רבנו אב"ל האליה וכו' מכוונת פל' קניד הכנה וכו'
שמה שכתב חלבו האליה תמימה הוא לענין קרבן וחלבו ר"ל
פרק גיד הכנה: וחלב
טור' ד' פ' ס' ד' שבביקרי היריכות וכו' שם האלי ת
ובמה סי' ק' ל' תרבא לקליבוסתא אסור וזהו חלב
שעל הכסלים: ויש שם
טור' ס' פ' ס' ד' חלב וכו' בפרק אלו טריפות:
שם לאוין ק' ל' דף מט': אמר ר' אבא שאיל חלב שעל
הקיבה כהניס כהנו בני היתר כרבי
ישמעאל משום אבותיו ויש שם שתי
לשונות וקל כלישכא קמא לחומרא
דאמר דאקשת כולי עלמא לא פ
פליגי דאסי' כי פליגי דאייית ואמר
שם דכתיב בכל כהנו בני אסור שלא
מן הדין ודעת ההלכות ורבי שאין
אנו נגדרין אחר בני בכל במכהנו
שלקהם שלא מן הדין ולזה כת' רבנו
והוא מותר וכן דעת הרמב"ם ז"ל
דכל שאין שם מכהנו מותר וכן כר'
דעת הרשב"א ז"ל וכתב ואכילנו
הללו כהני בני אסור כבכל:
חוטין שבחלב וכו' מיימרא פרק
גיד הכנה: דף נב:
חלב שהבשר חופה וכו' מיימרא
שם ויתבאר למטה ביאור
זה: וכן חלב שעל הכליות
וכו' שם לובן כוליא ר' רבי חייא חד
אמר וחד שרי דבה ממרט ליה נר'
יוחנן ממרט ליה דב אסי גא' ל'
ובהלכות כלומר לא היה מדקדק
בכתיבתו עוד שם אמ' אביי כיוותיה
דרב' אסי ומתבאר דאמר שמואל
חלב שהבשר חופה אותו מותר א
אלמא שעל הכסלים אסור רחמנא
ולא שבחוד הכסלי' הכא כמי שעל
הכליות ולא שבחוד הכליות עכ'
ופסק רבנו כרבי אסי דגא' ליה
ולא הנה מרעט אחריו וכן דעת
ההלכות ומה שהיו ר' יוחנן ורבי
מחטטין אחריו מדת חסידות היה
יש חולקין בזה והרשב"א ז"ל כתב
שנהגו במקומותינו אסור וממרט'
אותו מעיקרו עכ"ל: יש כמו
שתי פתילות וכו' שם חלב שהבשר
חופה אותו מותר והקשו והאמר
שמואל חוורא דתנתי מתני אסור
ותרין אביי בהמה בחייה איפריקא
מיימרא: חלב קלב וכו'
חלב הלב פשוט הוא שהוא מותר
דף מט כ' ומתבאר פל' קניד טריפות בדף
דף נב
חלב טהור שסותם וחלב המעים
ומתבאר במקומות אחרים ופי' רבנו ריש מעיא ראש המעים הסמוך לקיבה וכו' וכן פי' רש"י ואף ל' ז"ל כן פי' רש"י ז"ל
כתב בהשגות שהפי' הוא עיקר וכבר הכריע הרשב"א ז"ל כפי' רבנו ואמר שהפי' האחד אינו מחונן דכרשא לא מקריא מעיא אלא הדקין וזו כראי' שרבי' כת' שני
הפירושים כדי לחוש לטתיה: יש
חיתוכה למטה ומה שכת' רבי זאס לכלי אינו צריך לנטולו הוא ממה שכתבאר כו' בדף העורף שבו המרקיס שהם מלאים דם וכן כר' בפר' הורעבני חוטי למיזן דעת
הרבה מפרשים ז"ל ויש מנדיכין אף לכלי חתיכה לחוטי' ולא מליחה וזה דעת הרשב"א ז"ל ולא כתב רבי' בשום מקום שחיתות הורדין ולא חלק רבינו בדף חוטי דם ובדף
המליח והכליה בין כשחטו הורדין ללא כשחטו והחוטין הכריכין חתיכה ומליחה הן אותן שהוכי' למטה חוטי' חלב וחוטיו היד וכו' ושאר החוטין הרי הן כבשר ואינן
צריכין חתיכה ומליחה והביאו לזה משו' דסת' מתני' הוא דלא בעי' שחיתות ורדין כדאיתא פ' השוחט דתנן אחר בעוף ושני בבהמ' שחיתותו כשר ורובו של אחד כמוהו
ר' יהודה אומר עד שיסחו הורדין וקל הלכה כסתם משנה וכן כתב רבינו בעי' המשנה שאין הלכה כר' יהודה ובעי' אחר דב' חסדא לא לכל' אל' יהוד' לא בעוף הואיל
ונלתי

חתיך
פומי
יהס
זיטה
אבל
מגדלעו
מתח
אם
סכין
בעיה
או אז
ומרי'
כעני
לכהו
וכן
ו'סם
מלח
ותח
מלח
של
טף
כלי
הס
לקו
יתב
אבל
יש
ייב
תח
לח
בני
הס
זכ
טור' ד' פ' ס' ד'
נב
יה
יה
בנ
נב
טור' ד' פ' ס' ד'
נב
הס
קק' ולא סתמ'
דף
דף ע'
דף
דף נב

בהע' זכ'
ש' פ' ס' ד'
דף נב

ונולקו כלו כאחד אבל בהמה הואיל ומתחנה אבר אבר לא צריך ואמרנו שם דלרבי יהודה אין צריך אלא שיכנס בקוץ בשעת שחיטה שהם חס וינא בשעת שחיטה משמע דלרובן לא שנה עוף ולא שנה בהמה אינן צריכין אפילו נקיבה בשעת שחיטה ואע"פ דאמרין בפק דברכות ד"ל רבי יהושע לכוניה הזהרו בוורידין כרבי יהודה מדת חסידות היא דאי מדיכא ה"ל לרבי יהושע למימר הלכה כרבי יהודה ולא דחינן סתמא דלא איתמר ענה מידי בדוכתא משיח מימרא כי האי דלא צריך זהו דעת רבינו ולפי שטתו יבאו הסוגיות שבפרק גיד הקשה דלא מדכרי דה"ל כלל כפשתן מאוס דלענין הלכתא לא מהכנו לן מידי אבל בהלכות הביאו היא דרב חסדא ומשמע דכל דהלכתא

כרבי יהודה וכן כתבו הרבה מן המפרשים ז"ל וזה דעת הרמב"ם ומהרש"א ז"ל וכתב הוא שאם לא חתך הורדין בשעת שחיטה או שמוך לה שאסור לאכול ממנו כגלי עד שיחתך אבר אבר ויכלה דכה לאכול ממנה בשר חי אסור עד ש שיחתך וימלח עוד כתב שרא"ל שאם כקר הבשר מחוטי דם אוכל בלא מליח חי או כלי ואפילו העוף כלו כאחד שלא הנרכיבו חתיכת וירידין לא מפני דם החוטין שבבשר ויש חולקין ואומרים שצריך חתיכת אבר אבר כיון שלא נכתבו וירידין עכ"ל דכריו: וכל חוט או קרום וכיוצא שם מפורש בגמרא ד דתרכא לית להו תקנתא: חמשה חוטין וכו' שם בגמרא ואמרנו שם שהורדינו תבונתם משום דאי שלף לכו עד דחמימי משתלמי ואי לא בני ל לחטוטי בתריהו פי' עד שימנא המספ' הזה: וחוטין העמוד וכו' שם: וכן קרום שעל העמוד וכו' שם מובאר ושעל הדד פלגי זל' שכל מקום עביו וכן כתב הרשב"א ז"ל: ושני קרומות וכו' שם ומה שכתב חוטין שבת אסורין וכו' שם חוטין אסורין ואין חייבין עליהן כתיב: וחוטין הלב וכו' בגמרא חמשה חוטין ומתירי מאן דמא דטמלי ודכפלי ודכוליתא משום תרכא ו וידרא ודלוע' מאן דמא ומה שכתב רבינו שאר חוטין הוא מכבי שהיא סבור דלאו דווקא הכי אלא אפילו

וכל חוט או קרום שאסור משום כל דם לא האכלו צריך לנטלו ואח"כ ימלח ויבשל הבשר כמו שאמרנו ואם חתכו ומלחו אינו צריך לנטלו וכו' לצלי' וכל חוט או קרום אסור משום כל חלב בין לצלי בין לבשול צריך לנטלו מן הבהמה: חמשה חוטין יש בכסלים שלשרי מן הימין ושנים מן השמא השלשה שמן הימין מהפצל כל אחד מהם לשנים שנים והשנים שמן השמאל מתפצלין ל לשלשה שלשרי וכולן משום חלב וחוטין הטחול וחוטין הכליות משום חלב וכן קרום שעל הטחול וקרום שעל הכסלים וקרום שעל הכליות אסורין משום חלב וקרום שעל דד ה הטחול חייבין עליו וברת ושאר הקרום אסורין ואין חייבין עליו: ושני קרומות יש לבוליא העליון חייבין עליו ברת כחלב שעל הכולי והתחתון הרי הוא כשאר קרומות וחוטין שהן אסורין ואין בהן ברת: חוטין חלב וחוטין חרד וחוטין העוקץ וחוטין הלחי התחתון ש שבצד הלשון מכא ומכא וכן החוטין הדקין שהן בתוך חלב הדקין כמו בית עכביש מסובבין זה בזה וקרום שעל המוח שבקדקד וקרום שעל הבצים הכל אסורין משום דם: ביצי גדי או טלה שלא השלים שלש יום מותר לבשלו בלא קליפה לאחר שלש יום אם נראו בהן חוטין דקין אדומין בידוע שהלך בהם הדם וכו' יבשל עד שיקלוף או עד שיחתך ומלח כמו שבארנו ואם עדיין לא נראו בהן חוטין האדומין מותרין וכל בני מעים שהמאכל סובב בחללן אין מחזיקין בהן דם: וראה לי שכל אלו החוטין והקרומו אסורין מדברי סופרי ואם תאמר שהן אסורין מן התורה בכלל כל חלב וכל דם אין לוקין עליהן אא מכת מרדות ויהיו כהצי שיעור שהוא אסור' התור' ואין לוקין עליו: אין מולחין חלבי עם הבשר ולא מדיוחין חלבים עם בשר וסכין שחתך בה חלבים לא יחתך בה בשר וכלי שהדיח בו חלבים לא ידח בו בשר לפיכך צריך הטבח להתקין שלש סבינין אחת ששוהט בה ואחת שמחתך בה בשר ואחת שמחתך בה חלבים ואם דרך אותו מקום שיריח הטבח הבשר בחנות צריך להתקין לו שני כלי של מים אחד שמדח בו בשר ואחד שמדח בו חלבי: ואסור לטבח לפרוש חלב הכסלים על' הבשר כדי לנאותו שהקרום שעל החלב דק ויתמעך ביד הטבח ויזוב החלב ויבלע בבשר וכל

הנדרסמיכי לבית השחיטה צריכה חתיכה ומליחה וכן כתבו מקצת המפרשים ז"ל ומה שכתב וחוטין העוקץ הוא ממה שאמרנו שם חוטין שבצדן אסורין ופי' רבינו מש' דם ויש מי שפי' כן אבל רש"י ז"ל פירש חוטין שבצדן היינו חמשה חוטין דכפלי עוקץ תקא עכ"ל ואין לשון הנמר מתיישב לזה והרשב"א ז"ל כתב אסורין משום חלב ויש מפרשים כן ומה שכתב רבינו חוטין הדקין שהן בתוך חלב הדקין כן כתבו הנאוכים ז"ל עד שיש מהן מי שאמר חלב הדקין דהיינו ככתל לקדמה מפני ריבוי החוטין הדקין שיש בהן דם וכתב הרשב"א ז"ל ועכשיו נהגו בהן היתר והקבין בחוטין אלו שולפן היטב עד שלא יאחר אחד מהן וזה דעת רבינו: וקרום שעל המוח וכו' שם קרמי דביעי ודמוקרא משום דמא: וקרום שעל הבצים וכו' שם הכי דביעי דנדיא עד לתלת יומין וכו' פירש"י ז"ל נדיא לאו דווקא וכן כת' רבינו גדי או טלה ואיני יודע אם הזכירו בגמרא גדי למעט בהמה גסה דאפילו תוך ל' יום אסורין ומתבאר ודברי רבינו שביצי גדי או טלה אפי' נראין בהן חוטין אדומין כל תוך ל' יום מותרין וכן כתב הרשב"א ז"ל שאין אודם זה אלא שומן ופשוט הוא: וכל בני מעים שהמאכל סובב בחללן אין מחזיקין בהן חוטין אדומין דם דבני מעים תרגומא דררא דככתא ומעבי וכו' שם עכ"פ ואין צריך לומר חלב אלא שומן ופשוט הוא: וכל בני מעים שהמאכל סובב בחללן אין מחזיקין בהן חוטין אדומין דם דבני מעים המפרשים ז"ל שאע"פ שאין מחזיקין דם באלו הרי הוא יכול למוחלה עם בשר אם ירבה וכתב הרשב"א ז"ל טעם לדב מפני שיש בהן ציר וכל שהן פולטין ציר אין בולעין דם עוד כתב לא אמרו אלא בהן עכמון אבל בשומן מחזיקין דם והענין מעידה כן וכשנמלחין הכרכשא אין מולחין אותה מן הכד הפנימי אלא מן הכד החיצון ששם השומן שמחזיקין בו דם עכ"ל: וראה לי שכל אלו החוטין וכו' הטעם לדברי רבינו לפי שאין אלו דם גמור היונא כללו ואע"פ שדם האיברים האוכל ממנו כזית לוקח כזכר פי' הוא מפני שהדם נלוך וקרני דם אכל אלו דם אסרה תורה ולא חוטין וקדומות ובפי' אמרו בגמרא בפרק גיד הקשה חוטין שבהלב אסורין ואין חייבין עליהן חלב אמר דחמכא ולא חוטין וסבור רבינו דאסורין מדבריהם וכן פירש"י ז"ל אסורין מדבריהם וכן דעת הרשב"א ז"ל וכן נראה עיקר וכתב רבינו שאף אם תאמר שאסורין מן התורה קאמר אין חייבין עליהן מלקות שאפילו תל' שכתרבו לחזקה שכל חלב וכל דם לא כתרבו לעונש ואין בהן מלקות וכמו שאמרנו ואין חייבין עליהן והרי הן כחצי שיעור וזה ברור: אין מולחין חלבים וכו' אסור המליחה פשוט ומתבאר בפרק גיד הקשה בדיון הבהו אטמאתא דאמלחן בגידא דכשא דאמרין רבינא אסר רב אחא בר רב שרי ואסיקו כרב אחא אלמא משמע דלכ"ע לכתחלה אסורין ואם עבר ומלח נראה דעת רבי' שאין הבשר באסר בכך שכתל למטה וכל הדברים האלו וכו' ואם נעשו לא כאסר הבשר ויש מי שסובר כן שאפילו חלב שומן אינו מפעפע עי' מליחה ויש חולקין בזה: ואין מדיחין חלבים וכו' בפק מבואר: לפיכך צריך הטבח וכו' שם מיימרא וכבר באר רבינו שאם חתך בשר כסכין שחתך בה חלבים שאינו כאסר הבשר בכך וכתב הרשב"א ז"ל שצריך שפשוף יפה יפה עד שיוסר החלב שדבק עליו ופשוט הוא עוד כתב שבכא כהנו מנקרי גיד ושמוכו לנקר בסכין אחת לפי שלא אמרו לא לחלבים שדבקין בסכין ולמ' צריך לשפסוף הבשר יפה כדי לנאתידי כל ספק וכן מקר הבשר צריך לנקר מיד סכין בסמרטוט וכן נהגו רוב המנקרין עכ"ל דכריו: ואם דרך אותו המקום וכו' שם הטבח צריך שיתקן לו שני כליים של מים וכו' והקשו ולידתין ליה חדא וידיח בו בשר ואחר כך ידח בו חלבים ותרנו גוריה שמה ידח חלבים ואחר כך ידח בשר והשת' דאיכא תרתי אית ליה היכרא: ואסור לטבח וכו' שם לא לסחוף איניש כפלי עילוי בשרא וכו' ומבאר שם הרשב"א שהזכיר רבינו ויש מן המפרשים שכתבו דווקא בעוד שהן חמין אבל אחר שננטכו מותר וקרא כתבו ויש ימיו החלבים על החנות וכן כתב הרשב"א ז"ל וזה דעת רבינו: וכל

מנוול עוף חוטי הלב וחוטין היד וכו' עד ה דף נג האדומין מותרין הכל פניד הקשה: לכל בני מעים שהמאכל סובב וכו' דף קי"ג פרק גל הבשר: יראה לי שכל אלו החוטין והקרומות עד ואין לוקין ע"פ עליהן כן משמ' פניד הקשה: אין מולחין חלבים עד שלא יעשה פק חמולין: וכן אין מולחין את הבשר דף נ"ו עד סוף הפרק הכל פניד הקשה: עכ"ל לשוני אבל לכתחילה צריך חתיכה אפילו לצלי ולקדירה צריך מליחה ממה: כתב בה"ג הכי וירידין קטנים שבכתא אפי' חתכה ומלחה אסור עד שיוניאם וכן דע' רבינו המחבר כדמוכח בסמוך ובספר התרומה וכו' שם כתבו שיש לישב דכריו שמפני שהן דקין מואר אין דם יובא מהן אף במתכה ומליחה: אמרי' התם דהכי חוטי דכפלי סמוך לשחיטה בעוד שהבהמה חמה יכולין להסירם בקל אבל משננטכה קשה להסירם וצריך לחטט אחריהם עד שימנאם מספר הזה וראשן אחד מחובר בשדרה וראשי הפיגולים נמצאים תחת החזה בראשי הכלעות ממה: הוא שבכסלים סמוך לחזה עד קרום הבשר שסביב הדפנות שחומכין כדי שיכניס שם יד הנודק הריאה:

עכ"ל לשוני אבל לכתחילה צריך חתיכה אפילו לצלי ולקדירה צריך מליחה ממה: כתב בה"ג הכי וירידין קטנים שבכתא אפי' חתכה ומלחה אסור עד שיוניאם וכן דע' רבינו המחבר כדמוכח בסמוך ובספר התרומה וכו' שם כתבו שיש לישב דכריו שמפני שהן דקין מואר אין דם יובא מהן אף במתכה ומליחה: אמרי' התם דהכי חוטי דכפלי סמוך לשחיטה בעוד שהבהמה חמה יכולין להסירם בקל אבל משננטכה קשה להסירם וצריך לחטט אחריהם עד שימנאם מספר הזה וראשן אחד מחובר בשדרה וראשי הפיגולים נמצאים תחת החזה בראשי הכלעות ממה: הוא שבכסלים סמוך לחזה עד קרום הבשר שסביב הדפנות שחומכין כדי שיכניס שם יד הנודק הריאה:

דף נ"ו עד סוף הפרק הכל פניד הקשה: עכ"ל לשוני אבל לכתחילה צריך חתיכה אפילו לצלי ולקדירה צריך מליחה ממה: כתב בה"ג הכי וירידין קטנים שבכתא אפי' חתכה ומלחה אסור עד שיוניאם וכן דע' רבינו המחבר כדמוכח בסמוך ובספר התרומה וכו' שם כתבו שיש לישב דכריו שמפני שהן דקין מואר אין דם יובא מהן אף במתכה ומליחה: אמרי' התם דהכי חוטי דכפלי סמוך לשחיטה בעוד שהבהמה חמה יכולין להסירם בקל אבל משננטכה קשה להסירם וצריך לחטט אחריהם עד שימנאם מספר הזה וראשן אחד מחובר בשדרה וראשי הפיגולים נמצאים תחת החזה בראשי הכלעות ממה: הוא שבכסלים סמוך לחזה עד קרום הבשר שסביב הדפנות שחומכין כדי שיכניס שם יד הנודק הריאה:

מגיד משנה הלכות מאכלות אסורות מגדל עז קדושה שם

כשר שנתן לתוך הכלב וכו' שם טפת חלב שנתנה על חתיכה אם יש בנותן טעם באותה חתיכה אסור כי ער את הקדרה אם יש בה חתיכה עגמה כעשיית כבילה ואוסרת כל החתיכות מפני שהן מיכה ואוקמוהו כרבי יהודה דאמר מין במינו לא

כפל חלב לתוך קדרה של בשר וכו' במה דברים אמורים בשלח כער את הקדרה וכו' וכן אם כפל חלב לתוך המרק וכו' עד ואם לאו מותרת פרוק כל הבשר: **קדק** כתב הראב"ד ז"ל אלו אומרים שלא שמענו כל החתיכה כעשיית כבילה אלא לדעת רבי יהודה דמחמיר מין במינו אבל לרבנן לא ולדברי הכל אם לא כי ער כלל אין שאר החתיכות

בשר שנפל לתוך החלב או חלב שנפל לתוך הבשר ונתבשל עמו ש

שיעורו בנותן טעם כיצד חתיכה של חלב טועם הגוי את הקדרה אם אבד שיש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת ואותה חתיכה אסורה בלא שקדם והוציא את החתיכה קודם שתפלוט חלב שבלעה אבל אם לא סלק משעים אותה בששים מפני שהחלב שנבלע בה ונאסר יצא ונתערב עם שאר החלב: נפל חלב לתוך קדרה של בשר טועמן ארץ החתיכה שנפל עליה חלב אם אין בה טעם חלב הכל 'מותר ואם יש בחתיכה טעם חלב אע"פ שאם תסחט החתיכה ללא ישאר בה טעם הואיל ויש בה עתה טעם חלב נאסר אותה חתיכה ומשערי' בכולה אם הורה בכל שיש בקדרה מן החתיכות והורה והזרק והתבלין כדי שתהיה חתיכה זו אחר מששים מן הכל החתיכה אסורה והשאר מותר בלא בשלח נייער ארץ הקדרה בתחלה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כשהוא אבד אם נייער בתחלה ועד סוף או שביסה משעת נפילה עד סוף הרי זרה בנותן טעם: וכן אם נפל חלב לתוך המרק או לכל החתיכות ולא נודע לאי זרה חתיכה נפל נייער ארץ הקדרה כולה עד שתשוב ויתערב הכל אם יש בקדרה כולה טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת אם לא נמצא גוי שיטעום ונסמוך עליו משערי' בששים בין בשר לתוך חלב בין חלב לתוך בשר אחר מששים מותר פחות מששים אסור: **קדרה**

לא כיער כלל אין שאר החתיכות באשרו ומתביתין הכי משמע טיפת חלב שנתנה על גבי חתיכה ויש בה בנותן טעם באותה חתיכה כי ער את הקדרה אם יש בנותן טעם בכל הקדרה כל הקדרה אסור למה לי כי ער את הקדרה והלא חתיכה קבלה טעם חלב וכעשיית כבילה וכלא כי ער הרי יוצאת מאותה חתיכה רוטב לשאר חתיכות והוא מן החלב האסור לחתיכה והוא חלב כבילה שקיבל טעם הבשר ואם יש באותו חלב כדי לתן טעם בכל החתיכות אסורות לרבנן ולרבי יהודה כמי אע"פ דאמר חתיכה עגמה כעשיית כבילה הא אמרינן בגמרא כראין דברי רבי יהודה בשלח כי ער וקיינו בה מאי לא כיער אילימי לא כי ער כלל מיבלע בלע ולא פליט אלא מאי אע"פ דאמרינן חתיכה עגמה כעשיית כבילה ואסור שאר החתיכות במשהו לא אמר לא כשיעור והוא תימיה שהרי יוצא מן החתיכה רוטב בלא שום כי ער ואם היא כבילה מה צורך לנייער שיא משם חלב עגמ' ואני אומר כבר כתבתי כמה פעמים שאין כוכית בזה החיבור לסתור אלא לבנות בזה

תהיה כתב הטו' על לשון זה ז"ל ואיני מנין דכיון שאם החתיכות כולן נתיך הוועב מה כדן ליער ואם אינן כוונט מה מועיל כי ער שמעבר אהב עגמ' **קדק**

וכש בדיו הזה שהוא מחלוק ישנה פרוק כל הבשר בין הראשונים רבי ורבינו אפרים הצרפתי ולי הזקן ושאר רבותינו בעלי התוספות יש אומרים בכה ויש אומרים בכה וכלכלם יש פנים בהלכה ואלו ואלו דברי לה"ה חיי' ומאחר שאין תימיה על ר"מ ז"ל מעל עצמו אין לי עסק עתה בו ואף שכבר הקשו ותרצו רבותינו בעלי התוספות ז"ל זה וזה מנה ונאמר בקצרה רבי אשיק בגמ' דפליט ולא בלע בקדרה רותחת ואסקה קודם וסילק את האיסור וכמו שכתב ר"מ ז"ל בזה הפר' והוא כבון: אם לא נמצאו ער וחלב מן המנין פרוק כל הבשר ומקצתו ער פרוק גיר הנשא: **קדק**

שפסק דהיינו דוקא בבשר בחלב אבל אחר לבדו ובהתערובת כאשר רבינו והניא כל החתיכות נוף האיסור שאם אכל חכמי זית מזה וכחצי זית מזה מותרף עליו אבל בשאר איסורין שאין חייבין עליו עד שיאכל מן ההיתר כל כך שיאכל כזית בכדי איכילת פרס שאין היתר מותרף לאיסור בהן פסק שאף על פי שהחתיכה אסורה דאיפשר לסחוט אסור אף על פי כן אין צריך לשער בכולה לא רק האיסור הבלוע ואם יש ששים ממנו שאר הבשר והקדוש מותרין וראיה מהקווא כוית דתרבא דכפל לדיקולא דבשר דככל התלמוד דיקולא הוא סל והיה מלא חתיכות בשר רותח ואמר שנשער הזית כנגד כל הבשר ואין מצריך לשער בכל החתיכה שכל עליה ולא ראה היא דאם נאמר מפעפע מחתיכה לחתיכה אם כן דין הוא שכל החתיכות מסייעות לבטלו ואם אין מפעפע מחתיכה לחתיכה אותה חתיכה התרומה והמנות סוף דבר כל רבותינו חלוקים עליו ואין לעשות מעשה להקל כדברי עיין בסמ"ק טו' ובסמ"ק ז':

וכן הדין אם הכניסו כף חלב בקדירה של בשר דותחת או להפך שיש לשער בכל מה שנתן לתוך הקדירה מן הכף שאין לעמוד על הדבר כמה יא ממנו אבל מה שלא ככנס בקדירה אין צריך לבטל ואפילו היא של מתבת דחס מקצתו חס כולו כראמרינן פרוק כי ער כולן מכל מקום אין מולין בליעה בכולה ה':

שפסק דהיינו דוקא בבשר בחלב אבל אחר לבדו ובהתערובת כאשר רבינו והניא כל החתיכות נוף האיסור שאם אכל חכמי זית מזה וכחצי זית מזה מותרף עליו אבל בשאר איסורין שאין חייבין עליו עד שיאכל מן ההיתר כל כך שיאכל כזית בכדי איכילת פרס שאין היתר מותרף לאיסור בהן פסק שאף על פי שהחתיכה אסורה דאיפשר לסחוט אסור אף על פי כן אין צריך לשער בכולה לא רק האיסור הבלוע ואם יש ששים ממנו שאר הבשר והקדוש מותרין וראיה מהקווא כוית דתרבא דכפל לדיקולא דבשר דככל התלמוד דיקולא הוא סל והיה מלא חתיכות בשר רותח ואמר שנשער הזית כנגד כל הבשר ואין מצריך לשער בכל החתיכה שכל עליה ולא ראה היא דאם נאמר מפעפע מחתיכה לחתיכה אם כן דין הוא שכל החתיכות מסייעות לבטלו ואם אין מפעפע מחתיכה לחתיכה אותה חתיכה התרומה והמנות סוף דבר כל רבותינו חלוקים עליו ואין לעשות מעשה להקל כדברי עיין בסמ"ק טו' ובסמ"ק ז':

וכן הדין אם הכניסו כף חלב בקדירה של בשר דותחת או להפך שיש לשער בכל מה שנתן לתוך הקדירה מן הכף שאין לעמוד על הדבר כמה יא ממנו אבל מה שלא ככנס בקדירה אין צריך לבטל ואפילו היא של מתבת דחס מקצתו חס כולו כראמרינן פרוק כי ער כולן מכל מקום אין מולין בליעה בכולה ה':

כשר שנתן לתוך הכלב וכו' שם טפת חלב שנתנה על חתיכה אם יש בנותן טעם באותה חתיכה אסור כי ער את הקדרה אם יש בה חתיכה עגמה כעשיית כבילה ואוסרת כל החתיכות מפני שהן מיכה ואוקמוהו כרבי יהודה דאמר מין במינו לא

בטיל וקסדר אפשר לסחוטו אסור דאיתמר רב ירבי חכיה ור' יוחנן דאמרי איפשי לסחוטו אסור וקאשו וכבר רב איפשר לסחוטו אסו והא איתמר כוית בשר שכל לתוך יורה של חלב אמר רב בשר אסור וחלב מותר ואי אמרת איפשר לסחוטו אסו חלב אמאי שרי ותרצו במסק' ה"ב כגון שנתן לתוך יורה רותח דמבלע בלע מפלט לא פלי וקאשו סוף סוף כי כייח הדר פליט ותרצו בשקדס וסלקו עור שם ואפשר ל לסחוטו תכאי היא דתי' טפת חלב שנתנה על החתיכה כיון שנתנה טעה בחתיכה חתיכה עגמה כעשיית כבילה ואוסרת כל החתיכות מפני שהן מיכה וחכמים אומרים עד שתתן טעה ברוטב ובקיפה ו בחתיכות אמר רבי כראין דברי ר' יהודה בשלח כי ער ולא כשהו ודברי חכמים בשערי' וכשהו אמרי מאי לא כיער ולא כשהו אלא לא כיער כלל ולא כשהו כלל מבלע בלע מ מפלט לא פליט לא לא כיער תחלה לא בסוף אמאי היא בלע והא פליט ותרצו קסדר רבי אפשר לסחוטו אסו ואמרו מכלל דר' יהודה כבר אפילו כי ער מתחלה ועד סוף אסור אמאי והא לא בלע כלל ותרצו אמרי לא כיער יפה יפה ודברי חכמים בשערי' וכשהו מאי וכשהו לימא כי ער בסוף ולא כיער בתחלה וכשהו בסוף ולא כשהו בתחלה הא אמרת כראין דברי רבי יהודה בהא אלא כיער מתחלה ועד סוף מכלל דרבנן סברי אפילו כי ער בסוף ולא כיער בתחלה מותר אלא קסברי רבנן איפשר לסחוטו מותר עכ' במ' ורע' שדעת רבינו והרבה מן הפוסקים ז"ל שאין להלכה כרבנן אמאי דכ"ר יהודה דאמר מין במינו לא בטיל לא כרצונן דאמר דאפי' מין במינו בם וכל מה שזכר בסוגיא שהוא אסור לדעת רב אפי' בכמה אסור לדין בששים וקול' איפשר לסחוטו אסור וכרבי דכל הדין וכרבי יוחנן ור' חכיה ופי' איפשר לסחוטו הוא דאפילו איפשר לך לסחוט כל האסור שבו לגמרי על ידי פליטה ששבו אסור מפני שהחתיכה עגמה כבילה כיון שלא כיער תחלה ולא

כהו ולדברי רבנן אוסרת כל השאר אפי' הן כמה ולדין צריך ששים כנגד כולה ומו' איפשר לסחוטו מותר סל דאין צריך אלא ששים כנגד החלב שהרי הוא נסחט ומתפשט בכל ולא אמרי' חתיכה כעשיית כבילה ועתה אבאר דברי רבינו מה שכתב בשר שנתן לתוך וכו' כי ער וכו' והו' מותר דרב דאמר כוית בשר שנתן לתוך יורה של חלב אמר רב בשר אסור וחלב מותר פי' בשאין בו כותן טעם והל' מין בשאינו מינו ואיכא למיקא אטעמ' על ידי גוי וכמו שיתבאר פטו' ושם הזכיר אש צריך קפילא או אם סימנין על כל ככרי בזה ומה שכתב בלא שקדם והוציא את החתיכה וכו' הוא מן הסוגיא שהזכרתי ואי אמרת איפשר לסחוטו אסור חלב אמאי שרי פי' לרב לעולם אפילו בכמה ליתמר ולדין בששים ותרצו בשקדס וסלקו הא לא סלקו הרי הוא פלט מה שנלע וחוזר ואוסר לרב בכמה ולדין בששים ואי אפשר למיקס אטעמ' דאין מין במינו הוא שהחלב הנפלט הוא שחוזר ואוסר שנעשה בכבילה מה שנלע בבשר ולא כתבאר דברי רבינו באי זה שיעור שיקא שם כאשר שחוזר ופולט ויש מין המכרשים זל שפרשו כי כייח הדר פליט כי כייח מרתחתו וכל זמן שהוא רותח אינו פולט מה שנלע אף על פי שפולט של עצמו **קדרה**

הלכות מאכלות אסורות מגדל עון קדושה ששם

אין צולין ארץ הכהן שיהיה לבעלה בן הבשר בשפדו ואם צולוה הכהן בורח... קיבתו שבשרה בחלב שבה מותרת שאינו חלב אלא הרי הוא בטענות שהרי שנתנה במעו' אסור להעמיד הנבינה בעור הקיבה של... שחוטתה ואם העמיד טועם את הנבינה אם יש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת מפני שהמעמיד דבר הנותר הוא שקיבת שחוטתה היא ואין כאן אלא אסור בשר בחלב ששיעורו בנותן טעם האכל עיני כסוי:

וטעמו דאסור ליה לכתחילה שהחלב כוסף קודם שנגלה ונס בלא קריעה חבל לחצר שקרעו ונסלה או כתבסל מותר לכתחילה לחצבו בסכין של בשר ולהשימו בכלי של בשר מותר ספר הקדמונים וכתבו התוספות דיש ללמוד מכאן ק' תר פטוס דקריעה שתי וערב ושתי כמותל מותר לקדירה עה בשר כדברי רת ולא מנינו שחלק ר' עזר זה דהא בהדיא שרי תיתי בישראל אע"פ שדברו שפול על החלב עכ:

וכן כתיב בהם וכתבה שיקה מן הקדירה החלב הנלוו אסור וקלסו מותר ומוציא דאסור כסירה שיקה מן הקדירה וברית' דתיבא חלב שנגלה בחלבה אסור מיידי בחלב הנלוו כן פירשין כותב בתוספות ונאמרו פרק כל הבשר עכ:

כשמשל דאמר תתאה גבר ליתא כיתה ודלא כרב דאמר עילאה גבר וקליפה מהא בני דאדמיקר ליה כלע כדאיתא התם וכן הדין בבשר שחטה טונת למעלה ובשר נבילה הם למטה הקשוחה אסורה ואם הקשוחה נוכפת למטה והכילה למעלה לא בעיא אלא קליפה:

אבל אם שניה מלוחים ולחיים שניהם אסורים ואם אחד יולח ואחר טפל מלוח אסור וטפל מותר כד לקמן בסוף פ"ט חבל בשר נלי שפול עליו חלב בין יש מלח בחלב לבדו או בבשר לבדו הכל אסור עד סכין שהאסור הוא נלוו וכלבד שיהא מלח כ"כ שחטוב מומנו דומה ובר יוכה שהתיר רבא שפול לכמותל לא היה בו מלח לא מעט ואם אין מלח לא בבשר ולא בחלב אם אין שם בקעים הכל מותר בהדחה אם הבשר חי כענין הנלוו ואם נלי קיה אפי' בלא בקעים צריך קליפה כבעמוד ספ' התרומה והמנו ומה שכתב בעמוד ואם היה נלי קולפו היינו דוקא כדלי כזכר אבל דומה לא סני בקליף לח' ד לא כרי להניח כדי כטילת מקו' בעומק כד לקמן פטו עכ:

ארת דכל מליחות שאמו עושין לקדירה חשוי' אינן כאלהן ויחזין מלוח' מדפי' בה' דשיעור מליח כשיעור' כלייה לפי שיש דם עי' מליח כמו עי' כלייה דמליח כמותל דכלי ולא כפי' הר' יעקב שפי' דאין חשוב אין כאלל מחמת מלחו לא כענין עיבוד כדמיש' שכלל גדול וגם דלא כרשי שפי' כגון שאין כח לאכול מחמתו מלח שבו עד ששרין ומדיחין אותו כענין בשר מליח להכניעו וכן מושגו פ' הקומץ כדברי רת וכן במסכת שחיטת חולין מביא דברי שמואל לו כמה פיעמו ואין ככרא לומר שכלל מקום איירי שכלל כענין עיבוד להוליכו כדרך או להכניעו וכן כתיב בני הקורבן יוכה לכפול לכדא כו' ספ' התרומה והמנו:

ולא אסרו לא בתפיסה אחת פלג תפיסה אחת היינו שאין דבר מפסיק ביניהם ומקנה הוא להקדים לחם בין אוכלי בשר לאוכלי גבינה וכן מוכח בעבודה זרה פרק רבי ישמעאל גבי אכתי מרקולית שתפיסה אחת היינו כשאין דבר גבוה מפסיק אבל דבר גבוה מפסיק חשוי' בתפיסות עכ:

התוספות פי' טעמא שהיא קטנה בענין התורה שכוללת ולא יבא לשכחה שיאכלנו עם בשר וכן סה ובאלפס כתב לבעמוד מוטעם שני וקויר עכ:

בפרק כיצד צולין וכן פירש שהכלה כן ואפי' רבא דאמר בע"ז גבי בת תיקא דתיא לאו מילתא היא הכא מודה דתיא כן ואפי' רבא דאמר בע"ז הלה בהקיא לא ככרא דהתם ועוד ארת דוקא בתמורה שלהם דכשישפוטמיהיה חבל בתמורה גדולים כענין שלנו מותר לאפות פת עם כלי שיש בו חומר גדול ועל דברים שכתב בעמוד איתא ממי התם נדר' עלה רב אשי אומר רב אשילו במלחא כמי לא דקשה לתיא ולדבר אחר וכל זה כתב ר' אה' מפר' סה ועיין לקמן פטו עכ:

י' דנים שעלו בקערה של בשר מותר לאוכלן כמותה וטעמא משה דהי' לו בר' כ' מן הבשר בקערה ויין הקערה דנים ונדיין היתר הוא ופ' איתתו של ד' משמו דוקא עליו שיעורו רותחין מן הכלי לתוך הקערה אבל כתבסלו אסורים דעיקר הטעם כפלט מן הכלי ופרי דאפי' אם כאמר כתבסלו לא היינו דוקא כלי אבל כתבסלו במים הטעם מתפשט במים ואיכא ג' מיתבי טעם של היתר ונכנס או ירקות או קטניות שאלקן בכלי של חלב אבל חלב הכלי מוקיח ונקי מחלב אפילו אם הוא בין יימו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הבנים במליחות של בשר וכן איכא דליכא ג' מיתבי טעם של חלב אלא טעם של היתר ונכנס או יימו מותרת לכתבסלו חלב משה ג' מיתבי טעם של היתר מן הבשר בקערה ונשה מים ומשם חלב הוא כיון שאיכא בת יימא והוא שיהו הקערה מקוהות פה שלא יאך בהן ליכלוך מורח של בשר קודם שהודחו והשתא ליכא חלב פליטת טעם של היתר וכן הדין אם איכא חף ע"פ שהבנים וירקות והקערה טונעות יבמחבת ליכא למימראין כאן חלב שני מיתבי טעם מולדאר ככלו לא דכין דאיכא מים במחבת ומתפשט רוב טעם במים הונו ג' מיתבי טעם ושרי אבל אם שניהם בני יימן גם המחבת גם הקערה הכל אסור דטעם הקערה וטעם המחבת שהיא חלב חלב וטעם בשרפלט במים וכאכרו משה חלב ובשר שבהן וקם חזרו וכתבסלו במחבת ובקערה והכל אסור וכן הדין בקערה של בשר ושל חלב שהדיוחם יחד במים רותחים טעם חלב ויין כולן מותרין כרפי' ספר התרומה והמנו וקמנות אומנם דנים שכלל בשפדו שכלו בו בשר אולי' יש להחמיר בהן יותר מלנים שעלו בקערה ואין ראה מההיא דעבודה זרה כל יום נעשה גיעול לחבירו להתירם ולא מהקיא דכל עשה אין טעין את התמור וכו' לאוסרה וע' בספר התרומה עכ:

אין צולין את החלב כל עוד מפינו חש זה אסרה גבינת הגוים כמו שביארנו פרק כל הבשר: כתב הראב"ד ז"ל דברי רבינו אכן מוגז' ז"הם אבל אכן אין צריך לכתב שאין הקושיא צריכה תירוץ:

ואני או דברי רבי אין צריך חזוק ודיון שהו' מודה לו שהסכים על דעת רבו וזה הוא יש לו דרך אחרת אין לנו עסק בזה הקשור: הבשר לבדו מותר וכי' עד אינו כמותל:

כתב הראב"ד ז"ל לא כיון יפה שלא כאמר בגמ' לא כלל מחמת מלחו על הכותה אלא בר יוכה שכלל לתוך הכותה וגם לא ירד לפרש אינו כאלל מחמת מלחו וכן אנו מפרשים הבשר המלוח כל כך שאינו כאלל בעיני מחמת מלחו לא עכ' וזהו המפורש אין כותה כאלל בעיניו כדאיתא בפסחים:

ואני אומר גם זה מחלוקת ישנה היא לכל הבשר דף קיבו' ופ' כיצד צולין: דף ע"ו ולכרא דכמחא גרסינן ולכולם יש פנים בהלכותאם לא ירד לפרש שאינו כאלל מחמת מלחו יפה עשה כי מונה שפי' כאלל כענין למו' שאינו כאלל וכן כל התורה כו' מכלל הן אתה שמוע' לאו: עוף שחוט כו' עד הדין אסור פרק כיצד צולין ופרק כל הבשר: אסור להעלות העוף כו' עד כדוי שאכל עמו ק' דעולות ופרק כל הבשר: אין לשין את העיסה כו' עד הדין ומוחר פרק דם חטאת ופ' כל שנה' ובמניעה פ' שאכר את הפועלי': פת שאפאה כו' עד לאכלן בחלב פ' כיצד צולין: סם קערה שאכלו בה בשר כו' עד אכל מתיב כד הקומץ כגד הקומץ:

כתב הראב"ד ז"ל גירסא אחרת יש אצלנו עכ' ואני אומר זו היכה הקנה ואינו חדוש שניו הגירסא אבל ר' מ' ז"ל יפה עשה שחייב אדם למו' כלשון רבו וגירסא טובה היא שלו פ' כל הבשר ורבי' וגא' גורסים כן וטעם כגון כתב בו שאין כד הקומץ שולח ממנו עכ':

אין חסדין ופ' איתתו של ד' משמו דוקא עליו שיעורו רותחין מן הכלי לתוך הקערה אבל כתבסלו אסורים דעיקר הטעם כפלט מן הכלי ופרי דאפי' אם כאמר כתבסלו לא היינו דוקא כלי אבל כתבסלו במים הטעם מתפשט במים ואיכא ג' מיתבי טעם של היתר ונכנס או ירקות או קטניות שאלקן בכלי של חלב אבל חלב הכלי מוקיח ונקי מחלב אפילו אם הוא בין יימו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הבנים במליחות של בשר וכן איכא דליכא ג' מיתבי טעם של חלב אלא טעם של היתר ונכנס או יימו מותרת לכתבסלו חלב משה ג' מיתבי טעם של היתר מן הבשר בקערה ונשה מים ומשם חלב הוא כיון שאיכא בת יימא והוא שיהו הקערה מקוהות פה שלא יאך בהן ליכלוך מורח של בשר קודם שהודחו והשתא ליכא חלב פליטת טעם של היתר וכן הדין אם איכא חף ע"פ שהבנים וירקות והקערה טונעות יבמחבת ליכא למימראין כאן חלב שני מיתבי טעם מולדאר ככלו לא דכין דאיכא מים במחבת ומתפשט רוב טעם במים הונו ג' מיתבי טעם ושרי אבל אם שניהם בני יימן גם המחבת גם הקערה הכל אסור דטעם הקערה וטעם המחבת שהיא חלב חלב וטעם בשרפלט במים וכאכרו משה חלב ובשר שבהן וקם חזרו וכתבסלו במחבת ובקערה והכל אסור וכן הדין בקערה של בשר ושל חלב שהדיוחם יחד במים רותחים טעם חלב ויין כולן מותרין כרפי' ספר התרומה והמנו וקמנות אומנם דנים שכלל בשפדו שכלו בו בשר אולי' יש להחמיר בהן יותר מלנים שעלו בקערה ואין ראה מההיא דעבודה זרה כל יום נעשה גיעול לחבירו להתירם ולא מהקיא דכל עשה אין טעין את התמור וכו' לאוסרה וע' בספר התרומה עכ:

אין חסדין ופ' איתתו של ד' משמו דוקא עליו שיעורו רותחין מן הכלי לתוך הקערה אבל כתבסלו אסורים דעיקר הטעם כפלט מן הכלי ופרי דאפי' אם כאמר כתבסלו לא היינו דוקא כלי אבל כתבסלו במים הטעם מתפשט במים ואיכא ג' מיתבי טעם של היתר ונכנס או ירקות או קטניות שאלקן בכלי של חלב אבל חלב הכלי מוקיח ונקי מחלב אפילו אם הוא בין יימו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הבנים במליחות של בשר וכן איכא דליכא ג' מיתבי טעם של חלב אלא טעם של היתר ונכנס או יימו מותרת לכתבסלו חלב משה ג' מיתבי טעם של היתר מן הבשר בקערה ונשה מים ומשם חלב הוא כיון שאיכא בת יימא והוא שיהו הקערה מקוהות פה שלא יאך בהן ליכלוך מורח של בשר קודם שהודחו והשתא ליכא חלב פליטת טעם של היתר וכן הדין אם איכא חף ע"פ שהבנים וירקות והקערה טונעות יבמחבת ליכא למימראין כאן חלב שני מיתבי טעם מולדאר ככלו לא דכין דאיכא מים במחבת ומתפשט רוב טעם במים הונו ג' מיתבי טעם ושרי אבל אם שניהם בני יימן גם המחבת גם הקערה הכל אסור דטעם הקערה וטעם המחבת שהיא חלב חלב וטעם בשרפלט במים וכאכרו משה חלב ובשר שבהן וקם חזרו וכתבסלו במחבת ובקערה והכל אסור וכן הדין בקערה של בשר ושל חלב שהדיוחם יחד במים רותחים טעם חלב ויין כולן מותרין כרפי' ספר התרומה והמנו וקמנות אומנם דנים שכלל בשפדו שכלו בו בשר אולי' יש להחמיר בהן יותר מלנים שעלו בקערה ואין ראה מההיא דעבודה זרה כל יום נעשה גיעול לחבירו להתירם ולא מהקיא דכל עשה אין טעין את התמור וכו' לאוסרה וע' בספר התרומה עכ:

אין חסדין ופ' איתתו של ד' משמו דוקא עליו שיעורו רותחין מן הכלי לתוך הקערה אבל כתבסלו אסורים דעיקר הטעם כפלט מן הכלי ופרי דאפי' אם כאמר כתבסלו לא היינו דוקא כלי אבל כתבסלו במים הטעם מתפשט במים ואיכא ג' מיתבי טעם של היתר ונכנס או ירקות או קטניות שאלקן בכלי של חלב אבל חלב הכלי מוקיח ונקי מחלב אפילו אם הוא בין יימו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הבנים במליחות של בשר וכן איכא דליכא ג' מיתבי טעם של חלב אלא טעם של היתר ונכנס או יימו מותרת לכתבסלו חלב משה ג' מיתבי טעם של היתר מן הבשר בקערה ונשה מים ומשם חלב הוא כיון שאיכא בת יימא והוא שיהו הקערה מקוהות פה שלא יאך בהן ליכלוך מורח של בשר קודם שהודחו והשתא ליכא חלב פליטת טעם של היתר וכן הדין אם איכא חף ע"פ שהבנים וירקות והקערה טונעות יבמחבת ליכא למימראין כאן חלב שני מיתבי טעם מולדאר ככלו לא דכין דאיכא מים במחבת ומתפשט רוב טעם במים הונו ג' מיתבי טעם ושרי אבל אם שניהם בני יימן גם המחבת גם הקערה הכל אסור דטעם הקערה וטעם המחבת שהיא חלב חלב וטעם בשרפלט במים וכאכרו משה חלב ובשר שבהן וקם חזרו וכתבסלו במחבת ובקערה והכל אסור וכן הדין בקערה של בשר ושל חלב שהדיוחם יחד במים רותחים טעם חלב ויין כולן מותרין כרפי' ספר התרומה והמנו וקמנות אומנם דנים שכלל בשפדו שכלו בו בשר אולי' יש להחמיר בהן יותר מלנים שעלו בקערה ואין ראה מההיא דעבודה זרה כל יום נעשה גיעול לחבירו להתירם ולא מהקיא דכל עשה אין טעין את התמור וכו' לאוסרה וע' בספר התרומה עכ:

אין חסדין ופ' איתתו של ד' משמו דוקא עליו שיעורו רותחין מן הכלי לתוך הקערה אבל כתבסלו אסורים דעיקר הטעם כפלט מן הכלי ופרי דאפי' אם כאמר כתבסלו לא היינו דוקא כלי אבל כתבסלו במים הטעם מתפשט במים ואיכא ג' מיתבי טעם של היתר ונכנס או ירקות או קטניות שאלקן בכלי של חלב אבל חלב הכלי מוקיח ונקי מחלב אפילו אם הוא בין יימו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הבנים במליחות של בשר וכן איכא דליכא ג' מיתבי טעם של חלב אלא טעם של היתר ונכנס או יימו מותרת לכתבסלו חלב משה ג' מיתבי טעם של היתר מן הבשר בקערה ונשה מים ומשם חלב הוא כיון שאיכא בת יימא והוא שיהו הקערה מקוהות פה שלא יאך בהן ליכלוך מורח של בשר קודם שהודחו והשתא ליכא חלב פליטת טעם של היתר וכן הדין אם איכא חף ע"פ שהבנים וירקות והקערה טונעות יבמחבת ליכא למימראין כאן חלב שני מיתבי טעם מולדאר ככלו לא דכין דאיכא מים במחבת ומתפשט רוב טעם במים הונו ג' מיתבי טעם ושרי אבל אם שניהם בני יימן גם המחבת גם הקערה הכל אסור דטעם הקערה וטעם המחבת שהיא חלב חלב וטעם בשרפלט במים וכאכרו משה חלב ובשר שבהן וקם חזרו וכתבסלו במחבת ובקערה והכל אסור וכן הדין בקערה של בשר ושל חלב שהדיוחם יחד במים רותחים טעם חלב ויין כולן מותרין כרפי' ספר התרומה והמנו וקמנות אומנם דנים שכלל בשפדו שכלו בו בשר אולי' יש להחמיר בהן יותר מלנים שעלו בקערה ואין ראה מההיא דעבודה זרה כל יום נעשה גיעול לחבירו להתירם ולא מהקיא דכל עשה אין טעין את התמור וכו' לאוסרה וע' בספר התרומה עכ:

אין חסדין ופ' איתתו של ד' משמו דוקא עליו שיעורו רותחין מן הכלי לתוך הקערה אבל כתבסלו אסורים דעיקר הטעם כפלט מן הכלי ופרי דאפי' אם כאמר כתבסלו לא היינו דוקא כלי אבל כתבסלו במים הטעם מתפשט במים ואיכא ג' מיתבי טעם של היתר ונכנס או ירקות או קטניות שאלקן בכלי של חלב אבל חלב הכלי מוקיח ונקי מחלב אפילו אם הוא בין יימו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הבנים במליחות של בשר וכן איכא דליכא ג' מיתבי טעם של חלב אלא טעם של היתר ונכנס או יימו מותרת לכתבסלו חלב משה ג' מיתבי טעם של היתר מן הבשר בקערה ונשה מים ומשם חלב הוא כיון שאיכא בת יימא והוא שיהו הקערה מקוהות פה שלא יאך בהן ליכלוך מורח של בשר קודם שהודחו והשתא ליכא חלב פליטת טעם של היתר וכן הדין אם איכא חף ע"פ שהבנים וירקות והקערה טונעות יבמחבת ליכא למימראין כאן חלב שני מיתבי טעם מולדאר ככלו לא דכין דאיכא מים במחבת ומתפשט רוב טעם במים הונו ג' מיתבי טעם ושרי אבל אם שניהם בני יימן גם המחבת גם הקערה הכל אסור דטעם הקערה וטעם המחבת שהיא חלב חלב וטעם בשרפלט במים וכאכרו משה חלב ובשר שבהן וקם חזרו וכתבסלו במחבת ובקערה והכל אסור וכן הדין בקערה של בשר ושל חלב שהדיוחם יחד במים רותחים טעם חלב ויין כולן מותרין כרפי' ספר התרומה והמנו וקמנות אומנם דנים שכלל בשפדו שכלו בו בשר אולי' יש להחמיר בהן יותר מלנים שעלו בקערה ואין ראה מההיא דעבודה זרה כל יום נעשה גיעול לחבירו להתירם ולא מהקיא דכל עשה אין טעין את התמור וכו' לאוסרה וע' בספר התרומה עכ:

מגדל עון קדושה ששם... אין צולין את החלב כל עוד מפינו... חש זה אסרה גבינת הגוים כמו... שביארנו פרק כל הבשר: כתב הראב"ד ז"ל דברי רבינו... אכן מוגז' ז"הם אבל אכן אין צריך לכתב שאין הקושיא צריכה תירוץ: ואני או דברי רבי אין צריך חזוק ודיון שהו' מודה לו שהסכים על דעת רבו וזה הוא יש לו דרך אחרת אין לנו עסק בזה הקשור: הבשר לבדו מותר וכי' עד אינו כמותל: כתב הראב"ד ז"ל לא כיון יפה שלא כאמר בגמ' לא כלל מחמת מלחו על הכותה אלא בר יוכה שכלל לתוך הכותה וגם לא ירד לפרש אינו כאלל מחמת מלחו וכן אנו מפרשים הבשר המלוח כל כך שאינו כאלל בעיני מחמת מלחו לא עכ' וזהו המפורש אין כותה כאלל בעיניו כדאיתא בפסחים: ואני אומר גם זה מחלוקת ישנה היא לכל הבשר דף קיבו' ופ' כיצד צולין: דף ע"ו ולכרא דכמחא גרסינן ולכולם יש פנים בהלכותאם לא ירד לפרש שאינו כאלל מחמת מלחו יפה עשה כי מונה שפי' כאלל כענין למו' שאינו כאלל וכן כל התורה כו' מכלל הן אתה שמוע' לאו: עוף שחוט כו' עד הדין אסור פרק כיצד צולין ופרק כל הבשר: אסור להעלות העוף כו' עד כדוי שאכל עמו ק' דעולות ופרק כל הבשר: אין לשין את העיסה כו' עד הדין ומוחר פרק דם חטאת ופ' כל שנה' ובמניעה פ' שאכר את הפועלי': פת שאפאה כו' עד לאכלן בחלב פ' כיצד צולין: סם קערה שאכלו בה בשר כו' עד אכל מתיב כד הקומץ כגד הקומץ: כתב הראב"ד ז"ל גירסא אחרת יש אצלנו עכ' ואני אומר זו היכה הקנה ואינו חדוש שניו הגירסא אבל ר' מ' ז"ל יפה עשה שחייב אדם למו' כלשון רבו וגירסא טובה היא שלו פ' כל הבשר ורבי' וגא' גורסים כן וטעם כגון כתב בו שאין כד הקומץ שולח ממנו עכ': אין חסדין ופ' איתתו של ד' משמו דוקא עליו שיעורו רותחין מן הכלי לתוך הקערה אבל כתבסלו אסורים דעיקר הטעם כפלט מן הכלי ופרי דאפי' אם כאמר כתבסלו לא היינו דוקא כלי אבל כתבסלו במים הטעם מתפשט במים ואיכא ג' מיתבי טעם של היתר ונכנס או ירקות או קטניות שאלקן בכלי של חלב אבל חלב הכלי מוקיח ונקי מחלב אפילו אם הוא בין יימו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הבנים במליחות של בשר וכן איכא דליכא ג' מיתבי טעם של חלב אלא טעם של היתר ונכנס או יימו מותרת לכתבסלו חלב משה ג' מיתבי טעם של היתר מן הבשר בקערה ונשה מים ומשם חלב הוא כיון שאיכא בת יימא והוא שיהו הקערה מקוהות פה שלא יאך בהן ליכלוך מורח של בשר קודם שהודחו והשתא ליכא חלב פליטת טעם של היתר וכן הדין אם איכא חף ע"פ שהבנים וירקות והקערה טונעות יבמחבת ליכא למימראין כאן חלב שני מיתבי טעם מולדאר ככלו לא דכין דאיכא מים במחבת ומתפשט רוב טעם במים הונו ג' מיתבי טעם ושרי אבל אם שניהם בני יימן גם המחבת גם הקערה הכל אסור דטעם הקערה וטעם המחבת שהיא חלב חלב וטעם בשרפלט במים וכאכרו משה חלב ובשר שבהן וקם חזרו וכתבסלו במחבת ובקערה והכל אסור וכן הדין בקערה של בשר ושל חלב שהדיוחם יחד במים רותחים טעם חלב ויין כולן מותרין כרפי' ספר התרומה והמנו וקמנות אומנם דנים שכלל בשפדו שכלו בו בשר אולי' יש להחמיר בהן יותר מלנים שעלו בקערה ואין ראה מההיא דעבודה זרה כל יום נעשה גיעול לחבירו להתירם ולא מהקיא דכל עשה אין טעין את התמור וכו' לאוסרה וע' בספר התרומה עכ:

אין חסדין ופ' איתתו של ד' משמו דוקא עליו שיעורו רותחין מן הכלי לתוך הקערה אבל כתבסלו אסורים דעיקר הטעם כפלט מן הכלי ופרי דאפי' אם כאמר כתבסלו לא היינו דוקא כלי אבל כתבסלו במים הטעם מתפשט במים ואיכא ג' מיתבי טעם של היתר ונכנס או ירקות או קטניות שאלקן בכלי של חלב אבל חלב הכלי מוקיח ונקי מחלב אפילו אם הוא בין יימו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הבנים במליחות של בשר וכן איכא דליכא ג' מיתבי טעם של חלב אלא טעם של היתר ונכנס או יימו מותרת לכתבסלו חלב משה ג' מיתבי טעם של היתר מן הבשר בקערה ונשה מים ומשם חלב הוא כיון שאיכא בת יימא והוא שיהו הקערה מקוהות פה שלא יאך בהן ליכלוך מורח של בשר קודם שהודחו והשתא ליכא חלב פליטת טעם של היתר וכן הדין אם איכא חף ע"פ שהבנים וירקות והקערה טונעות יבמחבת ליכא למימראין כאן חלב שני מיתבי טעם מולדאר ככלו לא דכין דאיכא מים במחבת ומתפשט רוב טעם במים הונו ג' מיתבי טעם ושרי אבל אם שניהם בני יימן גם המחבת גם הקערה הכל אסור דטעם הקערה וטעם המחבת שהיא חלב חלב וטעם בשרפלט במים וכאכרו משה חלב ובשר שבהן וקם חזרו וכתבסלו במחבת ובקערה והכל אסור וכן הדין בקערה של בשר ושל חלב שהדיוחם יחד במים רותחים טעם חלב ויין כולן מותרין כרפי' ספר התרומה והמנו וקמנות אומנם דנים שכלל בשפדו שכלו בו בשר אולי' יש להחמיר בהן יותר מלנים שעלו בקערה ואין ראה מההיא דעבודה זרה כל יום נעשה גיעול לחבירו להתירם ולא מהקיא דכל עשה אין טעין את התמור וכו' לאוסרה וע' בספר התרומה עכ:

האוכל בשעורה או בחרדל מכל מאכלי האסור ושהה מעט וזוהר ואכל בחרדל וכן עד שהשלי בית
בין בשוגג בין בכזיב אם שהה מתחלה ועד סוף כדי אכילת שלש ביצים יצטרף הכל והרי הוא חייב כרת או
מלקות או קרבן כמו שאכל כזיב בבת אחד ואם שהה יותר מזה מתחלה ועד סוף אעפ"י שלא שהה ביניהן לא
אכל בחרדל ואה"כ בחרדל הואיל ולא השלים כזיב לא ביהר כזיב אכילת פרס אינן מצטרפין ופטרין
וכן השותה רביעית של סתם יינם מעט מעט או שהמחה את החלב בפסח או את החלב ונמנו מעט מעט או
ישתה מן הדם מעט מעט אם שהה מתחלה ועד סוף כדי שתית רביעי מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין
כל האוכלי האסורין אינו חייב עליהן עד שיאכל אותן דרך הזאה חוץ במשך בחלב וכלאי הכרם לפי שלא
נאמרו בהן אכילה אלא הוציא אסור אכילתן בלשון אחרת בלשון בשול ובלשון הקדש לאסור איתן ואפי' שלא
בדרך הנייה כיצד הרי שהמחה את החלב ונמנו כשהו' חס עד שנוכה נזונו ממנו או שאכל חלב חי או שערב
דברי מרים בגזן ראש וליענה לתוך יין נסך או לתוך קדר של נבלה ואכלן כשהן מרין או שאכל אוכל האסור
אחר שהסריח והבאיש ובטל מאוכל אדם הרי זה פטור ואם ערב דבר מר בתוך קדרה של בשר בחלב או
בין כלאי הכרם ואכלו חייב! האוכל מאכל ממאכלי האסורין דרך שחוק או במתעסק אעפ"י שלא נתכוון
לגוף האכילה הואיל ונהנה חייב כמו שמתכוון לעצמה של אכילה והננייה הבאה לו לאדם בעל כרחו באיסור
מכל האסורים אם נתכוון אסור ואם לא נתכוון מותר! האוכל מאכל אסור לתאבון או מפני הרעב חייב
ואם היה תועה במדבר ואין לו מה יאכל אלא דבר איסור הרי זה מותר מפני סכנת נפשות! עוברה שהריחה
מאכל אסור כגון בשר קדש או בשר חזיר מאכילין אותה מן המרק אם נתיישרה דעתה מוטב ואם לאו
מתתיישר דעתה וכן החולה שהריח דבר שיש בו חומץ וכיוצא בו
מדברי שמעון ר"י את הנפש דינו כעובר מ' שאחזו בו למוס מאכילין
אותו מדברי האסורין מיד עד שיאורו עיניו ואין מחזיקין על דבר המות
לא ממחרת בדבר הנמצא ומאכילין אותו הקל תחלה אם הארו
עיניו דין ואם לאו מאכילין אותו החמור כיצד היו לפניו טבל ונבלה
מאכילין אותו נבלה תחלה שהטבל במיתה נבלה וספיקו שביעית
מאכילין אותו ספיקו שביעית שאסורין מדברי סופרי כמו שיתבאר
בהלכו שמיטה טבל ושביעית מאכילין אותו ושביעית טבל ותרומה
אם אי אפ"ש לתקן הטבל מאכילין אותו טבל שאינו קדוש בתרומ'
וכן כל כיוצא בזה: כבר בארנו שאין איסור חל על איסור לא אם היו
שני האיסורין באין באחרת או שהיה איסור מוסף או איסור כולל
לפיק"ש אוכל כזיב אחד ולוקה עליו חמש מלקין והוא שהתרו בו
בחמשה אסורין שנתקבצו בו כיצד כגון טמא שאכל כזיב חלב
שנותר מן המוקדשים ביום הכפורים לוקה משו אוכל חלב ומשום
אוכל נותר ומשו אוכל ביום הכפורים ומשו טמא שאכל קדש ומשו
שנהנה מן ההקדש ומעל ולמה חל באן איסור על איסור שבהמה
זו היה חלבה אסור באכילה ומותר בהנייה הקדשה נאסר חלבה
בהנייה ומתוך שנוסף בו איסור הנייה נוסף עליו איסור קדש ועדיין
היה חלב זה מותר לגבוה ואסור להדיוט נעשה נותר מתוך שנוסף
בו איסור לגבוה נאסר להדיוט והוא אוכל הזה הורה נותר בבשר
הבהמה ואסור בחלבה נטמא נאסר אף בבשרה נוסף לו איסור על
החלב בא יום הכפורים כלל כל האוכלין ומתוך שנאסר אף בחולין
נוסף איסורו בחלב זה וכן כל כיוצא בזה:

הלכות מאכלות אסורות מדרג עין קדושה טעה חוץ

האוכל כשעורה עד אין וכו' טרפין
ופטור בזכיות פלק חטאת העוף דף ע
ובכזיבות פלק אחרו ל' וכן דף יב
השונה עד אין ומטרפין פלק דף פ
בתר דיומא ופלק העור והדומה: דף ק כ
כל האוכלין האסורין כו' עד מפני
סכנת נפשות פלק כל טעה ופלק
כל הכשר: עברה שהריחה כו' דף קטו
עד וכן כל כיוצא בזה פלק בתרא דף פ כ
דיומא וקנתה בכזיבות פלק א' דף יג
אמרנו ל': כבר ביארנו כל איסור
כולל הביאנו פ"א דהלכות איסורי
ביאה ובזבחי פ"ק חטאת העוף:
לפיכך יש אוכל כו' עד סוף הפרק
פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"י פ"יא פ"יב פ"יג פ"יד פ"טו פ"טז פ"יז פ"יח פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב פ"כג פ"כד פ"כה פ"כו פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל פ"לא פ"לב פ"לג פ"לד פ"לה פ"לו פ"לז פ"לח פ"לט פ"לס פ"לסא פ"לסב פ"לסג פ"לסד פ"לסה פ"לסו פ"לסז פ"לסח פ"לסט פ"לסא פ"לסב פ"לסג פ"לסד פ"לסה פ"לסו פ"לסז פ"לסח פ"לסט

פרק המטה ע"פ דבר

אסור שנתערב בדבר מותר מין בשאינו מינו בנותן טעם ומין שאי אפשר לעמוד על טעמו
יבטל ברוב כיצד חלב הכליות שנפל לתוך הגריסין ונימוח הכל טועמין ארת הגריסין אם לא
נמצא בהן טעם חלב הרי אלו מותרין ואם נמצא בהן טעם חלב והיה בהן ממשו הרי אלו אסורין מן
התור נמצא בהן טעמו ולא היה בהן ממשו הרי אלו אסורין מדברי סופרים כיצד הוא ממשו כגון שהיה מן החלב כזיב בכל
שלש ביצים מן התערובת אם אכל מן הגריסין הוא כשלוש ביצים הואיל
ויש בהן כזיב מן החלב לוקה שהרי טעם האיסור זוממשו קיים אבל פחות משלש ביצי כזיב אותו מכית
מדורות מדבריהם: וכן אם לא היה בתערובת כזיב בכל שלש ביצי אעפ"י שיש בהן טעם חלב ואכל
כל הקדרו אינו לוקה אם מכת מדורות נפל חלב כליות לחלב האיה ונמוחה הכל אם היה חלב האיה
בשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר התורה אפי' חתיכות נבלה שנתערבה בשתי חתיכות של
שחוטה הכל מותר מן התורה אבל מדברי סופרים הכל אסור עד שאבד דבר האסור מעצמו מעוטו
הוא עקר ה' הלא יאמר על כל כזיב וכו' וכן דף ע"ב פ"א דהלכות איסורי ביאה ובזבחי פ"ק חטאת העוף:
אסור שנתערב בדבר מותר מין בשאינו מינו בנותן טעם ומין שאי אפשר לעמוד על טעמו
יבטל ברוב כיצד חלב הכליות שנפל לתוך הגריסין ונימוח הכל טועמין ארת הגריסין אם לא
נמצא בהן טעם חלב הרי אלו מותרין ואם נמצא בהן טעם חלב והיה בהן ממשו הרי אלו אסורין מן
התור נמצא בהן טעמו ולא היה בהן ממשו הרי אלו אסורין מדברי סופרים כיצד הוא ממשו כגון שהיה מן החלב כזיב בכל
שלש ביצים מן התערובת אם אכל מן הגריסין הוא כשלוש ביצים הואיל
ויש בהן כזיב מן החלב לוקה שהרי טעם האיסור זוממשו קיים אבל פחות משלש ביצי כזיב אותו מכית
מדורות מדבריהם: וכן אם לא היה בתערובת כזיב בכל שלש ביצי אעפ"י שיש בהן טעם חלב ואכל
כל הקדרו אינו לוקה אם מכת מדורות נפל חלב כליות לחלב האיה ונמוחה הכל אם היה חלב האיה
בשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר התורה אפי' חתיכות נבלה שנתערבה בשתי חתיכות של
שחוטה הכל מותר מן התורה אבל מדברי סופרים הכל אסור עד שאבד דבר האסור מעצמו מעוטו

פרק המטה ע"פ דבר

אסור שנתערב בדבר מותר מין בשאינו מינו בנותן טעם ומין שאי אפשר לעמוד על טעמו
יבטל ברוב כיצד חלב הכליות שנפל לתוך הגריסין ונימוח הכל טועמין ארת הגריסין אם לא
נמצא בהן טעם חלב הרי אלו מותרין ואם נמצא בהן טעם חלב והיה בהן ממשו הרי אלו אסורין מן
התור נמצא בהן טעמו ולא היה בהן ממשו הרי אלו אסורין מדברי סופרים כיצד הוא ממשו כגון שהיה מן החלב כזיב בכל
שלש ביצים מן התערובת אם אכל מן הגריסין הוא כשלוש ביצים הואיל
ויש בהן כזיב מן החלב לוקה שהרי טעם האיסור זוממשו קיים אבל פחות משלש ביצי כזיב אותו מכית
מדורות מדבריהם: וכן אם לא היה בתערובת כזיב בכל שלש ביצי אעפ"י שיש בהן טעם חלב ואכל
כל הקדרו אינו לוקה אם מכת מדורות נפל חלב כליות לחלב האיה ונמוחה הכל אם היה חלב האיה
בשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר התורה אפי' חתיכות נבלה שנתערבה בשתי חתיכות של
שחוטה הכל מותר מן התורה אבל מדברי סופרים הכל אסור עד שאבד דבר האסור מעצמו מעוטו

הלכות מאכלות אסורות מדרג עין קדושה טעה חוץ

האוכל כשעורה עד אין וכו' טרפין
ופטור בזכיות פלק חטאת העוף דף ע
ובכזיבות פלק אחרו ל' וכן דף יב
השונה עד אין ומטרפין פלק דף פ
בתר דיומא ופלק העור והדומה: דף ק כ
כל האוכלין האסורין כו' עד מפני
סכנת נפשות פלק כל טעה ופלק
כל הכשר: עברה שהריחה כו' דף קטו
עד וכן כל כיוצא בזה פלק בתרא דף פ כ
דיומא וקנתה בכזיבות פלק א' דף יג
אמרנו ל': כבר ביארנו כל איסור
כולל הביאנו פ"א דהלכות איסורי
ביאה ובזבחי פ"ק חטאת העוף:
לפיכך יש אוכל כו' עד סוף הפרק
פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"י פ"יא פ"יב פ"יג פ"יד פ"טו פ"טז פ"יז פ"יח פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב פ"כג פ"כד פ"כה פ"כו פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל פ"לא פ"לב פ"לג פ"לד פ"לה פ"לו פ"לז פ"לח פ"לט פ"לס פ"לסא פ"לסב פ"לסג פ"לסד פ"לסה פ"לסו פ"לסז פ"לסח פ"לסט

אסור שנתערב בדבר מותר מין בשאינו מינו בנותן טעם ומין שאי אפשר לעמוד על טעמו
יבטל ברוב כיצד חלב הכליות שנפל לתוך הגריסין ונימוח הכל טועמין ארת הגריסין אם לא
נמצא בהן טעם חלב הרי אלו מותרין ואם נמצא בהן טעם חלב והיה בהן ממשו הרי אלו אסורין מן
התור נמצא בהן טעמו ולא היה בהן ממשו הרי אלו אסורין מדברי סופרים כיצד הוא ממשו כגון שהיה מן החלב כזיב בכל
שלש ביצים מן התערובת אם אכל מן הגריסין הוא כשלוש ביצים הואיל
ויש בהן כזיב מן החלב לוקה שהרי טעם האיסור זוממשו קיים אבל פחות משלש ביצי כזיב אותו מכית
מדורות מדבריהם: וכן אם לא היה בתערובת כזיב בכל שלש ביצי אעפ"י שיש בהן טעם חלב ואכל
כל הקדרו אינו לוקה אם מכת מדורות נפל חלב כליות לחלב האיה ונמוחה הכל אם היה חלב האיה
בשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר התורה אפי' חתיכות נבלה שנתערבה בשתי חתיכות של
שחוטה הכל מותר מן התורה אבל מדברי סופרים הכל אסור עד שאבד דבר האסור מעצמו מעוטו

הלכות מאכלות אסורות

מגדל עז

שחט בה קודם עד רוב המיכה... ישראל מותר פרוק לחולין... ואין שומעין שבר כו' עד שהם שלהן... לא חסרה פרוק אין מעמידין: גוי... שגשג עד משום בשולי גוי בשבת... פרוק כמה עומקין ונמסך עבודה... זרה פרוק אין מעמידין: כמה... דברים אמורים כו' עד מפני שהיא... משתבר הכל פרוק אין מעמידין: קטן

השחיטה והוא קלף הרי זה משוחך סכין... בצונן או מקנחה בבליית של בגדים: ויש דברים אשר אסור אותן החכמים ואף על פי שאין... לוי התנות ואלו הן אסורו לשחור עמהן ואפילו במקום שאין לחוש ליון נסך ואסורו לאכול... גוים ואף על פי שהוא יין מבושל שאינו נאסר או שהיה שות פכליו לברו ואם היה רוב המיכה... ישראל מותר ואין שותין שבר שלהן שעושים מן התבירים והתאנים וכיוצא בהן ואינו אסור אא... במקום מכירתו אבל אם הביא השכר לביתו ושתהו שם מות שעקר הגוי מ' מאיסעוד אצלו: וין תפוחים וין רימונים וכיוצא בהן מותר לשותות בכל מקום דבר שאינו מצוי ל' גזר עליו... וין צמוקי הרי הוא כיון ומהנסך: אף על פי שאסרו פת גוים... ויש מקומות שמקלחין בדבר ולוקחין פרת מן הנחתום גוי... במקום שאין שם נחתום ישראל וכשרה מפני שהיא שעת... הדחק אבל פרת בעלי בתים אין... שם מי שמורה ברה להקול... שעיקר הנורה משום התנות ואם... יאכל פת בעלי בתים יבא לעבוד

אצלן: הדליק הגוי את התנור ואפה בו ישראל או שהדליק ישראל... ואפה גוי או שהדליק הגוי ואפה הגוי ובא ישראל וניעך האש מעט... או כבשו לאש הואיל ונשתתף במלאכת הפת הרי זה מותר ואפילו... לא זרק אלא עץ לתוך התנור התיך כל הפת שבו שאין הדבר... אלא להיות הישר שהפת שלהם אסורה: גוי שביטל לנו יין או חלב... או דבש או פרישין וכיוצא באלו מכל דבר הנאכל כמות שהוא חי... הרי אלו מותרין ולא נזרו אלא על דבר שאינו נאכל כמות שהוא חי כגון בשר ודג תפל וביצה... וירקו אם בשלן הגוי בתחלה ועד סוף ולא נשתתף ישראל עמו בבשולן הרי אלו אסורין משום... בשולי גוים כמה דברים אמורים בדבר שהוא עולה על שלהן מלכים לאכול בו את הפת כגון... בשר וביצים ודגים וכיוצא בהם אבל דבר שאינו עולה על שלהן מלכים לאכול בו את הפת... כגון תורמוסין ששלקו אותן גוים אף על פי שאינן נאכלין חיין הרי אלו מותרין וכן כל כיוצא... בהן שעיקר הנורה משום התנות שלא יאמנו הגוי אצלו בסעודה ודבר שאינו עולה על שלהן... מלכים לאכול בו את הפת אין אדם מוכן את חברו עליו ודגים קטנים שמלחן ישראל או גוי הרי... הן כמי שנתבשרו מקצת בשול ואם צלאן גוי אחר כן מותרין וכל

של תמרים לשכר של תבואה אבל דבש ושאר נושקין מותר עד כאן וכן טה תיר דבש ושאר משקין וגם תפוחים כרבינו המחבר ומשמנו: רב שפא מפסי ליה אבנא ושתי רב אחא מיימי ליה אבייתא ושתי וכתב בספר התרומה דאם כתאכסן בבית הגוי כדאף דמותר ואפילו הלך לבית הגוי מפני דבר... אחר יבול להיות דמותר לשתות מן השכר שיתן לו הגוי או שמוא במקום שיהיה לו איבה אם לא ישתה שמתגלו לו הגוי מותר עד כאן וכן ספר המנות כתב דאם... כתאכסן בבית הגוי מותר עב: כמו שלא נזרו על תעבובת דמאי ועיין אס בתום פרוק קמא דשא וכן כתב בספר התרומה שכתב רבינו יהודה בשל' עב: אבל מקום שלא נהגו להקל בו אסור באכילה אלא אם כן מפני חיי כבוד כגון שהתעבה שלשה ימים או מותר אפילו במקום שנהגו איסור כדאיתא בירושלמי: בירושלמי דפרק קמא גרסינן פיתן אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן וקילבות של עימעום כך אבי אומר במקום שפת של ישראל מתייהב כו' עד במקום... שאין פת של ישראל מתייהב בדיון הוא שפחה פת של גוים מותרת ומכאן עליו והתירוהו גוים חיי כבוד כגון משום דבי אחא בר יעקב כדברי המתירין ובלבד מן... הפלטר ועיין באבכה בסיון תתקט שמה האריך בפרק דבר וכן כתב מהר"ם זלל שמנא בתשובת הגאונים דפת של ישראל שאפה גוי ולא חיתה ישראל בנחלים... אסור ואפילו למכרו לגוי אסור אם לא כי האי גונא דליכא למיחש דלימא הדר ומזכיר ליה לישראל כדאשכחן פרוק כל שעה גבי הקוה ארבה דטבעא בחיטתא עד... כאן וכן הורה בתשובה ועיין בסיון כב עד כאן:

וכן פסקו התוס' דאין קיימא לן בבבא בבבא סנהגו לאכול על ידי קיסם ולא בכבי ארץ ישראל דאמרי קיסם זה לא מעלה ולא מוריד ועיין בסיון כב עב: גרסינן פרוק אין מעמידין רב שמאל בר יצחק אמר רב כל שהיא כאכל כמות שהיא חי אין בו משום ביטולי גוים בסורא ונתנו הכי בפומדייתא מיתבו הכי אמר... רב שמאל בר מרתא כל שאינו עולה על שלהן מלכים לאכול בו את הפת אין בו משום ביטולי גוים מלא ביטייהו איכא ביטייהו דגים קטנים והנה ספק בשתי... הלשונות לקולה שאין אסור אלא חסר דשתי תרתי לריעותא שאינו כאכל כמו שהיא חי וגם עולה שלהן מלכים וכן ספר המנות משה שהיה קולות... של לשון ראשון הכל מוריד בו דלשון שבי בל הקל מלקמירין איכא ביטייהו דגים קטנים פירוש דללישא קמא אסור וללישא בתרא שרי שאם היה בל להמיר... היה לו לומר איכא ביטייהו דבש וגבינה אלא ודאי דבש וגבינה וכל הנאכל כמות שהוא חי מוריד ב' הלשונות שמתיר אף על פי שבעלה על שלהן מלכים וכן סתמא... דתלמודא אמר הכי גבי מישא שלייתא וכן פרוק כמה עומקין משמע כן מהא דרב כחמין אמר לדרעובדיה אייתי לי מייא דאחיס קפילא ארמאה עיין סס וכן בפרק... מי שהפך מהא דרבי יהודה כפך בחמורתא דמרדש ואשתי מייא דאחיס קפילא ארמאה עיין סס ולא פליגי אלא בדבר שאינו כאכל כמות שהיא חי ואינו עולה... על שלהן מלכים דללישא קמא אסור וללישא בתרא שרי וכלשון זה המיקל כל לרבי יוחנן כדאיתא פרוק אין מעמידין לפי בקולות של שתי הלשונות וכן באבכה... וכתב דיש פוסקין בתרי לשיבא לחמורא עד כאן:

סס בעור וזל כההרשאל דג' תלמי ג' דג' יעל עסקית... אכשם אונלנין אותן חייין מחמת מלמן אכלה זו על ידי דהקן היא ואיכה אכלה לסיבן אם שלגן או אחרין ויש מן החכמים שהתירו... וקלאשין כדאף עיקר עד כאן לשונו:

הנותר כלל לגוי לתקנו ליה אומן קופה בשבח כלל בעי... טבילה למד אין אומן קופה אכסבילה בהב פוסק כרבי... יומי ולי אלפס פוסק כרבה שדונה התם דלכא אין אומן... קופה ומספק צריך להחמיר ולהטבילו עב: איבעיא ליה משכנתא מאי אמר רב רב אשי אבא... משכנו ליה כסא דכספא והטבילו ושתמיניה ולא ידעב... אי משום דקסבר משכנתא כזביני או משום דקא חזילגוי... דדעתיה לשקועו והכ פסק להקל וכן כתב בטה שספקו... מקצת דבש שבכרפת ויש שמטבילין בלא ברכה עב וכן... כתב רבבה דכראה לו דלא הוי כמו תקו דאיסור שאין... כאן איסור ולשאר מנות כמו שהן חובה עליו לא דמי... דאי בעי פטר כפשיה ושתי בכום אחר ולכך לא בעי... טבילה ולא אמר מספיקא יטבל בלא ברכ' עכלל וישאל... הממשכן כלל כשחומר ופודה כראה דאין צריך טבילה... אף על גב דבש תלמודא אי משכנתא דמי גבי... האי פשוט דלאו כזביני דמי וצריך עיין עב: וכן פסק ריבבא דאם השחיק יפה דריחוס שמעיל... כמו לבינן וכן פירש ספר המנות משום עב: דבפרק קמא דשא איתא דצריך לבינן וכן מפרש בתום... וכירושלמי גרסי' הסכים שיהי בקרקעוהיא טהור והא... דאיתא בבבא לבינן פרי איתקשן גזילי דרך להשתמש טהור סס סקין... בהן על ידי האור ולי בר רבי מאיר לא היה מוכרין אפי'... לגדולים לא העלה לבי שרוב תשמישן שלגו אינן על... ידי האור ולא הורה לו רבינו תם עב:

דקדק ריבבא מדקאמ' דצריך לבינן משום שאין מעטין... שיפסוק בפחמין במקום הנמוות מכה עב: כרבה בר בר הנה ודלא כרב דאמר קולף וכן פסק... בטה ומיירי שידעין בו שהוא בן יומיו דאם לא כן קוהי לבי... לפסג דאמר בעבודה זרה סתם כליה של גוים לאו בני... יומן כינהו ואלי דהא דאמרינן אב דוחקא דכביא... בלבד היינו דוחקא בית השחיטה שהיא קבת רותא אבל... שאר בשר לחתוך או להפשיט בהמה יכול לעשו בסכין... של גוי וכן מוכח פל' כל הכשר דלא אסר לאכול כותה... אלא כגון שחתבו בסכין לפי שהיא חרוף טה אכל רשי... פסק כרב כיון דלא איפסיקא הילכתא בשל תורה הלך... אחר הרוח ואפילו הכי לכתחילה לא יחשוט עב: והילכתא אפילו בטמן אומר ריבבא שצריך לדקדק... בהדחת סכין שיש בה שמנונית במים מוכנין להטביר... השמנונית תחילה כולה עד שיהי הנוכחין זבין מראש... הסכי' לזכור ומכאן לראשון ולא יעבדנו השמנונית מטה... ועיין לעיל סוף פרוק ששי עב:

כתב בספר התרומה דמסתמא ליכא חלוק בין שבר... רב שפא מפסי ליה אבנא ושתי רב אחא מיימי ליה אבייתא ושתי וכתב בספר התרומה דאם כתאכסן בבית הגוי כדאף דמותר ואפילו הלך לבית הגוי מפני דבר... אחר יבול להיות דמותר לשתות מן השכר שיתן לו הגוי או שמוא במקום שיהיה לו איבה אם לא ישתה שמתגלו לו הגוי מותר עד כאן וכן ספר המנות כתב דאם... כתאכסן בבית הגוי מותר עב: כמו שלא נזרו על תעבובת דמאי ועיין אס בתום פרוק קמא דשא וכן כתב בספר התרומה שכתב רבינו יהודה בשל' עב: אבל מקום שלא נהגו להקל בו אסור באכילה אלא אם כן מפני חיי כבוד כגון שהתעבה שלשה ימים או מותר אפילו במקום שנהגו איסור כדאיתא בירושלמי: בירושלמי דפרק קמא גרסינן פיתן אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן וקילבות של עימעום כך אבי אומר במקום שפת של ישראל מתייהב כו' עד במקום... שאין פת של ישראל מתייהב בדיון הוא שפחה פת של גוים מותרת ומכאן עליו והתירוהו גוים חיי כבוד כגון משום דבי אחא בר יעקב כדברי המתירין ובלבד מן... הפלטר ועיין באבכה בסיון תתקט שמה האריך בפרק דבר וכן כתב מהר"ם זלל שמנא בתשובת הגאונים דפת של ישראל שאפה גוי ולא חיתה ישראל בנחלים... אסור ואפילו למכרו לגוי אסור אם לא כי האי גונא דליכא למיחש דלימא הדר ומזכיר ליה לישראל כדאשכחן פרוק כל שעה גבי הקוה ארבה דטבעא בחיטתא עד... כאן וכן הורה בתשובה ועיין בסיון כב עד כאן:

וכן פסקו התוס' דאין קיימא לן בבבא בבבא סנהגו לאכול על ידי קיסם ולא בכבי ארץ ישראל דאמרי קיסם זה לא מעלה ולא מוריד ועיין בסיון כב עב: גרסינן פרוק אין מעמידין רב שמאל בר יצחק אמר רב כל שהיא כאכל כמות שהיא חי אין בו משום ביטולי גוים בסורא ונתנו הכי בפומדייתא מיתבו הכי אמר... רב שמאל בר מרתא כל שאינו עולה על שלהן מלכים לאכול בו את הפת אין בו משום ביטולי גוים מלא ביטייהו איכא ביטייהו דגים קטנים והנה ספק בשתי... הלשונות לקולה שאין אסור אלא חסר דשתי תרתי לריעותא שאינו כאכל כמו שהיא חי וגם עולה שלהן מלכים וכן ספר המנות משה שהיה קולות... של לשון ראשון הכל מוריד בו דלשון שבי בל הקל מלקמירין איכא ביטייהו דגים קטנים פירוש דללישא קמא אסור וללישא בתרא שרי שאם היה בל להמיר... היה לו לומר איכא ביטייהו דבש וגבינה אלא ודאי דבש וגבינה וכל הנאכל כמות שהוא חי מוריד ב' הלשונות שמתיר אף על פי שבעלה על שלהן מלכים וכן סתמא... דתלמודא אמר הכי גבי מישא שלייתא וכן פרוק כמה עומקין משמע כן מהא דרב כחמין אמר לדרעובדיה אייתי לי מייא דאחיס קפילא ארמאה עיין סס וכן בפרק... מי שהפך מהא דרבי יהודה כפך בחמורתא דמרדש ואשתי מייא דאחיס קפילא ארמאה עיין סס ולא פליגי אלא בדבר שאינו כאכל כמות שהיא חי ואינו עולה... על שלהן מלכים דללישא קמא אסור וללישא בתרא שרי וכלשון זה המיקל כל לרבי יוחנן כדאיתא פרוק אין מעמידין לפי בקולות של שתי הלשונות וכן באבכה... וכתב דיש פוסקין בתרי לשיבא לחמורא עד כאן:

סס בעור וזל כההרשאל דג' תלמי ג' דג' יעל עסקית... אכשם אונלנין אותן חייין מחמת מלמן אכלה זו על ידי דהקן היא ואיכה אכלה לסיבן אם שלגן או אחרין ויש מן החכמים שהתירו... וקלאשין כדאף עיקר עד כאן לשונו:

מגדל עז... שחט בה קודם עד רוב המיכה... ישראל מותר פרוק לחולין... ואין שומעין שבר כו' עד שהם שלהן... לא חסרה פרוק אין מעמידין: גוי... שגשג עד משום בשולי גוי בשבת... פרוק כמה עומקין ונמסך עבודה... זרה פרוק אין מעמידין: כמה... דברים אמורים כו' עד מפני שהיא... משתבר הכל פרוק אין מעמידין: קטן

מגדל עז... שחט בה קודם עד רוב המיכה... ישראל מותר פרוק לחולין... ואין שומעין שבר כו' עד שהם שלהן... לא חסרה פרוק אין מעמידין: גוי... שגשג עד משום בשולי גוי בשבת... פרוק כמה עומקין ונמסך עבודה... זרה פרוק אין מעמידין: כמה... דברים אמורים כו' עד מפני שהיא... משתבר הכל פרוק אין מעמידין: קטן

השובות דשייבי להלכות מאכלות אסורות

כשנבלע בכלי היו היתרא אלא שצד חזור הכלי כאשפין תחתיו נגד שאין כראש מכונת מעל לכיסוי ועוד שאין כוננו ושאלתי לאלמנת דודי ר"י ואמרה שנבלע לא היה מוחה בידים והיו אופין תחת מחבת אחת פשטידא אחר פלדון אך היו מסיקין כדרך האופים וכן כוונתו בבית רבינו מאיר זקני ובבית מרת מרים בת בתו של רבינו שלמה ויש מחמירין לתקן שני והיינו דוקא בשל חרס דילמא פקעו בליבון קבת דשכחי דפקעו אבל מרת מרים אשת דודי רבינו תם היא מחמירה ללבעה עד שתאדים וכשאין יכולה להאדים כי השלכתה אינה יכולה להאדים כמו הנחלים היתה מוכונת כשיער מאדמת נחלים ולא מודע לי אם על פי דודי עשתה או על פי בעלה הראשון הר אברהם שהיה רגיל בחומרות אי כמי לבתחילה אבל כדיעבד לא ורגילות בכל מקור שמשתל אשה לבתרתה פלדון או פשטידא ולא תשאל מה אפיו תחתיו ולא ילכדוהו אלא כדרך המסיקין ואלו דיעתי שרבינו תם היה מחמיר היינו מוטל דברי מפני דבריו אך בעוד שאין ידועם מכיין אסורותינו ועל עדות בנות גדולי הדור:

להלכות חמץ

ו ומצאתי
שאלנו בני אכטפא מרבינו תם על חמץ ומוצה שכתבו בתורה יחד מה דינם והשיב כמה ריח בתלמוד מנאכו ריח כבילות וריח כמון של תרומה וריח יין בפת אבל ריח פת איסור בפת היתר לא מנאכו וכמה פעמים אנו אופין חלות עם הפת בפחות מכל לכה ואין מקפידין בכך וכראה לי שמהלכת האור שאין לה שיעור היה לו לרבינו להביא דאילו חלה שכיה אין מחמירין בה דהא רבא מוטל לה ברוב ואפילו לבתחילה כדאיתא בבבורות פרק עד כמה והיא כשאיש בהן קטן חלת האור כאכלת וכראה לי כמי להתיר דהא לחמי תודה ארבעה מינין היו והיה אחד לכהן מכל מין ומין ונס החמץ ומוצה כאשפין דלא לישתמיט תבא במנחו דלימא ששני תבורים או בזה אחר זה כאשפין ובלע שתי הלחם גרסינן גבי לחם הפנים מניין שאפיתן שתיים תלמוד לומר ושמת אותם יכול אף לשתי הלחם כן תלמוד לומר אותם ומדלא פריך ואימא אותם למעטוי לחמי תודה שמוע מוכה ביחד כאפות ואף על גב דיל שאל מכל מין ומין כאפה לבד האחד היתן לכהן מכל מין ומין ומין העשר של חמץ איכן כאפות בהדי עשר של מנה מיהא כראה להתיר דלא לישתמיט תבא לפרושי עד כאן באביה ועיין בסמין כא לשון אביה בסמין אלף פ"ט:

להלכות מאכלות אסורות

ו נטלה
הכבד ולא כשתיר ומוצה כזית במקום שהיא חיה דהיינו במקום שהיא תלויה בותרת הכבד וכזית אחד במקום אחר במקום מרה טריפה פרוש במקום שתלויה המרה בכבד ומיהו בעוף קטן לא שייך האי שיעורא והכל לפי הענין וכראה לי מדהונק לומר דבעינן כזית במקום מרה שמוע מוכה בשאין שם מרה כלל כשרה אפ"א אין טועמי בכבד טעם מרה כלל שמועט כטל הכבד התלמוד אומר ולא מועט כטל המרה לכולי עלמא לא חיישינן למרה ואף על גב דטיקנה המרה טריפה אין מדמין בטריפות זה לזה דגבי טחול כמי אם כטלה כשרה ואם כיקב בסומכין ולא כשתיר כעובי דינר זה טריפה ופעם אחת בא לרי מועצה שניטלה המרה ואמרת לקרוע שתי ועבר הכבד ולשתמיטת כמו שכתב בה"ב שאם יטעום מרה הרי כבלעת בכבד וכשרה מפני שאמרו חכמים כבד כועם ומרה זורקת בה טיפה ומיחתו וכשטעמו לא הרגישו במרירות כלל כלל ואמרתיו שוב לבלותה על גבי נחלים והיתה מרה עד מאד כשנלעמה והכשרתי ולולי שקשה לי להכניס ראשי בין הרים כראה לי שאשי אין טועמים שום מרירות אפי' על ידי נלייה ולא בשום ענין שכשר ואם מתלקט או מורוד הכבד או ברנועה ובין הכל כזית הוא במקום מרה וכזית במקום שהיא חיה טריפה ואם כמנא שתי מרות בכבד ואין שופכות זו לזו אמרינן כל יתר ככטול דמי וטריפה כדאמרינן גבי תרתי סכיא דיבי וטריפ' לדברי ה"ג ולדברי כשר' ולר"י ור"ז וכל גדולי הדור שבכרפת מכשירין וכן נמנא בתשונת רי"ב יתרה וז' וכדאשכחא תרתי מריתא איתא מדרבנן דדייקי ואמרי טריפה ואית מרבנן שמוקלין ואכן לקולא עבדינן ונדל לא משתבח כלל כשריה דלא אבר הוא למומר כל יתר ככטול דמי וטריפה אלא כשריה שמרה זו אינה לא מעלה ולא מוריד אלא בזמן שיקבה לחץ שלא ככבד הכבד טריפה ואם כיקבה וכבד סותמתה כשריה והכי כמי כראה לי כמו סכרתי למעלה עד כאן לשון ראביה ורבינו תם כתב בספרו שר' הלוי השיב על בהמה שכמנא בה במרות שמומר כלל ישראל ואפילו בפני הבית ראוייה לקרב על גבי המזבח עד כאן:

א שארו

את דבי על גבינות הרבה שעשה ישראל בבית הגוי והניחום ארבעה ימים או ה' להתיבש והם חתומים בחותם דפוס של עץ ושכח הדפוס ויראים פן זייף הגוי וחתם כמו כן אחרי באותו דפוס של עץ והשיב מאחר שאיסור גבינות הגויים משה גילוי ברובל שדבריו עיקר ואין אנו כזהרין עבשין בגלוי יש להתיר כי התורה חסה על ממונם של ישראל ולומר שהגוי ירא לזייף ובהרבה ענייני יחוש הגוי כיון שיהודי רגיל לנעושות חותמות במקום המיוחד שיש לו בחותמו טביעות עין או סימן נוס יבין הישראל בדבר מחמת הנביא שכעשו אחר כך לחות ועוד השיב שראה רבינו תם מקפיד על אחד שהיו רחלותיו אבל גוי אחד ויהיה שולח עם בכל בקר את בתו ולא היתה מספקת לכא שם עד שחלבן רובן או כולן מספר התרומה:

ב מעשה

בטלה שנמלח וכתב של עם הלב ולא קרעוהו והשיב ר"י בר שמואל אם יש מן המים וטלה כגד דם הלב שהוא מותר ואם היה הלב כלל שעה מוכסה במים לא כיתר עתה מטעם זה לפי שהיה כראה כי רבינו שלמה היה משער החתיכה אף על פי שהכל מוכסה במים עד כאן לשון ספר התרומה:

ג אשיבך

על שאלתך שאלת גוי שמכר חבית לישראל ואמר לפת יין כסף היה בותרך שלשה שנים אם הוא כאמך כראה דאם הודיעו ישראל אם הוא מביין מותר דבריו שיש איסור בדבר שהיה בו תוך שנים עשר חדש לא מהימן דאין זה לפת אלא מתבונן להתיר ולהשבות המקח ששאל חפץ בו יותר כשהוא מותר והחכם יכול להבחין ולהכיר בטביעות עין אם הכנים בו יין תוך שנתו:

ד בשר

תפל שאלה קרח וכפור שקורין גלגלכא בלעז ואין ראוי למליח עד שיפילו תחילה הקרה ממונא מותר לשרות במים חמין בכלי שני מותר תשובה שהשבתך בראשונה אהיה למד דשרי בכלי שני אף על פי שהיר סולדת בו דכיון דכלי שני אינו ממשל אפילו יא לא כח להפליט ולהבליע כמו שהיה אומר רבינו חיים בהן ז"ל מאחר שלא כתבשל דם מור הדם וינא ממונא על ידי מליחה או על ידי נלייה: שמשון בר אברהם:

ה אם

אם על הכירה פשטידא וכש עליה מחבת של ברזל או של חרס ושזב אפיו תחתיו פלדון בלא ליבון או להפך השיב ר"י בר שמואל מדכפיר להיתר כי לא מנינו פטום וריחא מילתא בכלי ויחזור ויפטם גם לדברי הפוסקים ריחא מילתא היא ואפילו אם הכלי בת יומה רק שלא יגע ממש שאז יש לחוש שבלע הכלי מה שפלטת הפשטידא ואף על פי שבראית העיסה יבשה חיישינן ששוב יבשה מן החום ואפילו למאן דאמר גבי פת חמה וחיבת מנופה להיתר הכא מודה דאסור דכח האור מוציא השמכונת דרך עובי העיסה ויאסור כאן בכל העיסה ואפילו בשאר קיימתי כיון שכנע ואפילו לפר"א מחמירין בשמכונת טפי מברס כי הוא כח לנאת מיהו מפרק דם הטאת אין ראיה להתיר מדתלאו באור התבור שקורוהו בישול ולא בלוע דהוי דלוע לא הוי דילמא ריחא מיהא הוי ובקליפה לא כתר דחלב גלי מפעפע וכן כמי כאמר בריהו ומפי רבינו תם שמועתי שהיה מחמיר לומר ריחא רק בכבלה ושחטה דרך גלי אבל לא בפשטידא ופלדון חלב אין ומושמע כן בפרק כל הבשר שיפעפע בכל החתיכה הבאיש הרבה מן הבשר וראוי לפעפע אי כנע אבל משום ריחא לא אמרינן פטם הכלי ושזב חזר הכלי ומשום ואפילו כנע בכלי כשהחזר ואופה תחתיו היה ראוי להתיר דכיון שהוא מועט ונס כח האור מייבש הוי ליה כדגים שעלו בקערה דשרי כדיעבד והוי ליה פליטה המועטת כלט בלט ובעתו תבור באליה דאמרינן למיכל דיפתא אפילו במילחא קתם יש הרבה ואיכא ממשו של איסור ומשום ריחא לא אמרינן למיכל במילחא כדאיתא פרק כיצד נולין ובפת שנאפת עם פלדון לא מחמירין בפת כיון שהתגור גדול אף כשנחמיר בפשטידא ופלדון ואפילו כנע פת במועט אין כח לעבור בטולן לאסור דהוי כדגים שעלו בקערה וריחא לאו מילתא אמרינן ככי האי גונא בתגור גדול הילכך בפשטידא ופלדון אפילו לא הוסק יפה כדי הסרת קליפה מהטי שהרי רגילין לחזור ולחמומו כשרונים לחזור ולא אפות וכאמר כנעלענו כך פולטו כי היכי דסגי לן בהסקת תבור אף על גב דידוע דלא הוי כולי האי כמה חזרה לכבשות והפייט יסד באר"י דל' מתיחם גבי קערות וכלי שני כנעלענו כך פולטו ומכל מקום אבי תמייה עליה מנא ליה דכנעלענו כנעלענו כן פולטו כנעלענו לא דמי דהתם יש לו כח טפי דקנינות בלות מחא ראשון מה שאין כן בכלי שני ומיהו הכא כראה לומר דכנעלענו כך פולטו ותו דהיתרא בלע וראוי להקל כדמוכח בהוף עבודה זרה וכדפרישית אהיה סכיא דפתחא דמסקין דסגי להו ברותחין והכא

תשובות רשייכיל הלכות מאכלות אסורות קדושה שפ

ח תשובות

על קיבות שהעמיד בהן חלב הרבה ועשו מומנו
גבי חלב וכו' לחחר כך בתוך הקש שהקיבות

כחוסים בו מעט וכן הדקיה:

בקיור

אשיבך נפי עניות דעתי אף על פי שכתב רבי'תם שאין
העמדה חוכרת בשמים שיחא לא אמר הלכה למעשה
שיש לדחות ראייתו שאפילו יש בחלב יותר מזה שאיסור כיון שהאיסור מעמיד
היינו לו והוא דקתני המעמיד בעור קיבה אם יש בה בלט הרי זה אסורה מפני
שהיה עש עור הקיבה דבר של היחוד המועיל להעמיד והוא דלה קתני אם
יש בו כדי להעמיד טעם מפרש לדבריו דאסורין משום כט ומעולה לא ראייתו
ליקח גבינו מן הגוים אפילו ראה החלב משחלבו גוי עד שעשה מומנו גבינות
שאין לחוש לכיור ולעדה הערלה ולחלקות שיוון של חזיר וכן קק לדברי רבינו
תש' למשמע מפרק עבודה זרה דמפרש טעמיה דגבינות קבוי' ויש' דמעמידים
אותה בעור קיבת נבילה דמיא אסור לפי מה שפשוט לך דאין לך העמדה שלא
יקא בחלב יותר מזה ואפילו לא יקא ודאי אם הוא שחא לא העמיד בעור קיב'
ואפילו העמיד שחא אין בו בלט אם לא תאמר דסתם העמדה בעור אין ס'
בחלב ומאספיקא דשחא לא העמיד בעור חלא ספיקא היא מדאורית' שהיא
כבלה אבל מוטעם פראש ודאי היה רבי'תם מתיר אפילו כמלחה הקיבה בעורה
דטעם היונה מן הכשר נעשה פראש כשנמלחה הקיבה והא דאסורין קיבה
שכשלה בחלבה וכן המעשה שאסורת' כשירה שינקה מן העריות היינו משום
חלב הכלול שבקבה שעדיין לא נקפא לחלב גמור ולא פראש וחס' עכשיו
בקבות שבשקם מן הקשן שאמרת' אף על פי שלקחו מן הקיבה שנסק
כדי לעשות גבינו' וכתעטו בין שידוע שהיה בו ס' אין לאסור מוטעם שפראש
דשחא בשעה שכללה לא היה בו ס' עדיין דכל דבר המותר יש לנו להעמיד
בחזקת היתר ואין כאן ריעותא מאחר דעכשיו יש בו ס' ולפי מה שפ' רבינו
הקדוש בספק שלו בחמאה דהלב הכלול כשחזר ונקפא נעשה פראש כל שכן
דהכל מותר אבל מיה שאמרת' לקחור הגבינות שבעשו שיש לספק בכל אחד
שחא מן קיבת היונת' אף טעם זה ככון דמי יודע אם גבינות שחוסים כחתיכה
הראויה להתבדד לפני האורחים ואם ידוע שיש אחד שבעשה מן קיבה האסורה
אוסר כל האחרים וטעם של ספיקא דשחא היה בקיבה כשנמלחה ס' מוצא
הקדוש דומה טעם פשוט להתיר לכל הפחות מדדבך ולפי דברי של חזקת
היתר אפילו בדאורייתא ועוד דומה שיש כאן ס' דאפילו לא היה בהיתר
מתחילתו שיש שחא כשהעמיד החלב היה בהעמדה מחלב הקדוש שהשוב
פראש ולא נאסר ונעלה ונאיסור ששמו לא היה בו כדי להעמיד בפני ענינו
ונמא דאין באיסור בלט ועוד יש להתיר מוטעם אחר דבשר דקין שאמרת' אין
איסור בכלי אלא כדי קליפה והוא ליה כנדי' כחוש שאינו מפעפע כדאמרינן
בגיד הכשה ויוליה ככלי ואפילו היה שוין בחתיכה זאת מוטעם של דקין
שאמרת' פשיטא דמועט היה ביותר שם חתיכה ענמה כחבת שדבר מוטעם
הוא ואל יעלה על לבך מוטעם דם ולהחמיר כמו מדאורייתא דאין מחזיקין
דם בבני מעיים כגון הדירה דכחחא בעיא דכרכחא ומועט היינו קיבה
וכדא ושאר הדקין ומה ששאלת בגבינות שבעשו ונמלחו בדפוס שבעשו בו
וכמלחו גבינות אחרים אחרים ראיית' לדבריו הקדוש שהתיר וכן טעם
לדבר שהדפוס של עץ אפילו מלחו מלח חסון כחלב והוא ליה כעמא תפל
ונתור מלחי וימותר והיינו טעמו דילול אין מפליט מיה שבלע דב' שאינו אוכל
שמושן בר' אברהם והך בריך היתר מוטעם אחר דבסתמא לא העמיד
כל החלב שבקדירה בקבה שכולה אסורה דהיינו הכלול אלא גם מן הקדוש
כותן ואין רגילות שיתנו קיבות בקדירות להעמיד החלב שלא יהא בה מעט
ונקבה הקדושה וגם פעמים יותר מן הקדוש דהוי זה וזה גורם ומוותר דהא
גבי שאור חמירין פרק בתרא דעבודה זרה שאור של תרומה ושל חולין וכו'
כדי להחמיר ובה כדי להחמיר וחיות העיסה אסורה ודבי שמעון מותר אבל
אין באיסור כדי לחיזק אם לא יסייענו היתר לכלי עלמא מותר וכן הוא
בהדיא שיליה פרק כל הכלמים והכמים אומרים אין אסור אלא עד שיהא
באיסור לבד כדי להחמיר ומה התם פסק שיחאל כרבי יוסי דאמר זה וזה גורם
מוותר דהא דאסר במעשה לזרוע ירקות התה האסורה מפני הכביה לדבריה'
קאמר להו ומוטעם זה ונותרין הגבינות:

ט נדרשה

על בתי ישראל שידה אחת על הכרזא וחתת לבקש
אבן להכותה ובהנה הגויה והכניסוה קבת בחבית
הא למה זה דומה אם לעה שהזיטו ידו לנתוכנע באשכולות דמודוליה רבנן
לרבי ירמיה כמאן דאמר אשכול וכל סביבותיו טמאים וכל הגת טהורה לפי
שהאשכול שנבע ועליו משק טופח הוי ראשון וסביבותיו שכי מוכאן ואילך טהור
אף על פי שהמשקה הולך קבת מללא משני בשילהי עבוד זרה הכא ליה משקה
הולך אלא אף על פי דהולך קבת טהור משני דמפסקי אשכולי הכא לא מפסקי
ולא יידיי אראש הכרזא על דופני החבית ומעבר אל עבר יקרי זה כחו בכונת

היין ליאם בשתי' כמות' שאיכנו מדדו דק' יוכל' לא אי איה' לדמויי' לקא מדמוי' ליה
להו' חבית' דאיפק' לאורב' אחת' גוי' חב' דאי' דאי' פקע' לפיתיה' מעש' לכנתא'
קעביד' ואפילו' בשתייה' שרי' ואנכ' שהא' שלא' יח' היין' דרך' הסדקין' כיון' שאינה'
מוזמנת' ליפול' חבייה' אילך' וחתה' אילך' אינו' אלא' כמדבק' שתי' לבנות' ה' כיון'
שהיתה' הכרזא' תחובה' כבר' מעשה' לבנה' עשתה' הגויה' שהרי' בלא' חכה' אינה'
ינאה' מן' החבית' וזכר' לדבר' כוד' מלא' יין' ונוי' מתי' אנבעו' עליו' ושוקע' ולא'
אשכחן' בהא' איסורא' ועוד' כיון' שהעברית' היתה' ידה' על' הכרזא' עם' הככרייה'
בידוע' שסייעה' בכל' חכה' וכיון' שכה' גוי' מעורב' בו' מות' מדאמ' להו' רבא' להקפו'
שפוכאי' כי' שפכיתו' חמורא' לא' ליקרב' גוי' דלסייע' בהדיכוי' דילמא' מישתליתו'
ושריתו' עליה' מכלל' דאי' לא' משתלי' שרי' וכלא' השיב' רבינו' תם' לרבי' יעק' ישר'
שמושן' בר' אברהם:

י שאלת

תרכנולת' שהוטה' שתחבה' ככרית' במחבת' דותחת'
על' האש' למלגה' והתיר' אותה' תרכנולת' ענינה' אם'
יש' בוים' ס' יוכל' התרכנולת' ותמחה' עליו' אף' יתיר' בשר' לקדירה' בלא' מליחה'
על' חיס' תמחה' דודאי' חיות' הדבר' בחתיכת' בשר' תפל' שבשלה' בקדירה' אם'
יש' ס' במים' מכל' החתיכה' החתיכה' ענמה' שרי' ממה' כפשך' דאם' כפלט' דם'
שלה' לתוך' המים' כתבטל' במים' ואם' לא' כפלט' דם' האיצרים' מותר' ודכוותיה'
אשכחן' פר' כל' הכשר' רב' הויא' חלעו' ליה' בחלבא' רב' כיומן' חלטי' ליה' ברותחין'
אבל' בתרכנולת' זו' ודאי' ראי' להחמיר' אף' על' פי' שיש' במים' ס' מפני' כד' ומועין'
שבחובה' דכיון' דמוכח' בדיוקלא' דמיא' ודם' הכפלט' מקן' כבלע' בתרכנולת' ואין'
רגילות' להשתיה' במים' אלא' כדי' מליגה' ולא' עד' שתבשל' כולה' וכמוא'
שבטעה' דם' הככר' והוועיים' ולא' חזר' וכפלט' בתוך' המים' ואפילו' שהתה' עד'
שנבשלה' יש' לדמותה' לכל' בשאי' דאמרינן' וכחל' ענמה' אסורה' ואף' על' פי'
שיש' לחלוק' בין' חלב' לדם' ולדמותה' למוליות' ולכותן' כרעיו' ובני' מעיו' לתוכו'
לא' דמי' דהתם' בלייה' נהכא' דרך' ביטול' יש' לחוש' דהרותחין' חולטין' דם' הכבלע'
בתרכנולת' הכפלט' בבני' מעיה' לתוכו' שוב' לא' יח' כהקד' דחלטו' ליה' ברותחין'
שמושן' בר' אברהם' והרב' שמואל' בהל' אלא' חמיר' ליה' שרבינו' תם' היה'
מית' לב' שכתבש' בקדירה' אם' יש' מין' הדם' שכתובה' ולא' בעי' ס' יוכל' החתיכה'
ושיחא' יש' לחלק' גבי' לב' שיהדס' ככוס' כמקום' אחד' וידעין' טפי' שיעור' הדם'
שבתוכו':

יא מעשה

בא' לפני' השעיר' מים' רותחין' על' תרכנולת' וכתעבר'
בין' אחרים' והורה' רבי' דעירוי' אינו' מבשל' אלא' כדי'
קליפה' אף' על' פי' שהיא' בכלי' ראשון' דהא' קיימא' לן' כשמואל' דאמר' התחא' גבר'
לתביא' כותיה' פרק' כינר' טולין' ואפילו' בדבר' המתערב' כמי' קיימא' לן' כדתיבא'
אירך' התם' בשר' רותח' שפלט' לתוך' חלב' רותח' וכו' וקתני' חס' לתוך' כוכן' קולף'
ולכחורה' סתמ' קתני' ל' בשר' לתוך' חלב' ל' אלא' על' גבי' בשר' וכיון' שאין' איסור'
אלא' הקליפה' והאיסור' בפני' ענינו' אין' דרכו' למכות' ואין' דרכו' להתבדד'
לחורחים' קולפין' אחתמה' וזרקין' והשאר' מותר' דחייסין' שחא' יוכל' אחד'
כולן' ופלוגתא' היא' כבלה' שכתעבר' בין' השמותה' דאי' לוד' דמטמאה' במשא'
אבל' לא' בני' אדם' מותרות' דחד' בתרי' בטיל' בדבר' שאינו' מתערב' עד' כאן'
מיצתי' ולכוכן' פסקו' התם' בזבחים' פרק' דם' הטאת' ופרק' כירה' ופרק' כל'
שעה' גבי' הא' האילפס' והקדירה' שהענינה' מותרות' מן' האור' בשלת' ודלא'
כפרש' שפרש' דעירוי' בכלי' שכי' וכתב' בספר' התרומה' דלפיכך' כשמואל' גין'
תרכנולת' אין' מועין' עליהן' מים' רותחין' מכלי' ראשון' אלא' ימונ' בכלי' שכי'
ואם' שנג' ועירה' עליהן' רותחין' מכלי' ראשון' אין' אוסר' אלא' כדי' קליפה' דתתאה'
גבר' ואין' יובשל' אלא' כדי' קליפה' ונריך' לקלוף' העור' ולא' יותר' והיינו' דוקא'
בשר' גלי' התרכנולין' למעלה' דהשתא' ככנסין' חמין' בין' הכונות' לבשר' ואוסר'
כדי' קליפה' אבל' אם' ראש' התרכנולת' ליועלה' ואם' כן' הכונות' שוכבות' כלפי'
מטה' ומבדילות' בין' הכשר' למים' ומוגי' כנגד' הרותחין' יותר' מכדי' קליפה'
מוותר' עד' כאן:

יב מה

שכתב' בספר' התרומה' גבי' גוי' אדכא' וישראל' אבובא' דמה'
שכשפך' לחזק' אסור' אבל' מיה' ששאר' בכלי' שביד' הגוי' נטק'
אינו' שבור' או' אפילו' למאן' דאמר' חבור' חיי' מן' חיי' חיק' עופי' לא' כראה' ליה' אלא'
אפילו' בלא' מיקטיף' שרי' מאי' דבגויה' דחבית' כיון' דגוי' לא' נבע' בקלוח' ולא' ביה'
שתחתיו' שהקלוח' יורד' לתוכו' אף' על' גב' שקלוח' גופא' מיתם' מחמת' כח' גוי' לא'
אסרינן' מיה' שחבית' משום' נטק' אפילו' לזיון' דאמר' נטק' חבור' וכו' דכל'
כה' דמיא' דאבראי' לא' מיתסר' מחמו' מנע' גוי' אלא' מחמת' כחו' בלא' שום' נגיעה'
בין' לא' גורו' נטק' במאי' דבגוי' ידע' ודפריך' כפרק' בתרא' דעו' אדרב' ששת'
דמוקי' לה' בגוי' המערה' חיה' דבבית' כמי' ליתסר' למאן' קפריך' אי' למאן' דאמר'
נטק' אינו' חבור' כד' משמע' סוגיא' דהתם' מילי' קפריך' מילי' ליתסר' מילי' דבבית'
בין' דל' נטק' אינו' חבור' ואי' למאן' דאמר' נטק' חבור' לחודיה' פריך' אף' על' גב'
ינח' ל' 48 iii דהסוגיא'

חשובות דשייכיהלכות מאכלות אסורות

וזהו והכרעות אסורות וזהו:

יז התיבה
חלב שמולח עש אחר חתיכות. אם החלב דבוק בה בחתיכות החתיכות פעמיים שעושה חתיכה שהחלב דבוק בה מותרת ואינה שנוכחת אכלה אסורה כגון שבאחת חתיכה שהיא דבוק בה יש בה ס' ובחתיכה שנוכחת אכלה אין בה ס' אז מותרת אותה שדבוק בה מותר נרדף לקלוק אותה לכד החלב ואותה היווכחת אכלה אם הייתה מוכחת לכד החלב אסורה אבל אם מוכחת לכד הבשר מותרת אפילו אם אין בה ס' כי חלב אינו מופעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב ואם החלב לא היה דבוק בחתיכה אותה שנוכחת אכלה אסורה אם אין בה ס' אבל שאר כל חתיכות מותרות ואם נגעו אחת או שתי בחלב וקורנו לבסוף כתערבו אם יש להם מן הכשרות יותר שלא נגעו בחלב כולן מותרות כי חד בתרי בטל בדבר יבש ואפילו בדאניה להתכבד כיון דלא אסיר אלא מחמת בליעה מדברי יורה דעא כחן:

יח בשל
מקבת כלי טעון מריקה ושיפה בכל הכלי או לא מתוך הדברים יש לי לפסוק שתי קדידות בכירה אחת של חלב ואחת של בשר וכוננו ענינו בזה שתיקן מותרות בדעיבד ואם כפל מעט חלב על דופן קדירה של בשר יש להחיר בששים כאילו כפל ברוטב ולא כשער בעובי הדופן ובלבד בשעת הדחק כגון שבת ואורח' ולענין בדבר חשוב אבל בעל' לא מלאכי לבי להחיר מפני שיבא מפי הקדוש ואף בלא ששים היה ראוי להחיר לפי טעם אחרון אלא שיש להחמיר עד כאן לשונו תו' בזבחים פ' דם חטאת ואם כתערב אסור בהיתר מין במינו בטל בדבר בין בדבר יבש בין בדבר לח כדאמר רבא פ' דם חטאת וזהו טעמו מפי שטעמו של אסור אין יכול להיות כוכר אפילו בשל אותה יחד הילכך בדבר שאין אסור ככלע בהיתר בטל בדבר אפי' מדרבנן מדברי פ' גיד הקשה אחתיכות כבילה וליבטיל ברובה והוכרך לתרץ גיד בריא הוא וחתי' הראויה להתכבד לפני האורחים ולא בטיל ואם כתבשל כמי חתי' קטנה שאינה ראויה להתכבד של אסור עה חתיכה של היתר אם אין מכירה בטלה ברוב חתיכו' דהת' על חתיכה שכתבשלה עם שאר חתיכות פריך וליבטיל ברובא אבל אם מכירה חתיכה האיסור יסירכה וכיון שלא הותרה על ידי בטול ברוב אם כן יטעף ברובט ובחתיכות היתר ס' לבטל המימיני כדאמר רבא אמר רבנן פסק כמו מין במינו מדרבנן ואפילו אין מכיר חתיכה האיסור דהשתא מותרת ברוב מכל מקום נרדף ס' ברובט ובחתיכות לבטל המימיני שכנסם בשל היתר או יין ביין שנבענו דאין איסורו במשקו לא אותה שמשכו לעבודה זרה נרדף ששים כיון שכתערב זה בזה ולא בטל ברוב אבל מין בשאין מין כד' בהיתר ואם מכיר יסיר האיסור ונרדף ששי לבטל המימיני ואם אין מכירה כגון שפסך בחתיכות קטנות בטל גם והכל מותר ואין נרדף להסיר אחת אלא בתרומה מפני גזל השבט כדפירשית פטו:

יט לשון
ספר התרומה רבילות הוא לתת קיבה עם עורה וכתבין אותה בכלי מלא מים ושוהא שם זמן מרוב כדי לקרש הכלול ופעמיים כי גם יום או יומים משהין אותה עם עורה במים וכראה שאסור להשקותה ככ זמן גדול דטעם עורה ככנס בחלב הקיבה והי כבשר בחלב וגם חלב הנלול הכנס בעור חוזר וכפלט ואסור כל הקיבה דימה שפלט חלב אסור הוא ואף על גב דבוק הוא מומ בלע זה מזה על ידי שריה זמן גדול כדאמר' בשר בחלב הוא חדש הוא דאי תרו ליה כולי יומא שרי מן התורה עכל עוד יש שם דאם הקיבה נמלחה בעורה כמו שרבי' לנעשות אז פשיטא דאסור לכתחילה ועש' בהילכות מאכלות אסורות פ' ד:

כ פרק
ר' ישמעאל הקוה חביתא דאישתקיל ברזא איהא גוי אכח ידיה עליה אמר רב פפא דלהדי ברזא אסיר ואידך שרי וכו' ויש מרבותינו שפירשו שרי בהכאה משו' דקשיא להו הלא חומר הוא ממוקד וקטפרם דדמו לאשבורן ואפילו למאן דאית ליה כנוק אינו חבור אסור הוא שהרי נגע ביין כנגד קבב הברזא וכן כמנא בספר הזוהר דרבי אבא שרי בהכאה ואין כדאק דאם כן עד ברזא אסור בהכאה ואמאי והלא לא כתבון לכסך אלא להניל ורשי פירש דשרי בשתייה ופירש שכבב הברזא היה צד שלא היה יכול לשכשך וגם לא יכול ליגע לפנים מעובי השולס' כן נרדף לקוסף עליהם וכן כראה

דהסוגיא אין מוכחת כן דלדידיה פריך ממינאי קשה לדידיה קא לדידיה מיתוקם שפיר בישראל המערה מחבית לבור שיש בו יין כסף ורבי אוקימא כבד התם מעיקר ובימיקטף אוקטופי לא עב' כל דפרי' לילוד כנוק אינו חבו' דאייבטרי' לאוקטופי בני המערה ופריך קא כשהוא יוערה ור' אשין ר' אשין שיוכא מפי החבית מיתבר מחמת כח הגוי ואי אופשר שלא תחזור טיפה אחת או שתיים לתוך החבית ממה שכבר נעקר מפי החבית והולך וחוזר לאחוריו לתוך החבית וכיון דכפקא הקי' טיפתא ופי החבית כבר איתברא מחמת כח הגוי וכי הדרא לגוי' דכא עש כשהוא מושך ידו שלא לערות עוד מיתבר כל מיה שבחבית ולא מחמת כנוק אלא מחמת תערובת יין כסף עם יין שבחבית ויין כסף מין במינו במשקו ומשכי כח גוי דרבנן מאי דכפק לבראי גזרו רבנן מאי דבגואי לא גזרו פירוש מאי דבגואי שחזר ולא כפק לגמרי לא גזרו עליו כלל הילכך הקי' טיפתא לא אסרה וכיון דלדידיה לא אסרה לילוד כנוק חבור בניו לא אסרה כיון דאי הוה אסרה הוה ליה למיפר בלא כנוק מטעמיא טיפת יין כסף שכתערבה ביין כשר ואפילו הכי לא אסרה אם כן כלולי עלמא לא אסרה דלא פליגי אלא בכנוק ואין לנו לבדות מלבינו מחלוקת חדש ועוד מיה שיך קטוף בני המערה קא מיד דכפקא טיפה קמייטא מפי חבית מיתברא מחמת כח גוי ואסרה על מה שבחבית אלא פשיטא שלא היה מועיל קיטוף בני המערה אי היה אסרין כנוק אפילו מחמת כח הגוי אלא עב' מה שבחבית מותר אפילו בלא קיטוף ואפילו לילוד כנוק חבור מטעמיא דפרי' ואי אופשר ליישב דברי בעל ספר התרומה אלא בני המערה מחמת כנוק אלא אם כן אוקטוף כסף שכאשר במונע או מה שבחבית היה נאסר מחמת כנוק אלא אם כן אוקטוף אוקטופי מיהו המדקדק בדבריו משמע דמנריך קיטוף אפי' בניו אדכא וישראל חבובא דלא נאסר מה שבדכא אלא מחמת כח הגוי ואפילו הכי בעי קיטוף מה אי אופשר ליישב עכ' מהר"ם:

יג ששאלת
על היין שבחבית שהגוי מוכנין לתוך הקנקן שמונע הגוי ממונע לתוך כלים כראה בעיני שיהו מותר דאין לנו לאסור הכלי שמונע ממונע אלא מחמת כנוק וכשכב שמשך מן החבית אותה כלי ראשון כנוק הבא מחמת כנוק הוערך מימינו קי' יעקב מוקולסן תלמידו של רבינו שמשון וקיבץ תשובות והוראות לפניו וכתבם על ספר:

יד בין
לענין יין כסף כמו הגת או חבית של גוים שהי' בהן יין כסף בין לענין חזק בפסח כגון חבית שהיה בהן שטר די להם שיערו לתוכן מים רותחים ומגבלין בהן אף על פי שהיא יותר מכלי שלישי או דביעי וכן היתר דבינו הם ועיין בתום' בזבחים פ' דם חטאת והוא הדין כשמועבדין המים מן האש אפילו הכינו הרתיחה יכול לשפוך לתוך החבית או לתוך הגת והטעם אחר' שלא כשתמש בהן לא על ידי טוכן מהר"ם וכן פסק ראובין וכן כמנא בדברי ר' הלוי ובפסקי רבינו שמואל ועיין בהילכות חזקן בריש הגעלה:

טו שאל
ר' מר' על חמאת גוים שקורין פוטרא יבאר רבינו כי יש אובלין אף על פי שלא ראוהו לבעו' ויש פורשין ובולכותינו מרתחין החלב על האש ומקלטין זמן החלב ופעמים מתיבים בו כסוידי דחלבא השיב כראה לי היתר גמור שפסקתי על הגוים החולבים לנרדף עמנו דאין מערבין בו דבר טמא ולא חששו אלא לנקוד וסייעתא מפר' שכתב אנב איטפא קאי בהו זיקרא ואף על פי שנזר על גביכות הגוים אי לאו דקאי בהו זיקרא כי אטפי היה היבש מותר ובחינאה דליכא איטפא ליכא בהו זיקרא לכך יבש שריא ובארבעה ימים הני הגביכה יבשה והוי שריא אי לא מוקי לה איטפא לזיקרא ואז החמאה מותרת שערבנו בו כסוידי דחלבא ואותו שאין מערבין כסוידי דחלבא מותר מיד ואם ספק אם יש בו כסוידי דחלבא אם לאו הוי ספק דרבנן ולקולא ובמלכותינו מערבין וכולנו אוכלין מן שדעתנו יפה ועל זה סומכים הרפתים ומקפידים על האשכנזים שכמעט מלאוכלו לפי שיש בירושלמי כשהאסור להתיר את האסור כך אסור לאסור את המותר והתשובות הרבה יש בדבר מן הירושלמי עד כאן מנא תי:

יו ועל
הכרעות שלא היו ממוקרות וכמלחו עם הבשר אם יש סככל הכרעות כנגד החלב שבה היא אסורה אכל הבשר שאכלה מותר כיון דיש בכל הבשר ששים לבטל החלב שבה מוכא מופעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב או כל הבשר מנטרף לבטלו ואי לא מופעפע בלא רוטב כל שכן דמותר ועוד הרי הוכיח ר' דאין מתפשט לחזק מחתיכה לחתיכה בלא רוטב מדרבין פ' דם חטאת וכן אסור ולא כיוסא כלל מבלע בלע מופלט לא פלט אמא אף עב' דרותרה הוא לא פלט מה שבלע בלא רוטב וכל שכן כדיון זה שכתבת שיש לבטל כל הכרעות דודאי הבשר

תשובות רשייבי להלכות מאבלות אסורות קדושה שפא

דשמה היינו דווקא פליטת טעם של כלי אבל מאוכל לאוכל הכל חשוב טעם אחד ועוד פעמי השמנוניות יונא חוץ לפשטיד וכונעת לעונה וגם אין להתייר משום דדבר הבלוע בחתיכה ממקום אחד אין פולט וכבלע בחתיכה אחרת בלא מים כדפ לעיל בהילכות טיפת חלב דקאמר אם לא כיעור וכיסה מיבלע בלע מיפלט לא פליט דמא רוב פעמים השמנוניות יונא לחוץ או החלב מן הפלדון וכונע ממשות אל העונה:

כראה לי עיקר וכו' היכא דכקב הכרזא לא כחתיכה בשיפוע גדול ולא עברה השולים גם הם יודו לפרש דרבו שפירשו בהנאה מפרשיכן ליה בברזא ארוכה ושהקב רחב ולפרש כיון שאינו כסך ולא שכשך לא אחמור מננוק וקטפרם ידידיה ואעב דמי לא שבורן שמקום מונע לא יחזור להתערב למה שבחבית והקלוח הראשון יביח להשפך והשאר מותר בשתייה ומיהו רש"י פ' דלית הילכת' כותיה דרב פפא דהא אוקימנא כתבאי דסבירא ליה לרב פפא כרבי יהודה דיחידא הוא ואינויר אכי דלישכא קמא דרב פפא כתבאי היא אבל לישכא בת' דרב פפא אתיא בתק' כמי דבידיה היינו דלהדי ברזא אבל דעד ברזא שרי וסעד מנאחי בתשובה מנעש שבא לפני רבי בחבית יין שהוביא גוי הכרזא ממונ כדי לשתות מן היין והגוי לא היה בקי בענין היהודים ולא החזיר הכרזא לתוך החבית והתיר רבי לשתות מה שתוך החבית ובלבד שתהא קטרה הכרזא שלא תהא ראש הכרזא חוץ מענבי החור תוך החבית דאם כן מקרקיש ליה ביין כשמנענעי להוביא והל' יין כסך ולכנוק חבור לא חיישיכן דבהג' ליכא כנוק חבור כדמוכה בעג' ורבינו שבט כתב שאין לסמוך על הוראה זו ומא' דחמור הוא מננוק וכל שיפה הורה כדפ לעיל ואם החזיר הכרזא כמי מותר על דרך שפירשו ותו לעיל חלקו בכנוק בין היכא שהאיסור למטה ובין היכא שהאיסור למעלה וכאן כמי האיסור למעלה ודמי לגישתא וכת' גישתא דמטעם דנריר כוליה בתריה אסריכן ליה נאי לא נריר כוליה בתריה כגון שתקוע הגישת' רק עד חתי או עד שלישייתה של חבית רק הכרז' כאשר שאין כגדר מותר וזה דומה לגד הכרזא והקילו בו חכמים כדאמר הקוא דכפך לבראי גזרו ביה רבנן דלא כפיק לבראי לא גזרו ביה רבנן ואעב דאי איפשר שלא יתחבר בכנוק לא אחמור רבנן בכנוק היכא דלא כתבון לשכשך ולכסך עב'ל רא' ביה:

כ ב פרק
אין מעמידין אינו אסור עד שיהא תחלתו נגמרו ביד גוי כתבו התוספות וכן הלכה דבמתני סגי וכן בזריקת קיכס לתוך התבואה ואכן ק"ל ככני בבל וכו' ואם כאפה הפת בתבואה של גוי בלא חתני ובלא קיסס ואפילו אם קרימו פני הפת בתבואה היה כראיה דחיתוי ישראל מעיל אחר כך או קיסס כל כמה שהפת נרדף לתבואה ומשביח באפיייתו עדיין והוי כגמרו ביד ישראל דמוסקינן הכא דשרי וכן לענין תבשיל היה מעיל חיתוי ישראל אף לאחר שכתבש'ל כמאכל בן דרוסאי אף בתו רבינו יהודה מכתב ידו פי' דכי היכי דאמר כל שהוא כמאכל בן דרוסאי אין בו משום ביאולי גוי' אם כן דהו' לחומרא דחיתוי ישראל לא מהכי אחר שכתבש'ל כמאכל בן דרוסאי בידי גוים וכן לענין פת אחר שקרמו פניו לא מהכי חיתוי ישראל דגמרו ביד גוי קריבין ביה וקיה מורה רבינו יהודה לחלקן לשפחות גויות שבבית ישראל אבל למוכרו לגוים אסור דילמא אתי לזבזבי לישראל עב' וזה הכהן ולקח למטהר שתי כפודים חיות טהורות וגומר בויקרא רבה א"ר יהושע כפור דרור שאוכלת מפתו ושותה ממימיו מכפרת עליו כהן שכהנה מישראל כד מתנות על אחת כמה וכמה והנה הוא ראיה לדברי ר"ת שמתיר כפור דרור לש' שאין מקבלת מרות פי' אמתיתין קאי דתבן אין כדון מכלל שדו לאכילה ובתורת כהנים משמע כמי שנותרת דאמר היא עושה מעש' פטוש אכיל' לייא בלעג' ואין לך פטושט בעופות יותר מנפור דרור שכל שעה היא מדברת בלשונה עד כאן מב'תי:

כ א לשון
רבינו ברוך בר יצחק אשר הגיה בספר התרומה בסוף שמונה ד'גיס שעליו בקערה ופסקים היונאים משם ובהימן כ' ועוד נרדף ליוקר שלא יאפו עונה קטנה פירוש כגד פשטיד פן יאכל העונה עב' בשר ואם אפה אסורה העונה לאוכלה אפילו במלח וכן תחת כלי ברזל או כלי חרס אסור לאפותן יחד אפי' לא כנגע זה בזה דאזיל האי ומפטס האי ואין להתיר מטעם דהוי כ'ט בר' כ'ט חד בעשה של פשטיד ומשם לעונה

מגדל עון פרק ראשון

הלכות שהיטה

יש בכללן חמש מצות שלש מצות עשה ושתיים מצות לא תעשה זה הוא פרטן:
א' לשחוט ואחר כך יאכל; ב' שלא לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד; ג' לכסות דם חיה ועוף;
ד' שלא ליקח האם על הבנים; ה' לשלח האם אם לקחה על הבנים; וביאר מצות אלו בפרקים אלו:

מצות ראשון

מצות

עשה שישחוט מי שירצה לאכול בשר בהמה חיה ועוף ואח"כ יאכל שני זבחת מבקרך ומצאנך
ונאמר בבכור בעל מום אך כאשר יאכל את הצביאות האיל הא למדת שחיה כבהמה לענין
שחיטה ובעוף הוא אוכר אשר יצור ציד חיה או עוף כו' ושפך את דמו מלמד ששפיכת דם העוף בשפיכת
דם החיה והלכות שחיטה בכלן אחרת הן לפיכך השוחט בהמה או חיה או עוף מבכרך תחלה אשר

קדשנו במצותנו וצונו על השחיטה ואם לא בירך בין בשוגג בין במזיד
הבשר מותר ואסור לאכול מן השחטה כל זמן שהיא מפרסת והאוכל
ממנה קודם שתצנף עובר בלא תעשה והרי הוא בכלל לא תאכלו על
הדם ואינו לוקה ומותר לחתוך ממנה אחר שחיטה קודם שתצנף נפש
ומולחו יפה יפה ומניחו עד שתמות ואחר כך יאכלנו: ה' הג' וחגבים אינן
צריכים שחיטה לא אספתן היא המתרת אותן הרי הוא אומר הצאן ובקר
ישחט להם ומוצא להם אם את כל דני הים יאסף להם אספת דני בשחיטת
בקר וצאן ובחגבים נאמר אסף החטיל באספיה לברדה לפיכך אם מתו
מאלו בתוך המותרי ומותר לאכלן
חיים: זביחה זו האמורה בתורה שהם
צריך לפרש אותה ולידע באי זרה מקום
מן הבהמה שוחטין וכמה שיעור השחיטה
ובאי זה דבר שוחטין ומתי שוחטין והיכן
שוחטין וכיצד שוחטין ומה הן הדברים
המפסדין את השחיטה ומי הוא השוחט על כל הדרכים האלו צונו בתורה
ואמר וזבחת מבקרך וכו' כאשר צויתך ואכלת בשעריך וכו' שכל הדברים
האלו על פה צוה בהן כשאר תורה שבעל פה שהיא הנקראת מצוה כמו
שבארנו בתחלת הבור: זה נקום השחיטה וכו' הרי הוא הצוא וכל השוחט כיצד בושט מתחילת
המקום ששחטתו וכו' עד מקום שישעיר ויתחיל להויר פרצין פרצין ככרם זרה הוא מקום
השחיטה בושט למעלה ממקום זה והוא הנקרא תרבץ הושט או למטה ממקום זה והוא מתחילת בני
מעם שחיטתו פסולה ושיעור תרבץ הושט שאינו ראוי לשחיטה למעלה
בבהמה וכו' ויאהז' בשחי אצבעותיו ובעוף הכל לפי גדלו וקטנו
ולמטה עד הזפק: ואי זה הוא מקום השחיטה בקנה וכל ששכנך המקום הזה מבחוץ נקרא צואר: אנסה הבהמה עצמה
צוארה לרעות זה הוא מקום השחיטה בקנה וכל ששכנך המקום הזה מבחוץ נקרא צואר: אנסה הבהמה עצמה
ומשכה צוארה הרבה או שאנס השוחט את הסימניו ונשכן למעלה ושחט במקו שחט בצואר ונמצאת השחיטה
בקנה או בושט שלא במקום שחיטה הרי זה ספק נבלה: וצריך השוחט שישחוט באמצע הצואר ואם שחט מן הצדדין שחיטתו כשרה: וכמה
הוא שיעור השחיטה שני הסימנין שהן הקנה והושט השחיטה מעולה שישחטו וצונו וזהו יתכוין השוחט ואם שחט רוב אחד
מהן בעוף ורוב השני בבהמה ובחיה שחיטתו כשרה שחט האחד כולו וחציו השני בבהמה שחיטתו פסולה רובו של זה ורובו של זה אע"פ שלא שחט
מכל אחד מהן אלא על חציו בקו השער הרי זה כשרה כיון ששחט יתר על חציו כל שהו רובו הוא: שחט חציו של זה וחציו של זה אפילו בעוף
שחיטתו פסולה קנה שהיא חצוין פסוק ושחט על מקו החתוך מעט והשלימו לרוב בין שהחטיל לשחוט במקו השלם ופגע בחתך בין שהכניס את
הסכין בחתך והשלימו לרוב שחיטתו כשרה: כל השוחט צריך לברוק הסימנין לאחר שחיטתו ואם לא ברק ונחתך הראש קודם שיברוק הרי זה
נבלה ואפילו היה השוחט צריך להחזיר כל בהמה בחייה בחוקת אסור עומדת עד שיודע בודאי ששחטה שחיטה כשרה: ובאי זה דבר שוחטין בכל
דבר בין בסכין של מתכת בין בחרטום או בקרומי של קנה האגס וכיוצא בהן מדברי החותכין והו' שיהיה פיה חד ולא יהיה בה פנס אבל אם
היה כמו תלם בחודו של דבר שוחטין בו ואם היה התלם קטן ביותר שחיטתו פסולה: היה התלם הזה מרוח אחת לא ישחוט בה ואם שחט דרך
הרוח שאין הפנימה נכרת בה שחיטתו כשרה כיצד סכין שתכרך בהולכה ולא תרגיש שיש בה פנס וכשתחזור
אותו בהבאה תרגיש שיש בה פנס אם שחט בה דרך הלכ ולא הביא שחיטתו כשר ואם הביא שחיטתו פסולה
סכין שהיא עולה ויורדת בגוש ואין בה פנס שוחטין בה לכתחלה וסכין שפיה חלק ואינה חדה הואיל ואין בה
פנס שוחטין בה ואף על פי שהוליד והביא בה כל היום עד ששחטה שחיטתו
כשר וסכין חדה שהושחזה והרי אינה חלקה לא מנעתה כמנע ראש השבולת
שהוא מסתבך באצבע הואיל ואין בה פנס שוחטין בה: התולש קנה או שן או
שקצץ צור או ציפורן והרי הן חרין ואין בהן פנס שוחטין בהן ואם נעוצין בקרק
לא ישחוט בהן כשהן נעוצין ואם שחט שחיטתו כשרה שחט בהן כשהן מחוברין מתחלת ברייתן קודם שיעקור
אותן שחיטתו פסולה ואף על פי שאין בהן פנס לקח לחי בהמה שיש בו שינים חרין ושחט בהן שחיטתו פסולה
מפני שהן כמגול אבל בשן אחת הקבועה בלחי שוחט בה לכתחלה ואף על פי שהיא קבועה בו: ליבן

אין פסק בטה ויתר דבתינו וללא
כאשר כתב בהילכות אי שחט ולא
בירך שחיטתו פסולה עד כאן:
פ' פלשי על פי הג' שהרי אחר דניס
הזכירו הכתוב ודניס אינס טעמי
שחיטה כל עד ותיגא זאת תורת
הכהן במשמע והעוף במשמע
ולא שרץ העוף שאלו הן מיטין
קטני' וכל כפש חיה הרומשת במים
אלו דניס וכל כפש השוכנת על
הארץ אלו חגבים סק ועיין בהנהגה
שבינה עכ':

וכן פסק בהג' הא דלומר רבא
עד מקום תצטת יד ולשי פול ד'
אנבעת עכ':

הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

הקנה
כתי' הטור והרכ
דמי' משה נר מיומן
עיר כשן הקטוע
למי אפי' לכתחלה
הידינו עכ':
הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

הקנה
כתי' הטור והרכ
דמי' משה נר מיומן
עיר כשן הקטוע
למי אפי' לכתחלה
הידינו עכ':
הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

מצות

עשה שישחוט וכו'
עד בין במזיד ה
הבשר מותר בתכל ופיק לחולין לשון
ספרי וזבחתו מוקדשין בשחיטה
אף חולין בשחיטה כאשר בנייתך
מלמד אצטוק משה על השטועל
הבדלת ועל רוב אחד בעוף ועל
רוב שכים בבהמה: ואסור לאכול
מן השחוט כו' עד ואחר כך יאכלנו
דף ג' פרק שני דמסכת חולין: דניס
וחגבים עד ומי הוא השוחט בכרית'
דף כ' פרק שני ופרק ג' דחולין: על כל
הדרכי' קאנונו כו' עד וכל הנזאר
דף כ"ח כשר לשחיטה בספרי בפ"ב דחולין:
כינד בושט עד הרי זו ספק כבלה

דף ט' פרק אלו טרשות: וצריך השוחט
שישחוט באמצע הצואר עד כשרה
דף י"ט פ' קולא דחולין: וכמה הוא שיעור
דף כ"ז השחיטה עד רובו של זה פרק שני
דחולין: שחט חטו של זה וחטו של
דף כ"ח וקובו בתוספתא תחלת פרק שני
דחולין: קנה שהיה לרוב השלימו
ס' לרוב שחיטתו כשרה פרק שני
דחולין: כל השוחט צריך לברוק
כו' עד ואין בה פנה שוחטין ל'
דף ט' וט' לכתחלה פרק קולא דחולין:
וסכין שפיה חלק עד שחיטתו כשר
דף ג' פרק שני דחולין: וסכין חדה
שהושחזה עד ואחר כך ישחוט בו:
וצריך

הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

הקנה
כתי' הטור והרכ
דמי' משה נר מיומן
עיר כשן הקטוע
למי אפי' לכתחלה
הידינו עכ':
הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

הקנה
כתי' הטור והרכ
דמי' משה נר מיומן
עיר כשן הקטוע
למי אפי' לכתחלה
הידינו עכ':
הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

הקנה
כתי' הטור והרכ
דמי' משה נר מיומן
עיר כשן הקטוע
למי אפי' לכתחלה
הידינו עכ':
הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

הקנה
כתי' הטור והרכ
דמי' משה נר מיומן
עיר כשן הקטוע
למי אפי' לכתחלה
הידינו עכ':
הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

הקנה
כתי' הטור והרכ
דמי' משה נר מיומן
עיר כשן הקטוע
למי אפי' לכתחלה
הידינו עכ':
הקנה
כתי' וכלכל
סידע שהק
הסימנין קודם
שהחטן המערק
הסימנין אינס
וכדמי מפי הסכין
ס' לא שידע ב'
דלפי עכ':

הלכות שחיטה מנרל עון קדושה שפב

וצריך לברוק בן אח שחיטת שאם מצא בה פגם אחר השחיטה הרי זו ספק נבלה שמה בעור נפגמו וכששחט המינין בסכין פגומה שחט לפיכך השוחט בהמות רבות או עופות רבים צריך לברוק בין כל אח ואחת שאם לא ברק וברק באחרונ' ונמצא סכין פגומה הרי הכל ספק נבלות ואפי' הראשונה: ברק הסכין ושחט בה ולא ברקה אח' שחיטה ושבר בה עצם או עץ וכיוצא בהן ואח' כך ברק ומצאה פגומה שחיטתו כשרה שחוקת הסכין שנפגמה בדבר קשה ששיבר בה וכן אם פשע ולא ברק הסכין או שאברה הסכין עד שלא יברוק שחיטתו כשרה כל טבח שלא ברק הסכין שלו ששוחט בה לפני חכם ושחט בה לעצמו בודקין אותה אם נמצאת יפה ובודקה מנדין אותה לפי שיסמוך על עצמו פעם אחרת ותהיה פגומה וישחט בה ואם נמצא פגומה מעבירין אותו ומנדין אותו ומכריזין על כל בשר ששחט שהוא טרף: כמה הוא אורך הסכין ששוחט כל שהוא והוא שלא יהיה דבר דק שנוקב ואינו שוחט כמו ראש האימל הקטן וכיוצא בו: ומתי שוחטין בכל זמן בין ביום בין בלילה והוא שתהיה אבוקה עמו כדי שיראה מה יעשה ואם שחט באפילה שחיטתו כשרה: השוחט ביום הכפורים או בשבת בשונג אעפי שאילו היה מויד היה מתחייב בנפשו או מתחייב מלקות על יום הכפורים שחיטתו כשרה:

וצריך לברוק בן אח השחיטה עדי שיהא טרפה הרצב זל ככר הכסיו חכמינו שאינו צריך אלף אם כן רונה לשחוט אחריה שלא אמרו צריך לברוק אלף השוחט וכמונא פגומה ואילו היה צריך היו אומרים כמו שאמרנו השוחט צריך שיברוק בסיומין אחר שיחטנו עד כאן לשוננו: ואני אומר רשי זל מפי רבותינו כעבדכיומיו זל וקורו כן הלכה למעשה וכן הסכימו רבותינו בעלי התוספות פק דחולין וכדרכ הוכח ומה שלא הזכיר ב בדדיקת הסכין כבדיקת המינין יש לי לומר משום דקל וחומר הם הדברים ומה אם הסיומין שרוב בני אדם בקיין בשחיטתן וכראין לענין צריך בדיקה סכין שאינו כראה בלא בדיקה ואינו תלוי ב בדיקתו לא כש עוב מנאלי לומר הרשע זל שכתב כן: כמה הוא אורך עד וכיוצא בו כשכי דחולין: ומתי שוחטין עד סוף הפרק טק הכל שוחטין:

מקום מות' לשחוט חוץ מן העור שאין שוחטין בעור' לא קדשי מובח בלבד אבל החולין אסור לשוחטן בעורה בין בהם בין חיה בין עוף וכן הוא אומר בבשר תאווה כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' וכו' וזכתת מבקרד ומצאנך וכו' ואכלת בשערך הא למדת שאין שוחטין בשר תאווה אלא חוץ למקום אשר בחר ה' וזה שנשחט חוץ למקום הוא שמוותר לאכול בכל השערין אבל השוחט חולין בעורה אותו הבשר טהור ואסור בהנייה כבשר בחלב וכיוצא בו וקובצין אותו ואפרו אסור אפי' שחט לרפוא או לאכילת גוים או להאכיל לכלבים אבל הנוחר בעורה והמקער ונוי ששחט והשוחט נמצא טרפה והשוחט בהמה חיה ועוף הטמאים בעורה הרי אלו כולן מותרין בהנייה ולא בהמה וחיה בלבד אלא כל החולין אסור להכניס לעור אפי' בשר שחוט או פירו ופ' ואם עבר והכניס מותרין באכילה כשהיו ודברי' או כולן דברי קבלה הן וכל השוחט חולין בעורה או האוכל כות מבשר חולין שנשחטו בעורה מכן אותו מכת מדרות האומר בהמה זו שלמים ולדה חולין אם נשחטה בעורה ולדה מותר באכילה לפי שאינו יכול לשחוט אותה ברדוף מקום: אין שוחטין לתוך ימים ונהרות שמה יאמרו עובר מים הוא זה ונר' כמקריב למים ולא ישחוט לכלי מלא מים שמה יאמרו לצורה שתראה במים שחט ולא ישחוט בתוך הכלי ולא לתוך הטמא שכן דרך עובדי עבוד' וזה ואם שחט שחיטתו כשרה שוחטין לכלי מלא מים עכו"ם שאין הצורה נראית בהן וכן שוחט חוץ לגומא וחרם שותת ויורד לגומא ובשוק לא יעשרה כן שמה יחקה ארת המנין ואם שחט לגומא בשוק אסור לאכול משחיטתו עד שיברקו אחריו שמה מין הוא ומותר לשחוט על דופן הספינה והדם שותת על הרפון ויורד למים ומותר לשחוט על גבי הכלי: כיצד שוחטין מותח את הצואר ומוליך

טור שם סי' י"ח
ט"ז
ט"ח
ט"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק'
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ר'
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ש'
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ת'
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
י'
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
כ'
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק'
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ר'
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ש'
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ת'
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
י'
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
כ'
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק'
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ר'
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ש'
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ת'
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
י'
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
כ'
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק'
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ר'
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ש'
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ת'
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
י'
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
כ'
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק'
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ר'
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ש'
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ת'
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
י'
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
כ'
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק'
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ר'
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ש'
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ת'
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
י'
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
כ'
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק'
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ר'
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ש'
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ת'
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
י'
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
כ'
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק'
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ר'
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ר"א
ר"ב
ר"ג
ר"ד
ר"ה
ר"ו
ר"ז
ר"ח
ר"ט
ש'
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ש"א
ש"ב
ש"ג
ש"ד
ש"ה
ש"ו
ש"ז
ש"ח
ש"ט
ת'
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
ת"א
ת"ב
ת"ג
ת"ד
ת"ה
ת"ו
ת"ז
ת"ח
ת"ט
י'
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
י"א
י"ב
י"ג
י"ד
י"ה
י"ו
י"ז
י"ח
י"ט
כ'
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ'
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ'
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס'
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע'
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ'
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ'
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"

מגדל עוז

הלכות שחיטה

פרק שלישי חמשה

דף יב אין שחיטת החולין כריכה כוננה עד שהשחיטה כתיקה הרי זו כשרה פרק קמ"א דמולין: אבל סכין שצפלה ושחטה כו' עד שאינו מתכוין לשחיטה פרק שני דמולין: דף יג
 דגלגל של אבן כו' עד אלא מכח המים בהלכות: השוחט לשם הריס וכו' עד סוף הפרק פרק שני דמולין: דף יד
 דברים מפסדין כו' עד הרי זו ספק כבלה כתב הר"ב ז"ל זה הכשר לא טובה ולא כוננה ומפירוש משו"ב הביאה והלא אמרו במשנה אם עקה כדי שחיטה אחרת ויניעט שחיטה אינה ככנסת בזה הספק ועוד ה"ק

לו לומר כדי מיעוט שחיטה ועוד שאין זה הפירוש מתקנה במחלוקת במיעוט סימנין אבל הפ' השנה לשניהם שחטה הריב ושהיה נומר אי אמרינן כיון דגמר שהייה ב שחיטה היא דמאן מוכח אז דילמא לא מיישנן להכי ובחני קנה בעוף ליכא למיחש כלל וכל שכן לרוב נכל בהותן שתי בעיו תיקו לקולא: ואני אומר טובה היא בעיני וכוונת על פי הצלתי זאת שאכי מודיעני זאת מחלוקת ישנה היא בפירוש בעייתיה דרב הוכח בר כתן דבעי פלטי דמולין שהיה במיעוט סימנין מהו ומלקא בתיקו כי רמי' ז' פירש זה הפירוש שביאר הר"ב ז"ל ומוקנת רבותינו ויבלי התיספות עמדי בפירוש לת ז' שהעמידה במיעוט בתר' בושט דוקא ולדברי שנייה אין חלוק בין עוף לבקמ' ורוב רבותינו בעלי התוספות ז"ל והבאים אחריהם ז"ל הסכימו בפיקהר אישעיא הלי ז' שפירשה במיעוט בתר' דסימן קמא ובבבמה דוקא ולא בעוף ונח חכמי הזמן ורבנן ורבנות נכך כך הסכימו ונתי ז' דעתו לפרש שהיה במיעוט סימנין שהיה בכדי שחיטה מיעוט סימנין מוסף על הגבהה והרבה מי אמרינן שהיית שחיטה אחרת דקתני ומתניתין דוק שחיט' גמור קאמר אז דילמא אפי' למיעוט סימנין מיקריא שחיטה אחרת כיון דלכתחלה בעינן שני סימנין ב גמורין וכן משמע מדקדוק לשוני שכתב ולא כדי שיחטט שחיטה גמורה ומה שהקשה הר"ב ז"ל עוד שאין הפירוש הזה מתקנה דבעיא דרב פפא דהחליד במיעוט סימנין ומלקא כמי בתיקו יש לי לומר בה תירוח מופלג וכי רב פפא ורב הוכח בר כתן בתר' מחתא מחיתו ועוד דאדרבה אפכא מ וסתבר שאם פירוש אחד לשניהם מה היה צריך לשאול השכייה אחר שהראשונה עלתה בתיקו ומה היה משתנה לשואל בין שהייה לחלדה ומה ראה על ככה והלא חמשה דברים שיון בכל דבר ובכל עניין ומה הטעם השמיט ר' אטם בעיא זאת דרב פפא כי ראה שאין לחלק ביניהם במואי דשייך בכל חדא וחדא ואין דרכו לחבר בהלכות אלא הכריח והתנה וקא ודאי לא כתיבא אך רמי' ז' דרכו לחבר לבלתי ישאיר עוללות וראיתי לרבינו הגדול רמב"ם ז"ל שפירשה כרמי' ז' פירוש נח ויפה כלשון רמי' ז' ז"ל דרב פפא הכי קא מבעיא ליה לכשתמנא לומר תחת העור כשרה התם טעמא מאי משום שאינו מעבב בשחיטה והכי כמי אין מעבבין אז דילמא תחת העור שאינו בשחיטה כשרה אבל מיעוט סימנין שיטנו בשחיטה פוסלין בחלדה עד כאן וכתב ז' שאם לא כן מאחר שתחת העור שאינו בשחיטה כלל פסולה תחת מיעוט סימנין שיטנו בשחיטה פסולין בחלדה עד כאן ודאי הכי קא מבעיא לך כדכתיבא וכתב ז' עוד דכיון דקיימא בתיקו הרי הוא בכלל איני יודע כדון העור ולהכשיר לא עלה על דעת מי שפוסל בעור ולפיכך השמיטה רבינו הגדול ז"ל עכ"ל ה"ק מתקנים מדבש אמריו ועתה ראה גם ראה מה אשכח שואלי דבר על היות הר"ב ז"ל פוסק לקולא ואסן קל כנולו תלמודא כל תיקו דאיסורא לחומרא ונס כל שאו כוה"ר ר' שיש הכוזבים ראשונים ואחרונים כן הסכימו להחמיר והוא שמכסין להקל צריך להראות בראיות ולהעדיף א"כ דהיתירא עדיף: שחט

תנהג
 ז"ל וכל רב אלפס
 דקס ולשף ח
 בדי שחיטה
 דעת והרבה
 ים אה"ל לא
 ז דמשערינן
 מה ומה ומה
 גמור חיינו דוחא
 חמה אכל לשף לא
 ונדינן אלא כדי
 ושות בהמה לסודה
 לא חסכת להקל כולי
 זאי בהגבה והרבה
 שחט לשף עכ"ל
 כתב
 דבי' חש
 תיר בשן
 למו אפי' לבתי
 הרינו עכ"ל

בלבד או רובו והשני שחט במקום אחר הקנה או רובו הרי שחיטה זו כשרה ואע"פ שאין השחיט כולה במקום אחד וכן שחיטה העשויה בקולמוס ושחיטה העשויה במסרק כשר: אין שחיטת החולין צריכה כוונת אלא אפי' שחט כמתעסק או דרך שחוק או שורק סכין לנועצה בכותל ושחט בהליכתה חואיל והשחיט כראוי במקומה ושעורה הרי זו כשרה לפיכ' חרש או שוט או קטן או שבור שנתבלבלה דעתו ומי שאחזתו רוח רעה ששחטו ואחרים רואין אותה שהשחיטה כתיקנה הרי זו כשרה אבל סכין שנפלה ושחטה אף על פי ששחטה כדרכה הרי זו פסולה שנ' וזכחת עד שיהיה הזבח אדם ואף על פי שאינו מתכוין לשחיטה: גלגל של אבן או של עץ שהיית הסכין קבועה בו וסכב אד' את הגלגל ושם את הצואר העוף או הכהמ כנגדו עד שנשחט בסכיב הגלגל הרי זו כשר ואם המי' הן המסבבין את הגלגל ושם את הצואר כנגדו בשע' שסכב ונשחט הרי זו פסולה ואם פטר אדם את המים עד שבאו וסכבו את הגלגל ושחט בסכיבתו הרי זו כשרה שהרי מכח אדם בא במה דברים אמורים בסכיבה ראשונה שהיא מכח האדם אבל מסכיבה שנייה ולאחריה אינה מכח האדם אלא מכח המים בהילוכן: השוחט לשם הריס לשם גבעות לשם ימי' לשם נהרות לשם מדבריו אף על פי שלא נתכוון לעבדן לא לרפואה וכיוצא בה מדברי הבאי שאומרינן הגוי הרי שחיטתו פסולה אבל אם שחט לשם מול היסאו מול ההר או לכבבים ומזלו' וכיוצא בהן הרי זו אסורה בהנייה ככל תקרובת ע"ז: השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודה זרה או להקטיר חלבה לעבודה זרה הרי זו אסור שלמידין מחשבה בחוץ בחולין ממחשבת הקרשי מפני שמחשב כזו פוסלת בהן כמו שיתבאר בהלכו פסולי המוקד שיון שחטה ואחכ חשב לזרוק דמה לעבוד זרה או להקטיר חלבה לעבודה זרה הרי זו אסורה מספק שמא סופו הוכיח על תחלתו ובמחשבה כזו שחט השוחט לשם קרשי שמתנדבין ונודרים כמותן שחיטתו פסולה שזה בשוחט קרשי בחוץ שהט לשם קרשים שאינן באין בנדב ונדרבה שחיטתו כשיררה כיצד השוחט לשם עולה לשם שלמים לשם תודה לשם פסח שחיטתו פסולה חואיל והפסח מפרשי אותו בכל השנה בכל עת שירצה הרי הוא דומה לדרב הנדר וחמרב שחט לשם הטאת לשם אשם ודאי לשם אשם תלוי לשם בכור לשם מעשר לשם תמור' שחיטתו כשר: היה מחוייב חטאת ושחט ואמר לשם חטאת פסולה היה לו קרבן בתוך ביתו ושחט ואמ' לשם תמור' זבחי שחיטתו פסולה שהרי המיר בו: האשה ששחטה לשם עולת יולדת ואמרה זו לעולתי שחיטתה כשרה שאין עולת יולדת באה בנדר ונדרה והרי אינה יולדת שנתחייב בעולה ואין חוששין לה שמא הפיל שכל המפלת קול יש לה אבל השוחט לשם עולת נזיר אף על פי שאינו נזיר שחיטתו פסולה שעיקר הנזירות נדר מן הנדרים: שני' אוהזין בסכין ושוחטין אחד מתכוין לשום דבר שהשוחט לו שחיטתו אסור והשני לא הית' לו כוונת כלל ואפי' נתכוון לשם דבר המותר להתכוין לו הרי זו פסולה וכן אם שחט זה אח זה והתכוון האחד מהן לשם דבר הפסול פוסל במה דברים אמורים בשהיה לו בה שותפות אבל אם אין לו בה שותפות אינה אסור שאין אדם מיישראל אוסר דבר שאינו שלו שאין כוונתו אלא לצערו ישרא ששחט לנברי אף ע"פ שהנכרי מתכוין לכל מה שירצה שחיטתו כשרה שאין חוששין אלא למחשבת הזבח לא למחשבת בעל הבהמה: לפיכך נכרי ששחט לישראל אפילו היה קטן שחיטתו נבלה כמו שיתבאר:

פרק שלישי חמשה

דברים מפסדין ארת השחיטה ועיקר הלכות שחיטה להזהר מכל אחת מהן ואילו הן שהייה דרסה חלדה הנרמה ועיקרו שהייה כיצד הרי שהתחיל לשחוט והנכרי יר קודם שיגמור השחיטה ושהה ז' בשונג בין במזיד בין באונס וחזר הוא או אחר ונמר את השחיטה אם שהרה כדי שיגביה את הבהמה וירביצנה וישחוט שחיטתו פסולה ואם שהה פחות מכדי זה שחיטתו כשרה: היתה בהמה דקה שיעור שהייתה כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט ואם היתה נסה כדי שיגביהנה וירביצנ' וישחוט ובעוף כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט: שחט מעט ושהה מעט וחזר ושחט מעט ושהה מעט עד שגמר השחיטה ולא שהה בפעם אחת שיעור שהייה: אבל כישחט שוב כל זמן שההיות יצטרף מכולן כ דבעיא היא ולא שיעור שהייה הרי זו פסק נבלה וכן אם שהרה איפשיטא ועבדינן כדי שיגביהנה וירביצנה לחומרא עכ"ל: הנה פסק ככל דברי רבי יוסי נר חכינא ואפילו כמי שכתב אין סובר כ כמותו וכן פסק בהג' וכן בערך בערך גרס ודלא כפ'ל שפי' כשמאלל דאמר כדי שחיטת בהמה לעוף וכן כי אחא רבין ח'ר יחסן הכי וכן ר' אלפס משום דקנו תרי במקום אחד ואין דבריו של אחד במקום שנים אבל רש' פסק כרב דאמר עוף לעוף מדקאמר בוערבה משמיה דרבי יוסי בר חכינא בין גמה לגסה דקה לדקה ועוף לעוף אבל בהא דאמר רבי יוסי כדי שיגביהנה וירביצנה לא קיימא לן דלא פסקין כותיה אלא במה שהיא ורב סוברי כאחד וכן פסק בסה הלכה למעשה כלשי עד כאן:

ביניהם במואי דשייך בכל חדא וחדא ואין דרכו לחבר בהלכות אלא הכריח והתנה וקא ודאי לא כתיבא אך רמי' ז' דרכו לחבר לבלתי ישאיר עוללות וראיתי לרבינו הגדול רמב"ם ז"ל שפירשה כרמי' ז' פירוש נח ויפה כלשון רמי' ז' ז"ל דרב פפא הכי קא מבעיא ליה לכשתמנא לומר תחת העור כשרה התם טעמא מאי משום שאינו מעבב בשחיטה והכי כמי אין מעבבין אז דילמא תחת העור שאינו בשחיטה כשרה אבל מיעוט סימנין שיטנו בשחיטה פוסלין בחלדה עד כאן וכתב ז' שאם לא כן מאחר שתחת העור שאינו בשחיטה כלל פסולה תחת מיעוט סימנין שיטנו בשחיטה פסולין בחלדה עד כאן ודאי הכי קא מבעיא לך כדכתיבא וכתב ז' עוד דכיון דקיימא בתיקו הרי הוא בכלל איני יודע כדון העור ולהכשיר לא עלה על דעת מי שפוסל בעור ולפיכך השמיטה רבינו הגדול ז"ל עכ"ל ה"ק מתקנים מדבש אמריו ועתה ראה גם ראה מה אשכח שואלי דבר על היות הר"ב ז"ל פוסק לקולא ואסן קל כנולו תלמודא כל תיקו דאיסורא לחומרא ונס כל שאו כוה"ר ר' שיש הכוזבים ראשונים ואחרונים כן הסכימו להחמיר והוא שמכסין להקל צריך להראות בראיות ולהעדיף א"כ דהיתירא עדיף: שחט

הלכות שחיטה מנרל עין קדושה שפה

פרק שביעי שני

קדמות יש על הריאה עד שחזקה כשר פרק אלו טרפיות: כתב הרמב"ם ז"ל הריאה היא סוגר דדוקא ק"מ סריך אבל לא סריך לא ודוקא בבשר אבל בגומא לחודיק לא ויש מן הגאונים שאמרו בין סריך בין לא סריך בין בבשר בין בגומא ואי אומר כשניקבה ודאי בעי סריך דוקא ובבשר דוקא סריך סירכא סותמת ואין ענין סותם ועל שמעתיא דרב כחמן הוא דאומר דקאמר ניקבה אבל כל סירכא מאוכא לדופן כשרה דמפני דדוקא רבנא עליו נעשו הסירכות ולא משום נקבין עיקר:

187

ואני אמר מאחר שאין כלשוננו השנה אבל רמז אין לי עסק לבד הסכנות כמו שכתבתי כמה פעמים ודי לנו ולי שיש גאונים ורבנים ומקבלי דמומי בעלי התוספות ז"ל כמוהו: אבל אם נסך הנקב עד האוס של ריאה כו' עד וכיצד ענין לה מפרקין וכו' שנקב זה בריאה היא קודם השחיטה וטרפיה:

כתב הרמב"ם ז"ל זה העיקר טענת גדולה שאם נמצאת נקבה אין לה הכשר במכ הדופן באומר אלא כך אמרו שאם יש מכה בדופן נפחו את הריאה ונעלתה בכפייה תולין את הדבוק במכ הדופן ואם אין שם מכה אף על פי שעלתה בכפייה לאו כלום הוא אלא אומרים שהדבוק מחמת נקב היה נקיים עלה עליו עכ"ל:

ואני אמר קראו עיקר לפי שכתב לפיכך בזה הדין זה עיקר גדול יהיה בידך שכל ריאה שנפחין אותה כו' ומכל מקום תמה אני למה אמר שהיא טענה גדולה שהרי הדין הזה מחלוקת ישנה פרק אלו טרפיות גבי מימרא דאמר רב יוסף בר ממימימי אמר רב ריאה הסמוכה לדופן אין חוששין לה העלתה נמחים מ חוששין לה מר יקוד משמי דאבימי אמר בין כך ובין כך חוששין לה כו' ע"ד דאסיקנא היכי עבדי מיימי סכי' דחליש פומיה כו' עד ואי ליכא מכה בדופן מחמת ריאה היא ואף על גב דלא מפקא זיקא טריפה רב כחמיה בריה דרב יוסף דליק לה בפסארי ונחלקו הגאונים והמפרשים הראשונים והאחרונים ז"ל בדין זה ובפירוש ועל דברי רמ"ם ז"ל בשיטת רבי הא"י באין והר"ם בעל המאמר ומקבלי דמומי בעלי התוספות ז"ל ויש להם פנים נכוחים ונכוחים ב

בהלכה: ריאה שנמצא בה מקום כתב הרמב"ם ז"ל זה העיקר טענת גדולה שאם נמצאת נקבה אין לה הכשר במכ הדופן באומר אלא כך אמרו שאם יש מכה בדופן נפחו את הריאה ונעלתה בכפייה תולין את הדבוק במכ הדופן ואם אין שם מכה אף על פי שעלתה בכפייה לאו כלום הוא אלא אומרים שהדבוק מחמת נקב היה נקיים עלה עליו עכ"ל:

ואני אמר כבר השיבתי והנה הוא מורה לנו שגאונים גדולי עומדים בשטחיה ואף כי הרבה מן מפרשים חלקו עליו אין מענין דבריו: ריאה

ואני אמר כבר השיבתי והנה הוא מורה לנו שגאונים גדולי עומדים בשטחיה ואף כי הרבה מן מפרשים חלקו עליו אין מענין דבריו: ריאה

ולפיכך לא מנו אותו חכמים בכללן אלא יש לנקב שלו שיעור שאינו שווה בכלן כיצד הטחול ראשו האח' עבה והשני דק כבריית הלשון אם ניקב בראש העבה נקב מפולש טרפה ואם ניקב נקב שאינו מפולש אם נשאר תחתיו בעובי דינר של זהב מותרת פחות מאן הרי הוא כמפולש וטרפה אבל אם נקב הדק כשרה: כל אבר שאמרו החכמים בו שאם ניקב במשהו טרפה כך אם ניטל כולו טרפה בין שניטל בחולי או ביד בין שנבר הסר וכן אם נברא בשני אברים מאותו אבר טרפה שכל היתר כנטול הוא חשוב כיצד נטל אחד מן המעי' או המרה וכיוצא בהן בין בעוף בין בהמה טרפה וכן אם נמצא בהן שתי מרות או שני מעים טרפ' וכן כל כיוצא בהן אבל אם ניטל הטחול או שנמצאו שנים מותר שאינו מכלל המעים: המעי היתר שטרפה בו הבהמה הוא היתר מתחתו ועד סופו עד שנמצאו שני מעים זה בצד זה מתחלה ועד סוף במעי העוף או שהיה המעי יוצא בענף מן הכד והרי הוא מובדל בין בעוף בין בהמה אבל אם חזר ונתערב עם המעי ונעשרה אחד משני ראשיו והרי שניהן מובדלין באמצע הרי זו מותרת ואין כאן יתר:

וכן פס' בה' אבל ריאה כשרה דכשרה כשאינה מכה כלל וכן אם נמצאו מרות וכן כתב בשלטי וכל גדולי הדור שכתבתי ולי האלפס שמכשיר ומכל מקום לא עשה מעשה להורות היתר בדבר אלא על ידי טעמיהם אם טועמין טעם מר בכד או מ מותר דידאי מדה קיתה סם וכשאיין טעם מר כלל אזויה לכלות על בני נחלים ו ולעולם ונמצאו טעם מר וקשירו ועיי' בתשובה דסימן ו' ומהלם פסקו רבנו המחבר וה' כשאיין לה מרה טריפה וכן אם יש לה ב' מרות לכל יתר כנטול דמי ע"כ:

ויש לה ב' מרות לכל יתר כנטול דמי ע"כ:

פרק שביעי

קדמות יש על הריאה אם ניקב זה בלא זה מותרת ואם ניקבו שניהן טרפה אפילו נגלד הקרום העליון כולו והלך לו כותרת והקנה שניקב מן החזה ולמטה במשהו טרפה והוא המקום שאינו ראוי לשחיטה בקנה למטה התחיל בשחיטה ושחט כל הקנה ואחר כך ניקבה הריאה ואחר כך גמר השחיט' הרי זו טרפה הואיל וניקבה קודם גמר שחיטה וכן כל כיוצא בזה אחר מס' מפני ריאה שניקב אפילו ניקב לחבירו טרפה וריאה שניקבה ועל דבר קרום במכה ותסתם הנקב אינו כלום ניקבה האוס של ריאה אף על פי שרופן סותמתה טרפה ואם ניקבה במקו' התוך האונות שלה והוא המקום שרובצת עליו כשרה במה דברים אמורים בשסתם מקום הנקב שבאונות

ב' בשר אבל אם נסמך הנקב לעצם אינו מנין ואם היה נקב האונות דבוק בעצם ובבשר מותרת: האוס של ריאה שנמצאת סמוכה לדופן בין שהעלת צמחים בין שלא העלת חוששין לה' שמא ניקב וכיצד כמד יהודה דאמר אחד זה עושין בה מפרקין אותה מן הדופן ואחד זה חוששין: ונהרין בה שלא תינקב אם נמצאת

נקובה ונמצא בדופן מכה במקום הנקב תולין במכה ואומרים אחר שחוט' ניקבה כשנפרקה מן המכה ואם אין מכה בדופן בידוע שנקב זרה בריאה היה קודם השחיטה וטרפה: הריאה שנמצא בה מקום אטום כל שהוא שאין הרוח נכנסת בו ואינו נתפח הרי זו כנקובה וטרפה וכיצד בודקין אותו קורעין המקום שלא נתפח בשעת נפוחה אם נמצאת בו לחה מותר שמהמת הלחה לא נכנסה שם הרוח ואם לא נמצאת בו לחה נותנין עליו מעט רוק או תבן או כנף וכיוצא בזה אם נתגרר כשרה ואם לאו טרפה שאין הרוח נכנסת לשם: ריאה שת שמע בה חברה כשנפחין אותה אם ניכר המקום שממנו תשמע החברה מושיבין עליו רוק או תבן וכיוצא בזה אם נתגרר בידוע שהיא נקובה וטרפה ואם לא ניכר המקום מושיבין אותה במים פושרין ונפחין אותה אם מבצבץ המי' טרפה ואם לאו בידוע שקרום התחתון בלבד ניקב והרוח נכנס בין שני הקרומות ומפני זה ישמע בה קול רממה בשעת נפוחה: זה עיקר גדול יהיה בידך שכל ריאה שנפחין אותה בפושרין ולא יבצבץ המים הרי היא שלימה מכל נקב ריאה

האונות בלא שום בדיקה וכן בתשובת שר שלום באין פסק שאין הלכה כרבינא דמצריך סריך אלא אפילו לא סריך ולא סריך להלכה כרב דאומר ריאה שניקבה נדופן סותמתה כשרה כלל וכלל ואף לא יאסר סירכא כלל וכלל שאין זה רבינא שהיה סוף הריאה שהרי רב יוסף שהיה קדמון משיב סם בגמר על דבריו וה' משה בעל ס' היה רגיל לומר כי במקו' שכלה מראו' כשנענתה הוא החזה הנימן לכהניס אין מועלת שם סתימה וכן מזה אמר כן בשלטי ועיי' לקמן פ"א בעמוד:

ואני אמר מאחר שאין כלשוננו השנה אבל רמז אין לי עסק לבד הסכנות כמו שכתבתי כמה פעמים ודי לנו ולי שיש גאונים ורבנים ומקבלי דמומי בעלי התוספות ז"ל כמוהו: אבל אם נסך הנקב עד האוס של ריאה כו' עד וכיצד ענין לה מפרקין וכו' שנקב זה בריאה היא קודם השחיטה וטרפיה: כתב הרמב"ם ז"ל זה העיקר טענת גדולה שאם נמצאת נקבה אין לה הכשר במכ הדופן באומר אלא כך אמרו שאם יש מכה בדופן נפחו את הריאה ונעלתה בכפייה תולין את הדבוק במכ הדופן ואם אין שם מכה אף על פי שעלתה בכפייה לאו כלום הוא אלא אומרים שהדבוק מחמת נקב היה נקיים עלה עליו עכ"ל: ואני אמר קראו עיקר לפי שכתב לפיכך בזה הדין זה עיקר גדול יהיה בידך שכל ריאה שנפחין אותה כו' ומכל מקום תמה אני למה אמר שהיא טענה גדולה שהרי הדין הזה מחלוקת ישנה פרק אלו טרפיות גבי מימרא דאמר רב יוסף בר ממימימי אמר רב ריאה הסמוכה לדופן אין חוששין לה העלתה נמחים מ חוששין לה מר יקוד משמי דאבימי אמר בין כך ובין כך חוששין לה כו' ע"ד דאסיקנא היכי עבדי מיימי סכי' דחליש פומיה כו' עד ואי ליכא מכה בדופן מחמת ריאה היא ואף על גב דלא מפקא זיקא טריפה רב כחמיה בריה דרב יוסף דליק לה בפסארי ונחלקו הגאונים והמפרשים הראשונים והאחרונים ז"ל בדין זה ובפירוש ועל דברי רמ"ם ז"ל בשיטת רבי הא"י באין והר"ם בעל המאמר ומקבלי דמומי בעלי התוספות ז"ל ויש להם פנים נכוחים ונכוחים ב בהלכה: ריאה שנמצא בה מקום כתב הרמב"ם ז"ל זה העיקר טענת גדולה שאם נמצאת נקבה אין לה הכשר במכ הדופן באומר אלא כך אמרו שאם יש מכה בדופן נפחו את הריאה ונעלתה בכפייה תולין את הדבוק במכ הדופן ואם אין שם מכה אף על פי שעלתה בכפייה לאו כלום הוא אלא אומרים שהדבוק מחמת נקב היה נקיים עלה עליו עכ"ל: ואני אמר כבר השיבתי והנה הוא מורה לנו שגאונים גדולי עומדים בשטחיה ואף כי הרבה מן מפרשים חלקו עליו אין מענין דבריו: ריאה

הלכות שחיטה

מגדל עון קרושה שפו

פרק שמיני חסרה

כיצד יוכלו עד ואם לא חזרה בידי אדם היא וטרפה הכל פרק אלו טרפות: בהמה שהיתה חסרה רגל כו' עד אם קמו מי...
כתב: כחתך קיד שלה מותרת פרק אלו טרפות ובכורות פרק על אלו מומין: כחתך הרגל מן הארכובה ולמעלה כו' דף כח' דף עו'
עד י' אכבעית כשור פרק בהמה המקשה: ומנין גידין אלו בעוף ששה עשר גידין תחלתן מן העכס שלמטה דף עו'
מיאכבע יתירה עד סוף הרגל שהיא קשקשים קשקשי: כתב: הלא כד זה חלוש גדול שלא שמעתי כמותו ומעולם לא בדקתי מומת הגידין אלא מן הארכובה

188

פרק שמיני

חסרה

הימין ושנים מן השמאל ובצד ימין ממנה כמו און קטנה ואינה בצד האונות ויש לה כמו כים בפני עצמה והיא

בנות הכים ואון זו הקטנה היא הנקראת וורדא מפני שהיא דומה לוודר ואינה מן המנין לפיכך אם לא נמצאת הוורד מותרת שכן היא דרכה יש בהמות תמצא בהם ויש בהמות לא תמצא בהם ואם נמצאת נקובה אף על פי שהכים שלה סותם את הנקב הרי זו טריפה חסר מניין האונות ונמצאת אחרת מן השמאל או שתיים מן הימין טרפה ואם נמצאו שתיים בימין וזאת הוורדא הרי זו מותרת נתחלפו האונות ונמצאו שלש מן השמאל ושתיים מן הימין בלא וורדא או שהיה הוורד עם השלש בצד שמאל הרי זו טרפה שהיא חסרה מצד הימין נתוספו האונות במנינם אם היתה האון היתרה בצד האונות או מלפני הראיה שהוא עומרת הלב מותרת ואם היתה על גבה שהוא לעומת הצלעות הרי זו טרפה שהיתה כחסר והו' שהיה כמו עלה של

הדם אבל פחות מזה אינה און ומותרת: און שנמצאת רבוקה בחברתה הסמוכה לה מותרת ואם נסמכו שלא על חסור כגון שנסמכה ראשונה לשלישית טרפה נמצאו שתי האונות כאונה אחת ואין נראה בשתיים רבוקות אם היה ביניהן כמו עלה הדם בין בעיקרן בין באמצען בין בסופן כרי שוכן שהן שתיים רבוקות מותרת ואם לאו הרי זו חסירה וטרפה: נמצאת כולה שתי ערוגות ואין לה חיתוך אונים טרפה: וכן אם חסר גוף הראיה אעפ"י שלא נקבה הרי זו כמי שחסר מנין האונות וטרפה לפי אם נמצא ממנה מקום יבש עד שיפרך בצפורן הרי זה כחסר וטרפ' ואפ"ל היה כל שהוא: ריאה שנמצאת נפוחה כמו עיקר חריות של דקל אוסרין אותה מספק שזו תוספת מישונה בנפוחה ושבוא התוספת בגוף כחסרון כמו שאמרנו במנין: הבהמה שפחדה ויראה עד שיצמקה

הריאה שלה וקרבה להיות יבשה אם פחדה בידי אדם כגון שישחנה רעם או ראת זיקים וכיוצא בזה מותרת ואם פחדה בידי אדם כגון שישחנה לפניה בהמה אחרת וכיוצא בזה הרי זו כחסרה וטרפה כיצד בודקת אותה במים מושיבין את הראיה במים מעת לעת אם היה זמן הקור מושיבין אותה במים פושרין ובכלי שאין המים מתמצין מנבו ונוזלים כרי שלא יצטנו במהרה ואם היה זמן החום מושיבין אות במים צונן בכלי שהמים מתמצין מנבו כרי שישארו קרים אם חזרה לברייתה הרי זו בידי שמים ומותרת ואם לא חזרה בידי אדם היא וטרפה: בהמה שהיתה חסרה רגל בתחלת ברייתה טרפה וכן אם היתה יתירה רגל שכל היתר כחסר הוא אבל אם היו לה שלש ידיים או יד אחרת מותרת לפיכך אם נחתך היד שלה מותרת: נחתך הרגל מן

הארכובה ולמעלה טרפה מן הארכובה ולמטה מותרת: באו זו ארכובה אמרו בארכובה שהוא סוף הירך הסמוך לגוף: נשבר העצם למעלה מן הארכובה אם יצא כולו או רובו לחוץ הרי זה כמו שנחתך ונפיל וטרפ' ואם היה חבש או העור חופה רוב עביו רוב הקיפו של עצם שנשבר הרי זו מותרת ואפ"ל נפיל מקצת העצם שנשבר והלך לו וגידים הרכים אינם חשובין כבשר: צומת הגידין הן בבחמה ובחיה למעלה מן העקב במקום שתוליו בו הטבחים הבהמה והן שלשה גידים לבנים אחד עבה ושנים דקים וממקום שיתחילו והן קשין ולבנים עד שיסור הלובן מהן ויתחילו להתאדם ולהתרכך הוא צומת הגידין והוא באורך שש עשרה אצבעות בשור ובמנין גידים אלו בעוף ששה עשר גידין תחלתן מן העצם שלמטה מאצבע יתירה עד סוף הרגל שהיא קשקשים קשקשים: בהמה שנחתכו רגליה במקום צומת הגידין טרפה וא תממה ויאמר כיצד תחתך למעלה מצומת הגידים והיא מותרת עד שתחתך למעלה מן הארכובה העליונה כמו שבארנו ואם נחתך למטה מצומת הגידין אסורה שבטרפות תחתך מכאן ותחיה ומכאן ומתה ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא החתוכה רגל במקום זה אלא מפני שנחתכו הגידין שחתכתן מכלל

הריאה שלה וקרבה להיות יבשה אם פחדה בידי אדם כגון שישחנה רעם או ראת זיקים וכיוצא בזה מותרת ואם פחדה בידי אדם כגון שישחנה לפניה בהמה אחרת וכיוצא בזה הרי זו כחסרה וטרפה כיצד בודקת אותה במים מושיבין את הראיה במים מעת לעת אם היה זמן הקור מושיבין אותה במים פושרין ובכלי שאין המים מתמצין מנבו ונוזלים כרי שלא יצטנו במהרה ואם היה זמן החום מושיבין אות במים צונן בכלי שהמים מתמצין מנבו כרי שישארו קרים אם חזרה לברייתה הרי זו בידי שמים ומותרת ואם לא חזרה בידי אדם היא וטרפה: בהמה שהיתה חסרה רגל בתחלת ברייתה טרפה וכן אם היתה יתירה רגל שכל היתר כחסר הוא אבל אם היו לה שלש ידיים או יד אחרת מותרת לפיכך אם נחתך היד שלה מותרת: נחתך הרגל מן

הארכובה ולמעלה טרפה מן הארכובה ולמטה מותרת: באו זו ארכובה אמרו בארכובה שהוא סוף הירך הסמוך לגוף: נשבר העצם למעלה מן הארכובה אם יצא כולו או רובו לחוץ הרי זה כמו שנחתך ונפיל וטרפ' ואם היה חבש או העור חופה רוב עביו רוב הקיפו של עצם שנשבר הרי זו מותרת ואפ"ל נפיל מקצת העצם שנשבר והלך לו וגידים הרכים אינם חשובין כבשר: צומת הגידין הן בבחמה ובחיה למעלה מן העקב במקום שתוליו בו הטבחים הבהמה והן שלשה גידים לבנים אחד עבה ושנים דקים וממקום שיתחילו והן קשין ולבנים עד שיסור הלובן מהן ויתחילו להתאדם ולהתרכך הוא צומת הגידין והוא באורך שש עשרה אצבעות בשור ובמנין גידים אלו בעוף ששה עשר גידין תחלתן מן העצם שלמטה מאצבע יתירה עד סוף הרגל שהיא קשקשים קשקשים: בהמה שנחתכו רגליה במקום צומת הגידין טרפה וא תממה ויאמר כיצד תחתך למעלה מצומת הגידים והיא מותרת עד שתחתך למעלה מן הארכובה העליונה כמו שבארנו ואם נחתך למטה מצומת הגידין אסורה שבטרפות תחתך מכאן ותחיה ומכאן ומתה ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא החתוכה רגל במקום זה אלא מפני שנחתכו הגידין שחתכתן מכלל

הריאה שלה וקרבה להיות יבשה אם פחדה בידי אדם כגון שישחנה רעם או ראת זיקים וכיוצא בזה מותרת ואם פחדה בידי אדם כגון שישחנה לפניה בהמה אחרת וכיוצא בזה הרי זו כחסרה וטרפה כיצד בודקת אותה במים מושיבין את הראיה במים מעת לעת אם היה זמן הקור מושיבין אותה במים פושרין ובכלי שאין המים מתמצין מנבו ונוזלים כרי שלא יצטנו במהרה ואם היה זמן החום מושיבין אות במים צונן בכלי שהמים מתמצין מנבו כרי שישארו קרים אם חזרה לברייתה הרי זו בידי שמים ומותרת ואם לא חזרה בידי אדם היא וטרפה: בהמה שהיתה חסרה רגל בתחלת ברייתה טרפה וכן אם היתה יתירה רגל שכל היתר כחסר הוא אבל אם היו לה שלש ידיים או יד אחרת מותרת לפיכך אם נחתך היד שלה מותרת: נחתך הרגל מן

הארכובה ולמעלה טרפה מן הארכובה ולמטה מותרת: באו זו ארכובה אמרו בארכובה שהוא סוף הירך הסמוך לגוף: נשבר העצם למעלה מן הארכובה אם יצא כולו או רובו לחוץ הרי זה כמו שנחתך ונפיל וטרפ' ואם היה חבש או העור חופה רוב עביו רוב הקיפו של עצם שנשבר הרי זו מותרת ואפ"ל נפיל מקצת העצם שנשבר והלך לו וגידים הרכים אינם חשובין כבשר: צומת הגידין הן בבחמה ובחיה למעלה מן העקב במקום שתוליו בו הטבחים הבהמה והן שלשה גידים לבנים אחד עבה ושנים דקים וממקום שיתחילו והן קשין ולבנים עד שיסור הלובן מהן ויתחילו להתאדם ולהתרכך הוא צומת הגידין והוא באורך שש עשרה אצבעות בשור ובמנין גידים אלו בעוף ששה עשר גידין תחלתן מן העצם שלמטה מאצבע יתירה עד סוף הרגל שהיא קשקשים קשקשים: בהמה שנחתכו רגליה במקום צומת הגידין טרפה וא תממה ויאמר כיצד תחתך למעלה מצומת הגידים והיא מותרת עד שתחתך למעלה מן הארכובה העליונה כמו שבארנו ואם נחתך למטה מצומת הגידין אסורה שבטרפות תחתך מכאן ותחיה ומכאן ומתה ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא החתוכה רגל במקום זה אלא מפני שנחתכו הגידין שחתכתן מכלל

הריאה שלה וקרבה להיות יבשה אם פחדה בידי אדם כגון שישחנה רעם או ראת זיקים וכיוצא בזה מותרת ואם פחדה בידי אדם כגון שישחנה לפניה בהמה אחרת וכיוצא בזה הרי זו כחסרה וטרפה כיצד בודקת אותה במים מושיבין את הראיה במים מעת לעת אם היה זמן הקור מושיבין אותה במים פושרין ובכלי שאין המים מתמצין מנבו ונוזלים כרי שלא יצטנו במהרה ואם היה זמן החום מושיבין אות במים צונן בכלי שהמים מתמצין מנבו כרי שישארו קרים אם חזרה לברייתה הרי זו בידי שמים ומותרת ואם לא חזרה בידי אדם היא וטרפה: בהמה שהיתה חסרה רגל בתחלת ברייתה טרפה וכן אם היתה יתירה רגל שכל היתר כחסר הוא אבל אם היו לה שלש ידיים או יד אחרת מותרת לפיכך אם נחתך היד שלה מותרת: נחתך הרגל מן

העור

העור חופה רוב עביו רוב הקיפו של עצם שנשבר הרי זו מותרת ואפ"ל נפיל מקצת העצם שנשבר והלך לו וגידים הרכים אינם חשובין כבשר: צומת הגידין הן בבחמה ובחיה למעלה מן העקב במקום שתוליו בו הטבחים הבהמה והן שלשה גידים לבנים אחד עבה ושנים דקים וממקום שיתחילו והן קשין ולבנים עד שיסור הלובן מהן ויתחילו להתאדם ולהתרכך הוא צומת הגידין והוא באורך שש עשרה אצבעות בשור ובמנין גידים אלו בעוף ששה עשר גידין תחלתן מן העצם שלמטה מאצבע יתירה עד סוף הרגל שהיא קשקשים קשקשים: בהמה שנחתכו רגליה במקום צומת הגידין טרפה וא תממה ויאמר כיצד תחתך למעלה מצומת הגידים והיא מותרת עד שתחתך למעלה מן הארכובה העליונה כמו שבארנו ואם נחתך למטה מצומת הגידין אסורה שבטרפות תחתך מכאן ותחיה ומכאן ומתה ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא החתוכה רגל במקום זה אלא מפני שנחתכו הגידין שחתכתן מכלל

הריאה שלה וקרבה להיות יבשה אם פחדה בידי אדם כגון שישחנה רעם או ראת זיקים וכיוצא בזה מותרת ואם פחדה בידי אדם כגון שישחנה לפניה בהמה אחרת וכיוצא בזה הרי זו כחסרה וטרפה כיצד בודקת אותה במים מושיבין את הראיה במים מעת לעת אם היה זמן הקור מושיבין אותה במים פושרין ובכלי שאין המים מתמצין מנבו ונוזלים כרי שלא יצטנו במהרה ואם היה זמן החום מושיבין אות במים צונן בכלי שהמים מתמצין מנבו כרי שישארו קרים אם חזרה לברייתה הרי זו בידי שמים ומותרת ואם לא חזרה בידי אדם היא וטרפה: בהמה שהיתה חסרה רגל בתחלת ברייתה טרפה וכן אם היתה יתירה רגל שכל היתר כחסר הוא אבל אם היו לה שלש ידיים או יד אחרת מותרת לפיכך אם נחתך היד שלה מותרת: נחתך הרגל מן

מגדל עז

הלכות שהימה

נשתי טרפס'ים בעוף וכי ער שניקט עגם ראשו:
טור א' סי' ל'
סעף עשין ס'
כתב הלכתי על פי מה שראונו שיש לומר לא אגיד אותי בבהמה משום דלא שכיחא שכיניע הקוסם לבני מעיה לחמר אותה ככר היא מתה מפני שהמיתות מרוב משל עוף יש מקצת רחיה בגמרא עכ"ל: ואני אומר מפרש בגמרא דלא טריפ' דנרסי' עלה דכפלה לאור וכתמי בני מעיה כלא אמרן אלא ביקקין ולב וכדל כו' נהא ו נה ז' ע' ודאי בהמה אין לה קרקע ועוד שהלכתי על מורה שהקמה מתה קול שיממנו בני מעיה א"כ יתירה ע' העוף על הבהמה ולכך אפי' לרבינו יפה כתב רמ"ז: ואין להקסיף על הטריפות כו' ע"ד סוף הפל' מוקדנו פרק חלו טריפות ומוקדנו מרברי הממנה להדיך המענין:

פרק אחד עשר

כל בהמה או עוף עד יומכ"ל לישאל פלו טריפות: כל

מעיקרה מותרת ואין חוששין לה גולגולת בהמה או חיה שנישל ממנו כסלעאף על פי שלא ניקב הקרום טרפה ואם ניקבו נקבים שיש בהן חסרון מולן מצטרפין לכסלעוכן גולגולת שנחבס רוב גובהה ורוב הקיפה טרפה אע"פ שהקרום שלם ולא חסר ממנה כלום נחבס רוב גובהה והרי רוב הקיפה קיים או שנחבס רוב הקיפה והרי רוב גובהה קיים הרי זו ספק טרפה ויראה לי שאוסרין אותה עוף של מים כגון אוזים אם ניקב עגם גולגולתו אף על פי שלא ניקב קרום של מוח טרפה מפני שקרומו רך: עוף היבש שהכתו חולד' על ראשו או שניגף באבן או בעץ מניח ידו בצד הנקב ו ונועץ או מכניס ידו לתוך פיו ו ורוחק למעלה אם יצא המוח מן הנקב בידוע שניקב הקרום וטרפה אם לא מותר: בהמה שאחזה דם או שהיה מעושנת או מצוננת או שאכלה סם שהורג בהמה או שנתה מים הרעים הרי זו מותרת אכלה סם שהורג את האדם או

- מז צמקה הריאה מפחד אדם:
מח חסר הרגל בין מתחלת ברייתו בין שנחתך:
מט או שהיתה יתירה רגל:
נ נטלה צומת הגידין:
נא נטלה הכבד:
נב נטלה לחי העליון:
נג כוליא שהקטינה ביותר:
נד כוליא שלקטח:
נה כוליא שנמצא בה לחה:
נו כוליא שנמצא בה מים עכורין אף על פי שאינן סרוחים:
נז כוליא שנמצא בה מים סרוחים:
נח נפסק חוט השרדה:
נט נמך מוח חוט השרדה ונתמסס:
ס נקד ערום הבשר החופה את הכרס:
סא נגלד העור שעליה:
סב נתרסקו איבריה מנפילה:
סג נדלדלו הסימנין:
סד נשתברו רוב צלעותיה:
סה נעקרו רוב צלעותיה:
סו נעקרה צלע אחת בחלייתה:
סז נעקרה חליא אחת:
סח נשטט הירך מעיקרה:
סט חסרה הגולגולת כסלע:
ע נחבס רוב הגולגולת ונתרופץ:

אלו השבעים חלאים שאוסרין את הבהמה ואת החיה משום טרפה כבר נתבאר כל אחד מהן ומשפטיה וכל שאיפשר מהן שימצא בעוף באיברין המצויין לעוף כבהמה דינו כבהמה ובעוף אחד חוץ חוץ מטופות שבכוליא ושבתחול ושבאונות הריאה מפני שהעוף אין לו חיות אונות כבהמה ואם ימצא אין לו מנין ידוע וטחול העוף ענין כל ענין ואינו כטחול בהמה וטרפות שבכוליא לא נתנו לכוליא שהקטינה כבהמה כדי שהיה כגוף בעוף ולפיכך לא נתנו לכוליא שהקטינה שיעור בעוף וכן כל כיוצא בזה ושתי טרפות יש בעוף יתר על הבהמה ואף על פי שיש לה אותן האיברים ואלו הן עוף שנשתנו מראיה בני מעיה מחמת האור ועוף המי שניקב עגם ראשו ואין להקסיף על טרפות אלו כלל שכל שאירע לבהמה או לחיה או לעוף חוץ מאלו שמט חכמים דורות הראשונות והסכימו עליהן בבתי דיני ישראל איפשר שתחיה ואפילו נודע לו מדרך הרפואה שאין סופה לחיות וכן אלו שטנו ואמרו שהן טרפה אף על פי שיראיה ברדכי הרפואה שבידו שמקצתן אינן ממייתין ואיפשר שתחיה מהן אין להן אלא מדה שמנו חכמים שנאמר על פי התורה אשר יודוך כל טבח שהוא יודע הטרפות האלו והרי הוא בחזקת כשרו מותר לו לשהוט ולברוק לעצמו ולמכור ואין בזה חשש שער אחד נאמן באיסורין בין יש לו הנייה בעהותו בין אין לו הנייה בעדותו וכבר בארנו שאין לוקחין בשר מטבח ששוחט טור א' ובודק לעצמו בחוצה לארץ או בארץ ישראל בזמן חוזה אלא אם כן היה מומחה ואם יצאת טרפה מתח' ידו מנדין אותו ומעבירין אותו ואינו חוזר לכשרותו עד שילך למקו שאין מכירין אותו ויחדר אכירה ברב חשוב או יצא טרפה לעצמו ברב חשוב:

פרק אחד עשר

כל

בהמה או עוף שנוגד בהן ספק טרפות מטופות אלו כגון בהמה שנפלה ולא הלכה או שטרפה בידי חיה ואין ידוע אם האדים בשר בנגד בני מעים או לא האדים או שנחבסה גולגולתה ואין ידוע אם רוכה או מיעוטה וכיוצא בדברים אלו אם היה זכר ושהה שנים עשר חדש הרי זו בחזקת שלימה כשאר כל הבהמות ואם היתה נקבה עד שתלד ובעוף בזכר עד שנים עשר חדש ובנקבה עד שתלד כל חבצים של טעינה הראשונה ותטעון טעינה שניה ותלד ואסור למכור ספק טרפה זו וביציהם לגוי בתוך זמן זה שמא ימכרה לישראל:

- א דרוסה:
ב ניקב תרבץ הושט:
ג ניקב קרום של מוח:
ד נתמסס המוח עצמו:
ה ניקב הלב עצמו לביחללו:
ו ניקב קנה הלב:
ז ניקבה המרה:
ח ניקבו קני הכבד:
ט ניקבה הקיבה:
י ניקב הכרס:
יא ניקב המסס:
יב ניקב בית הכוסות:
יג ניקבו מעיה:
יד יצאו המעים לחוץ ונהפכו:
טו ניקב הטחול בעכו:
טז חסרה המרה:
יז נמצאו שתי מרות:
יח חסרה הקיבה:
יט נמצאו שתי קיבות:
כ חסר הכרס:
כא נמצאו שני כרסים:
כב חסר המסס:
כג נמצאו שני המססים:
כד חסר בית הכוסות:
כה חסר אחד מן המעים:
כו חסר אחד מן המעים:
כז ניקבה הריאה:
כח ניקב הקנה למטה במקום שאינו ראוי לשחיטה:
כט ניקב סימפון מסימפוני ריאה:
ל נאטס ניקוס מן הריאה:
לא ניקב סימפון מסימפוני ריאה:
לב ניקב סימפון מסימפוני ריאה:
לג נמצאת לחה סרוחה בריאה:
לד נמצאו בה מים סרוחים:
לה נמצאו בה מים עכורין אף על פי שלא הסריחו:
לו ניקב סמך הריאה:
לז נשתנו מראיה:
לח נהפך הושט במראוי:
לט חסרה הריאה ממנין האונות:
מ נתהלפו האונות:
מא חותירו האונות מנכה:
מב נסרבה אונה לאונה שלא כסדרין:
מג נמצאת הריאה בלא חיתוך אונות:
מד חסר מקצת הריאה:
מה יבש מקצת גופה:
מז נמצאת הריאה נפוחה ועומרת:

הלכות שהיטה

מגדל עז

קדושה

זה יתני מלקיות שחט את בניה ואחר כך שחט היא לוקה אחת שחטה ואת בתה ואת זטה ואת בן בתה ואחר כך שחט את חבת לוקה אחת בין הוא בין אחר : שנים

פרק שלשה עשר

הלוקה

אם על הכני עשה עז סוף הפרק פרק שלוש הקן ופרק דף קס' אלנו מזילות:

פרק שלשה עשר

מצות

עשה לכסות עד שדיבר הכנה בקויה פ' כסוי הקדש : ומוקד בחולין כו' עד את הקדש חייב לכסות פרק שלוש הקן וכתב : כלאים הקבא מבהמה כו' עד ואינו מברך פ' דף קס' השוחט בכורים : השוחט לחולה בשבת חייב לכסות אחר השבת פרק כסוי הקדש : וכן השוחט כלאים או ספק בטי וכו' פרק כסוי הקדש וכתב דמסכת חולין ואת בני וקרב השוחט עופות ע' קלס :

פרק שלשה עשר

הלוקה

אם על הבנים ושחט הכשר מותר באכילה ולוקה על שהיטת האם שנאמר לא תקח האם על הבנים וכן אם מתה קודם שישלחנה לוקה ואם שלחה אחר שלקחה פטור : וכן כל מצות לא תעשה שניתק לעשה חייב לקיים עשה שבה ואם לא קיימו לוקה : בא אחר וחטף האם מידו ושלחה או שברחה מתחת ידו שלא מדעתו לוקה שנאמר שלח תשלח עד שישלח מעצמו והרי לא קיים עשה שבה : נטל אם על הבנים וקצץ אנפיה כדי שלא תעוף ושלחה מכין אותו מכות מרדות ומשהה אותה אצלו עד שיגדלו כנפיה ומשלחה ואם מתה קודם לזה וברחה ואכרה לוקה שהרי לא קיי עשה שבה : וכיצד משלח האם אוהו : בכנפיה ומפריחה : שלחה וחזרה ושלחה וחזרה אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב לשלח שנאמר שלח ותחזיר לקן ואחר כך חזרה האם אליהן פטור משלח : שלח את האם שנא' שלח תשלח את האבא לצור אותה והיא אינה יכולה לפרוח הבנים שהיא מרחפת עליהן שלא ילקחו שנאמר והאם רובצת על האבא

אבל אם הוציאה מתחת ידו ויצר אותה מותר : שלח האם בניו נוהג לא בקוף פטור משלח : היו אפרוחין מפריחין שאינן צריכין לאמן או ביצים אלו אינו חייב לשלח : היו האפרוחין טרפות הרי אלו כביצים מותרות ופטור משלח : זכר שמצאו רובץ על הקן פטור משלח : עוף טמא הרב על ביצי עוף טהור או עוף טהור רובץ על ביצי עוף טמא פטור משלח : היתה רובצת על ביצים שאינן מינה והן טהורין הרי זה משלח ואם לא שלח אינו לוקה : היתה האם טרפה חייב לשלחה : שחט מקצת סימני בתוך הקן קודם שיקחנה חייב לשלח ואם לא שלח אינו לוקה : היתה מעופפת אם כנפיה נוגעות בקן חייב לשלח ואם לא פטור משלח : היה מטלית או כנפי חוצצו בין כנפיה ובין הקן הרי זה משלח ואם לא שלח אינו לוקה : היו שני סדרי ביצים וכנפיה נוגעות בסדר העליון או שהיתה רובצת על ביצי מזורזות וחתיהן ביצי יפות או שהיה הזכר על הקן והאם על הזכר הרי זה לא יקח ואם לקח ושלח ואם לא שלח אינו לוקה : היתה יושבת בין האפרוחים או בין הביצים ואינה נוגעת בהן פטור משלח : וכן אם היתה בצד הקן וכנפיה נוגעות בקן מצדו פטור משלח : היתה על שני בדי אילן והקן ביניהן רואין כל שאילו ינטלו הברין תפול על הקן חייב לשלח : היתה רובצת על אפרוח אחד או על ביצה אחת חייב לשלח : המוצא קן על פני המים או על גבי בעלי חיים חייב לשלח לא נאמר אפרוחים או ביצים ולא נאמר בכל עץ או על הארץ אלא שדבר הכתוב בקויה : אסור ליכות בביצים כל זמן שהאם רובצת עליהן לפיכך אפילו היתה רובצת על הביצים או על האפרוחים בעלייתו ושובכו אינן מוועש ולי קנולו חצירו כשם שאינו יכול ליכות בהן לא תזכה לו חצירו בהן ולפיכך חייב לשלח : אסור ליטול אם על הבנים ופ' לטהר בהן את המצודע שהיא מצוה ואם לקח חייב לשלח ואם לא שלח לוקה שאין עשה דוחה לא תעשה ועשה ולא עשה דוחה עשה : המקדיש עוף לברך הבית ופרח מן ודרי הוא מכירו ומצאו רובץ על האפרוחים או על הביצים לוקה הכל ומביאן לידו גובר שאין שילוח האם טהור במקדשין שנאמר ואת הבנים תקח לך ואלו אינן שלך : עוף שהרג נפש פטור משלח מפני שהוא מצוה להביאו לבית דין לדרון אותו :

פרק ארבעה עשר

מצות

עשה לכסות דם שחיטת חיה טהורה או עוף טהור שנאמר אשר יצוד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר לפיכך חייב לברך קודם שיכסה ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו על כיסוי הדם : כיסוי הדם נוהג במזבח ובשאינו מזבח לא נאמר אשר יצוד אלא בהווה ונוהג בחולין ולא במקדשין בין קדשי המזבח בין קדשי בדר הבית אם עבר ושחט אינו חייב לכסות את דמן : שחט חיה ועוף ואחר כך הקדישן או הקדיש את הדם חייב לכסות : כלאים הבא מבהמה וחיה וכן בריה ויהיה ספק בהמה או חיה צריך לכסות ואינו מברך : השוחט לחולה בשבת חייב לכסות לאחר שבת : וכן השוחט ספק או כלאים ביום טוב מכסה דמו לאחר יום טוב : השוחט עופות ומיני חיה במקום אחר מברך ברכה אחת : לכולן וכיסוי אהר לכולן : דם

על השחיטה מידי דהוה אסח בין תפילין של יד לתפילין של ראש או שחט אינן צריך לברך כמו סח במצוה אכילתו שאין צריך לברך פעם אחרת ברכת המזון ואם שפך הוא אסור לברך בכתים שלא ידע מה יעשה אחר כך ובהן פסק שאם סח בכתים מכסה אותו ששחט ואחר כך ישחט אחרת ואין לנטות מקבלתו כל ז' שאין דאיה בדיקה לטהור דברייהם ואפילו אם יתברר לנו שצריך לחזור ולברך אסור לדבר בכתים מפני שמחייב עצמו בכ' זה שאין צריך ומהאי טעמא אמרי' שהקומץ סח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו וכן בינוא בפרק ב' לו שנטל לב' סת וקרא בה אחריו מות ואך בעשור ובעשור שחמשה הפקודים קורא על פה ופר בנפשו ויביא סת אחרת ומתיר' ל' משום ברכה שאינה צריכה אומנם אם סח בדבר שהיא מענין השחיטה כגון תן העוף או הסכין אין זה הפסק כמבואר בקילכות כ' עכ' ספר התרומה וכתבתי הנאכס כתב דאם סח בכתים יחזור ויברך וכן כתב ראב"ק וכן רבינו המחבר בקילכות פ"א ע"כ :

הלכות שחיטה

מגדל עז

הם שנתערב במים אם יש בו מראה דם חייב לכסות ואם לאו פטור
 כאילו הם חיים אם איש יראה מראה דם שחיי לכסותו כשיעור זה אינו
 היה מים חיים לכסות הכל ואם לאו פטור כסחו ונתגלה אינו חייב
 לכסותו פעם אחרת כסחו הרוח אינו חייב לכסות חור ונתגלה אחר שכסתהו
 הרוח חייב לכסות דם הניתז ושעל הסכין אם אין שם דם אלא הוא
 חייב לכסות שחט ונבלע הרוח בקרקע אם רישומו ניכר חייב לכסות
 ואם לאו הרי זה כמי שכסתהו הרוח ופטור מלכסות אין חייב בכיסוי אלא
 דם שחיטה הראויה לאכילה שנאמר אשר יאכל לפיכך השוחט ונמצאת
 טרפה או השוחט חולין בעזרה או השוחט חיה ועוף שנגמר דינו לסקילה
 והשוחט ונתגלה בידו פטור מלכסות וכן הרש שוטה וקטן ששהטו בינו
 לבין עצמן פטורין מלכסות דם שחיטתן במה מכסין מכסין בסוד ובגפסית
 בזבל דק ובחול דק שאין היוצר צריך לכותשו וכתחילה אבנים וחרשים
 ובנעורת של פשתן דקה ובנסורת חרשים דקה ובלבנה וחרסית ומגופרה
 שכתשה שכל אלו מין עפר הן אבל אם כפה עליו סל או כסחו באבנים אין
 זה כיסוי שנאמר בעפר לפיכך אין מכסים בזבל גם וחול גם וקמח וסוכין
 ומורסן ושחיקת כלי בתכות לפי שאין אלו מין עפר חוץ משחיקת הזהב
 בלבד שמכסין בהם מפני שנקרא עפר שנאמר וזהב לו ואומר עד אשר דק לעפר
 והוא פיה הכבש וכו' ובגמרא הפסולין ובאפר בין אפר עצים בין אפר בגדים אפי
 אפר בשר ששורף שורף כתיב מעפר שריפת החטאת ומותר לכסות בעפר עיר הנהרת

הוא שנתערב במים עד ואם לאו
 גמרי מן המים כמסת' זכחיס פה
 התערבו המים ונתגלה עד לא
 היתה לכסות פקק כסוי הים
 בבה קל אכד זל לו דברי הרב
 זל שטשה דברי ד' יהודה
 אפרש משנס דלמי אימתי אבל אין
 חיים מודין לו משנס דגמרא מ
 ימתי מפרש להו דפליג בקראי עכ"ל
 ות ואני אימתי זל ודבותינו בעלי
 היתוספות זל הסכין כלמי
 אפיילו לרמי בר חמא דלמי פקק
 זה בודל ופק דניטין דאימתי ל
 לחלוק אין הלכה אלא כדבי יוסקן
 נא וד' יהושע בן לוי שאומר פר חלון
 הית' לפרש וכו' לחלוק וכן ה
 הסכיה לרמי זל מקוני שחט
 וכלע הים עד סוף הפקק כמי
 הים: בלל

אימתי ד' יהוד
 שם דם אלא הוא וכל
 ד' יהודה אפיילו כמסת
 כד' בל ורבי יוסקן דלמי
 חלון וכן פלח וכל דב
 כלכל ודלל כדמי בר חמא בפר
 בער ור' ירמיה בפק דניטין דלמי
 אימתי לחלוק ועיין בתוס' ומה עכ

מכסין בשחור
 והוא פיה הכבש וכו' ובגמרא הפסולין ובאפר בין אפר עצים בין אפר בגדים אפי
 אפר בשר ששורף שורף כתיב מעפר שריפת החטאת ומותר לכסות בעפר עיר הנהרת
 השוחט צריך ליתן עפר למטה ואחר כך ישחוט בו ואחר כך יכסו בעפר
 אבל לא ישחוט בכלי ויכסה בעפר ומי ששחט הוא יכסה שני ושפק וכסחו
 בעפר ואם לא כסחו וראה אחר חייב לכסות שזו מצוה בפני עצמה ואינה
 תלויה בשוחט לבדו וכשמכסין לא יכסה ברנלו אלא בידו או בסכין או
 בכלי כדי שלא יתהוה בו מנהג ביוון והיו מצורת בזויר עליו שאין הכבוד
 לעצמן של מצות אלא למי שצוה בהן ברוך הוא והצילנו מלמשש בחושך
 ועדך אותם נר ליישר המעקשים ואור להורות נתיבות הוישר וכן הוא אומר
 לרגלי דבריד ואור לנתיבתי בריך רחמנא דסייען

בפרק אלנו עובדין אמרינן ד
 דקרקע לחה אינה ראויה לכסוי
 וטעמא דלא איקרי עפר אלא
 עפר דק וכפרד שראוי למכות
 את עפר הארץ וכתבי מי מנה ונומר
 בריך רחמנא דסייען

בכ"מ ע"פ קאמ' ל' ט'
 שכל שאלה: יש מק' ז' וכל איש למוכות את עפר הארץ וכתבי מי מנה ונומר
 כמכאן וכל ע"ד טוף הפ' ה' עכ"ל
 חלו טרפות:

פרק שנים עי

השוהט אונטר חמישי והוא ספר קדושה ומניין פרקיו שלשה והמשים

בלא בשלוק זה
 נכ' ע"ד סוף

יען היות שראינו להוסיף בספר הנכבד הזה ספר המצוות להרמב"ם עם ההשנות שהשיג עליו הרמב"ן ז"ל ולהוסיף לרבים
 ציינו בכל מצוה ומצוה ממצוות עשה או לא תעשה מקום ביאור הר"ל באי זו הלכה מהלכות זה הספר נתבארה אותה
 המצוה ובאי זה פרק מההלכה הדין לראינו להוסיף התועלת ולהקל הטורח מעל יגיעי כח ורשמנו במפתח זה כל
 הלכות הספר הזה כסדרן על סדר מניין דפי הספר והיה כל מבקש הלכה מההלכות ימצא בזה המפתח באי זה דף הוא:

ספר מדע	ספר זמנים	ספר נשים	ספר קדושה
הלכות יסודי התורה	הלכות שבת	הלכות אישות	הלכות איסורי ביאה
הלכות דעות	הלכות ערובין	הלכות גרושין	הלכות מאכלות אסורות
הלכות תלמוד תורה	הלכות שביית עשור	הלכות יבום וחליצה	הלכות שחיטה
הלכות עז וחוקות הגוים	הלכות שביית יט'	הלכות נערה בתולה	
הלכות תשובה	הלכות חמץ ומצה	הלכות סוטה	
	הלכות שופר		
	הלכות סוכה		
	הלכות לולב		
	הלכות קדוש החדש		
	הלכות תענית		
	הלכות מגילה		

על יד הגבר הוקם על המלאכה קורנליון אריל קינד

טרפה א
 את הש
 שהרין
 בלבר
 אכלו
 הצביה
 בין מעון
 והפריסע
 כדביי
 דכתיב מ
 בפרדית פ
 כודכיתא בר

הוא שנתערב במים עד ואם לאו
 גמרי מן המים כמסת' זכחיס פה
 התערבו המים ונתגלה עד לא
 היתה לכסות פקק כסוי הים
 בבה קל אכד זל לו דברי הרב
 זל שטשה דברי ד' יהודה
 אפרש משנס דלמי אימתי אבל אין
 חיים מודין לו משנס דגמרא מ
 ימתי מפרש להו דפליג בקראי עכ"ל
 ות ואני אימתי זל ודבותינו בעלי
 היתוספות זל הסכין כלמי
 אפיילו לרמי בר חמא דלמי פקק
 זה בודל ופק דניטין דאימתי ל
 לחלוק אין הלכה אלא כדבי יוסקן
 נא וד' יהושע בן לוי שאומר פר חלון
 הית' לפרש וכו' לחלוק וכן ה
 הסכיה לרמי זל מקוני שחט
 וכלע הים עד סוף הפקק כמי
 הים: בלל